DOMEN VIVOD
D
O
M
C
SPECIALNA POLICIJSKA TAKTIKA

Projekt priročnika Specialne policijske taktike je začel nastajati v začetku devetdesetih. V uporabni obliki je bil prvič sestavljen v začetku leta 1994. **Delo je zaščiteno** na: ZAMP – varstvo avtorskih pravic za Slovenijo, Ljubljana Titova 25/a - z vpisom v register del pod zaporedno št: I – 032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo, Lj. Slovenska 47 z vpisom v register dne 26/5-2003, pod št.: R – 072/03
Projekt je avtorsko delo izključno enega avtorja. Avtorju pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).
Datum zadnje modifikacije: 1/5-2013 :

Avtor je: **Domen VIVOD, Slovenija, Ljubljana, Zaloška c. 230/c.**
Informacije in naročila na tel.:št 041/694 692

SPONZOR
BBR SECURITY
NOSILEC ZNANJ:
Bezigrajski dvor Ljubljana SPECIAL SERVIS D.O.O. Trgovina in storitve Dunajska 56

Predgovor

Priročnik je nastajal deset let.
V njem je strnjeno vse, kar mora vedeti vsak, ki si želi postati specialec. Snov je tudi idealna zasnova za večino najzahtevnejših policijskih nalog, hkrati pa je knjiga dobrodošla za čisto vsakega, ki se znajde v podobni situaciji. V njej si lahko vsak najde svojo »specialko«, s katero postane boljši od nasprotnika - mogoče ravno v trenutku, ko bodo v nevarnosti življenja. Določene posebnosti je avtor resda naučil nekaj generacij takratnih rekrutov, marsikateri »trik« pa je zorel in bil izdelan šele ob oblikovanju tega priročnika. Priročnik je sad avtorjevih učencev. S težnjo po čim boljšem usposabljanju so namreč nastajale tako dovršene oblike določenih postopkov kot tudi popolnoma nove izpeljanke. V njem najde vsak še tako izurjen specialec kakšno zares uporabno stvar in vsak navdušenec kaj zanimivega zase. Zbranega je precej znanja, tako načel kot izkušenj, predvsem pa uporabnih navodil, ki so nujna za uspešno urjenje. Na slovenskem trgu nimamo nič podobnega, in tudi na svetovnem trgu si bo izboril prostor zares praktičnega priročnika. Knjiga je zelo kvalitetna in strokovnjaki verjamejo vanjo. Vsak, ki mu je kaj do napredka na tem področju bo pil znanje iz nje. Gre za zelo uporabno gradivo, zanimivo tudi za ljudi, ki se znajdejo v različnih neprijetnih okoliščinah.
Zato vem, da jo boste vzeli v roke in našli kakšen odstavek, ki bo obogatil tudi vas.

UVOD

Že ena sama pomembna stvar, ki jo najdemo v priročniku za specialno taktiko je zadosten razlog, da mu posvetimo delček svojega časa, saj nam mogoče prav to lahko **reši življenje.**

Priročnik za specialno taktiko se naučiti na pamet je podobno, kot bi se na pamet naučili nogometno taktiko.

Dobi si dobrega trenerja .

Veliko tem v priročniku je medsebojno pogojenih, zato je pomembno, da **obvladamo** vse opisane elemente iz vseh tem, **šele potem jih lahko začnemo piliti.**

Vse pomisleke si sproti beleži. Tu so opisani samo temelji, ki jih moraš razviti in izpiliti v lastno taktiko.

Maksimalno spoštuj nasprotnika in vedi, da si boljši !

»GREMO«!

KAZALO

USPOSABLJANJE 3

GIBANJE POSAMEZNIKA 13

ROKOVANJE Z OROŽJEM 16

ORIENTACIJA 22

MASKIRANJE 27

PLAZENJE 36

ZALEGANJE 38

VSTAJANJE 42

IZBIRA IN ZAVZEMANJE ZAKLONOV 43

GIBANJE POD OGNJEM 49

BORBENO STRELJANJE 53

PREMAGOVANJE OVIR 58

UPORABA VRVI 63

ZAŠČITNA SREDSTVA 70

POSEBNOSTI PRI GIBANJU 75

SPECIALNE REAKCIJE MED BORBO 81

IZVIDNIŠTVO IN OPAZOVANJE 91

FORMACIJE 95

GIBANJE V DVOJKAH 99

GIBANJE SKUPIN 102

BLOKADE 113

EVAKUACIJA 118

ZASEDE 120

PRAKTIČEN POSTOPEK 127

USTAVLJANJE VOZIL 142

DELO Z OKLEPNIKOM 148

DELO S HELIKOPTERJEM 154

PRIBLIŽEVANJE OBJEKTU 164

OMOGOČANJE VSTOPA 169

PREGLED in VSTOP V PROSTOR 174

PREGLED OBJEKTA 182

VPAD V PROSTOR 190

VPAD V OBJEKT 196

TALCI 202

POGAJANJA 211

PREGLED VEČJIH PROSTOROV 216

PREGLED NASELJA 218

PREGLED ULICE 221

ROBOT 222

PREGLED IN VPAD V VLAK 225

PREGLED IN VPAD V AVTOBUS 228

PREGLED IN VPAD V LADJO 232

PREGLED IN VPAD V LETALO 235

VAROVANJE LETALA 239

KEMIČNA SREDSTVA 241

UPORABA ZVEZ 244

TAKTIKA OSTROSTRELCEV 246

DELO Z EKSPLOZIVOM 253

OSKRBA, PODPORA, REZERVA 255

KRIZNE SITUACIJE 257

ODNOSI Z MEDIJI 259

VAROVANJE OSEB 261

PREŽIVETJE 275

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

USPOSABLJANJE

Katerokoli gradivo sem dobil pod roke, sem se ga lotil prebirati z zanimanjem, vendar sem po predelanem gradivu ugotovil, da so stvari podane preveč obče. Ko pa sem bil postavljen pred dejstvo, da moram voditi usposabljanja mi prebrane definicije niso kaj prida koristile. Zato sem jih imel le za podlago pri oblikovanju konkretnih rešitev usposabljanja in gradil na lastnem razmišljanju, ki je imelo v začetku veliko pomanjkljivosti, s časom pa sem dognal stvari, ki jih preprosto ni mogoče definirati, marveč jih moraš doživeti.
Pa vendar:

Avtoriteta

Temelj odnosov med starešino in podrejenimi je avtoriteta. Pri organiziranih formacijah se vloga starešine odraža vsaj kot formalna avtoriteta. Ob pojavu različnih situacij se odnosi lahko drastično spremenijo. Bolj ko je hierarhija stroga bolj temelji na izvrševanju nalog iz strahu pred sankcijami. Takšne strukture so funkcionalne le kadar njihovo delo poteka po konceptih, ki jih lahko teoretično oblikujemo. Zato ima pri klasičnih nalogah in vajah takšen formalni vodja prednost, ker prevzema odgovornost in ljudje delajo po priučenih metodah po njegovih klasičnih navodilih. Omenjeno teče po zamišljenem načrtu tudi zaradi tega, ker odgovornost preide na drugega in tako posameznikom ni potrebno razmišljati. Ravnajo se torej po liniji najmanjšega odpora.

Dejanska avtoriteta

Vzgledi vlečejo in so pogoj za dejansko avtoriteto.

Kadar imamo v vidiku formacijo, ki se pogosto ukvarja z resnično operativno dejavnostjo prehaja vloga poslušnosti od formalno zastavljenih voditeljev na posameznike, ki si svojo avtoriteto zagotavljajo s svojim delom in strokovnostjo. Ob situacijah, kjer se v ljudeh pojavijo eksistenčne krize se čisto biološko sproži sledilni nagon, ki temelji na zaupanju. Torej v resnično kritični situaciji specialnega policijskega dela se lahko obnese le vodja z dejansko avtoriteto. Takrat se namreč opremo samo na tistega, ki mu resnično zaupamo in ga spoštujemo zaradi sposobnosti in ne formalnosti.

Pristop k usposabljanju

Za dosego primerne avtoritete si moramo ustvarjati položaj vzornika oz. želenega statusa specializiranega profila, s katerim se učenci želijo poenotiti. Pomembni so vsi trenutki. Od prvega kontakta, do popolnega spoštovanja in težnje po vzajemnem zaupanju. Bodite strogi, resni in natančni. Ne kažite nobene vzvišenosti, še manj pa zaničevanja. Ni vam potrebno delati strogih obrazov in povzdigovati glasu. Kar imamo povedati, povemo jasno in razločno s čim manj besedami. Bodite sproščeni in naredite stvar profesionalno, kakor boste to tudi zahtevali od njih pri vsakem naslednjem koraku. Nikoli se ne poveličujte pred podrejenimi, kajti, če zares uživate ugled, bodo to izvedeli od drugih. Le tako šteje.

Oblikovanje odnosov

Vseskozi mora obstajati primerna distanca med novinci in operativno. To dosežemo s specifičnim odnosom, ki je razvit iz naravnega pojava v podobnih skupinah. To izhaja iz sledečih pristopov: Novince operativa ignorira (ponekod pretiravajo in jih celo ponižujejo – kar se v kasnejšem obdobju pokaže kot slabo). Nadrejeni od novincev zahtevajo, da operativo spoštujejo (npr. vikajo, so do njih zadržani in vljudni…). Ne nosijo istih oznak kot operativci, ne nosijo istega orožja in opreme kot operativci. Kajti: ničesar ne smemo nikomur podariti. To kar dobimo kar tako, v dar, ne znamo ceniti. Konec koncev pa ima to stopničasto približevanje k nivoju enote za (motiv) nagrade za opravljeno stopnjo usposobljenosti.

Sami odnosi med novinci in operativci naj se odvijajo spontano. Tako bomo od operativcev dobili povratno informacijo o mnenjih o določenih posameznikih. Omenjene smernice, ki jim jih zadamo so pregrade, ki jih morajo sami premagati. Odgovori operativcev, da naj jih tikajo in druga usmerjanja k pristnim odnosom jim sčasoma

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

porodijo občutek, da se približujejo duhu enote in si začnejo razvijati občutek za odgovornost do pripadnosti enoti. Generalno se jim ob mislih na prvotne smernice porodi razmišljanje o smislu tega, jih prisili k lastnemu razmišljanju in opiranju se le nase.
Omenjen pristop omogoča tudi, da si operativci oblikujejo začetni odnos, kot je po volji vsakega posameznega operativca.

Prvi stiki novincev z operativo naj bodo pri enostavnejših vadbah kondicijske narave, ker lahko novinci pokažejo svojo pripravljenost do garanja.

Motiviranje

Zgoraj omenjeni postopek distanciranja s slabšim orožjem, opremo in podobnim je dober tudi zato, ker imajo novici vseskozi sproten motiv. Nagrajevanje za stopnjo usposobljenosti s primerno opremo ipd. je istočasno pogoj za prehod na teme, kjer se potrebuje specialna oprema. Tako specialno oprema in sredstva dobijo pravo vrednost. Zato morate tudi sami imeti do tega vzoren odnos. Predstavimo jim njihovo dejansko vrednost, »saj si v določenih trenutkih lahko le s pomočjo teh sredstev rešimo življenje«. Slednje se jim ob grobih napakah, ki jih naredijo novinci na usposabljanju predoči tako, da spoznajo sami na svoji koži npr; da se ne moreš zanesti na nikogar od njih razen na njihovo orožje, zato nam ne preostane drugega kot, da verjamemo v svoje orožje (opremo). Čutiti morajo nemoč osebnosti in moč (pomembnost) opreme. Tako sredstva preko odnosa postanejo temelj usposabljanj. Takšen pristop nam omogoča tudi, da prevzemajo subjektivno krivdo (se ob napakah ne izgovarjajo na sredstva)

Odnos do orožja

Odnos do orožja moramo začeti oblikovati pri vsakem posamezniku čim prej. Do orožja moramo razviti primeren odnos, iz katerega bo razvidno njegovo spoštovanje do orožja. Znana je primerjava, da ima vojak na fronti puško za ljubico. Zavedati se mora, da bo orožje le ob pravilnem odnosu do njega vedno pripravljeno služiti svojemu namenu. Novincem moramo določiti termine za čiščenje orožja in spoznavanja z njim ipd. Tako, da to pride v njihovo podzavest. Vsak mora v času usposabljanja doživeti občutek razorožitve (kot posledica posameznikove taktične napake) Zaradi primerne intenzivnosti dojemanja te nemoči mora to tudi primeren čas trajati oz. mora razorožen skozi določene dele usposabljanja, da ugotovi dejansko praznino. Čiščenje se mora v začetni fazi opravljati temeljito, vendar brez skrajnosti med pregledi. V začetni fazi usposabljanja moramo dati novincem slabše orožje tudi s zaradi tega, da se vsa nepravilnost pri negi takoj pokaže (na primer rdečica na okvirju Kalašnika v eni vlažni noči). Tako novinec počasi dobi občutek za to, kako pogosto se je potrebno z orožjem ukvarjati. Tako se kasneje ne zgodi, da bi na primer po streljanju pozabil očistiti orožje (čeprav novejša orožja ne zahtevajo tega po vsakem streljanju, je pa dobro vsaj zaradi pregleda orožja in ponovne priprave orožja na delovanje). V vsakem trenutku moramo vedeti v kakšnem stanju je naše orožje. To bomo dosegli tako, da bomo dosledno ob določeni aktivnosti prilagajali stanje orožja njegovemu namenu in obratno po aktivnostih bomo vedeli, kako je naše orožje pripravljeno.
Uporaba »slabšega« orožja v fazi učenja je dobra tudi zato, ker je orožje bolj okorno. Ko dobimo v roko sodobno orožje, se nam zdi kot igračka, s katero bi lahko dosegli prav vsak cilj.

Kalasnikov je zanesljivo orožje, zato težave, ki se v resnični borbi lahko pojavijo, kot je npr. zastoj,je dobro inprovizirati že v fazi treninga.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Potek usposabljanja

Vsak trenutek moramo vedeti, kaj bi radi, kaj nam je trenutni cilj in kaj želimo z določenim delom dolgoročno doseči. Če nam zmanjka snovi za predavanje ali tem za vadbo ipd., smo izgubili igro v boju za avtoriteto. Vsak trenutek moramo natančno vedeti, v katerem delu obravnavane taktike smo, kaj je temelj, na katerem gradimo obravnavano temo in kaj želimo iz nje razviti in pridobiti. Vseskozi morajo imeti novinci občutek, da jim zaradi zahtevnosti, strokovnosti in kvantitete snovi, ki jo morajo osvojiti, ne utegnemo podati vsega v celoti do potankosti ter jim vsako malenkost pokazati s prstom. Zavedati se morajo, da bodlo lahko le z maksimalno mero zainteresiranosti in samoiniciativnosti spremljali snov in sledili toku usposabljanja. Le tako bodo uspeli ostati na tem vlaku, ki jih pelje do želene specializacije. Dogodki morajo potekati tako, da prvi pogojuje naslednjega. Vsako neosvojeno malenkost v trenutku, ki je bil na razpolago za osvojitev že naslednji trenutek izpostavi in pokaže, da je bil element ne obhoden in neizogibno nujen za nadgradnjo. Če v tem obdobju ni potrebne zbranosti se neznanje začne potencialno kopičiti, in od takšnega kandidata, ki išče oslombo le na lažni solidarnosti, se okolje samo distancira.

Popestritev usposabljanja

Vodja ni le kapetan barke za povelja temveč tudi za ideje.

Ne krivimo novincev, če jim misli bežijo stran od teme, približajmo mu jo na za njega primeren način. Na primer, če se mu zdi določena vaja prelahka, preveč enostavna in brez pomena razširimo vajo do momenta, da mu lahko na napaki, ki nastane zaradi nenatančnosti izvajanja obsežnih podrobnosti obravnavane teme pokažemo potrebno doslednost pri akceptiranju vseh fines.
Smisel podane snovi med usposabljanji mora v učencu poroditi občutek, da se uči sam zase, da bo ohranil svoje življenje. Posredno mu moramo to dati tudi vedeti. Pokažemo mu, da nam je v času usposabljanja vseeno za njegovo življenje in da smo se tudi mi iz potrebe po lastnem preživetju dokopali do izkušenj, ki jim jih podajamo v njihovo dobro. Pri usmerjanju novincev pogosto pomagajo akcije, pri kateri novinci z vso samozavestjo opravljajo določeno nalogo in: ko je zaverovan, da mu nihče ne pride do živega niti z modernim orožjem ga presenetimo (npr. z nožem pod vrat). Pri tem moramo paziti, če sami nismo dovolj vešči, sploh pa, če na voljo nimamo alternativ, ki bi nam prinesle vsaj delni uspeh izvedbe ne silimo v takšno obliko dokazovanja, ker bomo po nekaj neuspelih poizkusih samo izgubili svoj ugled.

Meje usposabljanja

Vseskozi naj imajo novinci željo po resnično krvavo pridobljenem statusu, po katerem hrepenijo. Pripravljeni morajo biti bruhati od naporov, spati med hojo, doživeti izgubo spomina zaradi izčrpanosti ipd. Naloga predpostavljenega pa je, da se v to njihovo pripravljenost prepriča, zato se opisanim stanjem kot IZJEMAM ob skrbno izbranih trenutkih ne moremo izogniti. Meje na usposabljanju morajo biti nižje od maksimumov, vendar prav tako z doseženimi želenimi cilji. Ne pripravite novinca do neke norme s strahom pred izčrpanostjo od usposabljanj. Naj to normalno doseže z veseljem in trudom.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Bolniških izostankov si novinci v toku usposabljanj sami po sebi ne morejo privoščiti (zaradi zgoščene snovi). Tudi mi nikoli ne dajemo vtisa, da na nekoga gledamo kot na izjemo. Na primer, da nekdo težko hodi, če ima žulj ipd. To je njegov osebni problem, naučiti se ga mora prenašati sam in sam nase prevzeti tudi krivdo. Vsekakor pa delo prilagajamo okoliščinam. V primeru, da se pojavijo manjše poškodbe (vreznine, udarnine, žulji, glavoboli, bolečine v mišicah ipd) prilagodimo delo tako, da ob pojavu takšne težave zadevo navidezno ignoriramo in delamo naprej do maksimuma, ki ga nastala težava še dopušča, kasneje pa preidemo v stanje, kjer si lahko tak posameznik kakorkoli pomaga. To stanje mora biti aktivni del usposabljanja. Ta specifičen pristop se obnese v praksi zato, ker usposabljanje skupine ne zgleda pogojeno s problemi posameznika, temveč je to spontano dejanje, ki je bilo že prej predvideno v takšni obliki. Povemo jim kar naravnost, da nas ne zanimajo njihovi problemi, ker jim nismo očetje in da tudi mi njim ne tarnamo o naših osebnih težavah. Kadar presodimo, da so potrebni obiska pri zdravniku jih tja napotimo, prav tako jim dovolimo, če to sami želijo iz kakršnega koli vzroka.

Popolna izčrpanost je izkušnja, ki se jo lahko pridobi šele dolgo po tem, »ko ne moremo več«

Med usposabljanjem ne ponižujte podrejenih. Dokažite jim to, kar mislite z dejanji. Ob primerjavi z vašimi kvalitetami se bodo lahko sami ovrednotili.

Želja po usposabljanju mora biti tudi na strani nadrejenega, saj izhajamo iz načela, da težimo k popolni usposobljenosti, katere ni mogoče doseči, lahko se ji le približujemo.

Učenje pred usposabljanjem

Predstavitev
je sestavljena iz:

- vezav na obravnavano temo:
  -predstavitev kontinuiranega procesa celotnega smotra
  - temeljev (vsebine), iz katerih izhajamo
  - vsebina teme s cilji
  - obravnavane teme kot pogoja za nadgradnjo
- vzporednih dejavnosti (na primer iz alpinizma, različnih športnih elementov, splošnih reakcij človeka, narave…)

Demonstracija

Naslednja faza usposabljanja je predstavitev, kako izgleda izvajanje obravnavane teme in kaj želimo od novincev.

Izvajanje

Osrednja faza učenja je izvajanje pod nadzorom po konceptu nalog, v katerih novinci vidijo smisel.
Ob vajah, ki pa na prvi pogled izgledajo banalne, brez smisla in brez želenih andragoških učinkov (»dril«) jim moramo po izvedbi predočiti, kaj je bil smisel vaje. S tem si pridobijo občutek zaupanja v smotrnost slehernega dela. Kasneje lahko ravno zaradi tega zaupanja izvajamo prav tako na pogled

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

nesmiselne vaje, ki pa imajo dolgoročno zamišljene in uporabne elemente, katere bodo novinci nujno potrebovali, čeprav se takrat ne bodo več spominjali, kako so jih pridobili. Izvajali jih bodo skoraj podzavestno, kakor, da so jim bili prirojeni in ne pridobljeni, zato vam tega ne bodo pisali v vaše delo ampak v svoje sposobnosti. To jih moramo po potrebi opomniti, najbolje z sorodnim dogodkom. Naše delo namreč izhaja iz ugotavljanja človeških napak. Te ves čas usposabljanja zavestno odkrivamo, odpravljamo in jih analitično obravnavamo. Zavedati se namreč moramo, kaj nam določena stopnja usposobljenosti prinese in kaj od kako usposobljenega nasprotnika lahko pričakujemo.

Istočasno moramo razvijati njihovo samostojnost. Vsak trenutek zahtevajmo od njih polno kreativnost. Med usposabljanjem jih moramo neprestano opozarjati na napake in plastično predstaviti njihov pomen. Novinci morajo spoznati smisel dela in potrebo, da vsaka še tako navidezno enostavna vaja zahteva celega človeka. Tako novinci spremenijo svojo miselnost in ugotovijo, da ni trenutka, ko ne bi naredili napake (da se stvar ne bi mogla bolje izvesti) in vseskozi stremijo, k temu, da bi jih odpravili. Kot napake so v tem kontekstu mišljene tudi podrobnosti, ki so za novince nove ali pa jih zaradi prelahkega obravnavanja zastavljene naloge ne vključujejo, čeprav so jih že spoznali.

Ponavljanje

Sklepna faza vaje je ponavljanje, ki se opravlja po zaključeni celoti. Ko se novinci naučijo določen sklop elementov, jih ponovimo tako, da se prepletajo s prejšnjo temo in navezujejo na temo, ki jo želimo v prihodnosti obravnavati. Ponavljanja naj bodo primerno popestrena z različnimi motilnimi efekti, tako, da so usposabljanja vedno aktualna..

Metoda

Najboljša metoda usposabljanja se odvija po principu nadgrajevanja tem. Novincem ob obravnavanju snovi že zelo zgodaj zadamo smernice za delo in jih, ko delajo napake, opozorimo na nepravilnosti. Tako bodo na lastni koži občutili potrebo po obravnavanju določene snovi, ki jim bo pomagala odpraviti pomanjkljivosti. Izkušnje naj pridobijo torej na lastni koži, mi pa jim pri tem dajemo samo smernice in plastično prikažemo posledice napak

Hitrost usposabljanja

Usposabljanje mora od vsega začetka izpolnjevati zahtevo, da se zastavljene naloge izvršujejo s težnjo, da bi bile čim *bolje* izvedene in šele *kot drugo korigirati racionalno hitrost.* Odpravljati moramo zaletavost in počasnost ter diktirati primerno dinamiko. Hitrost nastaja kot rezultat urjenja.

Zahtevnost usposabljanja

Pogosto se zgodi, da kdo izvede le en element oz. sklop manj zahtevnih elementov zaletavo. Tak način dela se lahko pojavi pri ljudeh, ki pozitivno predvsem motorično izstopajo. Zahtevajmo od njih počasnejšo izvedbo in jih pri tem opozarjajmo na finese, ki jih niso mogli upoštevati pri hitri izvedbi. S takšnimi ukrepi brzdamo tudi splošno zaletavost. Druga oblika hitrega izvajanja pa se pojavi zaradi negativnih lastnosti. Oseba naredi vajo na hitro, da bi prikrila napake in nesposobnost. Slika je ista kot v primeru, ko bi oseba s povprečnimi sposobnostmi morala izvršiti nov sklop elementov z zahtevno vsebino. Zato se takšnim elementom oz. osebam posebej posvetimo. Zahtevajmo, da se izvajajo elementi po določenih fazah maksimalno natančno in čisto počasi. Da preprečimo komplekse nesposobnosti, naj izvaja elemente po enakih fazah celotna skupina naenkrat. Če pa v nadaljnjem usposabljanju ugotovimo, da takemu posamezniku ne uspe slediti oz. so bili določeni elementi prezahtevni lahko izvajamo posebne ali motorične vaje ali ponovimo določene elemente. Nekatere vaje pa izvajamo s skupino ali posamezniki samo z namenom, da se pridobijo sposobnosti za opravljanje elementa, ki ga želimo v kratkem osvojiti.

Na videz banalne vaje lahko dajejo potrebne elemente.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Selekcioniranje

Pomembna okoliščina pri selekcioniranju v specialne enote je prilagoditev posameznikov na specialne oblike, ki jih zahteva narava dela te enote. Spremljamo vsakega posameznika posebej, kako se prilagaja na vse novosti, od socializacije do specialnih kreativnosti. Vsekakor izbiramo ljudi, ki so dobro prilagodljivi, ne glede na okoliščine, v katerih se znajdejo. Vendar pa prav tako kot realen odraz avtoritete nadrejenih, se tudi pravi odziv posameznika pokaže šele ob okoliščinah, ki pogojujejo eksistenčno krizo. To spremljamo kontinuirano in oblikujemo okoliščine, preko katerih tehtamo odzive. Prilagoditev mora biti celostna, v širšem smislu (zaupanje, prijateljstvo, strpnost ipd) kot tudi v ožjem smislu (v taktično strokovnem pogledu).

Aktivnost kot odraz volje

Ker je večina vaj takšnih, ki omogočajo, da prihajajo do izraza posamezniki, težimo k temu, da izbiramo vaje za skupine in obvezno vsaj za dvojke.

Napori pri telesnih aktivnostih so pogojeni z voljo oz. pridobivanjem duševne moči (samozaupanja in samozavesti). Preko njih se kaže želja po pridobitvi določenega statusa. Najtesnejša povezanost se kaže na taktičnih elementih, ki temeljijo na fizičnih predispozicijah osebnosti. Vendar ne smemo pravila jemati šablonsko in ozko sklepati, da ima tisti, ki je bil prvi na cilju največ volje po želenem statusu. Upoštevati moramo razmerje med njegovim dejanskimi zmožnostmi in prikazanimi. Seveda je primaren pogoj, da so te zmogljivosti v okviru zahtevanih norm. Na primer, če se zahteva, da se določena razdalja preteče in pri tem ni dovoljeno hoditi, pridemo do faze, kjer človek v navkreber skorajda menca na mestu, vendar ne hodi, kljub temu, da so njegove zmogljivosti izčrpane. Vseskozi jim je potrebno dodajati moralno podporo, vendar trdno stati na zahtevah. Tako bo moralna pomoč zasenčila istočasen nadzor in bomo dobili status pomagača, ne pa nadzornika. Če hočemo razumeti pravi pomen tega, moramo sami skozi vse najskrajnejše oblike usposabljanj.
Pridobivanje psihofizične kondicije zahteva sistematičen pristop. Vaje, ki jih lahko opravimo v športni opremi in z športnimi rekviziti jih izvedemo na tak način. Nikoli ne pretiravamo z natovarjanjem ljudi in skrajnostjo dejavnosti v okviru taktičnih usposabljanj. Takšna usposabljanja morajo biti užitek in usmerjena na strokovnost in ne na pridobivanje moči, kondicije itd.

Maksimum

Prekomerne aktivnosti se izvajajo le, kadar so nujne za oceno osnovnih kvalitet. Takrat zahtevajte doslednost, vendar nikoli ne iščite dlake v jajcu in ne izmišljujte si dodatno novih zahtev. Vsak vaš ukrep, ki ga boste izvedli najprej pretehtajte in ugotovite njegov smisel. S tem bomo dosegli homogenost, individualno zadovoljitev in ohranjali strokovnost.

Zaupanje

Razviti moramo nezaupanje učencev v dvoumnih situacijah in krepitev samozavesti posameznika. Vzpodbujamo konstruktivno iskanje vseh opcij. Na primer, v temi ga nasprotnik privabi k sebi s prijaznimi kretnjami, kot, da bi bil njegov zaveznik. On mu verjame in pristopi! Ali: ob forsiranem pohodu jim obljubimo en daljši in en krajši postanek. Približno na polovici jim ponudimo krajšega (8 sekund), nekaj metrov pred bazo pa jim ponudimo možnost daljšega počitka, ki ga odklonijo misleč, da gremo v bazo, vendar mi pohod nadaljujemo mimo (maksimalno naj širijo alternative).

Nikomur ne zaupamo dokler s sklopom dejanj ne dokaže, da je zaupanja resnično vreden.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Kdaj pomagati

Tudi pri pomoči mora biti vsak gib zelo usklajen. Vedeti moramo, kako se ponuditi za pomoč kot tudi, kako jo nuditi. Zato so vaje za določene konkretne oblike pomoči sestavni del taktičnih usposabljanj.

Šele, če bomo preživeli, bomo lahko pomagali soborcu.
Dokler lahko komu pomagamo brez lastne požrtvovalnosti, mora biti to normalno v homogenem kolektivu. Ko pa je limit prekoračen, se pojavi vprašanje, v katerem moramo pretehtati naš delež ogroženosti in nujnosti pomoči oz. objektivne možnosti in potrebe. Tovarištvo podpiramo v vsakem pogledu, samo, da ne gre na račun lenobe in potuhe. Kolikor se v večji meri kaže homogenost specialnih enot zaradi tesnega sodelovanja med posamezniki, toliko redkeje posameznik potrebuje pomoč in toliko bolj mora biti strokovno opravljena.

Čeprav nas je stisnilo pri srcu, ko je ranjen naš kolega ne smemo brezglavo steči na pomoč, temveč si vsi po vseh taktičnih načelih prizadevamo k najboljši rešitvi problema. V trenutku presodimo, kaj je najbolj racionalna rešitev.

Asistenca

Med usposabljanjem se pravilno usmerjeno tovarištvo kaže preko asistence in ne preko klasične pomoči. Razvijati jo moramo zavestno v okviru določenih vaj in poudarjati vse finese takšnih oblik izvajanja nalog. Tako jih usposobljeni pripadniki ob nastalih potrebah izvajajo spontano, brez vnaprejšnjega planiranja ali dogovarjanja.

Ena od pogostih asistenc je nastavljanje hrbta za premagovanje določenih ovir.

Lažna solidarnost

Vsekakor se kasneje v enoti razvije družinska pripadnost, ki je lahko tudi vzrok za lažno solidarnost nekomu, ki ni sposoben za opravljanje nalog. Pri takih primerih ga morajo nadrejeni s postopnim ločevanjem (dodelitev lažjih nalog), počasi distancirati od osnovne dejavnosti in ga preusmeriti na sekundarno dejavnost (podpora, oskrba). Kajti v tako globoki zvezi med sodelavci ga okolje včasih ne izloči oz. izpostavi samo po sebi kot pri novincih. Na plan pa pride pri najkočljivejših in najnevarnejših trenutkih našega dela.

Koncept usposabljanja

Usposabljanje naj poteka najprej po določenem konceptu, tako, da nam prihajajo določeni elementi v avtomatizacijo, kasneje pa jih dopolnjujemo z različnimi motilnimi elementi do skrajnosti. Usposabljanje mora temeljiti na načelu, da se vsaka stvar, tudi če je odlično narejena, lahko naredi še bolje.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Ob usposabljanju moramo imeti vsak trenutek na razpolago čim več alternativ in opcij pod hipotetičnimi zamislimi. Npr: kako bi sedaj reagiral, če se pojavi nasprotnik. Omenjeno nam omogoča, da razvijamo čim več rešitev, kar je baza pri iskanju najracionalnejše oblike reakcije. To nam mora priti v navado, tako, da tudi v resničnih situacijah v spektru realnih alternativ le poiščemo najboljšo. Od tega, kako smo pripravljeni za izvajanje usposabljanj je odvisna končna kakovost usposobljenosti.

Oblike dela s podrejenimi

Najlažje je, če izvajamo naloge pred podrejenimi in smo jim tako za vzgled in vzor. Pri tem je slabo to, da ne moremo nadzirati njihovega dela ali jim izvajati protiukrepe. Izvajanje nalog pred njimi pa ni potrebno, če z demonstrativno metodo dosežemo presežek rezultata, ki ga pričakujemo od njih. (npr. da pri izstopanju iz vozila pokažemo izstopanje pri 50 km/h ali skok pri 70 km/h, potem ni potrebno ves dan z njimi vaditi izstopanje pri 30 km/h) Tako delo le nadziramo in po potrebi ponovno pokažemo.

Izvajanje nalog pred podrejenimi pa lahko tudi »kompenziramo« z zadovoljivo mero izkušenj, kar nam omogoča lažje in kompleksnejše delo. Delo samo po demonstrativni metodi (brez presežkov) in izkazovanje izkušenosti z občo strokovnostjo demonstracije lahko pripelje do praznine, ker novinci ne dobijo neposrednega odgovora o naših dejanskih zmožnostih. Vendar z nekaj odlično opravljenimi elementi in veteranskim renomejem tudi ta vtis splahni.

Predstava o formalnem diktatorju, kakor novinci vidijo svojega neposredno nadrejenega, mora skozi kratkoročne obrazložitve nalog s tehtno vsebino preiti na status človeka, ki ga imajo za vodnika.

ODPRAVLJANJE SPLOŠNIH NAPAK MED USPOSABLJANJEM

Zbiranje v skupinah (grupiranje)

Napake, ki se pojavijo ob celotnem procesu usposabljanja, se pojavijo zaradi sociološke usmeritve človeka kot družbenega bitja. Ena takšnih napak je zbiranje v skupine ali grupiranje. Omenjeno napako moramo odpravljati že od vsega začetka. Novinci morajo imeti v svoji notranjosti slab občutek, če so na kupu, sploh če je ta skupina nezavarovana.

Govorjenje

Velika napaka, ki izvira iz iste zasnove je govorjenje. Tudi to odpravljamo od samega začetka, med usposabljanjem in s posebnimi vajami, ki jih vključimo v dele usposabljanj.

Izbira položaja oz. poti

Že pri vojaški taktiki opazimo, da se človek na primer v gozdu giblje po istih poteh kot živali. Do tega pride instinktivno, in dober nasprotnik bo znal to izkoristiti (če ne bomo tega zavestno odpravljali vsak trenutek) Zato med usposabljanjem spreminjamo pogoje, ki bodo od novincev zahtevali, da se gibljejo po različnih alternativnih poteh in na različne načine. S tem si bodo pridobili občutek za podzavestno spremembo svojega položaja in vedenja, saj se jim bo v podzavesti razvil občutek nelagodja ob nevarnih situacijah.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Šele potem bomo lahko presojali, kdaj naše gibanje zahteva posebno obliko in izbiro poti in kdaj je racionalnejše, če se gibljemo naravno. Šele ob dosegu te stopnje osveščenosti pa lahko preidemo na naravno gibanje, saj nas bo kar spreletelo, ko se bo pojavila potreba po pravilni odločitvi.

Napake ob delu ponoči

Noč ima svojo moč

Veliko napak se pojavi šele ponoči, zato moramo vse zaključene sklope usposabljanj ponavljati tudi v temi, v več različicah (odpravljamo: gledanje v svetlobo, neprimerno izbrane položaje, ukrepe in izbrane poti glede na svetlobo, nemaskiranje svetlobnih kontrastov, neupoštevanje ozadja, nepravilne uporabe lastne svetlobe, dvojnost uporabe naprav za nočno gledanje..)

Gledanje pod noge

Ob hoji je človeška napaka, da **gledamo pod noge,** zato jo moramo zavestno odpravljati. To se nam dogaja predvsem, ko hodimo navzgor, redkeje navzdol, pogosto pa tudi po razgibanem terenu (korenine, skale, stopnice ipd)

TEŽNJE

Instinkt za nevarnost

Pridobivamo in izboljšujemo si ga lahko s časom, z vajo, izjemno samoiniciativnostjo in zavzetostjo zanj. Iz določenih taktičnih okoliščin lahko ugotovimo, kje nas čaka nevarnost. V začetku je potrebno temu dajati veliko pozornosti in se zavestno usmerjati k razvoju tega občutka. Kasneje pa podzavestno občutimo neko neugodje, ko pridem v takšno situacijo. Delo se naj začne s pripravljenimi nevarnostmi in jasnimi podrobnostmi, ki nam kažejo to nevarnost. Pogoj za razvoj tega občutka je nezaupanje, kar nas sili v črpanje čim več informacij iz okolja. Nato vse primerjamo s svojimi izkušnjami. Vse malenkosti moramo vsak trenutek analitično premlevati in istočasno v trenutku priti do odločitev. S takšno strogo vadbo nam počasi preidejo zaznave in občutek za nevarnost v podzavest do te mere, da včasih sploh ne bomo znali pojasniti indica oz.vzroka za nelagoden občutek. Ta občutek moramo razvijati od vsega začetka usposabljanja. Kasneje se takšni občutki prenesejo tudi v druge situacije in okoliščine, vendar spet, le, če smo na začetku pozorni na vse malenkosti in zavestno delamo na tem. Tako se nam razvije instinkt za nevarnost pri vpadu v objekt, reševanju talcev ali spremstvu varovanih oseb. Pravimo, da nekdo čuti okolje in šele ko čuti okolje, lahko čuti njegovo nevarnost.

Občutek za okolico

Določeni elementi se lahko v primarnem delu usposabljanja izvajajo z namenom, da se razvije občutek za okolico. Na primer, v pohodni koloni ob upoštevanju vseh taktičnih podrobnosti zahtevamo še, da hodijo v korak (kljub daljši razdalji), da si ne gledajo pod noge, spremljajo vso okolico in čutijo, kako se gibljejo ostali (prestopijo kakšno luknjo, se sklonijo pod vejo, naredijo gib, ki nam pove kakšno taktično predpostavko itd.) Pri takšnih vajah moramo biti vedno kritični in sproščeni, nič ne smemo delati prisiljeno ali prehitevati svojih zmožnosti. Vaje se morajo postopno dopolnjevati z različnimi elementi.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Priprava na resnično delovanje

Glavno vodilo med usposabljanji specialnih enot je: »Train hard, fight easy« oz treniraj trdo in se bojuj z lahkoto.

Vaja mora biti prekleto bolj resna kot realne situacije

Reakcije, kot so pokrivanje z orožjem, delovanje z orožjem ob vpadu ipd. morajo priti v človekovo avtomatizacijo. V trenutku, ko od koga pričakujemo, da bo pritisnil na sprožilec, se ne sme obotavljati. S tem bo izpostavil svoje življenje, življenje soborca ali talca. Reagiranje mora biti avtomatizirano na vaji. Streljati mora rutinsko, brez pomisleka, kakor da strelja na tarče. Na ljudi strelja kakor na silhuete (ne gleda jih v obraz). Zato se moramo na treningih popolnoma vživeti v situacijo, vstopiti v prostor z agresivnostjo, polno mero strokovnosti in samozaupanja. Pri tem orožje ob jasno razpoznanih ciljih odločno porinemo v avtomatiziran položaj za strel. Z vso odločnostjo zavpij (stoj, dvigni roke ipd.).

Krik nam zagotavlja kontinuiran avtomatiziran proces, z zmanjšano možnostjo, da se nam vsilijo kakšne druge misli (da so na drugi strani ljudje, o nas itd). Zagotavlja nam dominantno vlogo v učinku presenečenja. Vpliva na kontra presenečenje, tudi, če nas čaka kakšno presenečenje. Tako krenemo z opisano odločnostjo v napad in se na presenečenja ne odzivamo nasprotniku v prid. Krik nam pomaga tudi pri moči in koncentraciji, kar je posledica dodatnega adrenalina. Tako bomo kakšno rano čutili šele po akciji. S tem načinom pa tudi odločno pokažemo svojo voljo in resen namen nasprotniku.

Osnove morajo preiti v podzavest

Pozor! Potrebno je vse elemente izpeljati pozorno že na vadbi, da nam ta način postane rutina. Preiti nam mora v podzavest in v avtomatizem vedenja, kajti v zaostrenih situacijah ne moremo razmišljati šele o osnovnih elementih.

Zato že vaja zahteva celega človeka.

Želeni ozki specializaciji profila se bomo približali le z izpiljenimi in avtomatiziranimi finesami. To mora biti globoko zakoreninjeno v vsakem posamezniku. Podzavest ti mora narekovati, kaj je najbolje in kaj te lahko stane življenja. Če uporabljate čas za take stvari, v kritični situaciji ne boste imeli časa, da bi izvlekli finese, ki ustvarjajo mozaik veščine za premoč nad nasprotnikom.

Profesionalnost

Nobene naloge ne smemo jemati osebno, temveč že skozi vaje oblikovati strogo profesionalen odnos.
Mi nismo sodniki, da bi sodili, kaznovali in še manj ubijali.
Pa vendar nasprotnika ne ranimo (temveč ubijemo), ker ranjen še vedno predstavlja grožnjo.
Vsako tisočinko sekunde moramo avtomatizirano sprejemati odločitve, kdaj se pogajati, kdaj ustrahovati in kdaj pokončati.

Genialnost je v enostavnosti

Ameriški specialci delajo predvsem na »galamo«. (Keep it simple stupid-KISS) To je lahko le ena izmed možnosti. Pokazati moramo več strokovnosti in poleg te alternative imeti še več drugih (da lahko izbiramo med najboljšimi) ali pa to možnost vsaj dodelati z različnimi taktičnimi potezami, triki ipd. Akcija pa naj vseeno ostane maksimalno energična in enostavna »Mat v treh potezah«.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

GIBANJE POSAMEZNIKA

Hitrost

Hitrost gibanja mora biti prilagojena:
- taktičnim zahtevam
- položajem nasprotnika
- konfiguraciji terena (zaklonu oz. kritju), za katerim se gibljemo
- drugim potrebam (časovna omejenost, razporeditev moči…).

Hitrost, s katero nekomu pomahamo, ko želimo, da bi nas ta opazil je najbolj izstopajoča, torej **nepravilna**.

Gibajmo se hitreje ali počasneje !

Kadar je možno, da nasprotnika opazimo preden on opazi nas, mora biti gibanje počasno in previdno.
Paziti moramo na sunkovite gibe in nihanje.
Pazimo na hitrost gibanja vseh delov telesa. Predvsem glave, rok in zadnjice (pri plazenju).

Koti

Med premikanjem moramo paziti, da je gibanja čim manj, pod čim manjšimi koti (da nas nasprotnik težje opazi).

Gibanje pod čim manjšimi koti zajema tudi nihanje gor in dol med gibanjem – premikaj se z glavo v isti ravnini.

Vedeti je potrebno tudi, da bližje ko smo nasprotniku, bolj so koti vidni.

Če pa nas je nasprotnik že opazil, sploh pa če odpre ogenj, so koti čim večji, da nas težje zadene.

Če se gibljemo proti individualnemu nasprotniku v liniji, na kateri najdemo kakšen objekt (drevo, steber, vozilo, pohištvo itd..) je najmanj možnosti, da nas opazi. Slaba lastnost tega pa je, da tudi mi slabo spremljamo nasprotnika, zato med takšnim gibanjem temu (položaju nasprotnika) posvečamo največ pozornosti.

Ozadje

Obris silhuet na svetlem in na temnem ozadju

Pazimo tudi na podlago, ki je za nami:
- Nebo je svetla podlaga, zato se izogibamo linije med eventualnim nasprotnikovim opazovanjem in nebom
- Izogibaj se povzročanju kontrasta lastne silhuete na svetlih stenah med delom v urbani sredini
- Osvetljeno ozadje izda našo temno silhueto
- Pri hoji na grebenu, imamo svetlo podlago in smo zlahka opazni.

Praviloma iščemo najtemnejše ozadje.

Pri delu z belo maskirno obleko pa iščemo svetlo ozadje.

V kritju

Pri gibanju za popolnim (vsaj vizualnim) kritjem je pomembno, da smo ves čas za tem kritjem (ne pokažemo izza kritja cevi orožja ali druge opreme (čelade), komolca, stopala …)

V takšnem kritju moramo biti pozorni na:
- Sence, ki jih ustvarjamo
- na zvok (ropot)
- na manjših razdaljah (za vrati ipd) tudi na dihanje.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

V delnem vizualnem kritju (grmovje, prosojne površine ipd) ali brez kritja pa prilagajamo hitrost gibanja oddaljenosti, predvsem pa temu, ali nas je nasprotnik že opazil ali ne.

Kritje (masko) poišči v temnem zaledju – ne se pomikat na osvetljene predele kritja.

Premikanje ovir

Pomembna je tudi hitrost in smer odrivanja oz. pregibanja ovir (visoka trava, grmičevje, vrata, okna, zavese itd)

Dokler nas nasprotnik ne opazi, delamo počasi in previdno.

V visoki travi, poljščinah ipd. se gibljemo tako, da nasprotnik ne more opaziti naše gazi (ne naravnost na nasprotnika). Smer odrivanja naj bo vedno stran od nasprotnika (da mi ostajamo za pokončnim delom vegetacije).

Po gozdu

Ne gibljemo se po samem robu gozda, ker je tam najtežje prehodna vegetacija, in istočasno bujna vegetacija omogoča nasprotniku najlažje maskiranje.

Na robu izkoriščamo le opazovalne točke za orientacijo. Tam smo tudi dodatno previdni, da nas tam ne pričakuje nasprotnik.

Izbira poti

Če bi med gibanjem lahko naleteli na nasprotnika, se ne gibljemo po poteh, kjer nas ta pričakuje. Zato se ne gibljemo po:

- predelih, kjer nam je to najlažje (cestah stezicah, grebenih, dolinah ipd)
- predelih, kjer se nam zoži možnost prehoda: (mostovi, sedla in podobni ozki prehodi, v urbanih sredinah vrata v ograji, vhodna vrata, sredine prehodnih hodnikov itd.
- predelih, ki nam omogočajo dobro orientiranje

Uporabljamo najbolj nenavadne kotičke in poti, ki nam nudijo največ možnosti zaklona.

Gibanje je osnova delovanja

Ob izvajanju elementa gibanja ne pomeni, da le hodimo in gledamo pod noge, temveč je potrebno zaznavati celotno okolico, zaznano proučiti in slediti okoliščinam.

Gibanje je temeljna veščina, zato zahteva izjemno dovzetnost za vadbo, da preide v podzavest posameznika

Naravnost gibov

Ko bomo izbrali, kakšen položaj ali gib za izvedbo kakšnega taktičnega elementa naj bo le-ta čim bolj naraven, saj še tako dobro fizično pripravljen specialec lahko vzdrži le napore do določene mere (poskušaj stati visoko na prstih ene noge, viseti na drogu le z eno roko ipd).

Če pa obstaja možnost, da bomo morali biti na nekem položaju celo dalj časa (npr. izhodiščno mesto za vpad v primeru talcev, ostrostrelci ipd), pa se kar udobno namestimo

Pri preskokih in nasploh pri odrivih pa je potrebno računati, koliko smo dodatno obteženi (borbena oprem, zaščitni jopič, orožje, čelada, tehnična oprema ipd).

Podobno se dodatna obtežitev pozna pri plezanjih, kjer igra pomembno vlogo tudi vrsta obutve.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Kratki rokavi

Kratki rokavi niso primerni za delo specialnih enot, ker si pri delu pomagamo tudi s temi deli telesa in se prej poškodujemo, kot če jih zaščiti tkanina. Deli roke, ki pa so odkriti, s svojim svetlim kontrastom odstopajo od okolice, torej so demaskirni. Zaradi nekaj centimetrov blaga nam ni nič manj vroče in trenutek resnega dela tudi ni čas za filmsko razkazovanje mišic…

Drža orožja

Med premikanjem na območju, kjer lahko naletimo na nasprotnika se z dolgocevnim orožjem premikamo tako, da imamo orožje usmerjeno v smeri pogleda. Bolj ko so razmere zaostrene bolj se znižamo.

Pozor - ne dvigujemo orožja navzgor za strel temveč se mi znižamo k orožju, da orožje samo preide v položaj za strel.

Ob nevarnih situacijah se znižamo toliko, da orožje preide na rame in v višino oči, gledamo pa čez orožje.

Pravila dela po temi:

1. Najpomembnejše pravilo je **videnje iz nasprotne smeri.** To pravilo pove, da moramo vsak trenutek imeti občutek, kako razločno nas lahko vidi kdorkoli iz določene smeri glede na stanje svetlobe.

2. Pravilo **delovanja iz temnejših predelov** (vsaka tema je oborožena)
3. Pravilo **čitaj svetlobo** (po vrsti osvetljuj in dobro metodično opazuj)
4. Pravilo **osvetli in se premakni.** (izberi drugi zaklon, spremeni položaj v tem zaklonu ipd)
5. Vsaka tema je oborožena

Slaba vidljivost

Slaba vidljivost (dim, plin, megla...) ima določene specifike, ki se razlikujejo od dela po tem,i zato moramo tudi to okoliščino dodobra proučiti.

Zapomni si:

- Opazuj v različnih višinah (različna gostota dima)
- ne posveti, če s tem ne vidiš bistveno bolje in če ni zares nujno
- Lasten snop te slepi
- Snop svetlobe izdaja tvoj položaj
- Upoštevaj pravila delovanja po temi in jih prilagodi.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

ROKOVANJE Z OROŽJEM

Rokovanje z orožjem mora biti strogo profesionalno.
Zavedajmo se, da je vsaka finesa odraz naše strokovnosti.

Lagodna drža orožja s stegnjenim palcem na saneh zaklepa kaže na neprofesionalnost in neodločnost

Postopki rokovanja z orožjem nam morajo priti v podzavest predvsem zaradi naše lastne varnosti, varnosti soborcev, varnosti ostalih ljudi na kritičnih mestih in zaradi samega strokovnega delovanja na nasprotnika.

Vedno, ko dobimo orožje v roko ga najprej pregledamo.

PREGLED

Vedno, ko sežemo po orožju ga dobro pregledamo.

PREGLEDAMO.

1. naperimo ga v točko kamor bi ga, če bi se nam v tistem trenutku sprožilo
2. izvlečemo nabojnik pregledamo in preštejemo strelivo.
3. potegnemo zaklep v zadnji položaj
4. pogledamo v ležišče naboja (čeprav bi naj praviloma izmetalo izvrglo naboj)
5. sprostimo zaklep
6. vrnemo nabojnik
7. sprožimo (še vedno imamo orožje naperjeno v najbolj varno točko)

PRIPRAVA

Orožje pripravimo glede na namen:

- če bomo orožje ***pospravili*** se: izvleče okvir, izprazni ležišče naboja, sprosti zaklep, vstavi okvir, sproži, izvleče okvir in pospravi
- ko si orožje ***pripasamo,*** se pri orožju z dvojnim delovanjem da naboj v cev in zapne varovalo, orožje z enojnim delovanjem pa ne nosimo z nabojem v cevi
- ko orožje ***pripravimo na delovanje,*** se pri dvojnem delovanju odpne varovalo, pri enojnem delovanju pa se vstavi naboj v cev in zapne varovalo

- le skrbno pretehtane okoliščine (neposredno pred uporabo - ob potrebi po preciznem proženju) nam dovoljujejo, da pri enojnem delovanju rokujemo z napetim orožjem in sproščenim varovalom ali da pri orožju z dvojnim delovanjem napnemo tudi kladivce

Taktična prednost orožja z dvojnim delovanjem je namreč ravno to, da je pripravljeno na delovanje in da hkrati zagotavlja zadovoljivo stopnjo varnosti. Zato tudi po končanem streljanju ponovno spustimo kladivce in gremo s tako pripravljenim orožjem naprej.

Za vadbo pripravimo orožje tako, da ga napnemo na prazno, kar nam omogoča samokontrolo, kdaj bi se nam orožje lahko sprožilo (slišimo klik). Na vajah se za tak preizkus da v cev manevrski naboj (povečuje občutek odgovornosti pri nošenju orožja).

Za akcijo, v kateri je maj verjetnosti, da bomo orožje uporabili si lahko orožje z enojnim proženjem pripravimo kakor za vadbo, saj nam omogoča lažje in hitrejše napenjanje orožja (ker smo že prej premagali silo povratne vzmeti) in nam istočasno omogoča samokontrolo.

Poznamo tudi orožja z izključno dvojnim proženjem DAO (double action only), to še poveča varnost delovanja med potekom akcije, vendar nam pade preciznost zaradi trdega in dolgega hoda (npr. Beretta 92D). Uporabljali, bi ga naj manj usposobljeni specialci, podpora oz. po potrebi tudi tisti z dodatnimi nalogami (oven, eksploziv…).

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

PRAZNJENJE

Praznjenje orožja se je potrebno navaditi po natančnem vrstnem redu:

1. Izvlečemo okvir (pri pištoli je dovolj za mezinec)
2. Potegnemo zaklep nazaj in pustimo naboj izpasti (lahko ga ulovimo v zraku)
3. Sprostimo zaklep
4. Vstavimo okvir
5. Sprožimo

Orožje je ves čas obrnjeno v najbolj varno smer!
Občasno popolnoma izpraznimo tudi nabojnik in preverimo drsnost nosilca nabojev in vzmeti. (pogosti vzrok za zastoj).

PRAVILA

1. Nikoli ne obračamo še manj pa prožimo proti ljudem, tudi ko smo prepričani, da je orožje prazno!
2. Ravnaj tako, kot da je orožje ves čas napolnjeno, obrnjeno pa naj bo v najbolj varno smer!
3. Pri dolgocevnem orožju se kopito razpne takoj, ko ga primemo v roko z namenom taktičnega delovanja! (raztegnjeno kopito nam daje občutek smeri orožja in zagotavlja njegovo stabilnost pri drži)
4. Vedno, kadar prenehajo razlogi verjetnosti uporabe orožja, ga vrnemo v stanje kakršno je na vadbi.

Vedno – tudi, če gre za »gasilsko fotko« je kazalec stegnjen. Poskrbimo pa, da imamo kazalec na ohišju orožja, ne na braniku sprožila.

5. Ves čas dela je prst za proženje iztegnjen in položen na ohišje neposredno nad sprožilcem. V položaj na sprožilcu preide le v trenutku, ko smo se odločili za strel. Izvedba imenovanega giba je v primerjavi z reakcijskim časom zanemarljiva.
6. Streljamo vedno le na jasno razpoznavne cilje in vedno z mislijo:
   - kaj je lahko zadaj
   - kaj lahko krogla prebije
   - od česa se lahko krogla odbije
   - kaj vse se nam lahko pojavi pred cevjo.
7. Med streljanjem naboje vedno štejemo! Nabojnik menjamo najkasneje, ko imamo še vsaj en naboj v orožju! Tudi v najbolj stresnih situacijah imejmo vedno občutek s koliko naboji še razpolagamo (bolje je, da zamenjamo okvir ko je v njem še kakšen naboj, kakor pa, da ostanemo s praznim orožjem, ko ga bomo najbolj potrebovali.) Kadar menjavamo okvir pri pištoli iztegnemo mezinec, da nam služi za vodilo, da lažje zadenemo odprtino v ročaju.
8. Orožje držimo v nasprotni roki, kot imamo zaklon.
9. Orožje in oprema morata biti pripravljena ves čas, ob odhodu na teren se le namestita!
10. Če imamo zastoj, z DA še enkrat sprožimo, sicer orožje še enkrat napnemo. Če imamo zasedeno eno roko, lahko pištolo napnemo tako, da s palcem napnemo kladivce, nato pa samo s trzajem nazaj zaženemo zaklep nazaj (naprej ga pa porine povratna vzmet).

KATERO OROŽJE UPORABITI

V akcijah se načeloma uporablja dolgocevno avtomatsko orožje, pri čemer imamo naravnano na posamično streljanje. Streljamo dublete v enega nasprotnika, dokler ga ne eliminiramo. (Za hitrejše streljanje, si lahko po potrebi namestimo tršo povratno vzmet.)

Šibernice

Šibernice se uporabljajo za točno določen del naloge, omejenega obsega, če bomo delovali na

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

krajših razdaljah (do 30 m), če imamo opravka le z enim nasprotnikom oz. bomo imeli dovolj streliva za vse nasprotnike (imamo omejeno ognjeno moč in težave pri polnjenju cevastih nabojnikov). S šibernicami se ne strelja dubletov (niti s polavtomatskimi). S šibernico je potrebno na krajše razdalje (do 10 m) ravno tako zadeti kot z drugim orožjem, na daljšo razdaljo pa šibre zgubljajo moč in smer. Najbolj pride do izraza pri delovanju na razdalji od 10 do 20 m. Na teh razdaljah je šibernica bolj učinkovita, povzroči šok, odsun in vso energijo pusti v nasprotniku – ga ne prebije. Lažje zadevanje na teh razdaljah je predvsem zaradi razpršenega snopa šiber – od 30 cm do cca enega metra (odvisno od vrste šiber, dolžine cevi (čoka) in oddaljenosti). Njena uporabnost je zelo zmanjšana proti nasprotnikom z zaščitnimi jopiči, čeladami in zakloni. Če ima raztegljivo kopito (polavtomatske), se ga obvezno raztegne, sicer pa težimo k uporabi šibernic s kopitom.

Tok za šibernico
Vedno moramo biti preudarni, katero orožje in opremo bomo potrebovali in kaj od tega nam bo odveč

»Srednje« cevno avtomatsko orožje

Tudi, če gre za samo reprezentacijo orožja ni dopustno, da je kopito zloženo, kot tudi, da se orožje drži delno tudi za okvir.

V urbanih predelih se svetuje uporaba avtomatskih pušk 9 x 19 mm kot je (H&K mp 5), pri čemer se priporočajo različna zrna glede na nalogo (plastična za manjšo smrtnost – za reševanje talcev predvsem na letalu, avtobusu ipd, Glaser safety slug (s kroglicami v zrnu) ipd., ko želimo povečati učinkovitost zadetega zrna, polnoplaščena, kadar bomo potrebovali večjo prebojnost, in votle, ko ne želimo prebojnosti (varovanje letal) itd.

Priporočajo se merilne naprave (single point, aimpoint ipd), ki nam omogočajo hitro streljanje tudi ob slabši vidljivosti ter istočasno ostro zaznavanje okolice in učinka na cilju.

Za posebne naloge pa se lahko uporabijo npr MP5SD s serijskim dušilcem za unesposobitev stražarja, psa, luči ipd ali MP5s z možnostjo rafala po tri zrna, npr: za rafal v predel medenice, če ima nasprotnik zaščitni jopič oz če glavo zakriva za talcem ipd.

Pojavljajo pa se tudi »Jurišne puške z omejenim dosegom« (PDW-Personal defense weapon), ki bi lahko zamenjale oz. dopolnile kal. 9X19mm. To so britanski 224.BOZ (5,56x25) z predelanim H&K MP5/10, nemški 4,6X30 v H&K MP/, ter belgijski naboj ss190 (5,7x28) v predelani FN P90.

Do 150 m imajo podobno balistiko kot 5,56x45 in prebijejo 48 plasti kevlarja, NATO čelado …

Dolgocevno avtomatsko orožje

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Pri delu na obsežnem urbanem kot tudi na neurbanem območju se uporabljajo avtomatske (jurišne) puške 5,56 (Steyr AUG, Colt M 16 ipd). Izjemno natančno se zadeva tudi na daljše razdalje. Imajo majhno trzanje zaradi lahkega zrna, zato omogočajo natančno streljanje dubletov in po potrebi tudi usmerjenih rafalov. Kalašnik je znan po zanesljivosti delovanja, le z zrnom 7,62 težko vodimo rafale. Steyer in podobni (z okvirjem v ročaju) po kompaktnosti uporabe, M16 ipd po mali masi. Kljub mali masi zrna imajo dober učinek zaradi velike hitrosti zrna, ki povzroči vakuum udarnega vala ob preboju. Proti njim se težko zoperstavljajo zaščitni jopiči. Ne priporoča se dodatnih izjemno natančnih optičnih merkov. Zelo zelo izjemoma jo namreč v policijskem delu uporabljamo na zelo dolge razdalije. Natančne optike pa tudi med taktičnim rokovanjem (udarci po optiki) izgubijo natančnost. Na krajše razdalje (do 100m) pa z mehanskimi oz. serijskimi merki dosežemo primerno natančnost zadetkov. Lahko se uporablja sistem »single point« ipd. za delo ob slabi vidljivosti in predvsem za orožja, ki imajo okvir za sprožilcem, saj imajo le-ti krajšo razdaljo med merkoma.

Navesti na orožje vse, kar obstaja je lahko prej v napoto kot pa praktično.

Kratko cevno orožje (ročno – pištole)

Uporabljamo ga za:

- točno določene naloge
- na krajših razdaljah
- v prostorih, kjer je delo z dolgocevnim oteženo
- ko nimamo možnosti nositi dolgo cevnega orožja pri sebi (spremstvo varovanih oseb ipd)

Uporabljajo se polavtomatske pištole kalibra 9X19. (redkeje 40 s&w, 45 acp, 357 sig) . (Beretta 92 F, Glok, Sig 226-2340 ipd). Kot alternativo naj omenim še FN P90s, z naboji 5,7x28mm, ki prebijejo tudi zaščitne jopiče. (npr. uporabili so jih Perujci pri reševanjju talcev na Japonski ambasadi v Limi (uporabili so tudi »srednje« cevno avtomatsko orožje s tem kalibrom (Mini UZI))

Ne priporoča se nobena optika, niti laserski merilnik, ker pištola navadno zahteva instinktivno streljanje, ki nam ne omogoča časa za iskanje pike v okolici nasprotnika. Če pa imamo slučajno čas za natančnejši strel, pa nam merki zagotavljajo najnatančnejši zadetek. Izjemi, ki bi eventualno vzdržali:

- je uporaba laserja, kadar streljamo s pištolo izza ščita in skozi steklo poiščemo piko.
- še bolj zahtevna pa je merjenje z laserjem na pištoli okoli vogala in opazovanje pike v ogledalu, ki ga z drugo roko držimo okoli vogala.
- Laser pomaga pri zastraševanju nasprotnika

Omenjeni tehniki namreč zahtevata, da imamo roko dalj časa izpostavljeno in s tem povečamo možnost, da nas nasprotnik zadane.

Po potrebi pa na orožje nameščamo baterjske svetilke

Vedno imamo pri sebi rezervni nabojnik. Pri določenih akcijah uporabljamo podaljšane nabojnike (če se moramo zanesti samo na kratkocevno orožje in bomo potrebovali več nabojev)

Kratko cevno orožje se uporablja za točno določne naloge, za določene lahko izjemoma tudi z dušilcem.

Pri strelivu izbiramo strelivo, ki ima najmanjši ogenj iz cevi.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

NOŠENJE

Obrnjeno navzgor:

Orožje imajo tisti, ki ga ne uporabljajo za strel ali pokrivanje obrnjeno navzgor zato ker:

- je prvi merek v višini oči in tako imamo ves čas kontrolo, kam imamo obrnjeno orožje (Princip gledanja s tremi očesi)
- če se bo sprožilo, vidimo linijo strela
- ob zaleganju lahko položimo orožje pred sebe
- ko se znižamo, da bomo sprožili se z nami niža orožje in pogled skupaj z orožjem išče cilj, kar nam omogoča natančnejši zadetek
- dvignjeno orožje nam omogoča tudi pogled okoli vogala z odsunom od orožja
- lahko pokrivamo sodelavca preko njegove glave
- lažje preprijemamo orožje
- z dvignjenim orožjem si zavarujemo obraz
- lahko nas nasprotnik s kroglo zadane v orožje in nam to reši življenje.
- Ko kriješ čez svojega in se on dvigne, da je previsoko, in ne moreš več kriti čez njega pokrivat ne boš spuščal cevi v njega, temveč jo boš dvignil in imel cev obrnjeno navzgor.

Pri kratkocevnem orožju je dobro imeti ves čas »zaklenjeno« zapestje (fiksirano v čisto istem položaju, kot bo med streljanjem)

V kritični situaciji v prvem trenutku streljamo le z defenzivnim namenom, saj istočasno skočimo v zaklon (oz. navadno se v praksi le močno znižamo) v natančno natreniran položaj, iz katerega zadenemo. Ohranjamo pa ofenzivno tendenco gibanja.

Posnetki iz resnične akcije (sas, Cobra)

Obrnjeno navzdol:

Določene taktike prakticirajo, da tisi, ki orožja ne uporabljajo, ga imajo **usmerjenega k tlom**. To je sprejemljivo za enote z večjim številom pripadnikov, ki se jih ne more naučiti strokovnega, zanesljivega oz. varnega ravnanja z orožjem. Pa še v teh navadno ta drža velja bolj za kratkocevno orožje.

S tem se namreč prepreči nevarno mahanje z orožjem, saj je obrnjeno le navzdol in nihče jim ne more priti pred cev.

Orožje, ki je obrnjeno navzdol je v trenutku znižanja sicer prej v liniji ognja in lahko prej sprožimo. Vendar, če poznamo pravilo (zaklon, točnost, hitrost) vemo, da je pomembneje zadeti kot hiteti. Ko se namreč znižamo, orožje dvigujemo in orožje niha gor in dol dokler ne uskladimo pogleda čez orožje, zato slabo zadenemo.

Slabe strani tega načina so še:

- ob naglem znižanju lahko s cevjo orožja celo zadenemo v tla (ropot ali umazanija v cevi)
- ne moremo natančno nadzorovati, kje s cevjo zapnemo oz. jo pomolimo okoli vogala
- težko zaležemo
- če hočemo pokrivati sodelavca pred seboj, moramo dvigovati orožje okoli njega
- če smo mi opazili nevarnost pred sodelavcem, ki stoji pred nami ga ne moremo potlačiti z rokami čez ramo navzdol v kritje.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

- Anatomija človeka nas sili v bolj pokončno držo (zato smo bolj izpostavljeni nevarnostim)
- Nevarnost odboja krogle od tal (lahko se tudi ranimo v nogo)

Zadnji ima orožje usmerjeno v tla in zaradi tega je vsa ekipa odkrita nevarnostim iz smeri pritličja.

Če imamo med gibanjem med vejami orožje obrnjeno navzdol, nas bo obrnilo na nos, če se bomo zataknili in potem moramo orožje pomikati nazaj proti soborcem (kar je lahko nevarno) in zadnjica nas prehiti – gremo z zadnjico naprej v boj!

Tak položaj orožja s cevjo navzdol **se svetuje** le policistom, ko ne želijo izzvati npr ugrabitelja z ofenzivnejšo držo orožja navzgor. (za kratkocevno pa je bolje, da ga pustijo kar v torbicah).

Sicer pa je takšen položaj primernejši za civilne organizacije, ki se ukvarjajo s praktičnim streljanjem in s tem zagotavljajo večjo varnost med takšnim streljanjem.

Trakovi oz pasovi na orožju

Trakovi na orožju morajo biti pravilno nameščeni, naravnati jih moramo na pravilno dolžino in uporabljati v skladu z njihovo namembnostjo.

Veliko specialcev (kot na sliki) ima pas na Heklerju (MP 5) speljan skozi napačno stran drsne oponke.

Vedi, da se nam nikakor ne more zdeti najbolj primeren položaj takšne namestitve, ko orožje prvič obesimo okoli vratu, temveč moramo z njim osvojiti ogromno elementov, da spoznamo najoptimalnejšo namestitev.

Zastoji

Kadar imamo zastoj na orožju na strelišču, ga odpravljamo sami tako, da imamo orožje ves čas obrnjeno v najbolj varno smer, ga spraznimo in ponovno napolnimo.

Pozor: pri dejanskih situacijah (tudi borbenem streljanju) v trenutku odvržemo primarno orožje in uporabimo sekundarnega. Če je le mogoče, damo prostor članu ekipe za nami, da nas nadomesti oz. prehiti in on nadaljuje.

Tudi zastoje lahko treniramo in sicer med različnimi poskusi delovanja z orožjem. Npr. pri streljanju med gibanjem, skoki, orožje prislonimo k zaklonu, streljamo ob partnerju ali na orožje samo položimo tkanino…

Trenirajmo polnjenje orožja v stanju, ko imamo še kak naboj v orožju (in samo dopolnjujemo oz. zamenjamo okvir z polnim) in ponesrečeno situacijo, ko nam zmanjka vseh nabojev.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

ORIENTACIJA

POJMI:

- absolutna višina je nadmorska višina
- relativna višina je višina med dvema točkama
- poldnevniki, meridiani so vertikalne linije ali geografska širina
- vzporedniki, paralele so vodoravne linije ali geografska dolžina

Azimut je kot med vrhom na stojni točki in med severom in izbrano točko. Dobimo ga tako, da namerimo s kompasom v želeno smer in obračamo prstan, dokler nam igla ne pokrije oznake za sever. V tej smeri si izberemo izstopajoč objekt.

Orientacija po severnici: razdaljo med zvezdama zadnje osi velikega voza prenesemo petkrat in najdemo severnico. Severnica je prva zvezda malega voza (najbolj se sveti).

Orientacija po soncu: sonce je ob 6. uri na vzhodu ob 12. na jugu itd. Iz tega sledi tudi določanje severa s pomočjo ure. Jug dobimo med razpoloviščem malega kazalca in oznake za dvanajst na številčnici.

Orientacija po luni: polna luna je nasproti sonca, torej ob 18. uri na vzhodu, ob 24. na jugu in ob 6. uri na zahodu.
Prvi krajec (luna je polna na desni) ima šest ur zamude, zadnji pa prehiteva za šest ur.

ORIENTIRANJE KARTE

Pri vsakem delu s karto, si moramo karto orientirati. Kompas položimo na najbližji poldnevnik in jo obračamo dokler igla ne pokrije severa. Pri tem pazimo, da ni v bližini kakšne kovine (miza, pokrov motorja pri avtomobilu, močni vodi električne napeljave).
Orientacija karte po linijskih objektih (cestah železnicah, rekah ipd).

DOLOČANJE STOJNE TOČKE

Sodobne naprave (GPS) nam omogočajo, da koordinate stojne točke samo preberemo.

Poudariti je potrebno, da bolj ko je mesto za opazovanje izpostavljeno, bolj natančna je orientacija. Pomembno pa je vedeti, da je takšno mesto tudi bolj nevarno. Zato se vedimo situaciji primerno!

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Dober opazovalec lahko na orientirani karti že na oko ugotovi svojo stojno točko. Če smo ob kakšnem linijskem objektu, lahko s pomočjo iskanja linije do izstopajoče točke določimo stojno točko tako, da linijo premikamo toliko časa, da nam pokrije na karti linijo med našo točko in izstopajočim objektom.
Če pa nimamo linijskega objekta, potrebujemo vsaj dva izstopajoča objekta, vidna v naravi, in linije od objektov do naše točke vnesemo na orientirano karto. V preseku linij je naša stojna točka. Točneje je, če imamo tri vidne objekte in nato vzamemo za stojno točko središče trikotnika, ki nam je nastal pri sekanju linij od objektov do stojne točke. Če delamo s kompasom, izmerimo azimute na vse objekte, orientiramo karto in kontra-azimute vnesemo od merjenih točk ter smeri povežemo s črtami.

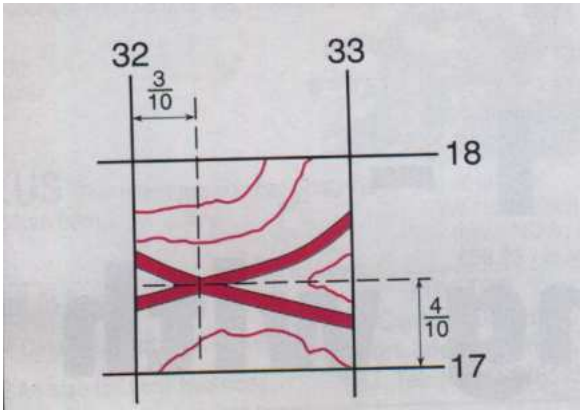

Ko poročamo o stojni točki, preberemo minute po koordinatah za natančen položaj pa razdalje razdelimo na desetine in poročamo 323174.

GIBANJE PO AZIMUTU

Izbrano točko po odčitanem azimutu si izberemo čim dlje. Če nimamo primernega orientira, pošljemo nekoga naprej in ga usmerjamo. Pri tem je najbolje, če se meri tudi kontra azimut (oznaka igle za sever naj pokrije oznako za jug na kompasu (pri isti vrednosti azimuta). Če nas je več, se lahko gibljemo v koloni po azimutu. Pri tem moramo imeti dva kompasa in sicer: zadnji je nenehno ORIENTIR za kontra azimut (če ni primernega objekta), dva nenehno merita azimut in kontra azimut, pred njima pa se gibljeta dva, ki služita za merjenje azimuta in usmerjanje prvih dveh. Ob slabi vidljivosti si lahko pomagamo s baterijsko svetilko. Če postavljamo človeka za orientira, ga lahko usmerjamo tudi z radijsko zvezo. V gosto poraslem območju si lahko pomagamo z belimi zastavicami.

Izogibanje oviram se opravlja pod kotom 90 stopinj in sicer tako, da samo igla pokrije vzhod oz. zahod (odvisno, kam se bomo umikali). Prehodimo potrebno razdaljo (ki jo zmerimo – koraki, čas ipd), nadaljujemo po pravem azimutu, dokler ne zaobidemo ovire in se vrnemo na črto gibanja tako, da spet igla pokrije vzhod ali zahod (obratno kakor prej) za enako razdaljo.

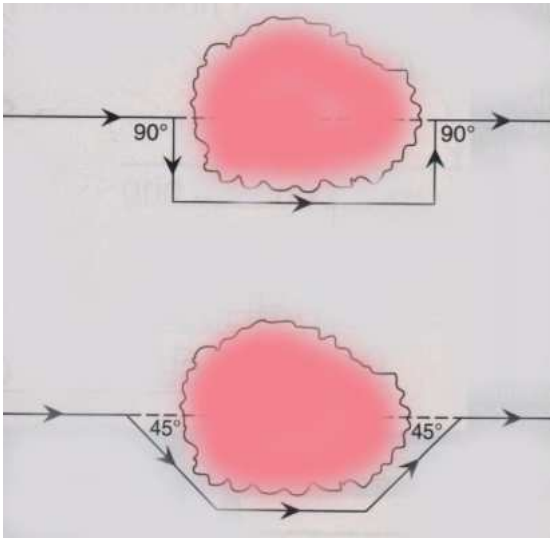

Pri kotu 45 stopinj moramo prehojeno razdaljo, če jo želimo natančno izvedeti izračunati po Pitagoru.

Še malenkosti:

Manjše ko je razmerje na karti, bolj je karta pregledna. Npr.: merilo 1:50.000 je 1 cm na karti 5oom v naravi, in pri merilu 1:100.000 je 1 cm na karti 1 km v naravi.

Ekvidistanca je napisana navadno v spodnjem levem vogalu – pove nam razmake med plastnicami (izohipsami). Črtkane so polovične in pikčaste so četrtinski razmak od ekvidstance.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Vdolbine so označene z minusom na vrhovih pa je kota pozorni pa smo tudi na črtice na plastnicah, ki je vedno narisana od plastnice navzdol.

Karto zložimo tako, kakor harmoniko, nato pa še po dolžini. Ob uporabi si razprostremo tisto območje, ki ga potrebujemo.

Pri določanju točke po koordinatah moramo vedeti, da je vrednost na x osi razdalja od ekvatorja,

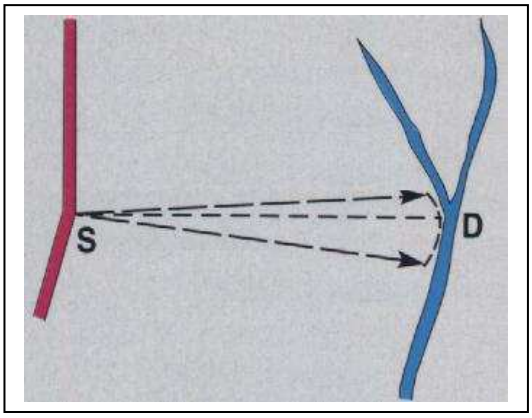

Vrednost na y osi pa razdalja od srednjega meridiana.

Gibanje približno po azimutu:

Premikanje približno po azimutu je bistveno hitrejše in zelo učinkovito pri gibanju na linijski objekt. Predlagam, da iz skice jemlješ približno spodnjo smer, ker ob prihodu do potoka zagotovo veš, da moraš zaviti levo, da prideš do točke D.

HITROST PREMIKANJA

Pri računanju prehojene poti moramo upoštevati dolžino poti izmerjene na karti, vzpone in padce zemljišča, prehodnost terena, taktično potrebo gibanja, število ljudi in njihovo opremo.

Zaradi vseh teh omenjenih dejavnikov moramo za planiranje časa za dolžino poti imeti predvsem veliko izkušenj. S hojo in le z osebno oborožitvijo lahko prehodimo od 5 do 7 km na uro. Pri spustih lahko čas skrajšamo pri vzponih pa zmanjšujemo. Zelo hitri pohodi oz. pohodi z vmesnim tekom dosežejo hitrost cca. 10 km na uro.

Hoja uigrane skupine po azimutu po srednje poraščenem terenu je približno 2 km na uro (gibanje pohodne kolone z izvidniki po srednje poraslem gozdu je cca. 1 km na uro.).

Ves čas pa je potrebno upoštevati že zgoraj navedene dejavnike in imeti izkušnje.

Spremljanje poti po elektronski karti je dodatna veščina.

SKICE

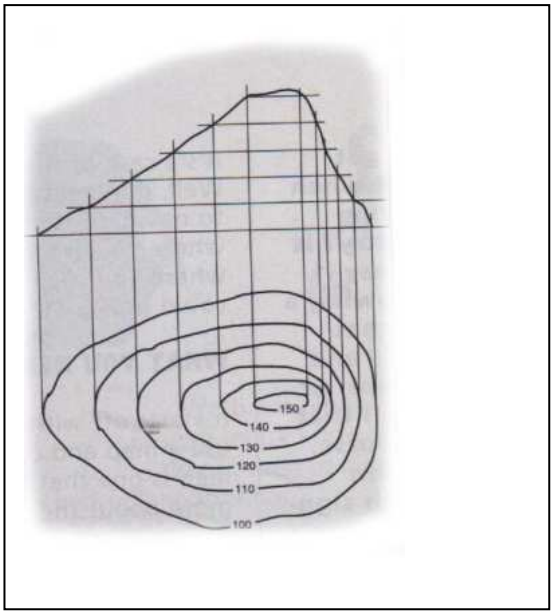

Prenos reliefa na podlago

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Pri risanju skic terena in objektov oz. situacij se moramo zavedati, da je to zelo zahtevno in zamudno delo, če jih hočemo pravilno narisati, zato je primerneje fotokopiranje karte in povečevanje v želenem merilu. Nanj pa vnesemo potrebne podatke. Zato se v vsaki situaciji teži k temu, da se dobi karte, načrte ipd.

Pri risanju skic objektov se ob pregledu naselij lahko zanašamo ponavadi na podatke iz kart, če pa imamo možnost in čas, območje opazujemo, dokumentiramo, fotografiramo, snemamo, narišemo skico, ki je namenska in na njej najdemo le podatke, ki jih bomo potrebovali za svojo aktivnost. Pri tem ne smemo pozabiti na objekte, ki nam služijo za orientacijo (linijski objekti, rob gozda, izstopajoči objekti, oseke, škarpe ograje, hodniki, dvigala stopnišča ipd), kot ne na objekte, ki nam služijo za taktično delovanje – zakloni, prehodi (nevarni objekti, smer gibanja, zborno mesto, izhodiščno mesto, eventualne regulativne linije, višinske razlike med objekti, višina objektov, mesto blokade, možnosti pristopa z oklepnikom, desanta z helikopterjem, antene, dimniki na strehah struktura sten, možnost dostopa s strehe in vse ostale podrobnosti). Vneseni morajo biti tudi podatki o možnosti dostopa podpore: reševalnih vozil, gasilcev in tehnične službe.

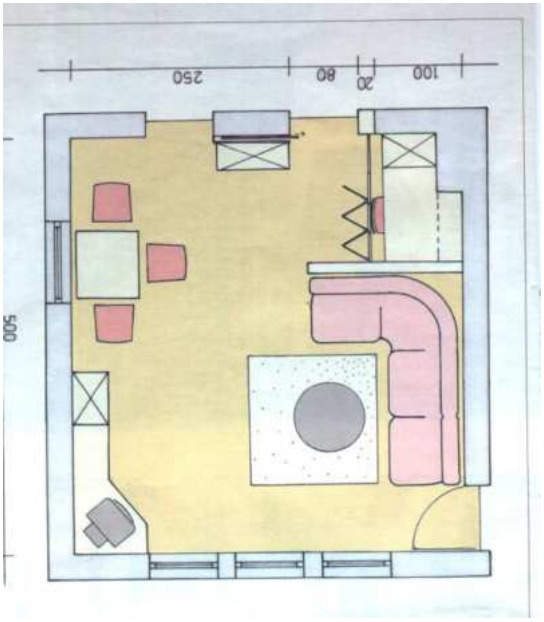

Osnovna skica naj bo čim prej pripravljena za uporabo. Poleg osnovnih skic naprej izdelujemo čim bolj popolne, da si vsak izbira svojo, odvisno od operativnih potreb.

Kadar govorimo o **skici objekta** moramo vedeti, da, če nam kdo prinese približno skico, se nanjo ne smemo absolutno zanašati. Pogosto nam pride prav ogled stanovanja nadstropje nižje, ali hiše narejene po istem principu ipd.

Pridobimo si lahko tudi načrte podobnih stavb, spremembe pa lažje popravimo, ko rišemo nove skice. Pogosto informacije dopolnjujemo z osebami, ki poznajo razpored v objektu.

Pri risanju moramo biti pozorni na pravilen razpored prostorov in njihovih dimenzij, kar je zelo pomembno pri dogovarjanju o nevarnih kotih. Prav tako nam pravilno narisane oblike in velikosti sob lahko služijo za dobro orientacijo.

Pri risanju prostorov po možnosti vrišemo tudi pohištvo v njegovi običajni postavitvi.

S skico nismo nikoli zadovoljni. Pravimo ji živa skica, ker jo ves čas dopolnjujemo (vse do malenkosti: kaj je na tleh – nevarnost zdrsa, požara, kakšne so stene, kje visijo slike – za vrtanje in opazovanje, kakšne so zavese, rolete in vse druge podrobnosti).

Pri risanju skice nam lahko pomagajo arhitekti, inštalaterji, dekoraterji, vzdrževalci, čistilci, lastniki, najemniki, varnostne službe znotraj zgradb itd.

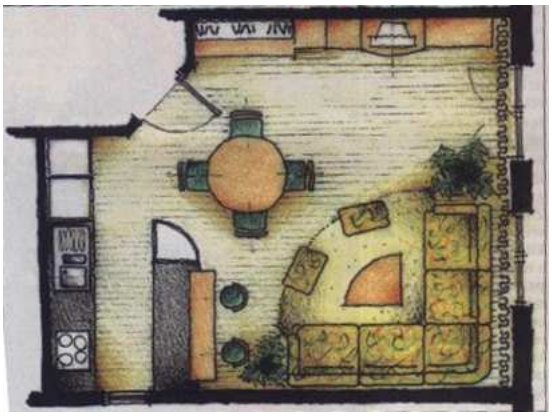

Težimo k čim bolj popolni skici.

FOTOGRAFIJE

Ko primerjamo fotografije s karto, določimo fotografiji lego na karti. Smeri neba - po času, ko je bila fotografirana in sencah na fotografiji. Razmerje fotografije pa s primerjavo dveh točk na karti in fotografiji. Za delo na večjem območju (pregled terena, naselja …) pa narišemo tudi koordinate, če je fotografija količkaj navpična (tlorisna).

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

URBANA ORIENTACIJA

Kontinuiteta
Ves čas je pomembno, da natančno vemo, kje smo, pa najsi bo to v objektu ali na terenu, ker ob najbolj kritičnih trenutkih, ko bomo potrebovali pomoč ne bo časa ugotavljati svojega položaja. Zato moramo ves čas spremljati svoj položaj tudi na karti oz. načrtu.

Skrbnost
Ne bodimo preveč samozavestni temveč upoštevajmo vse podrobnosti glede orientacije – labirinti so objekti, ki so se včasih uporabljali za negotovost in strah, zato ne vzamemo nobenega objekta kot samoumevnega glede orientacije.

Okolica
Med gibanjem v urbanih predelih predvsem pa v objektih, si vedno predstavljamo, na kateri strani objekta je kaj (npr. pred mano je Celovška cesta, če zavijem levo grem v smeri Šišenske in je Celovška na desni ipd.). Omenjeno lahko dopolnjujemo, če pred prihodom v objekt pogledamo, kje je sonce oz. kakšna druga zunanja močna svetloba, na kateri strani je kakšen izstopajoč objekt ali celo zvok (železnice, ceste ..).

Razdalje
Razdalje na ulici/hodniku si po načrtu najlažje zapomnimo tako, da štejemo križišča, vrata ipd ali pa prehojene korake. Tako si poleg tega, da si zapomniš, »da vpadaš v prva naslednja vrata od predhodnika« zapomni tudi, katera vrata po vrsti so to, koliko so oddaljena od vhoda in druge značilnosti v objektu.

Orientiranje med taktičnimi opravili zahteva posebno pozornost.

Opazovanje po skici in v naravi:
V objektu veliko opazujemo, zapomnimo si vse podrobnosti, predvsem, kadar se moramo vrniti po isti poti. Pred vstopom si podrobneje pogledamo načrte, skice in, če je le mogoče, podobne stavbe, ali podobna stanovanja v drugih etažah.
Iz različnih kotov prostori drugače izgledajo. Že če pogledamo skozi okno, dobimo približno orientacijo.
Zapomnimo si sistem hodnikov in razporedov prostorov v določenem nadstropju, ker se pogosto sistem ponavlja.
Če nismo prepričani o našem položaju v objektu, nikoli ne rinimo na sredo objekta, temveč težimo priti k njegovemu robu
Izjemoma lahko z višinomerom določamo nadstropje, vendar zahteva veliko izkušenj, neprestano umerjanje, preračunavanje in je nezanesljiv v prostorih s klimami.

Poročanje
Pri orietnaciji strani določenega objekta ali drugega aktualnega območja si za medsebojno sporazumevanje lahko jemljemo orientacijo po uri (številnici). Smer prihoda (ali čelne strani objekta, če se tako posebej dogovorimo) je smer 12 na številčnici.
Objekt lahko poimenujemo enostavno: spredaj, zadaj, levo in desno (gledano iz čelne strani).
Objekt lahko označimo tudi z barvami sprednja stran je navadno bela, zadnja črna, leva zelena, in desna rdeča.
Okna oštevilčimo z dvema številkama, prva pomeni nadstropje druga vrstni red okna, gledano od leve prti desni strani objekta (uporabljaj skico!!)

Podvodna orientacija je nadgradnja običajne, ker pa ima veliko specifik, zahteva ogromno vadbe preden jo osvojimo

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

MASKIRANJE

Maskiranje je osnova prikritega delovanja.

Z maskiranjem:
- povečamo varnost
- poveča se stopnja presenečenja
- nasprotnika zmedemo in preslepimo.

Pri specilanih enotah pa je eden najpomembnejših delov maskiranja **princip tajnosti** v širšem pomenu. S tem dosežemo prikritost priprav na naše ukrepe, odhoda na kraj delovanja in tamkajšnjo namestitev. Tako preprečimo nasprotniku, da bi lahko planiral čas, kraj in vrste naših aktivnosti ter protiukrepe.

Usposabljanja morajo biti le internega značaja. **Priprave na izpeljave akcij** in **konkretne analize** naj poznajo samo tisti, ki so nujno udeleženi pri izvajanju. Nauke iz določenih akcij pa na splošno predstavimo vsem. Načelo tajnosti velja tudi za aktivnosti, ki so bile že izpeljane.

Specialna policijska taktika v določenih trenutkih zahteva kot taktičen manever prikaz moči in v teh trenutkih velja **načelo demaskiranja.**

Maskiranje **v urbanih sredinah** poteka tako, da se poskušamo čim bolj naravno vključiti v okolje. Pri tem si lahko pomagamo:
- z skokom iz kombija, tovornjaka, kioska, kontejnerja, prikolice ipd.
- uporabimo predelan kontejner za smeti, predelane omarice za semaforsko upravljanje, predelane reklamne panoje (predvsem v obliki okroglih hišic)
- preobleke v različne ljudi ali delavce
- delovanje iz višine (strehe, stropa, zgornjega okna, balkona ipd.)
- delovanje od spodaj (inštalacijski jaški, kanalizacija, prezračevalni kanali ipd.)
- delovanje iz mrtvih prostorov (zapuščen objekt, zakoten del stavbe, izpod kartonastih škatel, iz skladovnice drv, zapuščenega vozila, iz gradbišča ipd.).

MASKIRANJE V NARAVI

Osnove maskiranja se izvajajo že v okviru vojaške taktike. Med maskiranjem moramo posvečati pozornost:
- prikritemu pristopu na ta kraj (najbolje od zadaj)
- izbiri taktično primernega kraja za pripravo kot delovanje pod masko
- zavarovanju v času maskiranja
- primernim mestom in načinom za umik
- uskladitvi z okolico (pazi na vsak korak, kam stopiš, kakšno sled puščaš. Vsak najmanjši poseg v okolico in natančnost izdelave svoje maske ti morata dajati čisto naravni videz)
-

Uporabljamo naravne materiale, ker se ujemajo z okoljem in jih imamo pri roki. Po potrebi jih tudi zalivamo, predvsem, če maskiramo z rušo. Lahko odsekamo kar celo smrečico (pušeljc - grmiček) – kaj takega nam lahko pride prav kdaj tudi pri prikritem približevanju po manj poraščenem terenu, vodi ipd..

Odsekane dele namažemo z blatom, da jih nasprotnik ne opazi in da se počasneje sušijo.

Vedno kvalitetnejši pa so tudi umetni materiali, ki razbijajo silhuete kot tudi barvne kontraste. Pregrinjala, mreže ipd.

Maskiramo se tudi proti zaznavi s tehničnimi sredstvi, zato tudi maskiramo silhuete, način premikanja in svoje toplotno sevanje.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

FIZIČNO MASKIRANJE

Pravilno uporabljena **maskirna obleka** z barvami čim bolj razbije osnovne človeške poteze in se istočasno zliva z okolico. Specialcem v urbani sredini pa črna maskirna uniforma omogoča, da se z vajo lahko naučimo skriti v sencah (temnejših delih) urbanega okolja.

Demaskirni kratki rokavi

Primerna mora biti tudi **obutev** – predvsem kadar uporabljamo športno obutev. Obvezna je uporaba temnih nogavic.

Maske (krinke) za obraz zavarujejo osebno identiteto uporabnika in preprečujejo svetlobne kontraste

P.S.
Kadar hočemo začasno sneti kapo le iz obraza, jo ne vleči čez glavo na dol (z odprtino za oči okrog vratu), temveč gor čez obraz nad čelo (tako nam spodnji del pada čez teme in zatilje kot ruta). Najbolj estecko je če si jo zavihamo v enakomeren rob.

Maskirna mrežica za obraz se uporablja za bolj umirjene naloge

Obraz in roke so precej svetle, zato uporabljamo tudi rokavice. Maske so primernejše od barv, saj so enostavnejše za nanos in odstranitev.

Barve se zbrišejo in s časom zbledijo.

Če uporabljamo naravne barve, uporabimo kos ožgane plute ali saje, izjemoma čim temnejše blato. Obraz barvamo tako, da ga zatemnimo in razbijemo njegove osnovne poteze. Najbolj temno ga obarvamo na najbolj izpostavljenih delih.

Pregrinjala *uporabljamo za deformiranje silhuet ljudi ali materialno tehničnih sredstev. So boljša in hitrejša za maskiranje, zmanjšujejo pa okretnost in dinamiko.*

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Če smo dobro maskirani, lahko nasprotnik gleda v nas in nas ne bo videl.

Napis policija je lahko zelo demaskiren !

ZASTIRAMO

Določene prostore/objekte zastiramo s:

- svetlimi pregrinjali (zavesami) zato, da nas nasprotnik ne more opazovati skozi okna in dobi občutek utesnjenosti.
- temnimi pregrinjali (izjemoma, če želimo zmanjšati svetlobo v prostoru)

Računati pa moramo s tem, da nam jih lahko nasprotnik strga oz. zažge.

Če je mrzlo, nas lahko topel izdih sape izza vogla ali druge manjše oddaljenosti od nasprotnika izda, sploh, če imamo temno ozadje (ali če nasprotnik uporablja termovizije). Zato dihamo plitko in izdihujemo kam drugam (npr pod pulover) ali na hitro ohlajamo sapo s koščki snega ali ledu.

MASKIRANJE ZVOKA

Vse se izvaja čim tišje.

Pozorni smo na žvenket in napenjanje orožja. Odložimo odvečno **opremo**, nujno opremo pritrdimo, trakove zategnemo, kovinske predmete ovijemo z lepilnim trakom ali plastificiramo. Iz žepov damo ključe, drobiž ipd.! Nato se na hitro zaobrnemo v obe strani in poskopčimo (opravimo »jump test«), da se prepričamo, da je vse naret.

Pazimo tudi, da nimamo oblačil in opreme, ki šelesti, in na odpiranje žepov z ježki!

V določenih trenutkih je nujna uporaba znakov. Če želimo zelo tiho zašepetati, najprej izdihnimo pol zraka in nato zašepetajmo.

Dušilci poka se uporabljajo v posebnih primerih:

- ko je potrebno, da pok ne izda našega položaja ali namena
- dalj časa trajajoče akcije
- akcije s kasnejšim zaključkom
- solo ali akcije v parih proti številčnejšemu nasprotniku.

Navadno je prav, da se slišijo streli:

- za učinkovito načelo presenečenja – strahu
- za prikazovanje moči (sploh pri vpadih na »galamo«)
- za aktivno pokrivanje z ognjem
- ko je strel/pok znak za začetek akcije

Pozor:

- tudi dihanje nas lahko izda (sploh, če smo zadihani kot tudi, če imamo nataknjeno plinsko masko).
- **Hoja** oz. koraki morajo biti čim tišji. Izbiramo podlago in stopamo po zunanjem robu stopala od pete proti prstom.
  Izda nas tudi:
  -zmanjševanje brzine (cepetanje), ko pritečemo do nekega objekta,
  -ali pa celo, da se ob prihodu do tega objekta nanj naslonimo,
  -ali pa, kar je strogo prepovedano celo vanj zaletimo!

- Če potihem odpiramo vrata krepko primimo kluko, počasi pritiskaj navzdol in tišči/vleči vrata proti podboju. Med opiranjem vrata rahlo privzdigni in jih porivaj k tečajem.

Ne sme se nam zgoditi, da nam zapiska **zveza, zazvoni telefon ali pozivnik,** še zvočne signale na uri obvezno izklopimo!

Pod maskiranje zvoka štejemo tudi **izvajanje nalog, ko naše zvoke preglasijo drugi zvoki**

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

(vlak, letalo, helikopter, motor, trobljenje, sirene, zvonjenje in *medsebojni pogovor nasprotnikov* ali tudi pogovor z nami (talci – pogajanje).
V primeru, ko smo v zasedi ali podobni situaciji, kjer moramo biti popolnoma tiho in nas tako zasrbi nos, da bomo morali **kihniti,** si najprej pomanemo nos z roko. Če to ni pomagalo, močno izdihnemo ves zrak in močno napnemo trebušne mišice. To nam bo pomagalo, da ne bomo spustili zvoka, le streslo se nam bo telo.
Vedeti moramo tudi, da se zvok močneje širi **v smeri vetra**, kar izkoristimo tako, da nam pri približevanju proti nasprotniku veter piha v obraz.

MASKIRANJE SVETLOBE

Maskiramo **lastne vire** - zasenčimo baterijske svetilke in vozila. Zasenčimo jih z modrimi filtri ali mehansko. Če imamo ugasnjene luči pri avtomobilu, med vožnjo zavirajmo z ročno zavoro, sicer nas izdajo zavorne luči.
Načeloma ne uporabljamo in prižigamo vžigalnih vrvic ali drugega odprtega ognja. Ogenj iz orožja je viden na 1 km, zato se koristijo razbijalci plamena.
Prav tako je strogo prepovedano prižiganje cigaret in kajenje, ker se v temi vidi ogorek, ta nas slepi, nikotin pa zmanjšuje spodobnost opazovanja (posebej ostrostrelci), podnevi pa tudi oddajamo oblake dima in prepoznaven vonj.
Skrbno zavarujemo **odsevne površine**. Lesket orožja ali opreme nas lahko izda ob kritičnem trenutku. Ure in nakit se lahko zalesketajo (fosforne ure dolgo zadržujejo svetlobo, zato jih zastiramo) in istočasno odkrivajo identiteto uporabnika. Zato ob delikatnih situacijah ves nakit, celo uro lahko nosimo prikrito (na primer pripeto skozi rokav in ovratnik spodnje majice).

Edino, kar se vidi je emblem in nos – oboje bi moralo biti maskirano !

Demaskirni so tudi emblemi, značke, in druge **oznake** (napis policija ipd.) Uporabljajo se s točno določenim namenom, zato morajo biti snemljivi oz. imeti možnost zastiranja. Nekatere nujne formacijske označbe pa so zasenčene.
Pod maskiranje svetlobe spada tudi maskiranje **kontrasta** v primerjavi z ozadjem (da ne ustvarjamo silhuet na svetlejšem ozadju (bele stene, svetlo nebo, vrhovi streh in ograj itd).
Prav tako pazimo na maskiranje oz. povzročanje svojih **senc.**
Najbolje je, da delujemo **iz temnih delov v svetle** (npr. objekt osvetlimo od zunaj, saj v tem primeru vstopamo iz temnega hodnika v razsvetljen prostor - paziti moramo, da reflektorji niso usmerjeni tako, da nas zaslepijo).

Baterijo imajo prižgano samo prvi v vrsti (sicer se osvetli predhodnike in povzroči sence)
Primerna je tudi uporaba usmerjene svetlobe za **zaslepljevanje** nasprotnika, vendar je potrebno imeti jasno predstavo o njenih učinkih.
Svetlobo oz. luči v objektih po potrebi odvzemamo z izklopom elektrike oz. z zastiranjem oken.

Med akcijo vodja akcije pazi, da ne pride do možnosti, da nas kdo obsveti (npr. pojavi se vozilo s prižganimi lučmi, helikopterski reflektor) Pazimo tudi na eventualne svetlobne rakete nasprotnika.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

HITROST GIBANJA

Glej temo »gibanje posameznika«. Za osvežitev pa dodajam le še to:
Če želimo nekomu pomahati v pozdrav, s kakšno hitrostjo bomo to izvršili ?
To je hitrost, ki je človekovemu očesu najbolj opazna, zato se je strogo izogibamo.
Gibljemo se:
- praviloma počasneje
- izjemoma hitreje (v kakšnem skoku ali gibu)

BRANJE SLEDOV

Pri sledenju se uporablja **branje podlage**:
- na snegu, slani in rosi. (ko se slana odtali pod našimi stopinjami še vedno ostanejo sledovi rjavkaste barve trave).
- beremo tudi pohojeno vegetacijo (žitarice, trava, pohojene vejice) Gledamo v katero smer je pohojena, rastline oz njihovi listi so nenaravno prepleteni, spodnja vlažnejša (temnejša) stran je obnjena navzgor. Poškodbe po sončnem vhodu imajo bolj očiten izgled.
- beremo tudi odtise na podlagi (blato, zemlja, strmi deli zemljišča, robovi potokov, močvirij)
- kadar kdo hodi po skalah, na katerih je mah se ta deformira.
- na skali lahko ostane košček blata s čevlja
- pri vzpenjanju po lahko krušni podlagi ostajajo grobe sledi - predvsem pri zavijanju s ceste ipd.
- pri hoji po listju se listje obrne. Spodnji del lista je bolj vlažen saj je bil prej obrnjen k tlom. Zgornji del, ki se pa je sedaj obrnil k tlom pa ostane suh bistveno dlje kot zgornji moker - zato če nisi prepričan, če je bil list obrnjen ga obrni ti in poglej, če je spodaj bolj suh.
- Kamenčki, ki se obrnejo so še vlažni ali se vidi rob, do katerega je bil prej v zemlji. Ostanejo tudi luknjice iz katere se je kamenček zvalil.
- pri gibanju skozi vegetacijo opazimo premaknjene veje, ki se ne vrnejo točno v isti položaj ali skoraj neopazno poškodovane liste na teh vejah (ali rahlo odrgnjeno lubje na mladih vejicah)
- sledimo lahko tudi po odpadkih in izločkih.

Sledi ne samo zaznavamo temveč jih tudi **razvozlavamo**!

Sled stopal gledamo pri svetlobi in jo ogledujemo pod različnimi koti. Ob slabi vidljivosti je za dobro sledenje svetilka obvezna. (nižja ko je svetloba, večje so sence).

Praviloma sledi dokumentiramo: slikamo, skiciramo, naredimo odlitek ipd (razen pri hitrem sledenju). V vsakem primeru ugotovimo čigave so (predvsem odtisi stopal)

Nihče naj ne potaca sledi, čeprav delujemo v parih, zato naj ostali ostajajo za vami oz. za vodnikom sledilnega psa.

Ko sled izgubimo jo najdimo znova. Včasih to zahteva veliko potrpljenja in truda. Lahko jo iščemo v klinu ali strelcih.

Če beremo sledi za nekom, ki ga zasledujmo imejmo ves čas v mislih, da se nam je lahko kje skril oz krenil drugam, kot smo predvidevali. Zato ves čas budno spremljamo malenkosti in okoliščine, ki bi lahko nakazovale na to. Ne pa da šele, ko gremo že tako daleč, da je čudno, da ga nismo dohiteli začnemo razmišljati o tem.

V urbanem delu

Ko mokra oseba vstopa v suh prostor, se poznajo sledi in kapljice.

Navzočnost človeka v prostoru lahko opazimo tudi tako, da se svetloba pod vrati ali skozi kakšno drugo špranjico premika.
Pajčevina na vratih nam pove, da ni nihče vstopil.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Topel pokrov motorja avtomobila pove, da je bil avto v obratovanju.
Vlaga pod avtomobilom, da je pred kratkim pripeljal oz. suh, da dlje časa stoji.

V prostorih se pogosto nabere prah ob stenah in, če smo pozorni lahko od strani opazimo kakšen odtis stopala.

Prihod avtomobila, vlaka ipd lahko najprej **slišimo**, če položimo uho na podlago. Enako velja za poslušanje skozi vrata, stene ipd. Lahko uporabimo tudi navaden zdravniški ali improviziran stetoskop (zvit papirnat tulec, jogurtov lonček ipd).
Včasih lahko prej **pripravimo** okoliščine, ki nam povedo, kaj se je dogajalo (nastavimo potezno mino, samo vrvico s pločevinko, ki zažvenketa, ali enostavno nastavimo le slamico ob vrata, papirček v ključavnico itd.
Na vse te znake pazimo tudi, ko nasprotnik sledi nas.

BRISANJE SLEDOV

Vsak umik mora biti planiran, po možnosti tako, da zavede nasprotnika. Če nas sledijo peš, lahko prekrivamo ali predrugačimo sledove, uporabimo kakšno vozilo, se preoblečemo ali skrijemo.
Če želimo na primer zbrisati sled **v potoku,** gremo k potoku pod kotom 45 stopinj in ob prehodu nadaljujemo v tej smeri. Na brežinah pustimo nekaj sledov (odvisno, koliko imamo časa), potem pa se obrnemo in gremo nazaj po vodi, ki bo naše sledi brisala.

PRESLEPITEV PSOV

Če nas nasprotnik zasleduje s sledilnim psi, izkoristimo *prednost vetra* na terenu, sicer pa moramo vedeti, da pes sledi tudi po minimalnih poškodbah tal (premaknjena trava, kamenček ipd.).
Uporabljamo lahko **ekstremne vonjave** (npr. parfume, žveplo, strupene kemikalije, pomagamo si lahko tudi z lastnim urinom). Z določeno močno vonjavo delujemo tako, da jo ves čas po malem spuščamo na tla za seboj, potem pa to vonjavo zavržemo in tam pes neha slediti (*po vonju!).* Tako je manj možnosti, da najde naš pravi vonj. Pomagamo si tudi z vodnimi ovirami (potok ipd.) in z gibanjem, kjer ne puščamo fizičnih sledov na podlagi (asfalt, beton ipd.).

Gibljemo se čim hitreje in naravnost, saj pri sledenju mora za psom teči tudi vodnik. Na najbolj nepričakovanih delih se lotevamo *zavajanj* (lomljenje, križanje sledi ipd.).

Ne glede na vrsto zasledovanja moramo težiti k temu, da ga zaustavimo. Če nam ni uspelo s preslepitvami, dosežemo to z *odpiranjem ognja* na najbolj nenavadnem kraju. Pozor: v takšnih primerih je najpomembnejše imeti natančno načrtovan bliskovit umik. Pomagamo si tudi s postavitvijo *min presenečenja* ali drugimi sredstvi, ki jih že v naprej pripravimo. Namestimo jih na primernih mestih. Včasih je dovolj s počasi gorečo vrvico in detonatorjem doseči, da se zasledovalci vrnejo pogledat, za kaj gre, sploh, če to poči nekje, kjer so bili v dilemi o naši smeri (križišče, prekrižana sled, pentlja, za grebenom ipd). Lahko uporabljamo tudi druge improvizirane zakasnilce (cigarete , z gretjem, z pretakanjem vode, svečo itd.) in elektronske zakasnilce.

Pse moramo izločiti iz boja s preciznimi streli.

Med določenimi postopki (praktični postopek, vpad ipd) pa lahko psa onemogočimo tako, da ga pokrijemo/ogrnemo s kevlarsko prevleko.

Kot improvizirano metodo lahko uporabimo sprej za lase, ki psa odžene, ko ga posprejamo v oči (ne uporabljaj pa solzivnih sprejev ker nimajo učinka).

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

PRESLEPITEV

Namen preslepitve je nasprotnika spraviti do napačnih zaključkov.
Uspešna uporaba slepitve zahteva iznajdljivost, domišljijo, dobro poznavanje nasprotnika in okolice. Pri manjši možni tajnosti se mora povečati hitrost in obratno. Originalnost idej je osnova.
Lahko nam na primer uspe, da ga preslepimo samo **s splošnimi človeškimi potezami** (sikanje, gibi, da naj pride k tebi ipd). Sploh v temi in slabi vidljivosti. Včasih si tako močno želimo srečati našega človeka, da ga vidimo, pa četudi gledamo nasprotnika.
Nasprotnika lahko zavedemo tudi z različnim javkanjem ali klici na pomoč ipd.
S pomočjo laserske projekcije je mogoče v zraku projicirati različne podobe, da zmedejo nasprotnika. Prav tako se uporabljajo zvočne preslepitve z zvočnimi generatorji.

Lahko uporabimo trik čno belih mož, ki ga izvedemo tako, da je ekipa maskirna različno. Npr. da v naravnem okolju napol prikrito deluje skupina, ki uporablja črne uniforme, čisto prekrito pa deluje druga skupina v naravno maskirnih barvah. Nasprotnik tako opazi samo črne može naravno maskirani pa lahko pripravijo presenečenje.
Pri delovanju v urbanem okolju, predvsem pri delovanju ponoči pa dejansko uporabimo črne in bele uniforme oz svetle in temne. Neopaženo se gibljejo svetli, ko imajo svetlo podlago (stene ipd) in temni v senčnih, temnih delih. Tako je možno npr.: celo da, ko se po hodniku približujeta dve skupini s ščiti, ena bela (tudi bela prevleka na ščitu), druga pa črna, da nasprotnik eno skupino spregleda. Trik čno belih mož se dobro odnese tudi v določenih vpadih na galamo, sploh kadar prostori niso otesnjeni in je veliko bliskanja (ogenj iz cevi, baterijske svetilke, šok bombe, reflektorji..)

PREOBLAČENJE mora biti čim bolj verodostojno in originalno, pozornost je potrebno posvečati najmanjšim podrobnostim. Preoblečeni mora imitirati avtentično osebo tudi v gibih, gestah, značaju in navadah.
Pogosto je ob kočljivih situacijah dovolj, da uporabimo le kos nasprotnikove opreme, na primer jopič ali čelado, sploh, če je slaba vidljivost. Ta del opreme izpostavimo tako, da ga vidi in že misli, da se približuje svojim ljudem. Izkoristimo to njegovo zaupanje.

DEZINFORMIRANJE se lahko izvaja preko sredstev javnega obveščanja, preko oseb, letakov, preko ukv postaj, telefona (na primer talci) ali jih povzročijo igrani pojavi z namenom dezinformiranja. Načeloma se opravljajo skupaj z demonstrativnim delovanjem. Dezinformiranje mora biti nevsiljive narave, njihova medsebojna povezanost pa takšna, da se izognemo določenim nasprotnostim.

POZOR: Dezinformira pa lahko nasprotnik tudi nas. Včasih je dovolj, da le luč prižgana v drugem prostoru, kjer je nasprotnik, pa je tema.
Preobleče talce z njihovimi oblačili itd.

Metode za preusmeritev pozornosti so lahko le trenutne (pok, tresk, trkanje, zvonjenje telefona ipd).

Za vlivanje strahu (prikaz moči – helikopter, oklepniki, sirene, luči, množične enote, prikaz posebne opreme in oborožitve).

Za napačno predvidevanje (režirana TV Poročila, umik enot ipd).

Helikopter, oklepnik, zvočni generatorji se lahko uporabljajo tudi, **da se prekrije hrup** (na primer vpadne skupine ali se prikaže približevanje objektu z oklepnikom in strelci, in ko pride nasprotnik na balkon pogledat, kaj se dogaja ga na balkonu že čaka vpadna skupina).

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

VAROVANJE PODATKOV

Molk je zlato. To pomeni, da **se o ničemer nikoli ne pogovarjamo z nikomer** drugim razen z ljudmi, ki so zadolženi za izvedbo oz. interno strokovno analizo.
Za noben plan se ne pokaže indic, ki bi ga bilo možno povezati z našimi nameni. Prav tako se ne smejo najti *povezave* med specialci in določenimi dogodki, ki so jih izvedli.
Ne daje se *nobenih podatkov* s strani dežurnega ali kogarkoli o pripadnikih. (npr. dežurni pove neznancu po telefonu, da je nekdo v službi zvečer – takrat pa se gre v akcijo).
Pod varovanje **identitete** konkretnih izvrševalcev sodi tudi *nošenje krink* v vseh oblikah delovanja specialne enote.
Kdo je bil pri čem udeležen, kot tudi na splošno, kaj je enota delala, boš že izvedel, če boš moral. Nikoli ne sprašuj!
Postopki in posamezniki se *zavarujejo* s strani vodstva enote. Njeno delo pa zagovarjajo v skladu s splošnimi pooblastili odvetniki ministrstva. Ne razpravlja se niti o identiteti enote, kaj šele posameznikov. Govori se le o splošnih pristojnosti.
Naloge se planirajo v čim ožjem krogu in se v tem krogu tudi obravnavajo. Enoti pa se poda le splošne taktične ugotovitve, ki bi pomagale pri nadaljnjem delu. Med predajanjem nalog mora biti čim manj posrednikov, predvsem, če je akcija planirana od zunaj.
*Velja pa **pravilo***: temeljite priprave in temeljite analize.
Med akcijami velja stroga *prepoved uporabe imen* in vzdevkov – tudi po zvezah! Uporabljajo se lahko le tajna imena. Najbolj primerno je, da jih kličemo po funkciji npr. snajper, vodja vpadne, baterija, pes, vrata, ograja , oven, eksploziv ali prvi, zadnji, srednji ali pa kar ti, hej, ipd. Zamisliti si moramo, da imen enostavno ne poznamo!
Ob tem da nosimo obrazne maske, se odsvetuje nošenje nakita, ne le zaradi njegove demaskirne narave, temveč je to tudi identifikacijska posebnost posameznika. Tudi uporaba iste ure v akciji in v civilnem življenju nas lahko izda.

MASKIRANJE PRED OPAZOVANJEM IZ ZRAKA

Pri opazovanju iz zraka vedimo, da nas z letala težko opazijo, ker če leti nizko, je hiter, če visoko, je oddaljen. Helikopter lahko leti nizko in počasi. Je pa s tem bolj izpostavljen ognju, zato se praviloma, če je nanj odprt ogenj, umakne iz takega načina opazovanja.

Gibljemo se tako, da imamo kritje nad seboj (krošnje dreves). Med krošnjami se v srednje poraščenem gozdu načeloma ne vidi do tal, saj je notranjost gozda temna. Če smo primerno oblečeni in se primerno gibljemo, smo praktično neopazni. Najlažje se iz zraka zazna gibanje, zato se skrijemo in mirujemo.

Gibanje zaznavajo tudi *tehnična sredstva*. Zaradi njih je potrebno paziti tudi na sevanje lastne toplote (pokrij se čez glavo in obraz, roke in ostali deli telesa naj bodo čim bolj oblečeni, pazi, kam gre izdihnjen zrak).

MASKIRANJE V SNEGU

Izogibamo se oprtih zemljišč in planot.

Zavedajmo se demaskirnosti gazi. Zato pri gibanju uporabljamo ceste, potoke in zemljišča, kjer je sneg stopljen. Če to ni mogoče, poskusimo sledove zbrisati ali ga s sledjo vsaj preslepiti (več ljudi stopa v isto sled, ipd).

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Kadar se gibljemo v svetli maskirni uniformi (najboljša je bela z sivimi lisami), se izogibamo hoji mimo temnih podlag (temna podlaga vegetacije - drevesna debla ipd. - in temnim objektom).

MASKIRANJE TABORA

Pri izbiri mesta za tabor pazimo, da imamo več prikritih prihodov in izhodov iz določenih delov tabora, ki nam v kritičnih situacijah omogočajo hiter in varen prihod kot tudi umik. Za maskiranje vhodov se lahko koristi debla, štore, grmovja ipd. V urbanih naseljih pa dvorišča, parki, vhodi v kanalizacije, drvarnice, kleti ipd.

Tabor nam omogoča osnovne pogoje za življenje. Postavljamo ga izven komunikacij in na mestih, kjer ni pričakovati, da se bo pojavil nasprotnik. Nikoli se ne zadržujemo v okolici baz. Prav tako pazimo na prikrito vstopanje in izstopanje.

Paziti je potrebno na demaskirne elemente, ki bi tabor lahko izdali (kajenje, osvetljevanje, sušenje perila, odsevi orožja in opreme, odvrženi odpadki, delanje stez, daljše delo radijskih zvez, telefonov ipd.).

Objekti naj bodo zgrajeni iz materialov, ki najbolj ustrezajo okolju. Dim iz ognjišča naj se dovaja s cevmi ali podzemnimi kanali v krošnje večjih dreves, blesk ognja pa naj se zastre.

Kadar se tabor postavlja na odprtem zemljišču postavimo objekte poleg naravnih posebnosti (ograje, žive meje, nasipi, vdolbine), ki nam omogočijo večjo možnost skrivanja.

MASKIRNA DICIPLINA

UPOŠTEVANJE VSEH NAČEL MASKIRANJA Z VSEMI FINESAMI SE IMENUJE MASKIRNA DISCIPLINA.

Vsako neizvajanje maskirne discipline ima lahko za posledico odkritje prisotnosti in namembnosti, v najslabšem primeru pa neuspeh akcije in izgubo lastnih življenj in življenj talcev.

SPONZOR

BBR SECURITY

NOSILEC ZNANJ

Bezigrajski dvor Ljubljana SPECIAL SERVIS Trgovina in storitve Dunajska 56 D.O.O.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in A ... er
pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

PLAZENJE

PLAZENJE PO PRSIH

1. ležimo na trebuhu
2. orožje držimo v eni roki in sicer tako, da je prst, ki je pripravljen nad sprožilcem položen na (ne pod) orožje.
3. orožje narahlo polagamo na podlago oz. po podlagi narahlo drsi (pazi na ustje cevi in na ročico zaklepa pri dolgocevnem orožju)
4. orožje je obrnjeno v smeri nasprotnika
5. s celotnim telesom drsimo po tleh čim nižje
6. pogled je usmerjen naprej in glava čim nižje
7. z nogami in rokami se diagonalno vlečemo naprej (leva roka desna noga in obratno).
8. pazimo na hitrost in nihanje zadnjice in glave
9. pete morajo ostati čim bliže tlom oz. podlagi

Da dobimo občutek za višino uporabljamo fizične ovire.

V primeru, da v bližini ni mogoče naleteti na nasprotnikov ogenj lahko pri tej obliki plazenja dolgocevno orožje primemo za sprednji del jermena in ga nesemo na podlakti.

PLAZENJE PO KOMOLCIH

1. izvaja se leže na trebuhu
2. dvignemo se na komolce in za malenkost tudi boke
3. orožje držimo v eni roki in sicer tako, da je prst pri sprožilcu pod orožjem
4. orožje s kopitom fiksiramo pod nadlahtnico in ga na ta način držimo nenehno v zraku.
5. orožje mora biti obrnjeno v smeri našega gibanja oz. proti nasprotniku
6. plazimo se rahlo dvignjeni od tal.

Pri plazenju naj bo cev vzporedno s podlago.

PLAZENJE PO BOKU

Plazenje po boku se izvaja predvsem ob vleki težkih predmetov oz. ljudi. Izvede se tako, da:

1. ležimo na boku
2. gornjo nogo prekrižamo preko (ob vleki človeka ni prostora, zato jo skrčimo na drugi strani)
3. breme naložimo nad koleno noge, ki je rahlo skrčena pri tleh
4. pri plazenju si pomagamo tudi z roko, ki je naslonjena na zemljo (z drugo držimo breme).

Bočno plazenje se uporablja tudi pri gibanju, kadar moramo z eno roko odmikati oz. odrivati vegetacijo ali opravljati druga dela s prosto roko.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

HOJA PO VSEH ŠTIRIH

Uporabljamo jo zato, da smo s hojo po vseh štirih še zmerom v kritju, saj je gibanje relativno hitro. Izvajamo ga le takrat, kadar nas nasprotnik ne more presenetiti, saj orožje pri tem držimo za srednji del in ga polagamo na tla (zaklep naj bo obrnjen navzgor). Izjemoma (če nas kdo pokriva z orožjem) ga lahko damo tudi na hrbet.

HOJA ČEPE

Višino počepa med hojo prilagajamo višini zaklona. Pogled je preko orožja obrnjen v smeri namena delovanja. Med hojo se ne pozibavamo, ker je to zelo opazno in nenatančno usmerjamo orožje. Orožje je obrnjeno z okvirjem navzdol in ne postrani.

SKLONJENA HOJA

1. v kolenih se znižano in sklonimo. Intenzivnost znižanja je pogojena z stopnjo nevarnosti.
2. pogled je preko orožja obrnjen naprej v smeri gibanja. Orožje je obrnjeno z okvirjem v tla in ne postrani.
3. prav tako sta komolca obrnjena k tlom in ne vodoravno.

Poudarit je potrebno tudi napako, ki je zelo pogosta. In sicer, da ko se nenadoma poveča stopnja nevarnosti, se navadno bolj pripravimo za eventualno potreben strel tako, da dvignemo orožje više (cev/merke k pogledu). Pravilno je namreč, da se mi znižamo, ne pa da dvigujemo orožje. To moramo z vztrajno vadbo zavestno odpraviti.

Hitrost gibanja mora biti prilagojena okoliščinam in sicer, če še nismo opaženi, se gibljemo počasi in previdno, da odkrijemo nasprotnika preden odkrije on nas. V primeru, da smo že opaženi preide ta sklonjena hoja v sklonjen dir.

PREVALJEVANJE

1. ležimo na tleh, pripravljeni za strel
2. prevalimo se čez ramenski obroč. Pri tem je pomembno, da v trenutku prevalitve potegnemo orožje k sebi tako, da je sprednji merek v višini oči in da je orožje vzporedno s telesom. Ne opletamo z orožjem in imamo ga stalno pod nadzorom. V primeru, da se prevalimo večkrat zaporedoma je najbolj pomembno, da ves čas spremljamo okolico
3. smer prevaljevanja pa ravnamo z razširjanjem nog. (če se med prevalitvijo pomikamo preveč nazaj, noge razširimo in obrnemo).

Če obstaja taktična potreba po tem, da orožje preprimemo (preprijemanje nam tudi omogoča lažjo izvedbo), storimo to takrat, ko smo na hrbtu. Prevaljevanje (oz. obračanje) se opravlja tudi čepe ali stoje. Pri tem orožje za trenutek obrnemo navpično navzgor (prednji merek v višini oči) in se obrnemo.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

ZALEGANJE

Obvezno moramo vsa zaleganja enako odlično izvajati v levo kot v desno stran.

KLASIČNO

Pri klasičnem zaleganju (če imamo orožje v desni roki):

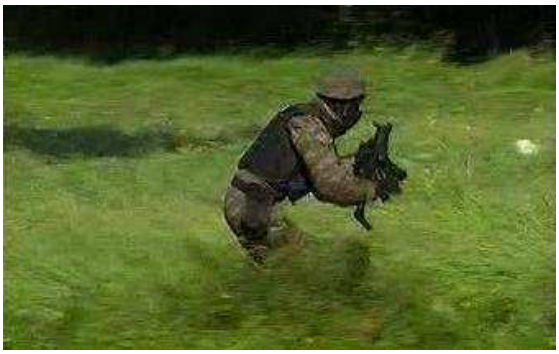

Orožje mora biti vsak trenutek obrnjeno proti nasprotniku – ne mahaj z njim.

1. izkoračimo z desno nogo čim dlje naprej in malo v desno.
2. Čimveč teže prenesemo preko bokov čim bolj k tlom.V predkorak se spustimo tako močno,

3. da se lahko z levo roko opremo ob tla in šele potem prenesemo težo naprej. Predkorak mora biti trden, saj če nam zdrsne, drsimo v razkoraku in se šele, ko se ustavimo elegantno spustimo na roko. Kadar zalegamo v diru, sploh, če je podlaga drseča, se lahko nalašč zadrsamo in s tem ustavimo gibanje, ki bi nas pri zaleganju oviralo.
4. Pogled in smer orožja sta usmerjeni naprej ves čas vaje. Orožje čim dalj časa držimo z obema rokama rahlo pomaknjeno naprej (nujno mora biti ves čas vodoravno). Spredaj ga spustimo le za trenutek, ko se z roko dotaknemo tal.

ZALEGANJE S PREVLJEVANJEM

Izvaja se enako kot klasično zaleganje, le da prenesene teže ne zadržimo na roki, temveč jo preko dlani, komolca, ramena, hrbta, drugega ramena in komolca prerazporedimo čez vse te dele. Zavalimo se enakomerno kot kolo.

To zaleganje je le kombinacija navadnega zaleganja in navadnega prevaljevanja. Zato je pomembno, da se pred izvajanjem oba prejšnja sklopa izpilita. Pomembno je, da je orožje ves čas vodoravno in uperjeno naprej kot pogled. Pri hrbtnem položaju moramo potegniti orožje navzdol, da bo prvi merek v višini oči in najbolje je, da se orožje preprime v drugo roko (če se ne moremo paziti, da s komolcem roke, v kateri imamo orožje ne butnemo ob tla, ker s tem delno napnemo orožje in lahko pride do zastoja).
Uporablja se obvezno pri zaleganju za vizualnim kritjem (grmovjem in drugimi prosojnimi kritji), saj istočasno z zaleganjem spremenimo tudi svoj položaj.
V določenih situacijah (po hribu navzgor ipd.) se ga lahko izvaja tudi tako, da sploh ne spuščamo orožja z nobeno roko.
Zaleganje s prevaljevanjem je primerno tudi, če imamo oprtana bremena (borbeni jopič, zaščitni jopič, nahrbtnik ipd.).

V trenutku ko orožje preprijemamo smo na hrbtu in potegnemo orožje k sebi, da imamo merek v višini oči s tem imamo kontrolo smeri orožja in ne zadenemo s cevjo ob zaklon. Če smo blizu zaklona, je potrebno pogosto privzdigniti tudi glavo.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

ZALEGANJE NA HRBET

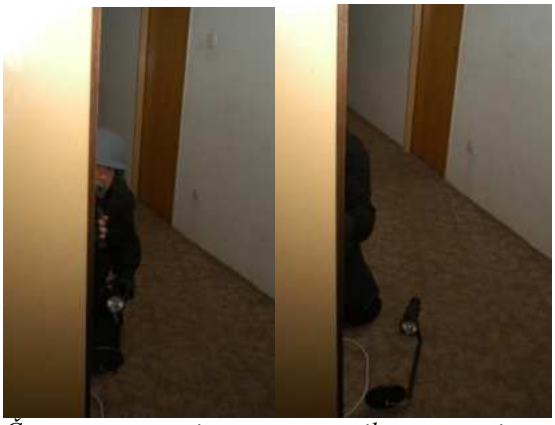

Če nas na primer nasprotnik preseneti pri pregledu, se v trenutku čim bolj prilepimo k zaklonu in v zaklonu

začnemo z zaleganjem nazaj ter smo v času, ko nasprotnik pogleda okoli zaklona že pripravljeni, da ga odbijemo.
Obvezno pa nas čez nas pri tem pokrivajo z dolgocevnim orožjem.

Izvajamo ga tako, da:
- se na eni nogi hitro spustimo v počep
- drugo nogo iztegnemo daleč pred sebe in ležemo na hrbet.

Paziti moramo da so noge čim bolj iztegnjene in pri tleh, da nam služijo za protiutež telesu, ki se spušča k tlom. To je pomembno tudi zato, da sami sebe ne zadenemo v noge in da imamo pregled nad nasprotnikom.
Zaleganje nazaj nam največkrat pride prav pri streljanju iz bližine. Ko nas nasprotnik preseneti iz neposredne bližine in bi mu z navadnim zaleganjem legli pod noge.

Zaleganje na hrbet iz stoječega stava je le izjema, ker nasprotnika ves čas pričakujemo in moramo izkoristit ofenzivno tendenco gibanja.

PREVAL NAPREJ

Tudi med skokom sta pogled in orožje usmerjena proti nasprotniku, kot izvaja desni na sliki.

Če držimo orožje v desni roki, delamo preval preko levega ramena. Teža valjenja se mora prenašati preko zunanjega roba leve dlani, levega komolca, ramena, po diagonali hrbta. Vstanemo preko desne

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

ritnice in desnega kolena. Pri tem moramo paziti, da s cevjo orožja ne zapičimo v zemljo in da nam ne uide iz rok. Zato levo roko obrnemo tako, da stik s podlago ustvari samo zunanji rob dlani, orožje pa je obrnjeno skoraj pravokotno na smer našega gibanja (v tem primeru kopito v levo in cev v desno).

Omenjena oblika gibanja nam pride prav tudi v primeru, ko moramo nenadoma skočiti v zaklon, ki je oddaljen cca 5 m.

Obvladovanje zaleganja s prevalom je nujno za delo v gibanju (padec pri diru, delo z oklepnikom, helikopterjem, vozili itd.).

Uporabljamo ga lahko tudi pri kratkih skokih med dvema zaklonoma, ki sta si dovolj blizu, oba pa dajeta možnost klečanja.

ZALEGANJE PO STRMINI NAVZDOL

Zaleganje po strmih delih navzdol pride prav takrat, ko zaradi same hitrosti gibanja in velikega naklona navzdol ne bi mogli narediti katerega od drugih načinov zaleganja.

Izvajamo ga tako, da se znižamo v kolenu, sedemo na svoj terenski čevelj, ki smo ga spodvili pod svojo zadnjico, z drugo, stegnjeno nogo pa drsimo s stopalom po tleh. S hrbtom smo obrnjeni proti strmini, ko se »peljemo« navzdol. V takšnem pol klečečem stavu se med drsenjem ustavimo ob zaklonu. Ves čas drsenja smo pripravljeni na strel.

Če naklon ni prevelik, pa lahko nogo, ki jo imamo naprej v dolgem loku stegnjeno prenesemo nazaj, se opremo na isto roko in nato še iztegnemo skrčeno nogo in tako preidemo v lego na trebuhu.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

ZALEGANJE S PREVALOM NAZAJ

Pomembno je, da se bliskovito znižamo, saj je velika verjetnost, da bomo že s tem izginili nasprotniku izpred merkov, saj je nasprotnik verjetno moral imeti zaradi prikritega čakanja nizek položaj in je lahko tako spremljal le zgornje dele telesa.

Uporabljamo ga izjemoma takrat, ko pride do nenadnega odpiranja nasprotnikovega ognja iz čelne smeri in nimamo druge možnosti, da bi pred seboj našli kakšen zaklon, imamo pa ga neposredno za seboj (cca 2 m). Izvajamo tako, da se najprej močno znižamo v počep in istočasno vrnemo ogenj. Z nogo močno izkoračimo proti zaklonu (stopalo obrnemo na zunanji rob).

Odrinemo nazaj in delamo preval nazaj preko ramena in si zadamo smer gibanja za zaklon.
Ob pristanku še opravimo korekturo nameščanja v zaklonu, po potrebi se tudi splazimo nazaj v zaklon.

Na enak način se lahko zaleže, če izstopamo pri zadnjih vratih vozila in pri tem izgubimo ravnotežje.

SPONZOR

BBR SECURITY

NOSILEC ZNANJ

Bezigrajski dvor Ljubljana
SPECIAL SERVIS D.O.O.
Trgovina in storitve Dunajska 56

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

VSTAJANJE

KLASIČNO

Ko želimo vstati:

1. spustimo orožje z roko, ki ga drži spredaj in jo podložimo pod ramenom z dlanjo ob tla.

2. Z drugo roko se privzdignemo na komolec in naprej na roko, vendar pri tem se že močno pod telo skrči tudi diagonalna noga in pomaga pri tekočem vstajanju.

3. Čimprej ponovno primemo za orožje tudi s sprednjo roko. Prst za proženje je stegnjen na svojem mestu. Orožje je vsak trenutek vodoravno in kakor pogled usmerjeno naprej.

Malomarna drža je pogosta po vstajanju, če ni resne ogroženosti.

VSTAJANJE S PREVALJEVANJEM

Vstajanje s prevaljevanjem je lažja oblika vstajanja in se uporablja predvsem, ko vstajamo iz drugega mesta, kot smo zalegli oz. nazadnje delovali.

Če želimo vstati s prevaljevanjem v levo smo imeli pred tem zaklon na levi strani in smo orožje držali v desni roki:

1. Orožje potegnemo k sebi, kakor pri navadnem prevaljevanju, da imamo sprednji merek v višini oči in s tem kontrolo nad orožjem (da se ne zadenemo ob zaklon, za katerim se prevaljujemo).

2. Prevalimo se čez hrbet

3. Orožje preprimemo (da bomo lahko šli iz zaklona s pravilno držo orožja)

4. Pričnemo vstajati: (če smo se prevalili v levo): z levo nogo pokleknemo, z desno, preko katere smo se nazadnje prevalili (takrat je bila iztegnjena) pa predkoračimo naprej in vstanemo.

Pogled naj bo obrnjen v smeri orožja.

Posebna oblika vstajanja se izvaja iz vode, poleg dobrega taktičnega položaja, temnega ozadja… upoštevamo tudi slišnost (vode in regulatorja) izvedenega vstajanja.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

IZBIRA IN ZAVZEMANJE ZAKLONOV

Zaklon je objekt (drevo, stena, hrib, vogal hiše, blok motorja ipd), ki nam daje vizualno in neprebojno zaščito pred nasprotnikom.

Maska pa nam daje samo vizualno zaščito (vrata, grmovje, tanke stene, rolete, pohištvo, avtomobili ipd).

Če izbiramo zaklon za masko poiščimo čim boljšo konfiguracijo, kakšne dele vegetacije, ki nam služijo tudi kot zaščita, senčnost lege, operativno učinkovitost, možnost nadaljnjih aktivnosti…

Pomožni zakloni pa so zakloni, v katerih ne moremo ostati v kritju, ker nam dajejo le delno in le trenutno zaščito pred ognjem (drogovi javne razsvetljave, tanjša drevesa ipd).

V pomožnih zaklonih obvezno tudi nižamo silhueto.

Pomožni zakloni se uporabljajo, če tudi ne vidimo njihovega pomena kot zakon npr. navpična cev, ki je namenjena za držanje potnikov v avtobusu, vlaku, metroju…, s tem ko se prislonimo ob njo dobimo namreč dodatno stabilnost za avtomatiziran položaj, ki nam omogoča temelj za vse vrste delovanja.

S pogrezanjem v vodo si lahko izbiramo višino zaklona.

Izbira zaklona

Novi zaklon si izberemo vedno preden smo zapustili prejšnji zaklon. Kot pri vsaki vaji moramo tudi pri elementu dela z zakloni imeti čim več alternativ, kar pomeni, da imamo obvezno pregled nad okolico in s tem nad alternativnimi zakloni, potmi za gibanje (tudi za umik) ipd.

Samo amaterji si lahko privoščijo takšne napake, da imajo orožje na isti strani kot zaklon.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Kadar delujemo iz zaklona z desne strani imamo orožje v desni roki in obratno. To ni nujno pri kratkocevnem orožju, ko ga držimo oboje ročno (nujno pa merimo z zunanjim očesom).

Te stvari so nujne zaradi :

- lažjega delovanja iz zaklona
- natančnejšega zadevanja (ko bomo dovolj vadili)
- pravilnega gibanja iz zaklona oz. ob zaklonu itd)

Namestitev v zaklon

Stoječi stav

Klečeči stav

Zaklon je vedno na prvem mestu (zlato pravilo: najprej zaklon, nato točnost in tretja hitrost)

Tudi kadar samo pokrivamo soborca. Če ni fizičnega zaklona, krijemo leže (v hitrih premikih izjemoma kleče).

Streljanje kleče na obeh kolenih je bolj defenzivno, zato ga trenirajo eventualno body guardi ipd.

Ležeči stav v objektu zavzemamo res izjemoma in še to navadno le ob pokrivanju nekega območja.

Ležeči človek daje občutek nemoči, zato je manj verjetnosti, da nas nasprotnik ležeče sploh želi ubiti, če pa že, smo zelo mala tarča.

Pri potrebi po ofenzivni tendenci delovanja se ležeči zaklon navadno zamenja za klečeči. Podobno se zgodi tudi pri določenih vrstah pokrivanja.

V zaklon se namestimo tako, da smo z vsemi deli telesa čim bolj zakriti.
Pazimo, da sta zunanja komolec in noga izven linije nasprotnikovega ognja.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Če v nekem položaju ne vidiš nasprotnika, še ne pomeni, da on ne more videti tebe.

Nasprotnik lahko zazna tvoj položaj, ker vidi:

- del tvojega telesa (nogo, komolec, nos ipd)
- del tvoje opreme (orožje, čelado, ščit ipd)
- senco, sapo (v mrazu)
- tvojo potezo (premaknjena vrata, zavese, rastlinja ipd)
- zvoke ipd. (glej maskiranje)

Nasprotnik lahko sklepa o tvojem položaju. Zato pazimo na vse malenkosti, ki bi nas lahko izdale.

Položaj naj bo stabilen

Ko se postavimo ob zaklon (stoje, čepe), se z podlaktnico notranje roke naslonimo na objekt.

Pri natančnem streljanju pa se naslonimo z dlanjo in stegnemo palec, da lahko orožje oz. roko naslonimo nanj.

Dolgocevno orožje držimo vedno v roki, ki je oddaljena od zaklona. Po možnostmi se s podlaktnico sprednje roke naslonimo na zaklon. Komolec roke, ki drži orožje se zelo rad odpira in pokaže izza zaklona. Zato moramo temu posvečati posebno pozornost (dobra je vaja pred ogledalom).

Kratkocevno orožje držimo vedno z »boljšo roko« - ga ne preprimemo. Pri tem pazi na zunanji komolec in ramo, ter čez orožje glej z zunanjim očesom.

Tudi leže vzdolž na pobočju (hribu) držimo orožje v spodnji roki (hrib je zaklon).

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Preprijemanje orožja

Orožje preprimemo tudi glede na verjetnost, iz katere strani lahko pričakujemo nasprotnika. Če se le da, ga preprijemamo v zaklonu. Praviloma med prevaljevanjem ali obračanjem v času, ko smo s hrbtom obrnjeni proti nasprotniku. Izjemoma samo preprimemo (brez obrata) le leže, če nimamo dovolj širokega zaklona za prevaljevanje. Kadar pa preprijemamo stoje brez zaklona (ob steni ipd.) lahko najprej počepnemo, prepimemo orožje med obratom čepe in po potrebi ponovno vstanemo.

Delovanje izza zaklonov

Pri zaklonih, kjer lahko delujemo iz obeh strani (drevesa ipd) se držimo pravila, da delujemo z ene strani, premaknemo pa se iz druge. Npr.: levi zaklon – orožje v desnici ob potrebi za premik se prevali (oz. obrne), preprime orožje v levo roko in krene z leve strani.

Pri zaklonih, kjer lahko delujemo le iz ene strani (vogali ipd.) prevzamemo iniciativo tako, da bliskovito pogledamo stoje se umaknemo in hitro zavzamemo klečeč položaj ter odpremo ogenj.

Tudi kadar delamo s ščitom ne streljamo čez ščit temveč izza ščita!!!

Praviloma se ne strelja čez zaklone temveč **izza zaklonov** (eventualno skozi zaklon).

Pri tem poiščemo najbolj senčen del, tako boš manj viden in preprečiš možnost odseva od lastne optike (velja tudi za ostrostrelce).

Zaklon za avtomobilom zavzamemo za blokom motorja, vendar ne na sredini pokrova motorja, temveč pri vetrobranskem steklu ali izza avtomobila.

Odpiranje kotov

Če imamo opraviti z nasprotnikom za vogalom, ne skočimo naravnost proti njemu (ker je možno, da okoli vogala pomoli le orožje in strelja na slepo), temveč se ob prevzeti iniciativi pomaknemo vstran od zaklona in se mu približamo v loku. (odpiranje kotov).

Premik si pokrivamo z ognjem in v primeru nevarnosti manjšamo (nižamo) svojo silhueto. Bolj ko je nevarno bolj smo znižani.
Na točki, kjer bomo pokrili premik soborca ob steni do vogala, praviloma preidemo v klečeč položaj (razen, če imamo zaklon na tej liniji).

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Ko odpiraš kote, stopi toliko naprej, da pokriješ vogal. Ko ga pokriješ, poišči zaklon (ali se znižaš) in šele nato lahko nadaljuje drug ob steni. Ne odpiraj kotov, kjer so okna vrata ipd.

Če ni zaklona

Ko pridemo na območje, kjer si nismo mogli prej zbirati zaklona (npr. pri desantu s helikopterja, izstopu iz oklepnika, bliskovitem vpadu v prostore..) in v trenutku ne najdemo rešitve si zapomni (!!!):
Rešitev je:

1. najprej maksimalno znižajmo silhueto
2. pomagajmo si s pomožnimi zakloni (maksimalno izkoristi relief okolice)
3. nato pa s korekturo (skokom, plazenjem, prevaljevanjem ali drugim taktično pravilnim gibanjem) dosežemo pravilno namestitev.

Ne pa, ko pridemo na takšno območje begati sem ter tja, mencati na mestu in razmišljati, se sklonjeno vlačiti skozi grmovje, počepniti za kuhinjski stol….

RAČUNAJ NA LET KROGEL

Nasprotnik nas lahko zadane tudi s kroglo:

- skozi kakšen objekt (vrata, nekompaktna stena ipd)
- z odbito kroglo (zaleganje pod avtomobili)

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

DVA KRAT ALFA JE ENAKO BETA

Iz skice lahko vidimo, da izstreljena krogla v kotu alfa zadane direkt. Krogla izstreljena v kotu beta (ki je lahko do dvakrat večji od alfe)se lahko odbije od stene pod dvakrat manjšim kotom kot zadane ob steno. Zato nas lahko tudi takšna krogla zadane. V praksi torej smo za vsak centimeter, za katerega se dodatno izpostavimo izza vogala dejansko tri centimetre velja tarča za nasprotnika.

Ne le, da se krogla lahko odbije od podlage, lahko tudi poskakuje ob stenah ali tleh…Zato se med oboroženimi spopadi ravnim površinam ne približujemo več kot kakšnih 20 cm

Računaj tudi, če imaš zaklon pod seboj, da so merki više in lahko vidiš cilj čez merke, cev pa je usmerjena v podlago. (primer: če streljaš leže čez tračnice, lahko čez merke gledaš cilj, naboj pa zadene v drugo tirnico).

Vzdržen položaj

Ob namestitvi v zaklon na koncu poskrbimo, da imamo neprisiljen položaj (da bomo tudi zadeli) in da nam je udobno (da bomo vzdržali tudi dalj časa).

Pazi živalce

Ko se namestimo pogledamo tudi, da nismo legli na kakšno mravljišče ali kačo.

V urbanih predelih, predvsem dvoriščih, je nevarnost , da smo na območju, ki ga doseže pes (poglej, kje je uta, koliko dolga je veriga, ali celo jeklenica za drsečo verigo).

Ni odveč niti pomisliti, kako smo zaščiteni pred mrčesom, klopi ipd.).

SPONZOR

BBR SECURITY

NOSILEC ZNANJ

Bezigrajski dvor Ljubljana
SPECIAL SERVIS
Trgovina in storitve Dunajska 56 D.O.O.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

GIBANJE POD OGNJEM

Načelo gibanja - pokrivanja:

Pove, da nas ob gibanju vedno nekdo pokriva.

Začetek ognja

Vedno moramo imeti dogovorjeno, kaj je povod oz. katero konkretno dejanje je znak za začetek ognja in enako obvezen je znak za konec ognja.

Celotno akcijo moramo pred izvedbo nekajkrat ponoviti z vsemi možnimi alternativami. Ker ko boste v ognju nasprotnika, si ne smete privoščiti napak. Usklajeno jo ponovite tudi s svojim parom, skupino, enoto, vodstvom itd.

V boju smo tako zaposleni z lastnimi opravili, da se po začetnem zdrzaju sploh ne pustimo več motiti. Ne premišljujemo, kaj se dogaja okoli nas, temveč se osredotočimo na lastno nalogo. Včasih se ne zaznamo takoj, niti, če smo ranjeni.

NAČIN

Gibanje pod ognjem je vedno

1. V kratkih in hitrih skokih (kar pomeni, da trajajo 3-5 sek. oz. so dolgi 5-7m). Skoke opravljamo rahlo vijugasto ne pa strogi cikcak. Najbolje pa, da pri tem tudi v loku. Lok je priporočljiv in pri individualnem nasprotniku obvezen. Tako čimprej pridemo v linijo naslednjega zaklona in potem po tej liniji naravnost.
2. Po možnosti si poiščemo zaklon. Če ga v bližini ni, za trenutek uporabimo pomožen zaklon in nadaljujemo z gibanjem. Če ni niti pomožnega zaklona, se skrijemo za masko. Pri tem je pomembno, da takoj spremenimo svoj položaj in smo čim nižje.
3. Na čistini ne ležimo nikoli več kot 3 sek. (posameznik).
4. Če nimamo primernega kritja, se moramo ves čas gibati.
5. Delujemo po principu pokrivanja (skupine oz. pari delujejo z medsebojnim pokrivanjem). V primeru, da želi nasprotnik streljati na nas med našim gibanjem, ga z usmerjenim ognjem prisilimo, da ostaja v kritju.

V akciji

Vedno si poskušamo poiskati čim boljšo izhodišče, pozicijo, alternativo oz. vsaj kraj, ki nam ob osnovnih taktičnih zahtevah nudi čim večjo iniciativo in varnost.

Če imamo opravka z nasprotnikom, ki bi nam lahko pripravil mine presenečenja, smo pozorni na za to primernih mestih na vsako sumljivo malenkost. Posebej smo previdni z najdeno opremo.

Ranjenci

Če je kdo v akciji ranjen, ga ne poskušamo brezglavo vleči za seboj, da bi pokazali etičnost. Taktično je potrebno proučiti stanje, saj lahko s tem, ko ga zavarujemo in se ukvarjamo z njim, nanj pritegnemo tudi ogenj. Včasih je boljše, da le-ta obleži negibno in čaka na podporo, ki ga izvleče z borbenim vozilom, ali z načrtno akcijo prevzamemo iniciativo nad ognjem na tem območju in s tem omogočimo strokovno oskrbo.

Ranjenca primi z obema rokama za obleko pod pazduho in ga potegni na varno. Pri tem te naj nekdo pokriva.

V spopadih vojaških razsežnosti pa ranjene in mrtve zaradi morale in preprečitve nasprotniku, da pride do informacij vedno pripeljemo nazaj.

Ob strelu na nas:

Ohranjati je potrebno ofenzivno tendenco gibanja, (takoj defenzivni strel, izpiljen nizek položaj in ofenzivni strel, taktičen premik naprej itd) saj nas nasprotnik lahko zadane, če se mu približujemo ali oddaljujemo, samo, da ga mi lažje zadenemo in imamo bolj pregledno situacijo, če se mu približujemo.

Prebojnost krogel:

Vedno je potrebno imeti v mislih, kaj bo krogla prebila, da lahko nasprotnika zadenemo ali zadane on tudi nas skozi vrata, slabšo steno, pohištvo, vozilo (vlak letalo, avtobus..).

Kakor tudi, da skozi nasprotnika lahko zadenemo tudi nedolžnega človeka.

Pridobiti si moramo izkušnje, koliko kakšna krogla prebije. Te izkušnje so nam lahko v veliko pomoč pri tem, kako jih bomo mi uporabili proti nasprotniku kot tudi, kako jih lahko nasprotnik uporabi proti nam.

Če imaš zaklon ne desni in kratkocevno orožje v desni roki, potem obvezno meriš z levim očesom !!

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Dodatne vaje:
Za nekatere naloge (varovanje varovanih oseb ipd) je pomembno, da borbeno streljanje zajema tudi posebne vaje za poteg orožja (oči ne umikaj s tarče).
Vaditi moramo tudi ponovno polnjenje (v temi, brez pogleda na orožje, med taktičnimi odmori, kontrola streliva, če smo pozabili šteti)
Kadar smo z orožjem precej dinamični orožje vedno po vsakem takem manevru pregledamo, da ni prišlo do zastoja (premaknjena ročica zaklepa, izpadel ali slabo zapet nabojnik, umazanija v ustju cevi…). To moramo početi kot dodatne vaje, da nam bo prišlo v kri ko bo preveč obveznosti, da bi lahko mislili na teka malenkosti, ki nas pa določen trenutek lahko stanejo življenja.

KRITJE - POKRIVANJE

Pokrivanje izgleda kot najlažja, vendar je najbolj odgovorna naloga. Zato ji moramo dajati največji pomen. Kritje moramo izvajati vedno ne le optimalno, temveč v najboljši možni meri in na najboljši možni način. Npr. vloga, ko pokriva ožja blokada gibanje vpadne skupine ob objektu je važnejša od gibanja te skupine.
Praviloma se izvaja iz zaklona. V urbanih sredinah je priporočljiva uporaba ščita.
Izvajati jo moramo zelo skrbno:

1. vsak trenutek moramo biti pripravljeni, da natančno zadenemo najnevarnejšo točko, v katero imamo uperjeno orožje. Do 5 m z dolgocevnim in na 3 m s kratkocevnim orožjem gledamo nasprotnika preko cevi, na daljše razdalje pa preko merkov.
2. Orožje je pripravljeno na strel (nabito nezavarovano, celo orožje z dvojnim delovanjem lahko izjemoma pripravimo za enojno delovanje – napnemo kladivce)
3. Prst je pripravljen za strel iztegnjen na svojem mestu na ohišju orožja. Čas za premik prsta je zanemarljiv v primerjavi z reakcijskim časom, je pa edini varnostni element. Če bi držali prst na sprožilcu, bi lahko ob uporabi različnih orožij, v različnih stanjih, kočljivih situacijah ob nenehnem prislanjanju in umikanju prsta na sprožilec po nesreči padla nedolžna žrtev ali propadla akcija.

Med tem ko bo eden prilepil kamero na okno, ga druga dva skrbno pokrivata.

Izvaja se tako, da:

1. Vedno gledamo – pokrivamo tisto območje oz. objekt, ki bi bil za soborca najnevarnejši.
2. Vedno krijemo z iste strani zaklona, na kateri se on giblje. Če se giblje na naši desni, gledamo mi iz našega zaklona tudi na desni.
3. Pomembno je tudi, da pokrivamo v primerni višini in ne samo smeri.
4. Če več soborcev pokriva, pokrivamo mi del, ki nam pripada.
5. Če je možnost nevarnosti samo iz ene točke, vsi v eno točko,

6. *če ne vemo, kje je nasprotnik v vse smeri – v krogu,*
7. če je več možnosti, po varnostni problematiki.

Pokrivanje je operativno izvajanje načela stalnega zavarovanja.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Ves čas moramo biti zavarovani (mi in soborci). Ko pa smo v operativnem delu, zavarovanje enostavno preide v pokrivanje.

Zavarujemo tudi pregledana območja, kar nam pomaga izvajati lokaliziranje nasprotnika.
Zavarujemo tudi pregledane osebe…

Pokrivanje nazaj

Vse aktivnosti morajo biti pokrite v vse smeri, tudi nazaj.

Na primerno mesto za pokrivanje se namestimo:

- ko ne vemo, kaj bi drugega pametnega počeli
- ko varnostna situacija kaže potrebo po lastnem pokrivanju
- ko taktična situacija kaže potrebo po pokrivanju soborca
- ko nas soborec prosi
- Načelo gibanja/pokrivanja: Pove, da vedno, ko se kdo giblje ga pokrivamo.

Kadar napredujemo po ulicah, strmih soteskah ipd pokrivamo navzkrižno (levi desno gor, desni levo gor).
V vsaki akciji velja pravilo avtomatskega pokrivanja - vsaj svojega para.

Ko je na nas odprt ogenj,
pokrivamo z natančnimi, hitrimi streli v nasprotnika oz. rob zaklona, od koder je streljal. Z ognjem prenehamo šele, ko smo vsi v zaklonih.

Pri kritju moramo dajati poudarek najprej na **prevzem iniciative** nad ognjem in prostorom, nato pa spremljamo okolico maksimalno kvalitetno in pozorno.
Ko imamo iniciativo, pokrivamo tako kvalitetno, da si je ne pustimo prevzet.

Koncentracija

Kritje je pogostejše in traja bistveno več časa kot sam zaključek akcije, zato zahteva tudi, da imamo za vse to potrebno mero koncentracije.

Pri kritju moramo biti pozorni na pokrivanje perečega območja. Na noben način nas ne sme zavesti opazovanje panorame, žensk, kakšnih drugih zanimivih stvari, niti ne naših ali nasprotnikovih aktivnosti. Skratka, nič nas ne sme zmotiti. Iz tira nas ne sme vreči nobena stvar. Obnašati se moramo strogo profesionalno.
Med vajami moramo vse finese narediti enako strokovno in dosledno, da pridejo v našo podzavest. Ta avtomatizem je izjemno pomemben pri krepitvi medsebojnega zaupanja v realnih situacijah.
Kadar se ustavimo, se vsi obrnejo v svojo smer in zavarujejo okolico (tudi pri dvojkah).

Umik

Če se moramo na hitro umakniti, lahko izjemoma pokažemo hrbet nasprotniku za nekaj trenutkov med skokom nazaj, vendar nas mora pri tem kriti vsaj naš par, če ne že cel oddelek (po možnosti izvedi skok v isti liniji, kot se vrši pokrivanje in, če se le da, tudi nižje).
Tak umik traja, dokler ne prekinemo bojnega stika, zato mora biti pokrivanje toliko bolj aktivno.

Stik

Pri gibanju pod ognjem v dejanski situaciji ali na vajah, je pomembno, da natančno vemo kje je kakšen od naših. Velja pravilo, da imamo stik s svojimi ljudmi:

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

- po radijskih zvezah (sinhroniziramo dejavnosti)
- vizualen stik
- fizičen stik: predvsem ob slabi vidljivosti oz. trenutkih, v katerih je potrebna velika koncentracija. Navadno to izvajamo z »dihanjem za ovratnik« svojega predhodnika, pri tem pa se ga kdaj tudi dejansko dotikamo. Navdano je to s komolcem ali s kolenom (s kolenom sploh, če ima nižji položaj in če mu odpiramo kot). Tisti, ki pokriva nazaj se dotika predhodnika s hrbtom (pri tem tudi čuti, če se predhodnik zniža, kar mu pove nevarnost in potrebo, da se takoj zniža tudi on brez da pogleda v tisto smer!

  Le izjemoma polagamo roko na rame, ob zelo slabi vidljivosti, da se ne zaletavamo v predhodnika. Sicer pa je stik potreben ob zelo resnih situacijah, kjer ni časa, da bi se držali za rokice.

Aktivno pokrivanje

Včasih se moramo za primerno pokrivanje tudi izpostaviti.

Aktivno pokrivanje pomeni:

1. da se posebej namestimo za to nalogo s primernim, po potrebi višjim (in bolj izpostavljenim) položajem, nameščenim prav za linijo in območje pokrivanja.
2. z natančnim in močnim ognjem na nasprotnika
3. z ofenzivnimi bombami, dimnimi bombami itd.
4. v temi si lahko pomagamo s svetilkami
5. Včasih je tudi potreba, da pokrijemo tako, da se vizualno izpostavimo in s svojo pojavo damo nasprotniku vedeti, da se mora pokoriti zahtevam tistega, ki ga pokrivamo.

Na levi sliki vidimo »pokrivanje v grudobran«, ki nam ne omogoča, da bi pokrili območje, s katerega preti nevarnost za partnerja, ki se želi premakniti. Desna slika kaže položaj namestitve ob začetku efektivnega pokrivanja.

Vedi nekaj! Postavi se tako, da boš maksimalno lahko kril, tudi če si maksimalno izpostavljen, kajti naslednji trenutek bo partner vstal in premaknil. Takrat bo on največja in edina tarča za nasprotnika. Ti boš varen »pa če čisto vstaneš!« (To pravilo jemlji z zadržanostjo, kadar gre za množične spopade).

Užitek uigranosti pokrivanja

Sinhronost ekipe, v kateri se uigrano gibljemo nam daje poseben užitek. Ko smo to dosegli, težimo k temu da, ob tem dosežemo še uigranost v pokrivanju. To nam bo odprlo novo dimenzijo kvalitete.

Tukaj dosežejo vojaške enote vrhunec, specialne policijske enote pa morajo imeti to za osnovo.

Akcija hitrejša od reakcije

Predvidevati moramo nasprotnikove reakcije in naše akcije oblikovati tako, da vnaprej usmerjamo nasprotnikove dejavnosti nam v prid.

To splošno pravilo je namenoma izpostavljeno v temi pokrivanje. Znano je namreč, da ga moramo tukaj najbolj zavestno vzpodbujati in bdeti nad njim. Predvidevaj in predvsem na vajah pretiravaj s pokrivanjem.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

BORBENO STRELJANJE

Borbeno (kombat) streljanje je dobro razdelano v številnih priročnikih.
Ključni uspeh pa nam zagotavlja veliko vadbe streljanja v vseh taktičnih zamislih, izdelanih v tem priročniku.

Zato dodajam le:

Nikoli ne pozabi zlatega pravila (zaklon, točnost in na zadnje hitrost). Pri borbenem streljanju z rednim treningom **počasi** dosezi tudi hitrost.

Ne odmetavaj praznih okvirjev, ker:

- jih boš lahko še potreboval in imel možnost, da jih napolniš,
- ker jih zamenjamo, ko je še kakšen naboj v njih in ti lahko še pride prav
- ker se lahko poškoduje in bo ob naslednji priliki lahko prišlo do zastoja
- ker povzročajo dodaten ropot
- sama skrb za orožje ne dopušča, da bi orožje ali dele orožja metali po tleh

Delovanje:
Tudi na vajah streljamo na tarče tako, da si predstavljamo, da streljajo nazaj.
Praviloma streljamo dublete.
Rafalno praktično ne streljamo. Izjemoma le ko:

- želimo zadušiti nasprotnikov ogenj
- prizemljiti nasprotnika
- za zastraševanje
- vzbujanje pozornosti npr. rafal skozi okno v strop ipd.

Posamično pa izjemoma ob potrebah natančnega zadevanja:

- večje razdalje
- talci
- ostrostrelci ipd.

Različni zakloni:
Na vajah si pridobimo rutino (zanesljive položaje) za streljanje izza čim več različnih zaklonov (ob vratih, avtu, oknu, stopnicah, pod, čez, izza, na vrvi, med plezanjem, ob navlaki…)

Odklon levo in desno se uporablja res izjemoma.

Odklon
Odkloni levo in desno se v praksi ne uporabljajo. Prišli bi v poštev le izjemoma ob potrebi po hitrih menjavah pozicij izza ozkega zaklona (do 100 cm npr. drevo), izza katerega lahko streljamo iz obeh strani. Položaj uporabljajo bolj tisti, ki gledajo in streljajo od povsod iz negotovosti.
Svetuje pa se bolj ofenzivna taktika s klasičnimi stavi in kombinacijo vseh položajev in predvsem preslepitev nasprotnika. Za vsak naboj namreč premisli, kaj mu je namen!!!

Različni pogoji:
Vadimo vedno pod različnimi pogoji, pri različni svetlobi in po različnih scenarijih.

Eksplozije so nujni del simulacije stresnih pogojev.

Borbeno streljamo tudi pod stresom.
Čim bolje morajo biti prikazani tudi nasprotnikovi ukrepi, predvsem streli, zavzemanje zaklonov, beg, napad, zajetje talcev ipd.
Dejanski situaciji pa se lahko približamo tudi z vajo pri igri paint ball in podobnimi simulacijami.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Situacijski prostori:

»Killing house« se uporablja za tehnično izvedbo borbenega streljanja, za taktično moramo imeti situacijske prostore.

Situacijski prostori morajo biti popolnoma opremljeni z realnim inventarjem.

Oblikujemo si situacije, ki jih bomo srečali v naravi:

- podobne objekte
- situacije v avtobusu, vlaku, letalu
- vstopanje v te prostore na podobne načine, po podobnih rampah ipd.

Streljanje na papirnate tarče je le prvi korak k realnejšim rešitvam streljanja na čim bolj naravne tarče.

Treniramo na čim bolj naravnih tarčah:

- najboljše so lutke, pri katerih glava odpade ob zadetku. Zelo koristno je namreč, če imamo takojšen podatek o eliminiranem nasprotniku, saj pogojuje nadaljnjo taktiko
- kartonaste tarče (z baloni namesto glav, za realnejši videz jim nadenemo še pustne maske ipd).
- kartonaste tarče s čim več različnimi foto tapetami. Za natančno identifikacijo v trenutku (tudi podobne, npr: na eni drži ženska torbico s v roki, na drugi ista ženska v istem položaju z orožjem ali moški kaže s prstom nate, na drugi z orožjem ipd)
- Uporabljamo pa tudi premične tarče, tarče na zasuk, potezne, nihajoče, radijsko vodene,…

Najbolje, da se tarče spreminjajo in jih ne vidimo pred izvajanjem streljanja.

Uporabljajmo tudi filmsko strelišče.

Zasedba:

Borbeno streljanje posameznika in v parih je le prehod na redno vadbo borbenega streljanja po natančno določenih taktično pravilnih delovanjih (vsi člani skupine, bočni pristopi, vzbujanje pozornosti z druge strani…).

Praviloma vadimo najmanj v dvojkah.

Tudi na civilnih streliščih za praktično streljanje lahko pridobimo marsikatero veščino.

Praktični strelci iz civilnih združenj imajo zavidljivo dobre rezultate zadevanja, ne morejo se pa pohvaliti s taktičnimi rešitvami

Glej tudi temo »specialne reakcije med borbo«, ko se spogledamo.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Pokrivanje čez partnerja

Ena izmed pomembnih vaj je pokrivanje čez partnerja. V praksi se zgodi, ko se prvi zniža zaradi nevarnosti in ga mi pokrivamo čez (lahko tudi mi zaznamo nevarnost in ga mi potisnemo dol).

Na sliki vidimo potiskanje partnerja navzdol

Pri tej vaji je pomembno, da je ustje tvoje cevi v isti strelski liniji kot partner (da nam ne vstane pred cev). Ob pokrivanju čez partnerja vedno od strani tudi delno odpiramo kot, zato smo pomaknjeni na zunanjo stran partnerja. Najbolje, da imamo s partnerjem telesni kontakt (da smo s komolcem naslonjeni na njega). S tem zaznamo vsak njegov želen premik.

S kolenom smo naslonjeni le izjemoma, če smo bistveno više od njega, ker želimo odpirati kot in če ni za nami nikogar, ki bi nas kril čez naš sklonjen položaj. V tem primeru smo pomaknjeni tudi navzven, tako, da nam ne more vstati pred cev.

Zastoj

Orožje moramo tako dobro poznati, da ne smemo gledati, kaj je z njim narobe ...

Če pride med borbenim streljanjem do zastoja s pištolo se:

- poglobimo v zaklon, pa vendar s pogledom usmerjenim proti nasprotnikovim aktivnostim (ne gledamo si pod prste)
- pištolo v dlani obrnemo s cevjo malo navznoter, da laže pritisnemo gumb za sproščanje okvirja
- z drugo roko pazimo, da nam okvirja čisto ne izvrže (nastavi dlan), in tudi če okvir ne izskoči, si ga pomagamo izvleči s to roko
- okvir nato blokiramo z mezincem (lahko še tudi s prstancem) roke, v kateri držimo pištolo, tako, okvir porinemo nazaj do prsta, ki ga nastavimo za distančnik.
- Tako držimo orožje in ga nekajkrat napnemo, da izvrže oz. da izpadejo zataknjeni naboji (pri tem orožje obrnemo z ročajem navzgor/navznoter, da je odprtina izmetala obrnjena k tlom)
- Vstavimo okvir do konca in ponovno napnemo.

Pri dolgocevnem orožju je podobno, samo, da moramo okvir odlagati in se s hrbtom ne čisto obrniti proti zaklonu, saj s pogledom kontroliraš nevarno smer.

Razvijaj različne alternative in vključuj čim več trikov iz ostalih tem (gibanje posameznika, specialne reakcije med borbo itd.).

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Tunelski efekt

Pri borbenem streljanju se nam pogosto pojavi problem tunelskega efekta. Pri tem se nam zgodi, da vidimo samo tarčo. To pomanjkljivost je potrebno odpravljati najkasneje v tej fazi. Še bolje pa je paziti nanjo pri vsakem streljanju že prej. Zato se nauči opazovati med streljanjem kolikor ti dopušča zorni kot, po in pred streljanjem pa se ozri okoli sebe (na začetku pretiravaj, da ti pride v kri).

Takšne naprave še povečajo tunelski efekt.

Lepljenje okvirjev ni priporočljivo, ker je pri tem vedno eden obrnjen k tlom in se vanj nabere umazanija, ki je pogosto razlog za zastoje. Zato v primerih, ko potrebujemo veliko ognjeno moč svetujem nošenje rezervnih okvirjev v borbenem jopiču ali kvečjemu spenjanje okvirjev.

Kadar bomo potrebovali veliko ognjeno moč, si okvirje lahko spnemo.

Polnjenje orožja

Vsako orožje zahteva svojo specifiko polnjenja. Polni, prazni v vseh namišljenih situacijah. V toku borbenega streljanja dopolnjuj naboje predvsem pri orožjih z malim številom nabojev. Tukaj je potrebno polnjenje še toliko bolj vaditi. Sicer pa velja pravilo, da uporabljaj orožje, s katerim si se **izpopolnil** na vaji.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Šibernice odhajajo iz mode.

Borbeno streljanje iz ali ob helikopterju

Streljanje iz helikopterja se izvaja za zastraševanje ali vzbujanje pozornosti pri nasprotniku.

Uporabljamo ga tudi za pokrivanje izkrcavanja, če izkrcavanja ne moremo več prekiniti. Če pa izkrcavanje lahko še prekinemo, se izkrcamo raje na drugem bolj varnem mestu.

Za streljanje iz helikopterja z jurišnim orožjem je potrebno imeti posebna vpenjala za orožje in po možnosti lovilce tulcev.

Helikopter in oklepnik sta sestavni del specialne policijske taktike, zato tudi nujni del borbenega streljanja.

IZVLEČENJE OSEBE

Najprej napademo in zavzamemo položaje za pokrivanje izvlačenja (ranjenca).

Ranjenega ali mrtvega vlečemo tako da ga primemo za obleko pod pazduhami ali pa s Heimlich-ovim prijemom. Hudo ranjene (da ne more sam hodit) ali mrtve neznance praviloma vežemo spredaj, zato jih lahko prav tako izvlečemo s heimlich-ovim prijemom.

Če nasprotnik ne sodeluje ali se celo upira uporabimo katero od davljen.

Treniramo vse elemente, ki se pojavijo v praksi:

Trening naj zajema tudi streljanje s heklerjem z eno roko, saj se v taktiki pogosto zgodi, da ga s sprednjo roko spuščamo.

Treba je natančno določiti in natrenirati vloge vsakega posebej ob napadu ali umiku tudi v bojih večji razsežnosti (več kot tri nasprotniki).

Vadba za samozavest

V določenih momentih, se za dvig borbene samozavesti svetuje, da se na vajah izvaja spopade v bolj nevarnih okoliščinah in z več taktičnega rizika, kot bi ga jemali ob realnem spopadu predvsem se svetuje, da se manjšajo distance med nasprotniki – borba iz neposredne bližine.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

PREMAGOVANJE OVIR

OGRAJE

Preden se odločimo premagati določeno ograjo, najprej **poglejmo**, če ima vrata, skozi katera lahko *vstopimo elegantno.*

Manjše ograje (do 80 cm) *preskakujemo.* Preskočimo jih z enonožnim odrivom v gibanju, tako, da orožje pred odrivom malenkost dvignemo, med odrivom ga potegnemo navzdol. Pri tem pazimo, da sta pogled in orožje usmerjena naprej. Če želimo, v teku *pod ograjo* (bodeča žica, samo prečka ipd). Zaležemo s prevaljevanjem in vstanemo s prevaljevanjem (samo združimo oba elementa). *Ne delamo prevala* !

Ograje višine do 120 cm

Preplezam*o* tako, da (npr. orožje v desni roki) se primemo za ograjo z levo roko, z desno nogo odrinemo in stopimo na ograjo, z levo pa gremo pod desno nogo. Ograje, ki jih ne moremo preplezati *preskočimo s prevalom*.

Pri ograjah višjih od 120 cm

damo orožje na hrbet ali v torbico. Odrinemo sonožno. Z rokami se primemo za vrh ograje, se potegnemo navzgor in vstran tako, da se z eno nogo lahko zataknemo za vrh ograje, nato pa se čez vrh ograje leže čez trebuh prevalimo čez ograjo.

Pri takšnih ograjah je priporočljiva asistenca soborca (postavi se na vse štiri, ravbarska lestvica ipd).

Bodečo žico (in ograje, ki imajo na vrhu bodeče stvari) premagamo tako, da čez vržemo jakno, odejo, šotorsko krilo ipd.

Preden se odpravimo plezat pomislimo, če si lahko

delo olajšamo tako, da pristavimo kakšno vozilo in splezamo nanj. Morda imamo v vozilu celo lestev, ki jo elegantno prislonimo k ograji. Uporabljamo lahko posebne kavlje, kot je razvidno iz slike. Včasih se da preščipniti spodnjo nosilno jeklenico in žico elegantno zavihati navzgor. Žico naj eden drži drugi pa se splazijo spodaj. Med živo mejo se lahko prebijemo, kjer je manj zaraščena…Vedno torej premisli, kaj je najboljša možnost.

JARKI

Jarke premagujemo z enonožnim odrivom v gibanju. Pomagamo si tako, da gremo z orožjem v zamah (pred odrivom dvignemo, ob odrivu potegnemo k sebi in ob doskoku porinemo naprej, da nam služi za ravnotežje, da ne padem nazaj). Pri manjših jarkih je doskok sonožen, pri *večjih pa enonožen*, saj si pomagamo tako, da pristanemo na eno nogo na vrhu jarka, z drugo stegnjeno v jarek pa z prsti zadenemo ob steno jarka. Omenjen element pristanka je pomemben tudi, če pri doskoku potrebujemo ravnotežje (skok s stene na steno, za stanje na okenski polici ipd).

Pri jarkih lahko uporabljamo tudi **brvi,** pri čemer rahlo skrčimo noge v kolenih, stopamo bolj navzven, s palcem na notranjo stran in s peto na zunanjo stran (če je deska pretanka in bi se lahko zlomila, jo obrnemo in hodimo po njenem robu). Če se želimo *ustaviti,* počepnemo na eno nogo, drugo pa pustimo prosto viseti navzdol.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

DOSKOKI

Pravilen doskok je pomemben predvsem zaradi lastne varnosti.
Iz višjih površin skočimo (helikopter, zgradbe ipd) tako, da se čim dalj časa držimo za podlago, iz katere skačemo in čimbolj zadržujemo hitrost padanja. Nato dvignemo orožje nad glavo in pri doskoku spustimo orožje do tal. Pri doskoku imamo rahlo skrčena kolena in rahlo prepognjeno telo. Ob sili pristanka se nam obje skrči.
Kadar doskočimo v mehek teren (sneg, močvirje) pristanemo tako, da normalno izkoračimo z zunanjo nogo in če ob pristanku ugotovimo, da je teren zelo mehek pustimo to nogo stegnjeno, težo pa prenesemo naprej na notranjo nogo, ki jo maksimalno skrčimo, da pristanemo v »telemark« omenjeno je še posebej pomembno, če skačemo v gibanju, ker če se pogreznemo do kolen, jih lahko polomimo.
Pri vseh višjih doskokih imamo orožje dvignjeno nad glavo in ga ob doskoku spustimo k tlom.

PLEZANJE

Za vsako akcijo imej posebej zamišljeno in izpiljeno fiksiranje orožja med plezanjem in podobnimi aktivnostmi. Kadar plezamo, je priporočljivo uporabiti tok tudi za dolgocevno orožje.

Pri plezanju orožje zavihtimo na hrbet ali v torbico.

Pred plezanjem si poizkusimo pridobiti čim višje izhodišče npr. si pripeljemo avto, dvigalo, rampo ipd. Včasih nam že pomaga samo če nas soborca privzdigneta ko stopimo na kakšno desko.

Plezamo po načelu treh opornih točk s težiščem, čim bolj pomaknjenim k objektu.

Plezamo lahko tudi po vrvi - glej poglavje »Delo z vrvjo«.

Pomagamo si lahko tudi **po telesih** sodelavcev. Soborec se s hrbtom obrne proti objektu, sklene roke (ravbarska lestvica), mi stopimo na njegove dlani, se primemo za njegov vrat in se potegnemo navzgor in stopimo na ramena. Izjemoma lahko s telesi naredimo tudi piramido. Spodaj trije, dva nanju in eden spleza po njih.
Ko sta prva dva v objektu, držita vsak en konec vrvi, zanko pa spustita spodnjemu, da si jo povezne čez hrbet. Z vsako roko posebej prime krak vrvi, ki mu poteka pod pazduho in teče po steni, ko ga zgornja dva enakomerno vlečeta.

Poznati moramo tudi plezanje po žlebu (s pasom), strelovodu (s kljukicama) in v podobnih urbanih situacijah.

Posebne naloge zahtevajo posebno orožje in spretnost.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

DELO Z LESTVAMI

Etažne lestve so aluminijaste, velikosti 3m in širine 30 - 40 cm, so plastificirane s črno plastiko, na vrhu imajo 40 cm navznoter nazobčan, navzdol zakrivljen klin, s katerim se lestev na vrhu pritrdi (na okensko polico, balkon ipd). Z njo se lahko tudi razbije okno nadstropje višje (za preslepitev nasprotnikove pozornosti k oknu).

Velike lestve so standardnih dimenzij z možnostjo dosega večjih višin. Lahko so pritrjene tudi na avtomobilih, podobnih gasilskim ali pa celo uporabimo gasilske.

Lestve za vpad so A lestve. Velikosti nekaj čez cca 2m, širine spodaj 60 zgoraj pa 3O cm, prav tako aluminijaste, prevlečene s črno plastiko.

Viseča lestev

Viseče lestve so lestve na vrveh ali jeklenicah (zajlah), ki se uporabljajo le izjemoma. Po njih plezamo tako, da spodaj nekdo lestev napne. Plezamo s strani s petami na stopničke. Viseče lestve lahko namestimo tudi z metanjem s kavljem (lahko tudi mečemo kavelj z vrvjo in škripcem, ki nam potem omogoča, da potegnemo navzgor lestev.

Teleskopske lestve so bolj univerzalne. Primerne so tam, kjer ne vemo, kakšne potrebe se bodo pojavile med delom. Priporočljive pri pregledu naselij, večjih objektov in podobnih kompleksnejših akcijah, tudi zaradi relativno enostavnega transporta.

Spuščanje po lestvi se izvaja tako, da z rokami primemo ob strani, kot da bi plezali. Z nogami pa z notranjimi deli stopal objamemo lestev in se spustimo.

Lestve v veliki meri pridejo v poštev tudi za **improvizirane brvi.** Položimo jo med dvema točkama in nanjo po možnosti damo še kakšno desko.

Če imamo slabo opremo pa tudi podporo, je dobra vsaka lestev, ki je skoraj pri vsaki hiši. Povprašaj pri sosedih…

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

DELO Z DROGOM

Trenutek, ko je v Sloveniji človek prvič stopal po steni.

Drog uporabljamo za:
- plezanje po steni
- plezanje po drogu
- ali spuščanje po drogu.

Drog je velik do približno pet metrov. Zaradi transporta se priporoča razstavljiv drog. Dobro je, da je plastificiran s črno gumijasto plastiko. Na vrhu je vrtljiva krogla (da drsi po steni, če zadenemo ob steno). Od spodaj pa gumijast čep. Mora imeti tudi primerno prožnost.
Z drogom lahko opravljamo pristop do balkonov, oken in drugih mest **do višine cca 5 m.**
Dela se v gibanju.
Za uspešno **plezanje po steni** je pomemben predvsem prvi kontakt plezalca s steno, ki mora biti čim eksplozivnejši s čim višjim odrivom (pri daljšem drogu je dobro, da mu kdo asistira s položajem na vse štiri in se od njega odrine navzgor po steni). Drog porivata dva specialca s PRIMERNO HITROSTJO (V ZAČETKU POČASNEJE) IN PRIMERNO MOČJO (V ZAČETKU MOČNEJE). Plezanje z drogom se najlažje izvaja v športnih copatih. Plezalec drži drog na koncu, da mu ne uide v steno. Ob stiku s steno mora plezalec držati drog pod levo (možnost prijema orožja z desnico) pazduho in roke pomakniti čim bolj nazaj, kar mu omogoča ob stiku s steno, da amortizira rinjenje droga in ga pretvori iz horizontalnega gibanja v vertikalno.
Orožje je pri tej vaji v torbici ali pomaknjeno na jermenu za hrbet.

V drog se lahko vpnemo (na vrh droga nataknemo kapo in jo s trakovi povežemo s plezalnim pasom oz. s plezanju namenjenimi zankami na borbenem jopiču). Kapa (navadno usnjena) naj bo snemljiva, da se nam ni potrebno izpenjati pri nadaljevanju akcije. **Pazi**, da te drog ne potegne z nosom v steno. Priporočam, da si dvigneš izhodišče (vsaj, da se kdo postavi na vse štiri in mu stopiš na pleča, če ne začneš z določenega podstavka, npr.: s strehe vozila ipd.).

Kadar je drog dolg in si nismo mogli dvigniti izhodišča, lahko še kdo pomaga na sredini droga, da nas dviguje.

Z drogom lahko tudi nameščamo eksploziv (pri čemer moramo obvladati manever, pri katerem gremo z drogom in koleni na steno, potrebujemo pa tudi močne (ali tri) pomagače za podporo droga). Z drogom se lahko hodi po steni tudi levo in desno (v srednji višini ob vzpenjanju, ko je drog cca 45 stopinj na steno).
Izjemoma in pod določenimi pogoji se z drogom lahko dela tudi z mesta (krajši drog, možnosti splezati po steni (rešetke, okna ipd) in nižje izhodišče porivalcev).
Če plezalec starta na primer z vrha vozila (manjši tovornjak, kombi, oklepnik ipd), je lahko drog dolg tudi 10 m in pridemo do 10 m višine.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Plezanje po drogu

Če nimamo primernega dostopa za porivanje droga, po drogu splezamo.

Spuščanje po drogu

Po drogu se lahko spustimo iz etaže v etažo (iz odprtin v stropu), z oken, balkonov na tla, z balkona na balkon ipd.

PASIRANJE REKE

Poiščemo si zato najprimernejše mesto:

1. na nevarnih območjih moramo upoštevati vsa taktična načela
2. poiščemo primeren prostor za pristop kot tudi za primerno brežino na drugi strani.
3. če bomo potrebovali dno, naj bo to plitvina, če ne ožina ipd.
4. računamo z rezervno alternativo, če nas voda odnese, kako se bomo rešili.
5. poskrbimo, da bomo prenesli čim več suhih oblačil na drugo stran.

Prebrodimo

Reko lahko **prebrodimo**, če je umirjena in nam ne sega čez ramena. Pri tem pazimo, da smo proti toku obrnjeni vedno z bokom. Brodimo po reki navzdol pod kotom 45 stopinj. Roke dvignjene iz vode, orožje v roki. Izberemo primeren prostor za vstop in izstop iz vode. Če je reka zelo deroča, si pomagamo tako, da proti toku, pod kotom 45 stopinj zabadamo palico na tla in stopamo za zavetje palice. Vedno stremimo k temu, da nas pri tem manevru kdo krije z orožjem. Vizualno pregledamo tudi nasprotni breg in postavimo dobro zavarovanje.

Če je reka deroča, napnemo vrv, se nanjo pripnemo (privežemo), kljub temu si z eno roko pomagamo tako, da se držimo za vrv, z drugo pa držimo orožje. Pri deroči reki stopamo z nogo k nogi, sploh če nismo privezani. Ob napenjanju vrvi prvi vleče vrv za seboj po zraku (saj voda hoče vrv vleči navzdol in nas lahko potegne s seboj – lahko se vzpnemo na drevo).

Preplavamo

Če je reka pregloboka, jo **preplavamo**. Za opremo si je dobro narediti splav – poskušaj ohraniti čim več suhe opreme. **Splav** porivamo pred seboj. Pri splavu si pomagamo z improvizacijo (prazen sod, vreča napolnjena s slamo ipd.). Če ima reka močnejši tok, si prav tako pomagamo z vrvjo, sploh če mora reko prečkati več ljudi. Mokra oblačila ožamemo, jih po možnosti nadomestimo s suhimi ali jih dobro ožeta oblečemo nazaj. Pomemben je tudi letni čas in temperatura vode. Izguba toplote nam vzame veliko energije.

Za opremo si je dobro narediti splav

Da ohranimo čim več suhih oblačil in opreme, si naredimo splav iz šotorke ali ponča. V njega zavijemo malo smrekico, ali v vse smeri razvejano vejo, da dobimo čim več volumna. **Ob reševanju iz vode** (poplave ipd.) primemo onemoglega (če je tok od leve proti desni) z desnico pod desno pazduho in za levo roko za njegovim hrbtom (mornarski prijem). Z levico se držimo za vrv ali plavamo. **Če nas odnese** zelo deroča voda, se na plitkih brzicah obrnemo z nogami s tokom in plavamo kravel nazaj.

Po vrvi

Glej poglavje delovanje z vrvjo.

S plovilom

Premagovanje reke **s pomočjo plovila** oz. splava. Napnemo vrv. Plovilo z drugo vrvjo in jo vlečemo od brega do brega. Pri premagovanju reke lahko uporabimo tudi oblike improviziranih mostov, kot je na primer napeta viseča lestev za podlago z dvema vrvema nad njo za držanje, debele deske in debla pri ožjih rekah.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

UPORABA VRVI

Vrv nam lahko veliko pomaga, še bolj priročna pa je, ko vemo kdaj, kako in zakaj kakšno stvar tako izpeljat.

SPUŠČANJE PO DEBELI VRVI

Debela vrv ima le malo prednosti.

Vrv je debela cca 7 cm (preseka) in dolga cca 10 metrov, ker pri večjih višinah ne moremo dovolj zadrževati sile padanja.

Spuščamo se z obema rokama in nogami. Zato imamo orožje na hrbtu oz. v torbici.

Potrebno je imeti primerne rokavice.

Uporablja se lahko tudi iz helikopterja v preletu.

Spušča se lahko več ljudi istočasno. V tem primeru se ob pristanku obvezno zakotalimo vstran, ker bi za dvigovanje porabili preveč časa.

Ko se začnemo spuščati po debeli vrvi moramo že imeti podlago za pristanek, saj se na vrvi ne moremo ustaviti (za razliko od tanke vrvi).

Bistvena stvar zaradi česar debelo vrv uporabljajo (predvsem vojaško naravnane enote) pa je ta, da ljudi ni potrebno posebej usposabljati za tak spust.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

SPUŠČANJE PO TANKI VRVI (ABZAJLANJE)

Kadar nimamo borbenega jopiča, si pomagamo s pasovi, namenjeni prav za delo z vrvjo.

SIDRIŠČE

Pri izdelavi sidrišča (mesta, kjer je vrv pritrjena) moramo paziti, da poiščemo primerno močna mesta za pritrditev (drevesa, dimnike, radiatorje, strešne nosilce ipd). Sidrišče mora biti zavarovano tako, da je pritrjeno *vsaj še na enem* koncu. Praviloma je sidrišče pritrjeno na treh koncih. Vpeto naj bo vedno pod kotom glede na potek vrvi, tako da vrv poteka še čez kakšno oviro (okensko polico, balkonsko ograjo ipd). Teoretično je dovolj, že, če samo stopimo na vrv, ko ta poteka čez pravokotno oviro in že zadrži človeka na vrvi. Na vajah naredimo poizkuse z omaro, posteljo, mizo, sedežno garnituro ipd. Zato lahko naredimo tudi nasprotno obeso (na drugi strani strehe, okna ipd se vpne druga oseba in ga s svojo maso varuje preko ovire, ki povzroča kot (slemena strehe, roba okna, balkonske ograje ipd.).

Sidrišče: nosilna zaponka in dodatna varovalna vrv

NAČIN

Vrv je debela 1 cm. Po njej se spuščamo z osmico in s polbičevim vozlom izjemoma pa tudi z desanderjem (jamarska tehnika ipd). Dolžina vrvi je lahko načeloma neomejena. Na njej se lahko tudi ustavimo in izvajamo določene naloge.
Za spuščanje potrebujemo posebne rokavice.

V specialnih akcijah se lahko spustimo samo s **polbičevim** vozlom, ker za to tehniko potrebujemo praktično samo vrv in oponko (izjemoma se lahko vpnemo samo na navaden, močan pas). Takšna specialna tehnika je priročna tudi zato, ker se spuščamo navadno iz manjših višin (gre bolj za skoke).

Spuščanje **z osmico** je običajna tehnika. Osmica omogoča hitrejši spust (potrebujemo močnejše zaviranje) in je dodaten kos opreme. Pri njej moramo močneje stiskati vrv, kar ni pekoče če to izvajamo počasi (v civilstvu), ob hitrem spuščanju in zaviranju pa se stiskanje vrvi spreminja v vročino. Če pa želimo bliskovit spust in hitro zaviranje pa je bolje uporabiti drsno zavoro (desander). Slednjega uporabljamo bolj v jamskih tehnikah in za vojaške potrebe. Hitro zaviranje namreč ni priporočljivo zaradi nihanja helikopterja ali zasilnega sidrišča, zato se v veliko primerih uporablja osmica.
Orožje držimo v roki ves čas (za trenutek ga izpustimo le, ko se vpenjamo)!
Na eni vrvi se lahko istočasno spušča le spodnji.

VPENJANJE

Vpenjamo se vedno na mestu, kjer smo varni (varovani) in imamo *ravnotežje*, šele nato se približamo robu, s katerega se bomo spuščali.

Vpenjanje:

Polbičev vozel:

Z levico primemo vrv, jo ovijemo okoli nosilne, da nam oblikuje zanko (polbičev vozel).
Čez zanko in prosti del vrvi zapnemo oponko

Osmica:

Ko se vpenjamo, si naredimo zanko, dolgo cca 25 cm. Vtaknemo jo skozi veliko uho osmice (osmico obrni z malim ušesom navzgor) K SEBI in potem preko malega ušesa. Tako nam vrv čez malo uho

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

drsi na zgornjem delu in preprečuje, da bi se, če bi drsela od spodaj zataknila ob kakšen rob (okno, sanke pri helikopterju ipd), se potegnila čez veliko uho in bi obviseli nemočni na vrvi.

Drsna zavora (desander):

Odpnemo in obrnemo desander. Napeljemo vrv od spodaj gor ter vpnemo desander v oponko.

Improvizirane metode:

V kolikor je nujno in nimamo pri roki plezalnega pasu, se lahko vpnemo kar v debel borbeni pas *(opasač*), po možnosti ga podložimo na mestu, kjer ga bo vrv zaobšla. Vse variante (polbičev vozel, samo zanka, dvojna vrv, oponka, hitrost spuščanja itd) moramo prej pošteno vaditi.

Izjemoma se lahko kratek spust izvede tudi *samo z vrvjo* (obvezno dvojno). Sedemo nanjo in si spodnji konec potegnemo diagonalno čez ramo. V tem primeru obvezno držimo vrv z obema rokama (zgornja za ravnotežje, spodnja za določanje hitrosti spuščanja). Pozor: pri hitrih spustih si z vrvjo lahko opečemo zadnjico (visenje na takšni vrvi pa je precej neudobno).

ZAČETEK SPUSTA

Na vajah moramo vaditi vratolomne skoke, da dobimo občutek za aktivnosti, ki nam jih narekujejo zahteve v določeni akciji.

Ko smo se vpeli v oponko, se rahlo nagnemo nazaj in počepnemo. S tem napnemo vrv in preverimo, če smo se dobro vpeli. Po pregledu se sonožno odrinemo in prosto pademo (nujno predvsem pri spuščanju, kjer je vrh vrvi v isti ravnini kot naše izhodišče). Če za skok ni dovolj previsa, hodimo po podlagi vzvratno navzdol, (poševne strehe ipd) pogled je usmerjen med noge.

Vrv nam drsi čez dlan leve roke in jo stisnemo, ko želimo zmanjšati hitrost oz. ustaviti. S stiskanjem in povzročanjem kota jo stiskamo za ritnico. Vrvi ne smemo držati nad kolkom, ker nam vrv lahko potegne roko (rokavico) med oponko (osmico). S večanjem kota povzročamo tudi trenje, ki regulira hitrost spuščanja.

Med spuščanjem moramo težo prenesti nazaj in se z nogami upirati ob podlago.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

USTAVLJANJE NA VRVI

Če se želimo na vrvi ustaviti oz. zablokirati, prevržemo vrv, ki jo držimo čez osmico. Za sigurno zablokiranje jo prevržemo 2-krat. Pri polbičevem vozlu lahko podobno prevržemo vrv.

Z desanderjem pa samo spustimo ročko.

TEK PRED VRVJO

Če na vrvi sploh ne bomo viseli, temveč jo uporabljamo samo za zadrževanje sile pri zelo strmih podlagah (jezovi, škarpe ipd), **pritrdimo vrv na hrbtu** in ponavadi ni potrebno niti zavirati (sploh pri polbičevem vozlu), zato lahko orožje držimo celo z obema rokama. Hitrost tako reguliramo z nagibom telesa (kot da bi vlekli vrv, če želimo, da gremo hitreje). Sicer pa nam vrv teče po dlani sprednje roke.

Pri navpičnih stenah je možno narediti le nekaj korakov, če smo pripeti na hrbtu potem pa prosto obvisimo, ker izgubimo stik s steno.
Pri takšni pozi lahko za zaviranje komolec upremo v kolk, sploh če delamo s kratkocevnim orožjem.
Če je vrh vrvi pomaknjen še naprej od stene (npr. streha), hoja po steni sploh ni mogoča.

OBRAČANJE Z GLAVO NAVZDOL

Z desno nogo se ovijemo okoli vrvi nad seboj. Vrv držimo in popuščamo z levico pred telesom. Obe nogi držimo skupaj in stegnjeni.

TAKTIČNE IZPELJANKE

Prikrit vstop v sosednji prostor:

Spuščanje po tanki vrvi se uporablja tudi za :
- vstop, če je odprto okno
- za rezanje stekla
- odpiranje oken
- pristop do balkona ipd.

V tak prostor se vstopa predvsem, če želimo **okrepiti načelo presenečenja** (npr. iz kopalnice, sosednjega stanovanja ipd).

V primeru, da smo, ko skušamo priti na prikrit način v nenevaren prostor odkriti in smo na vrvi, moramo imeti vrv toliko dolgo, da se spustimo pod nivo nevarnosti in, če se le da, skozi okno etažo nižje. Na koncu vrvi imamo vozel (navadno sta na začetku in koncu vrvi narejeni osmici – zgornja za vpenjanje, spodnja za varnost).

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Nameščanje eksploziva na zgornji rob šipe:

Eksplozivni trak. Pri tem najprej pospravimo orožje (pištolo v torbico). Nato *se zablokiramo na vrvi* (potem pripnemo tudi H&K (MP5) - zgornjo zaponko okoli pasu na hrbtu), se obrnemo z glavo navzdol in namestimo eksploziv. Paziti *moramo na oddaljenost od okna*, ko se zablokiramo, ker je od tega odvisno:

- če bomo sploh dosegli zgornji rob okna
- istočasno pa, da ne bomo vidni iz sumljivega prostora.

Fingiranje vpada:

Igranje vpada, ki samo preusmerja pozornost nasprotnika lahko izvajamo tudi brez eksploziva tako, **da z nogami udarimo v spodnji del šipe** (pri manj kvalitetnih šipah samo z eno nogo, z drugo pa se naslonimo na okensko polico in z manjšo nihalno močjo). Ves čas kar nadaljujemo s spuščanjem in ob udarcu je telo praktično že pod nivojem okna.

Izhodiščno mesto:

Roka, ki je ne uporabljamo za zaviranje je obvezno prosta (za orožje in druge naloge) nikakor se ne smemo z njo prijemati nad osmico.

Pri vpadih v prostor (skozi okno, balkon in izjemoma steno) se izvaja iz **izhodiščnega položaja**, ki je toliko nad oknom:

- da ni viden iz prostora in hkrati
- da bomo lahko hitro (v enem skoku) izvedli vstop.

Na izhodiščnem mestu **odrinemo 2-krat** (sploh če okno ni kvalitetno in ga bomo razbijali kar z nogami - v rahlo bočnem položaju), ker nam šele prvi odriv omogoča, da se v drugo odrinemo iz polnega počepa s polno močjo, kar nam zagotavlja **prodoren vstop.**

Najpomembneje je, da smo dobili **kolena čez rob**, nato pa se s krčenjem kolen in usločenjem telesa ***potegnemo noter***.

Z gibanjem naprej in navzdol **se izvlečemo z vrvi**. Če je nivo vpada višji od 5 m, pa moramo imeti daljšo vrv (z vozlom na koncu) za rešitev nivo nižje, zato ***zavzamemo zaklon in se izpnemo*** (če smo uporabili osmico jo lahko kar pustimo na vrvi).

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Vreča za vrv:

Če delamo nad sumljivimi prostori ***je nujni del opreme*** **vreča za vrv,** ki jo nosimo pritrjeno na zunanji strani pod levim kolenom. Tako vrv ne bo visela in ne bo vidna iz teh prostorov.
Če prosto visimo na vrvi in se začnemo vrteti, močno stegnemo eno roko ali nogo in za trenutek popustimo vrv.

Pokrivanje skozi okno:

Pri določenih nalogah se svetuje poleg jopiča in čelade še uporaba neprebojnega vizirja.
Pokrivanje na vrvi skozi zaprto okno ni primerno zaradi:

- slabe vidljivosti
- slabega kota za učinkovito pokrivanje
- slabega zadevanja skozi različna stekla
- zahtevnega, težkega položaja.

Zato ga izvajamo le izjemoma, če je dobro osvetljena notranjost in je prostor manjši). Pri tem se blokiramo na vrvi, se obrnemo z glavo navzdol in počepnemo na steno**, s stegovanjem nog pa večamo kot preglednosti**. Če smo že zablokirani in se moramo nenadoma **skriti,** lahko tudi ležemo na steno z glavo navzdol.
Ko smo vpeti na vrv, se **oprema obnaša drugače** (sploh če smo se obrnili na glavo), zato moramo na vajah proučiti vse možnosti (vstavljanje pištole v borbeni jopič ipd.).
Po tanki vrvi se lahko spusti tudi **vodnik službenega psa,** ki ima psa v posebnem nahrbtniku.

UPORABA »DESANDERJA«

Oz. drsne zavore se uporablja izjemoma, kadar predvidevamo, da bomo na **vrvi imeli določena opravila** in bomo morali biti na vrvi fiksirani (da ni potrebno premetavati vrvi čez osmico). Pogosta uporaba se odsvetuje, ker se manevrira z njim običajno z obema rokama (z eno določamo hitrost in višino premikanja, druga pa deblokira zavoro) Tako je orožje neuporabno. Ob blokadi pa tudi močno zaniha npr. helikopter.

»PASIRANJE REKE«

Avstalski kravel:

»Pasiranje reke« oz. podobnih dveh neprehodnih delov se najlažje opravlja z »avstralskim kravlom«. Uporabljamo vrv premera cca 10 cm. Na vrv ležemo s trebuhom, nart ene noge zapnemo za vrv, druga pa prosto visi na drugi strani. Z rokami, nihanjem proste noge in rahlim stegovanjem pokrčene noge se vlečemo naprej. Orožje imamo na hrbtu oz. v torbici.

Po dveh navpično vzporednih vrveh:

Kadar sta vrvi napeti ena nad drugo hodimo po spodnji (noga do noge). Za zgornjo vrv pa se držimo. Pri tem lahko uporabljamo tudi tanjše vrvi. Orožje je pospravljeno.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Izpeljanke za urbano delovanje:

Izurjenost v različnih metodah prehodov je pomembna, ker nam pogosto prihaja tehnika premagovanja te ovire v poštev pri premagovanju razmakov v urbani sredini, kot je pristop z enega objekta na drugega ipd.

PLEZANJE PO VRVI

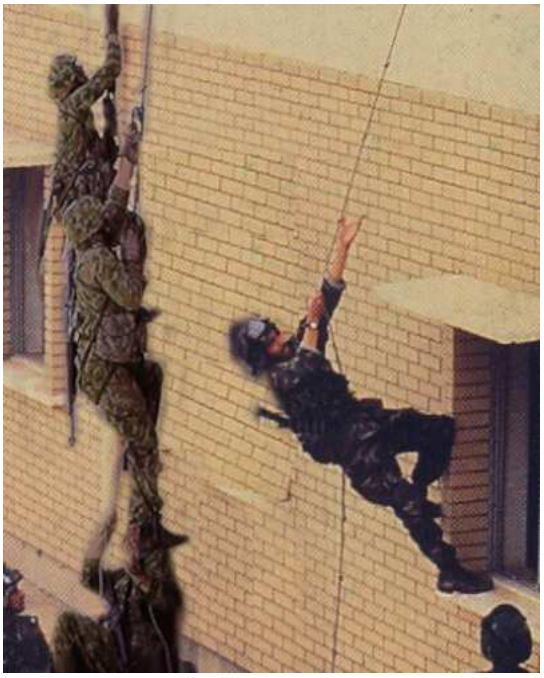

Po vrvi lahko tudi plezamo navzgor.

Zato potrebujemo **vrv primerne debeline**. Če je pretanka, naredimo dvojno in vozle.

Z žemarjem:

Razmeroma hitro pa je tudi plezanje z žemarjem (civilna oz. jamska tehnika). Priporočljivo je predvsem za večje višine.

Po dvojnem škripcu:

Po vrvi lahko plezamo tudi tako, da na vrhu pritrdimo vrv, mi se privežemo za škripec in vrv napeljemo ponovno gor, tokrat preko drugega pritrjenega škripca. Ker vrv dviguje le pol teže, jo izvlečemo za dvojno razdaljo in lahko dvigujemo sami sebe.

Nameščanje vrvi:

Kadar vrv nameščamo si lahko pomagamo *s kavljem* (sidro), ki ga vržemo od spodaj navzgor preko ovire (balkonska ograja, odprto okno ipd). Mečemo ga tako, da primemo kavelj v eno roko in zvito vrv v drugo. Vse skupaj zanihamo (zavihtimo) in vržemo proti želenemu cilju (na ta način kavelj vrv s svojo težo manj zavira – vržemo ga dlje). Ko kavelj preleti čez oviro, ga za vrv potegnemo na rob (vogal) okna, balkonske ograje ipd, ker nam takšen položaj daje boljšo možnost, da se kavelj zagozdi v vogal z dvema klinoma. Ko se zagozdi počasi in močno obremenimo vrv, da se kavelj zapiči v podlago. Nato vrv obremenimo, počasi do maksimuma, da preizkusimo njeno nosilnost.

Vrv nameščamo tudi (mečemo, izstreljujemo) s pnevmatskimi, plinskimi in strelnimi) metalci vrvi. Ko vlečemo za vrv, da se kavelj zatakne vlečemo previdno, da ne odskakuje od podlage, temveč po njej drsi, da se bo lažje zataknil. Ko se zatakne počasi obremenimo vrv, da preverimo, če je kavelj dobro fiksiran in da se zarine v podlago (pazi, če podlaga popusti, da kavelj ne zdrsne dol).

Različne možnosti pnevmatskega izstreljevanja

Preko objekta/opore

Vrv lahko napeljemo preko objekta ali kakšne druge opore. Iz druge strani nas nekdo z veliko silo (npr. z avtomobilom) potegne navzgor.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

ZAŠČITNA SREDSTVA

PLINSKA MASKA

Plinske maske že dolgo niso več samo plinske maske.

Zaščitno masko je dobro namestiti vedno, preden bi lahko prišlo do uporabe plinskih sredstev.
Nosimo jo lahko v torbici na nogi, na plečih in izjemoma pod pazduho (zelo težko, če imamo zaščitni jopič). Res izjemoma se maska lahko nosi tudi kar na glavi obrnjena nazaj.

Namestimo jo tako, da vdahnemo, zapremo oči, izvlečemo masko, z rokami sežemo v notranjost torbice, razpnemo trakove in si jo poveznemo na glavo od spodaj navzgor.

Po uporabi jo operemo z milnico. V filter ne sme priti vlaga, zato ga med nošenjem v vlažnih predelih zapiramo s pokrovčkom.

V sodobnih maskah imamo nameščene tudi mikrofone za govorjenje, lahko pa se uporabljajo tudi laringofoni.

Pri maski je potrebno paziti, ker se iz zaklona vidi filter oz. rob maske prej, kot imamo občutek.

Če si masko med delom premaknemo in smo zajeli plin samo močno izdihnimo, pri tem pa pritisnimo z dlanema ob masko, da jo čim bolj spraznimo.

ZAŠČITNI JOPIČ

Nadenemo ga preden se pojavijo okoliščine, ki bi lahko pripeljale do uporabe strelnega orožja. Uporabljamo ga za klasična in specialna policijska dela. Pri uporabi in shranjevanju moramo paziti, da ga ne izpostavimo vlagi, ker s tem zmanjšujemo njegovo kvaliteto. Pri uporabi moramo paziti tudi na rok trajanja.
Izjemoma ga ne uporabljajo posamezniki pri bliskovitih specialnih elementih, kjer bi z njimi zmanjšali dinamiko dela oz. gibljivost posameznika, kar pa je v tistem trenutku pomembnejše in **varnejše** kot pasivna zaščita.
Z napredkom znanosti predvsem z razvojem materiala ZAYLON lahko pričakujemo, da nas bodo zaščitni jopiči vse manj ovirali pri delu in bodo postali neizogibni del opreme za vse naloge.

ČELADA

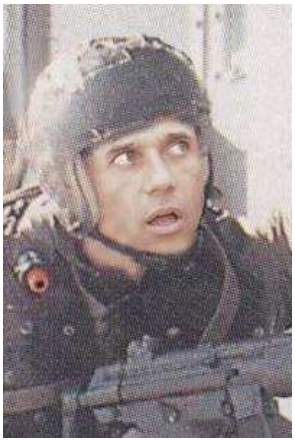

Podobno, kar velja za zaščitni jopič velja tudi za zaščitne čelade, s tem da poznano tudi zaščitne čelade z namenom, da glavo zaščitimo le pred udarci (kot na sliki).
P.S.
Če ti čelada leze na oči si zašij na zatilju trak, ki bo povezoval jermena, ki potujeta pri ušesu.

BORBENI JOPIČ

Borbeni jopič se uporablja pri odhodih v akcije trajnejše narave in kot sredstvo za prenos nujne opreme pri bojevanju. Uporablja se ga tudi za specialne policijske naloge, sploh, kadar ga potrebujemo za spuščanje po vrvi ali, ko bo akcija trajala daljši čas (imamo na razpolago več streliva in opreme). Kadar je potek akcije točno jasen in ocenimo, da ga ne bomo potrebovali, ga pustimo na izhodiščnih mestih.
Vsebina borbenega jopiča : - polni trije nabojniki za H & K , poln nabojnik za pištolo, veliki nož z nožnico, majhen kombiniran nož (klešče, izvijači, špice, odpirači, različna rezila), plastične zatege, kompas, ročna svetilka, vžigalnik, različni žeblji, tanka črna vrvica, sukanec, igla, laks, trnek, črn lepilni tak, beležka, pisalo, ogledalo s teleskopsko

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

palico, rokavice, črna žica – plastificirana 1 m, rezervne vezalke, straniščni papir, lisice in ključi, komplet prve pomoči, velika srebrno rumena alufolija, oponka, debeli, črn alkoholni flumaster, debelejša črna vrvica, črna kapa (maska), ročni razpršilec solzivca, šok bomba, dimna bomba, plinska bomba – solzivec v prahu, barve za maskiranje (vsaj košček plute, ki jo zažgemo in se s sajami namažemo) naoljena krpica za orožje, eksploziv z ločenim električnim detonatorjem in klasični detonator z vrvico, zaščitna maska, ura, če je nimamo na roki in vsa druga oprema, ki bi jo utegnili potrebovati.

Borben jopič z odlično rešitvijo za plastične zatege.

ŠČIT

Ščit uporabljamo, če nimamo možnosti zaklona na mestu, kjer je naša navzočnost taktično neizogibna, možnost nasprotnikovega ognja pa verjetna.

Uporabljamo ščite različnih dimenzij. **Manjši ščiti** so za bliskovite posege (okrogli, premera cca 50 cm) in jih nastavljamo od blizu neposredno pred cev npr. ob skoku v prostor.

Srednji ščiti so veliki cca 50X120 cm in jih nosimo pred seboj. Uporabni so tudi za zaklone. Priporočljiva je prozorna podlaga, skozi katero lahko opazujemo, in lučka ali nastavek za baterijo.

Večji ščiti so na kolesih in imajo tudi odprtino skozi katero se deluje z orožjem. Imeti morajo prozorno površino, skozi katero opazujemo, in lasten vir svetlobe.

Nekateri so zaščiteni tudi iz bočne stani in delujejo kot mali oklepniki. V določenih primerih je dobro imeti pripravljene fototapete za na ščite, ker jih lahko s tem maskiramo, jih naredimo prijaznejše ali celo zavedemo nasprotnika (fototapeta pralnega stroja, omare ipd).

Za ščit se lahko uporabi tudi **zračna blazina**. Predvsem pri varovanju oseb. To je blazina, ki se ob kritičnih situacijah z eksplozijo hitro napihne (kot varnostna blazina pri avtomobilu) in je narejena iz slabo prebojnih materialov (kevlar vlakna).

Kot neke vrste ščit se uporablja tudi **varnostna zavesa**, ki zadržuje izstrelke.

ROKAVICE

Se uporabljajo pri večini nalog in so temu tudi prilagojene. Omogočajo nam:

- termično zaščito (material – Nomex) (pri delu z vrvjo, odprtim ognjem, vročimi telesi – plinski naboji)

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

- mehansko zaščito (vreznine, udarci, zaščita nohtov, s posebno dlančno kostjo (podobno ščitniku za rolkarje), tudi za zaščito pred zvinom zapestja)
- zdravstveno zaščito (ob pojavu krvi pred virusi)
- zaščito pred umazanijo
- zaščito pred mrazom
- zaščito pred svetlobnimi kontrasti (maskirna vloga)

OČALA

Uporablja se jih pri večini nalog za zaščito oči pred letečimi delčki in svetlobo. Zatemnjena nam omogočajo tudi lažjo adaptiacijo oči na svetlobo. Najbolje je, da se stekla prilagajajo količini svetlobe v okolici. Vedeti moramo namreč, da nam zatemnjena slabšajo vid, tako da težje opazimo malenkosti, ki nas lahko stanejo življenja.
Uporabljajo se tudi očala, ki zatemnitev stekel sama prilagajajo svetlobi v okolici.
Očala z dobro zaščito proti soncu (uv zaščita) so nujna predvsem za delo v visokogorju.

GLUŠNIKI

Uporabljamo jih predvsem na vajah.
Sicer je optimalno, da imamo slušalke, ki nam omogočajo ojačitev tihega ter zmanjšanje glasnega zvoka (tudi blokada poka) iz okolice in hkratnega sprejema zveze. Tako nam slušalke delujejo kot glušniki.

ZAŠČITA OBRAZA

Za določne naloge je priporočljivo, da se uporabijo obrazne maske ali vizirji narejeni iz slabo prebojnih materialov. Uporabljamo jih predvsem tam, kjer ne moremo uporabiti ščita, je pa obraz izpostavljen.

ŠČITNIKI:

Uporabljamo plastične ščitnike za: komolce, kolena, ramena, rebra, dlani, piščali ipd.
Nosimo jih pod oblačili, da se nam ne zatikajo, odpenjajo in odpadajo. Omogočajo nam tudi lahkotnejše gibanje (hlačnica drsi preko ščitnika in se ob počepu ne zateguje, isto rokav). Najbolje je, če jih lahko zategujemo in popuščamo skozi obleko. Zato je priporočljivo zapenjanje na ježke z masivnimi konci trakov, ki jih primemo kar skozi obleko in prilagajamo želeni napetosti. Tudi obleka naj bo za malenkost večja, pa vendar ne toliko, da se bomo kje zatikali in opletali.
Vrhunski športi so razvili tudi vrhunske ščitnike, tako lahko razen komercialnih policijskih ščitnikov izberemo tudi ščitnike hokejistov, igralcev ameriškega nogometa, skejterjev itd.

Ščitniki postajajo sestavni del urbanega bojevanja.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Vedno bolj so v uporabi tudi armirani ščitniki za kolena in goleni.

BLAZINE:

Blazine za ležanje: uporabljajo predvsem ostrostrelci in njihovi opazovalci. Zelo dobrodošle so lahko tudi pri blokadah.
Večje blazine se lahko uporabi pri delu na letalu ali drugih objektih, kjer je velika možnost zdrsa in padca.
Gasilske, zračne in podobne blazine pa so lahko zelo koristne pri evakuaciji ipd.
Pri evakuaciji lahko uporabimo tudi **tobogane.**
Ponjave se lahko uporabljajo namenske ali improvizirane.

ZAŠČITE PROTI MRAZU:

Alufolija:

Priporočljivi del osebne opreme

Vetrolov:

Lahko ga improviziramo s ponČom, šotorskim krilom, vejami ipd.

Odeja, spalna vreča

ZDRAVSTVENA ZAŠČITA

Vsak specialec mora biti preventivno redno cepljen proti vsem možnim boleznim, s katerimi bi lahko prišel v stik v naših krajih (od bolezni, ki jih prinaša klop do AIDS-a). Prav tako mora biti cepljen proti ostalim nevarnostim (malariji itd), če obstaja možnost, da bo napoten na takšna območja.
Naša osveščenost in medicinsko znanje nam morata biti v pomoč.
Pred odhodom na teren se ustrezno zaščitimo proti mrčesu.
Poleg zaščite za operacije na terenu imejmo seboj tudi sredstva za kurativo (proti srbenju ipd), kar pa spada že pod prvo pomoč.

Vrhunska medicinska oskrba

Ena od najpomembnejših odlik strokovnosti delovanja specialnih enot je tudi ta, da imamo ob sebi popolno medicinsko oskrbo.
Ta ne le, da je nujna za zdravje in življenje naših ljudi, zraven tudi dviguje moralo oz. zaupanje v naše delo nasploh.
Zaradi ozke lokalizacije opravljanja nalog je to taktično mogoče. Zaradi uporabe sodobnih sredstev pa tudi tehnično izvedljivo (bližina sodobnega reanimacijskega reševalnega vozila, helikopter za prevoz ranjencev…)

Zdravnik:

Priporočljiv je stalen zdravnik – specialist urgentne medicine, ki mu člani enote zaupajo in jih spremlja v vse akcije in resnejše vaje.
Zdravnik:

- je del ekipe in gre z ekipo v akcijo, dokler dopuščajo varnostne razmere
- daje prvo pomoč takoj!

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

- odloča o nujnih medicinskih ukrepih (takojšnji in pravilni evakuaciji, daje nadaljnje informacije medicinskim ekipam)

Zdravnik je sestavni del scene.

Medicinski dodatki:

Z zdravnikom ali brez, vsaj preko podpore pa mora biti vedno na razpolago:

Močni analgetik, ki je nujen pri velikih poškodbah, da se izognemo šoku.

Poživila:

- glukoza - sladkor pri povečani aktivnosti
- tablete za pripravo izotoničnih napitkov
- tablete za dekontaminacijo pitne vode
- ročni mikro filtri za purifikacijo vode
- antidot proti strupenim ugrizom,

(odvisno od področja, kje se izvaja naloga in zahtevnosti same naloge).

Prva pomoč:

Vsak specialec mora dobro obvladati prvo pomoč. Ne le, da ima opravljen tečaj. V prvi pomoči mora biti vrhunsko izurjen. Prva pomoč mora biti tema v letnem planu usposabljanja enote.

Dolžnost vsakega specialca je, da ima pri sebi vse, od sredstev proti bolečinam, kompresijskega povoja do obliža.

Vse naj bo vodotesno zapakirano in v maskirnih barvah, da oskrbovanec ne bo markanten in ker nam lahko ti pripomočki pridejo prav tudi za druge naloge (npr. trikotna ruta).

Redno je priporočljivo uporabljati repelente (sredstva proti mrčesu, klopom ipd).

Sem spadajo tudi kreme proti opeklinam, srbenju, pikom , za hitro ublažitev težav..

ZAŠČITA PROTI OGNJU:

Protipožarno ogrinjalo je v določenih akcijah lahko del osebne opreme (vsaj enega v paru). Nujno je tudi pri varovanju oseb.

V času akcije moramo imeti v bližini tudi gasilni aparat in, v okviru podpore, določenega človeka, ki bo skrbel za protipožarno varnost

On tudi vodi gasilce v območju ožje blokade v primeru potrebe po nujnem gašenju pred koncem akcije.

Požarni skrbi tudi za konkretne namestitve gasilske opreme za pomoč pri našem delu (velike lestve, dvigala, ponjave in tobogani za doskok, zračne blazine itd.).

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

POSEBNOSTI PRI GIBANJU

Ne gledamo pod noge, temveč okolico čutimo oz. jo podoživljamo po zaznavi. Če se nam slika zbriše in izgubi občutek, za trenutek spet pogledamo podlago in z miselno rekonstukcijo slike obnavljamo videno med gibanjem. (npr. vaja z avtomobilskimi gumami po tleh – lahko tudi v prostoru za vpad). Na enak način (s premlevanjem) obdelujemo tudi druge podatke. To nam omogoča **nenehno spremljanje okolice.**

Pri gibanju po objektu ob slabi vidljivosti moramo paziti, ***da se ne spotaknemo***, če je prag med sobami dvignjen, če je kakšna stopnička ali če na tleh kaj leži. Če nam je kaj sumljivo, vedno pogledamo pod noge. Niti ni sramotno, če podlago spremljamo ves čas, samo, da se ne zagledamo. Navadno je namreč za uspešnejšo izvedbo akcije pomembnejša konspirativnost kot principielnost. Pozor: navadno se nam to zgodi takrat, ko nismo prvi in nam pogled zakriva še predhodnik. Zato natančno spremljajmo vsako minimalno odstopanje pri gibanju predhodnika (pa če je samo za centimeter više dvignil nogo ali stopil za centimeter bolj v kakšno stran ipd.). Čuti okolico, ne zijaj.

Ko vpadamo v objekt moramo paziti, da nam ne zdrsne, sploh če imamo mokra obuvala (če prihajamo iz mokre podlage). Pred vhodom so lahko stopnišča, balkoni, strehe, police, zasnežene ali zaledenele in zaradi tega zelo nevarne za zdrs.

Kadar ***hodimo za nasprotnikom*** in se mu želimo približati, hodimo z njim v korak, vendar delamo daljše korake (tako on sliši samo svoje korake).

Gibanje po/ob mirni/stoječi vodi šume okrepi, ob/po žuboreči pa duši.

Če se bomo morali gibati po večji reki ali jezeru uporabljamo male jeklenke za zrak, da se lahko skrijemo tudi pod vodo.

*Po **strugi potoka*** se gibljemo tako, da tečemo po eni strani z ravnotežjem proti potoku in ko izgubimo ravnotežje preskočimo potok in tečemo po drugem bregu, dokler spet ne izgubimo ravnotežja.

Živali

Vedeti moramo, da vsaka nenavadnost ***vznemiri vse živali***, to nam je lahko v korist pri opazovanju in v škodo, ko bo to opazil nasprotnik.

Na neurbanem območju:

- divje živali (srnjad, zajci …)
- ptice – ne le, da odfrfotajo (fazani..) temveč, če smo pozorni slišimo tudi, ko prenehajo s petjem.
- Domače živali na paši (drobnica, govedo..)

Na urbanem pa:

- Pes, mačka, domači ptiči…(z dvignjenimi ušesi, pogledom v tisto smer, specifičnimi zvoki…)
- Domače živali v hlevu (nemir, oglašanje…)

Po površini, kjer **s *hojo* povzročamo šume** (listje, pesek ipd) hodimo tako, da hodimo po koreninah, robovih in posebej izbiramo teren. Počasi in tiho polagamo na tla najprej zunanji rob stopala potem še sprednji del.

Kadar to ni mogoče, se gibljemo v skokih kakor srna (je manj razpoznavni zvok, kot tek ali hoja).

Posebej pozorni smo tudi v objektu, da nam ne škripa pod nogami (sploh, če pridemo z mokrega).

Hitro gibanje povzroča dodatne šume. Zato, če bomo s hitrim gibanjem prišli na območje, kjer se lahko srečamo z nasprotnikom, za trenutek obstanemo in prisluhnemo. Če se nasprotnik pripravlja nate, ga boš slišal.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Pri zaznavi šumov, pokov in drugih zvokov je pomembno, **kam piha veter** (težimo h gibanju iz smeri, kjer veter piha od nasprotnika proti nam). Ko ugotavljamo, kam piha si navlažimo lica in z obračanjem bomo ugotovili, s katere strani nas najbolj hladi. Lahko tudi z nitko, ali pa vržemo pest travic (čim manjših) v zrak.

Po mehkem terenu (močvirje, sneg ipd.). Hodimo previdno in ko se nam začne ugrezati, zdrsnemo na kolena in hodimo po kolenih, po potrebi se plazimo.
Lahko si pomagamo tudi s predmeti, ki povečajo površino (smrekove veje, smuči, plazenje po razpetem šotorskem krilu ipd.).

Po strmem terenu

Sedemo na spodnjo nogo in se po čevlju in ščitniku spustimo navzdol, zgornjo nogo imamo stegnjeno za ravnotežje in zaviranje. Za določene akcije se lahko uporabijo tudi drsne podloge.

V temi :

V temi se, kolikor se le da, izogibajmo gibanju. Čakajmo na nasprotnikove premike.

Če pa je naše gibanje nujno, pa:
- se maksimalno znižamo
- poskušamo najti svetlo podlago za opazovanje (stene, nebo ipd), tako se nam bodo naredili obrisi objektov in oseb
- gibljemo se po najtemnejših delih z najtemnejšim ozadjem
- gledamo v najtemnejše točke v okolici
- gibanje je veliko glasnejše!

Kadar se gibljemo po temi hitro

Kadar se gibljemo po temi ali v slabi vidljivosti hitro, smo: sklonjeni, napol v počep. Hodimo »kot po jajcih« (ne stopamo z vso težo). Če tako stopimo v vdolbino, še vedno lahko stegujemo nogo in nam ne zmanjka tal pod nogami.

Visoko dvigujemo noge.
Roko, ki ne drži orožja držimo pred seboj napol stegnjeno, v višini obraza in si z njo po potrebi zaščitimo obraz in preprečimo zbijanje našega orožja. Obraz je obrnjen rahlo k tlom in gledamo izpod obrvi (s tem zaščitimo oči).
Orožje imamo pomaknjeno malo nazaj in prvi merek malo višje.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Kadar se gibljemo **po temi počasi:**

V bližini nasprotnika stopamo čisto potiho na prste, s čimer preverimo podlago, nadaljujemo z zunanjim robom stopala (polkrožno).

Tipamo pred seboj s prsti (lahko pa si pomagamo tudi s tanko paličico). Gibljemo se počasneje (zaradi ovir in možnosti poškodb).

Adaptacija na svetlobo:

Izvaja se tako, da preden pridemo iz svetlega v temen prostor zapremo oko (levo, ki ga navadno zapremo tudi pri merjenju). Ko vstopimo, to oko, ki je navajeno na temo odpremo, ker nam to oko daje boljšo sliko.
Prav tako uporabljamo ta način adaptacije v trenutku, ko odpiramo ogenj in pričakujemo, da ga bo odprl nasprotnik se uporabljajo svetilne bombe, bombe s fleš efekti, reflektorji ali drugi viri svetlobe. Ko svetloba izgine, ponovno odpremo oko. Zato v temi vedno streljamo z le enim odprtim očesom (tudi, kadar streljamo instinktivno).

Če delujemo v temnem prostoru, kjer nas motijo svetlobne točke si pomagamo z rdečimi filtri (očali).

Delo s svetilko

Najprej presodi, kako uspešno se lahko giblješ po obstoječi svetlobi. Varuj princip delovanja iz temnejšega v svetlejši del.

Svetilko uporabi, če res ne gre drugače.

Kadar počasi preiskuješ prostore s svetilko, jo drži prižgano:

- čim bolj vstran od sebe (da »privlači« zadetke nase)
- malo naprej (da ne osvetliš sebe)
- malo nad višino svoje glave (da imaš boljši pregled)

V prostoru z dimom snop svetlobe pretirano ne izboljša vidljivosti, zelo dobro pa izdaja naš položaj.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

<u>Križni prijem</u> se lahko uporablja izza zaklona ali kadar odpiramo ogenj na nasprotnika

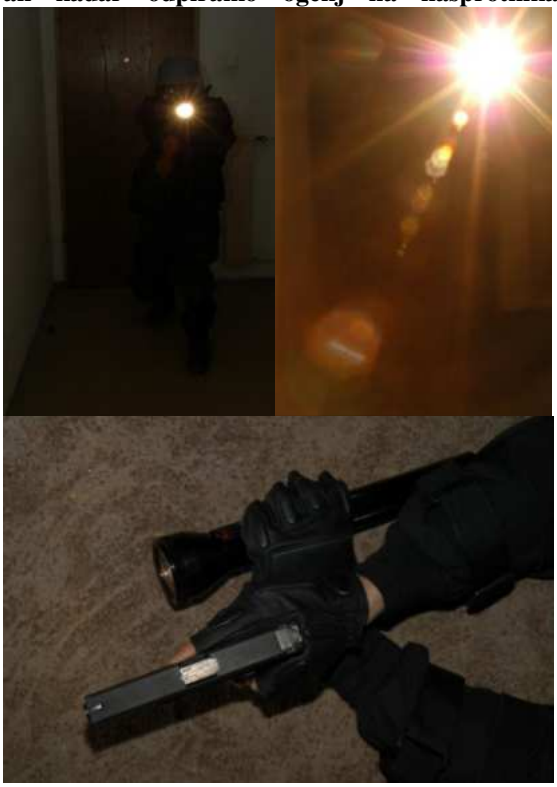

Vzporedni prijem

Pri streljanju izza desnega zaklona naj desničar uporabi prijem svetilke ob ročaju (ali pod ročajem) pištole. Tak vzporedni prijem je praktičen tudi sicer, ker je prižiganje svetilke enostavneje kot pri križnem prijemu.

Na sliki je vzporedni prijem s klasično policijsko svetilko, ki jo lahko za naloge z določenim obsegom mirno zamenjamo z manjšo.

Če naknemo tilko več nazaj, etlimo žje in o, kar avnost vablja protnika, na nas re ogenj.

Svetilko prižgi le za trenutek, ki je potreben za natančno identifikacijo nasprotnika.

Ker je ročno orožje načeloma sekundarno, je montirana svetilka bolj izjema za določene naloge.

Pri dolgocevnem orožju pa naj bo svetilka pritrjena na orožje. Stikalo naj bo na mestu prijema s sprednjo roko.

Ročno svetilko po temi lahko uporabljamo tudi za komuniciranje s svojo ekipo. Uporabljamo navadne znake (npr. prižgana luč: znak za napad) in taktične znake (npr. osvetlimo območje, kamor želimo, da se naš član premakne, če opazimo kaj sumljivega, to osvetlimo in zbegamo nasprotnika, naše pa opozorimo na nevarnost).
Če uporabljaš močnejšo svetilko, bo le-ta za trenutek tudi oslepila nasprotnika, ga poglobila v zaklon, zato to izkoristi za svoje aktivnosti.

Če pregledueš prostor z svetlobnim snopom (ročno svetilko) sveti nizko, da ne spregledaš ležečega človeka (stoječega boš tako videl v noge)

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Naprave za nočno gledanje

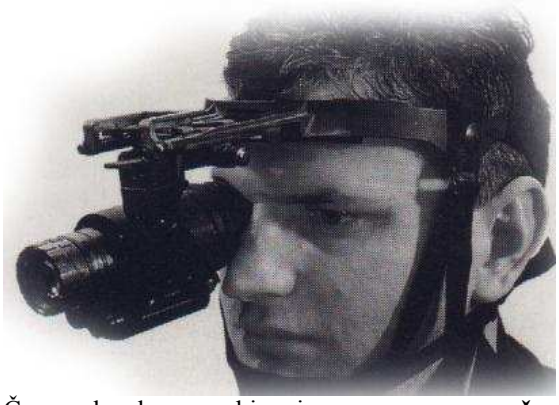

Če se le da uporabi raje **naprave za nočno opazovanje**, z uporabo le-teh lahko z nekaj vaje instinktivnega streljanja precej natančno zadenemo.
Naprava naj bo naslonjena na oči, da ti njen odsev ne osvetli obraza.
Vedeti pa je potrebno, da če jo snamemo, smo nekaj časa zaslepljeni z njeno svetlobo (poznamo tudi naprave samo za eno oko, ki nam omogočajo različne adaptacije).
Na naprave se je potrebno navaditi tudi zato, ker nam predrugačijo distance.
Praktično vsak dan so na tržišču nove naprave zato jih redno testiraj in uporabljaj najprimernješe.

Še pravilo

Ker nam ogenj iz naše cevi ali blisk naše svetilke izda položaj, moramo biti v zaklonu oz. se takoj premaknemo.

IZSTOPANJE IN VSTOPANJE V VOZILA

Centralni položaj za vstop in izstop iz avtomobila je ***sonožen na pragu avtomobila.***

Centralni položaj koristimo včasih tudi za opazovanje, saj vzravnani na pragu vozila zaznamo več. To se v praksi uporablja predvsem pri prihodu vozila do nekega mesta izstopa, kjer iščemo pravi trenutek za izstop. Pazi (ti in voznik), da kje ne zadeneš z vrati.

Tehnika izstopa:

Izstopamo tako, da odpremo vrata, gledamo in spremljamo, kje se gibljemo in si zamislimo, kje in kako bomo izstopili, maksimalno opazujemo okolico z varnostnega stališča (tudi zato, da z vrati kam ne zadenemo), se presedemo k vratom, z notranjo roko se primemo za ročaj v vozilu, z zunanjo roko pa se primemo za zgornji rob vrat ali ročaj na vratih. Vstanemo v počep na pragu.

Nato iz centralnega položaja z zunanjo nogo izkoračimo naprej in na stran v smeri vožnje in istočasno zapremo vrata.

<u>Voznik naj vozilo enakomerno ustavlja.</u>

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Tehnika vstopa:

Vrata odpremo z zunanjo roko (npr.: varovani osebi pa vrata odpiramo z notranjo roko).

Z notranjo roko primemo za ročaj v vozilu, z drugo roko pa na vrhu vrat. Z notranjo nogo stopimo na prag vozila, pristopimo z zunanjo v centralni položaj (v polpočepu).

Z notranjo nogo se prestopimo in nadaljujemo v notranjost. Istočasno sedemo na rob sedeža in zapremo vrata. Potrebno je paziti, da niso oboja vrata na isti strani istočasno odprta, ker se lahko vstopajoči zatakne z nogo pod zadnja vrata.

SKOK IZ VOZILA

Iz vozila je možno izstopiti pri brzini do 4o km /h. Povsod, kjer je hitrost večja je potrebno prej izpiliti skok iz vozila. Poznamo dva načina:

Skok s prevalom – pripravimo se na rob vozila kakor pri normalnem izstopanju. Težo telesa prenesemo navzven in kakor da bi hoteli steči iz vozila, stopimo najprej z zunanjo nogo. Poskušamo zateči in če ne gre, takoj ko smo prenesli težo na notranjo nogo, naredimo preval čez notranje rame. Če imamo pri tem orožje v roki (ker tako izstopamo le ob kočljivih situacijah), ga držimo v zunanji roki. Naredimo isti preval, ki smo se ga naučili pri zaleganju - preval med dvema zaklonoma.

Izstop z zdrsom - postavimo se na rob vrat, nato se vržemo iz avtomobila na trebuh.

Odrivamo se od avtomobila nazaj z notranjo nogo, ki jo opremo v kot med pragom in stebrom tečajev vrat. Telo pada na tla tako, da najprej padejo na tla noge (pod kotom cca 20 stopinj), ki prevzamejo največji del sile padanja. Z rokami pa pademo na podlakti in dlani ter se popeljemo po podlagi. Iz vozila se moramo čim bolj odriniti in pod pravim kotom padanja. Brado moramo imeti dvignjeno, ker nam komolce lahko spodnese. Pri tem skoku je več možnosti poškodb kot pri prevalu.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

SPECIALNE REAKCIJE MED BORBO

Še med najbolj krvavo borbo, najbolj podlimi potezami nasprotnika, naj nasprotnik ostane samo nasprotnik. Nikoli sovražnik, saj s tem prehaja odnos na osebni nivo. Maksimalno strokovno izvedeno delo je prezahtevno, da bi dopuščalo, da nas motijo osebni dodatki jeze, maščevanja ali izživljanja.

Vse spodaj omenjene momente je potrebno z ostalimi osnovnimi elementi iz tega priročnika posebej **izpiliti**, saj omogočajo, da si pridobimo občutek razvijanja smisla za oborožen spopad.
Poznati moramo čim več malenkosti, ki nam bodo omogočile, da si ustvarimo mozaik znanja za prednost pred nasprotnikom. Vedi pa, da kar lahko uporabiš sam v plus, lahko tudi on (pazi, da ne podležeš svojim lastnim zvijačam). Nasprotnik ti bo namreč poskušal škodovati, če bo le vedel, kako.

Nasprotnik se bo kdaj odločil za povesem nelogično potezo, bodi na to pripravljen in to izkoristi takoj!

Nasprotnik je najbolj ranljiv v gibanju. Z gibanjem pa se določa dinamika spopada.

Po vseh preslepitvah poizkušamo priti nasprotniku blizu iz boka ali od zadaj.

NAŠA DINAMIKA

Če smo mi dinamični, smo se približali v njegovo neposredno bližino. Če ima nasprotnik npr. zaklon na njegovi levi, odpremo ogenj izza zaklona na naši levi strani, zato se nasprotnik prižame k svojemu zaklonu.

Preprimemo orožje, bliskovito skočimo izza desne strani zaklona in se gibljemo v njegovem mrtvem kotu. Eliminiramo ga iz nepokritega boka na tisti strani, kjer mu zaklon zakriva pogled. Idealno je, če imamo možnost ves čas videti cev nasprotnikovega

orožja. Pazi, da te hrup približevanja ne izda. Bodi

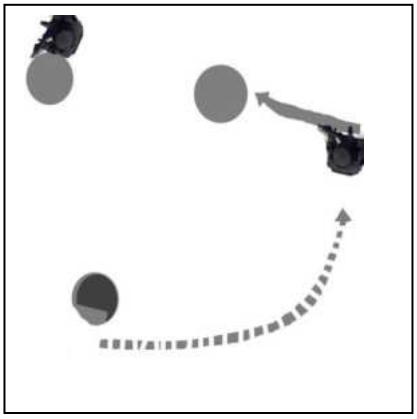

ves čas močno sklonjen in pripravljen da streljaš v točko, kjer bi se lahko nasprotnik prikazal. V trenutku, ko boš zaznal nasprotnika, pa se mu v rizičnem kotu poskušaj približati v senci kakšnega zaklona, ugodne konfiguracije svetlobe itd...

Odlaganje:
Izjemoma lahko odložimo dolgocevno orožje ali celo čelado na strani za fingiranje, tako, da nasprotnik misli da smo še vedno za tistim zaklonom, kratek skok pa izvedemo s pištolo.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Bodi hiter:
Včasih je dovolj le, da se nenadoma prevalimo (obrnemo) v zaklonu in že nam je nasprotnik pred cevjo.

Slika levo kaže položaj, ko imamo desni zaklon, in na sliki desno vidimo, kako je nasprotnik odkrit pred našo cevjo, ko bliskovito zamenjamo položaj.

DINAMIČEN NASPROTNIK

V primeru, da je nasprotnik dinamičen med različnimi zakloni, ga lahko preslepimo: če ima naslednji zaklon na svoji levi, mu pokažem o cev našega orožje na levi strani našega zaklona.

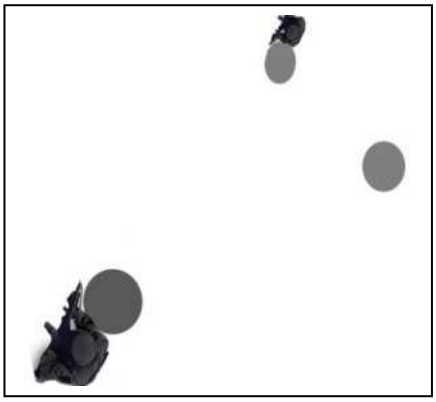

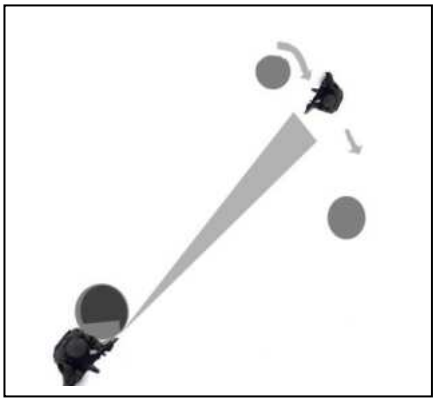

Ko zaznamo njegov premik, ki se mu je zdel varen, ker je videl naše orožje na drugi strani zaklona takrat samo preprimemo orožje okoli zaklona in nasprotnik je pred našo cevjo.

ŠOK BOMBA

Pri izpeljanki z našo dinamiko lahko uporabimo tudi šok bombo, ki še bolj poglobi nasprotnika v zaklon. Paziti pa moramo, da mu to ne bo dalo povoda, da spremeni zaklon v stran, v kateri se bomo mi gibali. V tem primeru ob premeščanju bliskovito stečemo na stran, kjer je imel prej zaklon in ga eliminiramo iz nepokritega boka.
Fleš, šok, plinsko, dimno bombo, ipd. lahko uporabljamo tudi tako, da jo držimo že odpeto v roki in, ko nas sovražnik presneti, jo samo spustimo (najbolje prikrito) in smo pasivni do njenega aktiviranja. Če smo pripravljena sredstva metali proti nasprotniku istočasno, zaležemo. Ko se sredstvo aktivira, pa to izkoristimo za umik in ugodnejši taktični položaj ali kar napad, če smo lahko na hitro našli alternativo, primerno dejanski situaciji.

PREVZEM POBUDE

Zbijanje orožja

Če imamo cev v prostoru, je možno, da nam nasprotnik zbije orožje.
Zato velja pravilo: *Cev je za zaklonom ali pa imamo iniciativo nad prostorom.*
Če mi nasprotniku zbijemo cev, izvedemo postopek kot je opisan v poglavju »Prijetje«.

Iniciativa (pobuda) nad ognjem/prostorom:

Če imamo iniciativo nad ognjem, ne smemo dopustiti niti da **nasprotnik strelja okoli vogala** niti da ven samo pomoli orožje. To mu moramo preprečiti z natančnimi streli v roko oz orožje.
Kadar obstaja ta možnost, mora biti pokrivanje še toliko bolj dosledno, saj gre tukaj za desetinke.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Izjemoma smemo tudi **mi streljati okoli vogala,** če

je bil v rob zaklona, izza katerega moramo delovati streljano. Takrat nasprotnika ni tik za vogalom, da bi nam zbil orožje. Pomolimo orožje nad glavo, sprožimo in takoj za tem nizko kleče prevzamemo iniciativo. Soborec pa nam pomaga tako, da takoj za nami odpre ogenj iz stoječega stava za istim vogalom. Lahko si pomagamo tudi s šok bombo in v njenem zaledju prevzemamo iniciativo.

Če nas nasprotnik gleda čez orožje izza zaklona, se gibljemo tako (v tisti smeri), da mora orožje *preprijeti in pogledati* na drugi strani zaklona ter *se premestiti* na drugo stran. Ta trenutek njegovega premeščanja moramo izkoristiti za prevzem iniciative (pobude) med borbo.

Če nas nasprotnik drži z ognjem v šahu *v* zaklonu, takrat po zadnjem njegovem strelu *štejemo do sedem*, kar je čas storilčeve največje nezbranosti, čas v delikatnih situacijah nam teče zelo hitro, zato štejemo od 21 do 27. Po sedmih sekundah na DRUGEM mestu izza zaklona s hitrim in instinktivnim streljanjem prevzamemo inciativo nad ognjem.
Zavzamemo najbolj ugoden položaj in če nam je uspelo, samo čakamo na nasprotnikovo potezo in ga s skrbno merjenim dubletom (dvojnim strelom) na mestu, kjer je nazadnje deloval izločimo iz boja.

Kot rezervna možnost spremembe zaklona je sprememba položaja v zaklonu

Nasprotnika opazujemo čim bolj prikrito. Ni nam potrebno videti celega, saj če se bomo toliko izpostavljali iz zaklona, bo tudi on nas opazil. Zato opazujemo njegovo senco, noge, komolce ipd.

Veliko podatkov pridobimo iz dobrega *poslušanja* in pozornega razbiranja slišanega.

Opazujemo lahko tudi s pomočjo ogledala, ki je z ročno svetilko odlična kombinacija za marsikatero uporabno izpeljanko.

V TEMI

Ponoči imajo fleš bombe še večji svetlobni efekt.

Manever po zaslepitvi

Snop svetlobe usmerimo v nasprotnika (najprej usmerimo in fiksiramo močno svetilko, šele nato jo prižgemo) in ko ga svetloba zaslepi, se mi umaknemo. Pozor: če se mu želimo potem približati iz boka, bomo v siju svoje svetlobe. Zato se približuj bolj od zadaj (po pravilu delovanja iz temnejšega v svetlejše območje). Izpeljanko tega manevra lahko izpeljemo tudi v objektu, tako, da imamo nastavek za svetilko (primež), ki ga pritrdimo na podboj v višini glave, sami pa v trenutku, ko nasprotnika zaslepimo skočimo na drugo stran in tam napredujemo. Omenjeno se lahko koristi ob vstopu v prostor, kot tudi za napredovanje po hodniku.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Ob primernem zaklonu lahko odložimo svetilko, se prevalimo (ali obrnemo) in delujemo z druge strani zaklona.
Podoben trik je trik z odlaganjem svetilke med delom. Odložimo svetilko (npr. na mizo, omarico ali na tla) ali jo pritrdimo oz. obesimo (na drevo, kljuko od vrat, na magnet ipd). Pri odlaganju moramo paziti, da ne pridemo v sij svetlobe, ko jo odlagamo (glej »Drža svetilke od telesa« - vstran in naprej) in na usmerjanje svetlobe, saj se moramo imeti potem možnost gibati v njeni senci.

Usmerjaj svetlobo čim bolj v nasprotnika in se izogibaj obsevanja sten, ker kot vidiš na sliki, odsevajo svetlobo v območje, v čigar senci se želiš gibati.

Za vstop v prostor imamo lahko npr. svetilko s samolepilno podlago in jo pritrdimo na vrata. Vrata odpremo, da med premikanjem osvetljujejo prostor, in nato vstopimo.
V perečih situacijah pa lahko svetilko kar odvržemo (pazi, kam se bo obrnila). Če smo nasprotnika zaznali v neposredni bližini, lahko svetilko vržemo kar proti njemu.

Za te trike lahko uporabimo tudi dve svetilki: ročno odložimo, svetilko na orožju pa uporabimo za natančno identifikacijo in zadevanje nasprotnika.
V tem primeru lahko v trenutku, ko z ročno svetilko osvetljujemo (vstran od telesa) tudi dolgocevno orožje držimo enoročno.

Trik z dvema svetilkama

Nasprotnika lahko zaslepimo tudi z avtomobilskimi žarometi ali reflektorji.

Smer nasprotnikovega ognja v temi
Če nasprotnik v temi strelja, vedi, da bolj ko je blisk okrogel bolj proti tebi leti krogla, in bolj ko je podolgovat bolj vstran strelja. Omenjeno je seveda odvisno tudi od vrste orožja.

Ena od možnosti – svetilka pritrjena na zapestje.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Uporabne za osvetljevanje so tudi svetlobne rakete, s katerimi lahko izza zaklona streljamo kar na nasprotnika (učinkovito predvsem v primeru talcev).

KO SE SPOGLEDAMO

- Da bi nasprotnika presenetili, ustvarimo ofenzivno tendenco gibanja (ga napademo, namesto da bi bežali).
- Ob tem prvem napadalnem koraku vidimo eventualno zmedo pri nasprotniku in to izkoristimo za obvladanje, prizemljitev oz. beg nasprotnika.

Na manj od 3 m

Če se z nasprotnikom spogledamo iz oči v oči **na manj od 3 m**, nasprotnik pa že grozi z orožjem, skočimo iz linije ognja in v njega, mu s prednjo roko ali nogo orožje zbijamo in streljamo z zadnjo roko (streljamo iz boka v trebuh, s sprednjo roko pa kontroliramo smer njegovega orožja in ga odrivamo). Pazimo, da tudi on nam orožja ne izbije. Gledamo ga pod prste, ne v oči.
Če orožje nimamo časa potegniti, delamo obrambe proti ročnemu strelnemu orožju iz teme »Prijetje«.
Vedno izvajamo obrambo. Ne razmišljaj, da bi na tej oddaljenosti samo streljal.
Če nam nasprotnik:

- »kaže« orožje na večji razdlji (da ga ne moremo zbijati)
- ali če ne moremo nuditi oboroženega odpora (npr.:smo neoboroženi, moramo izvesti tiho obrambo ipd),

se naredimo prestrašene in neodločne. Tako mora prisotnost namena ponazoriti tako, da z orožjem pride bliže, sploh, če nam grozi z orožjem skozi žep (takrat delamo obrambo, kot bi imel orožje ob boku).
Če je nasprotnik neodločen, zavpij na njega: »kako si drzneš« ali »ali ti veš kdo sem jaz« ali »ljudje te gledajo« ipd. In obratno, če je nasprotnik odločen se naredi strahovito prestrašenega in skesanega
Če potrebujemo trenutek nasprotnikve nepazljivosti (tudi za to, da s skokom do njega zmanjšamo razdalijo) za delček sekunde pogledamo za njegov hrbet, kakor, da smo koga zagledali. Potem pa takoj vrnemo pogled v njegove oči in ga ne premaknemo več. Tako ga bo prej ali slej zanimalo kaj smo videli. Če bi pogledali še enkrat ali dajali kakšne namige namišljeni osebi je več možnosti, da nasprotnik ugotovi, da gre za trik.

V teh primerih je dobro zbijati orožje z nogo.

Na razdalji 3-15 m

Če nas nasprotnik preseneti na razdalji od 3 do 15 m.

Slika opisane reakcije

Kadar nimamo orožja v roki:

- Takoj, ko se zagleda orožje, nasprotnika prestrežemo in presenetimo z energičnim vzklikom STOJ (takoj tudi začnemo z izvlečenjem svojega orožja).
- Umikajmo se iz smeri naperjenega orožja in proti nasprotniku. Naredi korak vstran in znižaj silhueto. Če boš pokleknil, ne naslanjaj komolca na stegno (kvečjemu triceps na koleno) in ne sedi na notranji gleženj svoje noge (je preveč defenzivno).
- Istočasno v napadalca vržemo kar pač imamo pri roki oz. v žepu (ključi, telefon itd). V kritičnih trenutkih imamo lahko pripravljene tudi ofenzivne bombe, šok bombe, fleš (z nujno zmanjšanimi zakasnilci - na nevarnejših mestih imamo že izvlečene varovalke in sredstva v roki) ali samo močno svetilko (v temi). Njihove efekte koristimo za učinke presenečenja z naše strani.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

- med tem smo že izvlekli orožje in streljamo.

Tak energičen postopek je pomemben, da se prepreči napadalcu hladnokrvno uporabo orožja in preusmeritev pozornosti.
S tem ohranjamo tudi kontinuiteto napada: najprej zavpijemo istočasno mečemo in takoj že streljamo.
Tako nasprotnika za ves čas zaposlimo.

Nasprotnik ob takšni reakciji ne sledi našemu gibanju, zato smo izven njegovega ognja

Omenjena situacija se nam lahko dogodi tudi v civilu.
Če imamo orožje v torbici za hlačnim pasom, imamo čezenj navadno suknjič, zato se nam lahko zgodi, da ob potegu primemo tudi za del suknjiča. Z malo vaje boš uspešno izvedel potezo, pri kateri v takšnem primeru orožje rahlo popustiš, do te mere, da začne drseti iz tkanine, dokler nam ne ostane samo orožje v roki. (Z vajo boš dosegel stopnjo, pri kateri laik sploh ne bo opazil razlike).
Kadar imamo orožje v roki: Skočimo iz linije strela, vpijemo in streljamo istočasno.
Vedi tudi:
Če kdo v nas uperi orožje, streljamo brez obotavljanja. Pozor: potrebno je tudi zadeti. Močno zavpijemo stoj in orožje energično stegnemo pred sebe. To mora biti avtomatiziran sklop premagovanja odločitve za strel – vsako obotavljanje nas lahko stane življenja.
Če je nasprotnikov več, se osredotočimo na tistega, ki nam je najbližji. Z ofenzivno tendenco nasprotnike postavimo v kolono – tako imajo tudi manjšo ognjeno moč.
Če hoče eden od nasprotnikov napasti streljamo najprej na tistega, na katerega smo že merili.
Ne skačimo z merjenjem od enega do drugega. Nato streljamo po stopnji ogroženosti, ki nam preti oz. po vrsti od leve proti desni.
Pri tem trdno zavzamemo čim nižji stav in ne delamo odvečnih gibov (prevaljevanja, skokov ipd.).

NA RAZDALJI OD 15- 50 METROV

Če nas nasprotnik preseneti s kratkocevnim orožjem iz večje razdalje od 15 do 50 metrov ,
izvedemo korak vstran z linije ognja (išči zaklon oz. koristi konfiguracijo prostora), se znižamo (lahko tudi ob koraku vstran takoj pokleknemo, sploh imamo za to dovolj časa, če še istočasno izvlečemo orožje).
Ko izvlečemo orožje, ga usmerjamo v napadalca. Oddamo dublet. Če klečimo, lahko dva (ali tri, če nam bo tretji omogočil prevzeti iniciativo nad ognjem ali celo ofenzivni premik).
Če smo stopili samo korak vstran, moramo po prvem dubletu obvezno poklekniti. Kleče sprožimo še kak dublet ali dva (izjemoma tri za iniciativo ali ofenzivo) sicer pa:

- zaležemo
- se po potrebi še prevalimo
- ali skočimo v ugodnejši zaklon

in z dubleti v teh položajih prevzamemo iniciativo in ofenzivo.
Bodi maksimalno dinamičen, dokler ne prevzameš iniciative nad ognjem istočasno preidi v ofenizvo.
Če je napadalec na tej razdalji z dolgocevnim orožjem, računaj, da lažje zadeva, in do cca 25m ravnaj, kot se ravna na razdalji 3-15m.
Če napadalca ne vidimo: se znižamo in skočimo v zaklon ali, če ni zaklona zaležemo in nato v skokih dosežemo zaklon. Skrbno merimo v kraj, od koder je prišel ogenj.
Za razjasnitev situacije izvedemo kakšen taktičen manever. Kakšen, pa je odvisno od konkretnih okoliščin.

Ko smo zasledovani

Če nam nasprotnik sledi po sledeh (snegu, s psom ipd), hodimo po podlagi, ki ne pušča sledov najbolje po asfaltu, potoku ipd. Lahko si ga tudi pripeljemo pred cev tako, da gremo mimo mesta, kjer bo zaseda, na tem mestu naredimo kaj markantnega (da bo pritegnilo pozornost nasprotnika, da se ustavi, ogleduje, grupira ipd.), nato naredimo polkrog. Če ga želimo spraviti v negotovost, naredimo velik krog in zagotovo bo postal in razglabljal na mestu, kjer se krog zaključi. Tako ga spet imamo!

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

POGLED IZZA ZAKLONA Z ODSUNOM OROŽJA oz. »pogled za rekonstrukcijo slike«

Namestimo se na rob zaklona (pazimo na demaskirne elemente – sence, zvoke, deli orožja in opreme). Po trdni namestitvi pomaknemo orožje malenkost naprej, tako, da še ni vidno iz nasprotnikove pozicije.

Hitro potegnemo orožje nazaj proti telesu. Z glavo bliskovito pogledamo izza zaklona, ter se po obratnem vrstnem redu postavimo v prejšnji položaj. Kar smo videli, si vstavimo v fotografski spomin in ga rekonstruiramo.

Če moramo zaradi kakšnega važnega podatka pogledati še enkrat ali moramo zapustiti zaklon, izvedemo to enako, vendar na drugem mestu ali vsaj bistveno nižje (uporabimo načelo 7 sek., oblike slepilnih elementov).

Če bomo po tem tudi iz klečečega stava prevzeli iniciativo nad pokrivanjem tega prostora, naj najprej vaš partner izpostavi orožje stoje izza vogala, da nasprotnikovo koncentracijo preusmeri navzgor in za tem vi prevzamete iniciativo.

Če delamo s svetilko, osvetlimo okoli vogala visoko nad glavo in pogledamo čepe.

ZLATO PRAVILO

Pri izvajanju vseh specialnih nalog, si zapomnimo zlato pravilo delovanja:

1.	**NAJPREJ**	**ZAKLON**
2.	**POTEM**	**TOČNOST**
3.	**NAZADNJE**	**HITROST**.

Ampak pozor: ozka strokovna specializacija profila nam omogoča in od nas zahteva, da smo hitrejši od nasprotnika. Zato je potrebno vsak element do potankosti izpiliti in imeti vsak trenutek v mislih čim več konkretnih alternativ!!

Zato moramo pri uporabi orožja osvojiti optimalno točnost, kar pomeni zadeti jabolko (pri kratko cevnem orožju):

- z boka na 2 m
- instinktivno na 5 m
- s pogledom čez orožje na 8 m
- hitro merjeno streljanje s pogledom čez merke na 10 m
- preciznem streljanjem na 20 m.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Pri dolgocevnem orožju pa:
- z boka na 3 m
- instinktivno na 7 m
- s pogledom čez orožje na 10 m
- hitro merjeno streljanje, s pogledom čez merke na 20 m
- precizno streljanje 40-50 m

ENOSTAVNI TRIKI

Pogosto so najbolj učinkoviti najbolj enostavni triki.

Metanje predmetov:

Nikoli ne bo šel iz mode kavbojski trik, *ko **vržemo palico** v eno smer in gre nasprotnik pogledati, kaj se tam dogaja.*

Pazi pa, da palica ne bo zažvižgala po zraku ter da ne zadeneš ob kakšen predmet. Če mečeš kak drug predmet, pazi, da se ta ne bo odbijal od podlage, kakšen zvok bo povzročil in podobne malenkosti.

Skratka premisli, da bo pok oz. ropot avtentičen, torej čim bolj podoben neprevidnemu človeškemu koraku oz. zvoku, ki ga želiš imitirati.

Ropot:

Pri vpadu se lahko **preusmeri pozornost** od vrat k oknu tako, da:
- se z macolo razbije okno
- se v okno vrže kamen, za prosto pot šok bombo ali brez šok bombe
- včasih je dovolj, da samo posvetimo skozi okno

Opozorilni ogenj

Kot presenečenje in zastraševanje se uporablja tudi rafal skozi okno v strop (ne pozabi na možnost preboja in odboja krogel). Lahko uporabiš šibre.

Improvizirani načini

Prav tako je treba spomniti, da so poleg enostavnih metod lahko najbolj učinkoviti tudi **enostavni načini** kot:
- ob strmem terenu ob hiši lahko podložimo kar desko pod okno in po njej tečemo v prostor
- skupino pripeljemo na kamionu, ki ima keson v višini oken in samo vstopimo, lahko je na kamionu keson in z njegovega vrha vstopimo tudi v nadstropje ipd.

Puščanje opreme:

Pomagamo si lahko *s puščanjem opreme* (čelad, šotorskega krila, čevljev, če nas opazujejo od spodaj ipd.) za prepričanje nasprotnika o našem položaju, pri čemer mi že izvajamo prikrite premike in specialne naloge za nasprotnikovo eliminacijo.

Preslepitve:

Pogosto nam koristi tudi *preoblačenje, uporaba njihove opreme, njihovih splošnih znakov, predvsem ob slabi vidljivosti* (več o tem v temi »Slepljenje pri maskiranju«).

Skušanje nasprotnika

Da vidimo, kako bo nasprotnik reagiral (s strelom, begom ipd.) na našo pojavo (oz. pojav policista) ne rabimo poslati človeka izza vogala, temveč postavimo izza vogala le preoblečeno **lutko.**

Sodobne tehnologije omogočajo tudi virtualne pojave.

Fingiranje nesreče

Nasprotnika lahko pretentamo tudi tako, da simuliramo kot, da je nekdo od naših poškodovan in si tako pridobimo zmagovalni položaj, lahko smo preoblečeni v reševalce… ne oziraj se na fair play, edini cilj je uspešna realizacija.

Vstop v prostor

V objektu privežemo ena vrata na vrvico, jih potegnemo in istočasno stopimo skozi druga vrata. Nasprotnik se obrne proti vratom, ki so se prva odprla, mi pa ga iz druge strani onemogočimo. Obstajajo še druge podobne variante.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Ranljivost nasprotnika

Ko boste hoteli nasprotnika eliminirati, **ga presenetite na mestih, kjer je najbolj ranljiv npr:** ko prečkajo ovire, stopi skozi vrata, na stopnišču, potok, ograja, cesto, čistino…

Če si ranjen

Če si ranjen**,** leži na mestu nepremično, tako, da bodo nasprotniki mislili, da si mrtev. Če boš pasiven, jih ne boš več ogrožal in ne bo jim nujno, da te eliminirajo.

Poslušaj nasprotnikove strele

Ko je nasprotnik za trenutek prekinil streljanje, bo z naslednjo kroglo bolje zadel. Zato: preveri njegovo možnost merjenja, če imaš slab zaklon ga zamenjaj….

Ugotovi kakšno orožje uporablja nasprotnik in s štetjem strelov lahko veš, kdaj polni, menjava okvir...

Improviziran dušilec

Včasih se nenadoma pojavi potreba po uporabi dušilca oz. razbijalca poka. Takrat si lahko pomagaš z navadnim vzglavnikom, odejo, plaščem, ki malo zaduši le šibkejše orožje. Pri takšni uporabi, sploh, če to ovijemo okoli roke, je velika verjetnost zastojev na orožju. Če imamo čas, si lahko izdelamo improviziran dušilec (npr.: narežemo žogico za tenis v kolobarčke in jih damo v aluminijast tulec.)

Obramba proti psu

Če te napade pes, ga ogrni s kevlarskim pregrinjalom.

Med specialnimi policijskimi postopki se pse odstranjuje z odstrelom, izjemoma pa lahko z pregrinjali (glej sliko).

Na hitro se lahko znajdemo tudi tako, da okoli roke ovijemo odejo, plašč... Primemo v roke stol in držimo psa na distanci. V naravi mu ponudimo kakšen kos debelejše veje, ki jo na primer ovijemo z majico.

Pri roki imejmo tudi zanko za lovljenje živali.

Ko gledamo z obema očesoma, imamo vedno velik zorni kot, kar nam z malo vaje omogoča, da odpravljamo slabosti tunelskega efekta.

Streljaj:

Če kdo v varovano osebo, ki jo varujemo, v našega soborca ali nas uperi orožje, streljaj brez obotavljanja. Pozor: potrebno je tudi zadeti. Orožje energično stegnimo predse, lahko si pomagamo s krikom stoj in med tem instinktivno sprožimo (do 8 m, na daljše razdalje hitro merjeno).

Urjenje potega

Obvezni del urjenja mora biti tudi poteg orožja v vsaki situaciji (v avtomobilu, za mizo, v gneči, ob različnih opravilih in situacijah). Na vaji enostavno zavpijemo: »potegni«!

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Vrstni red delovanja

Če hoče eden od napadalcev napasti, streljamo najprej na tistega, na katerega smo že merili in ne skačimo z orožjem od enega do drugega. Nato jih streljamo po vrsti. Pri tem trdno zavzamemo stav – čim nižji – po možnosti z zaklonom. Ne delamo drugih odvečnih gibov razen, če se napad sprevrže v spopad. Takrat izpeljemo primeren trik iz tega priročnika.

Strel v hrbet

Če je nekdo že streljal in nam ob spremembi svojega položaja pokaže hrbet ga eliminiramo s strelom v hrbet. Sicer pa gremo bliskovito za njim in mu ne damo, niti, da bi se obrnil, kaj šele, da bi zavzel položaj.

Ročna bomba

Če je razlog, da uporabimo orožje, je razlog tudi, da uporabimo pravo ročno bomo namesto šok bombe pred vstopom v prostor. Seveda, če s tem ne ogrožamo drugih.

Če kdo nam zavali ročno bombo jo lahko:

- hitro vržemo nazaj (praviloma imamo vsaj 3 sek časa)
- jo damo v čelado
- jo pokrijemo s kevlarsko prevleko

in manj kaskadersko:

- praviloma imamo čas, da skočimo v drug prostor ali v zaklon
- ležemo za kakršenkoli objekt (delčki ročne bombe prebijejo le redko katero stvar, npr se sklonimo za položeno mizo, če je pod mizo skočimo na mizo, skočimo za vrata….,
- če ni druge možnosti ležemo na trebuh z nogami priti bombi…

SPONZOR

BBR SECURITY

NOSILEC ZNANJ

Bezigrajski dvor Ljubljana SPECIAL SERVIS D.O.O. Trgovina in storitve Dunajska 56

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

IZVIDNIŠTVO IN OPAZOVANJE

Pri opazovanju zaznavamo okolico na vse možne načine: vizualno, slušno, z vohom in tipom. Maksimalno intenzivno zaznavamo in zaznano podrobno miselno obdelamo !
Nadzoru se ne sme izmuzniti nobena malenkost (od pohojene travice, bitja nasprotnikovega srca do možnih nasprotnikovih ostrostrelcev, lahko kamikaz v krošnjah dreves ali ugrabiteljev, preoblečenih v talce).

VIZUALNO OPAZOVANJE

Najboljše točke za opazovanje so navadno najbolj na udaru nasprotnika, zato se temu prilagodimo. (Dobro planiraj: lastno zavarovanje, maskiranje, umik)

Ponoči izberemo čim nižjo (ozadje svetlega neba nam omogoča lažje opazovanje) in čim temnejšo točko (da smo manj opazni in lažje gledamo v svetlo kot v temno področje).

Če opazujemo proti **svetlobi,** ne gledamo v svetlobo (ampak od zunaj navznoter proti njej),
Kadar opazujemo širšo okolico in je na območju izvor svetlobe, ki nas slepi opazujemo najtemnejše dele območja, ki ga moramo opazovat. Če pa je svetloba trenutna (avto, svetlobna raketa ipd), pa delamo adaptacijo očesa.

Ko gledamo **v vegetacijo,** ne gledamo po vrhu, temveč skozi njo. Na močno poraslem zemljišču opazuj na primerni višini (navadno je najbolje na stičišču podrasti in rasti).

Tudi pri temačnih objektih gledamo v globino proti najtemnejšemu delu. Iščemo, kot, da se je nasprotnik v vsakem skritem kotičku maksimalno dobro maskiral. Lahko se zgodi, da gledamo v njega in ga ne vidimo. Zato glej konkretne stvari. Ne predvidevaj, kaj vidiš. Za vsako stvar moraš biti prepričan, kaj točno je (štor, deblo, in v urbanem delu: stol, vaza, zavesa…).

Pri natančnem vizualnem opazovanju odvečno svetlobo zastiramo z vizirji (lahko si pomagamo kar z roko nad očmi, kapo z vizirjem ipd).

Kadar si pomagamo z daljnogledom ne pozabimo na to, da opazujemo iz sence, saj bi opazovanje na soncu lahko odbilo lesk sonca k nasprotniku in bi se s tem izdali.

Naprave za nočno gledanje

Z napravami za nočno gledanje gledamo bolj naprej, zato je toliko bolj nujno, da imamo orožje obrnjeno navzgor, da ga spodaj kje ne zataknemo.

Pri izvidništvu si pomagamo **z napravami za nočno gledanje**. (Uporabljaj naprave z zelenim zaslonom, ker človeško oko 6-krat ostreje zazna sliko v zelenem odtenku, kot v drugih barvah.)

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Paziti pa moramo na dejstvo, da naprave predrugačijo distance, in ko jih snamemo, smo zaslepljeni z njihovo svetlobo.

Ponoči moramo imeti temna oblačila (in rokave) ter imeti jasno predstavo, kaj vidi nasprotnik s prostim očesom (ali kakšno napravo če jo ima) in kaj vidimo mi. Streljanje s temi napravami pa je že druga zgodba vredna mesecev treninga po tem ko imamo instinktivno streljanje že v malem prstu.

Prikrito opazovanje

Ko si opazil nasprotnika, se trudi, da ne opazi tudi on tebe. Zato opazuj le:

- del njegovega telesa (nogo, komolec, nos ipd)
- del njegove opreme (orožje, čelado, ščit ipd)
- senco, sapo (v mrazu)
- njegovo potezo (premaknjena vrata, zavese, rastlinje ipd)

tako sklepaj o njegovem položaju.

Pri opazovanju si pomagamo tudi z najnovejšo tehnologijo:

1. **Aktivne IR naprave** imajo lastni vir IR svetlobe, ki osvetli objekt. Preko elektronskega optičnega pretvornika to lahko gledamo.

2. **Pasivne IR naprave** zbirajo le IR svetlobo iz okolice in jo okrepijo na displej.

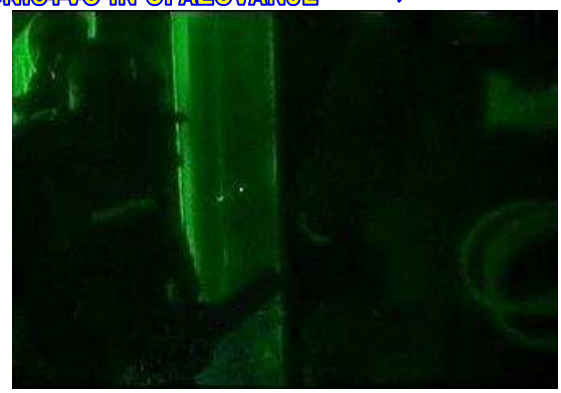

Tik pred vpadom ekipa z ovnom

3. **Radarji** delujejo na elektromagnetnem valovanju. Motijo nas atmosferske motnje: lahko se ga odkrije preden pridemo v njegov domet. (Lahko jih uporabljamo skozi redko vegetacijo).
4. Pri vegetaciji, zavesah in tanjših stenah si pomagamo s **termovizijami.**

Dobra termovizija lahko zazna celo:

- človeške stopinje, sploh, če je bil človek bos oz. v copatih, ali je prišel iz enega okolja v drugo (npr. iz »toplega« stanovanja na »hladen« hodnik).
- Lahko zaznamo tudi, da je prijel kljuko na vratih.
- Lahko zaznamo odvržene dele oblačil obutve opreme.
- Zaznamo pljunke, ogorke, iztrebke pri zasledovanju.
- Zaznamo, da je orožje držal v roki, da je bilo z orožja streljano, vidimo vroče tulce ipd.
- Dober opazovalec s termovizijo vidi tudi izdihnjen zrak izza vogala oz. zaklona.

5. **Z očali podobnimi rentgenu** lahko gledamo skozi stene in odkrivamo položaj orožja na drugi strani (razvil jih je Alan Dobson z Britanske univerze Nottingham).
6. **Infra rdeči dolgovalovni prejemnik** (lahko v kombinaciji z ultra zvokom) nam omogočil detekcijo ljudi (talci, ugrabitelji, orožje ipd.) skozi stene.
7. Ob perečih dogodkih sofisticirana **digitalna kamera,** spojena s softverom uporablja softverske algoritme, da razloči vsako malenkost iz posnetkov.

Določene zgoraj imenovane napreve uporabljamotudi za določanje kakovosti sten in vrat preden se jih lotimo prebiti.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

SLUŠNO OPAZOVANJE

Zelo pomembna oblika opazovanja je slušna oblika. Vedno, kadar ni dobre vidljivosti (tema, megla, dim) ali so druge okoliščine (gosta vegetacija, delo v objektu), se zanašamo na sluh. Iz zvoka moramo razbrati kar največ podatkov. Zvok:

1. Najprej sprejmemo (fizično z ušesom, z ojačevalnikom zvoka, s stetoskopi ipd)
2. Po možnosti dokumentirano
3. Ugotovimo izvor (smer, jakost)
4. Ga miselno obdelamo (kaj bi lahko pomenil)
5. Klasificiramo in izločimo neaktualne zvoke (šumenje, cviljenje, brnenje itd)
6. Ga natančno specifiziramo (glas ženske, otroka, ropot stola, omare, vrata, šum plina orožja, varovalka bombe, motor dizel, tovornjak prazen polni…)
7. Konstantnost zvoka (postanek vozila, ki pelje po cesti, polnjene nabojnika…)
8. Elementi prikrivanja zvoka (dušilec poka, previdna hoja, zadrževanje diha…)

Torej iz zvoka moramo pridobiti čim več podatkov, ki nam vzbudijo indice za nasprotnikovo dejavnost. Zato moramo informacije vedno dobro miselno obdelati, tako nam plastične predstave tudi bolje ostanejo v spominu.
Tudi kontinuiteta in frkventnost zvoka nam morajo veliko povedati. Npr.: če nekaj premika veter se bo to še zgodilo, če ne je to premaknil nasprotnik. Isto velja, če zvok povzročijo živali, pa tudi če žival pogleda v kakšno smer, dvigne ušesa, se neha ali se začne oglašati, pomeni, da nekaj sliši...) Edin podoben zvok pri živalih je, ko se le ta nekam zavleče, da se skrije, vendar gre za specifičen zvok in ga z malo izkušnjami ne bi več smeli zamenjati za zvok, ki ga povzroči nasprotnik.
Če bomo odprli usta, obrnili glavo ali celo z dlanjo povečali uho, **bomo slišali več** !
Pomagamo si lahko tudi tako, da naslonimo uho na tla, ki prenašajo vibracije vozil ali hoje.

Tehnični pripomočki za prisluškovanje:

- klasični za prisluškovanje komuniciranja (telefon, domofon, stetoskopi), ki jih preklopimo na žice ali prisluškujemo njihove valovne dolžine.
- laserske naprave, ki berejo vibracije in jih pretvarjajo v zvok (npr. vibracija stekla).
- ultrasencizbilni seizmični detektorji (s katerimi bi naj slišali celo bitje srca).

IZVIDNIŠTVO

Izvidništvo je opazovanje med gibanjem. Gibati se moramo po vseh taktičnih pravilih. Ob vsakem najmanjšem sumljivem občutku naredimo postanek in natančno poslušamo ter pregledamo okolico. Paziti moramo, da ne motimo sami sebe (šumi lastne hoje, odmev) in svojih (proženje kamenja, pok veje pod nogam).

Če je izvidnikov več, ali se dela izvidništvo za enoto, pomeni *postanek enega postanek za vse.*
Izvidništvo kot »čiščenje terena« se opravlja v parih z močno podporo v neposredni bližini. Predajanje nalog varovanja in pregledovanja mora biti jasno. Pregledovanje po predaji varovanja se ne more začeti, dokler ni vzpostavljeno varovanje s strani soborca.

Tudi, če ni nič sumljivega se vsake toliko časa ustavimo in poslušamo. Dobri borci znajo povedati, da pogosto nasprotnika prej slišite ali celo zavohate preden ga vidite. Toda zapomnite si, tudi vi ste njemu nasprotnik.

ROBOTI
Roboti so najvarnejši izvidniki, izjemno uporabni v urbani sredini.
Dober robot se premika čez vse ovire (tudi stopnice) snema, osvetljuje, govori, strelja celo z vonjem zazna, če je v bližini eksploziv ali človek. (Glej temo »Robot«).

STATIČNO OPAZOVANJE

Najprej se dobro pripravimo in naredimo plan glede na namen. Na izhodiščem mestu se **maskiramo** (kompletna maskirna disciplina), se približamo kraju, poiščemo najprimernejše mesto (možnost razgleda, maskiranja, lastnega varovanja, umika itd.).

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Pazi na jakost zvez!

Ob prihodu **določimo** oddaljenost objektov in položaj glede na smer prihoda oz. delovanja enote (po uri –12.00 je pred nami) ali po smereh neba.
Območje opazujemo od oddaljenih objektov proti sebi.

Med opazovanjem moramo biti pozorni, da nas kakšna nasprotnikova aktivnost preveč **ne zamoti**, ker lahko nasprotnik v zaledju le-te izvede kakšne druge manj izstopajoče, vendar pomembnejše aktivnosti.
Spremljamo tudi svojo neposredno okolico, da nas nasprotnik **ne preseneti** na položaju.

Zavarujemo se lahko s poteznimi minami (vsaj dimnimi), samo pločevinko na vrvici ali nametane suhe veje. Med improviziranimi možnostmi naj omenim vsaj:

- dan naboj v tulec, ki je položen na desko skozi katero smo zabili žebelj tako, da nalega na vžigalno kapico naboja. Deluje lahko na pritisk če stopimo nanj ali na poteg, če npr nanj pade potegnjena obtežitev.
- Zataknjeno ročno ali šok bombo, ki ob premiku sprosti varnostno žličko

Delujemo vedno v senčnih in temačnejših predelih. Če se med statičnim opazovanjem sonce prestavi na naš položaj, se po možnosti prestavimo tudi mi.

Kadar opazujemo neko območje v smislu **pokrivanja - varovanja** za varen premik oz. zbor ali počitek naše enote zapustimo opazovalno mesto, ko je cela enota čez območje, ki ga opazujemo, in se jim priključimo na repu.

Če smo utrujeni, nam bo kak grižljaj in vitamin A pomagal pri ohranjanju zmožnosti opazovanja.

Opazovanje iz zraka

Helikopter je zelo glasen zato se lahko pred njegovim opazovanjem nasprotniki pravočasno skrijejo. Nizek let zmanjšuje vnaprejšnjo bučno opozarjanje na prihod helikopterja, je pa samo opazovanje zaradi hitrosti toliko težje.

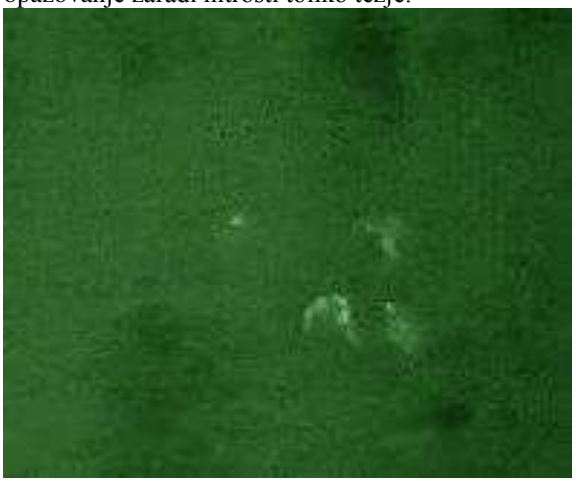

Z uporabo termovizije na helikopterju vidimo obrise ljudi in odvrženega predmeta (je še topel).

Snemanje aretacije s termovizijo

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

FORMACIJE

A. POVELJEVANJE

Poveljuje se nedvoumno, razumljivo in jasno.
Povelja so sestavljena iz:

1. **Subjekta,** na katerega se povelje nanaša (vod, prvi, zadnji, oddelek, ostrostrelec ipd.). Če ni subjektivne navedbe, velja za vse.

2. **Naloge,** ki jo je potrebno izvršiti. Ta del po potrebi vsebuje opis stanja (npr: sovražnik na levi) in opis naloge (npr.: v strelce, v levo, v razmaku 10 m).

3. **Izvršnega dela,** pri katerem se lahko samo naglasi zadnji del povelja ali se povelje zaključi z besedico (izvrši, zdaj, gremo ipd.). Zaključek z besedico je predvsem primeren pri daljših poveljih, da imamo čas razmisliti, kaj in kako točno narediti. Predvsem pa je primerno, ko čakamo na točno določen trenutek za izvršitev.

Povelja morajo temeljiti na kratkih, jasnih in jedrnatih sporočilih. Daljša opisna povelja izrečemo s presledki, da jih vsi sproti razumejo.

Včasih so lahko čisto opisna (npr. strelce na robu gozda ipd.).

Dobljeno povelje **po radijski zvezi** se ponovi. Npr.povelje: »Komandir za ostrostrelca, ostrostrelec na položaj ena, ostrostrelec na položaj ena« se sprejme tako, da ostrostrelec odgovori: »Ostrostrelec sprejel; ostrostrelec na položaj ena«. Izjemoma z: »razumem«.

Kadar dajemo povelje za **počitek**, zborno, izhodiščno mesto, določimo tudi kraj. Če je počitek na prostem, so razporejeni v krogu in gledajo vsak v svojo smer. Če se to izvaja prikrito, se kot vedno postavi primerno zavarovanje.

Tako tudi pri natikanju zaščitnih mask jih ne dajejo vsi naenkrat na glavo, temveč po principu zavarovanja (vedno v parih – eden varuje, drugi dela).

Ob poveljevanju mora biti tudi **izmenjava informacij** med soborci enostavna in jasna vedo z istimi besedami npr.:Čisto, zadet talec, gremo, oven, stop, ni čisto, levo čisto, desno čisto….Ob dejanskih situacijah je komuniciranja premalo, zato ga naj bo na vajah čim več (vrbalnega ali gestikularnega -odvisno od taktične predpostavke).

Kadar je naša prisotnost znana je glasno komuniciranje lahko psihološki efekt, ki ustrahuje nasprotnika. Pri dinamičnem vpadu je to obvezen sestavni del, vpijemo : »gremo, policija, predajte se, odložite orožje, pridite ven. Vsak od vpadne skupine si naj izbere eno in to ponavlja.

Besede, ki jih pa ne smemo uporabljat za zastrahovanje: »dvigni roke, ne premikaj se, odloži orožje….« . S temi besedami damo vsem vedeti, da smo naleteli na nasprotnika.

Pozorni pa moramo biti tudi na besede: »pazi, ogenj, dol…«, kar pomeni, da še nimamo iniciative nad dogajanjem.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

B. ZNAKI

Znaki so pri specialcih v praksi kot pogovor med običajnimi ljudmi.

Znaki se uporabljajo za dosledno izvrševanje maskirne discipline. Znaki so sklop gibov, ki jih dajemo z rokami, prsti, glavo, mimiko obraza, položaji telesa in reakcijami. Znake je potrebno uporabljati redno pri vseh oblikah dela, da se maksimalno uigramo. Tako postanejo znaki le še namigi. Pri znakih moramo paziti, da so jasni in nedvoumni. Če jih dajemo z roko, jih dajemo s tisto, s katero ne držimo orožja (pri sprožilcu). Včasih je že sama taktična poteza istočasno znak. Npr. zaležemo, skočimo v zaklon ipd.

Osnovni znaki so:

- stoj - dvignjena dlan ali kazalec

- počasi - počasno nihanje roke gor in dol
- v zaklon - zamah z dlanjo proti tlom
- OK - narejen o z kazalcem in palcem
- super - dvignjen palec

- plinska maska - prijem z dlanjo za usta, s palcem in kazalcem pa za nos
- da - z glavo prikimamo
- ne - z glavo odkimamo (ali še bolj strogo z dvignjenim kazalcem)
- kaj - sunek z glavo navzgor
- ne vem - skomig z rameni
- kdo, kam, kje - pokazati s kazalcem
- eliminacija - (pokaži »prerezati vrat«)

- streljaj - nakaži proženje s kazalcem

- glej, opazuj - pokaži z kazalcem in sredincem na oči

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

- poslušaj - odprta dlan ob ušesu
- tiho - kazalec pred usti
- pridi sem - primik kazalca ali roke

- krij me - polaganje dlani na glavo

- primi, drži - stegnjene prste potegnemo k sebi v dlan
- pojdi vstran - odmahuje hrbtna stran roke
- zbor - kroženje z roko navzgor
- lastna nevarnost - prožiš s kazalcem proti sebi
- preudarno - s kazalcem po čelu
- neumno - z obračanjem kazalca po senci
- taktično čisto - z roko čistiš po rokavu druge roke
- preglej osebo - z dlanjo po telesu
- eksplozija - hitro iztegnjeni prsi in odmik glave
- bomba - pest odpreš kakor, da mečeš

adaptiraj svetlobo - položiš dlan čez eno oko

- radijska zveza - kot bi pokazal da telefoniraš
- hoditi - s palcem in sredincem strižemo proti tlom.
- obkoli - narisan krog z palcem navzdol

Veliko znakov se uporablja v kombinaciji. Pri uigranih ekipah se pojavi prava govorica.

Paziti moramo na kombinacije, vrstni red, intenzivnost znakov in okoliščine, v katerih se pojavljajo. Znaki uspešno zamenjujejo komuniciranje po radijskih zvezah. So tihi. Zveze se uporabljajo za komuniciranje z drugimi, ki niso v vizualnem polju.

Tudi klepetanje z zanki je lahko zabavno, zato se na vajah pogovarjajmo samo z znaki, v akcijah pa, ko je nujno !

V temi je še šepet preglasen, zato so znaki še toliko bolj pomembni.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

C. ZAVAROVANJE

Ves čas se moramo zavedati naše ranljivosti in zato nujnosti zavarovanja sleherni trenutek.

1. Ko iščemo primerno mesto za izvajanje kakršne koli dejavnosti, ga izberemo tudi glede na možnost najboljšega zavarovanja.

2. Ob prihodu na vsako mesto pregledamo okolico.

Zavarovanje med taktičnimi postopki

3. Med taktičnimi postopki se zavarovanje ne izvaja fizično s stražarjem, temveč s samozaščitnim odnosom vseh in posebno dodatno pozornostjo tistih, ki jim to nalaga tak položaj (prvi, zadnji, bočni ipd).

4. Pogosto prevzame varovanje prvi v skupini in se ji, ko skupina zapusti območje priključi na repu (tudi kot posebnost pri gibanju v verigi).

5. Zavarovati moramo tako vsak trenutek od same enote, našega odhoda, premika, prihoda na kraj, ko si pripravljamo opremo za izvajanje nalog, pri čemer mora imeti odgovornost za lastno varnost vsak sam in par do para. Le izjemoma se zavarovanje tudi posebej organizira. V prostoru moramo imeti občutek zavetja. Ta občutek pa dobimo le z pravilno izvršenimi ukrepi zavarovanja.

6. Pod zavarovanja spada tudi spremljanje dogajanja zadaj. Tudi, kadar delamo v pregledanem območju spremljamo dogajanja od zadaj. Kajti nobenega območja ne moremo 100% pregledati.

7. Kadar pokrivamo nazaj v sklopu formacij, moramo posebej paziti na jemanje zaklonov, saj nas morajo ščititi pred ognjem z zadnje strani. Posebej pazimo na to pri prehodih okoli vogalov, kjer jemljemo zaklon za vogal. (gremo okoli vogala in krijemo nazaj).

8. Tudi, če je bilo območje že prej varovano s stani druge enote, zase prevzamemo svoje zavarovanje. Če delujemo v širše zavarovanem območju, poskrbimo še posebej za zavarovanje postopkov in zavarovanje pri pristopu na naše zborno oz. izhodiščno mesto…

SPONZOR

BBR SECURITY

NOSILEC ZNANJ

Bezigrajski dvor Ljubljana SPECIAL SERVIS Trgovina in storitve Dunajska 56 D.O.O.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

GIBANJE V DVOJKAH

Pozor!
Z veliko treninga lahko postane posameznik zelo dober. Z veliko truda lahko marsikatero nalogo tudi sam dobro izpelje. Pa vendar, bodi profesionalen in trening nadgrajuj s parom in ugotovil boš, da boš z manj truda in tveganja izpeljal naloge včasih celo idealno.

Če kriješ svojega partnerja v desno, ne hodi bočno, temveč preprimi orožje v levo roko.

Gibanje v dvojkah je osnovna oblika specilanega delovanja.

Vedno imej partnerja!

Dva uigrana specialca predstavljata veliko možnost različnih elementov:
- Imata možnost izvajanja maskirne discipline.
- Dobro lahko izrabljata elemente za presenečenje in slepilne elemente.
- Možnost medsebojnega pokrivanja.
- Možnost dobre sinhronizacije del in mišljenj, ki pripeljejo do strokovne avtomatizacije izvajanja nalog.

V dvojke smo formirani **vedno**, tudi kadar delujemo v sklopu skupin zaradi lažje izvedbe taktike ognja in manevra (medsebojnega pokrivanja) kot tudi zaradi skupnega premagovanja ovir, asistenc…

SPECIALNE REAKCIJE DVOJKE V BORBI

Že tukaj kljub temu da gre le za dva specialca, velja načelo negrupiranja – to je namreč izhodišče za vse specialne reakcije.

Reševanje soborca:

Če naš soborec nenadoma naleti na oboroženega in odločnega nasprotnika:
- glasno in energično zavpijemo »STOJ«
- takoj uporabimo orožje (tudi nasprotnik mora seveda kazati resen namen, da bo orožje uporabil). S tem preusmerimo nasprotnikovo pozornost na sebe, mu preprečimo hladnokrvno uporabo orožja proti soborcu, in vsaj za trenutek bo verjetno uperil orožje še proti nam.

Pri tem postopku izjemoma ni zaklon na prvem mestu, kljub temu pa takoj za zgoraj opisanima reakcijama reagiramo kot v temi »Specialna reakcija posameznika«, ko se spogledamo. Napad tukaj ni namenjen nam, reakcija je v začetni fazi namreč podobna, kot pri varovanju varovanih oseb, zato reagiram, kot je podrobno opisano v temi »Napad na varovano osebo«.

Manever okoli zaklona:

Če ima individualni nasprotnik zaklon na levi, se kaže (cev od orožja) levi od dvojke (po možnosti ima tudi zaklon na levi) in dela desni tako, da se približa po desni okrog (pazi tudi na lastno pokrivanje).

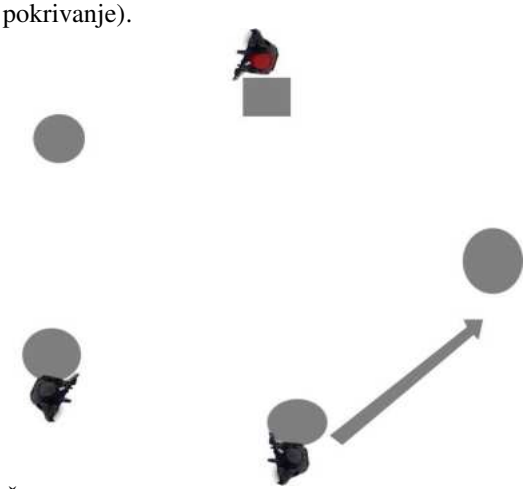

Če levi opazi, da je nasprotnik zamenjal zaklon na desno, takoj v desni rob sproži strele. Dokler nima desni primernega zaklona. Ko ga ima, samo zamenjata vloge.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

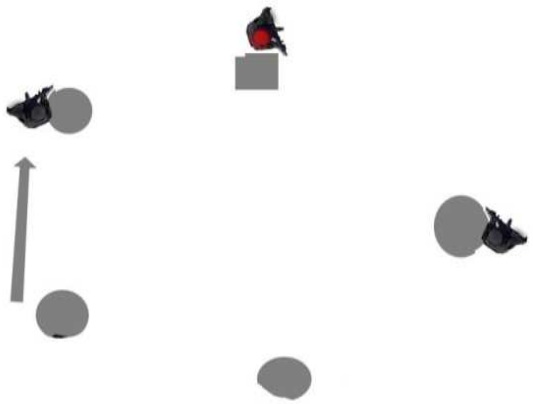

Vzbujanje pozornosti:

Tudi če vzbujamo pozornost, se ne postavljamo na čistini meter od drevesa, drugi pa se naj ne sprehaja po čistini, temveč naj prikrito najde pot za nasprotnikov hrbet.

Podobna preslepitev se namreč lahko doseže tako, da (v enakem primeru kot zgoraj) levi dela zelo dinamične skoke vstran in na polkrog ter s tem vzbuja pozornost. Desni pa se namesti še v desno in čaka, da nasprotnik pride na njegovi strani iz zaklona. V večini primerov pa se mu v tej senci lahko celo toliko približa. Tako se začne praktičen postopek z energičnim »STOJ«, odloži orožje (dvigni roke)…

Med prvim »stoj« soborec priteče v polkrogu okoli zaklona in po potrebi zaključi praktični postopek na nasprotniku.

Če je nasprotnikov več, jih eliminiramo v tem primeru z leve proti desni s tem, da se ne dela praktičen postopek, temveč se jih tiho eliminira.

Dinamičen nasprotnik:

Če je nasprotnik dinamičen, se mu umaknemo tako, da mu omogočimo dober položaj za naše zasledovanje, ki pa je hkrati takšen, da ga pripelje našemu soborcu pred cev.

Okoli objekta:

Ko zaznamo nasprotnika za vogalom, lahko, če je mogoče zaobidemo stavbo, da pridemo nasprotniku izza hrbta.

Pazimo na čas, ko smo zaznali zadnji nasprotnikov položaj do trenutka, ko bi nam tudi on lahko prišel naproti. (postoj pred vogalom in poslušaj njegov tek, zavzemi položaj za prevzem iniciative izza vogala ali delaj pogled z rekonstrukcijo). Če smo tako zaznali nasprotnika prej od predvidenega mesta, začnemo izvajati ukrepe za prevzem iniciative in nam soborec asistira izza nasprotnikovega hrbta (če je individualen nasprotnik, sicer pa oba izvajata ukrepe za prevzem iniciative).

Ko pa pridemo do zadnjega vogala (prej pogledamo okoli vogala) ne gremo naprej, temveč:

- izza vogala zavpijemo stoj, dvigni roke, odloži orožje, lezi na trebuh, dvigni desno nogo.
- S tem smo usmerili pozornost proti nam.
- Soborec pa priteče do vogala iz druge strani in nas krije, dokler nasprotnik ne leži.
- potem pa mu za hrbtom izvede praktičen postopek do konca.

Motilni elementi:

So borec nam lahko pomaga tudi tako, da daje motilne zvoke in s tem preusmeri pozornost nase in nam omogoči, da se v okrilju teh zvokov za nasprotnika neslišno približamo (odpre ogenj, lomasti, na glas vodi praktični postopek, opozorilni govor, klici na pomoč ipd).

Pri delu **v temi** nam soborec lahko izvaja slepitev nasprotnika z usmerjeno svetlobo ali odvzame svetlobo takrat, ko mi to potrebujemo (efekt kresničk) ali on osvetli območja, ki jih želimo opazovati.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Pri napredovanju para po temi nam premike osvetljuje partner izza zaklona – dokler mu ne preidemo v sij (delamo senco). Potem se zamenjata. Izvajamo lahko tudi vse preslepitve, omenjene že v »specialnih reakcijah posameznika« oz. drugih temah, s tem da jih lahko izvajamo lažje in prirejene za dvojke.

V to obliko dela spadajo tudi vse oblike insceniranih vpadov in druge preslepitve pri vpadu v prostor.

Kadar dvojka izvaja naloge, ki trajajo dalj časa si porazdelita, kdo bo kakšno obdobje aktiven, kdo pasiven. Če eden pripravlja »zavetje«, drugi varuje itd.

Pomoč v različnih višinah

Pri prevzemanju iniciative nad ognjem je zelo dobrodošla pomoč našega partnerja nad nami.

Klasična poteza para izza vogala je: prvi pogleda stoje in kleče prevzame iniciativo drugi pa takoj za njim stoje čez njega pomaga.

Vadi, vadi , vadi

Včasih ko je kaj za narediti (npr. prisloniti lestev, odpreti vrata, splezati kam ipd) je bolje da eden krije drug pa naredi to hitro in pošteno z obema rokama je bolje kot da se oba trudita na pol z delom z eno roko z drugo roko pa pokrivata. Podobno se odvija ko opravljamo pregled nasprotnika ali ko ga zvezanega spremljamo iz objekta ipd. To so pomanjkljivosti, ki izvirajo iz premalo vadbe delovanja v parih.

BORBENO STRELJANJE V PARIH

Kadar je soborec v slabem zaklonu, pri menjavi nabojnika, nadevanju plinske maske ali drugem opravilu, ki zmanjšuje njegovo varnost, ga pozorno pokrivamo (po potrebi tudi z ognjem – glej »aktivno pokrivanje«).

Gibanje dvojke mora biti uigrano predvsem pri delu v urbani sredini, kjer s svojimi položaji:

- nenehno pokrivata čim večji kot
- pokrivata en drugemu mrtve kote
- pomagata pri napredovanju s ščitenjem in ognjem.
- pomagata drug drugemu pri fizičnem premagovanju ovir, uporabi in nameščanju opreme, logistiki ….
- pomagata si tudi z asistencami (osvetljevanjem prostora en drugemu, podajanjem streliva, odpiranjem vrat itd.)

Kadar se gibljeta en za drugim, zadnji pokriva tudi nazaj in na obe strani, prvi pa naprej in na obe strani. Po potrebi si tudi pomagata tako, da oba za določen trenutek usmerjata pozornost oz. ogenj v nevarno območje.

Pri delu **ponoči** je predvsem pomembno, da imamo predstavo, kje je soborec in kaj počne. V dilemi se spomnimo, da že generalno velja, da delujemo samo na jasno razpoznavne cilje. Pri tej situaciji pa dodamo, da pustimo, da se nam nerazpoznavna oseba približa (saj je v gibanju v manjvrednem položaju) in šele, ko ga bomo 100% prepoznali mu damo vedeti, da smo tam.

Če sta oba pasivna, so možne različne oblike preslepitev.

ORGANIZACIJA:

V realnih situacijah predvsem, ko se situacija nepričakovano zaostri moramo imeti razdeljeno moštvo, ne le na skupine temveč tudi na pare (dvojke), da v prvih trenutkih zmede popazijo vsaj med dvojkami eden na drugega.

Če so že razlogi, da je orožje tako visoko dvignjeno je to isto tudi razlog, da smo močno sklonjeni ali da ob postanku celo počepnemo!

Dvojke uporabljamo tudi v izvidništvu. Kadar izvidnik nima stika s člani svoje enote tako, da bi ga ti lahko pokrivali pri njegovem izpostavljenem opravilu, mu dodelimo par, ki se izmenjaje pokrivata in pregledujeta.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

GIBANJE SKUPIN

Gibanje skupin je v osnovi *vojaška taktika*, vendar, ker je marsikateri nujno potreben moment možno osvojiti le na takšen način je nujno, da jo osvojimo v temeljnih delih usposabljanj. Nujno jo moramo tudi nadgraditi z *delom v urbani sredini* in takšno s svojimi izjemami redno vaditi v okviru rednih nalog specialne enote.

Skupina ima vodjo skupine, s katerim morajo biti vsi posamezniki ves čas v stiku (lahko posredno preko radijske zveze, preko našega soseda ipd.).

DODATEN POUDAREK NA NAČELIH:

Pri gibanju skupin moramo dati največji poudarek na **načelo negrupiranja**. Pri čemer mora biti razporeditev naših ljudi vseskozi optimalna. Vsak mora biti v stiku z levim in desnim in zasedati mesto, ki mu po razporedu pripada.

Izpostaviti moramo tudi **načelo zavarovanja,** pri čemer se razume, da je enota zavarovana iz vseh smeri s poudarkom na nevarnejše točke oz smeri.

V primeru, da se skupine oz. posamezniki gibljejo na vizualno razdaljo ali celo več, vsak zase spremlja celotno okolico.

Spremljamo ne le položajev, temveč ko **čutimo okolico**, čutimo tudi vsakega posameznika v vseh malenkostih. Tako vedno vemo ne le, kdo je naš in kdo nasprotnik, temveč tudi kaj in zakaj je kdo od njih kaj naredil… (tako avtomatsko zaznamo znake, nasprotnika, tiha eliminiranja, infiltriranje nasprotnika na naše območje oz. med naše ljudi itd.).

Zaradi večjega števila ljudi se mora v skupinah poostriti tudi **maskirna disciplina**.

POHODNA KOLONA

Pri hoji navzgor ali navzdol moramo na silo opazovati okolico, ker nam pogled neprestano sili pod noge.

DINAMIKA:

Pohodna **hitrost** po vojaških normativih je 4 –5 km na uro. Kolona v nevarnem gozdu se giblje z hitrostjo približno 1km/h. Hitrost same hoje specialnih enot mora po potrebi znašati nad 7 km na uro za hitre premike. V urbanem delu pa je hitrost preveč sorazmerna specifiki, da bi jo lahko opredelili.
Dinamika pohoda se dirigira tako, da varno in pravočasno pridemo na cilj.

Pohodna kolona se lahko opravlja z različnimi razmaki. Izvidniki se uporabljajo glede na stopnjo nevarnosti. Pohodni razpored mora omogočiti, hitro, zanesljivo in nemoteno gibanje. Ves čas moramo biti operativno zmožni se organizirat za posebne namene.

GIBANJE:

Ob razvrščanju v pohodno kolono se ne postavimo v kolono ob povelju za pohodno kolono, temveč počakamo na izhodiščnem mestu z vsemi nalogami zavarovanja, dokler se ne pojavi dovolj velik razmak od predhodnega in vstajamo šele, ko je dovolj razmaka od zadnjega do nas.
Kolona pri svojem gibanju išče najbolj optimalno **pot** (notranja stran ceste - ob hribu, izogiba se odprtim območjem ipd.).
Kolona se giblje **v razmaku**, ki ga določi vodja kolone. Prosti razmak pomeni, da individualno prilagajamo razmak na podlagi lastne presoje situacije. Kadar moramo imeti enoto strnjeno,

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

dajemo razmak v korakih. Pri večjih razdaljah v korakih bi namreč lahko prišlo občasno do pretrganja kolone. Zato je bolje odrediti razmak na vizualno razdaljo oz. na vizualno razdaljo drugega, tretjega pred nami. Kar pomeni, da jih vsak vidi toliko pred seboj. Pri tem je potrebno paziti, če je dolga kolona, da bodo zadnji ob situacijah, ko se preglednost zmanjša (ovinki, vegetacija objekti ipd) morali teči in obratno, dalj čas stati, ko se preglednost poveča. Zato prilagodimo hitrost tudi tej okoliščini.

Orožje:
V koloni je orožje obrnjeno:
- kadar smo razmaknjeni na razmake, ovrednotene v metrih oz. korakih, eden levo drugi desno
- če pa smo razmaknjeni na vizualne razdalje, pa imamo orožje obrnjeno v tisto smer, ki nam je najbolj nevarna tisti trenutek.

IZVIDNIKI:

Nevarnost nasprotnikovega delovanja lahko zahteva, da se pohodna kolona organizira s čelnim, bočnima in hrbtnim izvidnikom.
Izvidniki so od kolone oddaljeni toliko, da imajo z vodjo kolone stik (oz. zadnji vsaj s predzadnjim)
Izvidniki prilagajajo hitrost dela in razdaljo med vodjo kolone in njimi. Ta pa prilagaja slednje vsem dejavnikom.

Izvidnik se giblje tako, da pregleda vsa pereča območja pred oz. ob koloni, zato se giblje od pereče točke do druge (pogosto zgleda to kot velik cikcak). Pogosto mora na mesta, kjer se največ in najbolj jasno vidi, čeprav so dostikrat to najbolj izpostavljeni deli in bi pri gibanju posameznika bile to nedopustne napake. Slednje poizkuša popraviti z maksimalnim upoštevanjem maskirne discipline in stopnjo previdnosti predvsem na izpostavljenih točkah. Pri delu v neurbanih predelih posveča pozornost poškodbam tal iz komunikacije (cest, poti), po katerih lahko pogosto odkrijemo zasedo. Prav tako se bočna izvidnika gibljeta od ene pereče točke do druge. Pri tem pazita, da se ne oddaljita od enote. Naloga članov enote, s katerima imata stik je tudi, da jih pokrivajo pri njihovem izpostavljenem opravilu.
V koloni imajo vsi pripadniki določeno vlogo izvidnika, ker je verjetnost, da so izvidniki kaj spregledali (ne sanjamo – z vso pozornostjo čutimo okolico), saj je lahko vsak trenutek pomemben pri reakciji na zaznane okoliščine.

Če pride do postanka zaradi prilagajanja hitrosti oz. varnostne problematike, izvidniki poiščejo zaklone. Ves čas je potrebno, da vsi v koloni spremljajo tudi dogajanje za seboj, če pride od zadaj kakšen znak, da se prenese do vodje kolone in da na njega lahko reagiramo.

Dodatni izvidnik:

V urbanih predelih velja pravilo, da izvidnika delujeta kot par (navadno gre za fizične ovire in par nastopa samostojno). Sicer pa, v vojaški taktiki, če se pojavi potreba, da se pregleda tudi območje, ki je toliko oddaljeno, da bi se pretrgala zveza z enoto, obvestijo izvidniki vodjo kolone ali ta na lastno iniciativo da še enega ali več izvidnikov v pomoč.
Pomožni izvidnik:
- se giblje med vodjem kolone in glavnim izvidnikom
- skrbi za stik s kolono
- krije glavnega izvidnika
- pregleduje teren med kolono in glavnim izvidnikom.

Po prenehanju potrebe po dodatnem izvidniku, dodatni prevzame vlogo glavnega, glavni pa se vrne h koloni na rep. Pri uigranih dvojkah se zamenja celo dvojko.

Če je nevarnost iz ene strani kolone in bi bilo to območje potrebno pregledati (objekt ipd), se lahko izvidnik na tisti strani odstrani in pregleda ta del posebna skupina.

Zamenjava izvidnikov se izvaja tako, da novo določeni izvidnik gre do starega izvidnika, ga zamenja in počaka za zaklonom, da ga kolona prehiti in se ji priključi na repu. Menjava izvidnikov se lahko opravi tudi po prenehanju potrebe.

Izjemoma v primeru časovne omejenosti premika lahko izvajamo izvidništvo tako, da gre novi izvidnik naprej in pregleda teren oz. določeno razdaljo pred starim izvidnikom. Stik z vodjem vzdržuje preko pomočnika. Ko pa stari pride do območja, ki ga je že pregledal novi bočni izvidnik se vrne h koloni. V tem času se kolona prilagodi tako, da je vodja kolone ponovno v stiku z novim izvidnikom, ki je bil do takrat v stiku le s starim

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

izvidnikom (s sistemom radijskih zvez je seveda enostavneje vzdrževati stike z vodjo, vendar so opisani postopki šolski kot osnova za pravilno delo, zato jih moramo obvladati).
Takšne oblike so pogostejše pri premikih večjih enot, kjer območje prej v globino pokrijemo s patruljami.

HITRE POHODNE KOLONE

Hitre pohodne kolone se uporabljajo pri hitrih premikih na položaje (poznamo približen položaj nasprotnika). Če je položaj približen oziroma je možnost, da nas nasprotnik preseneti tudi na območju gibanja opravljamo premike v hitrih kolonah v vizualni razdalji in le izjemoma z bočnimi izvidniki.

REAKCIJE NA NASTALE OKOLIŠČINE

so lahko različne:

- Če nasprotnika zaznamo preden on zazna nas, ga lahko napademo ali se mu izognemo.

- Če pa nas nasprotnik preseneti, reagiramo postopoma po navodilih iz teme »reakcija na zasedo«.

Podpora
Ljudje s posebnimi nalogami - **podpora** (zdravniki, tehnična služba ipd) so v zadnjem delu kolone, nikoli pa zadnji. Zadnji je vedno zadnji izvidnik.

Opazujejo vsi
Človeška napaka, da **gledamo pod noge** pride zelo do izraza prav v pohodni koloni, zato pazimo nanjo vsak trenutek.

OB POSTANKU

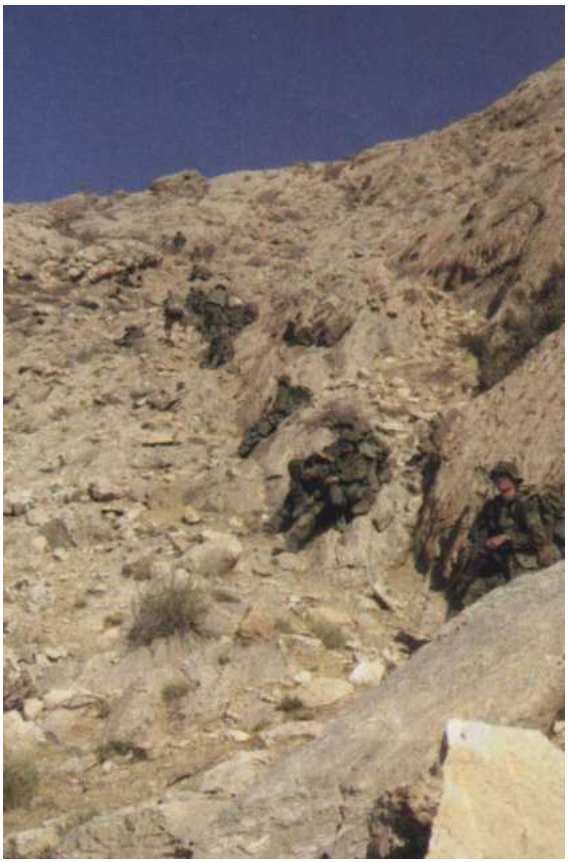

Ob postanku je potrebno kolono primerno zavarovati na primernem mestu.

Mesto za postanek mora imeti:
- možnost prikritega postanka
- istočasno pa mora imeti možnosti dobrega opazovanja
- in prikritega prihoda in odhoda

Za daljše počitke pa se upoštevajo načela za postavljanje baze oziroma tabora.

Za zavarovanje manjše enote se lahko razporedi moštvo v klin oz., če ne vemo možnost prihoda nasprotnika, v krog.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

SPECILANE POLICIJSKE IZPELJANKE

Skozi vojaško pohodno kolono preidemo na delo v urbani sredini in kasneje iz tega specializiramo določene vaje, ko jih kombiniramo s specialnimi policijskimi nalogami.
Na momentih pridobljenih v temi pohodne kolone namreč temeljijo specialne policijske izpeljanke vpada na »galamo« (glej vpad na galamo), premagovanje čistin…
Od tega »vojaškega« dela usposabljanja se razvije tudi možnost, da celotna skupina naenkrat v skoku premaga kakšno čistino in od tu prihaja tudi možnost uporabe dimne zavese za takšne premike.
Prav tako lahko to kombinacijo z dimno zaveso uporabimo za prikritje, pomoč in izvlečenje ranjenca iz ogroženega območja.

Pohodna kolona nas mora naučiti biti bolj pozoren. Ne sme se več zgoditi takšna pasivnost – dvigni orožje, skloni vsaj glavo…!

STRELCI

Strelci so linijska formacija, namenjena prijetju oseb ali iskanju predmetov, izjemoma pa tudi kot vojaška formacija kot frontalna oblika bojevanja.

IZVEDBA

Strelci se izvajajo na **povelje**: v strelce v levo, desno ali oboje. Pri čemer se prvi ustavi, drugi pa pride do njega, nato pa se odmakne bočno od njega v levo ali desno, kamor je bilo dano povelje.
Če je povelje dano v levo in desno, gre prvi levo drugi desno itd. (če se dela pod ognjem, se dela v skokih).

Pri **širjenju in oženju formacije** dajemo povelja tako, da se aktivnosti začnejo na kraju, kjer bomo držali smer napada istočasno pa, da si pri malih razmakih in širokem spektru pokrivanja ne pridemo pred cevi (npr.: širjenje iz leve v desno se da komanda z leve naprej, če ožimo formacijo iz leve, damo komando z desne naprej in obratno). Pri stiski s časom lahko poveljujemo po več ljudi naprej ali cela krila naprej. Dobro je tudi spreminjati sistem dela, da nas nasprotnik ne bere.

Strelci se izvajajo v sklonjeni hoji. Ob postanku ali navzočnosti nasprotnika pa preidemo v zaklon in

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

nadaljujemo gibanje po formacijskih poveljih. Najbolj primerno je poveljevanje po zvezah (vsaj vodja in krila).
Strelci se izvajajo v liniji oz. v rahlem klinu, nikoli pa z zaprtimi krili, dokler nasprotnika ne odkrijemo (nevarnost bočnega napada). Zato morata bočna posvečati maksimalno pozornost bokom.

Vodja skupine je malenkost za skupino, vodja oddelka malo za oddelkom, enote za enoto itd). Materialno tehnične pomoči in vse ostalo za vsemi.

Skrajna na krilih imata zaklone vedno na notranji strani, da lahko pokrivata dogajanje na krilih.

Strelci v temi so res izjema od izjeme.

Pri izvajanju strelcev je nujno da:
- ustvarimo prostorske omejitve
- postavimo širšo blokado
- da imamo vsaj opazovalna mesta
- zasede, blokade in podobno pokrivanje terena,

sicer je izvajanje strelcev nesmiselno, ker je to element togega frontalnega vojaškega delovanja na okupiranem ozemlju. Mi stremimo za tem, da nasprotnika primemo, ne pa, da ga lovimo oz. preženemo. Zato se oblika strelcev uporablja le kot eden od elementov pri preiskavi terena, pregledu večjih prostorov (hangerji, veleblagovnice, garaže ipd).

RAZMAK:

Če ni podanega razmaka, se gibljemo v optimalnem razmaku kar pomeni, da smo vedno najmanj na vizualni razdalji z levim in desnim in istočasno za nami ne ostajajo nepregledne točke. Pri tem se moramo gibati popolnoma fleksibilno, kar pomeni, da ne gremo samo naravnost, temveč velikokrat v velikem cikcaku, kjer upoštevamo hitrost gibanja sodelavcev glede na preglednost terena. Pri čemer jim pomagamo tako, da tam, kjer je preglednost večja se gostota formacije razredči in pregleduje cikcak, v težje preglednem pa se zgostijo in pregledujejo naravnost. S tem se čas približno izenači in območje pregledanega terena ostaja enako.

Območje je težko pregledno zaradi objektov, reliefa in vegetacije, pa tudi zaradi dima, megle…

Kadar naletimo **na težko pregledno in prehodno območje** in je potrebno, da se pregleda, v tem primeru pregleda območje tisti, ki so na njega naleteli, ostali pa jim pomagajo s stranskim kritjem. Po opravljenem pregledu pa v liniji ponovno nadaljujejo gibanje. Sredina formacije se v tem primeru giblje tam, kjer bi se naj gibala oseba.

Pogosto je primerna diskrecijska pravica vodje skupine, kako bo deloval v sklopu formacije. Tako lahko pride do odločitve, da celotna skupina premaga neko čistino v enem skoku - seveda s primerno taktično logično odločitvijo.

OPERATIVNO IZVAJANE:

Iskanje predmetov se opravlja v razmaku, ki je odvisen od predmeta, ki ga iščemo in karakteristik terena. Izvaja ga večje število ljudi, zato so specialne policijske enote vključene v takšno delovanje le organizacijsko (da se drži prava smer, razmaki, zveze in podobni nasveti).
Iskanje oseb (nevarnih oz. oboroženih) pa opravljamo na manjših območjih sami, na večjih območjih pa v sodelovanju s številčnejšimi enotami tako, da čakamo v ozadju z dobro mobilno skupino. Ob odkritju iskane osebe se napotimo na kraj ter tam prevzamemo vlogo ožje blokade in realizacijo prijetja osebe.
Ob stiku z osebo začnemo zapirati krila in ga s tem tudi delno usmerjamo pri njegovem gibanju. Takoj, ko nam to začne uspevati ga poskušamo prisiliti, da

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

ostane v zaklonu, nato pa ga bliskovito obkolimo. Če smo ga fiksirali v zaklon ob prvem kontaktu, nam ni potrebno zapirati kril, temveč ga takoj obkolimo.

Obkoljevanje izvajamo tako, da gresta levo- in desno-krilni toliko okrog, da se ne izpostavita nasprotniku (približno po poti, ki bi bila primerna za postavljanje ožje blokade) in s tem lahko povečata hitrost gibanja. Paziti pa morata, da ne izgubljata stik s svojimi notranjimi soborci. Tako v praksi sklenjeni krog ne sme biti večji, kot pa so vizualne razdalje med specialci. (če delamo z manjšim številom ljudi, lahko razširimo krog toliko, da imajo specialci vizualno pokrit krog med skupnimi točkami (kot pri principu širše blokade). Ko sta krilna povezana, se vsi postavijo v položaje, kot jih zahteva ožja blokada.

Pokrivanje večjega območja se lahko izvaja le z zasedami (izhajamo iz teme »širše blokade«).
Če oseba beži, se napotimo pred njo in ji postavimo zasedo, v katero nam jo pripelje in usmerja številnejša enota z zapiranjem kril. Ko oseba pride v kontakt z nami, jo obkolimo (ožja blokada in prijetje). Številčnejša enota pa nas obkoli (po principu širše blokade).

V strelski formaciji je lahko tudi **oklepno vozilo**, sploh na večjih odprtih območjih. (sploh, kjer nimamo zaklonov in bi se izpostavljali z gibanjem na prostem). Paziti pa je potrebno, da ne ostajajo nepregledana mesta.

Fleksibilnost specialne oblike delovanja v strelcih se kaže tudi v tem, da linija ni vedno stroga temveč prilagodljiva zaklonom, konfiguraciji, vegetaciji, varnostnim razmeram itd. Tako se specialec lahko samoiniciativno ob primernem trenutku odloči za vmesni skok oz. korekturo položaja. Vseeno pa je potrebna dobra koordinacija, uigranost (harmonija) med posamezniki kot skupinami predvsem zaradi medsebojnega kritja.

Pozor: pogosto je potrebno spremeniti položaj, če želimo učinkovito pokrivati sodelavca z orožjem (iz ležečega stava moramo kdaj celo poklekniti ipd), da zagotovimo načelu pokrivanja pod istim kotom kot se gibljejo naši ljudje.

SPECILANE POLICIJSKE IZPELJANKE

Pri pregledu večjih prostorov se pojavljajo strelske formacije.

Temo »strelci« je potrebno osvojiti postopoma. Od osnovnih vojaških izvedb frontalnega bojevanja (s ciljem utrditi elementarne momente za preiskavo terena, naselja ipd) do specialnih policijskih postopkov v urbani sredini s ciljem obvladovanja osnov za specialne dejavnosti, kot so:

- pregled večjih prostorov (hangerji, veleblagovnice, garaže ipd)
- blokade
- praktičen postopek ipd.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

VERIGA

Veriga je sistem gibanja formacij, ki se jih izvaja v koloni.

Ob nevarnih situacijah ali bo stiku z nasprotnikom kolona preide v zaklone in gibanje v verigi tako:

- prvi opazuje okolico in preceni situacijo
- izbere naslednji zaklon na izbrani poti
- se premakne
- da znak za premik nazaj
- znak potuje od prvega proti zadnjemu, od enega do drugega
- ko zadnji sprejme znak začne izvajati premik proti predzadnjemu.

Pri tem je pozoren na držo orožja in zaklon, ki ima borec pred njim.

Na podlagi tega se odloči za svoje gibanje.

V večini primerov izberemo zaklon nad njim (če on kleči, mi stojimo ipd), on pa pod nami nadaljuje z gibanjem.

Kadar je možno iz zaklona z obeh strani, je možno več kombinacij, ki jih izbiramo na podlagi taktičnih pravil:

- Če pot verige poteka tako, da je večja nevarnost iz ene strani, predhodni drži orožje izza druge strani zaklona. Mi začnemo gibanje izza prve strani zaklona, se na tej stani namestimo (preprimemo orožje) v novem zaklonu ob soborcu in pokrivamo njegov premik, šele nato pa se premaknemo na drugo stran zaklona – tako nam ne skoči pred cev.

Trenutek menjave zaklona je trenutek ranljivosti verige na tem členu.

- Tam, kjer je za zaklonom lahko skrit le eden (nizki, ozki zakloni) lahko imamo orožje v isti roki in hočemo zaleči na njega, vendar se ta v tem trenutku prevali, mi pa zasedemo njegovo mesto.
- Zaklon oz. njegovo stran zbiramo tudi na podlagi tega, kam se ima naš predhodnik namen gibati in katero stran mu je nujno pokriti. Prav tako pa je predhodnik dolžan, da pripravi primeren prostor.

POSEBNOSTI PRI VERIGI:

Klasična veriga je osnovna oblika splošnega policijskega delovanja. Pomembno je, da imamo zakoreninjene njene osnovne značilnosti, na katerih gradimo »premik v sistemu verige«, ki v praksi specialnega policijskega delovanja sestoji bolj iz elementov posebnosti pri verigi.

Že pri osnovnih variantah se pogosto pokaže potreba po spremembi načina, te se pojavijo pri prelomnicah (vogalih, ograjah, nasipih, ipd).

Posebnosti oblikuje specifika trenutnih okoliščin:

1. včasih je bolj smotrno, da pokriva določeno območje gibanja eden ves čas. Tako lahko kontinuirano in budno spremlja dogajanje, na nevarnem območju, ostali pa se gibljejo v njegovem zaledju.

Takšen manever mora biti nižji in nekdo nas mora pokrivati z dolgocevnim orožjem, moramo pa tudi meriti čez drugo oko !!

2. v primeru, da izvršitev naloge zahteva dinamiko, pokriva eden ali del skupine, ostali pa hitro (posamično, v parih ali cela skupina) izvedejo premik. Tisti, ki krijejo se v verigo vključijo praviloma na rep.
3. Svoj položaj lahko tudi tisti, ki pokrivajo premaknejo samo z namenom učinkovitejšega pokrivanja, da lahko gre veriga po zaželeni poti.
4. Lahko tudi posameznik, ki zazna nevarnost verigo preusmeri, sam pa iz tega perečega mesta pokriva gibanje verige.
5. Lahko celo polovica skupine opravi skok, ko jo druga polovica pokriva.
6. Lahko se iz verige nekdo odcepi za izvedbo kakšne posebne naloge in ga drugi iz verige ta čas pokrivajo.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

PREISKAVA TERENA

ŠIRŠA BLOKADA:

Širše blokade se praviloma postavijo s prevozom – lahko tudi helikopterjem.

Pred preiskavo terena najprej postavimo širšo blokado. Upoštevati moramo dejstvo, da širša blokada, ne bo 100% uspešno zaustavila nasprotnika. Kajti iz samega namena širše blokade razberemo, da je osnovna naloga, da se nasprotnik zazna pri prehodu iz tega območja. Res pa je, da se z dobro postavljeno blokado poveča možnost uspešnega zajetja.
Blokada, ki je ostala na pregledanem območju (za hrbtom formacije za pregled) se lahko umakne.
Do blokade se lahko gibamo relativno hitro in varno.
Izhodiščno mesto je tik pred blokado.
Strelsko formacijo se postavi v nivoju širše blokade.

GIBANJE:

Gibljemo se čim bolj **prikrito**, zato se gibljemo tako, da koristimo konfiguracijo terena, vegetacijo ipd. Ves čas upoštevamo vse finese maskirne discipline, opazovanja in zaznavanja okolice (čutimo okolico). Ko situacija ni dovolj jasna, se lahko preide iz hoje v izmenično gibanje, pri čemer nas po dogovoru pokrivajo sodelavci.
Razmake prilagajamo preglednosti terena.
Pri gibanju v strelski formaciji se gibljemo in izbiramo pot ***z namenom pregleda terena*** in ne bojevanja v strelski formaciji.

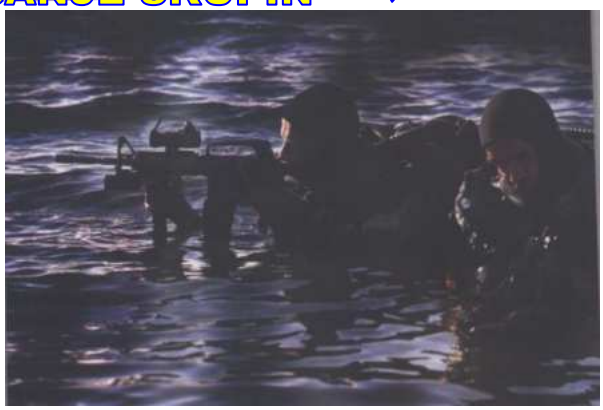

Včasih je potrebno pregledati tudi barja, močvirja, reke…

Ne izogibajmo se lažnim ***oviram*** (dno pri vrtačah, grmičevje, skalovje, jarki ipd). Če naletimo na oviro, postopamo kot pri strelski formaciji pri težko preglednih terenih.
Izmenično gibanje se **najlažje** izvaja z desne naprej (razen, če imamo edini orientir za gibanje na levi). Če se mudi, lahko z obeh strani, ali pomaknemo celo krilo na določeno linijo itd.

Pokrivanje:

Pri premikanju sodelavca zavzamemo najprimernejši položaj za pokrivanje. V nekaterih primerih lahko iz ležečega stava tudi pokleknemo, če sodelavec napreduje v teku (če ne vidimo, kam naj bi pokrivali) saj načeloma, če ne bodo njega zadeli, ki stoji ne bodo niti nas, ki klečim. To je le okvirno in se uporablja izjemoma). Prej naj vstane on, potem pokleknemo mi. Krijemo vedno s prave strani zaklonov, da pokrivamo zanj najbolj pereče območje.

Zaledje:

Pri tem delu imamo na razpolago rezervo za zamenjavo utrujenih mož, dopolnitev vrste po potrebi, postavljanje blokad, interventno skupino, tehnične službe in podporo.

ZAPIRANJE KRIL:

Praviloma izvajamo obkoljevanja in zapiranje kril le v primeru, ko ima krilo še vedno stik z bočnimi v širši blokadi, in ob obkoljevanju, kjer osnovna linija ostane neprepustna.
Z zapiranjem kril lahko tudi delno usmerjamo gibanje nasprotnika. Takoj, ko nam to začne uspevati ga poskušamo prisiliti, da ostane v zaklonu, nato pa ga bliskovito obkolimo. Če smo ga fiksirali v zaklon ob prvem kontaktu, ni potrebno zapirati kril, temveč ga takoj obkolimo (glej temo »strelci/obkoljevanje«).

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

PRI PRIHODU DO OBJEKTA

se celotna formacija prilagodi objektu. Ožjo blokado postavijo tisti, ki so prišli k objektu s strani. Tisti, ki so pa naleteli na objekt, pa gredo na pregled objekta. Pri tem moramo upoštevati dane pogoje za postavitev ožje blokade in se na podlagi tega tudi odločati o našem delu pri objektu. Pozorni moramo biti na to, da smo z druge strani objekta še na ne pregledanem, torej nasprotnikovem ozemlju. Zato tudi v objekt poskušamo stopiti iz čelne strani, redkeje iz bočnih strani, izjemoma, posebej prilagojeno pa iz hrbtne strani.
Paziti moramo, da na steni, kjer se približuje formacija pustimo človeka kot del ožje blokade in ga ne porabimo v skupini (navadno dvojka) za pregled. Saj se ljudje, ki so levo in desno od objekta pomaknejo nekoliko naprej in oblikujejo ožjo blokado, pri čemer bi lahko nastala luknja. Za te dodatne potrebe lahko porabimo ljudi iz rezerve.
V primeru, ko imamo na nekem območju več objektov, se dela po temi »pregled naselja«.

FLEKSIBILNOST

skupin in posameznikov se kaže v prilagajanju svojega položaja, da bi lažje pokrivali svoje sodelavce, ko se zato pokaže potreba. Zato je stroga linija le izjema. Pri pregledu terena veljajo osnove iz poglavja »strelci«, predvsem, kar se tiče zajetja oseb.
Kadar pregledujemo večje zemljišče in ga moramo pregledati z več prečesavanji ob premikanju formacije postavimo novo širšo blokado.
Pri pregledu zemljišča mora poveljevati vedno le ena oseba.

TERENU PRED PREGLEDOM DOLOČIMO:

- *Zborno mesto* (mesto, kjer se po prevozu na območje akcije ustavimo, se pripravimo za akcijo, pustimo vozila ipd)
- *izhodiščno mesto* (mesto, iz katerega se začnemo neposredno razvijati na izhodiščno linijo)
- *izhodiščno linijo* (na mestu, kjer nam konfiguracija in vegetacija ne zemljišču daje možnosti za prikrito razvrščanje)
- *smer pregleda* !
- *robove levega in desnega krila,* ki lovijo stik z blokado
- *končno linijo* (kjer zajamemo osebo ali naletimo na našo blokado)
- *regulativna linija* pomeni poravnavanje vrste (najlažje na preglednih delih zemljišča ali po komunikacijah). Sicer pa so dolžni dosegati ravnanje tako, da vsak posameznik posveča pozornost svojemu sosedu in tako prilagaja hitrost in smer gibanja.
- *kritična mesta* !

UPORABA HELIKOPTERJA:

Če pri preiskavi vključimo helikopter, se ga usmerja tudi s tal.

Helikopter uporabljamo za:

- *pomoč pri usmerjanju enote*.
- *opazovanje okolice*, kjer bi se lahko iskana oseba nahajala (uporaba reflektorja ponoči).
- V njem je tudi *skupina za zajetje osebe.*
- S helikopterjem se lahko tudi **umerja gibanje iskane osebe**. Če oseba želi, da jo najdemo se namreč giblje proti območju, kjer deluje helikopter in želi biti čim bolj vidna. Če pa ne želi, da jo najdemo pa ravno obratno.
- Helikopter nam omogoča tudi, da osebo *prizemljimo (se skrije*) ob kontaktu.
- Prav tako u*počasnjuje gibanje nasprotnika,* saj mora izbirati pot glede na opazovanje iz zraka.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

OKLEPNO VOZILO:

Oklepno vozilo se vedno uporabi v preiskavi v določenih segmentih, predvsem pri:

- *transportu* oseb čez še nepregledana območja
- *približevanju* nevarnim območjem
- *za patruljiranje* po nevarnih območjih, ki nam omogoča opazovanje in onemogoča brezskrbno gibanje nasprotnika (uporabljamo zvočne in svetlobne efekte ipd)
- za samo *realizacijo prijetja*

Če je na terenu veliko vodnih površin, je uporaba borbenega čolna nujna.

ČE OSEBA BEŽI,

se napotimo pred njo (helikopter, oklepnik ipd) in ji postavimo zasedo, v katero nam jo pripelje in usmerja številnejša enota z zapiranjem kril. Ko oseba pride v kontakt z nami, jo obkolimo (ožja blokada in prijetje). Številčnejša enota pa nas obkoli (po principu širše blokade).

Pes je pri teh nalogah zelo dobrodošel.

KLIN

Klin je najpogostejša borbena formacija.

Izvaja se po dveh parametrih:

- Prvi (manjše vrednosti) pove razmak med ljudmi
- Drugi (večje vrednosti) pa pove razmak med zadnjima na krilih oz. odprtost klina.

Kadar računamo, da bo klin pokril neko območje ne smemo množiti razdalje med ljudmi, ker je razpon odvisen od razmaka med krilnima dvema.

V KLIN SE RAZVIJEMO IZ:

- kolone (eden levo, drugi desno) v ofenzivnem delovanju
- strelcev (v defenzivnem delovanju) in sicer tako, da tisti, ki ima najboljši položaj in ognjeno moč tvori vrh klina, ostali, pa oblikujejo njegova krila..

KLIN NAM:

- v defenzivni vlogi omogoča precejšno zaščito v negotovih situacijah, tako je dobro izhodišče za večino taktičnih izpeljav
- v ofenzivni pa je učinkovit proti številčnejšemu in nevarnejšemu nasprotniku.
- Klin je klasična formacija, ki se postavi tudi v primerih, ko ne vemo, kako bi reagirali.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

PETORKA V KLINU:

Kadar tvori klin pet ljudi, so razporejeni po dva na krilih in vodja skupine na sredini. Klin brez špice namreč omogoča tudi delovanje vodji skupine, ki je v tako mali skupini sestavni del moči.
Klin je oblika delovanja formacije, ki zagotavlja prednosti, da imamo vodjo enote vedno v sredini in ima pregled nad moštvom, kot tudi varen položaj. (saj zaradi njegovih dodatnih obveznosti z organizacijo dela velikokrat nima možnosti, zadostne oblike samozaščitnega delovanja).

KLIN KOT BORBENA FORMACIJA:

Tudi med drugimi formacijskimi postavitvami kot so: pregled terena, pohodna kolona.. (predvsem izvidnica) se lahko uporablja formacija klina.

Dobra stran klina je predvsem to, da je ranljiv le iz ene (zadnje) strani.
V primeru enostranskega bočnega napada ga je mogoče dopolnjevati z možmi iz drugega krila.
Obračanje celotne formacije se lahko izvaja pod kritjem krila, ki je že delno obrnjeno v želeno smer (pri bočnih napadih)

SLABOSTI:

- lahko prevelika grupiranost
- predolge poti pri zapiranju kril in obkoljevanju.
- Možnost slabšega pokrivanja vrha klina, ko je zanj potreben umik. Takrat je najbolje, da se para (na krilih) izmenjujeta z umikom in pokrivanjem.

SLEDENJE NASPROTNIKA:

Sledenje nasprotnika se naj učinkoviteje opravlja z sledilnim psom. Na čelu je torej vodič s službenim psom, za njim pa formacija, ki se giblje v obliki klina.
Odprtost klina je odvisna od tega:

- koliko je imel nasprotnik možnosti ovinkarjenja (da ne pohodimo nasprotnikovih sledov)
- od možnosti, da bomo nasprotnika zajeli (pri čemer se preide v strelce, zapiranje kril in obkoljevanje)

Pri tem delu je nujno kombiniranje z blokadami, zasedami in dobro mobilnimi ekipami, ki so v pripravljenosti.

Dobro mobilna ekipa se lahko iz helikopterja izkrca na vsakem zaželenem mestu.

Izjemno uspešno nam lahko pomaga tudi helikopter z opazovanjem in sledenjem. Učinkovito si lahko pomaga s tehničnimi sredstvi, npr. termovizija. Lahko nam pomaga tudi usmerjat nasprotnika (glej »delo s helikopterjem«).

Posamezniki za prevoze lahko uporabljajo tudi terenska motorna kolesa ali vozila.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

BLOKADE

Okoli kriznega mesta se najprej naredi zasilna blokada (glej temo: »talci – prvi nujni ukrepi«) Iz nje se izpelje ožja blokada:

OŽJA BLOKADA

Ožja blokada se izvaja okrog objektov oz. območij, v katerih imamo namen delovati.

Samozaščitniški čut iz načela lastnega zavarovanja nas mora opozarjati, da **mogoče niso vsi nasprotniki zajeti** v blokadi.

NALOGE:

po **prednostnem vrstnem redu** so:
1. Pokrivanje postopkov sodelavcev v območju ožje blokade
2. Skrbi za lastno varnost
3. Evakuacijske naloge za osebe na tem območju.
4. Preprečitev bega nasprotniku.
5. Preprečitev dostopa nepoklicanim
6. Zbiranje in poročanje vseh informacij

PRIHOD:

Prihod ožje blokade mora biti popolnoma nezaznaven, zato se blokada giblje **v širšem - skritem kotu** v sistemu verige, pri čemer koristimo njene posebnosti (do te mere, da lahko pride veriga skoraj v pohodno kolono z bočno izvidnico). Ob prihodu na kraj, kjer se mora posameznik odcepiti od skupine se ta odcepi in sam maksimalno nezaznavno nadaljuje pot do mesta za blokado.

POSTAVITEV:

Izhajajoč iz zaporedja teh zadolžitev postavimo ljudi tako, da bodo lahko izpolnjevali te naloge čim bolj dosledno.
Blokade s postavljanjem mož na vogale hiš, češ, da krije eden lahko dve steni ni primerno, če le imamo na razpolago **za vsako steno vsaj enega moža.** Ta ima namreč boljši kot opazovanja in možnosti delovanja kot tisti iz vogala. Če jih imamo na razpolago več, podvojimo po stenah, po vrsti po stopnji zahtevnosti.

Postavljanje blokade »na vogale« daje večji vizualni kot, a tudi slabši vpogled v objekt. Zato se ožja blokada (če le imamo dovolj ljudi) postavlja pravokotno na stene. Ob opazovanju pa moramo upoštevati tudi pogoje, ki nam omogočajo:

- Možnost pokrivanja naših sodelavcev z orožjem,
- Možnost delovanja na objekt ali nasprotnika (plin, ostrostrelec..)
- Preprečitev bega
- Primeren zaklon
- Primerna maska
- Diskreten prihod oz. umik…

Postavitev iz dveh strani:

Blokada se lahko začne postavljati tudi iz dveh strani in je končana, ko se srečata prva. Tako se postavlja, če moramo pohiteti in predvsem, če je na tem območju teren takšen, da ne dopušča nezaznavnega prehoda (velika čistina, voda, prepad ipd) in se morata prva srečati le vizualno.

Mesta posameznikov:

Pri ožji blokadi je pomembno, da so možje na vizualnem kontaktu, upoštevajoč zgoraj navedene zahteve. Mesto za blokado je lahko tudi začasno in se spremeni oz. prilagodi v trenutku, ko postane jasno, da smo navzoči.
Pri iskanju mest za blokado moramo upoštevati tudi navodila iz poglavij »kritja« in »zakloni«.
Ožjo blokado sestavlja tudi najmanj en (praviloma dva) ostrostrelec z opazovalcem. (omogoča mu zaščito in dober pregled nad situacijo).

Blokada mora omejiti tudi:

- prehode skozi zgradbe (tudi preko podzemnih hodnikov, streh, podstrešij in kleti)
- prehode skozi jaške pod cestne kanalizacije, inštalacijskih vodov za zračenje ipd

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

INFORMACIJE:

Z vsemi zajetimi osebami v območju ožje blokade (nasprotnike, naključne osebe kot tudi talce) izvedemo praktični postopek z natančno **identifikacijo**. Na podlagi tega ugotavljamo, če se nam je kdo izmaknil.

Že ob prvem stiku z zajetimi (lahko koristimo še strah od šoka) jih lahko koristimo za kakšen **nujen taktičen podatek.** Če je možno, tudi od ranjenih zberemo kakšno pomembno informacijo.

Čim bolj natančno moramo vedeti, kje in kdo je v območju ožje blokade.
Vedeti moramo tudi za vsakega našega moža (napadalci, podpora, pirotehniki, drugi pomočniki asistenti in svetovalci).
Potrebno je narediti čim bolj natančen seznam z čim več podatki o vseh teh ljudeh.

STROKOVNOST:

Ožjo blokado obvezno postavljajo **pripadniki specialne enote**, saj:

- se poznamo med seboj, kdo je kdo že po silhuetah in načinu gibanja
- Vemo točno, kaj bo kdo naredil, kdaj rabi kdo kakšno pomoč oz. asistenco
- poznamo celotno taktiko, ki nam omogoča skrbno ščitenje med približevanjem in delu ob objektu.

Pri tem uporabimo tudi specialiste iz naše enote (ostrostrelci ipd), specialno opremo in oborožitev.
Maksimalna usposobljenost in sinhronost vseh delov enote zagotavlja večjo varnost in dober rezultat.
Tudi evakuacijo talcev iz območja ožje blokade opravljajo specialci.
Lasten sistem zvez pogojuje pravilno uporabo ožje blokade.

V območje ožje blokade ne sme vstopiti NIHČE, ki zato ni posebej usposobljen na vajah (niti premier). Na to nas opozarja prva smrtna žrtev v SWAT Detroit, ko je pristopil namestnik šerifa z neutišano zvezo. Nasprotnik je spustil rafal skozi vrata in steno.

DEMONSTRACIJA SILE:

Položaj ostrostrelca v primeru demonstracije sile.

Včasih je potrebno, da nasprotniku pokažemo demonstracijo sile, pri tem ožja blokada pokaže:

- organiziranost, ureditev, red
- oborožitev, opremo, vozila, specialna vozila, oklepnike, helikopter …
- uporabna in neuporabna markantna sredstva in postopke

Tudi v teh postopkih se moramo usposobiti na vajah.

Prikaz sile na TV

Kot posebna oblika demonstracije sile je možnost, da prikažemo našo usposobljenost tudi preko videa oz. TV (mogoče v uvodniku pri poročilih, ko nasprotniki spremljajo medijski odziv zadeve).

Takšna oblika se lahko uporabi če:

- je nasprotnik že labilen in bi zaradi tega popustil in se vdal
- želimo nasprotniku prikazati brezizhoden položaj
- mu želimo preusmeriti pozornost na način oz. obliko dela, ki se je bo oklenil, kar nam bo ustvarilo boljše pogoje za izvedbo drugače načrtovane akcije.

Uporabi se lahko tudi:

- dramatiziran posnetek npr., kaj se zgodi z nasprotniki, ko se jih eliminira
- pretiran posnetek npr., da helikopter dvigne streho, eksploziv položi vse stene in se nasprotnik pred nami pojavi kot na krožniku.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Lahko jim damo tudi kakšne prospekte, članke, fotografije orožja, opreme iz vaj ali resničnih dogodkov.

Ogenj:

Ogenj je dovoljen samo za zaščito človeških življenj oz. na povelje.
Pripravljeni moramo biti na zaščito v primeru nepričakovanih dogodkov v območju ožje blokade. Predvideti moramo poteze za čim več alternativ.

V nočnm času moramo računati na:

- možnost spremembe pozicij, odvisno od preglednosti.
- dopolnitev moštva
- zagotavljanje potrebnih tehničnih sredstev

EVAKUIRANJE:

Ožja blokada zadrži osebe, da ne gredo na krizno območje in jih izroči evakuacijskim silam.

Skupina za evakuacijo:

- Deluje v okviru ožje blokade (obvezno so to specialci, lahko v dvojnih vlogah)
- Evakuira osebe, ki so že v območju ožje blokade.
- Skupina za evakuacijo izvaja tudi tampon cone.
- Poskrbi, da se vse osebe, ki se pojavijo v okviru ožje blokade (gasilci, reševalci...) pokrivajo vsaj z orožjem (razen člane vpadne skupine, ki imajo svoj sistem pokrivanja in pokrivanje iz ožje blokade).
- Ob vpadu deluje za vpadno skupino.

MEDICINSKO OSEBJE:

Tudi medicinskemu osebju za nujne posege v območju nevarnosti blokade nudimo zaščito in jih usmerjamo s taktičnega vidika.
Ko predamo našega moža v medicinsko oskrbo, nam ta preda svojo opremo in oborožitev.

UPORABA PSA:

Po možnosti pri blokadah uporabljamo tudi službene pse. Postavimo jih na najbolj izpostavljenih delih tega območja. Predvsem na mestih, kjer je možnost bega največja. Pri psih moramo paziti, da nas z laježem ne izdajo.

ŠIRŠA BLOKADA

Okoli ožje blokade je sklenjena še širša blokada, ki ima na svojem robu **evakuacijski center** in v svoji sredini tudi **komandno mesto**.
Običajno jo izvajajo redni policisti z njihovo rezervo. Oblika je odvisna od razpoložljivega števila osebja.
Pozornost blokade je usmerjena navzven in navznoter.

NALOGE

Ker širša blokada pokriva večje območje, uporabljajmo naprave, ki nam olajšajo opazovanje.

1. **Pokrivanje območja:** da se *območje pokrije*, do te mere, da zaznamo vsak odhod in prihod iz oz. na blokirano območje. Čeprav lahko z primerno postavitvijo blokade dosežemo tudi zadovoljivo preprečitev izstopa (sploh, če imamo dobro mobilno intervencijsko skupino).
2. **Zadržanje:** *da zadrži* in evakuacijskim silam preda osebe:
   - ki želijo zapustiti območje
   - ki bi bile zalotene v njeni bližini
   - ki bi hotele vstopiti v blokirano območje
   - ki bi lahko bile operativno zanimive.
3. **Varovanje:** da varuje pred:
   - eventualnimi nasprotnikovimi pomočniki, da ne opazujejo neposrednega dogajanja (zato mora biti odmaknjena od takšnih mest).
   - nasprotnikovimi okrepitvami
   - novinarji
   - nepremišljenimi vpadi oseb
   - radovedneži
   - kamerami ipd.
4. **Informiranje:** da vsakemu, ki pride k območju širše blokade daje le nujne informacije in jih napoti k osebi oz. na center za stike z javnostjo.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

RAZMAK:

Iz samega namena blokade je razvidno, da so možje lahko razmaknjeni toliko, da pokrivajo teren **do skupne točke** in ne, da so med seboj v vizualnem kontaktu (kot pri ožji blokadi).

Pri postavitvi blokade težimo:

1. k blokadi na čim manjšem območju
2. k temu, da zajamemo večje območje, kot bi ga lahko iskani že prešel pred postavitvijo naše blokade.

V notranjosti širše blokade **se lahko snema** samo z dovoljenjem komandnega mesta, ki to dovoljuje načeloma le, ko je to del taktike.

POLOŽAJ:

Ob postavitvi blokade moramo imeti pred očmi:

- celotno območje, ki ga želimo blokirati
- število naših mož.
- upoštevamo pestrost:
  - naseljenosti
  - reliefa
  - vegetacije.
- Pri iskanju položajev moramo gledati zemljišče v celoti (globinsko) in ne samo del pred nami, ker le tako lahko pridemo do zaključka, kje se bo nasprotnik gibal, tudi če nam njegov namen ni znan.
- Ne omejujemo samo na ceste, predvsem kadar je ta ovinkasta in med vegetacijo.
- Koristimo pregledna območja (parki, trgi, parkirišča ipd). Na neurbanem pa lahko ena oseba pokrije tudi do 1 km preglednega terena (travniki, polja, reke, večje ceste, železniške proge, poseke ipd). Pri tem izkoriščajmo dobra opazovalna mesta.
- Pri liniji izvajanja blokade na neurbanem terenu se poskušamo izogniti naseljem (naredi blokado pred robom naselja).
- V urbani sredini moramo paziti, da blokada omeji tudi:
  - prehode skozi zgradbe (tudi preko podzemnih hodnikov, streh, podstrešij in kleti)
  - prehode skozi jaške pod cestne kanalizacije

Za širšo blokado in drugje kjer ne bomo dopustili ljudem pristopa je potrebno imeti trak z napisom (npr. stop policija) včasih pa bodo potrebne tudi proti demonstracijske ograje.

POSTAVLJANJE:

Širša blokada se praviloma postavlja s prevozom, peš pa se odpravijo posamezniki na primerna mesta.

Postavljanje širše blokade s patruljami, ki patruljirajo po določenem cestnem odseku ni primerno.

USPEŠNOST:

Glavno vodilo za uspešnost blokade **je obče mišljenje vsakega bitja o sistemu gibanja.** Torej skrijmo se ob potkah, križiščih, brveh, mostovih, grebenih, dolinah, sedlih, jasah, skratka tam, kjer se človek podzavestno giblje, ker:

1. mu je tam lažje zaradi narave gibanja
2. omenjene stvari koristi tudi za orientiranje

V NOČNEM ČASU

moramo računati na:

- možnost spremembe pozicij, odvisno od preglednosti.
- dopolnitev moštva
- zagotavljanje potrebnih tehničnih sredstev

Blokada ponoči zahteva primerna materialno tehnična sredstva.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

ČE JE OBMOČJE PREVELIKO:

Širša blokada na večjem območju in s premajhnim moštvom si pomaga z blokadami/zasedami, na mestih, kjer je največja verjetnost, da se bo nasprotnik gibal in pokrijemo kar največ takšnih mest.

Slabe strani

zgoraj omenjene blokade (zaradi velikega območja) so v tem:

- da nam ostajajo luknje in ne moremo biti 100%, da nasprotnika ne spregledamo
- da ne moremo preprečiti dostopa nepoklicanim osebam na blokirano območje
- da ga ne moremo evakuirati

POMAGAMO SI:

tudi z zavajanji, npr:

- postavimo policijski avtomobil na dobro pregledno križišče, in nasprotnika s tem usmerimo tako, da ga lahko čakamo tam, kjer bi šel normalen človek, ko bi opazil ta avtomobil.
- napeljemo dobro viden trak z napisom (POLICIJA ipd), da se ga nasprotnik izogiba in to ga pripelje nam v roke.
- ponoči lahko razsvetlimo določena območja, čakamo pa ga v temi tam, kjer bo prišel ipd.
- ustvarjamo idealne pogoje za njegovo gibanje (na najbolj ugodnem delu njegove poti ne izvajamo nobenih aktivnosti, dokler ga ne dobimo v precep).

postavimo zasede
- kjer je očitno, da bi se lahko namestil (kozolci, lope, zapuščene hiše, jame, vikendi ipd – omenjeno je kar pravilo pri znanih nasprotnikih na znanem terenu)

v urbani sredini
- si pomagamo z ograjami, trakovi ipd.

STIK Z NASPROTNIKOM:

V širši blokadi na neurbanem terenu bomo nasprotnika zajeli, če se bo gibal normalno, sicer pa ga bomo vsaj opazili, ga skrivno sledili in drugje postavili zasedo.
Zato ob prehodu nasprotnika čez črto blokade obveščamo vodjo akcije in prikrito zasledujemo nasprotnika.
Redno sporočamo naš položaj zato, da vodja akcije ve, kje organizirati zasedo.

Imeti moramo hitre mobilne skupine za interveniranje.

KOMANDNO MESTO

Je nameščeno v območju širše blokade, da je odmaknjeno od zunanjosti in da je hkrati v zavetju pred kriznim mestom.

Vodi ga namestnik vodje akcije s pomočniki oz. koordinatorji.

Zbirajo, analizirajo in posredujejo informacije. Koordinirajo potrebne službe.

Pomagajo vodji akcije pri operativnem odločanju. (Glej »vpad v objekt«, »vodja akcije« in »krizne situacije«).

ŠIRŠE POKRIVANJE TERENA

Okoli vseh blokad še vzpostavimo kontrolo širšega območja, kot nekakšno operativno pokrivanje terena s policijskim delom kot dodatna oblika varnosti. Varnost na širšem območju **lahko prinese koristne informacije za operativno delo**.

Praktično se to izvaja tako, da se kontrolira dostop na širše območje z ugotavljanjem istovetnosti, preverjanjem po operativnih evidencah in po potrebi s fizičnim pregledom potnikov in vozil..

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

EVAKUACIJA

Pri evakuaciji moramo upoštevati **načelo zavarovanja v širšem smislu**:

- Poskrbeti je potrebno za našo varnost in varnost drugih oseb:
  - med prijetjem
  - med transportom
  - na evakuacijskem mestu.
- Celoten postopek evakuacije mora biti narejen pri vseh, tudi pri talcih, zajetih in mrtvih.
- Preprečiti moramo eventualne medsebojne verbalne napade.
- Pazimo, da imamo čim manjšo izmenjavo mnenj.

EVAKUACIJSKE SILE

Evakuacija zahteva veliko število ljudi.

V **območju širše blokade** opravlja postopek evakuacije posebna enota navadne policije s svojim vodjo. Usklajuje se preko vodje celotne akcije. Evakuacijske sile delajo postopno in sistematično, da pregledajo kompletno območje.

Evakuacijske naloge **v območju ožje blokade** opravljajo specialci skupine za evakuacijo (v okviru ožje blokade ob vpadu pa v sklopu vpadne skupine). Vodi jih specialec preko vodje celotne akcije.

Evakuirane predamo evakuacijskim silam (če je večje število oseb, predajo specialci policistom in policisti evakuacijskemu centru).

SPLOŠNA EVAKUACIJA:

Pri širšem območju lahko za opozorila in nasvete koristimo sredstva javnega obveščanja, tudi po telefonih ipd.

Včasih je varneje, da ljudje ostanejo v zaklonih, zato jih v takih primerih o njihovem postopanju natančno informiramo in jim damo možnost stalnega kontakta z našimi osebami (telefon ipd).

POTEK:

- pregledi območja, objektov
- praktičen postopek
- po potrebi pregled oseb in vozil
- evakuacijski postopek v evakuacijskem centru.

Če je kdo bolj sumljiv ga takoj ločimo in obravnavamo z večjo mero varnosti.

Na samem kraju zajetja oseb jim od zdravniške oskrbe nudimo samo nujno prvo pomoč.

Nato vse primerno spremljamo v evakuacijski center.

Če je oseb več, naredimo špalir do evakuacijskega centra. Če je ta dlje, jih spremljamo v kordonu (obkoljene) ali pa naredimo špalir do avtobusov za prevoz in tudi na avtobusih jih primerno zavarujemo.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

EVAKUACIJSKI CENTER:

Evakuacijski center deluje v sklopu širše blokade. Postopek v evakuacijskem centru mora biti točno določen.

1. nujna **medicinska pomoč**

2. stopi se skozi **metaldetektorska vrata**

3. sledi **osebni pregled** (Če smo koga zalotili s kakšnim sumljivim predmetom ga ločimo in obravnavamo posebej).

4. Opravi se **kontrola identitete** in preverke po operativnih evidencah (vse sumljive v tem postopku se prav tako izloči in obravnava posebej).

5. **Taktično sortiranje** v:
- *nepomembne osebe*, ki se jim omogoči odhod
- *osebe z zanimivimi informacijami*, s katerimi izpeljemo dodaten postopek zbiranja informacij
- *Skupino sumljivih oseb*, ki jo sestavljamo v vseh fazah. Te osebe: natančno preiščemo, opravimo detajlno kontrolo identitete in obravnavamo iz taktičnega vidika. (taktično informativno in po potrebi detajlno izpraševanje)

Pri izpraševanju moramo upoštevati:
- da je pri pobeglih oz osvobojenih talcih možnost **simpatiziranja** z ugrabitelji (Stokholemski sindrom) in možnost negativne drže proti nam in temu primernih podatkov.
- Podatki morajo biti pretehtani v zvezi z **naravo priče**, ki jo zaslišujemo. Zato ga zaslišujemo tudi druge stvari, ki jih že vemo ali ki se nam mogoče v tistem trenutku ne zdijo pomembne.
- Osebe, ki jih bomo zaslišali oz jih zaslišujemo naj bodo vedno **ločene,** da si ne izmenjavajo podatkov. Sledimo njihovi izpovedi in jo samo razširjajmo z enostavnimi vprašanji.
- Vedno imamo pred seboj vprašanje **kako pridobiti še več informacij**.

Ves čas evakuacijskega postopka moramo strmeti da:
- *Prednost* pri evakuaciji imajo težko ranjeni.
- Če kdo potrebuje nujen prevoz v bolnišnico se zgoraj opisani postopki opravijo po poti oz v bolnišnici.
- Vse malenkosti evidentiramo.
- Ljudi ločimo v čim več skupin.
- **Celotna evakuacija more potekati čim bolj umirjeno**.
- Smo vljudni kolikor nam le dopušča popoln nadzoru med evakuacijo
- **Ne tvegamo** (Bolje pa se je opravičiti posamezniku za ostrejši postopek)

V sklopu evakuacijskega procesa moramo imeti tudi **poseben prostor za evakuirane talce.**

Preden se dovoli določeni osebi odhod iz evakuacijskega mesta more biti opravljena in **potrjena končna identifikacija.**

Evakuacija zaradi možnosti eksplozije
Če opravljamo evakuacijo zaradi eksplozije, moramo biti pozorni na to, kje bi lahko bila še kakšna eksplozija.
Pogosto se dogaja, da sta dve (ali več) eksploziji zaporedni v neposredni bližini. Zato je potrebno zbrati temu primerno evakuacijsko mesto in pot umika do tega mesta.

PRAVILO
Evakuacija se izpelje čim bolj varno in ne čim bolj hitro. Včasih pa je res hitrost tudi pogoj za varnost.
Sicer pa, če je nevarnost eliminirana:
- ugrabitelj oz eksploziv onesposobljen
- ni nevarnosti posledic (požar, zrušenje objekta ipd)
-

SE NIKAMOR NE MUDI
Izjemoma je lahko za talce kdaj bolj varno, če jih začasno skrijemo v kakšnem skritem kotičku, tudi če nevarnosti še niso odpravljene, pa bi jih z premikom iz dokaj varnega območja izpostavili večji nevarnosti.

Ne evakuiraj zgradbe po nepotrebnem, računaj na možnost, da nasprotnik želi prav to in ima pripravljeno presenečenje (pravo bomo) tam, kjer imaš evakuacijsko mesto!

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

ZASEDE

Klasične (vojaške) zasede vsebujejo osnovne elemente za policijsko delo.

PRIHOD NA MESTO

Prihod na položaj more biti **prikrit.** Nikoli ne gremo na mesto zasede s strani, s katere se bo približeval nasprotnik. Pazimo na pohojeno vegetacijo, okrušeno zemljišče in druge sledove, ki bi lahko vzbudile pozornost pri nasprotnikovem prihodu.

Eden od pomembnih elementov pri zasedi je, da praviloma pridemo na kraj, kjer imamo možnost po potrebi izvajati tudi umik.

ZAVAROVANJE

Kot pri vseh taktičnih postopkih je tudi pri zasedi pomembno **lastno zavarovanje**.
Zato se:

- vsak sam samozaščitno obnaša
- postavi se zavarovanje med pripravo zasede, predvsem na rizičnih mestih
- po potrebi se zavarovanje pusti tudi v času trajanja zasede
- Praviloma imamo ves čas postavljenega opazovalca v smeri, iz katere pričakujemo prihod nasprotnika.

Pri zavarovanju v moramo biti pozorni tudi na prihod radovednežev, novinarjev ali **kogar koli,** ki bi nas lahko izdal ali oviral.
Zavarovanje dobi še poseben pomen v **pogojih slabše vidljivosti** (noč, megla, dim ipd.)

PRIPRAVA

Orožje je praviloma pripravljeno za strel in zapeto vse do znaka za prihod nasprotnika.

Na **uspešnost** zasede vpliva:

- Pravilna izbira mesta
- Dobra taktična razporeditev

Na položaju smo:

- popolnoma tiho
- brez kakršne koli svetlobe
- brez drugih markantnih stvari.

Ko se poda znak za prihod nasprotnika pa je še dihaje pritajeno, kaj šele, da bi se kdo premikal ali popravljal.

V zasedi po možnosti predimenzionirajmo število sodelujočih ljudi v okviru realnih možnosti.
Pazimo pa da:

- ni demaskirno in bi nas takšno število izdalo oz. jih ne moremo zadovoljivo prikriti
- upoštevamo načelo negrupiranja, predvsem, če obstaja možnost, da bi lahko prišlo do potrebe po umiku.

POTEK

Začetek zasede:

Vsaka akcija in napredovanje v okviru zasede sta planirana in se začneta **na znak**.
Znak za aktiviranje za zasedo je vedno konkreten markanten ukrep brez opozoril ipd. Znak je lahko tudi kakšna nasprotnikova reakcija.

Ob trenutku, ko se zaseda **aktivira** se izvede hitro in energično, to:

- povečuje presenečenje
- onemogoča racionalno reakcijo nasprotnika..

V začetku delovanja zasede more biti trenutna sila skoncentrirana in očitna. Če je nasprotnik številčnejši moramo delovati istočasno in odločno proti vsem.

Vedno težimo, da bi bila zaseda oblikovana **v obliki podkve**. Ob delovanju zasede pa se lahko krili podkve premakneta tako, da obkrožita nasprotnika. Računamo lahko, da bo tisti, ki je padel v zasedo hotel *bežati v smeri iz katere je prišel.*

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Ogenj:

Kadar imamo v zasedi položaj nasproti naših mož s preciznimi posamičnimi streli izločamo nasprotnika iz boja. Rafalno delujemo le takrat ko lahko delujemo varno in še to le na večje skupine nasprotnikov iz neposredne bližine.

Me izvajanjem:

Mrtve preiskujemo in obravnavamo enako kot zajete oz ranjene nasprotnike.
Ko se približamo nasprotniku, ki ga bomo pregledali se mu približajmo od zadaj drugi nas krije iz strani (če je mrtev preverimo s krepko brco) Vzamemo mu orožje. Napol ležemo ob njega in ga prevalimo k sebi.(glej postopek prijetja če se zvije v klopčič) Če tisi, ki krije pri tem opazi bombo to zavpije. Mrtvega se prevali nazaj nanjo in se skoči v bližnji zaklon.

Prikaz moči:

Moč lahko samo prikažemo ali jo uporabimo v obliki fizične sile, z odpiranjem močnega in točnega ognja, rušenjem objektov ipd.

Konec zasede:

Tudi konec zasede more biti skrbno planiran: uničenje, praktični postopek ipd. kot tudi umik iz kraja.

IZBIRA MESTA

Če nasprotnik lahko predvideva, da bi mu lahko postavili zasedo *je ne postavimo na najbolj očitnem kraju.* Predvsem pa se gleda, da **nima možnosti hitrega umika** oz pobega in *da nima primernega zaklona*.

Pri zasedi moramo upoštevati tudi **svetlobo** predvsem kje je sonce, kakšen bo položaj če se prižge/ugasne luč ipd. Sonce in močni viri svetlobe pa nam koristijo tudi pri orientaciji.

MASKIRANJE

V zasedi se lahko maskiramo tudi tako, *da smo popolnoma zakriti, zastrti, zaprti* ipd in delujemo na znak, vendar je vedno dobro, da na kakršen koli način(vsaj skozi linico, z ogledalom, periskopom ipd) spremljamo okolje saj v nasprotnem primeru nimamo pregleda nad trenutno situacijo. Tako se maskiramo ponavadi, ko mora nasprotnik ali vsaj izvidnica mimo nas.

REZERVA IN PODPORA

Vsaka akcija torej tudi zaseda mora imeti podporo. Materialno tehnična oskrba, rezerva, zdravstvene službe itd.

Rezerva se lahko sproži za:
- dodatna zavarovanja, če nasprotnik začne izvajati alternativo, ki jo nismo predvideli
- za preprečevanje bega nasprotnika – kot neka oblika ožje oz širše blokade
- za pomoč pri umiku naših mož iz zasede
- za pomoč, asistenca in krepitev moči v naši zasedi
- za posebne posege v območju zasede (za izvlečenje plena, ranjenih, talcev ipd).

Podpora stoji specialcem ob strani z vso svojo služnostjo ves čas.

Male zasede :

postavljamo npr. ko nas nasprotnik zasleduje (predvsem pri umiku iz zasede ipd)

Krožne zasede:

oz lastna zavarovanja v obliki krožne formacije se uporabljajo v obrambne namene, kot krožno obrambo ali za zaščito pred delovanjem nasprotnika iz nedoločene smeri.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

POLICIJSKE ZASEDE

Osnovi elementi iz klasičnih zased se nadgrajujejo s policijskimi zasedami. Razumevanje, sprejemanje in usposobljenost obeh tem nam daje potrebna dopolnila za oblikovanje taktičnih izhodišč za marsikatero specialno policijsko nalogo.

Za zasedo naj vedo le tisti, ki morajo zanjo nujno vedeti zato je priprava, prihod na kraj in samo delovanje strogo **zaupno.**

Policijske zasede so navadno v urbanem okolju.

UPORABLJENA SILA

Pri opravljanju postopkov v zasedi moramo upoštevati etiko, ki nam oblikuje pristojnosti in humanost postopkov.
Za dosego cilja se uporabiti najprimernejše prisilno sredstvo. To je najmilejše s katerim bomo *tekoče* dosegli svoj cilj. Zavedati se moramo namreč, da mlahav pristop (premilo prisilno sredstvo) lahko sproži odpor, ki pripelje do upiranja in do stopnjevanja potrebne sile, do skrajnosti, ki ne bi bili potrebni, če bi takoj izbrali primerni nastop, taktiko, sredstva in silo. Zato je bolje narediti na polno pa potem ublažiti situacijo.
Pri policijskih zasedah delamo s civilisti in lahko se oseba izkaže za drugačno, kot smo predvidevali, ali je celo druga.
Zato smo z njimi vljudni in korektni, hkrati pa oprezni in varni, saj je med temi lahko tudi kakšna ne kompromisna oseba.

ZNAČILNOSTI

Policijske zasede so:

- po številu **manjše.**
- so bolj **dinamične** kar pomeni da so ljudje fleksibilni in se prilagajajo situaciji zajetja.
- prilagajajo svoj položaj po potrebah za čim **boljšo pokrivanje** svojih mož in pokrivanje nepokritih delov (če se mož ki je prej pokrival ta del vključi v postopek ipd).
- vedno strmijo za razporeditvijo oseb tako, da se nad nasprotnikom izvede **primeren postopek,** ne pa, da se ga samo uniči.
- Ne dajejo posebnega poudarka na sistem oz **smer ognja** s smisla *delovanja po svojih možeh, s*aj z orožjem ravnamo strokovno. Torej s preciznimi posamičnimi streli (dubleti) izločamo sovražnike iz boja. Isto časno pa v nas prevladuje čut, ki nam preprečuje obračanje orožja proti svojim ljudem, pravilo, da delujemo le na jasno razpoznavne cilje itd.
- Večji poudarek polagamo na organizacijo delovanja v smislu pokrivanja celotnega območja v katero bomo zajeli nasprotnika in **nadaljnjo** organizacijo za izvajanje nalog ob začetku postopka.

Preprečitev pobega:

Teoretično ima eden policist vedno bližjo pot do linije zasede (sklenjenega obroča) kot nasprotnik, torej tudi hitreje pride do te točke in ga fizično prime.
S to predpostavko tudi nameščamo ljudi, tam kjer je večja verjetnost, da bo nasprotnik hotel bežati (potke, robove, vegetacije, kanale, doline, grebene, pot navzdol, čez nasipe, škarpe, okoli vogalov, skratka tam, ker bo v trenutku našega pojava imel najlažjo pot, ki mu bo hkrati omogočila čim hitrejši pobeg, skritje).

MOČ ZASEDE

Moč zasede je odvisna od mnogih faktorjev, vendar se najpogosteje v zasedo postavlja skupina od **2-10** policistov le pri nekaterih večjih blokadah cest, križišč, je lahko število tudi večje. Vendar v primeru, da imamo na razpolago več mož naredimo raje več zased s prav tako malim številom policistov.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

OPREMA

Poleg **potrebne oborožitve** in **sredstev zaščite** (neprebojni jopič, čelada, plinska maska) se mora, v zasedo vzeti razna **tehnična sredstva**, npr. napravo za nočno opazovanje, detektor za odkrivanje šumov, močne reflektorje za osvetlitev ali zaslepitev, daljnogled, stetoskop megafon, diktafon za kratko izpraševanje, fotografski aparat oz kamero, maskirna sredstva, včasih pa tudi **kemična plinska sredstva** za onesposobitev (plinske bombe, spray, dimne bombe).

Zelo važna so **sredstva zvez**, s katerimi zaseda vzdržuje vezo s centrom, morebitnimi drugimi zasedami ali posamezniki ali skupinami v sami zasedi (opazovalcem). Zveze morajo omogočati tiho in diskretno komunikacijo. Med seboj se policisti v glavnem sporazumevajo s signali.

UPORABA PSA

Kot uporabna se je v policijskih zasedah pokazala uporaba službenega psa, primerno usposobljenega za:

- zajetje
- sledenje v primeru bega
- najave prihoda oseb (vendar ne z škodljivimi posledicami- laježipd), še preden to opazijo policisti.

Hitre priložnostne zasede se lahko postavljajo s helikopterjem, čeprav je hrup helikopterja lahko zelo velika ovira.

INFORMACIJE

Za postavitev učinkovite zasede, je potrebno razpolagati s:

- čim bolj pestrimi in številnimi informacijami
- čim bolj sigurnimi in po možnosti preverjenimi informacijami.

Zbrati, zabeležiti in posredovati je potrebno **vsako** najmanjšo na pogled nepomembno informacijo. Z zbiranjem informacij ne končamo nikoli. Vedno znova jih ponovno zbiramo, ugotavljamo še dodatne podrobnosti, možne alternative in jih preverjamo po vseh možnostih.

Predvidevanja:

Za uspeh zasede je zelo važno tudi poznavanje psihe in obnašanja nasprotnika na splošno in za vsak konkreten slučaj. Ravno toliko, kolikor se policisti trudijo, da bi nasprotnika zajeli, se ta trudi, da ne bi padel v roke policistom, pri čemer uporabljajo: razna sredstva in taktiko, trike, pojavljajo se na krajih, kjer je pregled ali racija že bila, preko svojih ljudi širijo dezinformacije ipd.

KRAJ ZASEDE

Kraj ali prostor postavitve zasede mora izpolnjevati osnovne pogoje, kot pri klasičnih zasedah Zraven tega pa mora omogočati značilnosti policijskih zased.

Presenečenje in dobra zaščita policistov so osnovne zahtev.

Na ne urbanem zemljišču:

Najugodnejši kraji za zasedo na ne urbanem zemljišču so kraji na razgibanem in poraslem zemljišču, na komunikacijah, pa na krajih, kjer sta ena ali obe strani dvignjeni iznad komunikacije, useki, zaseki, viadukti, mostovi tuneli, planinski prevoji, sedla na robu gozda, prehodi preko rek, ob vodnjakih, izvirih itd. V ravninskem predelu pa so to kraji, obrasli z visokimi kulturami in na pogozdenem delu.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

V naseljih krajih

V urbanem okolju so primerni kraji za zasedo vsa mesta, ki nam omogočajo upoštevanje naj pomembnejših **taktičnih elementov v konkretni situaciji.**

Pazimo, da zapremo vse možne smeri, ki bi mu omogočale kakršne koli neprijetne dejavnosti.
Če imamo opravka z nevarnim nasprotnikom, se mora ustvarjati videz, da je v zasedi še večje število naših mož.
Po izbiri kraja za zasedo moramo vedeti, da so nasprotniki tam, kjer je težko postaviti zasedo **manj oprezni**, pa je potrebno to včasih izkoristiti.

Res izjemoma so nasprotniki toliko drzni, brezobzirni in premeteni, da za umik uporablja ravno smeri, za katere se meni, da niso možne (naravnost na nas, naravnost na blokado, gibanje skozi gosto naselje, po prometni ulici ipd.)

Na mostu, ulici, hodniku, viaduktu ali prehodu čez vodne ovire, se zasede naj češče postavljajo na nasprotni strani od smeri premika nasprotnika. Da se nam na tem območju pojavi »na pladnju«.

Če je na smeri pričakovanega prihoda zelo težko postaviti zasedo, se uporabljajo preslepitve: npr. preoblačenje v oblačila oseb, ki se tudi običajno nahajajo na teh krajih (vratarji, čistilci, poštarji, itd.).

Pri zasedah **v zaprtih prostorih** ali objektih, se pridržujemo pravil, kot pri zunanjih zasedah s tem, da se pojavljata še dva večja problema:
- prihod na mesto zasede
- tajni položaji

Rešiti se mora tako, da se v objektu oz. okrog njega, ne dogaja ničesar, kar bi pomenilo nekaj novega v odnosu na običajna dogajanja.

ZAVAJANJE

Rušilni val:

Pri zasedah se, če je le mogoče uporabi *vsaj* **zaigrani rušilni val** (npr. šok bombe, aktiviran eksploziv v prazno ipd) To spada pod efekt presenečenja.

Z **dejansko rušilo močjo** pa si:
- odpiramo pogled
- omogočimo pristop oz prosto pot na mesta kamor želimo
- oz to preprečimo nasprotniku.

Vzbujanje pozornosti:

Za zavajanje se lahko tudi s čim **vzbudi pozornost** (nastop glasbene skupine, delo TV ekipe, ki ga kot po naključju želi intervjuvati, galama, pretep ipd)

Navidezna zaseda:

Če je nasprotnik res sumljičav in zasedo pričakuje mu postavimo pred nos očitne znake za našo zasedo in naredimo drugo res prikrito na mestu, kamor se bo umaknil od opažene naše igrane zasede.

Več zased:

Na nekem območju lahko izvajamo tudi več zased in s tem povečamo verjetnost našega uspeha. Primerno je predvsem, če nas npr. pri pregledu terena zajame noč kadar naša mobilnost ni primerna zaradi prevelike izpostavljenosti in premajhne preglednosti.

Navajanje nasprotnika:

Nakažemo delovanje zasede z ene strani, ko pa nasprotnik zavzame položaje za odpor lahko presenetimo iz njihove odkrite strani ipd.

V urbanih delih

Se najbolje obnese dinamična zaseda.

Primerna mesta so tudi stopnice ali ob *poti navkreber*, kjer ljudje gledajo pod noge.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

PONOČI

Nočne zasede se na odprtem postavljajo na vznožju strmin, gričev, ob vznožju večjih objektov s tem pa lahko opazimo vsa gibanja na horizontu. Ponoči je nebo svetlo, in če ga imamo za podlago bomo opazili tudi najtemnejše silhuete).

V urbanih delih pa se morajo za kraj zasede izbirati zatemnjeni prostori, prostori v senci ali temi. Pri tem velja:

- da opazujemo in delujemo iz temnega v svetlo območje
- da se nasprotnik lahko približa le po svetlejšem območju.

Upoštevati moramo tudi dvojnost možnosti maskiranja:

- svetla podlaga v urbanih delih (stene) izdaja našo silhueto.

Zato se izjemoma za kakšno potezo lahko maskiramo tudi **svetlo**.

Uporabimo lahko tudi bele prevleke za ščite

Možen je npr. improviziran trik, da na strop prilepimo rjuho in stopimo za njo.

Organizacija:

Zaradi slabe vidljivosti ponoči mora vsak posameznik precizno vedeti svojo nalogo in pri tem imeti čim več natančnih informacij, predvsem tiste o svojih možeh. (kje je kdo, kdo bo izvajal, kdo kril, ipd).

DODATEK

Zaseda je lahko **sestavni del** pregledov zemljišča, naselja ali blokade določenega območja, itd.

Kot pri vsakem taktičnem izvajanju nalog je tudi pri zasedi pomembno, da imamo **razdelanih čim več alternativ**.

Podpora in rezerva morata biti maksimalno aktivna v vsaki zasedi.

Psihični element:

Pri zasedah, ki dalj časa trajajo, lahko zaradi stalne napetosti in čakanja že manjša provokacija (prihod živali, nenadni šumi, zvoki itd) povzroči neželeno reakcijo in s tem odkritje zasede (strel, pozivanje ipd.).

REAKCIJE NA ZASEDO

Reakcija na zasedo zahteva veliko vaje, da razbijemo efekt šoka ob presenečenju.

Nasprotnika presenetimo z ofenzivno tendenco delovanja.

Če pademo v zasedo sami, uporabimo reakcije iz teme »specialne reakcije – ko se spogledamo«.

V trenutku, ko skupina pade v zasedo se:

1. najprej **znižamo.** To mora postati podzavestna reakcija.
2. skočimo v primeren **zaklon**
   - Če je zaklon oddaljen več kot tri metre, s prevalom naprej
   - Če je za nami, pa z prevalom nazaj.
   - Če nimamo na razpolago primernega zaklona, izberemo vsako malo okoliščino, ki nam lahko pomaga pri ugodnejšem položaju. (tanko drevesce, pločnik, ograja, posoda za smeti, mala vzpetinica ipd), po 2-3 sek. naredimo korekturo.
   - Če pa nimamo nobenega zaklona, pa samo zaležemo na tla in po 2-3 sek. naredimo skok.
   - Če nas pri tem lahko začnejo ščititi soborci z ognjem, smo na tleh popolnoma pasivni. Ko nas začnejo ščititi, poiščemo ugoden položaj.
3. Ob zmedi, ko pademo v zasedo **ne sme biti omahovanja**. Pari med seboj in vodje skupin skupine nujno bodrijo, si dajejo navodila. Glasno in odločno se zavpije: npr. ogenj, v napad, za menoj, gremo, v levo ipd. Treba je natančno določiti in natrenirati vloge vsakega posebej ob napadu ali umiku.
4. Ob prvem **napadalnem** koraku vidimo eventualno zmedo pri nasprotniku in lahko to izkoristimo za:

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

- prebijanje zasede, če gre za številčnejšega nasprotnika
- prizemljitev in postopek nad manj številnimi nasprotniki.

5. Sicer pa velja pravilo da: borci, ki so na najmanj ogroženem območju z ognjem pokrivajo borce, ki so v na nevarnejši delih, da ti zavzamejo ugodnejše položaje. Takoj po lastnem zavarovanju pa začnejo z napredovanjem k nasprotniku od zadaj oz. z boka. Izjemoma pri več številnem nasprotniku in ob brezizhodnem položaju, se razdelijo v pare oz. skupine in se izvlečejo.

6. Potrebno je vnaprej določiti **točko vnovičnega srečanja**. Najbolje je, da že na vajah izpeljemo tako, da je to npr. 1000 m nazaj, na poti po kateri smo prišli.

Pripravljena ofenzivna eksplozivna sredstva:

V primeru, ko lahko pademo v zasedo je potrebno imeti že prej pripravljene (ročne bombe, šok, fleš, aerosolne, dimne, svetilne ipd.), da v primeru, ko pademo v zasedo omenjeno odvržemo (na nevarnejših mestih imamo že izvlečene varovalke in sredstva v roki). Njihove efekte koristimo za učinke presenečenja iz naše strani.

Ponoči imejte v naprej dogovorjene jasne in nenavadne znake (ne sikanje ali požvižgavanje).

Reakcija para:

Če pade par v zasedo izvajata enako.

Takoj preideta v ofenzivo tako, da eden izvaja pritisk na nasprotnika spredaj, drugi pa se mu nekoliko od zadaj približa. Če je več nasprotnikov izvajamo tihe eliminacije.
Pri približevanju imamo orožje pripravljeno za strel, in če nas prej opazi mu zagrozimo z orožjem (samo tako, da izvedemo gib kot da bomo natančno namerili in sprožili) Nato pa ga zvežemo in utišamo (z lepljenjem, vezanjem ust, tlačenjem tkanine ali papirja v usta ipd.) Najbolj sigurno pa je da ga ubijemo. Če sama grožnja z orožjem ne zadostuje moramo orožje uporabiti, vendar če je več nasprotnikov nas bo tak pok (najmanj eden dublet) izdal. Pozor. Če je nasprotnikov več moramo najprej locirati položaj vsakega posameznika. Pazimo tudi, da nismo katerega preskočili oz pazimo, če delajo po sistemu medsebojnega varovanja.

Takšna reakcija je že stvar vojaške taktike in foto animacij.

Tiha eliminacija:

Ko se mu neopazno približamo na 3 m skočimo nanj in mu z levo roko dvignemo glavo za čelo, lase, usta ali čelado (zapičimo mu prste v obraz, če ga pa primemo za usta močno krčimo prste, kakor da ga hočemo prijeti istočasno za nos, saj le tako nas ne bo ugriznil) Z desno roko zabodemo nož okoli vratu pod nasprotnikovo levo uho, potem pa ga na vzvod potegnemo z rezilom pod vratom in močno vlečemo proti sebi. Pri eliminiranju z vrvjo naj bo ta vrv na predelu ki pride na vrat čim tanjša (najboljše taka žica z primernima ročkama – pozor da se slučajno ne strga). Ko se mu približamo zavihtimo vrv okoli vratu in se obrnemo okoli svoje osi. (če leži ležemo nanj – hrbet na hrbet) Vrv moramo imeti dobro prijeto, da se pri zategovanju ne popušča. Držimo še nekaj sekund po tem, ko človek izgubi zavest. Če želimo, da se ne bo več zbudil moramo držati še cca 30 sek po tem.

Za sodobne tihe eliminacije uspešno poskrbijo že zelo dobri dušilci. Zato so klasične že res izjeme

Dobro natreniraj tudi reakcije iz teme ko se spogledamo in iz drugih sorodnih tem.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

PRAKTIČEN POSTOPEK

Postopki morajo biti natančno razdelani in potekati točno po določnem konceptu. Biti morajo dinamični, usmerjeni in zahtevni do nasprotnika, da ga za ves čas zaposlimo (da mu ne gredo neumnosti po glavi). Med vadbo moramo izvajati vse alternative, ki se lahko razvijejo iz določenih postopkov.

Temelj:

Praktičen postopek temelji na policijskih zasedah. Zato moremo za uspešno realizacijo praktičnega postopka že popolnoma obvladati predhodne teme
Predvsem omenjeno velja pri izbiri kraja in razporeditvi policistov. Potek postopka more biti usklajen in čim bolj enostaven.
Pri izvajanju praktičnega postopka moramo v skladu z **namembnostjo** in glede na **okoliščine** izbirati pravi kraj, trenutek ipd. Glede na omenjene dejavnike *prilagajamo položaj vsakega našega moža* taktičnim zahtevam.

LEGITIMIRANJE POSAMEZNIKA:

Pred izvedbo legitimiranja se mora dvojka, ki običajno opravlja tak postopek narediti **načrt** izvedbe postopka, kar pomeni kdo bo legitimiral in kdo kril postopek. To se lahko zgodi povsem spontano Npr. rečeš partnerju: »daj tega legitimiraj« ali »bom jaz tega legitimiral« ipd.
Postopek **se izvaja** v varnostnem trikotniku kar pomeni, da smo od osebe oddaljeni za pol koraka in stegnjeno roko.

Varnostni trikotnik je značilen postopek vseh policij.

Ustavimo ga

- s pozdravom in s pozivom: »Dokumente, prosim«
- istočasno *se postavimo na njegovo pot*. (Če ima pri sebi nevarno orodje ali orožje (sekiro, vile, lovsko puško ipd) mu rečemo: »odložite in pridite bliže«)
- *če se ne ustavi* mu rečemo: »ustavite se prosim« in stopimo korak nazaj. Venomer ostanimo na varnostni razdalji.

- *Če se še ne* ustavi stopimo še korak nazaj in ukažemo »stoj«

Če se še ne ustavi preidemo v uporabo fizične sile:

1. s prsti na nogi v trebuh ali bočna brca v koleno

2. udarec s šibkejšo roko – lahko klofuta (če se nam še ni odprl za močnejšo roko, naredi eskivažo v isto stran in še en udarec s šibkejšo roko – najboljša je kombinacija direkta in

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

krošeja) Ne stoj v smeri njegovega gibanja. Pomakni se na stran. Ne se prerivat z njim. 3. udarec v nos z močnejšo roko z pestjo ali komolcem. Ves čas do samega prijema ostajamo na distanci. Nato sledi rušenje na tla z zamahom noge (osoto gari). Ko pade na tla mu potegnemo roko ki jo držimo daleč okrog glave, da se prevali na trebuh in naredimo ključ na roki (lahko z nogo) in oklepamo na tleh.

Če se ustavi:

- mu rečemo, da ga bomo legitimirali in da naj nam izroči dokumente.

Ko seže z roko, da bo izvlekel dokumente:

- če s sumljivo potezo ali v sumljiv predel seže pod kak kos *sprednjega dela oblačila* stopimo do njega in mu namero preprečimo z bliskovitim prijemom. To izvedemo s sunkom zunanjega dela dlani (šuto) notranje roke z zunanjo roko pa ga primemo za komolec. Nato prijem čez členke zdrsne čez prste do predmeta in ga otipamo.

- *Če seže z roko za hrbet* ga prav tako primemo z zunanjo roko za komolec in mu komolec potegnemo rahlo naprej.

- Če gre za *nevaren predmet ali reakcijo*, ga s prijemom za komolec kontroliramo. Z drugo roko pa ga s komolcem udarimo v obraz. (komolec vrži ne ga porivat)

- *Če ne gre za nevarno situacijo* ob obeh preventivnih prijemih istočasno zadevo maksimalno umirimo tako, da mu rečemo: »počasi izvlecite prosim« in mu popustimo roko (prej smo jo močno pritisnili na njegovo telo) ali zahtevamo, da izvleče z drugo roko.

Ko nam izroči dokumente, naj čisto stegne roko proti nam. Dokumente prevzamemo in stopimo za korak nazaj. Gledamo ga v celem, le s kotičkom očesa pa dokumente

- Dvignemo dokumente v višini našega pogleda in preusmerimo pogled na dokumente s kotičkom očesa pa spremljamo osebo.

- Ko pogledamo dokument mu postavimo pripravljena vprašanja, nato pa se mu zahvalimo in se poslovimo. Pri tem se NE razmaknemo. Oseba naj odide po eni strani, mi pa jo pri tem še vedno spremljamo.

Drugi policist ves ta čas:

- Pozorno spremlja legitimirano osebo in postopek
- Po potrebi pomaga prvemu policistu

Skrbno pokrivanje zahteva veliko znanja.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

LEGITIMIRANJE OSEBE KI BI LAHKO SKRIVALA OROŽJE

Pri tem postavimo varnostni trikotnik v *večjem razmaku*.

- Osebo najprej **pozovemo** naj: dvigne roke in nato naj se nasloni na kakšno oporo ali samo nagne naprej ali se postavi na tri.
- **Postavimo** ga v zanj neugoden položaj (močno razkoračen, nagnjen naprej, z eno roko na tla ali oporo (avto, steno ipd) Drugo roko lahko da na hrbet

- **tako:**

da se nam <u>ne more upreti</u> istočasno pa moramo imeti v obziru, <u>da ta položaj ni nemogoč,</u> da ga on ne bi mogel vzdržati in bi nas njegovo lovljenje ravnotežja pri postopku samo motilo.

<u>*Pretirana grobost je znak nestrokovnosti !!! Bodi energično profesionalen in hiter.*</u>

- Nato se mu približamo
- z rokami **primemo** od zadaj za ramena
- s konico čevlja pa **razmaknemo njegove noge** tako, da ga zadenemo v zgornji notranji del stopala. Brcnemo tako, da z desno nogo brcnemo njegovo levo nogo in z levico njegovo desno.
- Z bližjo nogo stopimo med njegove noge in se opremo na njegovo bližjo nogo z bližjo roko pa preprimemo za njegovo bližnjo rame s tem imamo pod nadzorom njegovo **ravnotežje**

- **povemo** mu da ga bomo <u>pregledali</u> in naj bo miren.
- s pregledom začnemo izvajati na strani kjer ima z roko oporo:
- Začnemo pod pazduho, za vratom in pri ramenih
- nato drsimo z roko po njegovi roki proti zapestju
- nato po telesu z obeh strani, po mednožju in navzdol po nogah. (vleče se po okončinah od telesa vstran!)

<u>Ko smo pregledali eno stran:</u>

- se umaknemo od nasprotnika, (če nas drugi policist pokriva z naperjenim orožjem gremo okoli njega) in previdno pristopimo z druge strani. Pozor ! Sedaj nasprotnik pozna že naše delo zato priporočam, da njegovo levo stran pregledueš s pritiskom tvojega kolena na zadnjo stran njegovega in desno tako da stopiš pred nogo in s svoje meče prisloniš na njegovo piščal in vlečeš nogo po potrebi nazaj (kot osoto gari).
- Nasprotnik pa naj najprej preprime roke. Zrcalno izvedemo pregled na drugi strani.

Ves čas pazimo, <u>da naše orožje ne pride v doseg</u> osebe, ki jo pregledujemo. Dolgo cevno zavihtimo na hrbet, kratko cevno pa v torbico in pazimo na naš položaj.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Če pride do upiranja:

Če pride do upiranja izvršimo pritisk na koleno, da izgubi ravnotežje. Vlečemo ga za rame in roko, ki je bila iztegnjena navzdol (kot da bi kosili).

Na roki, ki je bila iztegnjena izvedemo **ključ na roki:**

- Obremenimo ga z vso težo na rame in na koleno, da zleze k tlom
- z zunanjo roko ga primemo v predelu zapestja in povlečemo navzgor
- z notranjo roko primemo v predelu komolca in ga pripogibamo. V ta predel preide pomagat tudi druga roka.
- Z lastno težo na njegovo podlaket mu roko z polkrožnim gibanjem zvijemo na hrbet.

Pri močnejših osebah izvajamo **ključ na roki z nogo**:

- Obremenimo ga z vso težo za rame in na koleno, da zleze k tlom.
- Z zunanjo roko ga primemo v predelu zapestja in potegnemo navzgor, pomagamo si tudi z drugo roko
- Podlaket nasprotnika naslonimo na svoj bližji kolk (trebuh)
- Istočasno stopimo čez nasprotnika in sedamo na njegovo bližje rame.

Preidemo v **vklepanje**.

Če smo vklepali v položaju, ko smo <u>delali ključ z nogo</u> se potem, ko smo ga že oklenili z nogo malo <u>izvlečemo</u>, nato pa se obrnemo s prosto nogo okoli nasprotnika tako, da z blokirano nogo pokleknemo nanj in nogo lažje izvlečemo. Pri tem nasprotnika držimo za roke, jih privzdigujemo, da ga imamo s tem pod nadzorom.

Ko ga vklenemo ga stoječega z glavo naslonimo na oporo in ga še enkrat natančno pregledamo.

USTAVLJANJE OBOROŽENE OSEBE

Izvaja se iz policijske zasede s strogim pokrivanjem. Osebo ustavimo tik preden pride v sredino območja okoli katerega smo postavili zasedo.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Ustavljanje:

- Tisti specialec proti kateremu oseba gre zavpije energičen STOJ
- Nato naslednji (proti kateremu se oseba obrne) zavpije DVIGNI ROKE (če se oseba nikamor ne obrne zavpije tisti, ki je na strani, kjer je pobeg najlažji. (ob poti, od zadaj ipd)

- Nato tretji poveljuje RAZŠIRI NOGE. To poveljuje navadno oseba, ki vodi postopek.

Tudi, če pridejo ta povelja navzkrižno ni narobe važno je, da ne pride do **nesporazumov.** (npr. eden vpije miruj, drugi leži ipd) Zato ostajamo v tem delu točno pri teh komandah. Če more še kdo zaradi nujnosti prikazovanja svoje navzočnosti (da prepreči beg, nevarno dejanje nasprotnika ipd) vzbuditi pozornost naj zavpije le **dopolnilo** kakšni komandi npr.: višje dvigni roke, bolj razširi noge, priporočljivo je dopolniti naj oseba gleda močno v zrak, saj s tem *ko povesi pogled vemo, da si ogleduje teren za svoje finte*. S tem smo nasprotnika spravili v **podrejeni položaj** in mu dali vedeti, da ga je prijela dobro organizirana skupina.

Razorožitev:

Ko se postavi v osnovni položaj vodi postopek praviloma le ena oseba. Pri tem mora takoj nadaljevati **s povelji za razorožitev**, da:

- za cev odloži orožje (če ima orožje tudi na pasu naj odpre cel pas, če ima na sebi oblačila pod katerimi bi lahko skrival orožje jih naj sleče).

- ga postavimo pet korakov naprej od orožja
- ga pripravimo za vklepanje. Naj leže na trebuh na tla (od tega trenutka naprej ne gleda v zrak temveč v tla), visoko razširi in dvigne noge in roke, dlani naj obrne navzgor in gleda v tla.

Vse glavne komande pri razoroževanju daje vodja postopka ostali mu po potrebah dajejo le *korekture (dopolnila)* (npr. višje roke, bolj narazen roke, glej v tla, tišina ipd. s tem se izognemo navzkrižnemu poveljevanju.

Zaključek:

Počasi se mu približamo iz hrbtne strani praviloma tisti, ki je v postopku ostal najmanj opažen.

Ostali po potrebi prilagodijo svoje zaklone:

- po načelih policijske zasede
- da mu sodelavci ne pridejo pred cev
- tako, da razporedijo moči za preprečevanje bega itd
- pogosto se more izvajati tudi vloga mobilnega kritja. V nizki sklonjeni hoji s pogledom preko merkov in pripravljen za strel.

Tisti ki je pristopil od zadaj dela ključ na nogi in vklepanje (glej vklepanje).

Šele oklenjenega pregledamo.

Pravilo delovanja specialnih policijskih enot je: dol, oklenit, pregleda in odpeljat.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

LEGITIMIRANJE SKUPINE

V primeru, da želimo legitimirati skupino, jo legitimiramo **enako kot posameznika**, le:
- da je *oddaljenost malo večja*
- takoj zahtevamo *da dajo roke iz žepov*
- jih *razmaknemo v vrsto*.
- pristopamo *posamično*, ter šele potem izvlečejo dokumente.
- ko je posameznik *pregledan, ga postavimo v vrsto* na drugo stran.

Če jih želimo pregledati opravimo postopek z vsakim posebej po vrsti kakor za osebo, ki bi lahko skrivala orožje. Pri tem pazimo tudi na ostale prisotne.

USTAVLJANJE OBOROŽENE SKUPINE.

Ustavljamo jih enako kot oboroženega posameznika, s tem, da_
- od *vseh naenkrat zahtevamo, da se postavijo v osnovni položaj*
- vsakega posebej razorožimo in premaknemo v položaj za vklepanje.
- Ko so v tem položaju jih po vrsti oklenemo in šele nato vsakega posebej temeljito pregledamo.
- Klečati jih damo na posebno mesto, nato pregledamo še orožje in opremo in jih transportiramo.

Če je transport daljši in peš jim njihovo orožje obesimo okoli vratu na hrbet (pred tem ga moramo temeljito pregledati in izprazniti, najbolje je celo pobrati zaklepe).

VKLEPANJE IN VEZANJE

Če so razlogi za vklepanje se praviloma *najprej vklepa*, šele nato se osebo pregleda.

Vklepanje spredaj (izjemoma)

Osebo pozovemo da nam sama predroči roke (vklepamo z odprtino za ključek proti osebi – da si ne more sama odklepati)

Vklepanje spredaj iz postopka za pregled pa **poteka** tako: Oseba je naslonjena na podlago kot za pregled, ji ukažemo naj poklekne in da roke za vrat in jo vklenemo na njegovem zatilju.

Praviloma se vklepa na hrbtu.

Za vklepanje na hrbtu je najbolje, da iz stava, v katerega nameščen za pregled, gre na kolena (če le postopek in varnost dopuščata ga to tudi pozovemo) in nato leže, pri tem pa izvajamo postopek za prehod v *ključ na roki* (kot ob nevarnih situacijah oz. če se upira).

Če je oseba že na tleh vklepamo ***s ključem na nogo:***
- Ukažemo naj dvigne desno nogo in ga istočasno sunemo v podplat te noge.
- Z desno roko primemo nogo za prste z levo za peto, jo potegnemo k sebi, njegovo nart si položimo na naše dimlje. Z desno nogo zaobidemo njegovo in ob kolenu stopimo na tla.
- S sedom pritiskamo našo nogo pod njegovo koleno. Prevagamo se naprej in ga zagrabimo za pleča.
- Zahtevajmo roke in ga vklenemo.

Ključ na nogi se lahko uporabi tudi kot asistenca, če se prvi trudi s ključem na roki.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Najbolj primerno sredstvo za delo specialne enote je ***plastična zatega*** (zavzame malo prostora, pri nošenju ne žvenketa, imamo jih pri roki lahko več in je enostavna za namestitev) Na sliki vidimo osvetljeno idealno možnost za namestitev plastične zatege.

Vklepanje z lisicami:

Je primerno za postopke v katerih isto osebo večkrat vklenemo in odklenemo.

Najprej namestimo spodnji del lisic

Lisice primemo v eno roko med palec in kazalec eno in med mezinec in dlan. Premični del prvega dela lisic pritisnemo na roko osebe. Drugo roko mu primemo za prste in drugi del lisic enako namestimo še na njegovo drugo roko.

Vežemo vedno obvezno na hrbtu:.

Pri vezanju z vrvjo vežemo tako, da obe roki istočasno zvežemo tako, da imata notranji strani zapestij obrnjeni eno k drugi. Ko naredimo navaden vozel s konci zategnemo tudi med rokama in spet zavozlamo, če imamo dovolj vrvi to ponovimo.

Vežemo lahko tudi tako, da smo nasprotniku vzeli *vezalke ali pas*. Če ga s pasom mu ga ovijemo nekajkrat okoli vsakega zapestja potem pa zapremo zaponko.

Tudi z lepilnim trakom se lepi na hrbtu. Trdno se zlepijo zapestja nato pa še vsak kazalec posebej k nasprotni roki, čim bolj pri členkih. (da ne more zategovati ali strgati traku)

Kadar ***vklepamo tudi noge*** (res izjemoma) ga damo klečat na rob stola in mu noge vklepamo prav tako iz hrbtne stani.

Vklepamo lahko tudi z *miniaturnimi lisicami* samo za palce, podobno pa lahko tudi vežemo z miniaturno zatego.

Za nekaj časa pa lahko osebo pustimo **ob drevesu**, stebru ipd premera cca 30 cm tako, da objame steber, nart ene noge da pod koleno druge, katere nart zatakne za steber in spolzi po stebru navzdol v *turški sed.* Če ga dobro namestimo, da se ne more oprijeti, da bi se z rokami potegniti navzgor, sploh če je drevo hrapavo in tako široko, da smo ga morali kar malo »nabiti« dol se iz tega položaja ne more rešiti. Če teren visi ga namestimo na spodnji strani drevesa.

Nasprotniku zasilno onemogočimo delovanje tudi z njegovimi oblačili tako, da mu odpnemo hlače ali mu od zadaj odrežemo pas in zgornji del hlač hkrati (da mora nositi hlače v rokah) ali mu potegnemo zgornji del oblačil čez glavo…

Transport:

Ko smo ga vklenili/zvezali in pregledali, ga odpeljemo tako, da ga enostavno primemo za roko v predelu komolca. Če se upira, mu naredimo *vzvod na prste* ali ga primemo *z damskim prijemom navzgor* za zapestje. Damski prijem se izvaja z našo desno na njegovo desno ali levo na levo roko. Zaradi tega ga bomo sicer težje transportirali, saj se moramo gibati bočno, imeli pa bomo boljšo kontrolo nad njim. Nikoli pa ne delamo navadnega ključa na komolec.

Pri transportu za prste pa kot improviziran ukrep štejem o tudi prijem s klešča mi za prst.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

PRIJETJE

Prijetje opravljamo v treh osnovnih fazah in sicer približevanje, realizacija in vklepanje.

PRIBLIŽEVANJE

Približevanje traja ves čas, dokler oseba, ki jo bomo prijeli ne ve, da smo namenjeni k njemu. Zato more biti približevanje popolnoma **prikrito**, neopazno oz ne očitno. Pri tem so možne različne oblike zased oz prihodov na to mesto. Najuspešnejše so kombinirane metode.

Zasede se postavljajo tako, da:

- delujemo **izza vogala**, veže, vrat, škarp, ograj, robov, iz kleti inštalacijskih jaškov, nizkih streh.
- delujemo **iz zato prirejenih objektov** (kontejnerji za smeti, steklenice, papir, omaric za opravljanje s semaforji, reklamni panoji ipd.)
- Uporabimo lahko tudi **preoblačenje** npr v smetarje, poštarje, delavce ipd.
- Primeren je tudi pohod **z zaprtim vozilom** in bliskovito akcijo (prej moramo postaviti blokado vsaj v širšem rajonu).
- **Glej in najprej obvladaj poglavje zasede!**

Če med približevanjem naletimo na **oviro** jo premagamo kot je to opisano v poglavju premagovanje ovir.

Če naletimo na **stol** ne spuščamo orožja, temveč *ga odrinemo z mišico ob piščali* (od zgoraj navzdol), da zdrsne po tleh naprej in ne navzgor. **Mizo** odrinemo tako, da stopimo s prvo nogo pod njo, jo *zapnemo s stegnom in rahlo dvignemo* in premaknemo naprej. Pozor! Miza se lahko prevrne, zato pazi na prste na nogah.

REALIZACIJA

V primeru ne(vidno) oborožene osebe

Zadevo realiziramo tako, da:

1. bliskovito **skočimo** proti osebi katero bomo prijeli
2. **zavpijemo** »dvigni roke« (kadar nismo v uniformi obvezno tudi policija)
3. orožje imamo v roki **pripravljeno** za strel.
4. tik preden osebo primemo
   - dolgocevno orožje spustimo (če ga imamo pripetega)
   - če držimo pištolo zadamo s komolcem udarec za preusmeritev pozornosti (lahko tudi tako, da ga sunemo s spodnjim delom pištole (okvirjem) in jo pospravimo v tok

5. K eni osebi se načeloma napotita dva, še eden pa od strani varuje postopek

6. **porušita ga na tla** (primeta ga za obraz oz goltanec ali suneta s komolcem v obraz, z zunanjo roko pa ga primeta za podlaket in ga vsak na svoji strani z velikim in močnim zamahom noge porušita.
   - *Tisti, ki drži njegovo desno roko* to močno pri padcu dvigne, stopi čez trebuh osebe in močno potegne za seboj.

   - *Tisti pa ki drži levo roko* potegne roko naprej proti glavi in se okoli glave osebe namesti na drugo stran. Tako **ga obrneta na trebuh** brez, da bi spuščala roke.

   - Nato pa mu oba naredita **ključ z roko**. Če je oseba močnejša lahko delamo **ključ z nogo**. Tisti ki je delal ključ na desno roko sede osebi na hrbet drugi pa na glavo. Nato ga okleneta. Po tem pregledata itd.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Če se nam zapre na trebuhu:

1. **<u>Ga prvi</u>**

- Prestopi in dvigne za pas od tal
- mu podstavi pete pod trebuh
- ga z davljenjem obrne nase, tako, da se s hrbti obračata proti drugemu.

2. **<u>Drugi pogleda</u>:**

- če je odložil ročno bombo. Takrat zavpije »bomba«, prvi pa ga zavali nazaj.

- če se pojavi v roki orožje, mu od zadaj drugi nastavi cev na uho in zavpije »odloži orožje« Med tem sunkovito čez njiju stopi na njegovo zapestje.
    - Če orožja **<u>ne spusti</u>** streljamo.
    - Če orožje **<u>spusti:</u>**
- Ju drugi z spodnjo nogo prestopi
- istočasno orožje brcne vstran
- nasprotnika prime za zgornjo roko in mu jo izpuli (po potrebi s kolenom energično poklekne na njegova rebra)
- zgornjo nogo, zavrti okoli njegove roke tako, da sede v položaj ključa z nogo.
- S tem ga prevali na trebuh.

- Drugi popusti in prevzame kontrolo nad drugo roko.

Udarci:

Pri praktičnem postopku si lahko pomagamo z **udarci** ali sunki (v obraz, genitalije, pleksus, ledvica, vrat, oči ipd.) **po potrebi le za:**

- preusmerjanje pozornosti
- rušenje ravnotežja
- obvladovanje osebe

Pozor! Brcanje v zadnjico, kloftanje, nestrokovno udarjanje ipd. iz jeze ali zaradi izživljanja je:

- <u>strokovno nedopustno</u>
- <u>daje nasprotniku le čas za organiziran odpor</u>
- <u>daje možnost, da se nas nasprotnik naveliča in znori.</u>

Zato morejo biti ti dodatki uporabljeni v *strogo profesionalni meri.*

Izživljanje nad že vklenjeno osebo pa je sramotno strahopetstvo !

P:S: Kadar udarjamo in imamo v roki orožje moramo računati, da lahko močan stres ob udarcu pripelje do zastoja pri orožju, zato orožje vedno po vsakem takem manevru pregledamo.

<u>Za sedeče osebe</u> uporabljamo prijeme iz teme pregled in ustavljanje vozil.

Če se nam zvije v klopčič na boku:

Delujemo po točki: če se nam zapre na trebuhu. S tem, da ga drugi pokriva (ne davi nasprotnika) zato se lahko zgodi, da mu roke ne moremo izpuliti. Takrat:

- gremo iz zgornje strani z roko pod njegov komolec
- z nogo prestopimo pred njegov trebuh
- izvlečemo njegov komolec na svoje dimlje (nastavi si ga z drugo roko) ali dimlje prislonimo h komolcu
- prestopimo še z

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

drugo nogo čez glavo
- se primemo za svoj ovratnik
- se prevagamo na hrbet
- pri tem pa mu s celo težo elegantno stegujemo roko (njegov mezinec obrni k sebi)

Drugi: naredi enako samo iz druge strani
ali samo ključ na zapestje (damski prijem z obema rokama)
Ko ga imata »križanega« mu tisti, ki slabše drži:
- natakne plastično zatego (le na eno roko)
- popusti, da ima ponovno podlaket pod njegovim komolcem
- poriva njegovo roko proti drugi roki

Kjer drugi da zatego okoli roke, katero obvladuje in skozi zatego, ki jo je namestil njegov partner.
POZOR, v kolikor pride stoje do prerivanja ga zagrabi za nogo in ga agresivno vleči oz. ruši na tla. To je nujno sploh , če se z njim prerivata dva (saj ga sicer vsak vleče v svojo stran in drug drugemu izničita učinek). Nikoli naj drug ne asistira z davljenjem, če prvi že ivaja kakšen vzvod in obratno. Če izvajaš davljenje ushiro jime, kar je ena najboljših oblik za obvladanje nasprotnika se z pritiskom na goltanec poveča poslušnost z pritiskom iz bolj s strani pa vzame zavest davljenemu.

V PRIMERU VIDNO OBOROŽENE OSEBE

Spodaj opisan postopek uporabljamo tudi v sorodnih primerih pri vpadu v objekt, varovanju varovanih oseb, varovanju letal ipd. Uporabljamo ga tudi pri mrtvih in ranjenih s tem, da tam, če nasprotnik ne more sam odložiti orožja ga od orožja ločimo mi in šele nato vklepamo. Od orožja jih ločimo natančno po spodaj opisanih postopkih kljub temu da so ranjeni ali celo mrtvi (natančno izvedeni pristopi izven smeri orožja, natančni in strokovni prijemi za orožje itd)

Ocena orožja:

V prvem trenutku moramo oceniti orožje:
- V trenutku moramo spoznati če gre mogoče za imitacijo orožja, to se najlažje spozna po vzdolžnih varih po orožju in po ustju cevi.
- Poznati moramo način delovanja orožja in presoditi konkretne primere.
- Ugotovimo, če je orožje sploh polno. Pri revolverjih se vidi v boben, pri pištolah je lahko okvir slabo vstavljen.

Položaj varovalke, če je mogoče zapeto ponavadi je to v položaju, ki ni vzporeden s cevjo in se vidi rdeča pika.

- Če imamo pogoje za uporabo orožja:
- se (zanj) čim bolj nepričakovano pojavimo, zato, da ne more reagirati in imamo iniciativo nad ognjem (smo maksimalno pripravljeni uporabiti orožje).
- izvedemo poziv v eni sapi: »STOJ dvigni roke«
- če se v trenutku ne odzove streljamo, če je potrebno tudi prej

Zaradi našega nastopa s presenečenjem more biti od šoka nevtraliziran. Zato vedi, da če naredi karkoli, kar ne kaže na pasivo ali vdajo, je to premišljeno - Streljaj. Če premakne orožje je lahko že pozno, če ga lahko še dvigne si naredil življenjsko napako, če ga usmeri proti tebi si mrtev.

Pozor vedno upoštevaj tudi: da ko si nasprotnika zadel in če se je »le« sklonil, pokleknil ipd. nadaljuj s streljanjem dokler ne pade, saj je takšen lahko še bolj nevaren, da ti vrne strel.

- **Če ni pogojev za uporabo orožja:**

- **energično** skočimo in tečemo z uperjenim orožjem proti nasprotniku (za vsak slučaj, če bi se pokazala nujna uporaba orožja in predvsem zato, da ga prestrašimo)

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

- Pokažemo resen namen, kot da bomo streljali (dvignemo orožje na pogled čez merke). **Izjema** takšne resne grožnje je tudi to, da se tukaj lahko dvignemo merke k očesom (ne da se mi nižamo k orožju) in za bolj resen namen lahko tudi razširimo komolce in eventualno malo obrnemo postrani celo orožje)

Ob tem prvem napadalnem koraku vidimo eventualno zmedo pri nasprotniku - to izkoristimo.

- Zavpijemo »stoj, streljam, na tla itd« in **energično izvajamo praktični postopek**. Ob vpitju lahko z roko s katero ne držimo orožja kažemo kam naj leže ipd. Izvajamo pa tudi podobne nestrpne (jezne) geste (grimase, energično gibanje celega telesa) ipd.

Ves čas tečemo – se gibljemo proti njemu.

Res izjemoma lahko za ponazoritev resnejšega namena (če nismo dovolj energični – prepričljivi) lahko bliskovito sprožimo **opozorilni strel** v varno stran (najbolje malo vstran čez njega) Strel more bit hitro merjen.

Če je potreba po uporabi orožja ga brezkompromisno uporabimo.

- Če ob vsem tem ne leže in smo že dovolj blizu pa ni pogojev za uporabo orožja se:

1. Umikajmo iz smeri njegovega orožja
2. Orožje zbijamo, preusmerjamo itd.
3. Istočasno energično zavpijemo stoj.
4. Avtomatizirano in odločno ukrepamo z obrambo. Da bi nasprotnika presenetili ustvarimo ofenzivno tendenco gibanja (ga energično napademo).

Uporabljamo obrambe iz samoobrambe in obrambe, ki jih bom posebej navedel.

Revolver:

Obrambe pri revolverjih lahko, če je kladivce v sprednjem položaju, primemo revolver čez boben in kladivce in s tem preprečimo, da se orožje napne in sproži. Kljub temu pa kot prioriteto jemljemo zbijanje orožja v stran.

Kratko cevno orožje:

Orožje zbijemo z roke, tako, da orožje zbijemo navzven, prijemamo z rokama ob pištoli in obračamo orožje navzven proti nasprotniku, pri tem pa mu zlomimo prst, ki je ostal med sprožilcem in varovalom sprožilca.

Lahko orožje z bližjo roko porinemo navzdol z drugo roko pa pred tem močno primemo za zapestje in iztrgamo orožje.

Če ima orožje ob desnem boku skočimo korak proti njemu in močno v levo. Izvedemo blokado navznoter (šuto soto uke) Nasprotnik potegne komolec nazaj. V skoku ga obidemo in z desno roko primemo za zunanji del komolca, se še gibljemo okrog in z levico preidemo v ključ na roki.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Dolgocevno orožje:

Primemo za cev in porinemo vstran in v njega, ko nas odrine pa primemo za spodnji del okvirja (z notranje strani – med orožjem in roko) in potegnemo z vzvodom navzgor proti sebi.

Pri orožjih brez okvirja cev porinemo k tlom in potegnemo navzgor s prijemom za zadnjo nasprotnikovo roko med roko in orožjem.

Lahko pa ob prijemu za odmik cevi uporabimo samo bočno brco v koleno.

Če kdo hoče iztrgat dolgocevno orožje nam in je močnejši, poskusimo naprej obrniti cev v njega (navadno pomaga da se vržemo dol) in sprožimo. Sicer pa med prerivanjem potegnemo pištolo in ga eliminiramo z njo.

Pištola:

Pištolo močno primemo in jo usmerimo vstran tako, da močno potegnemo sani zaklepa nazaj, ter s tam preprečimo proženje in mu odvzamemo orožje.
Pištolo lahko zbijamo tudi z močnim prijemom preko odprtine za odmetavanje tulca pri tem pa moramo vedeti, da bo nasprotnik lahko enkrat sprožil preden mu pride do zastoja. Zato je pri tem toliko bolj potrebno, da smo orožje dejansko usmerili vstran od nas.

Zbijanje:

V kolikor nam uspe seveda, če smo dovolj blizu nasprotnikovo orožje zbijamo in streljamo. Pri tem je bolje zbijati z nogo v koraku in delovati z dolgocevnim orožjem oboje ročno.

Zbijamo lahko tudi z močnim udarcem po zapestju s svojim predvsem dolgo cevnim orožjem, palico ali kaj podobnega. Ves čas pa moramo paziti, kam je orožje obrnjeno.

Če smo med zbijanjem prišli čisto v nasprotnika lahko uporabimo tudi dublet strela v trebuh, saj nam to omogoča, da nasprotnik od bolečine spusti orožje

V primeru, da te obrambe niso mogoče je potrebno nasprotnika ustreliti tako, da ne bo mogel več reagirati kar pomeni z dvema zaporednima streloma v male možgane – beri usta. (glej poglavje specialne reakcije posameznika – ko se spogledamo)

OBRAMBA PROTI NOŽU

Če se pojavi oseba s hladnim orožjem, zavpijemo: »STOJ, odloži nož« Z levico pokažemo nanj s prstom z desnico pa smo istočasno izvlekli orožje. Zamislimo si »črto v pesku« oddaljeno cca 2 metra od nas in če jo napadalec prestopi streljamo brez obotavljanja (dublet v trebuh nam bo omogočil, da napadalec izpusti orožje). Možno je namreč, da ob slabih zadetkih zaradi adrenalina vseeno zabode.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Nenaden napad:

Ne borimo se proti nožu, temveč roki v kateri je nož. Maksimalno zavpijemo STOJ. Zbijamo roko. Če smo dovolj blizu z blokado (z roko ali nogo) Če ne in imamo kaj pri roki mu to istočasno vržemo v obraz (lahko tudi samo izvedemo gib, kakor, da mu bomo zares nekaj vrgli v obraz, izjemoma mu lahko tudi pljunemo v oči itd.), nato poskušamo zagrabiti kakšen predmet (stol, anteno od avtomobila) ali enostavno zavihtimo del našega oblačila (suknjič), da zbijemo nevarno roko. Istočasno skočimo v njega, s stopalom mu zlomimo koleno, zabijemo mu prste v oči, zlomimo nos in ga rušimo na tla. Med takšnim ruvanjem velja tudi ugriz, sploh v roko, če še nismo zbili noža. Vsekakor pa če je situacija resna poskušamo izvleči orožje in končamo na hitro.

PRIJETJE OB POSKUSU POBEGA

Če nam beži:

1. *ga poskušamo takoj prijeti*
2. jo *zasledujemo* in sproti o*bveščam*o kje smo.
3. vodja akcije takoj *napoti* (z vozilom, motorji, oklepnikom, helikopterjem ipd) ekipe na mesta, ker bi se lahko presekala pot.
4. zajamemo jo v *zasedi*
5. lahko pa nova, sveža, spočita ekipa *nadaljuje z zasledovanjem*.

V kolikor moramo prijeti bežečo osebo, ki jo vidimo:

- ji poskušamo ***presekati*** **pot** na čim bolj *prikrit način*. (da smo čim dalj časa neopazni)
- *Tečemo proti tisti točki na kateri jo bomo ulovili* (ne v loku)
- Ves čas teka imamo *orožje naperjeno v ubežnika* in smo vsak trenutek pripravljeni za uporabo orožja, če za to nastopijo pogoji

- Če imamo pogoje za uporabo orožja:

- se (zanj) nepričakovano pojavimo v zaklonu *pred njim* na razdalji, da ne more reagirati (smo maksimalno pripravljeni uporabiti orožje).
- izvedemo poziv v eni sapi: »STOJ dvigni roke«
- če se v trenutku ne odzove streljamo.
- če pa se izvedemo bliskovit in energičen praktičen postopek.

- Če ni pogojev za uporabo orožja:

- **energično** skočimo predenj in tečemo z uperjenim orožjem proti njemu (za vsak slučaj, če bi se pokazala nujna uporaba orožja in predvsem zato, da ga prestrašimo)
  - Pokažemo resen namen, kot da bomo streljali (dvignemo orožje na pogled čez merke)
  - Zavpijemo »stoj, streljam, na tla itd« in **energično izvajamo praktični postopek**. Ob vpitju lahko z roko s katero ne držimo orožja kažemo kam naj leže ipd. Izvajamo pa tudi podobne nestrpne (jezne) geste (grimase, energično gibanje celega telesa) ipd.
  - Ves čas tečemo – se gibljemo proti njemu.

Res izjemoma lahko za ponazoritev resnejšega namena (če nismo dovolj energični – prepričljivi) lahko bliskovito sprožimo **opozorilni strel** v varno stran (najbolje malo vstran čez njega) Strel more bit hitro merjen.

- Če ob vsem tem ne zaleže:

- zavihtimo orožje na hrbet (pištolo pa v torbico.)
- ga z ramenom blokiramo v predel trebuha.

- ga z rokami objamemo okoli bokov (pri tem lahko tudi nas obrne v smeri njegovega gibanja)

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

- ko zdrsnemo nižje ga močno stisnemo čez meča.

Enako ga primemo, če ga **dohitimo ob begu.**

Nikoli sam:

Čeprav je težko, da cela skupina sledi in prime bežečo osebo, bi bilo to najbolj idealno, da ga skupaj dohitijo in izvedejo praktičen postopek. Nuno pa je, da to opravi vsaj par (če tudi drugi bistveno počasneje teče bo enkrat prišel do njiju in pomagal)

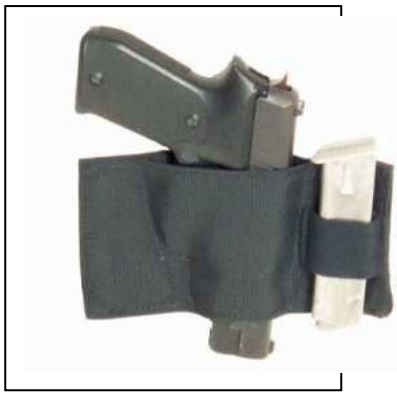

Dobro je da imamo na pasu (od hlač) vedno pritrjeno **usnjeno torbico** za pištolo (palačinko), da, če se moramo pognati za kom v dir odložimo čelado,borbeni jopič, zaščitni jopič in ostalo odvečno kramo in tečemo za njim.

Tudi zato se ne izogibajmo **uporabe športnih copat** predvsem v urbanih delih. Ko pa preidemo na ne urban del, lahko delujemo tudi s copati, ko pa nastopi potreba da bi se preobuli moramo dobiti zamenjavo ali nam mora podpora dostaviti suho obutev in oblačila.

Naloga vsakega specialca pred vsako aktivnostjo je namreč, da podpori pred odhodom na teren izroči torbo v kateri ima dodatno obutev in oblačila, spalno vrečo in vse drugo od osebnih stvari, kar bi na terenu lahko še potreboval.

*zasledovanja in prijetje pobegle osebe se pešno vključi tudi **uporaba psa**.*

vklepanje in vezanje glej temo praktičen stopek.

Komuniciranje z nasprotnikom

Poznamo dve ekstremni obliki komuniciranja z nasprotnikom.

Vsaka ima lahko svoj učinek.

1. Če smo v fazi delovanja, ko smo bolj prodorni, udarni, energični uporabimo ostro (banalno) terminologijo.

2. Če pa smo v fazi bolj discipliniranega delovanja pa maksimalno vljudno in strokovno. Oba načina pa morata biti po svoje odločna in samozavestna in profesionalno izpeljana.

Samo izkušnje nam bodo dale vedeti kdaj se nagnemo bolj na katero stran.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Lovska nagnjena

Kljub temu, da se lov na divjad priporoča za pridobitev določenih elementov za usposobljenega specialca, se izogibajamo splošnega lovsekga vedenja. Strogo se drži strokovnih navdil iz tega priročnika - sledi vsem finesami - bodi profesionalen.

Udar z vodnim topom:

V določenih akcijah se lahko v praksi kot alternativa za nevtraliziranje nasprotnika ob prijetju uporabi udar z ročnim vodnim topom Uporabljamo dve inačici: za gašenje požarov s koncentrirano močjo in z eksplozivnim nabojem.

Pri tem je obvezno, da dva izvajata praktični postopek z vsemi varnostnimi merami in istočasno izvajata pokrivanje strelca z vodnim topom, ki uporabi vodni top, če ni razlogov za uporabo strelnega orožja pa vendar nasprotnik nekaj muti.

OPOZORILNI STREL :

Tudi opozorilni strel je merjen. Bliskovito sprožimo v varno stran (najbolje malo vstran čez njega).

Svetuje se le:

- če je res nujen za ponazoritev resnosti našega namena
- Za njegovim hrbtom, če beži
- če moramo hkrati tudi opozoriti naše o našem položaju in stanju

Drugače pa ne, ker:

1. ker streljamo samo na jasno razpoznavne cilje
2. s tem, ko umaknemo merjenje, odvrnemo resen namen streljanja v njegovo glavo - nadomeščati ga moramo z energičnostjo postopkov.
3. ker orožje obrnemo vstran od najbolj pereče točke
4. ker imamo orožje vedno v smeri pogleda
5. ker ni znaka za začetek ognja (lahko bi kdo to tudi tako razumel)
6. ker lahko mislimo, da strelja nasprotnik in s tem bi lahko tudi mi odprli ogenj naj.
7. ker se krogla v objektu lahko odbije v koga ali naredi škodo (pri delu v letalu med letom)
8. ker nas ponoči zaslepi lasten strel
9. ker s tem izdamo svoj položaj in dejavnost (če je več nasprotnikov)

Opozorilni strel je posamičen strel v zrak.

Če slišimo dublet, vemo, da se strelja na nasprotnika.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

USTAVLJANJE VOZIL

Izbira kraja:
Kraj za ustavljanje se izbere **glede na.**

- pričakovano hitrost vozila
- pričakovano mesto kje naj bi se vozilo ustavilo
- vse alternativne možnosti (možnost bega ipd.)

Omogočati nam mora:

- prikrit položaj
- da postavimo primerne ukrepe za ustavitev vozila
- da se lahko bliskovito približamo
- da imamo primerne pogoje za izvajanje postopka
- da lahko primerno pokrivamo svoje postopke.

Tako se navadno postavlja zaseda za kakšnim »ovinkom«, kjer nas nasprotnik zagleda v zadnjem trenutku.

USTAVLJANJE Z LOPARČKOM:

Kadar ustavljamo vozilo **z loparčkom** stopimo na cesto (najbolje v običajni policijski uniformi) *visoko dvignemo* loparček in ob prihodu vozila do nas, **stopimo na rob cest** in pokažemo z loparčkom kraj kamor želimo, da parkira. Ko se vozilo ustavlja:

- pritečeta iz zasede dva specialca.
- približata se od zadaj vsak po svoji strani (v mrtvem kotu).
- Odpreta vrata (za ta manever za trenutek izjemoma spustita orožje z zunanjo roko).
- za presenečenje prevzameta nadzor nad potniki.

Nato pristopi policist, ki je ustavljal in vodi postopek. Mi ga krijemo.
V primeru, da je **promet gostejši**, naj bo kolona, ki pri tem nastane na vizualno odmaknjenem kraju, kjer se opravlja postopke (za ovinkom, viaduktom kamionom, oklepnikom ipd.)
Kolona more biti varovana z blokado.
Za ustavljanje se lahko uporabi tudi **oklepnik** iz katerega pokrivamo postopek. Tisti ki pristopijo k pregledu pa, pridejo iz zadnje strani.

USTAVLJANJE S PRETVEZO:

se opravlja za točno določena nevarna vozila z **navidezno navadno zaporo ceste** npr.:

- delo na cesti
- pokvarjen kamion
- prometna nezgoda le izjemoma, saj moramo vedeti, da nasprotnik pri tem pričakuje, da bo v bližini policija

Po potrebi jo namestimo prav tako za »ovinkom«.
Izogibajmo se situaciji, da bi se zapora postavila direkt pred nasprotnika – težimo za tem, da je **še vsaj nekaj avtov** *pred njimi, če se da, naj bo vmes tudi naš civilen avto* (iz katerega tudi pokrijemo postopek).
Vozilo, ki ga imamo namen pregledati normalno **upočasni in ustavi** za kolono.

Nasproten promet:

Okoliščine moramo prirediti tako, da nasprotnikovo vozilo **ne gre v prehitevanje**. Lahko pa tudi ustvarimo primerna gostota prometa iz nasprotne smeri. Med njih razvrstimo naša vozila ali so to sama naša vozila. Če je le mogoče iz njih prevzamemo pokrivanje in pomoč pri postopku. Na njihov položaj pa ne smemo 100% računati, ker nimajo pregleda nad situacijo in morajo svoj položaj prilagoditi trenutnim okoliščinam:

- razmaki, da nasprotnik ne gre v prehitevanje
- da preveč ne upočasnijo in s tem izdajo naš namen.

Ustavijo in pokrivajo lahko šele, ko specialci že tečejo proti nasprotniku.

Blokada:

Za blokado je najbolje, če je lahko že pripravljena **na mestu** in v tem trenutku odreagira. Izogibajmo se »neprepričljivi« varianti npr.: da se okoli perečega kraja zadržuje deset preoblečenih

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

cestarjev. Blokada naj bo raje prikrita ali vsaj kombinirana.

Izvedba postopka:

Praviloma postopek izvaja iz **vozila za nasprotnikovem vozilu**.

Pri tem se od zadaj pritajeno približamo vozilu in izvlečemo potnike. **Naša navzočnost more bit jasna šele ko odpremo vrata.** Če nas odkrijejo prej vsi v tem trenutku prevzamejo vlogo pokrivanja in določeni čim hitreje izvedejo postopek

USTAVLJANJE S SILO :

Ustavljanje s silo se uporabi kot samostojna akcija ali kot dodatek, če ne ustavi pri ustavljanju pri zgoraj navedenih temah.

Izvede se **z uporabo:**

- ježa
- oklepnika, tovornjaka
- blokade z vozili

Razvrstitev vozil:

Vozila se postavijo na cesto v razmaku kateri omogoča le počasno vožnjo (cca 20 km/h) med njimi. Za vozili so postavljeni policisti.

Akcija:

Ko zaznamo **sumljivo vozilo** se:

- mu zapre pot z vozilom
- od zadaj skočimo k vozilu
- odpremo vrata

S tem v tem trenutku prevzamemo nadzor nad potniki.

Če so **vrata zaklenjena** se umaknemo in s pozivanjem zahtevamo da:

- takoj dvignejo roke
- da odprejo vozilo

Če gre za **nevarne osebe razbijemo steklo**, odpremo kljukico in vrata.

Blokada v gibanju:

Z blokado v gibanju prehitimo nasprotnikovo vozilo in jo **stisnemo** z njegove sprednje leve strani ob rob ceste in *sunkovito zmanjšamo hitrost,* tako, da on podzavestno ustavi.

Drugo vozilo ga blokira iz zadnje strani. *Postopek se vodi iz zadnjega vozila prvo* pa pomaga pri kritju.

Odsvetuje se konkreten trk avtomobilov, ker se lahko zaradi tega pojavi težava odpiranja vrat.

Pristop k vozilu:

K vozilu pristopimo vedno pod **»mrtvim kotom«** ki je iz zadnje smeri pod kotom 45 stopinj na vozilo.

Startamo (skočimo iz zaklonov) šele ko je vozilo mimo nas pod kotom 20 stopinj in moramo vozilo dohiteti, dokler ne zapademo pod kot 20 stopinj iz zadnje smeri. Ves čas se gibljemo le v tem kotu !

Če smo prepočasni nas bo vznik ozrl v ogledalu, če pa prehitri pa preko ramena.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Ob pristopu k vozilu :

1. vedno najprej sami odpremo vrata in zavpijemo: »miruj!«.
2. v primeru, da so v vozilu **nevarne osebe,** ki so za prijet takoj ob pristopu razbijemo steklo, kar ima dve dobri strani, je šok za prisotne in nam istočasno omogoča, da če so vrata zaklenjena, da jih odklenemo.

Šok bomba:

Izjemoma *lahko ko smo odprli vrata v vozilo vržemo šok bombo,* saj nam pomaga v primeru, da ne bomo uspeli izvleči potnikov.
Paziti pa moramo, *da ne onesposobi tudi nas.* (ker bomo verjetno še tiščali glave v vozilo)
Vsi člani akcije morajo biti s to varianto seznanjeni in počakati na pok.
Za vozila je primernejše šibkejša šok bomba. Uporabljamo šok bombo z minimalnim zakasnilcem 2-3 sek.

Pogosto se v takih primerih in v primeru metanja šok bombe **pod avtomobil uporablja ploščata oblika**, ker ne gre za preslepitev, češ, da gre za bombo temveč bolj za efekt poka (da se nam ne odkotali).

Če pa uporabljamo **samo eksplozijo** za preusmeritev pozornosti, presenečenje, strah ipd. uporabljamo različno močne eksplozije.
Če uporabimo močnejšo, da jih tudi fizično strese (privzdigne vozilo - npr 20 dkg TNT) moramo biti v času eksplozije v zaklonih.

Izvlečenje iz vozila:

Praviloma izvlečenje iz vozila delamo

- z dolgocevnim orožjem
- ko smo odprli vrata in ugotovili stanje orožje zavihtimo nazaj na hrbet
- z notranjo roko primemo za ovratnik pod vrat (s palcem navzdol)

- glavo mu s komolcem butnemo v notranjost in navzdol (po potrebi ta trenutek odpremo varnostni pas tako da se s celo težo vržemo na njega).

- z zunanjo roko primemo križno zadaj za rame (obleko) in ga s pomočjo nastavljenega davljenja izvlečemo.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Kot tudi pri vseh nalogah imamo tudi tukaj pripravljenih **več alternativ**:

1. izvlečemo ga samo s prijemom okoli glave in **pritiskom pod uho**
2. z **navadnim** davljenjem

Navadno davljenje se lahko opravlja kot judo tehnika ushiro jime, ali z dolgocevnim orožjem oz baterijo s katero smo prej nasprotnika zaslepili

3. **košenje**: s prijemom okoli glave za obraz in istočasnim prijemom za njegovo zunanjo roko in sunkom našega boka v njegov stegnjen komolec (mezinec more imeti obrnjen proti nam).

4. **davljenje z obleko z eno roko**

Izvede se, tako da ga vlečemo ven za rame in obleko in se ko se zatakne: (ga lahko z notranjo roko (pod zunanjo) primemo za vrh lasišča potegnemo k tlom in

mu zaobidemo glavo z zunanjo roko.

Med izvlečenjem s tem prijemom lahko izvajamo praktični postopek izza zaklona, ki nam ga nudi nasprotnikovo telo.

5. Z vzvodom na **komolec** (istočasno ga vlečemo ven (waki gatame)

6. Z vzvodom na **zapestje** (kotegaeši) (njegovo roko porinemo z bokom)

Osebo izvlečemo, potegnemo na tla in ji naredimo ključ na roki(lahko tudi z nogo če je fizično močnejši).

Poteg za noge

Kot alternativa pri visokih vozilih (npr. tovornjakih, avtobus ipd.) in če se postavi z nogami proti nam ga izvlečemo ven kar za noge, tako, da križno primemo za obe hlačnici in med izvlečenjem roke poravnamo, tako, da nam nasprotnika obrne s hrbtom proti nam. Izvlečemo do konca, delamo ključ na nogi… Če noče spustiti volana mu primemo eno nogo in mu jo zvijamo v gležnju.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Sunek z nogami:

V primeru, da ni so voznika nam lahko na drugi strani drugi pomaga tako, da se prime za streho ali ročko v notranjosti in se zavihti sonožno v predel njegovih ramen. Tako nam lahko pomaga tudi drugi, ki na drugi strani krije drugega, če je ta že izvlekel osebo iz vozila in jo obvladal. Predvsem je takšna pomoč dobrodošla, če se je na kateri strani zataknilo!

Na vsaki strani naj vsaj eden pokriva.

Enostranski pristop:

Kadar:

- imamo možnost pristopiti k vozilu le iz ene strani
- ali se vozilo ustavi prečno na nas (pri dinamični zasedi)

gremo **čez osebno vozilo**, ne okoli.

Čez vozilo gremo tako, da se prvi skloni, poklekne na notranjo nogo, drugi pa se odrine z zunanjo nogo od njega in sede na vozilo, se prevali čez hrbet,

ter na drugi strani na noge, ker pristane z obrazom k vozilu lahko kar nadaljujejo postopek.

Jemanje osebe za zaklon:

V primeru, **če smo sami (ali par)** in so potniki tudi na zadnjih sedežih. Praviloma skočimo na prednja (voznikova) vrata. (Če je par vsak na svoja.)

Takoj ko odpremo vrata zavijemo: DVIGI ROKE. Najbližjega si z obliko eno ročnega davljenja izvlečemo iz vozila.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

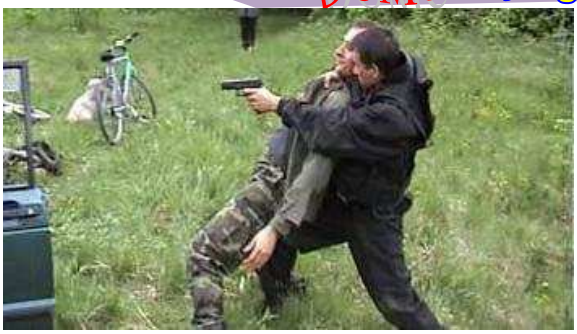

V *kritju njegovega telesa* zahtevamo od ostalih, da se pokoravajo našim zahtevam. Zahtevamo od vseh, da odprejo vrata izstopijo z dvignjenimi rokami in ležejo na tla.

Nato jih ves vklenemo in pregledamo. Pregledamo tudi vozila.

Pri pregledu vozil moramo paziti predvsem pri odpiranju prtljažnega prostora, ki ga odpiramo od spodaj iz strani ali pa to zahtevamo od voznika.

Pomoč helikopterja:

Če je v helikopterju skupina za postavitev zasede in opazi pobeglo vozilo mora imeti s seboj sredstva za prisilno ustavljanje vozil (ježa), ker s helikopterjem ne moremo blokirati ceste.

Vse alternative moramo do dobra natrenirati, ker se v resnih akcijah prepogosto zatakne!!

SPONZOR

BBR SECURITY

NOSILEC ZNANJ

Bezigrajski dvor Ljubljana
SPECIAL
SERVIS
Trgovina in storitve
Dunajska 56
D.O.O.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

DELO Z OKLEPNIKOM

Dobro teoretično poznavanje karakteristike oz. osnovnih značilnosti vsakega oklepnika posebej so predpogoj za delo.

Voznik:

Voznik se mora zelo dobro orientirati v okolju. Pri približevanju mora po potrebi uporabljati skrite poti, tako, da z izrabo značilnosti terena ostane čim dlje neopazen. Usposobljen mora biti v taktiki delovanja specialnih enot, da lahko strokovno asistira.

Gibanje oklepnika:

Za gibanje samega oklepnika moramo upoštevati **vsa taktična načela** (maskiranja, izbire in zavzemanja in zapuščanja zaklonov, poti gibanja, pokrivanja, zavarovanja itd.). Dobro priučena in zakoreninjena taktična načela posameznika ostanejo **v krvi** tudi, ko deluje specialec kot voznik oklepnega vozila. (Najprej je specialec z izkušnjami v operativi, šele nato lahko postane šofer oklepnika za naše delo.)

Približevanje:

K oklepniku se praviloma približujemo in oddaljujemo tako, da nas voznik opazi. Najbolje je pod kotom 45 stopinj na voznika.

Izstopanje in vstopanje:

se izvaja na eni ali obeh straneh. (nekateri oklepniki tudi od zadaj) Izstopamo in vstopamo praviloma na strani, ki je odmaknjena od nasprotnika, če je čelno, pa obojestransko.

Vloga oklepnika:

Oklepnik nam zraven maske služi tudi kot dober ščit (zaklon), hkrati nam po potrebi lahko pomaga z veliko ognjeno močjo.

Pravilo zunanje noge:

Kot za vse premikajoče objekte velja tudi tukaj pravilo: **z zunanjo nogo naprej.**
Ko izstopimo stopimo najprej na zunanjo nogo in ko vstopimo stopimo naprej z zunanjo nogo.

UPORABA OKLEPNIKA

1. Največja njegova praktičnost se pokaže pri delu na nevarnih območjih, **pri premikih:**

- rednih enot in opreme
- podpore
- oskrbe s potrebno opremo
- ZDRAVNIKA z ekipo in opremo

Nujnost uporabe se pokaže pri nujnem evakuiranju ranjenih na linij ognja.

2. za **zbiranje informacij** na nevarnem območju. Sodobne tehnologije nam omogočajo učinkovito zbiranje informacij (opazovanje terena, fotografiranje, snemanje, radarsko, ir ipd delovanje da zaznajo več ko vidimo (termovizije ipd).

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Hitre oklepnike uporabljamo za prevoz interventnih skupin

3. za **prevoz mobilnih skupin** za blokade, interventne skupine za posredovanje na nevarnem območju, preiskave terena, prevoz skupine za zasedo vozilu ali osebi ipd.
4. **za osvetljevanje** (na primer za fiksiranje žarometov)
5. za pozivanje preko **ozvočenja**
6. za **ognjeno podporo** (za izvlečenje ranjenih, talcev ipd.) Kot tak pa je prirpočljiv tudi v sestavi ožje blokade, kot njen sestavni del za pokrivanje določenih aktivnosti. (lahko je tudi skrit in se na točko delovanja premakne v trenutku, ko za to nastopi potreba.

Pri objektu:

Oklepnik lahko uporabimo tudi, **da prebijemo** oz prevozimo ograje, čez katere bi se sicer težko prebili oz podremo verande ali lesene dele objektov, tanjše stene ipd.

Na večini policijskih oklepnikih pa so tudi različne hidravlične kljuke, ovni ipd., ki omogočajo odpiranje vrat in prebijanje sten.

Uporabimo ga lahko za vpad v objekt, tako, da se kar zapeljemo v notranjost objekta **skozi steno**.
Oklepnik naj ima točno določeno pot glede na razpored prostorov, kvalitete sten in da bo posadka lahko odprla vrata. Sicer moramo vedno računati, da se lahko vozilo v objektu ustavi tako, da se vrata zagozdijo in posadka ne more izstopit. Zato vedno kombiniramo s skupino, ki priteče v oklepnikovem kritju do objekta in vstopa istočasno z oklepnikom. Sekunda ali dve, ki je potrebna, da pritečemo za oklepnikom in okoli njega je tudi nujen zamik, da se zruši kar se še ima namen.
Za eventualno kakšno novo alternativo imej v mislih tudi »oklepno kapsulo«, ki je pritrjena na vrv na drogove dvigal ipd. in jo skozi okno ali tanjšo steno porinemo v notranjost objekta. Kot improvizirane izpeljanke so gasilske lestve, dvigala ipd. s košarami, ki jih obdamo s ščiti. Uporabimo pa jih lahko za vpad skozi okno, balkon – pri tem pa prebijemo kvečemu kakšno okno ne pa stene.

Počitek:

Pri poveljevanju za počitek poiščemo primerno mesto s primernimi zakloni. Če takšnega mesta ni v bližini, pa se razvrstijo v krogu, tako, da gleda vsak v svojo smer. Z primernimi razmaki. Kadar počiva tudi oklepnik naredijo krog okoli njega.

DODATNE MOŽNOSTI UPORABE

Oklepnik se lahko uporablja tudi kot:

- *komandno vozilo* (zato more biti tudi tehnično primerno pripravljen)
- *evakuacijsko vozilo* v območju ožje blokade
- za *evakuacijo talcev ali za zaklon pri umiku talcev (tampon cona)* iz nevarnega območja. (Vse te manevre moramo natančno na-trenirati in jih izvajati tudi v sklopu vaj.)
- za *ognjeno podporo* v okviru ožje blokade, strelcev ipd, kot tudi pri posameznih primerih kjer je potrebna velika ognjena moč (za izvlečenje ranjenega, preusmeritev pozornosti, pokrivanje ipd.)
- Za oklepnik naj ima na dnu loputo, za dvigovanje in nameščanje stvari oz. oseb na tla. V teh primerih naj ima tudi možnost namestitve zaves od dna vozila do tal.
- za blokiranje vozil - da naspronikuu preprečimo beg npr. će nasprotniki izletijo iz garaže z vozilom ob pregledu bojekta

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

PSIHOLOŠKI VPLIV

Oklepnik ima zaradi svoje pojave in velikega hrupa močan psihološki vpliv.

Zato ga uporabljamo tudi za:

- Zastraševanje
- vnašanje negotovosti v nasprotnikove vrste
- preusmeritev pozornosti

Želene efekte povečamo z:
- hitrimi , bučnimi premiki
- uporabo zvočnikov (sirene, opozorila ipd)
- reflektorji
- uporabo orožja večjega kalibra

SLABE STRANI OKLEPNIKA:

- je zelo **hrupen in viden** zato nasprotnika opozori na našo navzočnost, tudi ko si tega ne želimo.
- nam navadno ne *daje zaščite pred ognjem za protioklepno bojevanje*, za katerega je precej ranljiv. prenaša relativno malo število ljudi.
- Potrebuje *precej časa, da premaga večje razdalje* (prihod na kraj dogajanja).
- Iz njega imamo **slab pregled**
- *Zlahka nas povozi*
- *Ni pravega prostora ne udobja*

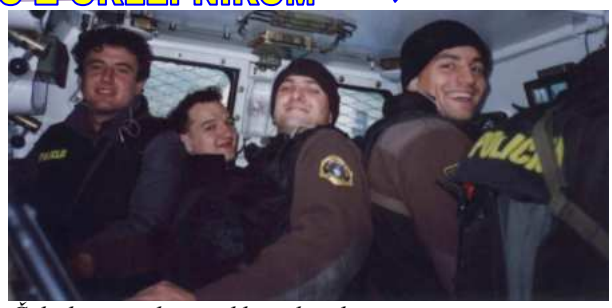

Čelada more biti v oklepniku obvezna.

Za prikrito delovanje oklepnika se uporabljajo:

- **Pristopi** izza hribov, stavb, drugih večjih vozil, vegetacije ipd.
- **Preusmeritev pozornosti** z zvočnimi in svetlobni signali drugega oklepnika, helikopterja ali drugih izstopajočih dejavnosti.
- Pri prikritem prihodu nam veliko lahko pomaga tudi **noč.**

VSTOPANJE

Vrata odpira tisti, ki prvi pride v oklepnik. Orožje drži v notranji roki, z zunanjo roko spusti orožje, kljuko sune navzdol nato odpre vrata.

Paziti mora, ker nima takšne sile gibanja, kot jo ima pri vstopanju z zaletom, zato mora maksimalno odrivati v vozilo in maksimalno učinkovito uporabiti korak nazaj, ki je potreben za odpiranje vrat, da vsaj tisto razdaljo uporabi za zalet.

Vstopanje v oklepnik:

1. orožje držimo v **notranji roki** vse dokler ne pridemo za zaščito za vrati z orožjem
2. sunimo v notranjost in navzgor
3. v konstantnem gibanju stopimo na stopničko z **zunanjo nogo naprej** (odrivamo z notranjo nogo).
4. z rokami in orožjem sunimo nazaj in stopimo v notranjost (pri tem si lahko pomagamo s kopitom orožja, ki ga položimo na tla)

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

5. okoli osi orožja na tleh se obrnemo z glavo v smeri gibanja (pri tem lahko orožje s spodnjo roko spustimo)
6. ko smo sedli se pomikamo prvi naprej in za sedež za komandirja drugi nazaj tretji naprej četrti naprej in peti nazaj (levi strani se ves postopek dela obratno le da se prvi ne pomakne za prostor za komandirja temveč sede na mesto prvega na klopi)

Prvi ki pride v oklepnik se pomakne naprej in z nogo **blokira vrata**, tako, da se upre v tečaj vrat oz. cev na vratih.

Vrata zapira tisti, ki jih je prej blokiral, zapahne pa jih tisti, ki je za tistim, ki je vstopal, ne pa tisti ki zadnji vstopa.

Pri vstopu je možna tudi **pomoč,** da ga potegnemo v vozilo, mu primemo orožje, če teren visi in oklepnik stoji pa lahke gre eden na vse štiri in ponudi pleča ostalim ipd. V primeru, da se vstopa **na eni strani** se prvi postavi pri vratih od spredaj in jih blokira naslednji pa se prevaljujejo preko zadnjice z nogami v smeri vožnje in se pomikajo prvi nazaj drugi naprej ipd.

IZSTOPANJE

Skrbno izberemo najbolj varno mesto izstopa. Izstopamo na mestih, kjer nam relief in vegetacija oz objekti omogočajo čim bolj **prikrito izstopanje.** Iz oklepnika izstopimo vedno, čim pridemo v stik z nasprotnikom, **če je verjetnost, da ima protioklepno orožje**.

Postopek izstopanja:

1. vrata se odprejo tako da tisti, ki izstopa z nogo sune v zapah in odrine vrata
2. prvi na klopi blokira vrata
3. prvi izstopi tisti, ki sedi drugi v smeri vožnje
4. ko se vrata odprejo se sklonimo
5. primemo orožje z obema rokama (z zunanjo pri sprožilcu) potisnemo ga s kopitom navzdol in naprej (prvi merek v višini oči)
6. z zunanjo nogo stopimo na stopničko
7. pogled usmerimo na zgornjim delom podbojev (med vratom in oklepnikom)
8. orožje imamo še vedno v višini oči (saj lahko po potrebi orožje skozi imenovano odprtino iztegnemo, se z notranjo roko naslonimo na podboj vrat z zadnjico, pa na zadnji del podboja in tako smo fiksirani tudi v gibanju in pripravljeni na nadaljevanje. Sicer pa nam pogled služi za iskanje primernega mesta za izstop oz. za trenuten pogled pri tekočem delu (tudi pri tekočem delu ne smemo izpuščati te faze pogleda, izvaja se le hitreje).
9. z notranjo nogo pristopimo k zunanji na stopničko in **stopimo na tla vedno naprej z zunanjo nogo** (nikoli sonožno).
10. naredimo še korak z notranjo in če je hitrost prevelika nas potegne v preval, če pa je zmerna pa izkoračimo še z zunanjo nogo (drugič)tako, da se pripravimo za zaleganje (v primeru če nas še rotira ob zaleganju se v tistem ko zaležemo prevalimo v smeri vožnje.
11. obračamo se poti oklepniku in smo tačas, ko nas oklepnik pokrije že v lastnem kritju. V Primeru, da nas obrne v preval naredimo preval kot je opisan v temi gibanje posameznika. Iz desne strani oklepnika delamo preval čez levo rame iz obratno. Po končanem prevalu, se iz pokleka obrnemo v točno želeno smer in poiščemo možnost takojšne namestitve v bližnji zaklon.

V primeru, da se izstopa **pri enih vratih**, se, ko sta na izstopni strani dva izstopila zadnji na nasprotni strani prevali na izstopno stran in se tako dopolnjujejo.

STRELCI

Ko se nam oklepnik približuje počakamo, da je na primerni razdalji in šele nato vstanemo iz zakona.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Strelci se izvajajo tako, da:

- se na izvršni del povelja odprejo vrata na tisti strani, kot je bilo poveljevano.
- vozilo se ustavi in skočimo po vrsti iz vozila za poveljevano oz optimalno razdaljo (če z nami izstopa komandir, ki je na sovoznikovem sedežu se prvi izstopajoči na desni strani pomakne od vozila za dvojno poveljevano razdaljo.)
- v vozilu čakamo, dokler si tisti, ki je odšel zadnji iz vozila ni našel primernega zaklona in ga krijemo pri odprtini med vrati in vozilom. Naslednji ki izstopa sklonjeno teče za prvim in po pretečeni poveljevani razdalji od zadnjega tudi on zaleže.
- Zadnji zapira vrata.

Ob **vstopu** v vozilo:

- preden začne z gibanjem moramo orožje držati tako, da bomo ko vstanemo orožje držali v notranji roki.
- premikanje začne zunanji (izjema je komandir, ki vstopa prvi)
- pri vstopanju mora vozilo stati. Če se vozilo premika ali se je ustavilo pred našo linijo moramo teči *za našimi možmi* in šele ko smo jih vse zaobšli se gibljemo v smeri proti vozilu (nikoli pred naše cevi)

Paziti moramo da ne prihaja do grupiranja pred vstopom v vozilo kot je vidno iz slike

- ko je prvi v vozilu lahko začne z gibanjem naslednji. Kritje izza vrat je alternativno (predvsem odvisno od potrebe) Če se ga izvaja se more pravočasno umakniti, da tisti, ki priteče ima zalet pri vstopu.

BLOKADE

Blokade se izvajajo tako, da najprej ugotovimo kakšno območje imamo za pokriti in to **primerjamo** z razpoložljivo ekipo. S tem dobimo približne *razmake.*

Izbran zaklon je lahko začasen in se potem taktično pravilno približamo najprimernejšemu mestu za blokado.

Voznik oklepnika prilagaja **hitrost vozila** tako, da je hitrost pri izstopu od 20 – 30 km /h izjemoma se lahko razvije večja hitrost zaradi nevarnosti izpostavljanja oklepnika protioklepnim sredstvom vendar nikoli več kot 40 km/h. V času, ko se pa ne izstopa pa vozi čim hitreje (od točke do točke)

Koordinacijo vodi vodja skupine in vsak zase, ko si izbira zaklon.

Vstopanje v vozilo je na poziv in se odvija tako, da se pred prihodom vozila pripravimo. Orožje držimo v pravi roki umislimo se pot približevanja vozilu in temu primerno prilagodimo tudi naš zaklon. *Oz. izhodiščno mesto za vstop*. Iz tega mesta vstanemo, ko nas je vozilo pokrilo in se hitro približamo in vstopimo.

KLIN

Klin se izvaja tako, da se **izstopa** iz vozila v gibanju in prvi preteče polovico poveljevanje razdalje in nato zavzame zakon, drugi izstopa, ko se vozilo premakne naprej za toliko, da bo klin dobil pravilno obliko. Pri teku se pokriva izza vrat.

Pri **pobiranju** klina se le ta pobere tako, da se najprej poberejo oddaljeni policisti in nato ostali, ko se oklepnik z gibanjem premakne v njim bližji položaj. Če oklepnik ostane v formaciji se jih pobira kot pri strelcih.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

JEMANJE OKLEPNIKA ZA KRITJE

Prvi je pomaknjen vedno za rob oklepnika in ne drži orožja z roko, ki je bližja oklepniku. Drugi izjemoma lahko drži z notranjo roko, da zavaruje njihov »hrbet« (Pomakne pa se naj za prvega)

Jemanje oklepnika za krije, se uporablja pri približevanju objektu ali liniji nasprotnika. Pri tem so položaji na levi, desni ali za vozilom.
Svoje položaje spreminjamo na povelja ali na iniciativo tistih, ki so zaznali nevarnost iz neke smeri (prvi in zadnji vedno opazujeta izza vogala). S svojim **položajem** sporočata celotni skupini, koliko imajo manevrskega prostora.
Ob izstopu iz strani se premaknejo trije naprej pred vrata. Ko se pa vrata zaprejo se ljudje enakomerno razporedijo. Prav tako vstopajo najprej tisti za vrati, nato pa še prednji trije.

Orožje držimo v zunanji roki, kadar pa se gibljemo za vozilom pa levi levo desni desno. Kadar nam omogoča oklepnik zelo ozko kritje se postavimo v dve vrsti.
Stopnička za desantiranje se uporablja le na manj razgibanem terenu. Ko se peljemo na desantni stopnički, ki je pritrjena na zadnji strani oklepnika moramo po temi paziti, da nas ne zaslepijo zavorne luči, ko bo oklepnik zaviral in bomo morali izstopiti. Tudi tukaj je dobro delati adaptacijo na svetlobo in imeti v oklepniku stikalo za prekinitev luči, ki bi nas zaslepile in osvetljevale.

Oklepnik nam daje občutek moči in zavetja.

STRELJANJE IZ OKLEPNIKA:

Upoštevati moramo, da v oklepniku med vožnjo ruka.
Po možnosti cevi **orožja vpnemo**. Če orožja ne vpnemo, se dobro fiksiramo orožje potisnemo ven z zapestjem vred in se naslonimo na zgornjo stran podlakti.
Kopita so raztegnjena, če le imamo zato dovolj prostora. Ker se skoraj praviloma strelja le iz ene strani, damo prostor tistim, ki ga potrebujejo.
Zaželen je **nastavek za lovljenje tulcev.** Brez lovilca za tulce streljamo le, če je nujno in pri tem pazimo kam bo odmetavalo tulce – vroč tulec za ovratnikom ali zadet v oko je lahko zelo neprijeten.
Uporaba večjega kalibra:
Če se le da nam pomaga oklepnik s svojo oborožitvijo. Ima velik učinek in ob posamičnih strelih tudi precejšno natančnost. Priporočljivo je predvsem pri nujni potrebi pokrivanja (npr. izvlečenje ranjenih, talcev ipd.)
Natančno usmerjen rafal iz oklepnikovega orožja je lahko tudi element za **odvračanje pozornosti**. Delovanje v varen predel, ki pa je nasprotniku blizu ima namreč velik psihološki efekt. (Streljanje od spodaj navzgor skozi zgornji del stene v spodnjo stan plošče nekega objekta je relativno varno.)

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

DELO S HELIKOPTERJEM

Pilot:
se mora zelo dobro orientirati v okolju. Pri približevanju mora po potrebi uporabljati skrite poti, tako, da z izrabo značilnosti terena ostane čim dlje neopazen. Za gibanje helikopterja mora upoštevati vsa taktična načela (maskiranja (prikrit prihod, sence) zavarovanja itd.).
Usposobljen mora biti v taktiki delovanja specialnih enot, da lahko strokovno deluje v tem konceptu.

Spoznavanje:
Enako mora vsak specialec posebej poznati vsak helikopter posebej iz tehničnega in taktičnega vidika.

Navajanje:
Pri navajanju (usmerjanje pristanka iz tal) helikopterja nam more pihati veter v hrbet.

Pilot bere veter po plapolanju zastave.

Približevanje:

K helikopterju se približujemo in oddaljujemo tako, da nas pilot opazi. Najbolje je pod kotom 45 stopinj na pilota.

Fotografija je posneta pod kotom pod katerim se približujemo helikopterju

Izstopanje in vstopanje:
Izstopanje in vstopanje se izvaja na eni ali obeh straneh. Izstopamo in vstopamo praviloma na

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

strani, ki je odmaknjena od nasprotnika, če je čelno, pa obojestransko. Odvisno od taktičnih potreb:

- ali se moramo čim hitreje izkrcati
- ali čim bolj neopaženo.

Helikopter nam namreč služi kot maska ne pa kot zaklon.

V helikopter lahko vstopimo tudi tako, da se privežemo za spuščene vrvi in se tako odpeljemo, do mesta, kjer lahko helikopter normalno pristane.

Sistem izstopanja je vedno enak tudi če gre za varno zaledje domačega oporišča (manj intenzivno je le usmerjanje orožja za pokrivanje desanta).

Pravilo zunanje noge:

Kot za vse premikajoče objekte velja tudi tukaj pravilo: **z zunanjo nogo naprej.**
Ko izstopimo stopimo, najprej na zunanjo nogo, in ko vstopimo, stopimo naprej z zunanjo nogo.

UPORABA HELIKOPTERJA

1. Največja njegova praktičnost se pokaže pri hitrih **premikih:**

- rednih enot in opreme
- podpore
- oskrbe z potrebno opremo
- ZDRAVNIKA z ekipo in opremo

Nujnost uporabe se pokaže pri nujnem prevozu ranjenih v bolnico.

2. Sodobne tehnologije nam omogočajo učinkovito **zbiranje informacij** (opazovanje terena, fotografiranje, snemanje, radarsko ipd delovanje itd). Sodobne tehnike nam omogočajo, da ga uporabljamo z dokaj varnih višin, da uredijo slike hitrih preletov, da zaznajo več, kot vidimo (termovizije ipd). Pri vizualnem opazovanju pa nam pride prav predvsem pri opazovanju zelo težko dostopnih terenov prepadi, močvirja, gore ipd.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

3. Uspešno se ga uporablja tudi za hiter prevoz **mobilnih skupin** za blokade, interventne skupine za posredovanje na območju preiskave terena, prevoz skupine za zasedo vozilu ali osebi ipd.

4. Helikopter koristimo tudi **za osvetljevanje** (na primer notranjost visokih stolpnic, pri zasledovanju vozila oz. osebe)

5. za pozivanje preko **ozvočenja**

6. izjemoma pa tudi pri akcijah na večjem območju (za **koordiniranje** številčnejših enot iz zraka).

7. Po potrebi bi ga lahko uporabili tudi za **prevoz padalcev**.

8. Uporablja se ga lahko za **ognjeno podporo** (za izvlečenje ranjenih, talcev ipd). Pri tem je dobro, da so njegovi vitalni deli zaščiteni.

DODATNE MOŽNOSTI UPORABE

Helikopter se lahko uporablja tudi kot:
komandno vozilo :
za določen čas (zato mora biti tudi tehnično primerno pripravljen).

Ogenj iz helikopterja:
Iz helikopterja se deluje z ognjem le **izjemoma.** Upoštevati moramo, da helikopter med letom niha. Kopita so obvezno raztegnjena, zaželen je nastavek za vpenjanje cevi, pri večjih kalibrih pa je celo obvezen. Priporočljivi so tudi lovilci za tulce. Če ne, se dobro fiksiramo (privežemo), potisnemo orožje ven (obvezno preveri, kako drži popkovnica!) in pazimo, kam bo odmetavalo tulce – vroč tulec za ovratnikom ali zadet v oko je lahko zelo neprijeten.
Če helikopter, ki uporablja **lastno orožje** (navadno večjega kalibra) mora biti obvezno dodatno zaščiten pred izstrelki.

PSIHOLOŠKI VPLIV

Helikopter ima zaradi svoje pojave in velikega hrupa **močan psihološki vpliv**. Če pa z njim prikazujemo še določene aktivnosti, je efekt

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

zastraševanja še toliko večji. Zato lahko določene taktične postopke izpeljemo s pomočjo helikopterja, čeprav ni najbolj taktično in bi se dalo izpeljati tudi na drugačen način.

Zato ga uporabljamo tudi za:

- Zastraševanje
- vnašanje negotovosti v nasprotnikove vrste
- preusmeritev pozornosti

Psihološki vpliv helikopterja neprimerno prekoračuje njegovo dejansko uporabnost.

Želene efekte povečamo z:

- nizkimi, hitrimi preleti
- izvajanjem izstopajočih taktičnih aktivnosti
- uporabo zvočnikov (sirene, opozorila ipd)
- reflektorji in bliskavice
- uporabo orožja večjega kalibra

Zato moramo tudi vedeti, kako in kdaj se helikopter pojavlja.

SLABE STRANI HELIKOPTERJA:

1. je zelo *hrupen in viden* zato nasprotnika opozori *na našo navzočnost*, **tudi ko si tega ne želimo**
2. možnost njegove uporabe je vezana na **vreme.**
   - Veter: otežuje ali onemogoča letenje ali natančno lebdenje nad določenim mestom ali pristajanje.
   - Letenje v toči ni dovoljeno.
   - V mrzlem in vlažnem vremenu pa je nevarnost zaledenitve krakov rotorja.
3. nam navadno ne daje nobene **zaščite pred ognjem**, za katerega je **precej ranljiv** (zato za posebne naloge uporabimo zaščitene helikopterje).
4. Prenaša relativno malo število ljudi.
5. Potrebuje veliko prostora in primeren (trden in raven) **teren za pristanek**. Pri pristanku povzroča zelo *močan veter* (**pazi, kaj bo vse odpihnilo**)
6. Vedeti je potrebno tudi, da helikopter razpolaga **s tlorisom slike**, zato morajo biti vse dejavnosti temu prilagojene (opis pristopa na nek kraj, ločljivost naših enot, označena vozila) itd.
7. Helikopter ima **smrtno nevarna** dva rotorja. Sprednji pri neravnih terenih in zadnjih pri zadrževanju v zadnjem delu oz. ob eventualnim obračanjem helikopterja na mestu.
8. *Iz helikopterja lahko tudi pademo* (Uporabljaj popkovnico!).

Za prikrito delovanje helikopterja se uporabljajo:
- Pristopi izza hribov, stavb, vegetacije ipd
- Preusmeritev pozornosti z zvočnimi in svetlobni signali oklepnika, drugega helikopterja ali drugih naših dejavnosti, ki bi jih hoteli prekriti.
- Pri prikritem prihodu nam veliko lahko pomaga tudi noč.

VSTOPANJE

1. V helikopter **vstopimo vedno z zunanjo nogo naprej** - z levo, kadar se helikopterju približujemo z njegove leve, orožje pa držimo v notranji - desni roki. Tudi če je helikopter previsoko in moramo najprej stopiti na sanko, le, da tam pristopimo z notranjo nogo in

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

ponovno nadaljujemo v kabino z zunanjo.

2. *z zunanjo roko se primemo za vogal* pri stranici in tleh helikopterja (lahko se primemo tudi za varnostne vrvi na dnu helikopterja – vrvna ograja). Če je helikopter previsoko, spustimo H&K obviseti na jermenih in se z notranjo roko primemo za sanko in nato za rob dna helikopterja oz. vrvno ograjo na dnu helikopterja.
3. **Če je helikopter v gibanju,** spremenimo naše gibanje ob prihodu proti helikopterju *v smeri njegovega gibanja*. S tem zmanjšujemo razliko z gibanjem helikopterja.

Namestitev v helikopterju:
Vedno se obračamo *z glavo proti pilotu* in se čim prej namestimo **tako**, da damo čim več prostora še ostalim in je helikopter čim bolj uravnotežen. Orožje držimo navpično navzgor. *Vodja skupine* se namesti med pilota in si nadene *slušalke* za komuniciranje z njima.

Pomoč:
V primeru, ko je helikopter izven dosega z roko za rob oz. dno kabine vstopanje brez pomoči ni mogoče. *Obešanje samo za sanke ni primerno, lahko je celo smrtno nevarno.*

Oblike pomoči so:
Nastavljanje hrbta leže pod helikopter (lahko istočasno krijemo vstop naših mož. To se izvaja, ko je potreben hiter tekoč vstop in je helikopter v nizkem lebdenju ali skoraj pri tleh.
Na vse štiri, ko je helikopter tako visoko, da z roko ne moremo seči za rob kabine
Ravbarske lestvice. Pri tem damo orožje na hrbet. To je le v primeru, da se helikopter ne more spustiti bližje. Tisti, ki drži lestvico stopi v trden stav (ena noga nazaj druga skrčena spredaj. Stopimo najprej na nogo, ki nam je ponujena, nato se z rokama primemo za spodnji del vratu in v tekočem gibanju (da ni sunkov na oporne točke) stopimo z nogo še za vrat, pri tem pa se moramo že z rokami prijeti za rob helikopterja, z drugo nogo na sanko itd).
Viseče lestve se lahko vrže iz helikopterja, kadar ni druge možnosti, da nas drugje pobere. To je, kadar je teren močno poraščen daleč naokoli, visoki dimniki, antene in podobno na strehah stavb, kar onemogoča približevanje helikopterja.
Viseče lestve se lahko v helikopter tudi potegne s pomočjo vrvice, ki nam jo spustijo iz njega. (Vrvica mora biti obtežena, da jo veter ne odpihne med rotorje).
Pritrdi se na tla ali steno helikopterja in teče čez rob kabine in preko sanke (ne na mesto za vitel, ker imamo tako večjo stabilnost lestve). Pri plezanju nam od spodaj držijo lestev napeto. Plezamo pa tako, da jo imamo med nogami in s petami stopamo na stopničke. – orožje imamo pri tem na hrbtu.

Dvigovanje iz vode s privezom

S privezom – opravlja se izjemoma – zavežemo se za sanke sami ali za vitel ali kakšno drugo vrv iz helikopterja. Najbolje, da imamo plezalni pas ali borbeni jopič s pasovi za spuščanje. Če ne, lahko

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

improviziramo z vrvmi. Na primernem prostoru helikopter pristane in se normalno vkrcamo.

Na spuščen vitel se privežemo in nas helikopter dvigne. Naveže se lahko ljudi s sorazmernostjo moči vitla. Opravlja se lahko dvigovanje na samem kraju med lebdenjem ali med letenjem iz nevarnega območja. V primeru, da nas hoče začeti vrteti stegnimo roko ali nogo, ter s tem zmanjšamo možnost vrtenja.

IZSTOPANJE

Vedno, kadar se odpirajo vrata preveri zanesljivost popkovnice.

Če je helikopter na tleh ali v nizkem lebdenju, izstopamo v skoku tako, da se z notranjo nogo odrinemo in stopimo z zunanjo nogo na tla. Orožje držimo v zunanji roki.

Iz večje višine 1-3m izstopamo tako, da na robu tal helikopterja počepnemo, primemo z notranjo roko za tla, sonožno stopimo na sani, se tudi tam maksimalno znižamo, preprimemo z roko za sani pred nogami, čim dlje in čim bolj se opiramo na sanko) in skočimo na tla. Pri tem se z roko zadržujemo.
Orožje v zunanji roki dvignemo in ga pri doskoku spuščamo proti tlom. Z nogami najprej doskočimo z zunanjo nogo, malo jo skrčimo nato pa težo prenesemo tudi na notranjo.

Podobno izstopamo, **če je helikopter v preletu** s tem, da z zunanjo nogo stopimo močno na stran in naprej (ker se pripravljamo na tek). Naredimo korak naprej še z notranjo in preidemo v preval oz., če je hitrost manjša še izkoračimo z desno, kar nam ustreza za zaleganje.

Prelet se izvaja pri hitrosti do 30 km/h, in čim nižje med 50 in 150 cm (oddaljenost sani od tal).

IZKRCAVANJE

Izvaja se ob prihodu na aktualno območje, z primerno oddaljenostjo od namena delovanja. Ob prihodu na takšno območje helikopter pristane ali je v zelo nizkem lebdenju. Izstopamo po zgoraj navedenem sistemu in to čim hitreje eden za drugim in si poiščemo čim bližje primerne zaklone. Damo poudarek na lastno zavarovanje, zavarovanje soborcev in helikopterja. V primeru, da ni v bližini primernih zaklonov se razporedimo v krog. In to vsi v vidnem območju pilota. (pred helikopterjem - krožnica seka kabino helikopterja).

Če je na eno stran močan osek, izstopamo vsi na eni strani. Rotor namreč na tej strani sega proti tlom zaradi nagiba terena. Ostanemo vsi pri saneh

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

helikopterja, pazimo, da nas helikopter ne zadane s sanmi, ki nihajo (pozor: helikopter je težek in močan – npr.: prazen AB 412 ima skoraj tri tone). Tisti pri saneh helikopterja *čepijo, da se lažje umikajo sanem,* tisti pa, ki krijejo bočno v *hrib pa zaležejo* vendar **vsi na območju 2 metrov**. Ob odhodu helikopterja se razvrstimo v primerno formacijo. Za izhodišče razvrščanja se šteje prihod helikopterja npr. v levo ipd.

STRELCI

Izvajajo se **izjemoma,** ker se strelska formacija razvija na kraju kontakta s nasprotnikom. Helikopter pa pri tem ne daje nobene zaščite. *Izvaja se bolj za nalogo blokade, če teren ne omogoča helikopterju, da bi blokado razporedil.*

Pri tem manevru mora helikopter lebdeti. Izstop izvajamo po zgoraj opisanem postopku. Razvijamo se v strelsko formacijo po povelju v levo, desno ali v obe smeri. Pri čemer ne čakamo, da predhodnik najde zaklon temveč izstopamo vsi čim hitreje in se istočasno razvrščamo v formacijo.

Pri vstopanju pa zadnji krene že pred prihodom helikopterja tako, da v teku pride na mesto, kjer je prvi in bo vstopil. Predzadnji vstane takoj, ko je zadnji šel mimo njega in tako naprej. Pred prihodom helikopterja lahko formacijo še strnemo s prevaljevanjem. Pri vstopu pazimo, da se ne nabijamo, ker to otežuje tekoč vstop, temveč malo zdržimo korak, čim vidimo, da vstop ni dovolj tekoč. Tako ne mencamo pred helikopterjem in ne plezamo po njem temveč tekoče vstopamo.

BLOKADE

Izstopamo vedno na stani, **kjer ni nasprotnika**, da ne opazi našega manevra.

Izvajamo jih v preletu. Izstop se izvaja po zgoraj opisanem postopku. Če stojimo na saneh sonožno (če imamo čas za izstop in ker čakamo primeren zaklon na primerni razdalji od prejšnjega) moramo plaziti, da se od sani odrivamo z notranjo nogo. (Prej se znižamo in si maksimalno pomagamo z notranjo roko).

Ko smo na tleh, se obračamo proti helikopterju in najdemo zaklon. Zaklon je lahko le začasen in se kasneje prestavimo za pravega.

Pri vstopu vstopamo po zgoraj opisanem postopku zaklon zapuščamo že prej, da nas pilot lahko opazi se helikopterju približujemo od spredaj (45 stopinj) in vstopamo po zgoraj opisanem postopku. Vstopanje se izvaja v zelo nizkemu letu in z malo hitrostjo v trenutku vstopa.

DELO Z VITLOM

Vitel je pritrjen na ročici, ki je oddaljena od težišča helikopterja (os glavnega rotorja) zato mora bit **obremenjevanje nadzorovano**. Nanj se lahko pritrdita praviloma le dve osebi z opremo. Če nas pri dviganju ali spuščanju začne vrteti, poskušajmo korigirati z iztegovanjem roke (ali ista roka ista noga)

SPUŠANJE PO TANKI VRVI

Glej temo »gibanje posameznika, premagovanje ovir (spuščanje po tanki vrvi)«.

Med spuščanjem imamo ***orožje v roki.*** *Ni usmerjeno proti helikopterju ali ljudem.* Dovolj

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

spretni ga uporabimo za pokrivanje, oz. je usmerjeno v najbolj perečo točko.

Transportiramo se lahko kar na saneh in s tem povečamo kapaciteto helikopterja v primeru če moramo izkrcati zelo veliko število ljudi.

Če se spustimo skozi **vejevje ali skozi kak drug težko prehodni material** se spustimo hitreje, da prebijemo oviro.

Pri spustu štirih naj vsi naenkrat odrinejo s sani, da helikopterju ne porušijo ravnotežja. Nevarno je namreč, da če bo moral helikopter ponovno uloviti ravnotežj,e ne bo več nad točko, kamor se spušča ekipa.

Spuščanje po tanki vrvi se najhitreje izvede tako, da **potrebno število ljudi pripravljenih na saneh**. Zato v akcijah vedno koristimo to možnost. Lahko sta vpeta tudi dva na vrv (pripravljena na sanki), lahko pa imamo vpetih več osmic in se tretji pripne z oponko, ko se prvi spušča.

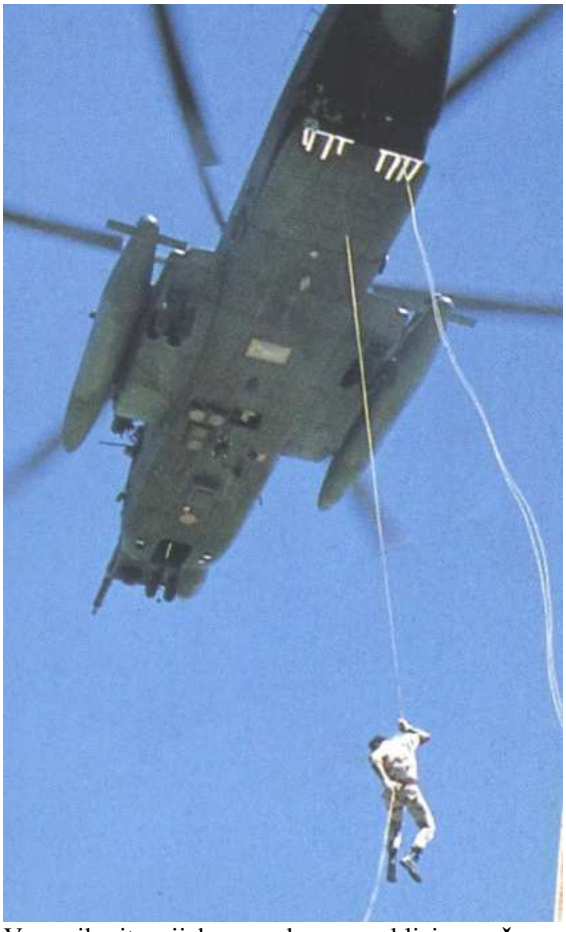

V resnih situacijah se vedno uporabljajo **vreče za vrvi. S**aj je dobro, da pojav vrvi ne bi naznanil našega prihoda in namena. (Tudi ne izgubljamo časa s spuščanjem vrvi.) *Paziti pa je potrebno, da je helikopter navpično nad mestom, kjer bomo sestopili (spusti naj se čim nižje).*

Spust:

Ko smo na saneh, rahlo odrinemo in prosto pademo, ter počasi zaviramo, da ne pride do velikega nihanja helikopterja. **Ne** spusti se z zadnjico pod nivo nog in da potem zdrkneš z nogam iz sani, ker lahko udariš z glavo ob sanko in močno zanihaš helikopter.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Ob pristanku:
takoj ležemo ali pokleknemo in vrv še za trenutek močno obremenimo potem pa razbremenimo, da se lahko izpnemo.
Če ležemo, ležemo na hrbet, se rahlo prevalimo na desni bok (če je orožje v desni roki) tako, da čim več vrvi spravimo skozi osmico. Orožje za trenutek pustimo ob sebi in z desno roko odpremo zaponko. Z levo snamemo (ali le oponko) osmico in jo pospravimo (ne nazaj na oponko, ker bo žvenketala). Moramo pa paziti, ker je lahko osmica vroča, če smo se spuščali hitro in daleč po vrvi. Prevalimo se nazaj na desni bok, primemo orožje in ležemo na trebuh. Ko najdemo primerno mesto za zaklon, vstanemo in zavzamemo zaklon.

Če počepnemo za trenutek spustimo orožje, se izpnemo, pospravimo (osmico) in zavzamemo zaklon.
Helikopter lahko odvrže vrvi in se umakne, **ko je skupina na tleh**. V praksi na vajah uporabljamo obtežitev vrvi (da ne pridejo med rotor), da neprestano ne zvijamo vrvi v vreče.

Pokrivanje:

Potrebno je izdelati sistem pokrivanja. oz zavarovanja.
Če je potrebno ustvariti položaj pokrivanja prostora za pristop specialcev se lahko spustita najprej dva ali kar vsi, npr. pri vpadu na »galamo«, pri pristopu v enem skoku ipd. Izvedemo tako, da čez sanko samo **ležemo nazaj**, dokler nismo v navpičnem položaju z glavo navzdol (tako tudi helikopter ne zaniha). Istočasno pa z glavo navzdol krijemo svoje gibanje (pri tem se z desno nogo ovije okoli vrvi, drugo pa priključi iztegnjeno). Tik pred tlemi oz., ko je kot pokrivanja z orožjem mogoče doseči z nogami navzdol se obrne na noge.
Pri manjših višinah je nujno tudi pokrivanje **s helikopterja oz. sank** (ostani še vpet v popkovino). Ob pristanku prvih prevzamejo oni pokrivanje in se začnejo spuščati ostali.

Posebnost tekočega vpada

Če je potreba po tekočem vpadu sploh pa pri vpadu »na galamo« uporabljamo sidrišče v helikopterju tudi za spust po strehi, spust na balkon, spust po steni, spust skozi okno pod robom strehe…Torej se ne izpenjamo in ne delamo novega sidrišča za nov spust.

SPUŠČANJE PO DEBELI VRVI

Glej temo »gibanje posameznika – premagovanje ovir«.

Vrv mora biti pritrjena na nosilcu za vitel, tako, da se ne naslanja na sanko.
Vrata se odpirajo šele, ko smo na primerni višini za spust.
Paziti moramo, ko segamo po vrv, če se ne primemo dobro, **se ne moremo več vrniti** v helikopter, ker smo se že prevesili naprej. Ne smemo tudi pozabiti na nihanje helikopterja pri tem manevru.

Pri spuščanju orožja nimamo v roki, ker se spuščamo z obema rokama in nogama.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Pristajamo sonožno in v počep. Takoj se umaknemo ostalim. Če smo padli z veliko silo in se ne moremo pobrati, se odkotalimo (lahko je nerodno, ker imamo orožje na hrbtu), da damo prostor ljudem za nami.
Na vrv se lahko podamo drug za drugim, čim imamo prostor. Razen, če čakamo na primeren razmak od prejšnjega, kadar delamo v preletu (blokade).
Pri debeli vrvi je tudi **manj nevarnosti, da bi se vrv kje zapletla**, zato jo lahko uporabljamo tudi med preletom. Pri preletu moramo paziti, da je hitrost v trenutku, ko nekdo pristaja majhna.

PRISTOP OD ZGORAJ

Najuniverzalnejši način pri vpadu v objekt je pristop iz vrha objekta z helikopterjem. Omogoča nam:
- dodatno presenečenje
- lažjo razmestitev moči
- primernejšo taktiko
- lažje lokaliziranje storilcev.

Prav tako je smiselno uporabljati helikopter za prevoz na višje predele hribovitega terena in opravljati naloge od zgoraj dol.
Pri spuščanju na objekt pazimo, da je vrv nad objektom oz. nad točko, na katero se želimo spustiti.
Pozorni moramo biti tudi na veter.
Pri delu na strehi pazimo, ker nasprotnik lahko strelja na nas skozi streho.
Če je naš prihod že jasen lahko razbijamo ostrešje z projektilom, ki ga vržemo iz helikopterja. Nato pa se spustimo direkt v notranjost prostora (včasih sta potrebna dva skoka)
S posebnim kavljem lahko tudi zapnemo npr salonitko, katero helikopter iztrga (imej pripravljeno možnost sprostitve vrvi če ne uspe)

Nezanesljiva podlaga za pristanek:
V primeru, da se spuščamo na objekt, ki nima trdne podlage se tik pred pristankom zadržimo in stopimo na objekt s primerno silo (ne moremo z debelo vrvjo).
Kadar se spuščamo na **strme strehe** se spuščamo na sleme ali druge dele strehe, kjer bomo imeli oporo za stanje. Tisti, ki ima oporo pomaga tistim, ki imajo slabšo oporo (podajo si roke, vrvi, pas od orožja ipd.).

Izjemoma lahko za lažji pristanek na sleme strehe helikopter odloži tudi **prirejen plato** (še bolj izjemoma z moštvom).

Za prevoz na določen objekt se lahko uporabi tudi **zaščiten kontejner**, ki jim daje zaščito za razvijanje svojih dejavnosti tudi na samem objektu. Kontejner je lahko prilagojen tako, da sede tudi na sleme strehe- V skrajni sili se lahko uporabi celo vreča za gašenje požarov, v katero vzamejo specialci ščite.

Oprema

Če helikopter ne more pristati in moramo iz njega spraviti tudi kakšno opremo, se z opremo obvezno spuščamo po tanki vrvi:

Tudi kuža je lahko del opreme, ki jo spuščamo po vrvi.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

PRIBLIŽEVANJE OBJEKTU

SMER PRIHODA

Klasično približevanje objektu se izvaja iz »mrtvega kota«, kjer:

- smo najmanj zaznavni (kar ne pomeni samo najmanj vidni temveč tudi, da mu ne damo drugih **znakov o naši aktivnostih** – slišnih ipd).
- je najbolj varna smer
- je najmanj možnosti, da nasprotnik na nas deluje

Opravljamo ga **na vogal** objekta, ki je najbolj varen oz. na steno, če je ta varnejša (čista stena). K izbranemu mestu pri objektu se gibljemo taktično najprimerneje. (glede izbrane poti, maskirne discipline, načinov gibanja ipd). Ko je možno, da bo na nas odprt ogenj, se kolona začne gibati v sistemu verige z izjemami. Pri premagovanju ovir, na katere naletimo med približevanjem si nudimo asistence.

Ko prispe prvi na steno objekta, se z orožjem obrne proti strani, ki je manj *pokrita*, glede na smer prihoda vpadne skupine. *Naslednji se obrne v drugo stran*. Vsaj eden od njiju naj pokriva okoli vogala. Nato še ostali pridejo med njiju in so obrnjeni v smeri, v kateri se bodo gibali.

Prihod do objekta se lahko izvede tudi v skoku celotne skupine. (Če gre za en krajši skok, čez čistino in je varneje, da ga prečkajo vsi naenkrat).

Hitre akcije

Tudi pri hitrih akcijah ne zanemarjajmo klasičnega postopka blokad in približevanja objektu, za kar imamo praviloma skoraj vedno čas..Tudi, če delamo hitri pristop ne zanemari: najbolj varne poti, medsebojnega pokrivanja in drugih elementov, ki zmanjšujejo rizik. Ob takšnih akcijah pogosto izberemo pot, ki je bližja od taktično najbolj pravilne (sploh če bi se gibali pod predpostavko da nas nasprotnik še ni opazil), kar ni apriori napačno, če le imamo vsak trenutek tudi v mislih kako odreagirati, oz kaj to pomeni, če se nasprotnik nenadoma pojavi kjerkoli

Nikoli se namreč ne mudi toliko, da bi pridivjali pred objekt in nato iz avtomobilov tekli naravnost na vrata in okoli hiše brez blokade lovili koga, ki bi že bežal.

To so bolj filmski scenariji, ki nas ne smejo zapeljati.

GIBANJE OB OBJEKTU

Orožje *držimo v roki, ki je oddaljena od objekta*. Tudi, če tovorimo kakšno opremo (npr. ovna) jo držimo vstran od objekta isto kot orožje.

Na steni, po kateri se napreduje nista več kot dva. Strnejo se šele, ko to zahteva akcija.

Zadnji ne more na steno, dokler prvi vogal ni pregledan.

Šele, ko smo prevzeli iniciativo okoli vogala, lahko gremo vsi na to steno.

Kadar klečimo ob steni oz vogalu klečimo na kolenu ki je oddaljeno do objekta zaradi manjše tarče gledano iz perečega kota in boljše stabilnosti.

Okoli vogala:

Pred prehodom okoli vogala in podobnih ovir **najprej pogledamo okoli** (sistem pogleda z rekonstrukcijo slike ali s pomočjo ogledal).

Okna:

Pri gibanju pod okni nas načeloma **krije ožja blokada**. Vendar mora skupina vedeti, da so okna **nevarna,** in zato jih, če nimajo drugih nujnih opravil pokrivajo z orožjem, kolikor je možno iz

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

njihovih pozicij. Ob steni se okna pokrije tako, da se pokriva *zgornji notranji rob okna*, torej ne v prostor, ker bomo iz prostora vidni, saj smo načeloma v svetlejšem okolju, Pokrijemo le toliko, **da pazimo na aktivnosti v zvezi z oknom** – če se odpre ipd.

Sklanjanje pod okni je mala šola za specialce

Poseben položaj za pokrivanje:

Včasih se lahko **pozicija prilagodi** z namenom, da se lažje pokrije kakšen premik.
Na vseh območjih se gibljemo pod pogojem, da je to območje pokrito z orožjem, zato pogosto delamo izjeme v verigi z namenom pokrivanja lastnega premika.

Prosojne površine:

Čim bolj se jim izogibamo. Sicer pa jih premagujemo s hitrim skokom. Takšne skoke pogosto opravi cela skupina naenkrat.

Odprti prostori:

V primeru, da premagujemo odprte prostore, pa se premakne tako:

- da eden pokrije z orožjem nevarno območje
- prvi prečka in pokrije območje z druge strani
- ostali prehajajo to območje posamezno v razmaku sedem sekund.
- Za prehod zadnjega iz druge strani pokrijeta dva (čepe stoje) in nato naredi skok še zadnji.
  To velja za prostore, ki jih **lahko pokrijemo,** torej tudi *vidimo njihovo notranjost in možnosti delovanja na nas.* Če prostora ne moremo jasno difinirati, delamo po sistemu za prosojne površine.

TEKOČI PRISTOP:

Kadar delamo približevanje z namenom tekočega vpada in:

- smo že na kraju, kjer nas nasprotnik ***že lahko opazil***
- ali nam je nasprotnik ***dal vedeti, da nas je že opazil***

opravimo od tam tekoči vstop.

Pokrivanje:

Izvajamo le nujne elemente pokrivanja z izredno dinamiko, vendar vseeno skrbno, zanesljivo in natančno (točni zadetki).
Pri tem prvi pokrije predel, po katerem se bomo gibali, drugi gre sklonjeno naprej, tretji mu sledi, *pri tem vloga prvega pogosto preneha in se pridruži koloni*.
Nikjer, še najmanj pa na vratih se ne zadržujemo temveč gremo tekoče noter.
Takšen je tudi načeloma vedno začetek vpada na »galamo«.

V skrajnosti tega pravila se pogosto (sploh pri bolj vojaških strategijah) razvijejo formacije, ki grobo kršijo pravila negrupiranja.

NEVARNOST

V premeru, da smo pri gibanju ob objektu zaznali kakšno nevarnost:

- se prvi zniža (v zaklon, počepne, poklekne ipd) in se pripravi na **defenzivno delovanje z orožjem.**
- **ofenzivno** pa tisti, ki ga krijejo:
  1. drugi, ki pokriva čez prvega
  2. pokrivanje ožje blokade!

V primeru, da sta na izpostavljeni steni dva jih tretji krije izza vogala.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Če je na nas odprt ogenj:

1. prvi se maksimalno zniža (skoraj zaleže (lahko tudi nazaj) s prioriteto, da čim bolj zmanjša tarčo
2. drugi počepne z namenom defenzivnega delovanja
3. tretji izza vogala (če stena ni predolga) deluje.
4. vse to se zgodi v trenutku in s tem prevzamejo iniciativo, ki je pogoj za takojšnje ofenzivno delovanje
5. navadno se pri ofenzivnem skoku naprej celo prehiti prvega.

Prevzem iniciative:

Če je ali bo ponovno na nas odprt ogenj, vrnemo *ogenj v vogal,* kjer deluje nasprotnik:

- **drugi** se pomakne navzven, da čim bolje pokrije vogal
- **prvi** čim nižje skoči do vogala
- čim nižje in čim hitreje pogleda okoli vogla in bliskovito izstreli dublet (glava se prej oz. čim prej vrne za vogal)
- čim više zavzame položaj in strelja izza vogala (prevzame iniciativo)
- **drugi** - čepe skrbno pazi, da odpre natančen ogenj ob vsaki nameri nasprotnika. ***(če strelja nasprotnik okoli vogala, je potrebno zadeti njegovo roko oz. orožje)***

Če še nismo uspeli prevzeti iniciative, poskusimo znova:

Prvi čim niže odpre ogenj in se po potrebi umakne.

Drugi že takoj, če prvi ni stoje prevzel iniciative, takoj skoči do njega in takoj za njim čim više nad njim prevzema iniciativo

Če se je prvi za trenutek umaknil, se takoj spet vključi v ogenj čim niže (s tem se nasprotniku prepreči, da bi spremenil položaj in bi ga morali iskati ali pa celo, da on prevzema pobudo nad ognjem z ofenzivnim delovanjem.

Tretji se pomakne na prejšnje mesto čepečega in lahko pomaga **z ofenzivno oz. šok bombo.**

Pri tekočih vpadih (glej »vpad na galamo«) pa dinamiko tega postopka povečamo z elementi iz omenjene teme.

Lahko pa, čeprav **izjemoma** uporabimo drugi manj prodoren način:

- da *prvi napreduje zelo nizko* po potrebi celo s plazenjem
- *drugi ga spremlja* (malo zaostaja in se odlepi od stene vendar ne pod večjim kotom, kot zaznava ležeči)
- tretji deluje izza vogala
- ***Ko pride prvi do vogala:***
  - pristopi drugi in stoje nazorno pokaže cev izza vogala (v višini glave)
  - takoj za tem pa se prvi prevali na zunanji bok in pomakne toliko naprej, da prevzame iniciativo.
  - takoj za tem se mu pridruži še drugi pri pokrivanju oz. po potrebi odpiranju ognja.

Vse te kombinacije se dobro izvajajo s ščiti.

SODELOVANJE Z OŽJO BLOKADO

Z ožjo blokado načeloma sodelujemo **enostransko,** torej, da ožja blokada sporoča zaznane okoliščine (nevarnosti).

Izjemoma pa, če bi mi zaznali kakšno nevarnost, ki bi jo lahko odpravili le z ognjem z blokade se obvešča obratno.

Kar pomeni, da če blokada ni sporočila, da obstaja nevarnost je tudi ni zaznala.

Sistem odprtih zvez

nam omogoča, da smo seznanjeni s podrobnostmi, ker ves čas poslušamo: »prvo okno je priprto, zavesa se premika, drugo okno je zastrto, kljuka na vratih se je premaknila, vrata so priprta« itd.).

Omogoča nam, da istočasno vsak vskoči z opozorilom na kakšno resno nevarnost.

Zveza nam mora omogočati tudi diskreten sprejem.

RAZLIČNI PRISTOPI

Težimo k temu, da bi delovali od **zgoraj navzdol**, zato:

- je najbolj zaželen pristop s prihodom na streho ***s helikopterjem***.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

- pristopamo ***tudi z enega na drug objekt*** s pomočjo vrvne tehnike, z improviziranimi brvmi iz desk, lestev, z žičnico.
- od ***spodaj pa zavzemamo čim višja izhodišča*** s plezanjem po visečih lestvah, klasičnih lestvah, delom z drogom, različna plezanja po vrvi z vozli, klasična plezanja ipd.

Prehodno mesto:

Ob prihodu na mesto izkrcavanja, zbiranja, pristopa ipd.:
- postavimo zavarovanje
- pokrijemo izkrcavanje
- ostali se takoj umikajo iz nevarnega območja.
- taktično se razvrščajo
- poiščemo najboljše mesto, iz katerega bomo prešli na delovanje

Prihod z oklepnikom:

Pri prihodu z oklepnikom moramo pristop izvesti izjemno hitro z:
- lastnim pokrivanjem
- pokrivanja ožje blokade
- pokrivajo tudi z orožjem iz oklepnika
- z oklepnikovim orožjem.

Oklepnik se približa tako, da:
- izstopamo iz smeri, ki je na nasprotni strani od objekta
- da nas lahko pokrivajo iz oklepnika
- da nam nudi zaklone pri pristopu
- da čim varneje skočimo na izhodiščno mesto.

Tema:

Najprimernejše približevanje predvsem osamljenim objektom, ki se jim težko neopazno približamo je približevanje po temi, ki se ujema tudi s taktiko vpada v zgodnjih jutranjih urah.

V urbani sredini :
nam pri približevanju lahko pomagajo :
- inštalacijski jaški, kanalizacija ipd.
- približevanje v senci vozila
- približevanje z odvračanjem pozornosti.
- svetlobni efekti (zaslepljevanje, ustvarjanje virtualnih podob ipd)
- izklop elektrike (izklop luči)
- zagrinjanje (zavese ipd)

Velik problem prikritega približevanja je **lajež psov**. Največkrat pomaga trik s klobaso (lahko oplemeniteno z uspavali) ali eliminacija z dušilcem.

IZHODIŠČNO MESTO

Pri izbiri izhodiščnega mesta za vpad nas obvezuje veliko **kriterijev:**

1. da nam izhodiščno mesto ob vpadu daje **možnost izvajanja** praktičnega postopka in evakuacije, če se pokaže potreba oz., da se uspešno vključimo vanj, če le tega izvaja ožja blokada.
2. da nam vsak trenutek **omogoča bliskoviti vpad v prostor,** čim se za to pokaže potreba oz. so ustvarjeni pogoji.
3. istočasno moramo upoštevati zahtevo, da nam mora omogočati **prikrit in neopazen umik** ob spremembi plana.
4. da smo **prikriti,** ne le iz objekta temveč tudi, da nas nasprotnik ne opazi, če se napoti iz objekta in tudi, če gre ven iz blokade (če bi bil za to poseben interes). Čim bolj moramo biti skriti tudi pred eventualnimi opazovalci, ki bi jih lahko nasprotnik uporabil za informatorje.
5. pomembno je tudi, da lahko uspešno izvajamo načelo lastnega **zavarovanja.**
6. ob upoštevanju vseh teh osnovnih pogojev moramo dodati še **preglednost** iz tega položaja oz. možnosti spremljanja dogajanja in primernega reagiranja.
7. možnosti **stika** z ostalimi našimi ljudmi, z vodstvom akcije.
8. možnost **prihoda in odhoda** podpore, rezerve ipd. na ta kraj (za prenos materialno tehničnih sredstev, če se naknadno pokaže potreba) in druge okoliščine, ki se razlikujejo glede na specifične primere.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Izhodiščno mesto praviloma ni pred vrati stanovanja.

Nekatere naprave za nočno gledanje imajo nosilce, ki jih moramo pritrditi na ali celo pod čelado, kar je na izhodiščnem mestu zadnji čas.

Oprema, ki je ne bomo potrebovali se pušča na izhodiščnem mestu in dobro se namesti vse, kar bomo potrebovali.

Začasno izhodiščno mesto:

Mesto, tik preden bi nas lahko nasprotnik opazil je lahko začasno istočasno izhodiščno mesto.

Iz tega mesta se lahko premaknemo, če so drugi znaki, ki so pokazali našo prisotnost (prihod helikopterja s skupino, ki bo delala vpad z zgornje strani, prihod oklepnika ipd.).

Binz-ova rešitev ima sicer možnost blindiranja, a je za take primere primernejši oklepnik z nameščeni lestvami na svojem krovu.

Nevtralen prostor:

Pogosto je najprimernejši kraj za izhodiščno mesto oz. začetek vpada ali pregleda nevtralen prostor oz prostor, v katerem po veliki verjetnosti ni nasprotnikov.

Takšni prostori so

- ***podstrešje***, ki nudi velik efekt presenečenja
- ***kleti*** za zasede, opazovanje, možnosti izvajanja tehničnih vplivov za celoten objekt
- ***zveze med etažami*** (pokrivanje stopnišča z balkona, pregledane sobe ali drugi deli objekta)
- ***sosednji manj pomembni prostori*** (kopalnica, shramba ipd)
- ***sosednje stanovanje***

POZOR:

Na dostopih do objektov in na območjih v njihovi bližini so lahko postavljene:

- **protipehotne mine**
- improvizirane eksplozivne naprave
- druge oblike presenečenja, ki lahko opozarjajo nasprotnika:
  - pločevinke na vrvici
  - steklo na tleh
  - stol ob vratih itd
- alarmi, senzorji, javljalniki gibanja, kamere ipd. tehnični pripomočki, ki opozorijo nasprotnika.
- Živali, ki s svojim vedenjem opozorijo nasprotnika ali celo ovirajo/napadejo nas (npr. pes laja, grize, se nenavadno obnaša, nemiren ptič, mačka, živali na paši ipd).

Pozornost posvečamo tudi možnosti, da je v okolici objekta **lahko nasprotnikov pomočnik** (stražar, opazovalec, njegova oskrba, naključni človek, ki bi mu lahko kaj izdal. itd.), ki:

- se je potuhnil ob našem prihodu
- ali pride kasneje.

Iz izhodiščnega mesta navadno sledi tekoč vstop, pazi pa, da če se kaj zatakne, da se ekipa ne »nabije«.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

OMOGOČANJE VSTOPA

To je zelo pomembno poglavje. Ker ga premalo treniramo, je to ena najpogostejših napak oz zapletov ob realnih situacijah!
Pred vstopom vedno dobro preglejmo vse malenkosti, ki bi nam lahko nakazale, da nam je nasprotnik pripravil past.
Ločimo dve osnovni razliki:

- čim tišje (*navadno pri pregledu)*
- čim hitrejše (*navadno pri vpadu*).

V obeh primerih pa **težimo k obema kvalitetama,** vendar dajemo poudarek na tisto, ki prevladuje glede na taktiko izvajanja naloge.

ČIM TIŠJE

1. **S kljuko:**

Pred vstopom v prostor poskušamo najprej vstopiti tako, da pogledamo, če je prostor odklenjen.

Ko preizkušamo kljuko, če je odklenjeno stojimo na strani, kjer je kljuka oz. upoštevamo princip smrtonosnega koridorja (fatal tunnel).
To izvajamo iz strani in čepe (z ostalimi deli telesa smo za steno – klečimo na zunanji nogi). Odpiramo z roko, s katero ne držimo orožja, torej z notranjo.
Če je potreben vizualni pogled v prostor z rekonstrukcijo slike ga izvajamo **iz klečečega stava**, ker smo z odpiranjem vrat dali vedeti, da smo že prisotni. Za vrata, ki se odpirajo navznoter je dobro imeti predmet, ki ga polagamo pred vrata. V primeru, če pa se vrata odpirajo navzven pa vrvico, da jih lahko potegnemo. Če se vrata premalo odprejo si pomagamo z ogledalom okoli njih ali jih nam pomaga do konca odpreti tisti, ki stoji na strani s podboji.
Pri odpiranju moramo biti vedno pozorni na možnosti presenečenja (eksplozivne naprave, alarmi ipd – glej temo približevanje objektu, izhodiščno mesto -pozor).

2. **Z odklepanjem ključavnice**

najprej težimo, da si pridobimo **ključ.** Ključ

...mimo iz ...ska in od drugih ...učev, da ne ...ovzročamo ...potrebnega žvenketa. ...di pri odklepanju ...o v zaklonu s tem, da odklepamo z zunanjo roko.

Odklepa tisti, ki je na strani, kjer je ključavnica. Na sliki lepo vidimo, kako se izpostavljamo, če odklepa napačen mož.

3. **S pripomočki za odklepanje:**

Ključavnico lahko odpremo z glavniki, čopičem, iglo ipd. Zraven teh pripomočkov potrebujemo tudi *ključ prerezan po debelini*, da lahko odklenjeni ključavnici obrnemo cilinder. Za to moramo biti dobro izurjeni in vedeti moramo, da nam to ne more vedno univerzalno uspeti.

4. **S hidravliko**

Hidravlični sistem za odpiranje vrat je lahko spravljen kar v nahrbtniku.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

S hidravliko imamo tri osnovne načine:

- z razmikanjem podbojev
- z direktnim pritiskom na vrata
- z razpiranjem vrat in podbojev ali vrat in ključavnice, kot vidimo na sliki.

Pri delu pri katerem **razmikamo podboj** je pomembno, kakšnega materiala so podboji in stene. Kajti pri armiranih stenah in železnih podbojih omenjena metoda nima dobrih rezultatov. Prav tako je pomembno, če so vrata le enkrat zaklenjena, saj je takrat to bistveno lažje.
Omenjena metoda se izvaja tako, da se hidravlika vpne med podboja v višini ključavnice in podboje v vodoravni smeri širimo, dokler se jeziček ključavnice ne sprosti.

Pri delu **direktnega pritiska na vrata** moramo imeti oporo na drugi strani vrat. Prav tako *izvajamo v višini ključavnice*, v primeru, da izvajamo na strani, kjer so podboji pa slabša konstrukcija vrat zahteva, da se *obremenijo po vsej njihovi višini*. Pogosto imamo na strani, kjer so podboji več uspeha, zato se poslužujemo te metode, če je to le mogoče. Sicer pa je pri tej metodi tudi veliko odvisno od kvalitete materialov.

Pri delu **z razpiranjem vrat in podbojev** je osnovni pogoj, da je med vrati in podbojem dovolj prostora, da vsadimo hidravlično zagozdo. V primeru, da ni in ne moramo ustvariti primerne razpoke – s pritiskom na vrata. Jo lahko ustvarimo tako, da *zabijemo navadno zagozdo* na to mesto, včasih je že to dovolj, da vrata popustijo.

Pogosto, če je to le mogoče se daje hidravlična zagozda tudi pod vrata in jih snamemo s tečajev (vstavimo jo pod tečaj).

Poznamo tudi hidravliko, pri kateri **zagozde namestimo med podboje in vrata,** nato pa se s pritiskom med ključavnico in podbojem na eni strani in med tečaji in podbojem na drugi strani zagozde zarinejo narazen in vrata popustijo.

Vso delo z hidravliko poteka relativno počasi in ni točno nadzorovano, kdaj natančno bodo vrata popustila.

5. **Z lomljenjem ključavnice**

Pri sebi moramo imeti večje klešče in izvijač. Najprej z izvijačem odvijemo rozeto, jo umaknemo (zvijemo). Nato s kleščami primemo ključavnico in jo obračamo navzgor. Ko se ključavnica zlomi, najverjetneje drugi del pade v notranjost prostora in nas skupaj s pokom zlomljene ključavnice *lahko izda,* zato se takoj umaknemo. Iz zaklona z izvijačem zapnemo zarezico na jezičku ključavnice ter jo pomaknemo nazaj, če je bilo dvakrat zaklenjeno, moramo dvakrat. Pri tem *lahko uporabljamo poseben plastičen* vložek, ki lepo leže v ključavnico in lahko le obrnemo kot, da bi odklepali.
V primeru, da bomo v vrata sunili ne da bi odmikali jeziček, uspeh ni zagotovljen in bomo kasneje bistveno težje pomaknili jeziček nazaj. Pri tem pa ne pozabimo pritisniti kljuke.
Lahko se kombinira z ovnom.

5/a Odpiranje z izvlečenjem cilindričnega vložka se izvaja tako, da na posebno ploščico, na kateri sta dva vijaka s ploščico in podloženo gumo med vijakoma pa je luknjica za kaljen samorezni vijak, ki je takšnih dimenzij, da zagrabi za notranjost cilindričnega vložka. Ko vijak dobro zagrabi začnemo zategovati velika vijaka in s tem izvlečemo vložek. Nato potrebujemo vložek, ki ga vstavimo namesto cilindra in obrnemo.

Omenjeno tehniko pogosto uporabljamo tudi pri **avtomobilih.** Pri avtomobilih se uporablja tudi vlomilski list in zanka za poteg kljukice skozi zvita vrata.

6. **Varnostna verižica**

Če so vrata zapeta z varnostno verižico, jo preščipnemo z velikimi kleščami tako, da imamo vrata maksimalno odprta in imamo verižico zategnjeno. Izza roba vrat samo z izpostavljenimi rokami preščipnemo verižico.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

7. **Pri vrtanju ključavnice**
moramo paziti, ker nas lahko izda zvok, čim začnemo vrtati. Sveder namestimo na spodnji rob kroga cilindra. Pri tem potrebujemo sveder za vrtanje v kovino debeline dobrih 0,5 cm. Jeziček odmikamo tako, da vstavimo ključ in obrnemo vložek.

8. **Odpiranje okna z rezanjem stekla**
Pri rezanju stekla moramo najprej ugotoviti kvaliteto in debelino stekla. Nato na sredino površine, ki jo bomo izrezali pritrdimo prižemo na vakuum. Okoli te prižeme s posebnim šestilom izrežemo krog *z diamantnim rezilom.* Ko steklo odrežemo, ga izvlečemo in odložimo, če je več stekel izrežemo *še drugo z nekoliko manjšim premerom.* Režemo vedno **v višini kljuke,** saj skozi odrezano steklo odpiramo kljuko in si s tem omogočimo tih vstop. Če je na okenski polici kak predmet, ki bi ob odpiranju okna padel na tla ***režemo v takšni višini***, da bomo z roko obrnjeno navzgor odpirali kljuko, ko bomo pa roko obrnili navzdol pa prijeli ta predmet. Če imamo možnost, je najbolje, da ga izvlečemo. Kadar izvajamo to na vrvi moramo imeti vrv toliko dolgo, da če smo odkriti, da se spustimo pod nivo okna in nadstropje nižje oz. pristanemo na tleh. Ves čas pa moramo biti deležni velike pozornosti iz blokade.

Če okno razbijamo ga začnemo razbijati v zgornjem delu, da steklo pada v notranjost in da smo vedno manj izpostavljeni. Za to je primerno orodje podobno dolgemu cepinu (samo zapičimo in sunkovito potegnemo navzdol – ne nazven!!!)

9. **Po inštalacijskih jaških**
se gibljemo le v večjih objektih in to po glavnih inštalacijskih jaških, saj so le **izjemoma primerno veliki**. Pozabiti ne smemo na spuščene strope, ki služijo za prezračevanje, jaške za smeti, večje odtočne jaške, jaške za spravljanje premoga, jaške za dvigala in večje prezračevalne jaške. Kadar se gibljemo po jaških iz pločevine, je dobro imeti dve trdnejši mehki podlagi, velikosti 30 x 100 cm, ker nam omogočata, da se prevaljujemo iz enega na drugega ob tem pa (povzročamo manj ropota, se manj zatikamo in imamo manjšo možnost ugrezanja).

10. **Balkonska vrata**
kadar želimo odpreti balkonska vrata, ki se odpirajo z ročico za dviganje vrat na steklo:
- pritrdimo vakuumske oprimke na steklo in vrata dvignemo

Ena od hitrih možnosti odpiranja balkonski vrat je, da le zapičimo izvijač, nož ipd. pod vrata (ali lesen predel vrat) in jih dvignemo.

ČIM HITREJE

Oprema za vstop v prostor

Pred izvajanjem te naloge je priporočljivo, sploh če imamo čas, da kvaliteto materiala, ki nam preprečuje vstop preverimo ne le vizualno temveč tudi z merilci gostote. Z njimi lahko tudi zaznamo, če so na primer vrata zabarikadirana.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

1. **S telesom**

S telesom odpiramo v naletu, tako, da istočasno nadaljujemo z gibanjem v njegovo notranjost, pri tem moramo imeti čim večjo hitrost in oporo ob trenutku stika z vrati.

Butnemo **od spodaj navzgor** s spodnjim delom ramena roke, v kateri ne držimo orožja, to izvajamo čim nižje na strani, kjer je ključavnica. Butnemo jih rahlo navzgor, ker lahko to vrže vrata tudi iz tečajev. S to metodo lahko premagamo le nekvalitetna vrata. Pri tem nam lahko **pomaga druga oseba** tako, da nas prime za ramena in nas ob sunku še ona dodatno porine v vrata.

2. Z nogo

Z nogo butnemo v predel ključavnice z zaletom to izvajamo izjemoma bolj na hitro, če nam kdo pred nosom zapira varata. Zaprta in malo kvalitetnejša vrata pa se tako ne dajo premagati.

3. **Z eksplozivom odpiramo vrata**

tako, da eksploziv nastavimo na:

- predel ključavnice
- na mestih s tečaji
- pod vrati (da jih sname s tečajev)
- na posebnem okvirju čez cela vrat (jih odriva ne lomi)
- na traku po dolžini ob podbojih
- kombinirano

Potreben je primeren **izračun** za vrsto in količino eksploziva, pri čemer se ob bolj perečih situacijah malo predimenzionira, da zadeva zagotovo steče.

Še nastavljamo na ključavnico, nastavimo **čim bolj ob podboju,** saj je tako manj nevarnosti, da celotno ključavnico odtrga in koga zadane. Redno delo z eksplozivom in veliko prakse doseže najboljše rezultate.

Če se vrata opirajo navzven namestimo samo toliko eksploziva, da eliminiramo ključavnico ali/in tečaje, nato pa z orodjem potegnemo vrata k sebi. **Orodje** je podobno krampu oz cepinu, na eni strani nazobčan kavelj, da zabijemo skozi podlago na drugi pa tanko, širšo v konus ploščico da pridemo za rob vrat in jih lahko potegnemo k sebi – najbolje pa je, če sta za to dva različna orodja.

4. **Z ovnom**

delamo tako:

- da z zaletom butnemo v predel ključavnice
- da ga zavihtimo krožno okoli sebe (navadno pri nevarnejših situacijah, predvsem če moramo popravljati udarec!)

pri tem **je važno:**

- da ga zanihamo
- da ima pri udarcu čim večjo možno hitrost
- da oven v trenutku udarca čim bolj porivamo tudi s sovjo maso

Pazimo, da če smo vrata premagali z večjo lahkoto, kot smo predvidevali **ne potegne zraven v prostor**. Ko smo vrata premagali, se z ovnom vred umaknemo korak nazaj in damo prostor skupini za vpad in ji sledimo, če naleti na ponovno potrebo po uporabi ovna.

Poskušamo udariti tako, da ni potrebno popravljati, torej z maksimalno silo. Če nam ni uspelo s prvim naletom, takoj ponovimo z mesta, najbolje da izza vogala polkrožno.

Vaja zahteva predhodno veliko vadbe, saj se z vadbo bistveno poveča uspešnost**.**

Ko so vrata premagana, se umaknemo in damo prostor skupini za vstop.

Če se vrata odpirajo navzven in so slabše kakovosti, je možno, da ovna privežemo za kljuko

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

ali kavelj (cepin) na cca 2 metra dolgo jeklenico (vrv je preveč prožna).

V nekaterih primerih lahko odpiramo vrata **le s palico za vzvod (vitrih).**

5. **Odpiranje okna z eksplozivom**

Lomljenje stekla z eksplozivom. Nastavljamo ga na rob okenskega roba (na steklo), s katere strani bomo vstopili (če peš od spodaj, z vrvjo pa od zgoraj). Eksploziv lahko:

- prilepimo,
- iz zgornjih prostorov obesimo,
- s teleskopskim drogom (na vrhu je prelomljen, da plošča s površino nalega na steklo), na katerega pritrdimo ploščo z eksplozivom in jo lahko dvignemo nadstropje više (priporočljivo predvsem pri vpadu s plezanjem po steni s pomočjo droga) ali spustimo nadstropje niže.

6. **Odpiranje sten z eksplozivom**

Odpiramo jih s kumulativnim oz. usmerjenim efektom, katerega namen je rezanje stene.

Zato imamo posebej pripravljen **okvir.** Ki sestoji iz penaste obloge, detonatorja, eksploziva, v katerem je deflagrator za usmerjanje detonacijskega vala za njim je kumulativni lijak, ki se pod vplivom detonacije topi in spreminja energijo in spreminja usmerjenost detonacije s curkastim učinkom na primerni distanci od stene. Sprejeto energijo pa začne oddajati v trenutku stika s steno.

Okvir je **velikosti** cca 80 x 100 cm. (navadno oblike romba). Na omenjen način lahko odpiramo tudi kovinske površine (ladje, letala, vlake).

Izjemoma se lahko na manj kvalitetne stene nastavi **samo eksploziv sam**. Kljub temu je bolje, da se nastavi v dveh količinah v razmaku 50 cm približno na sredini (je bolj občutljiva) manj kvalitetne stene in po možnosti z razmikom poka kakšno desetinko (zaradi lomilnega efekta).

S **principom lomilnega efekta** se dela z eksplozivom tudi, kadar moramo odpreti rešetke ali kakšen podoben objekt pri tem pa nastavljamo eksploziv v dveh manjših količinah z nasprotnih si strani, to nam omogoča efekt lomljenja s tem tudi bistveno zmanjšamo potrebno količino eksploziva za določen efekt.

7. **Alternativne možnosti**

V prostor se lahko tudi vstopi z **oklepnikom**, tako, da enostavno odnesemo vogal montažne hiše, prebijemo kakšno predelno steno itd.

Lahko tudi **z nekaj zaporednimi streli** (3 - 5) zrahljamo ležišče zgornjega tečaja. Streljamo z dolgocevnim orožjem čim večjega kalibra (po možnosti z naboji Glaser Safety Slug).

Če streljamo s šibernico ne streljamo z enojnim izstrelkom, temveč s prilagodljivim metalno keramičnim polnilom, ki razbije ključavnico in zmanjša rizik zaradi siceršnjega preboja ključavnice.

Pozor! Streljamo iz razdalje vsaj 5 cm, da se nam cev ne napihne (ne naslanjaj cevi na podlago).

Za tem v vrata butnemo z nogo, telesom ali ovnom, če pa se vrata odpirajo navzven, ob tečaju zasadimo cepinu podoben kramp in potegnemo vrata k sebi.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

PREGLED IN VSTOP V PROSTOR

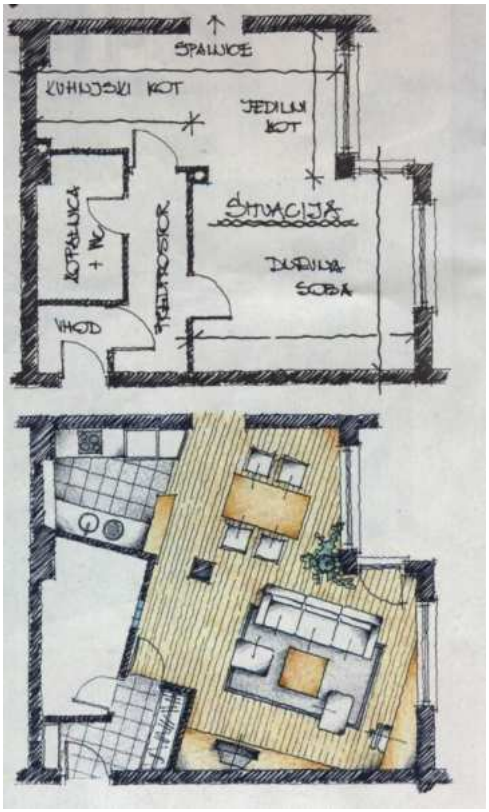

Je **natančen pregled** neposredne okolice in prostora samega z namenom, da najdemo nasprotnika. Pregledamo vse kotičke in prostorčke. Ustvarimo si dobro predstavo o objektu (možnost dvojnih sten, skritih prostorov ipd).

Kadar se dela pregled objekta, se nam nikoli **ne sme muditi** in nam ni potrebno delati na različna presenečenja, *ker se lahko zgodi, da bomo sami najbolj presenečeni.*

FAZE

1**. Zbiranje informacij:**

- Čim več uporabljamo **tehnična sredstva** (stetoskopi in podobne oblike prisluškovanja, fiber optike (npr. Swatcam oz. Searchcam)

in roboti).
- z**biranje podatkov od zunaj** – ožja blokada do uporabe ogledal
- **ostale enostavne metode zbiranja informacij** (nadsvetlobe, okna, špranje)
- glej (»pregled objekta«, »vpad v prostor« in »vpad v objekt«, »talci« itd)

Robot opazuje

2. odpiranje varat, oken ipd.
(glej »vstop v prostor«)

3. zbiranje informacij pred vstopom:
Zaželena je pestra uporaba vseh razpoložljivih tehničnih sredstev.

Brez ogledal ni pregleda objekta – enostavnejša ima celo vsak posameznik med osebno opremo.

Pregled prostora moramo opraviti:

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

- po **več višinah** najprej od spodaj nato pa vedno više.
- po **več širinah,** in sicer en kot zajema območje, ki ga lahko z enim pogledom pregledamo (miselna analiza slike ali miselna rekonstrukcija slike).
- Če se le da, vsaj izza obeh strani podbojev.

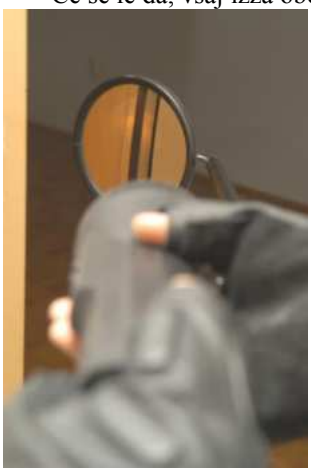

Večina vrat dopušča, da pogledamo v prostor tudi skoz špranjo med vrati in podbojem, zato to obvezno izkoristimo.

MISELNA ANALIZA SLIKE

Pogled naj bo opravljen bliskovito.

Z očmi pregledamo **do kota**, za katerega smo sigurni, da ga bomo lahko v mislih analizirali. Z miselno rekonstrukcijo si v zaklonu **takoj** ponovno prikličemo iz spomina, kaj smo videli in obnavljamo ter analiziramo vse zapažene detajle.

V primeru, da moramo **ponovno pregledati** isti kot v isti širini, ker nismo prepričani v informacije, pridobljene s prejšnjim pogledom opravimo to ***v drugi višini*** (npr. kleče).

Ko smo pregledali prvi kot (odrezan kos torte) *se pomaknemo* malenkost naprej in *pregledamo naslednji kot*.

V večjih in pestro opremljenih prostorih se pojavi **problem nezanesljivosti,** ker se pojavi problem varnosti na predvideno pregledanem območju – kosu. Pojavijo se *senčni deli*, kajti v prostoru se nahaja pohištvo in drugi predmeti, *za katerimi se lahko nasprotnik skriva* oz *spreminja svoj položaj. P*rostori imajo lahko hodnike, prehode, pregrade ipd. Zato v takih primerih poskušamo *z enim pogledom* zajeti bistveni del prostora oz. cel prostor in si tako ustvariti sliko pred vstopom. V omenjeni situaciji postane **neizbežna tudi uporaba ščita**

Odpiranje kotov - kot bi rezali torto (gremo od stene toliko, da nam novi kot omogoča boljši pogled). Pri odpiranju kotov je pomembno, da se pomikamo tako previdno, da opazimo indikatorje nasprotnika (del njegovega telesa, njegove opreme, dih zvok…) prej ko on opazi nas. Potem takoj odreagiramo (praviloma napademo.)

4.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

VSTOP V PROSTOR

Četrta faza je pameten in hiter skok v prostor.
Če ob tem ko pogledamo izza podboja zaznamo nasprotnika delujemo izda podboja. Delujemo s pozivamo ali streljamo (dva strela stoje, dva strela kleče in soborec čez nas dva strela stoje ob tem nizko vstopimo…).
Vstopamo šele ko prostor izgleda čist (pomagaj si z vzbujanjem pozornosti iz druge strani ali šok bombo)
Vstopamo tudi direkt, brez da pogledamo okoli podboja, ko vstopamo z diverzijo (eksplozija vrat , okna, stene) ali če je naš vstop nujen (talci, tampon cone…)
Vstopi jih vedno potrebno število (najmanj dva), odvisno od velikosti prostora. Čim je prostor malo večji in če imamo številčnejše nasprotnike, vstopa najmanj par na vsako stran. V*stopita najprej tista dva, ki sta opazovala, saj imata najboljšo predstavo o prostoru*. Pred vstopom se nam ne sme muditi, zato moramo od zunaj temeljito pregledati in si ustvariti predstavo o prostoru. Delaj počasi, po vrsti in sistematično.
Če je prostor temeljito pregledan najprej od zunaj zmanjšamo tudi rizik pri vstopu.
Pri vstopih za pregled le izjemoma koristimo **preusmeritve pozornosti**. Če ima prostor dvoje vrat in je drugi prostor že pregledan, lahko to izvajamo tako, da preusmerimo pozornost nasprotnika z aktivnostmi pri enih vratih vstopimo pa skozi druga.

Polkrožni vstop:

Ko vstopimo v prostor **skočimo na stran polkrožno proti kotu,** in če je ta stena prekratka, tudi mimo vogala in proti globini prostora ob drugi steni.

Prvi korak naredimo z notranjo nogo, ki je bližja vratom (le pripravljalni korak).

Drugi korak: z drugo zunanjo nogo stopimo okrog polkrožno na mesto, ki je najbolj primerno za spreminjanje smeri gibanja na stran (odriv), se obračamo okoli osi in se maksimalno znižamo.

Tretji korak: že v čepeči drži pristopimo z notranjo nogo k zunanji in istočasno izkoračimo močno vstran ob steno, tako, da se odrinemo od zunanje noge. Prostor pokrivamo s pogledom in orožjem od sredine proti kotu.

Četrti korak: močno sklonjen z zunanjo nogo pred notranjo. Maksimalno pokrijemo kot.

Peti korak: še se nižamo, z notranjo nogo v nizek korak v smeri stene. Pokrivamo pravokotno na steno (se počasi obračamo proti sredini prostora).

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Šesti korak: stopimo z zunanjo nogo za notranjo v nizek poklek (izjemoma na koleno, ki je ob steni). Pokrijemo (se obrnemo) proti sredini prostora.

Če je prostor večji in jih bo vstopalo več zaporedoma, se ne postavimo tik ob steni, zato, da se ostali lahko gibljejo za nami (glej »pregled večjih prostorov«).
Lahko pa se začnemo gibati tudi v sistemu verige oz. kolone oz. vpada na »galamo«, ko gre prvi vedno naprej, če:

- se odpre ogenj
- gre za resno nevarnost
- imamo opravka s številčnejšim nasprotnikom
- v primeru s talci

Če med vstopom naletimo na nasprotnika

V primeru, da smo ob vstopu ob šestih korakih naleteli na nasprotnika, energično izvedemo praktični postopek (glej »praktični postopek«), če pa je na nas odprt ogenj pa takoj odvrnemo ogenj, se takoj znižamo v čim nižjo prežo izza podboja ali pa že čez nas pa nam pomaga soborec (bodi ofenziven).

- tu se izraža nujen pomen aktivnega pokrivanja.

Da bi nasprotnika presenetili *ustvarimo tendenco gibanja proti njemu* (ga napadamo, kar poznamo že iz teme »reakcija na zasede«). Zato takoj s prvim maksimalnim ognjenim odgovorom tudi napredujemo (ko tisti, ki krije izza podboja počepne, mora tisti za njim prevzeti pokrivanje stoje čez njega, on pa nizko skoči naprej v pomoč svojemu predhodniku). S tem preidemo avtomatsko v sistem verige. Lahko pa preidemo tudi v sistem vpada na »galamo«.

Tisti, ki ne odpirajo ognja (niti za pokrivanje) lahko pomagajo:

- s šok bombo - zavpij: »BOMBA«
- z vzbujanjem pozornosti na drugi strani (okna, na primer vržemo kamen v okno!).

Ne begajmo z orožjem po prostoru, naj orožje spremlja pogled pri pregledu ob vstopu. Predvsem, kadar delamo v temi in si sproti osvetljujemo (sproti beri luč)
Pregledujemo od sredine proti kotu torej za smerjo gibanja.

Vstop s križnim pokrivanjem

Pri tej tehnki vstopimo enako kot pri polkrožnem načinu samo, da se oba pomakneta ob stranskih stenah naprej, do točke varnosti in preglednosti. V teh položajih križno pokrivata prostor. Uporablja se v srednje velikih postrorih s slabo preglednostjo. V praksi se ga navadno uporabi po vstopu, ob prilagajanju na nastale okoliščine. Zato ga sploh ne klasificiramo kot posebno obliko vstopa. Tudi sicer se uporablja redko, ker z gibanjem ob stranskih stenah večamo svojo silhueto v liniji nasprotnikovega ognja.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Križni vstop:

Križnih vstopov (levi napreduje desno ob steni in desni levo) praviloma ne izvajamo.

Enostranski vstop:

Pri njem se **opazuje** le iz ene strani vrat in se dela, kadar so vrata odprta že pred našim prihodom.

Ob vstopu: vstopi prvi polkrožno. Drugi **križno**: ko prvi naredi prvi korak, ga naredi tudi on s tem, da krene z zunanjo nogo proti podboju na drugo stran vrat in orožje drži v notranji roki. Drugi korak pa naredi že enako, kot bi vstopal polkrožno iz svoje strani.
Tretji pokrije polkrožno četrti pa križno. Ko gre drugi čez vrata in vstopi, gre z njim vzporedno četrti in ga pokrije. Oba pred tem preprimeta orožje.
Istočasno za njunim kritjem skoči vzporedno tudi peti, ki pokriva po hodniku naprej.
Če se da kakorkoli varno pregledati in vstopiti v prostor iz obeh strani, je boljše, da vstopimo dvostransko.

Praviloma:
Če se kdo boji bo skrit pri steni pri vratih ali celo za vrati. Če pa hoče kdo nudit odpor bo postavljen na nasprotni steni, da bo imel vpogled in možnost delovanja na tiste, ki vstopijo skozi vrata.

Pregled:

Ob vstopu v prostor preverimo, da na poti ni min presenečenja. Tudi, ko smo v prostoru ničesar ne premikamo po nepotrebnem, saj je lahko minirano. (razbijanje in prevračanje je tudi nestrokovno – tudi, če nas je kaj maksimalno razjezilo ne jemlji to osebno – vedno bodi profesionalen).

Ne brcamo stolov, odrivamo miz, pazimo pri premikanju pohištva, ker je lahko minirano.
Pri pregledu **omar** stojimo ob omari in jo nato odpiramo iz strani, pri tem pazimo, da kdo od naših ni izpostavljen delovanju iz omare.

Prostor pregledujemo *od spodaj navzgor*. Najprej poglejmo po tleh (sploh, če lahko vidimo pod špranjami vrat, omarami, pod mizami itd).

Na pregledanih območjih moramo puščati **zavarovanja**.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Če so na hodniku **dvoje vrat,** vzporedno najprej pregledujemo prostor z odprtimi oz. šibkejšimi vrati. Če so oboja vrata odprta, je najbolje delati pregled obeh prostorov istočasno (če le imamo dovolj ljudi). Včasih lahko nasprotni prostor sploh, če je dovolj pregleden (npr. hodniki, manjši in siromašni postori) pokrijemo tudi samo z iniciativo izza podboja.
Ne zadržujmo se na vratih in na delih oz. prehodih, kjer nas nasprotnik pričakuje in kjer imamo malo izbire za posebno oz. čim varnejšo pot.

Če je potrebno kaj dodatno pregledati, vsi pokrivajo z orožjem tistega, ki dodatno pregleduje, tako, da posvečajo pozornost v najbolj pereče točke.

Če je prostor večji in zahteva dodatne preglede se pregled izvaja izza vmesnega zaklona po predpisanem postopku. Ne pa, da v nepregledane dele sobe planemo. Sploh pa ne tisti, ki je na nasprotni steni od nepregledanega območja. Ta se giblje ob svoji steni pod kotom, ki še ni izpostavljen iz nepregledanega dela.

Vsak trenutek pokrivamo tudi druge še nepregledane dele v objektu (npr. naprej po hodniku, stopnišča ipd.).

OSVETLJEVANJE

Osvetljevanje **iz orožja** je primerno le ob trenutku vstopa za identifikacijo nasprotnikov in iskanje zaklona.
Bolje pa je uporabljati **slepilna svetlobna sredstva** (najprej blisk za oslepitev potem pa trajajoča močna svetloba), ki se jih vrže v prostor.

Uporabimo lahko kemične svetloben palice, ki gorijo cca 30 min. Če nam jo nasprotnik vrže nazaj vsaj vemo, da je prostoru.

Pri uporabi **ročnih svetilk** je priporočljiva navzkrižna drža. Obrnemo jo tako, da nam svetloba seva s strani mezinca. Pri dolgocevnem orožju mora *biti svetilka sestavni del orožja* z *možnostjo enostavnega prižiganja brez spuščanja orožja.*
Sicer ***nam prostor osvetljuje partner*** (ki ima v roki pištolo – križni prijem ali nam osvetljuje od zgoraj iz stani izza zaklona – dokler nam mu ne preidemo v snop in delamo senco. (Potem se zamenjata)

Pri premikih je potrebno ***svetila ugašati***. (zato se dela pogosto adaptacija na svetlobo).
Ne mežikamo s svetili, ker nas moti pri opazovanju in samo izdajamo svoj položaj. Svetilko prižga samo prvi v vrsti (sicer se osvetli predhodnike in povzroči sence).
Če imamo možnost, v prostoru, ***iz katerega pregledujemo***: ugasnemo vire svetlobe, lahko tudi zastiramo (rolete,zavese, roloji).

V pregledovanem prostoru pa si lahko pomagamo s svetilnimi telesi (baterijske svetilke za metanje, svetilna bomba ipd).

UPORABA PRIPOMOČKOV

Pri pregledu prostora se vedno **uporabljajo ogledala**, da pred vstopom natančno pregledamo vse kotičke. Kadar želimo osvetliti notranjost prostora, ki ga bomo pregledali z ogledalom osvetlimo v ogledalo in sledimo odsevu po prostoru. (Nekatera ogledala imajo že serijsko pritrjene svetilke.)
Sodobne izpeljanke ogledal so teleskopske palice **s kamero na eni in monitorjem na drugi strani**.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Lahko sta tudi kamera in monitorček fizično ločena.
Lahko so kamere povezane tudi s komandnim mestom. Lahko jih tudi puščamo in ves čas dajejo sliko (npr.: veliko kot cigaretna škatla zalepimo na okno)…

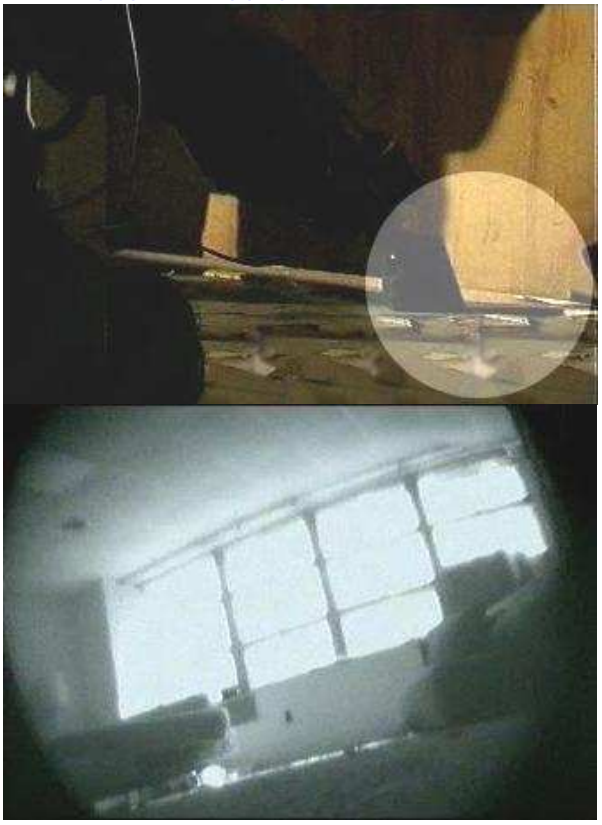

Ploščato kamero porinemo pod vrati v prostor (zgoraj) in že se nam na ekranu pojavi slika.

Lahko si pomagamo tudi s sondiranimi **kamerami** (sploh z uporabo sond skozi zvrtane luknje, pod vrati ipd) in dogajanje spremljamo na zaslonu. Lahko si pomagamo tudi z napravami za nočno opazovanje, termovizijami ipd. Posebni mali rentgeni nam dajejo sliko položaja nasprotnikovega orožja skozi steno.
Če je v **prostoru tema,** ga osvetlimo tako, da svetimo s svetilko v ogledalo in snop svetlobe preko ogledala usmerjamo tja, kamor želimo pogledati.
Obstajajo pa tudi **enostavne naprave** za detekcijo ljudi v prostoru. Daje nam enostavni signal da ali ne. (Ločimo seizmično obliko bitja človeškega srca od ropota in ostalih vibracij).
Ker je so praviloma ob pregledih prisotni tudi pirotehniki, lahko s pomočjo njihovega **video vodljivega vozila** pregledamo najnevarnejše kotičke. Kupi si svojega!

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

PREGLED S ŠČITOM

Delo s ščitom **je nujno** pri pregledu prostorov in zahteva dodatno usposobljenost, saj ščit je premični zaklon in se mora koristiti v največji možni meri. Zaželena je uporaba celo večih ščitov (eden za hodnik, drug za stopnišče, pa za v prostor itd).

Delati je potrebno počasi (mi imamo zaklon), ko krijemo v prostor izza ščita, stopimo v prostor toliko:

- da smo s telesom na hodniku
- da lahko pokrivamo čim večji del prostora.

Najbolje pa je, da vseeno na hitro pogledamo v prostor in se potem s ščitom pomikamo v prostor tako, da smo s hrbtom obrnjeni v varnejši kot.

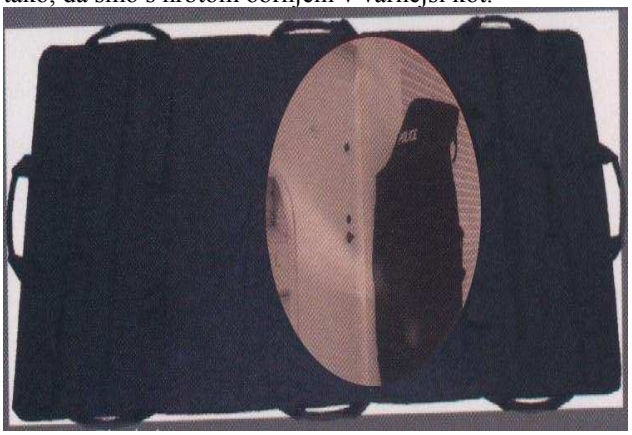

Namesto ščita se lahko ogrnemo s kevlarskim pregrinjalom, kot vidimo v okroglem izrezu zgornje slike

Večji kot je prostor večji naj bi bil ščit:

- V manjših prostorih 3x3 metra je dovolj **mali ščit** s premerom 5o cm in ga nastavimo nasprotniku pred cev, ko skočimo noter. Po uporabi pa ga odložimo in opravimo postopek prijetja.
- **Srednje ščite** uporabljamo za enostavne prostore velikosti do 10 m. Uporabljamo jih učinkovito za približevanje nasprotniku in spremljaje njegovega delovanja, ki pogojuje uporabo našega orožja, sicer pa prehod v postopek prijetja (s pozivanjem izza ščita – zaklona). Izvajati moramo *dinamično*, vendar ne hiteti za ceno nepravilnosti delovanja.
- Za zahtevne prostore in prostore večjih razsežnosti je primeren **veliki ščit.** Uporabi se ga tudi pri pokrivanju hodnikov.

UPORABA PSA

Imeti moramo psa, ki ne bo izdajal našega položaja. Ob vstopu v prostor bo jasno nakazal (pogled v to smer ali celo napad), kje v prostoru je kaj sumljivega. Najlažje ga pri tem opravilu *spremljamo z ogledalom*. Ko pes zaposli nasprotnika z napadom, pokrijemo prostor izza podboja in izvedemo praktični postopek.

Če gre za več kot enega nasprotnika, sploh, ***če se pričakuje uporaba orožja*** se psa spusti v prostor šele, ko smo ga temeljito pregledali z ogledali.

Že neštetokrat napisano in povedano pa vseeno: »NE STOJ NA VRATIH«

KONCENTRACIJA

Po pregledu nekaj prostorov pazimo, da nam koncentracija pri delu **ne popusti** in da vseskozi upoštevamo potrebne malenkosti. Pazimo na natančnost in sistematičnost pregledovanja, grupiranje, pokrivanje in strnjevanje moštva po potrebah (npr. dva za istim ščitom tretji za njima…) Pri usposabljanju je potrebno določene elemente izvajanja potencirati, da vsak sam doseže občutek za pomembnost vsake malenkosti nekega elementa. Pri pregledu prostora moramo paziti, ***da nismo izpostavljeni vplivom iz prostora***, katerega še nismo pregledali.

Tudi zato mora potekati celotna akcijah zelo usklajeno.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

PREGLED OBJEKTA

OCENA SITUACIJE

Pri oceni situacije moramo imeti na voljo čim več podatkov, da bi lahko na podlagi ocene situacije uporabili najbolj taktično metodo realizacije.

NUJNO POTREBNI PODATKI

Preko kamre na oknu sosednje hiše neprestano spremljamo dogajanje kar na komandnem mestu. (Po potrebi si ogledamo tudi posnetke).

Potrebujemo podatke o:

1. številu nasprotnikov
2. gibanju nasprotnikov (čim ožje lokaliziranje)
3. oborožitvi in opremi nasprotnika
4. opremljenosti in zdravstvenem stanju nasprotnika
5. psihofizičnih sposobnostih nasprotnika (usposobljenost)
6. načrtih, namerah nasprotnika
7. objektu, v katerem so nasprotniki (načrti, skice, oprema)
8. možnih tehničnih vplivih na objekt (izklop elektrike ipd.)
9. že izvršenih dejanjih policije (pregled terena, blokade, zasede, reakcije nasprotnika na pojav policije)
10. zdravstvena in požarna varnost na kraju
11. zvezah nasprotnika z določeno kategorijo prebivalstva

Med ugotavljanjem teh primarnih podatkov pa se nam vzporedno pojavljajo še drugi podatki. Za operativno taktično obravnavo jih prenašamo preko komandnega mesta v krizni center.

PLANIRANJE

Planirati moramo vsako malenkost tudi to, kakšen je pristop.

natančen način »izkrcavanja« bomo uporabili….(razporeditev, sistem pokrivanja…)

Ob prihodu se premaknemo do zbornega mesta, izjemoma lahko do izhodiščnega mesta ali pri vpadu na »galamo« delamo celo direkten tekoči vstop.

Pri planiranju izvajanja pregleda pa upoštevamo naslednje okoliščine:

1. možnosti približevanja k objektu
2. način pregleda, ki ga imamo namen izvajati (od spodaj, zgoraj kombinirano)
3. možnosti uporabe kemičnih sredstev, zaščitne opreme, specialne oborožitve
4. specialna sredstva in metode
5. število in usposobljenost specialcev, ostrostrelcev, drugi specialisti
6. možnosti uporabe oklepnega vozila ali helikopterja
7. položaj in možnost specialcev v blokadi za učinkovito pokrivanje in preprečitev bega.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

VODJA PREGLEDA

Odločitev starešine mora imeti:
- časovne opredelitve
- razumljive, strokovne in utemeljive argumente
- mora biti dokumentirana.

MOŠTVO

Pri pregledu delimo naše ljudi v:
1. **širšo blokado** (skupina za zaporo prometa, helikopter, oklepnik, evakuacijski center, gasilci, zdravniki itd)
2. **vodjo pregleda** v koordinaciji z vodjo akcije
3. **ožjo blokado** (vodnik psa, ostrostrelci, skupina za evakuacijo, itd)
4. skupina **v objektu** s člani ali nalogami za:

- za pokrivanje prostora (tampon cone)
- skupino za izvajanje pregleda
- skupino za zavarovanje izvajanja konkretnih nalog
- podpora za asistenco (tehnična sredstva za zbiranje podatkov, odpiranje vrat ipd.)
- skupino za prevzem zajetih oseb in evakuacijo
- rezerva
- skupina za zavarovanje že pregledanih prostorov
- pirotehniki
- gasilska skupina
- prva pomoč

Vse pridobljene podatke dokumentiramo.

IZVAJANJE

Pregled objekta se izvaja po segmentih, ki so kot celota postopka opisani v »pregledu prostora« z vsemi opisanimi fazami.
Posebnosti se pojavljajo pri kombiniranju dela oz. pri napredovanju po hodniku, stopniščih ipd.

POKRITJE OBJEKTA

Nevtralne cone:

V smislu omejitve oz. lokaliziranja nasprotnika poizkušamo **najprej** pokriti dele objekta, kjer se morajo nasprotniki gibati v primeru, da želijo biti dinamični.

To so stopnišča, hodniki, veže, etaže… Izklopijo se dvigala. Smo pa na zvezi s človekom, ki ureja delovanje dvigala in druge inštalacije (vklop izklop elektrike, telefona itd).

Omenjeno izvajamo tako, da ob splošnem pokrivanju dodamo še ta element. Izvaja se kot *ožja oblika od ožje blokade*, oz razmejitev nasprotnika ali neke vrste nevtralne cone. V praksi se poišče **točka,** kjer imamo pregled nad večjim delom objekta in istočasno zaklon.

Z postavljanjem pokrivanja na stopnišču bomo preprečili gibanje med etažami.

S pokrivanjem hodnika bomo pokrili premikanje na tem območju. S tem razmejimo območje.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Večji ščiti imajo narejene tudi odprtine, iz katerih lahko streljamo. Pogosto so celo na kolesih.

Čim več si pomagamo s ščiti in teleskopskimi kamerami (npr. swat cam – pazi pa da te monitor ne osvetli in izda tvojega položaja).

Zavarovanje:

V vsaki akciji je potrebno določiti vodjo zavarovanja, ki poskrbi najprej za zavarovanje na zbornem mestu naprej na izhodiščnem in za zavarovanje med operativnim izvajanjem, v kolikor si ga sama vpadna skupina ne more zagotoviti. Pri tem daje maksimalno podporo in skrbi za brezhibno zavarovanje v zaledju teh dejavnosti.

Tako kot zavarujemo vsak postopek pri pregledu, se obvezno zavaruje vsak pregledan del.

Skupino za zavarovanje že pregledanih prostorov puščamo v pregledanih/varnih delih objekta. Gibljejo se za skupino, ki izvaja pregled. Po potrebi pomaga pri pregledu tudi s pokrivanjem prostorov, v katerem izvaja pregled skupina za pregled ipd. Skupina poskrbi tudi za zavarovanje evakuiranih, talcev in zajetih nasprotnikov.

Tudi ko je objekt pregledan naj vedno, ko gremo od njega kdo pokriva tudi nazaj.

GIBANJE PO HODNIKU

Pri gibanju pohodniku je pomembno:

- da imamo **pokrite** vse nepregledane odprtine (vrata, line, prehodi ipd)
- da **nismo grupirani**
- da vsaj eden **pokriva** napredovanje prvega.

Prvi ima orožje usmerjeno v smeri pogleda in napreduje močno sklonjeno.

Drugi ga pokriva izza (ne čez) njegove glave iz zunanje strani.

Tretji se jima po potrebi pridruži zato, da pokriva na stran, zato prime orožje v roko, ki je ob steni (notranjo). Če je na prva dva odprt ogenj, je tretji skrit za njima in opravlja svojo vlogo naprej.

Eden pred prvim ima lahko samo vlogo nošenja ali vožnje ščita.

Če nam kdo naprej odpira kot, naj bo bolj sklonjen, naj ima orožje obvezno v zunanji roki, drugi bi moral pokrivati čez prvega (ob njegovi glavi) imeti stik z njim s komolcem ne roko…

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

GIBANJE PO STOPNIŠČU

Skoraj vsako stopnišče ima svojo kombinacijo treniraj in treniraj in ugotovil boš, da pa imajo vsa stopnišča ista pravila.

*Uporabi ščite***!**

Gibanje po stopnišču se izvaja tako, da napredujemo v sistemu kolone. Razmak se ji določi oz pogojuje s:

- številom **nujno potrebnih ljudi** na mestu za napredovanje
- potrebnim številom ljudi v glavnini kolone glede na nalogo, ki jo mora kolona opraviti (npr. ob nameravanem hitrem vstopu mora biti ta ekipa strnjena).

Prvi se giblje ob stopnicah ob zunanji steni in polaga pozornost na vrh stopnic, dokler ne pride do točke, kjer bi se začel izpostavljati zgornjemu delu stopnišča. V tem trenutku se mu priključi drugi, pregleda zgornji del stopnišč (najbolje z ogledalom), prvi pa ga pokriva z orožjem.
Ko je ta del pregledan, se ga pokrije tudi z orožjem in lahko napredujemo z gibanjem.

V primeru, da so ***posredi vrata,*** se aktivira še naslednjega v verigi in se mu določi pokrivanje teh vrat. V teh primerih se pogosto pojavlja, da je več ljudi strnjenih, ker je potrebno pokrivanje na več strani v isti višini.
Pregled izvajamo po vrsti in ne preskakujemo nobenih vrat, odprtin ipd.

Tisti, ki nimajo zaklonov za pokrivanje v določeno smer si obvezno pomagajo s pokrivanjem izza ščita.

Zaklon pomeni tudi vodoraven rob stopnic, čez katerega pogledamo in pokrivamo stopnice. Pri vizualnem pregledu stopnic izvajamo v vertikalnih kotih, ne v horizontalnih kakor pri pregledu prostora, saj je to rob, ki nam omejuje pogled. Izvaja pa se po enakem principu, le, da ne pogledamo naprej okoli vogala temveč gor – čez rob stopnic.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

SMER PREGLEDA

Lažje je opravljanje pregleda **od zgoraj navzdol**, zato vedno *pri samem pristopu* k objektu težimo k temu, da izvajamo pregled od zgoraj navzdol.

Če napredujemo od zgoraj navzdol **čez stopnišče**, pred stopniščem ležemo na hrbet pred stopnice in jih na ta način s pomočjo ogledala pregledamo.
Pri napredovanju **po hodniku** napredujemo počasi od vrat do vrat, če se le da, delamo dvostransko.

Če pregledujemo iz svetlejših v temnejše predele, za seboj za potreben čas zapremo vrata in se skrivamo v senci.

OSVETLJEVANJE

Vedno moramo pri pregledu imeti pri sebi ***svetilko***, **če je še tako beli dan**. Pregledati bo namreč potrebno tudi kleti, podstrešja, inštalacijske jaške itd.

Vedno težimo k temu, da delamo iz teme v svetlo, zato zastiramo okna na hodnikih (priporočljivo je stojalo z vakuumskim oprimkom na tleh teleskopsko palico in kot kino platno za izvleči črni zastor). Ugašamo luči in izvajamo vse do sedaj omenjene elemente (adaptacije oči, delo z lastnim virom svetlobe, osvetljevanje od zunaj (z žirafami ali močnimi reflektorji) elemente iz predhodnih tem je potrebno strogo izvajat).

Nikoli ne osvetljuj svojega predhodnika, ker bo za nasprotnika dobro viden in ustvaril boš celo njegove sence, ki ga bodo že v naprej izdajale.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Efekt kresničk

Pravilo **osvetli in se premakni** nam je že dobro znano, ko pa dobro uigrana skupina (včasih je dovolj par - npr. v objektu) izvaja to taktiko lahko s primerno dinamiko dobimo efekt kresničk, ki nasprotnika zaslepljujejo vedno iz drugega položaja, ga deziorientira, in ker so vedno bliže so strah vzbujajoče.

Mreža alternativ

Pri izvajanju pregleda moramo že pri načrtovanju imeti ***pripravljene alternativne*** rešitve v primeru zaostrenih situacij.

PRAKTIČEN POSTOPEK

Praktičen postopek s pozivanjem

Če se nasprotnik vda, nad njim izvedemo praktičen postopek. Ko ga opazimo, ga **iz zaklona pozivamo**, da pride ven z dvignjenimi rokami. Pri tem pa nas ščitijo soborci z orožjem. Pomembno je, da prevzamemo iniciativo nad ognjem izza zaklona (podboja ipd) in izvajamo praktičen postopek po pravilih praktičnega postopka. Lahko pa izvedemo tudi dinamičen praktičen postopek.

Solzilni plin:

V primeru, da ne upošteva naših povelj, želimo pa, da pride ven lahko uporabimo plin. Pri tem skrbno pazimo, da ob primernem trenutku vstopimo v prostor oz. da ga pričakujemo ko pride ven.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Korak nazaj:

Včasih je potrebno ob praktičnem postopku stopiti en zaklon nazaj, da damo prostor nasprotniku za tudi zanj varno upoštevanje ukazov, sploh če je več nasprotnikov in nanj lahko deluje kdo od njegovih. *Podobno je tud,i ko pride ven iz hiše, in če smo mi že stali pri podbojih. (glej izhodiščno mesto).*

Zajeti:

Vse osebe, ki jih najdemo v objektu jih *vklenemo.* Predamo jih skupini za transport zajetih oseb. Pri tem se poslužujemo tudi *hitrega zbiranja nujno potrebnih informacij* (kje so ostali ipd.), ki ima največ učinkov prav v tej fazi, ko je oseba najbolj prestrašena in je v delni eksistenčni krizi, po potrebi pa stopnjo tega stopnjujemo s svojim pojavom in načinom pristopa izpraševanja. *Transport se izvede z zadostno mero varnosti* (kontinuiteta lastnega zavarovanja!).

HOMOGENOST

Kolektivno delo:

Pri pregledu je pomembno kolektivno delo in homogenost skupin. Ne sme se zgoditi, da bi posamezniki izstopali iz skupin, na primer, da pregleda prostor in se odpravi pregledovati naslednji prostor, ker vidi le ozko svoje naloge druge naloge kot so pokrivanje, zavarovanje pregledanega ipd, pa ne. Te naloge se mu ne zdijo pomembne, zato jih opusti in se odpravi delat tisto, kar je njegovo delo šele v naslednji fazi.

Doktor:

Izreden psihičen vpliv ima na izvajalce akcije tudi strokovno pripravljena zdravniška oskrba, zato v nobeno akcijo brez najsodobnejšega reševalnega vozila in dejansko usposobljenega in zaupanja vrednega zdravnika. (glej »zaščitna sredstva«)

Pes:

Pregled objekta lahko izvajamo tudi s psom. Omenjeno izvajamo povsem enako le da po odpiranju vrat spustimo psa v prostor, nato pa nadaljujemo z vsemi ostalimi fazami po vrsti. Pri pregledu z psom moramo psa toliko nadzirati, da lahko prostore pregledujemo po vrsti in počasi.

Najprej vstopi pes, istočasno dva vsak na svojo stran in potem dva na podboje. Vodnik psa pa zadnji. Ne stoji pa nikoli pred vrati, tudi če je sklonjen.

Pes naj dobro pozna naša oblačila, opremo in obnašanje – postopke.

Znaki:

Čim več naj se skupina pogovarja **z znaki,** v širšem pomenu besede, ker je to najtišji in včasih celo edini možni način komuniciranja.

Robot

Zaradi razvoja robotike je na trgu vse več pomočnikov robotov, ki nam pomagajo pri pregledih objektov.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

V prvi fazi razvoja so se uporabljali za pirotehnične preglede oz. deaktivacije, sedaj pa jih uporabljamo tudi za pregled objekta.

Pogled na monitor, ki spremlja delovanje robota

Kot »izvidnik« nam pregleda (posname prostore). Omogoča nam direktni prenos slike iz prostora.

Nekateri nam omogočajo tudi dodatno razsvetljavo in vnos potrebnih tehničnih sredstev (npr. IR senzor, statično kamero, luči ipd.)
Glej temo »robot«.

Primerjava

Ker je naslednja tema vpad, primerjaj naslednja dejstva:

Pri vpadu uporabljamo večinoma dolgocevno orožje in udarno strelivo (šok bombe).
Pri pregledu pa pogosto kratkocevno orožje, baterije, ogledala ipd.
Pri pregledu svoj prihod naznanimo z svojimi dejavnostmi.
Pri vpadu pa z njim presenečamo. Zato delamo do začetka vpada čim tišje.

V prostor vstopamo pri vpadu čim hitreje, agresivno in šokiramo nasprotnika z akcijo.
Pri pregledu pa vstopamo previdno, ko je varno (počasi in sistematično pregledujemo).

Prostore pri vpadu zasedamo dominantno.
Pri pregledu pa kontrolirano.
Pri tem pri vpadu nastane tudi več škode, hrupa – »galame«.

Pri vpadu imamo navadno svetila prižgana ves čas in se minimalno pogovarjamo.
Pri pregledu pa upoštevamo taktično potrebo po uporabi luči in komuniciramo neprenehoma.

V zadnjem času pa se je pokazala potreba tudi, da že med pregledom po možnosti zbiramo obremenilno gradivo – dokaze za postopek proti osumljencu.
Pri vpadu seveda za to praktično nimamo časa.

Prenekatera akcija zahteva, da se tile elementi prepletajo, zato jih dobro obvladaj v osnovi in vedi prednosti in slabosti vsake malenkosti, da boš lahko vsak trenutek izbiral taktično najboljše rešitve.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

VPAD V PROSTOR

Načeloma vpadamo iz izhodiščnega mesta.

POTREBNE INFORMACIJE

Zraven informacij, ki jih potrebujemo za pregled objekta pridobimo še naslednje podatke:

Načrti, fotografije, skice:

Iz njih želimo razbrati: razporeditev prostorov, oprema prostorov in kako bi lahko ugrabitelj uporabil opremo za barikado, potek inštalacij, vse možne odprtine, odtoki, protipožarni sistem in požarni izhodi, dvigala, stopnišča, osvetljevanje in električni sitem, oskrba z vodo, varnostni sistem in sredstva in oprema v zgradbi, živali v ali zunaj zgradbe (pes, krokodil, kače ipd).
Podatke pridobimo za objekt in okolico z:

- fotokopiranjem načrtov
- obstoječih in novih (namenskih) fotografij kraja
- skice situacij po zbranih informacijah

Za boljšo prostorsko predstavo si lahko za načrtovanje akcije izdelamo maketo ali vsaj skice stranskih risov celotnih objektov.

Tehnični podatki o objektu:

- Velikost, višina, hodniki, stopnišča
- kakovost sten, način gradnje (za vpad skozi steno in za prebojnost v primeru uporabe orožja)
- V katero smer se odpirajo vrata in okna, kako se odpirajo, ključavnice, kukalo, zapahi, podboji, konstrukcija.
- Iz česa je narejena streha, in možnosti izkrcavanja oz. pristopa.
- Vidljivosti in potreba po osvetljevanju ali drugih tehničnih sredstvih.

Kamero lahko zalepimo na okno in na svojem ekrančku in v koman-dnem mestu sprem-ljamo sliko iz prostora.

Zunanjost:

Zunanje ovire okoli zgradbe in kraja dogodka. Zunanji izgled zgradbe. Ogledovanje neposredne bližine. Območje opazovanja in ognja v in iz zgradbe.

Posebna mesta:

Mesta za reševalne skupine, rezervo, odporo, za pobegle ljudi, talce in nasprotnike in ovire pred predvidenimi reševanji.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Delitev oz. oženje območja:

Možnost lokaliziranja in osamitve, ustvarjanja čistih con ali tampon cone. Proučimo, kje je čista cona, kje so kakšne odprtine in dimenzije le-teh.

Posebne možnosti dostopa:

Plani posebnih poti za vstop skozi določeno luknjo, tunel, kanal in druge možnosti za načine vstopa in detajli na ulicah in poteh za vstop.
Možnost dostopa od zgoraj (naša težnja) ali skozi klet.

Potrebno osebje:

- za dober opis zgradb, kraja dogodka in njegove notranjosti (lastniki, uporabniki, delavci, vzdrževalci, čistilci).
- ki bi imele ključe za vse okoliške prostore.

Podobni objekti:

Opravi ogled istega stanovanja nadstropje nižje ali sosednjega objekta, ki je zgrajen po enakem načrtu. Včasih pomaga že če na določeni površini (najbližje asfaltirano igrišče, šolska telovadnica) s kredo narišemo načrt etaže postavimo stožce (navadne stožce za na cesto) in napeljemo trak namesto sten…in vadimo po teh črtah.

Položaj nasprotnika:

Če nasprotniki stražijo območje iz svoje pozicije označimo kje in kako in moč obrambe, s posebnimi opozorili na določeno orožje, komunikacijsko opremo in eventualnim bio-kem orožjem.

Alarmi:

Proučimo aktiviranje alarmnih naprav, javljalnikov gibanja, nadzornih kamer ipd tip, lokacijo, moč, potrebna sredstva za eliminacijo, če jih lahko uporabimo sebi v prid ali da jih sami ne sprožimo.

Nevarnosti:

Mesta in oblike, eventualne možne pasti, eksploziv, orožje v zgradbi ipd
Nasprotnik nam lahko tudi podstavi eksploziv na različne načine (pazi na pakete, torbe ipd, ki nam jih pošilja). Lahko tudi talca obda z eksplozivom ali pa nam pošlje celo kakšnega svojega kamikazo). Prav tako nam lahko infiltrira prisluškovalne naprave.

Komunikacijski sistem:

Komunikacijski sistem, vključno s telefoni in domofonom, interfonom ipd. Kje so priključki za telefon (da jih zvabimo v določen prostor oz. na določeno mesto in interne številke v hiši ali direktne preko PTT-a).

PODATKI IZ PROSTORA

Pred vpadom poskušamo dobiti čimveč podatkov o prostoru in iz prostora. Podatke o prostoru in nasprotnikih dobimo z:

- osnovnim zbiranjem informacij (glej temi »pregled« in »talci«)
- s postavljanjem prisluškovalnih naprav

Mala televizija na izhodiščnem mestu, daje odlično predstavo o dogajanju v notranjosti.

- s postavljanjem specialnih miniaturnih kamer, sondiranih, teleskopskih ipd kamer.
- specialnimi tehničnimi sredstvi (naprave za nočno opazovanje, javljalniki gibanj ipd.)

Omenjen element je obvezen, vendar se ne moremo nanj zanašati, ker je uporabna izvedljivost zelo težka. Vendar zaradi tega, tega ne smemo zanemarjati temveč v vsakem konkretnem primeru težiti k maksimalnosti njegove izvedbe, ker so takšne informacije neprecenljive za varnost izvajalcev.

PREVERJANJE INFORMACIJ

Vse informacije preverjamo in nobena se nam ne zdi 100%, zato vse na podlagi kaj in od koga izvemo sklepamo dejansko stanje in preverjamo pristnost podatkov z nastalimi okoliščinami.
Vedno je potrebno pri vseh predanih informacijah v operativo uporabnike opozoriti, katere informacije smo lahko preverili oz. kaj samo predvidevamo.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

NAČELO PRESENEČENJA

Vpadi se izvajajo **vedno** po načelu presenečenja
Presenečenja se izvajajo:

1. da vpademo iz **strani**, kjer je najmanjša verjetnost, da nas nasprotnik pričakuje.
2. **S šok bombami**, ki jih delimo na namen uporabe: z zvočnim efektom, z svetlobnim, z udarnim valom (aerosolnim).
3. z vdorom vrat ali oken na **silo** za pristop iz nepričakovane smeri ali samo za preusmeritev pozornosti na to stran.
4. **z eksplozivom** na vrata, okna ali stene.
5. da vstopimo **skozi soseden prostor** (sanitarije, klet, podstrešje, shrambe ipd), za katerega nasprotnik misli, da je njegov (njegovo zaledje se obrne prit njemu) V tak prostor pridemo na nenavaden način-potihoma.
6. **s kontinuiteto aktivnosti** v času vpada (glej »vpad na galamo«).
7. **s preslepitvami** (demonstriramo ene aktivnosti izvajamo pa druge).

Namen presenečenja je, da nasprotniki niso sposobni za skoncentrirano aktivnost v času naše realizacije (do 3 sek). Po nekaterih teorijah je reakcijski čas do 7 sekund, vendar je pri tem mišljen maksimalni efekt presenečenja s strahom in eksistenčno krizo ter transformacijo take osebe, da izvede premišljeno potezo. (Ne mešaj sedmih sekund kot trenutka največje dekoncentracije nasprotnika).
Presenečeni smo lahko tudi mi, ko se nam zatakne pri nameravanem vstopu. Zato imejmo pripravljenih vedno več alternativ.

NAČIN IZVEDBE

Pri vpadu ne sme biti gneče na vratih – dva vstopata, dva pa krijeta. Sam goli skok v prostor se izvaja **enako kakor pri pregledu**. Po potrebi, če je večji prostor tudi druga dva vstopita in nadaljujejo skupaj gibanje po objektu.
Ob vstopu strelja prvi od sredine na stran na tiste, ki ga najbolj ogrožajo in zavzame najbolj ugoden položaj (v zaklonu, čim niže). V tem položaju natančno eliminira nasprotnike do konca od strani k sredini (z dvema zaporednima streloma (dublet) Tisti, ki krijejo izza podboja eliminira nasprotnike od sredine na stran.

Ko eliminiramo vidne nasprotnike,

takoj spremenimo položaj predvsem, *če delamo v temi,* kjer smo se izdali z ognjem iz cevi ali če delujemo z lastnim virom svetlobe. Omenjeno je nujno, sploh, če nimamo zaklonov. Če pa imamo zaklon, pa to koristimo za spremembo zaklona.
Če v tem prostoru ni nasprotnika, nadaljujemo z enakim načinom v naslednjem prostoru.

Praktični postopek:

Če so pogoji za praktičen postopek, ga prvi začne **energično** izvajati.

Drugi ga krije in pri tem:

- lahko ostane za podbojem
- lahko pa izbere svoj položaj glede na karakteristike prostora in najoptimalnejšo pokrivanje postopka. (Navadno po poti, kjer bi vstopal prvi. Vendar lahko gre le, če je prvi krenil proti sredini prostora in mu prišel pred cev. Takrat navadno takoj po vstopu preprime orožje. Tega pa mu ni potrebno, če gre s pokrivanjem po notranji liniji, kar je pa možno le, če je položaj takšen, da ima pri tem pokrit hrbet npr. stena)

Če so pogoji za izvajanje praktičnega postopka in je ob vstopu prvega nanj **odprt ogenj,** se:

- prvi maksimalno umika in niža v zaklon. Orožje uporabi defenzivno.
- drugi pa izza podboja strelja ofenzivno na nasprotnika.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

VZBUJANJE POZORNOSTI

Poznamo dve vrsti vzbujanja pozornosti:

- da pritegne nasprotnikov pogled in mu zmanjša koncentracijo na drugo stran s katere bomo delovali
- da odvrne njegov pogled - ga prestraši, da se skrije pred aktivnostmi iz tiste smeri in se nam s tem izpostavi na strani s katere bomo delovali

Vedno težimo k temu, da bi se pozornost vzbujalo ***na nasprotni strani*** *od namena delovanja.* Če je vzbujanje pozornosti del opravil, ki nam omogočajo kasnejše pokrivanje postopka, preide vzbujanje pozornosti ***na bok***.

Izjemoma krijemo iz iste smer, iz katere delujemo z obveznim pogojem, da je vzbujanje pozornosti v drugem delu (vsaj zakotaljena šok bomba v oddaljen del prostora) ali pri:

vstopanju z eksplozivom, kjer namreč pride do udarnega vala na telo nasprotnika in psihični šok kot faza presenečenja. Temu pa dviguje stopnjo varnosti še vstop iz nepričakovane smeri (npr. skozi steno ali vsaj trdno zaklenjena vrata) z dodatno mero presenečenja, kar nevtralizira nasprotnika in mu prepreči skoncentrirano obrambo. V tem času vstopimo in zaradi teh razlogov lahko izza te odprtine tudi pokrivamo.

Pozornost lahko preusmerimo tudi tako, da nastavimo eksploziv na okna.

Kdaj začnemo pokrivati:

Če se na mestu, kjer smo vzbujali pozornost želimo namestiti za pokrivanje prostora, se po vzbujeni pozornosti namestimo na položaj za pokrivanje takoj, **ko začne vpadna skupina z vstopom** (največ 1 sek. po vzbujanju naše pozornosti). V tem primeru izvajamo naloge pokrivanja z orožjem in eleminaciji nasprotnika ali sodelujemo pri postopku zajetja (intenzivni smo glede pozivanja nasprotnika, kajti v večini primerov izvajamo omenjeno nalogo izza zaklona).

Vzbujranje pozornosti, da pritegnemo nasprotnikov pogled:

se izvaja tako, da zunaj objekta (prostora) izvajamo določene aktivnost, ki jih nasprotnik spremlja skozi okno. Da bo zanesljivo pogledal skozi okno prav v trenutku našega vpada v prostor moramo narediti trenutno animacijo – npr. primerna aerosolna eksplozija na dvorišču.

Izpostavljenost na vrvi:

Če delamo vzbujanje pozornosti na vrvi z brco v okno ne smemo biti izpostavljeni več kakor 1 sek. (po navodilu za spuščanje po tanki vrvi).

ŠOK BOMBE

Kadar:

- napredujemo iz prostora v prostor
- ne moremo izvajati vzbujanja pozornosti
- je šok od prvotnega presenečenja že popustil

si pomagamo z napredovanjem s šok bombami.

Šok bombe mečemo izza vogala in počakamo zunaj do poka (zakasnilci do 1,5 sek.) in delamo adaptacijo na svetlobo (zapri levo oko).

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Trik s šok bombo

Eden od trikov s šok bombo je ta, da jo vržemo v prostor in zavpijemo: »bomba«, zapremo vrata in počí. To takoj ponovimo tudi z drugo šok bombo. Ponovno odpremo vrata za tretjo in jo vržemo brez detonatorja in ker takšna ne počí nasprotnik pa se je že zavaroval pred pokom imamo mi delček sekunde prednosti, da v tem trenutku to izkoristimo in vstopimo.

Tik pred vstopom je ena od priročnik oblik držanja šok bombe ali plinske bombe s prstanom varovalke čez prst sprednje roke.

Vrste šok bomb:

Fleš, pok, pok/fleš, pok/fleš z zvezdami (Magdex polnilo), Stinger (z gumjastimi kroglicami), v obliki naboja iz šibernice, v obliki eksplozivnega traku, ki istočasno odpira vrata…

V oddaljen kot prostora jo mečemo: če bomo delali vpad iz strani, s katere delujemo s šok bombo, da nasprotnik reagira (išče zaklon) na tisto stran in se izpostavi našemu prihodu.

Pri tem lahko tudi zavpijemo »bomba« (res izjemoma lahko ko bomba pade na tla tudi za 0,1 sek pogledamo okoli vogala, da zaznamo nasprotnikove aktivnosti).

Lahko jo vržemo pritajeno, v tem primeru pa jo navadno narahlo zakotalimo **v našo bližino**. To izvedemo predvsem takrat, če bomo delali vpad iz kakšne druge strani, kot delujemo s šok bombo (skozi okno, druga vrata itd).

Če bomo uporabljali šok bombe mora biti **seznanjena cela skupina** (vsi aktivni člani).

Šok bombo meče praviloma drugi v koloni (prvi pokriva naprej, tretji pa je navadno že predaleč).

Včasih je potrebno šok bombo tudi:

- vreči tudi skozi okno zato jo obtežimo (improvizirano: prelepimo z lepilnim trakom za opeko)
- preprečiti, da jo nasprotnik brcne ali vrže nazaj, takrat je dobro, da je za utež pritrjena z metrsko jeklenico.
- da ostane na tistem mestu, ki nam najbolj ugaja, oz. priporočljiva je ploščata oblika, da se ne odkotali .
- V prostor jo lahko namestimo tako, da jo z drogom vred porinemo v prostor, ali na vrvi, tako, da jo obteženo zanihamo iz zgornjega nadstropja (ko je v prostoru, popusti vrv).
- Poznamo tudi šok bombe, ki jih izstreljujemo

Pozor: pogosto je pomembna natančnost pri metanju (streljanju), zato je potrebno vaditi tudi te včasih navidezno lahke poteze.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

VPAD SKOZI STENO

Vpad skozi steno ima ogromno prednosti:

- z njim nasprotnika najbolj presenetimo, paraliziramo (udarni val)
- nima pripravljene obrambe v to smer
- delujemo lahko izza tiste stene se pravi, da delujemo izza zaklona
- ob pregledu s tehničnimi sredstvi je pogosto najprimernejša smer napada
- varno in prikrito se lahko pripravimo na delovanje
- ne rabimo vzbujati pozornosti iz druge strani, ker ima že sam vpad dovolj velik efekt
- Ob vstopu v prostor ne moremo naleteti na kakšno past ali drugo presenečenje.
- Smer zaklonov nasprotnika in organizacija ognja in namestitev talcev je vedno računana glede na prihod skozi vrata.

Pri vpadu z eksplozivom skozi steno je najprimernejša odprtina v obliki romba (dvignjena od tal cca 50 cm, široka cca 60 cm in visoka cca 80 cm. Slaba stran te metode je, da odprtina ne omogoča tekočega vstopa, saj lahko vstopamo le posamično in eksplozija lahko poškoduje talce.

Pri vpadu z eksplozivom moramo računati, da bo eksplozija uničila svetlobna telesa in **bomo odvisni od lastne razsvetljave.**

REŽIRAN VPAD

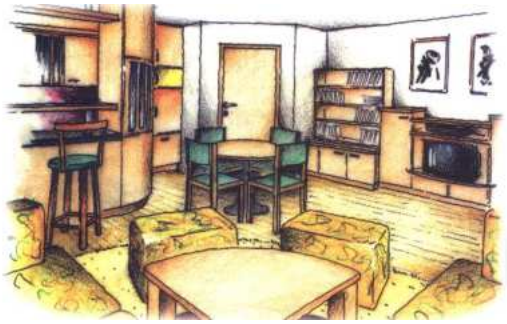

Skice dajejo sliko prostora ob določenih trenutkih, npr., ko ugrabitelj zaspi ali zavzema občasno iste položaje, pa lahko vrišemo tudi njegov položaj

Pri režiranem vpadu moramo imeti predstavo o pozicijah nasprotnika in talcev (če so). Prestavo dobimo najlažje z vizualno predstavitvijo pozicij na ekranu, ki pridobiva sliko iz prostora preko sondirnih kamer (fiber optika).

Po tej sliki se vsakemu točno določi, na koga mora delovati in nadaljnje naloge.

Ekran na izhodiščnem mestu je lahko povezan s komandnim mestom, ki nam daje aktualne slike (seveda le, če komandno mesto razpolaga z več kamerami/slikami).

Praviloma odpremo ogenj na več nasprotnikov po vrsti od najbližjega naprej. Upoštevamo pa tudi, kaj nam grozi (vrsta orožja, možnost detonacije eksploziva, možnost zajetja talca, potreba za ustanovitev tampon cone…)

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

VPAD V OBJEKT

LOKALNA POLICIJA: OŽJA BLOKADA:

Postavi ožjo blokado, s katero poskuša obseg incidenta **čim bolj zmanjšat**i že pred prihodom specialnih enot. Če se le da, težijo, da je to v notranjosti zgradbe. Nasprotnike zadržujejo na čim manjšem območju, omejijo ga v etaži, stanovanju ali v enem prostoru, lahko so celo v istem prostoru v dialogu.

Evakuirajo čim več ogroženih.

Širša blokada:

Istočasno oblikujejo širšo blokado, s katero:

- preprečijo pristop nepoklicanim
- kontrolirajo izstop sumljivih
- zadržujejo novinarje in jih napotijo na mesto, kjer ima predstavnik za stike z javnostjo povedati vse, kar jim gre. Ostalih podatkov, mnenj ipd. na kraju ne dajejo.

Evakuacija:

V območju širše blokade se poskrbi za evakuacijo ljudi iz nevarnih con.

Ustanovi se evakuacijsko mesto.

Začnejo z zbiranjem podatkov.

OB PRIHODU SPECIALNE ENOTE

1. določimo **zborno mesto**, ki je v zunanjem okviru širše blokade
2. določimo **komandno mesto**, ki je v notranjem okviru širše blokade
3. postavimo **ožjo blokado** oz. jo prevzamemo od lokalne policije,
4. določimo **izhodiščno mesto** za akcijo v okviru ožje blokade.

V notranji krog širše blokade se lahko gre le preko zbornega mesta z dovoljenjem iz komandnega mesta, torej se enote namenjene za akcijo dobivajo na zbornem mestu.

ZBIRANJE INFORMACIJ

Že lokalna policija, ki pride na kraj incidenta začne z zbiranjem informacij, ob našem prihodu nam jih preda in nam nudi asistenco pri nadaljnjem zbiranju, sploh pri lokalnih organizacijah in na evakuacijskem mestu.

Na kraju samem pa pridobimo podatke o:

- nujnih podatkih in informacijah iz prejšnjih tem (predvsem čim bolj natančen opis kraja)
- ***Možnosti omejitve***, osamitve in izolacije dogajanj
- Vse podatke o **žrtvah, talcih in eksplozivu, orožju…**

O nasprotniku

- Številu in čim natančnejši identiteti nasprotnikov. Jezik ki ga govorijo, mentalno in emocionalno stanje, morala
- psihološko stanje - lačni, utrujeni, ranjeni pod vplivom alkohola mamil ipd.
- Možnosti in pripravljenosti **kontaktiranja** z njim. Kakšne zahteve postavljajo

Natančno fotografiranje je dobra podlaga za:

- identifikacijo nasprotnikov
- razjasnitev detajlov za napad
- vpogled med talce.

Ažurne informacije pridobimo:

- največ z opazovanjem na kraju samem
- z zaslišanjem prič
- od služb, ki bi lahko razpolagala z načrti ipd.
- Ogromno informacij nam prinaša pogajalec.

Pristnost informacije:

Informaciji vedno iščemo izvor in *verodostojnost,* istočasno pa jo preverjamo s povratnimi informacijami. Nepopolne informacije so navadno posledica nepazljivega ali razdrobljenega zbiranja po delih brez usklajevanj pogosto pa tudi rivalstva med službami. Nepotrjene informacije so slabo izhodišče za zavzemanje pravilnih stališč. Ob snovanju odločitev si moramo pridobiti kompletno informacijo.

Podatki se morajo ažurno organizirati na komandnem mestu. (Za lažjo prepoznavnost in razvrščanje informacij jih printaj na parije različnih barv glede na vrsto informacije)

Poskuša se vzpostaviti stalen video in avdio nadzor na kraju in na komandnem mestu (lahko ponovimo – preverimo).

Manj ko je časa, težje zberemo informacijo in *še težje jih preverjamo*.

Vsak namig šteje in mu moramo posvečati maksimalno pozornost. Pogosto so najave lažne, toda to nam ne sme *niti za odtenek* zmanjšati pozornosti.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

SKUPINA ZA NEPOSREDNO DELOVANJE

IZVEDBA

Pri vpadu imajo naši ljudje enake pozicije zadolžitve kot pri pregledu objekta. (Glej »pregled objekta«, poglavje: moštvo.)

Ekipa:

Vpad v objekt je ena najzahtevnejših nalog, zato izbiramo najboljšo ekipo.

Pri izbiri ljudi za vpadno skupino ne iščemo kriterijev (kot so dobra telesna pripravljenost ipd.), temveč **zaupanje** med sodelavci zaradi strokovnosti.

Ker maksimalne stopnje varnosti ni mogoče doseči jo maksimaliziramo z izbranimi pripadniki specialne enote, ki imajo natrenirane vse finese in te **instinktivno izvajajo.**

Skupina za neposredno delovanje je sestavljena le iz specialcev, ki se dobro poznajo.

- ***Iz njih se oblikuje skupina*** **v objektu** s člani ali nalogami kot je zapisano v temi pregled objekta poglavje: moštvo.
-

Nikoli ne gre opravljati standardnih nalog posameznik, pa če je še tako specialna naloga temveč skupina ali **vsaj par**.

Skupina za vpad na **izhodiščnem mestu** mora biti pripravljena na:

- lastno zavarovanje
- bliskovito reakcijo in izvedbo vpada
- praktičen postopek in aretacijo nasprotnikov ob njihovi vdaji
- zaščito in evakuacijo oseb
- prikrit umik

Obvladaj temo izhodiščno mesto!

Določanje smeri delovanja:
oz. pristopa se razdelajo po dveh metodah po.

- s smermi neba
- po številčnici, kjer za smer prihoda jemljemo številko 12 na namišljeni številčnici, nato pa smeri določamo po legah ostalih števil.

Po višini težimo da delujemo od zgoraj navzdol. (Nasprotnik se raje umika ven iz objekta kot navzgor. Pot navzgor ga namreč pritiska v kot in se je prisiljen upirati.)

Čas trajanja:

Vpad v objekt se izvaja načeloma v eni fazi od 3 do 5 sekund. Vpademo vsaka skupina v svoj prostor.
To lahko opravljamo v primeru, da gre za stanovanjske enote ali podobno velike prostore.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Potek:

Obvezno uporabimo močno diverzijo v delu, ki zahteva trenutno razvrstitev specialcev po globini.
Npr.:

- Vstop skozi vrata z eksplozijo.
- razporeditev ljudi po hodniku, stopnišču ipd., do kamor je imela eksplozija vpliv (eksistenčni šok za nasprotnika)
- V isti sekundi je priporočljivo detonirati eksploziv na oknih, ker s tem pokrijemo večje območje s šokom.
- V tem že skupine pridejo do vrat prostorov in vstopijo (po potrebi z ovnom).
- Če se zatakne (zabarikadirana vrata, velik odpor), lahko pomagamo s strani oken z vzbujanjem pozornosti, s šok bombami ipd. ali vstopimo skozi okna
  Sicer se skozi okna vstopi po vstopu skozi vrata.

Kjer ni oken oz. ne moremo vzbujati pozornosti, se vpadi v zaključni del (v vsak prostor posebej) opravljajo klasično s šok bombo.

Pregled prostora ob vpadu:

Prostor se ob vpadu pregleda natančno s ciljem, da najdemo osebe.

Prostore se ne pregleduje »po predalih« temveč, ko ugotovimo, da v prostoru ni oseb gremo takoj v drug prostor.

Ves čas hitrega pregleda (omare, skrinje ipd) ostane kritje iz vstopnega mesta in če je možno iz strani, kjer se je vzbujala pozornost. Če je potreba se kritje pomakne v notranjost prostora.

Ne zadržujmo se na hodnikih in med vrati, niti če smo svoj del naloge opravili.

Pri večjih objektih
In sploh če ne vemo, kje se nasprotnik zadržuje lahko vpad (akcija) traja dalj časa (več kot 5 sek) in ga sestavljamo iz večih vpadov po delih (z lastnimi presenečenji, preslepitvami ipd) in še to le, če je nujno (če se mudi, npr talci). Sicer opravljamo pregled objekta tako, da lokaliziramo nasprotnika vsaj na kakšen del objekta ali celo prostor.

Če med vpadom v objektu naletimo na kakšna zaklenjena vrata, si pomagamo z ovnom.

Trening:

Trening mora biti čim bolj stvaren (nujnost markirantov, delo s simulatorji ipd).
Ob obvladovanju osnovnih taktičnih tehnik se izogibajmo monotonim ponovitvam, temveč si ustvarjajmo različne predpostavke, pogoje in okoliščine.
Timsko delo je pomembno tudi pri spremljanju in prepoznavanju soborcev ter pričakovanih sposobnostih od posameznika, ki pa pogojuje zaupanje.
Ob določeni krizi, ki traja dalj časa lahko ena ekipa čaka v pripravljenosti, druga pa trenira na podobnem objektu/stanovanju…
Kadar preiskujemo prostore in objekte vedno računajmo na to, da se bo nasprotnik zabarekadiral in na pasti (body traps). Vsak trening mora zajemati takšne opcije.
<u>Vmesni postopki:</u>
Ob tekočem postopku moramo imeti razdelane vse možne alternative. Ne le kaj naredit, če se pojavi nasprotnikov ogenj, temveč tudi kaj, če je kdo od naših ranjen, če pride do požara, ob možnosti eksplozije…. Vse te vmesne postopke je potrebno natanko natrenirati, kot vse druge elemente tekočega postopka.(v vaje vnesi tudi te situacije)

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

VPAD NA »GALAMO« (DINAMIČEN VPAD)

Ščit lahko uporabimo tudi samo za zavetje pred eksplozijo, potem pa ga ob tekočem vstopu zaobidemo.

V skoraj večina vpadov se vsaj med kočljivimi trenutki za povečanje učinka presenečenja naredi vpad na »galamo«:

1. Naredimo **potezo za odvračanje pozornosti** (navadno več – naredimo tudi poteze brez razloga – samo da povzročajo galamo)
2. **Šok efekt** (svetlobni, zvočni ali udarni). Med hitrim gibanjem se tudi uporablja številna svetila: na orožju, čelne svetilke, ramenske svetilke, svetilke na ščitih, svetilne bombe, pretirano močne reflektorje skozi okna, ipd. Mečejo se šok bombe.
   Poka orožje, slišijo se sirene, oklepnik, helikopter, škripajo gume, razbijajo se okna itd

Streljanje z pirotehničnimi naboji ima namen zastraševanja in je sestavni del vpada na »galamo«.

3. **Prikaz moči**: pojavi se helikopter, oklepnik, prikaz (ali uporaba) težkih orožij iz oklepnikov, izpostavljeni položaji ostrostrelcev in blokade, delovanje z eksplozivom (rušenje verand, oken, sten ipd.).

4. **Tekoč vstop**: če prvemu spodrsne, je ranjen, ima zastoj ipd gre drugi takoj naprej, če na prvega streljajo, ta strelja in se skloni drugi strelja čez in gredo naprej… Gredo en za drugim, en čez drugega brez ovire, ne da bi jih kaj zadržalo, če je potrebno eden za drugim »v smrt« za ceno pritiska.

Pri dirjanju, kot ga zahteva vpad na »galamo« lahko pričakujemo, da komu kdaj tudi zdrsne.

5. **Številčen vstop:** Predimenzioniramo člane, oborožitev in opremo ekip (predimenzioniramo tudi število ljudi v blokadi, ostrostrelcev itd.)

6. **Bliskovito napredujemo** zaradi brzine delamo enostranske vstope, tudi rezerva ima posebno

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

vlogo v primeru vpada na »galamo«, saj se priključi glavnini in jo »rine« v objekt.

7. **Glasno ukazujemo** (vpijemo)
8. Intenzivno usmerjeno streljamo ob oboroženem odporu, kar en čez drugega, šok bombe, uporabimo vso ognjeno moč.
9. izjemoma že ob vstopu izvajamo opozorilne strele.
10. Presenečenje in moralna zasnova (na nivoju absolutne zmage) pomeni realizacijo **v minimalnem časovnem okviru.**

Posebna drža:

Ob vstopu v prostor in ob gibanju po objektu poznamo posebno držo, ki se uporablja:

- ko moramo hitro napredovati
- ko je slaba preglednost

Roko, s katero ne držimo orožja pomaknemo naprej kot pri borbenem položaju karateja (skoraj stegnjeno). Roko, s katero držimo orožje pa potegnemo na bok.
S tem preprečimo zbijanje orožja (iz teme) in lahko tipamo s sprednjo roko. (Glej odstavek gibanje po temi hitro.)
Tudi vpad na »galamo« **se dela po vseh pravilih** iz prejšnjih tem samo, da jih izvajamo zelo hitro.

Pri dinamičnem vpadu lahko začnemo izvajati ne najboljše ali celo napačne taktične rešitve, ne smemo pa se ustaviti!

Dinamičen vpad poteka v gosjem redu. Zavedati pa se moramo, da so kolone počasnejše. Zato to prvi pospešujejo z bliskovitimi skoki na posebne položaje za pokrivanje, naprej, da premagamo vrata, z z oceno katera območja se lahko premaga v diru (predvsem kadar gre za talce)…Vedno išči alternative za pospeševanje.

Ščiti:

Tudi pri vpadu na »galamo« lahko **uporabljamo ščite**, vsaj za pokrivanje po objektu (hodniki ipd), tampon cone oz pokrivanje nevtralni con - in male ščite za nastavljanje pred cev.

Slaba usposbljenost s ščiti nas lahko ovira ali **celo ogroža**. Dobra pa omogoča, da lahko delamo z njimi tudi hitro, kot zahteva vpad na »galamo« in **nam rešijo življenje**.

Zelo dobro je potrebno presoditi položaje ščitov.

Svetilke

Značilno delo ob vpadu na »galamo«, je, da vsi s svojimi razpoložljivimi svetlobnimi telesi ustvarjajo svetlobni kaos (reflektorji, bliskavice, rotacijska luči, utripajoče – vseh barv, svetilke ipd).

Svetlobni zid

V samih prostorih pa se skoraj praviloma ustvarja svetlobni zid.

*Posebnost tega delovanja je tudi ustvarjanje **svetlobnega zidu**.*

Ob vpadu v prostor vsi s svojimi svetili v približno isti liniji in **v taktično primernih višinah** ustvarjajo občutek svetlobnega zidu.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Višino svojega položaj si določi vsak posameznik sam glede na:

- eventualni zaklon
- čim manjše silhuete
- potrebe po pokrivanju soborcev
- potrebe po delovanju z ognjem
- položaja ob eventualni potrebi po praktičnem postopku
- ustvarjanju tampon con (talci)

Kopija nekega postopka, ki mu ne razumemo pomena je lahko prav smešna, kot je tole ustvarjanje svetlobnega zidu na posnetku.

Pri vpadu na »galamo« se lahko zgodi tudi, da je nasprotnik v naši neposredni bližini takoj, ko vstopimo skozi vrata pri tem lahko streljamo že med gibanjem (do namestitve po šestem koraku).

Prevzem pozicije

Pri vpadu na »galamo« poznamo posebne trenutke npr.: ko je naš predhodnik ranjen ali kako drugače neodločen/nezmožen za potrebno nadaljnjo dinamiko vpada. V takšnih primerih je možnost, da se hočemo za kak trenutek ukvarjati z njim. Sploh bi mu nudili pomoč, če je ranjen. Zapomni pa si nekaj: »Le če bomo mi zavzeli položaje naprej, mu bodo lahko pomagali iz ekipe za nami!«

Imeti moramo tako močno podporo, da nam je jasno, da bo že naslednji trenutek naš soborec oskrbljen na najboljši možen način.

NAVZKRIŽNI OGENJ

Kadar vpadamo v objekt z več ekipami z več strani… pazimo na navskrižni ogenj. Navzkrižni ogenj je vojaški termin, ki ga s specializacijo profila za specialca pri naših nalogah izpodriva strelska disciplina (pridobljen občutek za natančno identifikacijo tarče, natančni streli v le jasno razpoznavne cilje, občutek za prebojnost uporabljenega streliva….)

SPONZOR

BBR SECURITY

NOSILEC ZNANJ

Bezigrajski dvor Ljubljana
SPECIAL SERVIS
Trgovina in storitve Dunajska 56 D.O.O.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

TALCI

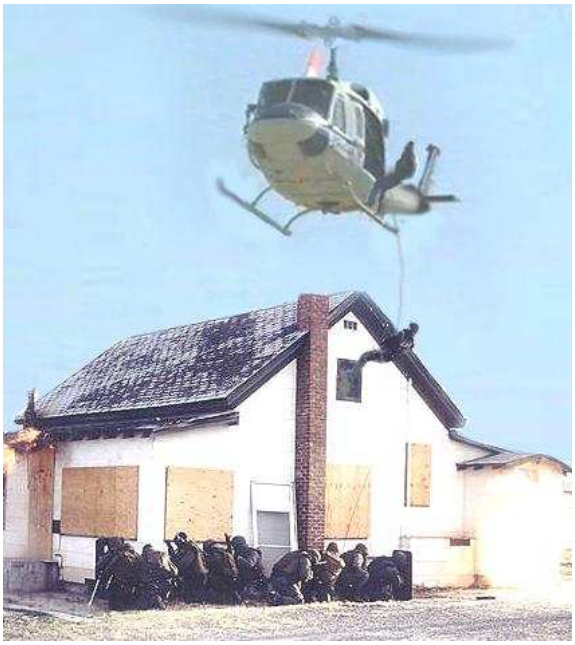

Talci se **pojavijo:**

- kot organizirana oblika kriminala v obliki planiranih ugrabitev
- kot reakcija zločincev ob ne izhodnih situacijah in sicer kot posledica obupa
- fanatizma

Zato je to občutljiva tema, s katero se v svetu specialne enote policije največ ukvarjajo. Istočasno pa je zaradi nujne konspiracije o tem najmanj znano v javnosti.

Najpomembnejša je varna izpustitev nepoškodovanih talcev. Varnost talcev pa je odvisna od pravilnega ukrepanja policije.

V naprej pripravljene zadeve:

Za reševanje talcev moramo biti pripravljeni pred dogodkom ne le z vrhunsko usposobljenimi specialci temveč moramo imeti pripravljenih veliko organizacijskih rešitev, kot tudi konkretne rešitve npr za:

- kakšni incidenti nastanejo ob kakšni situaciji- ugotavljanje alternativ
- pripravljen moramo imeti obeležen denar za odkupnino
- pripravljeni opomniki za ta tip letala, vlaka, ladje ali pomembne zgradbe.

PRVI UKREPI

Ob prihodu na kraj, kjer gre za primer s talci, postopa navadno najprej **lokalna policija** po spodaj navedenih zahtevah:

1. najprej lokalizirajo ugrabitelja.
2. ga fiksirajo v čim manjšem območju. V izhodiščnem delu zapleta je edina prednost policije, čim ožja lokalizacija ugrabiteljev oz. dobra ožja blokada. (Blokirajo oz umaknejo tudi vozila, ki bi jih lahko ugrabitelj uporabil za beg s talci).
3. Zberejo čim več očividcev in informacij.
4. Orožje vseh, ki so prisotni, je v torbicah in prisotni ne dajejo videza vznemirjenosti.
5. Vzpostavijo in vzdržujejo komunikacijo z ugrabitelji.
6. Do prihoda pomoči se izzivajo le nujni ukrepi.
7. Ob prihodu pomoči se naredi ožja blokada.
8. Evakuirajo ljudi iz nevarnih območij in neposredne okolice.
9. Postavijo širšo blokado.
10. Preprečujejo vstop nepoklicanim v to območje.
11. Določi se zborno mesto v okviru širše blokade. Kjer se dobivajo vse enote za akcijo.
12. Vsi policisti, ki niso nujno potrebni za to nalogo se odslovijo na opravljenih rednih nalog. (sploh ob prihodu specialne enote).
13. Vsak trenutek morajo biti pripravljeni za napad, če se pokaže izjemna priložnost oz. če ugrabitelj začne ubijati talce!

PRIHOD SPECILANE ENOTE

Najprej preverimo izvedbo prvih ukrepov in jih po potrebi dopolnimo.
Takoj začnemo zbirati vse potrebne informacije (teme pregled, vpad v prostor, objekt in talci).
Zberemo podatke o poteku pogajanj in zahtevanih pogojih.
Za novinarje mora biti točno določen prostor in določena oseba, strogo se jim omeji gibanje (izven širše blokade).
Pozor, med radovedneži so lahko sodelavci od ugrabiteljev (sumljive osebe, vozila, izstopajoči pojavi) vse umaknemo za širšo blokado.

Kontrola situacije:

- Ustanovimo brezhibna sredstva zvez z lokalnimi enotami in kriznim štabom.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

- Preverimo možnosti tehničnih vplivov na pereč prostor (odklop elektrike, vode, plina, gretja, klime) in predvidene posledice teh posegov.
- Preverimo, če so iz sosednjih prostorov in zgradb evakuirani civilisti.
- Možnost izboljšanja oz. vzpostavitve kontakta z ugrabitelji (telefon, interfon, radijska zveza, megafon…) Možno je tudi tako prisluškovanje, da se ozvoči nekaj, kar nese talec v svoje okolje lahko tudi telefon zvezo ipd. Nekateri telefoni imajo možnost živega mikrofona.
- Kontroliraj stike ugrabiteljev z zunanjim svetom. Namestimo tudi motilce (jammer-je) za vse ferkvinece preko katerih bi lahko ugrabitelji imeli povezave z zunanjim svetom. Aktiviramo pa jih šele takrat, ko mislimo da je to potrebno, do tačas pa nam sufisticirani načini jammerjev (povezani z računalniki) omogočajo, tudi, da nasprotnikom prisluškujemo.
- Podatki o vitalnih objektih v bližini (bencinske črpalke, vrtci, šole, protokolarni objekti, bolnice).

Ugotovi:

- Kakšen je najvarnejši način približanja do izhodiščne točke za bliskovit in presenetljiv vpad in stopnje rizika.
- možnost pridobitve za ugrabitelje vplivnih ljudi (npr. njegovi otroci, zakonec, vzorniki, idoli, priljubljene osebe ipd), ki bi nam lahko pomagali pri pogajanjih.
- Proučujemo možnosti o takojšnji izvedbi in preidemo v pogajanja.

Prihod:

Pri odhodu v tako akcijo nikoli ne povzročamo hrupa - na zborno mesto pridemo brez siren in prižganih luči. Od zbornega mesta navznoter se gibljemo le po povelju komandnega mesta.

Razvrščanje specialcev:

Ko pride specialna enota na kraj, prevzame ožjo blokado od območnih policistov. Blokada se razvrsti takoj po našem prihodu, na idealna mesta pa se premaknemo lahko šele, ko potekajo pogajanja ali so nastale druge podobne okoliščine, ki odvračajo pozornost od ugrabitelja. Prav tako lahko v teh trenutkih razvrščamo in nameščamo specialno opremo.

Aktivnosti:

Paziti pa moramo, da s svojimi manevri ne bi pokvarili to, kar se je z pogajanji doseglo ali bi se lahko doseglo. Ko smo se primerno namestili intenziviramo potek pogajanj (ne hitrost temveč uspešnost).
Na podlagi pogajanj pridobivamo čim več podatkov in pridobivamo rešitve tudi za aktivnosti, ki so kompromisne z zahtevo ugrabiteljev.
Realiziramo dogovorjene stvari, če pa so neobjektivne oz. če se stvar zaostri, izpeljemo bliskovito akcijo za rešitev talcev.

Vodja akcije:

Kompletno akcijo znotraj širše blokade vodi predstojnik specialne enote – vodja akcije s sodelavci v komandnem mestu (glej širša blokada), kateri sodelujejo s:

- področno policijo
- s kriznim štabom (ministrstvom za notranje zadeve, vlado)

Vsak trenutek mora vedeti, kakšni ukrepi sledijo kakšni situaciji, kajti proces odločanja kriznega štaba lahko v določenih primerih traja predolgo.
Sam mora odločati v primeru:

- če ugrabitelji s svojimi dejanji potencirajo pritiske za varnost talcev.
- če bi se lahko zabarikadirali ali si ustvarili druge okoliščine, ki bi kasneje preprečevale uspešno izpeljavo krize.
- za vpad se mora odločiti takoj, ko so ugrabitelji začeli pobijati talce. Vpadna skupina pa na podlagi te odobritve najde pravi trenutek.

Nadrejeni v tej akciji se mora nahajati neposredno na območju akcije, da pozna dejanske okoliščine, ki so odločilne za odločanje. Prav tako po potrebi lahko zahteva predstavnika kriznega štaba, da pride na sam kraj iz enakih razlogov. Z dvomljivim insistiranjem kriznega štaba, glede na nepoznavanje razmer lahko namreč povzroči nepopravljive posledice.

O TALCIH:

Med zbiranjem informacij natančno raziskujemo, kdo je talec.
Želimo si pridobiti fotografije, opise, osebne značilnosti, bolezni, psihična stanja, veščine, športi… skratka vse.
Pri družbeno priznanih ljudeh se mora stopnja varnosti povečati.
Dodatno pozornost zahtevajo tudi otroci ženske, invalidi, bolniki, ranjeni ipd.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

O UGRABITELJIH:

Za uspešno realizacijo akcije je potrebno totalno spoznavanje nasprotnika. Ugotoviti moramo čim več podatkov o ugrabitelju:

- število,imena …, fotografije..
- orožje, oprema (eventuelno tudi plinske maske)

Pomembno je tudi vedeti, kakšno tehnično opremo imajo ugrabitelji mogoče imajo tudi naprave za odkrivanje prisluškovanja.

- usposobljenost, če so imeli dobre zadetke v primeru, da so že streljali in ali so znane njegove strelske sposobnosti.
- trenutno stanje, zdravstveno, psihofizično (spanje, hrana, mamila, alkohol).
- reakcija ugrabitelja, če se je na kritičnem mestu pojavil policaj (lahko poskušamo z lutkami).

Tipi ugrabiteljev

Tipi storilcev so zelo povezani s planiranjem realizacije, zato si jih poglejmo po njihovih osebnih značilnostih.

Delimo jih v tri primarne skupine:

Poklicni kriminalci

Kriminalci, ki smo jim blokirali beg, se želijo samo rešiti iz nastale situacije. Lahko računamo na precejšnjo možnost uspeha. Pogovore je najbolje pričeti, ko se stvari nekoliko normalizirajo oz. umirijo. Njegova oprema in oborožitev je priložnostna in mu omogoča le kratek čas odpora. Zaželeno je, da ni zaposlen s talci, ker se s tem pogosto ločijo od njih in tavajo po prostoru. Ne damo mu možnosti, da organizira obrambo. Usmerjamo ga tako, da misli, da je njegova pozicija najboljša in je istočasno tudi ugodna za nas. Blokiramo ga in mu ne dovolimo, da zavzema boljši položaj. Če se bo boril bo hitro brez streliva, bo pod pritiskom in bo začel razmišljati o predaji. Sčasoma mu upada napetost in zato policija mora nastopati neagresivno in umirjeno. Specialna enota mora biti dobro prikrita a vseeno pripravljena za delovanje.
Kriminalci se bojijo, da bodo umrli ali bili ranjeni. Ugrabitelj mora biti siguren, da ga ne bodo ubili, če se bo sam predal, zato ne nastopamo agresivno, saj se večina kriminalcev preda med pogajanji in je to za nas najbolj zaželena oblika.

Psihopati:

Ponavadi sami ne vedo kaj bi radi, velikokrat pa si želijo samo vzbuditi pozornost. Imajo občutek manjvrednosti, treba jim je dati prav, z njimi navidezno sočustvovati in kazati strinjanje in naklonjenost. V finalizaciji pa skupaj sprejeti kompromise po njegovi volji in naših ciljih.
Pogovore stopnjujemo ob prijateljskem dialogu od uresničevanja čistih njegovih optimalnih zahtev, do preobrata kompromisov z osnovo naših koristi. So vrsta najbolj nepredvidljivih storilcev. Situacije z njimi moramo reševati maksimalno pazljivo, ker so situacije nepredvidljive in nam njihova dejanja nič ne pomenijo. So najnevarnejši za talca, imajo negativno mnenje o družbi in človeku, so brez odgovornosti, z občutki manjvrednosti in občutkom trenutne oblasti nad situacijo s talcem. Ko preživi ta občutek frustracije, prihaja v njem do velike napetosti, zato se lahko dobremu pogajalcu zjoče na ramenu ali reagira drugače, nepredvidljivo s silo ipd.
Prav tako v to kategorijo spadajo osebe, ki se nagibajo k samomoru in ugrabitvi, ter smrti pod policijskimi kroglami vidijo rešitev.

Teroristi

Teroristi z zahtevami (ponavadi publicističnimi) so naščuvani in niso sposobni realno razmišljati. Pogajalsko stran gledajo strogo pozitivno. Velikokrat so prepričani v svojo vero/prepričanje do te mere, da ne izključujejo svoje vloge kamikaze ali pa se z njo celo strinjajo ali jim je fiksna, gledano s strani izvedbe naloge. Zato je pri njem potrebno delati med pogajanji ravno s to zvrhano mero prepričljivosti in objektivne stvarnosti njegovega konca, torej njegove smrti in njegove absolutne dokončnosti. So ponavadi dobro oboroženi in seznanjeni tudi z občo taktiko delovanja policije. Velikokrat delujejo v skupinah, ker s tem pridobivajo skupinsko psihološke podpore in medsebojno kontrolo ter nedopustnost

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

odstopanja od vnaprej dogovorjenih ciljev. Z jasnim predočanjem in interpretiranjem dejstev jim poskušamo vzpodbuditi sum v pomen njihove akcije. Vloga medijev mora biti tukaj strogo odmaknjena. Le tiste stvari od medijev, ki jih ugrabitelji brezglavo zahtevajo naj bodo na razpolago. Pripravljene moramo imeti interno TV ekipo, ki dogajanja tudi samo interno prenašajo le na TV storilca. Le izjemoma pa se vključujemo na redne medije in še to le z objektivnimi novinarji, ki po naših smernicah umirjajo splošno vzdušje z dajanjem videza nezanimanja medijev in površnim poročanjem. Pri tem se strogo izogibajo poročanju z imeni oseb, organizacij, katere te osebe zastopajo, identificiranja subjektivne vloge in konkretiziranju dejstev. Ker storilci ne bodo hoteli umreti kot nek nihče, temveč točno določeni ljudje z svojimi ideali, načeli, zahtevami, cilji, prepričanji.

Zato tudi pogajalci ne dajejo videz zanimanja javnosti in medije izključijo iz pogajanj, če ugrabitelj ne vztraja na tem. Najpogosteje so trenirani, opremljeni, motivirani, samozavestni, sposobni za izvajanje urbanega gverilskega delovanja. Za svoje delovanje skrbno izberejo čas delovanja. Pred delovanjem si pripravijo teren, zagotovijo si prihode in odhode. Pogosto celo pridejo po tej poti, po kateri se imajo namen umakniti. Pripravijo si pobege, ki se nam zdijo nemogoči. Proučijo postopanje policije od prvih reakcij do prihoda specialne enote in njivo delo. Pri tem sproti izvajajo protiukrepe, ki zagotavljajo njihov končni cilj, saj se spoznajo na policijsko taktiko, moč in naše sposobnosti ter nivo usposobljenosti policije kot tudi specialne enote.

Policisti so velikokrat njihove tarče zaradi vzbujanja negotovosti okolice. Najpomembnejše je, da se čim prej izolirajo in se na njih lahko prične izvajati posreden pritisk, kar jim tudi istočasno zmanjšuje možnost pobega. Na začetku so teroristi materialno in psihično z odnosom moči na svoji strani, z razvojem dogodkov, pa preide na našo. Teroriste se napade z največjimi razpoložljivimi silami iz čim več smeri. Izvesti se mora visoko profesionalno, da se ne izvede prekomerna reakcija sorazmerno s situacijo, da se policija ne očrni in teroristi že s tem dosežejo svoj namen.

REALIZACIJE:

Pri proučevanju realizacije so pomembne okoliščine iz tem »vpad« in »pregled prostora in objekta« (predvsem zahtevane informacije oz podatki).

Proučiti moramo tudi:

- s kakšno silo bi bilo potrebno napasti Pri napadu vedno predimenzioniramo število, saj navadno vpadamo na »galamo«.
- kje in kako bi se utegnila pojaviti okoliščina, zaradi katere bi bilo nujno posredovati s silo (npr. zaradi oboroženega izbruha nad talci)
- lokaliziranje talcev in ugrabiteljev v večjem objektu
- kakšen bi bil izid, če bi se policija umaknila

Izvedba s silo:

Ugrabitelja poskušamo držati na čim manjšem prostoru (če je pritličje, ga držimo v pritličju tako, da blokiramo od zgoraj navzdol, ga lokaliziramo in omejimo le v eno stanovanje najbolje pa le v en prostor (sobo ipd.).
Skupina za vpad mora **vsak trenutek** biti pripravljena na svojem izhodiščnem mestu za bliskovit napad, da v primeru, ko nastopi okoliščina, zaradi katere, je potrebno posredovati s silo, ni usodnih trenutkov za talce. Za vstop se pripravijo sami takoj, ko ugrabitelji začnejo pobijati talce in je odobritev predpostavljenega le obvezna formalnost.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Pri presenečenju moramo z akcijo vzbuditi pozornost pri ugrabitelju v tolikšni meri, da ugrabitelja talci niti v podzavesti ne zanimajo več, temveč ga pograbi eksistenčna kriza (strah pred smrtjo, želja po preživetju in trenutni eksistenčni šok, ki nasprotnika nevtralizira).

Vrata:

Vrata se praviloma premagujejo z eksplozivom izjemoma kakšna vmesna lahko s streli in ovnom
Razbijanje vrat s fizično silo se v razvoju specialnih policijskih taktik vedno bolj opušča in jih v primeru s talci že skoraj popolnoma izključuje, saj je lahko to pogubno za talce.

Opušča se tudi vpad skozi vrata, kot glavna oblika vstopa, ker:
- se lahko vrata zataknejo
- ugrabitelji se lahko zabarikadirajo ali vrata minirajo
- ugrabitelj je najbolj pripravljen za smer napada iz smeri vrat, glede na to si je razdelal tudi strategijo obrambe in eliminiranja talcev
- zmanjša se pogoj presenečenja

Presenečenje:

Napad mora ugrabitelje presenetiti. (Glej »vpad v prostor«.)
Pri presenečenju moramo z akcijo vzbuditi pozornost pri ugrabitelju v tolikšni meri, da ugrabitelja talci niti v podzavesti ne zanimajo več, temveč ga pograbi eksistenčna kriza (strah pred smrtjo, želja po preživetju in trenutni eksistenčni šok, ki nasprotnika nevtralizira).
Napad mora ugrabitelje presenetiti. (Glej »vpad v prostor«.)

Analiza njegovih napak

Pri pripravah za presenečenje analiziramo dosedanje njegovo početje, ker njegova dejanja niso napake, temveč on takšno taktiko izvaja nevede, da je zanj napačna in za nas ugodna. Ko se ponovno pojavi takšna poteza z njegove strani, moramo to obvezno izkoristiti. Pozor: nedopustno je, da naredi drugič isto napako in je ne izkoristimo, ker mislimo, da je prvič to naredil naključno in čakamo, da ugotovimo, da je to res njegova napaka in mislimo, da jo bo še enkrat ponovil. Celo nasprotno večina njegovih napak moramo planirati, saj se pojavijo, kot običajno človeško vedenje ob določenih situacijah in te predvidene napake moramo obvezno izkoristiti.

Življenje talcev je vrednejše od življenja ugrabiteljev

Zato so zaradi življenja enega talca v trenutku ubiti vsi teroristi, saj v času bliskovite akcije nimamo kompromisnih trenutkov za odločitev o ugrabiteljevem preživetju, temveč le težnjo rešitve talcev. Zato čim prej ustvarimo tampon cono in ugrabitelje pobijamo z po dvema streloma v glavo v predel ust (iz strani pa za uho) in sicer po vrsti najprej tistega, ki nam je najbližji oz. ki je najbližji talcu.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Režiran vpad:

Če se da natančno določiti, naj točno določen strelec deluje na točno določenega ugrabitelja. To so tako imenovani režirani vpadi, kjer se vsakemu po informacijah (najbolje slika) iz prostora točno določi, na koga mora delovati. Če pa nam ni znano, gremo v prostor tako, da vsak pokriva svoj kot (klasičen vpad), lahko pa mu dodamo razvoj tampon cone.

Jasna slika položaja nam daje možnost natančne razporeditve vlog.

Vpad po scenariju

Vedno si poizkušamo narediti scenarij po katerem bi naj potekala realizacija. Eden od takšnih klasičnih scenarijev je: če ima ugrabitelj talca z uperjenim orožjem v glavo, se mu pogajalec (zaščitni jopič in čelada – civilna verzija) približuje in mu nekaj vneto razlaga.

Ko se ugrabitelju zazdi, da mu je prišel že preblizu, ga ta opozori na to in ker pogajalec zatopljen v svojo razlago, ga »ne sliši«.

Ugrabitelj pomaha z orožjem pogajalcu, naj se odstrani.

Zato ugrabitelj avtomatsko pokaže z orožjem, ki ga je držal talcu na glavo, naj gre vstran.
Trenutek pa; ko je ugrabitelj umaknil orožje od talca je znak ostrostrelcem za strel in skupini za vpad...

Vklepanje:

Vse osebe, ki smo jih dobili v prostoru vklepamo pod kritjem sodelavcev, tudi mrtve in ranjene teroriste ter talce in jih pregledamo.

Izpeljava:

Za začetek akcije je obvezen znak z *diverzijo.*
Naloge za izvedbo akcije morajo biti konkretno in individualno določene.
Vsi člani v neposrednem toku akcije morajo biti pripadniki specialne enote, med njimi ne sme biti nobenega drugega slabo poznanega človeka.
Solzilnega plina načeloma ne uporabljamo, ker nima trenutnega učinka, kar pa je nujen pogoj za uspešno realizacijo. Če že uporabljamo, uporabljamo neviden plin, ki se razvije v trenutku z eksplozijo.
V trenutku odvijanja same akcije pogosto izključujemo načelo povratne informacije pri pogovoru z zvezami.

TAMPON CONE

Najpogostejša tampon cona je hitra razvrstitev mož.

Vedno težimo k temu, da bi izolirali čim več talcev od čim več ugrabiteljev. V okviru napada zmanjšujemo število izpostavljenih talcev. Včasih je ustvarjanje tampon con pogoj za uspešen napad. Tampon cone ustvarjamo tako, da:

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

1. ***z lastnim položaji in ognjem*** prevzamemo iniciativo nad ognjem v tem predelu in s tem prisilimo ugrabitelje, da ostanejo pasivni dokler ne evakuiramo talcev.
   Praviloma se v primerih postavitve tampon cone z lastnimi položaji vpade na »galamo« in razvrsti v obliko *klina.*
2. ustvarimo ***fizično oviro*** med njimi tako:

da zapremo vrata (lahko se izolirajo ali pobegnejo talci sami – take trenutke moramo spremljati in bliskovito reagirati)

- ❑ da jih zaščitimo z osebnimi ščiti, postavitvijo kevlar zavese, stene na kolesih, aktiviranjem kovčka s kevlar mehom ipd.

da med njih zapelje vozilo npr. kombi na odprtem, oklepnik skozi tanjše stene ali med nevarno evakuacijo ipd.

- ❑ da postavimo kevlarski meh, tako, da prodremo s kapsulo v predel tampon cone, ta eksplodira in napihne kevlarski meh.

3. da ustvarimo ***vizualno oviro*** med njimi, tako:

- ❑ da spustimo zaveso (predvsem če streljajo skozi okna med evakuacijo)
- ❑ da ugrabitelje zaslepimo z različnimi svetlobami
- ❑ da z laserjem ustvarimo virtualno zaveso

4. da jih razmejimo ***z eksplozijo*** (vsaj s šok bombo)
5. uporaba signalnih pištol, raket in drugih podobnih pirotehničnih sredstev.

Metlci plamena se lahko uporabljajo tudi od 30 m. Lahko se usmerjajo samo nad ogrožena mesta saj imajo dober psihološki učinek (sicer pa jih lahko uporabimo za napredovanje po stopniščih, okoli vogalov, v luknje, na podstrešja…)

Najbolj zanesljiva je kombinirana taktika, pri kateri imamo odprto uporabo vseh možnih tampon con. Uporaba te taktike je obvezna pri reševanju talcev. Uporabna pa je tudi pri drugih nalogah specialnega policijskega delovanja, saj temelji na načelu zavarovanja.

SPREMEMBA KRAJA

Pri evakuaciji, umiku kot pri dovoljeni spremembi kraja, kjer se umikamo nam lahko prehitro pade koncentracija.

Preprečitev odhoda ugrabitelju iz objekta je pomembna, ker si lahko nabere nove talce, lahko pobegne, okrepi delovanje z različnimi sredstvi in okoliščinami (zabarikadiranjem na primernem kraju ipd).

Zato ugrabitelje le izjemoma **izpustimo iz območja** blokade le:

- če se misli predati in to z dejanji potrdi (izpustitev vseh talcev….)
- če bo izpustil talce (če vzame zraven samo enega talca ostale pa lahko rešimo ipd.)
- če je lokacija tudi za nas neugodna in bi se okoliščine bistveno spremenile v našo prid npr: če objekt daje ugrabiteljem takšno zaščito, da nam onemogoča uspešno akcijo.
- ko se nam bo s tem odprla možnost za novo akcijo.
- kadar je položaj za talce nevzdržen in bi bilo lahko reševanje na ostrostrelski način v objektu preveč tvegano.

Prevozno sredstvo parkirajmo tako, da bo imel ugrabitelj čim težji dostop. Avtomobilske ključe položimo na streho, ko seže po njih ga ostrostrelec eliminira.

Vnaprej moramo imeti **pripravljeno** prevozno sredstvo, če ga ugrabitelj zahteva:

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

- z montiranimi prisluškovalnimi napravami
- video kontrolnimi kamerami skritimi v vozilu
- vgrajene napake na motorju ob določenemu času
- daljinsko aktiviranje naprav v vozilu (šok bombe) oz napravo za dejstvo po prevoženi določeni poti, času ali dejanju (zavora, močno zavit volan)
- z napravo za sledenje
- z olajšanim prepoznanjem vozila (tudi iz helikopterja)
- napravo, da vozilo ni prehitro
- če je le mogoče, damo vozilo, ki ima dvoje vrat, da je težje vstopati (boljši pogoji za ostrostrelce)
- vozilo naj ima tudi spuščene in blokirane šipe, blokirano možnost zaklepanja vrat in odstranjena ogledala.

Pripravljeno vozilo naj bo veliko in močnih zmogljivosti, kakršno bo tudi ugrabitelj zahteval.

Če od nas zahtevajo prevozno sredstvo, jim ga priskrbimo. O njem si pridobimo **vse podatke**, še posebej, če gre za helikopter, letalo, avtobus, ipd:

- generalije: tip izdelovalec, model, letnik, številke.
- konstrukcijske značilnosti – tloris vozila, pogon, prenos moči, lokacija rezervoarja za gorivo, kapaciteta in vrsta goriva.
- Vhodi in izhodi, način zapiranja, in zaklepanja
- Elektronika v vozilu, možnost komunikacije, zunanji dostopi do inštalacij,
- Opis namestitve nujne opreme v vozilu. Tip in opis varnostno zaščitnih sredstev (odprtine za orožje, armirane plošče)
- Konstrukcijski detajli ohišja vozila, s posebno pozornostjo na debelini materialov (kaj zadrži orožje in kaj lahko mi lomimo za vstop) Zgradba oken, vrat, tipi stekel, kaj je na tleh. Dimenzije in položaj vseh odprtin na vozilu
- Opis in položaj nevarnega tovora.

Ciljni objekt

Prav tako se blokira ciljni objekt in, če je možnost se pripravi kakšno presenečenje za zaključek akcije, poskuša pa se v tem objektu vgraditi tudi naprave za prisluškovanje in opazovanje.

Helikopter:

Helikopter je neprestano v bližini, ter ga uporabljamo za:

- zasledovanje ob spremembi trase
- hiter prevoz ranjencev
- taktične premike
- vzbujanje pozornosti ipd.

Ugotavljanje trase:

Pred premikom mu razložimo, da želimo vedeti njegovo traso gibanja zato, da mu omogočimo varen prehod brez zapletov v prometu in nam in njemu neljubih nevšečnostih, ter, da mu bomo zagotovili le neoviran prehod. Če se ne strinja, poskušamo ugotavljati postopoma:

- naprej kam bo šel iz objekta
- kje želi iti izven blokade
- čez katera večja križišča ipd.

Če noče povedati kam gre in ga ne moremo na nobeden način zadržati na kraju ga sledimo oz. okoli njega izvedemo policijsko spremstvo. Sledenje mora biti čim bolj diskretno razen posegov, ki jih opravljajo uniformirani policisti za njegovo nemoteno potovanje (zapore križišč ipd.)

Če realiziramo akcijo, ko je ugrabitelj v vozilu.

- je najbolje pripraviti zasedo, ki izgleda kakor naključni zastoj prometa, nato pa ko se vozilo počasi ustavlja:
- če ugrabitelj nima v roki orožja, odpremo vrata in ga izvlečemo
- če pa je oborožen, ga z dvema preciznima streloma za ušesom izločimo.

V obeh primerih je dobro, če pred realizacijo (največ 2 sek.) izvedemo diverzijo za začasno nevtraliziranje (šok bombo pod vozilo(ne okroglo, da se ne odkotali izpod avtomobila in z zakasnilcem 1,5 sek.).

- Omenjeno lahko realiziramo tudi na ostrostrelski način tako, da ga čakamo na kakšnem nadvozu (da pelje naravnost proti nam).

Vožnja teroriste izčrpa, izgubljajo koncentracijo, kontrolo, zato ne izzivamo takoj, ko je ugrabitelj začel voziti.

NAPOTKI S PSIHOLOŠKEGA VIDIKA:

- Izmerimo emocionalno stabilnost ugrabiteljev
- določimo stopnjo zahtevnosti primera
- nikoli se ne pogajamo o preskrbi z orožjem
- vedno začnimo s pridobivanjem časa
- nikoli ne ponudimo predloga
- nikoli se ne strinjaj z zahtevami brez da dobiš nekaj za povračilo
- postopaj z ugrabiteljem v mejah zakona
- pazi na možnosti njegovega pobega.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

NASVETI ZA TALCE

Ne poskušajte se braniti ali fizično upirati, kakorkoli izgledajo ugrabitelji nemočni. Od njih se ne more pričakovati, da se bodo normalno obnašali in njihove reakcije so nepredvidljive.
Pokoravajte se navodilom ugrabiteljem koliko je to možno.
Dobro si zapomnite vsako premikanje, vključno s trajanje prevoza, smer, razdalje, brzine, ostra zavijanja, obeležja in druge oznako ob poti in tudi posebne zvoke in vonje. Če imate zavezane oči potiho štejte in si zapomnite kdaj se je kaj zgodilo.
Zapomnite si ugrabitelje, njihov izgled, navade, govorne značilnosti in način komuniciranja.
Ne čakajte, da boste imeli dobro priliko za pobeg. Pazljivo preračunajte, tehtno preštudirajte in izberite le trenutek, če lahko varno zbežimo.
Izogibajte se provokativnim stvarem na račun ugrabiteljev.
Če ste bolni ali v stanju, ki zahteva medicinsko pomoč zaprosite zanjo ugrabitelja.
Poskušajte, vendar ne za vsako ceno vzpostaviti odnos z ugrabiteljem.

STOCKHOLMSKI SINDROM

Pomeni simpatiziranje talcev z ugrabitelji. To je pojav, ki ga moramo imeti v vidu tekom reševanja situacij s talci.
Iz določenih razlogov lahko talci, ki so dalj časa ugrabljeni začnejo simpatizirati z ugrabiteljem, lahko se z njim identificirajo in ga podpirajo v njihovih zahtevah.
V nekaterih situacijah mu lahko direktno pomagajo, kar pomeni, da moramo biti maksimalno pozorni tudi na talce ob realizaciji.
Prav tako se lahko zgodi, da iz istih razlogov talec ne bo bežal ali zapustil ugrabitelja, ko bo imel zato priložnost:

Lahko se tudi zgodi, da mu mi z določenim ukrepom omogočimo beg, ker pa ga ne izvede nam lahko propade cela akcija.
Otroci pa se lahko zaradi strahu pred eksplozijami in galamo zatečejo v naročje tudi ugrabitelju.

LONDONSKI SINDROM

Pri londonskem sindromu je značilno, da se talci zaradi nasprotovanja z ugrabitelji z njimi spoprimejo, kar lahko prinese nepričakovane okoliščine na katere moramo biti takoj pripravljeni reagirat..

Ukrepi:

Zato tudi talce vklenemo, jih pregledamo in opravimo isti postopek kot z ugrabitelji. Lahko se zgodi, celo, da so talci preoblečeni v ugrabitelje in obratno. Lahko se zgodi, da ugrabitelj zamenja oblačila s talci ali talcem da v roke celo orožje.
Zato moramo tudi paziti, na koga streljamo in moram imeti čim bolj točne podatke (opis, podatki, snemanja, ostro fotografiranje, rekonstrukcije zvočnih in video posnetkov, delo z miniaturno optiko, stetoskopi…)
Prav tako so lahko informacije, ki jih pridobivamo od talcev zavajajoče zaradi vpliva Stockholemskega sindroma.
Eden od dodatnih vzrokov, zaradi katerih pride do tega je pogosto, ker izvira iz istega okolja (npr. južnjaki), istega prepričanja ali labilnosti osebnosti.

KRIZNI ŠTAB:

V primeru s talci vlada **nadzira** delo kriznega štaba.
Krizni štab dela v skladu s smernicami vlade.
Naloge kriznega štaba:

- razpolaga z vsemi policijskimi enotami, specialno enoto, drugimi varnostnimi službami, gasilci, zdravniško oskrbo, reševalci, pogajalskim timom in drugimi službami.
- Neposredno daje usmeritve komandnemu mestu na območje širše blokade. Z njim izmenjava informacije in sprejema zahteve oz. potrebe od komandnega mesta.
- Na zborno mesto daje potrebe. Vodja na zbornem mestu lahko omogoči vstop le po komandi komandnega mesta.
- Dobiva informacije iz evakuacijskega centra.
- Daje navodila in informacije v center za stike za javnostjo.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

POGAJANJA

Pogajanja so kot taktični elementi sestavni del taktike za uspešen zaključek.
Na kraju incidenta se morejo policija, specialci in vsi prisotni obnašati hladnokrvno in diskretno.
Pogajanja morajo potekati vljudno, prijazno in v umirjenem vzdušju.
Verjeti moramo v mirna pogajanja z ugrabitelji in pri tem imeti možnost vsak trenutek uporabiti napadalce.

Prednosti pogajanj:

- lahko prinese rezultate brez izgub
- uspešno pomagajo za pridobivanje časa
- ustvarjajo pogojev za delo specialne enote (zbere potrebne informacije, ugotavlja pozicije nasprotnika, si ustvarja pogoje za napad)
- da v tem času zberemo logistiko.

Pomanjkljivost pogajanj pa je, da moraš vedno za vsako pokazano dobro voljo ugrabitelja nekaj dati za zamenjavo.

POGAJALSKI TIM

Pogajalski tim je servis za:
- opomnike, ki jih uporablja pogajalec.
- Koordinacijo z zunanjim svetom
- Kompletno pomoč pogajalcu

Oprema: - naprave za snemanje, komunikacijo, megafone, diktafone, za prikrito snemanje, zaščitni jopič, čelada oklepno vozilo...

Vodja pogajalcev:
- sprejema usmeritve kriznega štaba
- pogajalskemu timu predstaviti pričakovane cilje pogajanj
- določi organizacijo in delovanje tima
- določiti pogajalca (kdo in kaj bo bolje govoril med pogajanji) S pomočjo logistike izbere najbolj primernega glede na vzroke in pogoje.
- vodi pogajanja
- spremlja mnenja v moštvu
- tesno sodeluje s komandnim mestom
- koordinira in vodi moštvo in njegove aktivnosti
- varuje moštvo od zunanjih pritiskov
- včasih mora imeti več čuta za strateško politična pogajanja drugič več za trike in akcije napadalnih struktur.

Psiholog in psihiater morata:

- imeti izkušnje z ugrabitvami, terorizmom in s tem kaj se pričakuje na sceni
- poznati more načine mišljenja in dejanja ugrabiteljev in skupinsko psihologijo
- ne smejo govoriti naravnost z ugrabitelji
- svetujejo le v timu, pri metodah, običajih in navadah in tonu primernem za pogajanja
- analizirajo ugrabiteljevo čustveno stanje z poudarkom na njihovi osebnosti.

Tolmači oz. prevajalci morajo:

- povedati točno kaj je bilo povedano
- biti morajo pod popolno kontrolo pogajalca
- zelo morajo razumeti ugrabiteljev jezik, tako da razumejo vsak odtenek in namen govora. Mora opaziti tudi neavtentičnost jezika s pravim jezikom, po naglasih, če se ugrabitelj izdaja za nekoga drugega ipd.
- če se le da, se izognemo situaciji v kateri se tolmač osebno pogovarja z ugrabiteljem, ker je lahko tudi on tarča

Vedno moramo imeti v vidu, da lahko tudi te osebe doleti Stockholemski sindrom, sploh ker verjetno izvirata iz istega okolja, ali pa sta vsaj ob spoznavanju jezika spoznavala tudi isto mentaliteto. *Strogo se izogibamo, da bi te osebe vpletli v incident na kakršen koli način tudi z uporabo njihovega imena pri ugrabiteljih ali v tisku.*

Rezervni pogajalci:

Imeti moramo tudi rezervne pogajalce, npr.: mehkejše pogajalce: osebe, ki bodo zastopale ugrabitelje in gledale stvari samo iz njihove strani, dokler ne pride do primernega zaupanja.

Vplivne osebnosti:

Pri zadevi odklanjanja pogajalca ima lahko pozitiven efekt oseba, ki jo on ugrabitelj zahteva (filmske zvezde, pevci, športniki, politiki, veljaki…) Takšnih posrednikov se poskušamo izogibati, lahko se jih glede na situacijo izjemoma uporabi. Med pogajanji nam lahko pogosto pomagajo osebe, ki imajo kakršno koli moč vplivati

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

na nasprotnika. Imamo jih pri roki. Na primer, njegovi svojci, sodelavci, njegovi idoli ali vzorniki, njemu priljubljene osebe, splošno družbeno uveljavljene osebe ipd.)
Večinoma se te osebo koristi le izjemoma in še to le za prvi kontakt pri vzpostavitvi pogajanj.
Ugrabitelji pogosto zahtevajo **diplomatske predstavnike,** ki jih lahko koristimo le v soglasju z njihovo oblastjo. Te odobritve so lahko dolgotrajne in težko izvedljive.

POGAJALEC

Pogajalec ne sme biti nikakor osebno povezan s krizno situacijo.
Vodja akcije se ne more pogajati in pogajalec ne more biti vodja akcije. To sta dve vzporedni dejavnosti, ki zahtevata dvojno aktivnost in medsebojno koordinacijo. Tako lahko tudi pogajalec ob nekem ukrepu vodje akcije prevzame jezo ugrabitelja na svoja ramena (se strinja z ugrabiteljem, se opraviči ipd.).

Pogajalec mora:

1. nastopati avtoritativno, vljudno in z jasnimi predlogi – vedeti mora kaj hoče. Vsak sestanek naj smiselno oblikuje in ga pretehta ter pred posredovanjem ugrabiteljem preceni njene vzročno posledične učinke.
2. Govoriti more tekoče in dajati videz zastopnika profesionalno organiziranih institucij.
3. Mora biti ustrezno usposobljen ter točno poznati delo specilanih enot.
4. Mora imeti izkušnje z ljudmi in vešč pogajanj vsaj iz številnih vaj. Sposoben more biti manjše odločitve izpeljati sam, kot tudi izvršiti zahtevnejše, težje in nevarnejše naloge.
5. Mora vlivati zaupanje in avtoriteto. Dajati more vtis, da je on nekdo od pomembnih.
6. Biti mora zelo dober poslušalec in šele kod drugo odličen govornik.
7. Njegove izkušnje mora nadgrajevati s psihologijo, humanimi znanostmi, sociologijo in ozadjem ideologije terorizma.

Pogajalec mora imeti poseben karakter:

Biti mora: vzdržljiv, zrel, vztrajen, odrezavo urejena osebnost, samo discipliniran in hladnokrven, toleranten z dobrim smislom za opazovanje, in dobrim vidom.
Uporabljati more preprost jezik, čist in jasen govor.
Razvito mora imeti: hitro mišljenje, potrpežljivost, iskrenost, optimizem, samozavest, prepričevalnost, kanček humorja, sposobnost za pomirjanje in kompromise, toleranco in sposobnost razpoznave dvoumnosti.
Pogajalec ne more biti vodja akcije, duhovnik, sorodnik ali ljubimec, psihiater ali psiholog.

ZASNOVE POGAJANJ

Najprej ugotovimo kaj ugrabitelji želijo: denar, drugo odkupnino, izpustitev zapornikov, kakšen drug ukrep vodstva.
Sekundarne zahteve: hrana, razmestitev policijskih sil, medicinska pomoč, dodatna pozornost novinarjev. Ob krizi moramo maksimalno upoštevati človeške potrebe (hrana, voda, stranišče.)
Njihove zahteve poskušamo takoj oblikovati (preoblikovati).
Ocenimo kakšen je lahko naš odziv, da ga bodo ugrabitelji sprejeli.
Kako bomo čim bolj ugodno izpeljali lastno taktiko (cilj so realizacije) v skladu z osnovno strategijo.
Ugotavljamo psiho-logičen temelj in taktično stanje na terenu.
Velik uspeh pri pogajanjih je že to, da se kontakt sploh vzpostavi in da je ugrabitelj pripravljen sprejeti pogajanja, naslednji napredek, da sprejeme pogajalca, naprej pogajalčev slog in naprej kompromise.
Pogajalec mu ob predlogu za predajo tudi ilustrira privilegirano dispozicijo posledice in jo primerja s klasificirano.

TAKTIKA POGAJANJ

Talci in ugrabitelji so v napetem stanju.
Temperaturo pogajanj dvigujemo z našimi dejavnostmi (blokiranje kraja, nameščanje enot ipd).
Pomiri pa jih zagotovilo za izpolnitev določenih zahtev in izpolnitev le teh.

Opomniki

Za pogajanja morajo biti razdelane in klasificirane teme po osnovnih različicah taktike. Zadane morajo biti smernice, po katerih se poskuša ugrabitelja voditi, saj moramo vsak trenutek vedeti, kaj bi radi in v katero smer moramo ugrabitelja peljati.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Teme opomnikov morajo zajemati:
- konkretne rešitve
- rešitve, da lahko še iz tako, za ugrabitelja obetavne miselnosti iztržimo kompromis, ki nam omogoča, da preusmerimo tok dogajanj v našo korist
- zamisli, da smo lahko ves čas korak pred ugrabiteljem
- variante, da lahko čim dalj zadržujemo prehode za nadaljnji korak.

Realna kategorizacija zahtev

Ugrabitelji si včasih lahko želijo kaj čisto nemogočega, zato ob vsaki zahtevi pretehtajmo kaj je realno. Pogajalec jim takoj pove, da jim nihče ne more dati to kar želijo. Istočasno pa mora najti sprejemljiv kompromis.
Pogajalec vedno teži, da bi dosegel najboljše od slabe ponudbe.
Pogajalec mora pozabiti na oster NE, to je nestrokovno in nedopustno S tem izgubi stik in zaradi tega lahko pogajanja zaidejo v slepo ulico ali se celo prekinejo.

Ugrabitelji imajo navadno ozko zamisel za uresničitev svojega cilja. To jim moramo razširiti.

Prehodi

Vse stopnje naših prizadevanj hočemo speljati do konca do cilja naših zamisli. Ne da v trenutku, ko se kaže, da verjetno zamišljenih zadev ne bo mogoče izpeljati preskočimo na drugo temo. Na prvotni zamisli ostajamo toliko časa:
- ker z vztrajnost lahko obrodi tudi uspeh
- ker pridobivamo s tem čas

Pazimo pa, da ugrabitelju ne prekoračimo potrpljenja ali ga usodno razjezimo, kar bi vplivalo na ugodni potek nadaljnjih pogajanj.
Pustimo ugrabiteljem kompromise za tisto, kar jim je v največjem interesu med pogajanji.

Kontinuiteta:

Ugrabitelje moramo imeti neprestano zaposlene s sprejemanjem odločitev, to jih utruja in uničuje. Vzdrževanje naše zveze z ugrabitelji, ugrabitelje izčrpava in jim ne daje možnosti in za razmišljanje ali nepremišljena dejanja. Daje nam tudi ogromno informacij.

Pogajalec opozori na svoje sile:

Ob primernem trenutku.
Uporabi svoj vljuden, a avtoritativen nastop.
Opozorila stopnjuje glede na odziv ugrabiteljev od:
- »le« poudarjanja slabosti, v katerih se je ugrabitelj znašel
- preko tega, da jim predoči ne izhoden položaj ob aktiviranju sile
- do tega, da bodo vse njegove želje po čemer koli tudi po preživetju takrat neustrežljive.

Koraki

Če ugrabitelj odbije komuniciranje z enim pogajalcem, *najdemo drugega*. Drugi pogajalec najprej zaigra nasprotje prvega in se strinja z ugrabiteljem o vsem tudi o tem, kako je bil prejšnji pogajalec slab. Ta mnenja more jasno izraziti, tako, da z drugimi besedami pove ugrabiteljeve teze. Včasih je dobro, da daje videz, da se je na tem mestu znašle čisto naključno, ker ga edini razume.
Poskušamo za vsako našo dejavnost dobiti nekaj za zameno (razen za zdravstvene usluge)

Ne delaj velikih dejanj za talce (to daje ugrabiteljem dodaten pomen in moč)
Ugrabiteljem postavljamo **odprta vprašanja** (tako, da nam odgovorijo čim bolj na široko- ne samo z da in ne)
Ko ugrabitelje identificiramo jih kličemo **po imenih** razen, če bi se s tem oni sami postavljali in bi bil to njihov cilj potem jih obravnavamo le kot pavšale. Takšnih, ki jih večja pozornost vedno bolj vzbuja se moramo namreč paziti saj so pripravljeni ubijati oz. so pripravljeni na samomor s talci.
Delovanje pogajalca:
- Pomembna njegova naloga je pozorno opazovanje.
- Pri pogajanjih lahko spretno koordinira delo na območju akcije.
- Določene taktične manevre lahko opravlja pogajalec.

Primer:
Vpadna skupina se ne more približati objektu, zato se giblje za vozilom za zveze. Avto se začne premikati, ko pogajalec razlaga za ugrabitelja zanimivo vsebino. Med tem se v pravilnem časovnem razmaku začne oproščati, da se je avto premaknil brez njegove vednosti, da gre samo za avtomobil za zveze, da se bodo boljše slišali in da bo boljša in hitrejša veza s kriznim štabom… Potem začne na veliko razlagati naprej. Če

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

ugrabitelj ostro protestira reče, da bo posredoval, da se avto umakne sicer pa bo peljal le mimo ipd. Ugrabitelja o takšnih potezah obveščamo na dolgo z dolgo razlago, ko pa vidimo, da je zadeva preveč pereča pa od nje odstopimo.

Vse podobne situacije se morajo razdelati in natrenirati, da se v realni situaciji dobro sinhronizirajo (osnovne pretveze morajo biti razdelane)

Pogajalci diskutirajo in dajejo nasvete v obliki posvetovanj. To ni nevtralno povezovanje med dvema stranema.

TAKTIČNA IZHODIŠČA

Me pogajanji se strogo izogibamo policijskega besednjaka in ukazovalnega načina pogovora.

Telefon za komuniciranje z ugrabitelji daje videz normalnosti in pogajanja umirja.

Pogajalec naj bo v civilu. Če obleče zaščitni jopič, naj ga obleče pod oblačili.

Pogaja se iz zaklona.

Pogajalec mora ugrabitelju povedati, da on samo prenaša njegove zahteve naprej na višje nivoje, kjer o tem odločajo (s tem dodatno pridobimo čas in možnost za razmislek) Pogajanja se lažje izvajamo, če se sklicujemo na nekoga drugega.

Spomnimo ugrabitelje, kako je težko njihove zahteve realizirati, na kakšne ovire naletimo in koliko čas to traja (predvsem realna in premišljena politična odločitev). Lahko jim podamo oceno, kaj bomo mi storili za njih.

Proizvedemo jim občutek odgovornosti za varnost talcev. Povemo jim jasno, da je to vse kar imajo in dokler bo vse OK se lahko pogajamo.

Nikoli in pod nobenim pogojem jim ne damo orožja, dodatnega streliva, eksploziva ipd.

Nikoli ne zamenjamo talcev. (niti šoferja ali pilota za pomoč pri begu).

Bodi siguren v potek in izvedbo vseh dejavnosti (dajanje hrane)

Izogibaj se nabave alkohola, mamil ipd.

Lokaliziraj in izoliraj ugrabitelje, kontroliraj vsa komuniciranja v tem prostoru.

Klasifikacija talcev/humanitarni efekt

Med pregovarjanji oblikuj stališča, ki pojasnjujejo v kakšnih okolilščinah bi bilo dobro določene talce izpustiti. Nato oblikuj skupine oz izpostavi posamenike s takšnimi karateristikami (otroci, ženske bolniki, starejše osebe ipd).

Stalno spremljaj <u>pripravljenost ugrabitelja do pogajanj:</u>

- stalno udeležba v pogajalskem procesu
- popuščanje pri zahtevah
- miren prehod iz skrajnih mej
- sprejemajo tretma za talce
- pobudo sprejme prostovoljno ali le stežka
- prevzamejo naš pogovorni stil (prilagodijo se našemu besednjaku).

PRIPRAVA ZA ZAKLJUČEK

Pogajanja ohranjajo življenja in dajejo primeren odziv v javnosti. Prilagajajo se tako, da privedemo do primerne pozicije za čimprejšni zaključek. Možnost zaključka z napadom je navadno plod nenadne priložnosti.

PRIDOBIVANJE ČASA

Do začetka pregovarjanja ne rabi priti pretirano hitro in pri vzpostavljanju kontakta se nam načeloma ne mudi.

Ne sprejmi preveč ukrepov prekmalu.

<u>S časom pridobimo:</u>

Pri ugrabitelju:

- se pomiri
- omili zahteve
- se utrudijo in postanejo neprevidni
- izčrpa se jim volja do opora
- se sprostijo iz depresije in si v normalnem toku psihičnih odvijanj velikokrat premislijo ter predajo

Nam pa koristi za:

- za prenos naših poročil organom, ki nam nato dajejo smernice za delovanje.
- za zbiranje logistike in oseb za pomoč
- za pripravo taktike, planov in alternativ
- za dotok novih informacij (od spuščenih talcev, podatkov iz evidenc, znancev, pogajalcev, opazovalcev ..)
- Z analiziranjem dokumentiranih zadev pa lahko identificiramo nasprotnika.

Sicer pa tudi:

- Razvije se human in socialno primeren odnos med ugrabitelji in talci
- V toku pogajanj ugotovimo cilj ugrabiteljev, njihove načrte in taktiko delovanja.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Če ni med prvima dvema urama mrtvih, je to znak za 90 % dobro rešitev mirno rešitev talcev.

Kupovanje časa:

Pogajalec mora biti taktičen in strpen, vključevati mora vse objektivne in neobjektivne elemente za pridobitev časa.

V primeru, da ugrabitelj hiti in da si ne jemlje časa za razmislek, ga poskušamo s pogajanji oz. z vsebino pogovora napeljati na to, da začne tehtati in razmišljati.

Pogajanja moramo neprestano voditi v mirnem vzdušju. Poskušamo prevzeti tok pogajanj na svojo stran s svojo iniciativo. Pogajanja more narediti polna in zaposliti ugrabitelja tako, da pridobimo čim več časa.

UMIRJANJE UGRABITELJEV

Se začne po vsakem nevarnem obdobju. Smo prijazni in pomirjajoči, da omilimo nastali strah. Pretehtati moramo, če bo ganljiva predstava naletela na pričakovan odziv in razumevanje pri ugrabiteljih.

Umirjenost predstavljamo preko lastne umirjenosti kot vzorčni model. Sposobni se moramo biti delati navzven umirjenega ne glede kaj se dogaja v resnici.

Dopustiti moramo ugrabiteljem, da sprostijo in premislijo svoje jezne frustracije.

Izogibaj se provokacijam s posebnimi dogodki ali celo ponižanji ugrabiteljev.

Ne presenečaj ugrabiteljev.

Naj bo vse točno vnaprej dogovorjeno.

Naj izgleda vse rutinsko vpeljano in naravno.

SKRAJNE MEJE

Zaradi težavnosti primera se jim moramo izogibati.

Nikoli ne samo zavrniti kakršne koli zahteve ugrabiteljev, češ, da je prenevarno, nepomembno za ugrabitelje in jim postaviti ultimativnih zahtev. Lahko si naredimo veliko škodo v razvoju pogajanj (lahko jih s tem spodnašamo, ustvari se nezaupanje) Če je kak talec ubit, so oni prekoračili skrajno mejo.

Na taktično silo se bomo uprli tudi, če se skrajne meje stopnjujejo 10 minut preden dosežejo vrhunec, med tem pa se še kar pogajamo, kako bomo poskušali rešiti stvar.

Ko govorimo o skrajnih mejah lahko povemo ugrabiteljem, da lahko vztrajajo in gredo v smrt.

Če ugrabitelj popušča skrajne meje je to znak, da lahko kaj pridobimo. Poskušamo spremeniti njegovo mišljenje (seveda, če so ta odstopanja razumna)

PREGOVARJANJE

Ugotovi problem, ga izoliraj in ga reši.

Uporablja se vedno pogovorni jezik in se izogibamo strokovnim terminom. Poskuša se uporabljati ugrabitelju znan jezik, kar ima pozitiven vpliv, ker ugrabitelj dobi občutek, da sodeluje pri zadevi človek, ki je povezan z istim okoljem. V primeru, da sami ne razpolagamo z znanjem tega jezika se izjemoma koristijo tudi prevajalci.

Poskusi narediti pogajalski proces lahek za ugrabitelje. Za nekatere so pogajanja zelo nervozno odbijajoča in težja kot sam njihov plan akcije. Mogoče celo nimajo v oblasti svojih dejanj. Poskusimo jim olajšati pogajanja s priljubljenim nivojem pogovora. Daj in pridobi (žrtvuj oz. podari dobrine za človeške potrebe, kot so hrana, stranišče in medicina.).

Strinjaj se z delom ugrabiteljevih pogledov. Vnesi v atmosfero dvom, ko so zadeve prvič predstavljene (npr. dobro, to bo šlo zelo težko, ali to bo vzelo veliko časa, to bomo videli če se da storiti) Tako lahko kasneje rečemo, da smo jim povedali da se bo to težko izvedljivo. Pregovarjaj se že za čisto majhen rezultat. To bo ustvarilo podlago za nadaljnja uspešna pogajanja.

Ustanovi svoje stališče, podajaj dejstva ne pa pričakovanja vnaprej, on bo prišel do prave odločitve sam, ko se bo strinjal z našim stališčem. (samo dajmo mu čas)

Prišepetavaj, svetuj ugrabiteljem, dodajaj njihovim mišljenjem (kaj bi lahko bilo če …) Predstavi obe strani argumentov. Odstrani različna ozadja med ugrabiteljem in tabo. S prošnjo odvračaj ugrabitelja od njihovih odločitev in jih napeljuj na nasproten izhod. Bodi ljubezniv v razumni meri. Uporabljaj absolutno poštenost, če najdeš izhod ga vodi tja. Ne dajaj obljube če je ne moreš izpolniti.Ohrani in spoštuj ugrabiteljevo varovanje. Minimaliziraj kontra-argumente. Prepričuj postopoma. Glej na osebni odnos, na organiziranje medsebojnega kontakta. Preveri tuje evidence in politiko, socialno ozadje ipd.

Tudi med samimi pogajanji moramo iz razgovora razbrati in vljudno med vrsticami vprašati, tako, da lahko lokaliziramo ugrabitelje, talce in pridobimo druge podatke.

Ustvarjamo takšno situacijo, v kateri bomo ugrabitelje prepričali, da nam lahko verjamejo na besedo z malenkostmi, kot so prinašanje hrane, cigaret ipd…

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

PREGLED VEČJIH PROSTOROV

Hangerji, garaže, veleblagovnice, trgovska središča, dvorane, hale ipd se pregleduje kot kombinacija izvajanja pregleda prostora in strelske formacije.

Ustanovimo dobro opazovalno službo čez čim večje območje in pripravimo ostrostrelce, ki pokrijejo čim večje območje. Ostrostrelci se lahko tudi premikajo, da imajo vedno ugoden položaj. Kot ostrostrelci v takšnih situacijah se za takšno, tki.: »globinsko pokrivanje«, pogosto uporabijo kar dobri strelci z jurišnimi puškami

Izvaja se tako:

- da se prostor najprej izza vrat *pregleda*

Vstopi se nizko in močno vstran.

- dva na vsako stran polkrožno *vstopita*
- *pokrije* se ju izza podboja

Razvrščamo se za hrbti soborcev.

- nato se *razvrščamo* po eden na vsako stran (za njihovimi hrbti - kot strelci v levo in desno). Po možnosti v svojem koridorju poiščemo zaklone (ali se znižamo).
- nameščeni *pokrivajo* gibanje ostalih, ki se razvrščajo v strelce.
- Ko je linija postavljena, začnemo z izvajanjem *gibanja strelske formacije*. ***Naprej gredo*** tisti ob stenah in tisti, ki imajo primerne zaklone. *Pri tem se nikoli ne drži stroga linija, temveč se gibanje prilagaja zaklonom in drugim okoliščinam taktičnih zahtev.* Dela se po principu »strelcev« le zaradi enotnega taktičnega mišljenja in lažje organizacije pregleda.

Premik:

Včasih predvsem preden se premaknemo lahko tudi stegnemo vrat, da bolje vidimo.

Pred premikom ***pregledamo položaj,*** na katerega se imamo namen premakniti iz **vseh višin**. Pomembno je pogledati čisto pri tleh (pod avtomobili, pohištvom itd.).

Po prostoru se gibljemo od zaklona do zaklona v hitrih kratkih skokih z vsemi do sedaj omenjenimi taktičnimi elementi.

V primeru, ko lahko pregledamo le del prostora, se za pomožnim zaklonom za trenutek ustavimo, na hitro pregledamo in skočimo do izbranega zaklona.

Če na nekem območju ni zaklonov ali drugih mask (brisan prostor), je območje tudi pregledano tako, da ne rabimo napredovati, temveč počakamo, da pride vrsta čez pregledan del in nam pokrije rob tega brisanega prostora in se pod njihov zaščito pomaknemo naprej.

Paziti moramo na nevarnost iz različnih višin na našem koridorju: verande, nadhode, visoka okna, stopnišča, kanale, jaške ipd.

Ko naletimo na nasprotnika:

- **t**akoj zavzamemo zaklon
- sodelavec energično zavpije dvigni roke
- bliskovito skoči na nasprotnikov bok
- preko cevi prevzame iniciativo nad nasprotnikom

Pozor - ves čas moramo imeti stik z nasprotnikom !

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

V primeru, da nasprotnik uporabi orožje: vsi nanj odprejo usmerjen ogenj. Orožje se uporabi tudi v primeru, da ne dvigne rok in orožje usmeri proti nam ali našim možem.

Kot namig, v katerem kotu je nasprotnik lahko uporabimo psa, ki nam lahko pomaga tudi pri prijetju nasprotnika.

Med pregledom:

Kadar kdo kaj pregleduje, ga **obvezno krijejo vsi sodelavci,** ki mu lahko omogočajo pokrivanje. Najbolj pa najbližji (njegov par) oz tisti na najboljših položajih.

Pri pregledu moramo pregledati vse detajle (med policami, v avtomobilih, v omarah, med oblačili) Pri tem ***ne obračamo hrbta nepregledanim območjem.***

Vsak tak pereč prostor za pregled, med pregledovanjem pokrijemo vsaj z ene bočne strani.

Dodatne potrebe:

Obvezna je uporaba ščitov.

Pri pregledu garaž, hangarjev ipd, če se le, da pristopiti, uporabljamo oklepna vozila in robota.

Robota za pregled lahko elegantno vodimo od daleč.

V primeru potrebe dinamičnega vpada se strelci ne razvrščajo eden za drugim, temveč gre prvi do konca, drugi do njega itd.

Talci:

Če gre za talce, se praviloma dela vpad na »galamo« in po potrebi ustvarimo tampon cono tako, da razvrstimo formacijo po globini lahko tudi v obliki klina med ugrabitelje in talce. Vseeno pa prva dva vstopita klasično ob stene in pokrivata premikanje glavnine po globini. Določi se potrebno število, ki pokrijejo stran k talcem - vsaj tista dva pri stenah, lahko še kdo vmes. Čeprav ta nima usmerjene pozornosti k predvidenemu nasprotniku, je navadno potreben zaradi boljše preglednosti med talce in izvajanje praktičnega postopka oz evakuacije.

Ustvarjanje tampon cone v takšnih primerih lahko improviziramo tudi s svetilnimi raketami (in podobnimi pirotehničnimi izdelki), ki v trenutku ustvarja strah (zaposlenost samih s seboj) ugrabiteljev na drugem koncu prostora. Podobno lahko izstrelimo mrežo kot za lov na živali ali ponjavo v podobni obliki. Prostor z eksplozijo v kevlarski vreči v trenutku napolniš z velikim balonom.

V večji prostor in prenekaterega manjšega se da odlično prodreti s težkimi oklepnimi vozili.

Nato pa razmišljaj o hitrem prodoru in razvijanju lastnih sil po globini med talce in ugrabitelje. Možnost je, da na silo npr z vozilom pregaziš stole, mize ipd. Razmisli tudi o ustvarjenem drugem nivoju. Na vozilih pritrjene dolge rampe, ki prodrejo v globino in po njih lahko stečemo v globino. Ali jih presenetimo samo z gibanjem po drugem nivoju, npr. v garažah tečemo kar čez avtomobile.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

PREGLED NASELJA

Poligon honghonške policije za vadbo pregleda naselja.

Pregled se praviloma opravlja v eni smeri.

Selektivni pregled:

Lahko se opravlja iz več strani. Pri selektivnem pregledu najprej pregledamo območja, ki so varnejša (ni verjetnosti, da je v njih nasprotnik) in potem ponovno oblikujemo ožjo blokado okoli perečega dela. Izjemoma lahko po potrebi območje tudi razdelimo in pregledujemo vsak sektor posebej.

Vstop:

Prihod skupine iz ene strani zahteva enostranske formacije.

V objekte se opravljajo enostranski vstopi iz ne izpostavljene smeri. Zelo je pomembna tudi pravilna koordinacija skupin na območju za pregled.

Princip:

Pregled naselja se opravlja po načelih teme pregled terena. Največje odstopanje se kaže v postavljanju širše blokade, ki mora *zajeti nasprotnike* v primeru njegovega bega in ne samo zaznati njihov prehod.
Pri pregledu naselja imamo namreč navadno manjše območje za pregled in večjo število/koncentracijo mož na razpolago.

PRIJETJE NASPROTNIKA

V primeru, da oseba ***beži v notranjost*** še ne pregledanega območja, jo ožja blokada *ne lovi,* temveč ji *le po možnosti prepreči beg*.

Ne izpostavljamo se nepregledanim območjem.

Razen**, če iščemo le eno osebo:**

- ji sledimo, *dokler je to varno* – navadno, dokler jo imamo na očeh.
- Sproti obveščamo vodjo pregleda
- Po možnosti in čim ožje blokiramo območje, objekt, prostor, kamor se je ubežnik zatekel.

Omenjen postopek zahteva **veliko dinamiko** vseh, ki sodelujejo v pregledu naselja, začnejo z zapiranjem kril in obkoljevanjem nasprotnika.
(Glej pregled terena in strelci).

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

BLOKADA

Širša blokada

S svojo postavitvijo moramo težiti tudi, da je to kraj, kjer je največja možnost, da bo oseba želela pobegniti (poti, ceste, potke, oseki, jase ipd) *območja po katerih osebo podzavestno vodi instinkt* – pozor čakamo ga vedno tam, kjer bi šel vsak normalen človek, če bi prihajal iz njegove smeri – tudi ti če bi bil normalen.

Kljub temu pa mora biti naša postavitev tako ***gosta,*** da nasprotnika opazimo na takšni razdalji, da mu lahko iz svojega mesta *lahko presekamo pot* in preprečimo beg, ne glede kje natančno se je odločil prestopiti mejo blokade. Od soseda moreš biti oddaljen toliko, da ga na največji razdalji med vama, lahko primeta oba. Torej blokada je povezana s takšnimi točkami (točkami prijetja) in ne vizualnimi kot pri preiskavi terena.

Ko nasprotnika opaziš in če ne gre naravnost proti tebi (nisi najbolje postavljen), se pomikaš proti točki, na kateri ga boš prijel – najbolje prikrito in da ga primeš iz presenečenja.

Po namenu ima širša blokada pri pregledu naselja tudi vloge, kot ožja klasična ožja blokada pri vpadu v objekt, s tem, da v večini primerov pade nanjo *vloga prijetja oseb* in redkeje pa pokrivanje sodelavcev z orožjem.

Ožja blokada

Celotna formacija se prilagodi objektu. Ožjo blokado postavijo tisti, ki so prišli k objektu s ***strani***.

Pri tem moramo upoštevati splošne pogoje za postavitev ožje blokade in dane okoliščine in se na podlagi tega tudi odločati o našem delu pri objektu. Pozorni moramo biti na to, da smo z druge strani objekta še na ne pregledanem, torej nasprotnikovem ozemlju.

Blokada se postavi iz vseh strani objekta s poudarkom lastnega zavarovanja na nepregledanem območju

Gibanje formacije:

Formacija za pregled se giblje po načelih iz teme preiskava terena s tem, da je popolnoma fleksibilna in se čim bolj prilagaja okolici torej se strne, ko naleti na objekt.

Pregled objekta:

Na pregled objekta se odpravijo tisti, ki so naleteli na objekt, kot pri pregledu terena, s tem, da imamo pripravljene skupine za pregled, ki pomagajo pri pregledu, ali v določenih primerih (večji objekti) sami izpeljejo pregled.

Ker smo na nasprotni strani objekta še na nepregledanem delu območja, poskušamo v objekt vstopiti iz čelne strani, redkeje iz bočnih strani, izjemoma pa posebej prilagojeno pa iz hrbtne strani.

Objekte pregledujemo praviloma po vrsti kakor smo na njih naleteli, razen če vodja zaradi boljših taktičnih predispozicij odredi drugače.

Pregledi se morajo opraviti temeljito v vsaki sobi in ne le od objekta do objekta.

Velik poudarek mora dajati skupina, ki naleti na objekt in se formira za pregled na lastno kritje, ki je v večini primerov edino vzpostavljeno.

Pokrivanje:

Soseden objekt lahko pokrivamo iz objekta, ki smo ga že pregledali, če so za to idealni pogoji.

Pri gibanju ob objektu se ostali iz formacije težko vključijo kot učinkovita ožja blokada zato pride v obzir pokrivanje oken s strani skupine za pregled objekta.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

PODPORA

Ob pregledih objektov v primeru, da vidimo, da bomo potrebovali za specialno opremo (ščit, oven, orodje svetila) ga zahtevamo od podpore.

Mesto podpore more biti tik ob ožji blokadi objekta iz čelne strani oz za linijo za pregled naselja.

Dostavljanje opreme skupini za pregled se opravi enosmerno.
Včasih jo dostavi tisti, ki jo bo tudi uporabljal, dokler se naloga, ki je zahtevala to opremo ne izvrši.
Če je oprema dostavljena se ta oseba vključi v delo, vsaj zavarovanja že pregledanega dela objekta oz. če ni usposobljena se jih določi varno mesto, da počaka da mine nevarnost.
Ne hodimo opremo iskati in ne vrača se tisti , ki jo je prinesel

VODJA PREGLEDA

Neposredni vodja:

- Mora biti na samem kraju dogajanja v sklopu formacije
- Ne sme pa biti njen vezni člen.
- Lahko je le kot njeno dopolnilo, da se lahko v vsakem trenutku umakne, odstrani ipd.
- Da lahko bolje spremlja dogajanje na terenu, mora biti gibljiv.
  Kar ne pomeni, da se sprehaja sem in tja iz dolgčasa, temveč vsak premik temeljito pretehta in ga izvede taktično pravilno.
  Pozor; omenjeno velja tudi/predvsem na vajah.
- Ne moremo računati, da bi opravljal operativne naloge v polni meri, ker ima veliko dela z organizacijo vodenja pregleda naselja.

FLEKSIBILNOST

Profesionalna fleksibilnost se kaže tako, da:

- gradimo na vezi s partnerjem (parom), skupini šele nato širše
- zasedamo primerne zaklone ne glede, na linijo formacije in da lahko kljub temu pokrivamo predel v našem koridorju do primerne globine glede na linijo formacije.
- da prilagajamo pokrivanja sodelavcev tako, da jih ne pokrivamo iz čistine. Iz primernih zaklonov pa bolj intenzivno.
- da na čistini ne ležimo dalj časa kot 3 sek., nato naredimo naslednji skok do zaklona.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

PREGLED ULICE

Pregled ulice se opravlja po načelih in navodilih vseh do sedaj omenjenih tem. Posebnosti so:

Blokada

Pomagamo si lahko z oklepniki.

Širša blokada

Temelji na principu blokade pri pregledu naselja.

V nasprotnikovo območje se zajemo kot *pohodna kolona v verigi* po ulicah, ki omejujejo kritično območje.

Če je to območje *preveliko*, blokiramo območje, kot ga lahko in ob postavitvi blokade postavljamo enako pozornost v vse strani. Pregledujemo pa območje za območjem. Ko se blokada na takšnem območju namesti pokrivajo ulico križno (prvi nazaj zadnji naprej). Za zaklone si najdemo robove zgradb.

Prvi, ki se giblje gleda svojo stran dol, drugi, ki pa se giblje gleda drugo stran gor.

Krijemo v točno določene točke in s polno zbranostjo. Krijemo odprta vrata, balkone, okna, line ipd. Pri tem delu nikoli nismo strnjeni. Pazimo, da s kakšno našo rizično potezo ne ogrožamo sodelavcev na nasprotni strani ulice.

Blokado postavimo tako, da na ulicah pustimo opazovalce, ki pokrijejo ulice, trge in druga pregledna mesta.

Ožje blokade so priložnostne narejene iz mož za pregled. Blokirajo si tisti predeli, v katerih delujemo s primarnim namenom pokrivanja, šele nato preprečitve bega in ostalih nalog.

Ob gibanj po ulici imamo specifične kote opazovanja:

Če je eden sam (res izjemoma) v vse smeri

Če sta dva (in so objekti npr. na levi) se:

- Prvi giblje malenkost v levo in opazuje predvsem levo in naprej,
- drugi pa hodi zadaj malenkost v desno in gleda predvsem desno (orožje v levi roki), nazaj in levo gor.

Če so trije posvečajo največjo pozornost:

- prvi levo dol in naprej
- drugi desno dol levo gor in naprej
- zadnji pa nazaj in levo in desno gor.

Če so štirje ali več:

- prvi levi: naprej in levo dol
- drugi: desno
- tretji: malo zamaknjen v desno :levo gor
- četrti: desno gor in nazaj

Tako je vsaka stran oz. smer pokrita iz najbolj optimalnega kota v tistem trenutku.

Pri gibanje se izogibamo ulicam in drugim odprtim območjem.

Prečkanju ulic se izogibamo, kadar pa jih že moramo jih taktično pravilno.

Kadar se gibljemo ob zgradbah ulice, nas pokrivajo sodelavci iz druge strani ulice.

Pregled:

Nato z najbolj prikrito dostopnega območja začnemo s pregledom hiš (glej »pregled objekta«)

Hišam poizkušamo pristopiti po taktičnem načelu mrtvega kota, iz dvorišča, čez streho, skozi klet, inštalacijske oz komunalne odprtine, balkone. V stavbo poizkušamo priti neopaženi in ne izpostavljeni.

Pregledane dele se zavaruje.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

ROBOT

Zaradi razvoja robotike je na trgu vse več pomočnikov robotov.
V prvi fazi razvoja so se uporabljali za pirotihnične preglede, sedaj pa jih uporabljamo tudi za pregled objekta in celo za operativno delovanje.

Omogoča nam:

Direktni prenos in uporabo slike iz prostora.

Kot »izvidnik« nam pregleda (posname prostore).
Uporablja dobre teleobjektive, avtomatsko zumiranje…

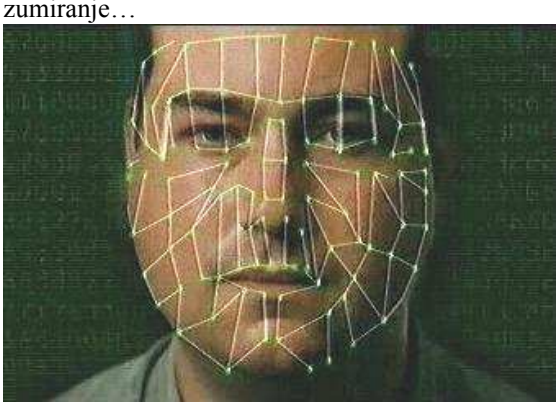

Posname, skenira in primerja posameznike s podati iz evidenc in lahko identificira nasprotnika po njegovi fizionomiji in celo anatomiji obraza (po principu 80 točk na obrazu).
Uporablja lahko Aktivne IR naprave, ki imajo lastni vir IR svetlobe, ki osvetli objekt. Preko elektronskega optičnega pretvornika to lahko gledamo.
Pasivne IR naprave zbirajo le IR svetlobo iz okolice in jo okrepijo na displej.
Pri vegetaciji, zavesah in tanjših stenah si pomaga s termovizijami.

Dobra termovizija lahko zazna celo:

- človeške stopinje, sploh, če je bil človek bos oz v copatih ipd ali je prišel iz enega okolja v drugo (npr. iz »toplega« stanovanja na »hladen« hodnik).
- Lahko zaznamo tudi, da je prijel kljuko na vratih.
- Lahko zaznamo odvržene dele oblačil obutve opreme.
- Zaznamo pljunke, ogorke, iztrebke pri zasledovanju.
- Zaznamo, da je orožje držal v roki, da je bilo z orožja streljano, vidimo vroče tulce ipd.
- Dober opazovalec s termovizijo vidi tudi izdihnjen zrak izza vogala oz zaklona.

Z rentgenom lahko gleda skozi stene in odkriva položaj orožja na drugi strani.
Z infra rdečim dolgovalovnim prejemnikom (lahko v kombinaciji z ultra zvokom) nam omogočil detekcijo ljudi (talci, ugrabitelji, orožje ipd) skozi stene.
Ob perečih dogodkih sofisticirana digitalna kamera spojena s softverom, uporablja softverske algoritme, da uoči vsako malenkost iz posnetkov.
Robot dobljeno sliko obdela in lahko takoj ukrepa.

Ker ga upravljamo na daljavo nismo izpostavljeni nevarnostim.

Direkten prenos in uporaba zvoka

Lahko prepozna vrsto zvoka in loči strel od petarde, dušilca in vseh drugih zvokov in v trenutku primerno reagira.
Uporaben je za prisluškovanje komuniciranja na njihovih valovnih dolžin (radijske zveze, mobiteli ipd.)
Uporablja lahko laserske naprave, ki berejo vibracije in jih pretvarjajo v zvok (npr. vibracija stekla).

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Ultrasenzibilni seizmični detektorji (s katerimi bi naj slišali celo bitje srca).
Obstajajo pa tudi enostavne naprave za detekcijo ljudi v prostoru. Daje nam enostavni signal, da ali ne. (Ločimo seizmično obliko bitja človeškega srca od ropota in ostalih vibracij).

Uporabljamo ga za vnos različnih stvari
Dodatno razsvetljavo in za zaslepljujoče reflektorje

Poznamo možne priredbe robotov za najštevilčnejše naloge

Da vnese slepilna svetlobna sredstva. Lahko deluje tudi z močnim mežikanjem.

Vnos potrebnih tehničnih sredstev (npr. IR senzor, statično kamero, luči ipd.)

V prostor lahko vnese solzivce, dušljivce, pomirjevala, uspavala, plini smrdljivci, smejalni plini, barvni plini, dimne zavese itd.

Vnaša in uporablja lahko tudi Sredstva z usmerjenim sevanjem energije. To so laserji nizke moči, naprave za oddajanje močnih mikrovalov, zvočni generatorji, laserske bliskavice ipd., ki sevajo svetlobo, elektromagnetne pulze, zvok, mikrovalove, infrazvok itd.

Vnaša lahko tudi ostale kemične substance: lepila na bazi polimerov, goriva, samo vnetljive snovi, svetilni plini, sredstva za zamrzovanje, teflonske spojine za umetno poledico…

Vnaša lahko kevlarska pregrinjala, mehi (airbagi), zavese ipd. iz kevljarja in druge možnosti zaščite
Dostavi nam lahko različno opremo, orožje, strelivo ipd na nevarne položaje.

Uporablja tehnična sredstva

(stetoskopi in podobne oblike prisluškovanja, fiber optike (npr. Swatcam oz. Searchcam) Lahko sta tudi kamera in monitor fizično ločena. Lahko so kamere povezane tudi s komandnim mestom. Lahko jih tudi pušča in ves čas dajejo sliko (npr kot veliko cigaretna škatla zalepi na okno)… Lahko si pomaga tudi s sondiranimi kamerami npr. pod vrati. Za vnos raznih kemičnih sredstev lahko uporablja pištole ali puške za izstreljevanje plinskih nabojev (poznamo tudi prebojne rakete – za skozi okno ipd). Meče te snovi v obliki ročnih bomb, večje količine tega lahko sprosti s pomočjo lastnega agregata (v klime ali večja območja) Uporabi posebne metalce za vbrizgavanje pod vrati, skozi ključavnice, špranje ipd. Ker lahko uporablja več različnega orožja in streliva lahko s šibernico izstreli majhen plinski naboj tudi skozi vrata.

Ročni merilec gostote materiala, ki ga lahko uporablja tudi robot.

Uporablja merilce gostote. Za uspešno izvedbo določene naloge je priporočljivo uporabljati merilce gostote, sploh če imamo čas, da preverimo kvaliteto materiala. Z njimi lahko tudi zaznamo, če so npr. vrata zabarikadirana. (nenadna sprememba gostote) ali imajo zapah ipd.
Uporablja sredstva za gašenje.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Za operativno delovanje

Lahko strelja z različnim orožjem hkrati in uporablja različno strelivo.

Delujejo na nasprotnika z usmerjenim curkom solzivca.

Pomagajo nam pri vzbujanju pozornosti na nevarnih predelih v objektu.

Uporabljamo ga lahko za masko oz zaklon.

Z metalci plamena so sposobni ustvariti tampon cono z dobrim psihološkim efektom in ves čas imeti pod nadzorom dozo ognja, da ni nevarna za talce (laserski daljinomer).

Za ustvarjanje dimne zavese

Lahko meče šok bombe, strelja rakete in druge pirotehnične naprave za ustvarjanje tampon con med ugrabitelji in talci

Lahko uporablja zaslepilne ročne bombe napolnjene z žlahtnimi plini, ki ob eksploziji sprosti od UV do IR svetlobe.

Določeni bolj ali manj učinkovito uporabljajo tudi orožje.

Po potrebi lahko uporabi tudi orožje, ki strelja neubojno strelivo: npr. gumijaste krogle in šibre, bombe, lepljivo peno ipd.

Vrhunska tehnologija

Z nizko energetskimi laserji lahko zaslepi nasprotnika ali mu uniči opazovalne optične naprave. Slaba lastnost tega je, da potrebujejo veliko energije (beri robota na kablu).

Z usmerjenim elektromagnetnim udarom lahko povzroči začasno nezavest ljudi. Vendar le ta potrebuje še več energije.

Lahko ustvarja infrazvok, ki z resonanco lomi stvari in na ljudeh povzroča slabost, dezorientacijo, izgubo ravnotežja lahko tudi smrt.

Za opozarjanje

Lahko je priklopljen na odprt kanal radijske zveze in opozori vse prisotne, da je naletel na nasprotnika

Lepo vidni odtisi stopal

Za vohanje

Lahko voha in zazna v bližini človeka ali eksploziv

Možnost enostavnega upravljanja

Lahko ga upravljamo z lastnim gibanjem (s pogledom usmerjamo kamero, z roko orožje, s touch screenom s prstom določimo nasprotnika ali talca…)

Ostale prednosti

Velika prednost je tudi presenečenje ko robot vstopi v prostor.

Ustvarja nam lahko tudi virtualne pojave (laserske slike).

Lahko deluje v prostoru, ki je napolnjen s plinom.

Lahko je odporen na ogenj in ogenj iz orožja.

Lahko ga uporabimo za pogajanja in je idealno, če nam ga ugrabitelj pusti v svojo bližino.

Robot ima zelo veliki psihološki efekt.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

PREGLED IN VPAD V VLAK

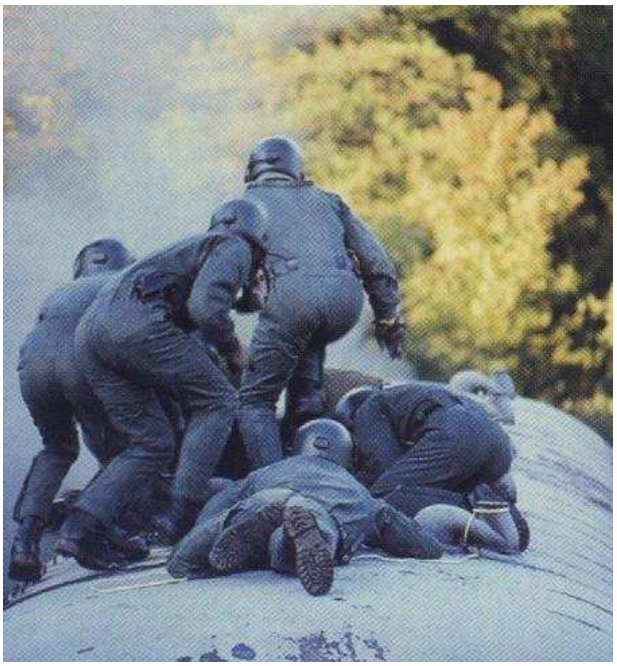

Pregled vlaka se opravlja postopno, praviloma v eni smeri po načelih za pregled prostora in objekta.

ZBIRANJE INFORMACIJ

Pripraviti moramo načrte kraja:
- dimenzije, površina, drenaža, odtoki, inštalacijski jaški, orientiranje ipd.
- obvezno izvedemo tudi fotografiranje iz zraka, s pomočjo katerih naredimo skice.
- Označene morajo biti: poti za dovoz, parkirišča, način razsvetljave (redna, izredna, okoli mesta incidenta, možnosti izklopa ipd.)
- Navedene morajo biti zgradbe v bližini kraja (namembnost, kontrola nad zgradbo, dimenzije, načrti, odmaknjenost).
- Pregledamo dokumente železniških odsekov.

Za zbiranje informacij ***uporabimo osebe iz železnice*** (vlakovodje, prometniki, postajonačelniki, vzdrževalci, kodukterji, stevardesami, zaposlenimi na postaji oz v bližini kraja, tovorni delavci, posadka vlaka, dobavitelj).

Načrti vlakov:

Pridobimo čim več podatkov od dobavitelji vlakov in opreme itd.

Vnaprej moramo imeti načrte in narise tipov ***kompozicij:***

- Ugotavljamo razvrstitev prostorov, tloris, notranja ureditev.
- kakšna je razsvetljava v vlaku.
- vhodi in izhodi in načini odpiranja, dimenzije odprtin, kakšni so pri tem položaji ročic in vzvodov. Možnost prehodov iz enega dela v drugega, materiali s katerih so predelne pregrade.
- kakšno je alarmiranje ob opiranju, možnost prisluškovanja in namestitev naprav.
- sistem gretja oz. air-condiction.
- delovanje ozvočenja v vagonih.
- položaj in vrsta reševalne in gasilne opreme na vlaku.
- podatki o posebnem tovoru.
- lokacija in kapaciteta posod za gorivo pri motornih vlakih.

PRIMEREN KRAJ

Vedno si želimo, da bi se ustanovili čim boljši pogoji za napad in pogajanja.

Težimo, da bi se kompozicija ustavila na za nas primernem kraju, zato imamo to mesto naprej določeno. Ta prostor naj bo posebej označen in pripravljen. Pri tem težimo, da imamo:
- čim boljšo kontrolo okolice.
- možnost različnih vplivov na vlak.
- odmaknjeno od opazovanja nepovabljenih ali celo pomagačev.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Primeren prostor ob vlaku nam omogoči pristop z vozili. Prirejena vozila lahko imajo rampe za pristop na vlak ali skozi okna

Kompozicijo postavimo tako, da nam bo opazovanje omogočilo opazovanje v strojevodjevo kabino, kot tudi vseh vhodov in oken.

Pripravljeno moramo imeti primerno razsvetljavo. Po možnosti kompozicijo ustavimo tako, da imamo prikrit dostop do nje - pripravljeni inštalacijski jaški, viadukti ipd. To nam omogoča lažje pogoje za zbiranje informacij in za napad.

Primeren kraj bi naj imel čim manj električnih vodov za eventualni pristop s helikopterjem.

Na kriznem območju moramo določiti mesto za reševalce, gasilce ipd.

BLOKADA OBMOČJA

Blokada se izvede po istem principu kot pri vpadu v avtobus, in letalo.

PRIBLIŽEVANJE

Poznamo prikrito približevanje, ki ga koristimo za zbiranje informacij in priprave na napad, ter čim hitrejše približevanje, ki ga izvedemo, ko se je napad že začel.

Pripravljenih moramo imeti več načinov za približanje. Sama lokacija nam mora omogočati več različnih začetkov formiranja napada z izogibanjem pozornosti ugrabiteljem in opazovalcev.

Pri metanju šok bombe nas partner drži za noge.

Vpadna skupina je lahko:

- na strehi
- pod vlakom
- v sosednjih prostorih vlaka, če najdemo zato primerno mesto.
- v neposredni bližini za kakšnim objektom ali vozilom

- na rampi pripravljeni za dovoz

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

VPAD

Vstop

Pri nekaterih kompozicijah se lahko okna odprejo, nekatera je mogoče odpreti celo od zunaj. Za vzpenjanje in plezanje po vlaku se zraven primernih lestev lahko uporabljajo vakuumski oprimki.

Pri vlaku pogosto vstopamo skozi okna. Okna se načeloma razbijajo z eksplozivom. Po vrvi se spustita dva naenkrat vsak iz svoje smeri vlaka, tako, da si en drugemu zategneta vrv. Pri tem primeru ne potrebujemo sidrišča, temveč vrv speljeta samo skozi osmico na vakuumski oprimek (oz vakuumski plato z večimi oprimki). Pri slabšem oprimku lahko napeljemo le enkrat okoli oponke.
Vrv se v vlaku ne izpenja, temveč se uporabi dolžina vrvi, ki nam omogoča, da ko se premaknemo sama zdrsne iz osmice. Lahko se spustimo samo z oponko s polbičevim vozlom (potrebuješ močnejše sidrišče).

Vstopamo tudi iz dovoznih ramp, npr iz tovornega vlaka, ki pripelje na sosednji tir, kamiona, z lestvami ipd. (Glej vpad v avtobus)

Vrsta streliva

Ob vpadu v vlak z namenom rešitve talcev se načeloma uporabljajo plastične krogle, ker povzročajo manjšo smrtnost in prebojnost, z zadetkom v predel trebuha pa nam omogočajo, da nasprotnik izpusti vse iz rok.

Če je vlakovna kompozicija daljša,

(sploh. če nasprotnik ni lociran) se celotna akcija opravlja čim tišje do konca. Zato se lahko uporabijo dušilci poka na orožju. Šok bombe in podobne zvočne efekte vključujemo za zaključne akcije ali ob primerih, če želimo vzbuditi pozornost na eni strani kompozicije.

Ko akcija steče

se poskuša čim več ljudi spraviti na vlak. Dokler nismo zaznani prikrito, kasneje pa čim hitreje s hitrimi premiki pod ali po kompoziciji, s hitrimi vozili, oklepniki ipd.
Helikopter se navadno uporablja le za preusmeritev pozornosti ali prikaz moči, saj je dostop zaradi električnih vodov nevaren.

Ko akcija steče ni več povratka, zato usmerimo vse razpoložljive sile na krov. Če nismo uspeli prodreti v kompozicijo, si v skrajnem slučaju potrebi pomagamo s šibrnicami (najlažje iz prirejenih vozil). Razbijemo stekla in čim hitreje izstrelimo čim več plinskih nabojev (v primerih s talci se zaradi boljše vidljivosti uporablja prah ne plin), čim hitreje eliminiramo ugrabitelje in evakuiramo talce.

Za postavitev blokade, ognjene podpore ali celo privoz vpadne skupine lahko uporabimo tudi drugi vlak, ki pripelje na soseden tir (s šibernivcami razbijemo okna in kar po deskah vpademo skozi okna).

Zaradi podobne notranje razporeditve kot v letalih uporabljamo notranjo taktiko isto kot v letalih in avtobusu oz. tam kjer so kupeji pa enostranski vpad v objekt oz. prostor.

Šok bombe, vplivi od zunaj na vlak z namenom vzbujanja pozornosti, zastraševanja ipd. imajo tudi svoje posledice v materialnem smislu

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

PREGLED IN VPAD V AVTOBUS

Pregled avtobusa se izvaja enako kot pregled prostora. Opravlja se le izjemoma, če nasprotniki nimajo talcev (takrat delamo vpad) in moramo nujno posredovati:
- ker gre za varnost okolice
- ker gre za njegovo življenje (po poskusu samomora).

Sicer čakamo in se mirno pogajamo v nedogled.

POTREBNE INFORMACIJE

Informacije zbiramo pri: lastnikih avtobusa, dispečerjih, avtobusnih terminalnih predstavnikih, voznikih, vzdrževalnem osebju, delavcih ipd.

Zbrati moramo:

Načrte postajališča
- Podatke, opise (dimenzije, površina, nadmorska višina, drenaža, odtoki, inštalacijski jaški, orientiranje ipd.)
- Označene morajo biti poti za dovoz, zaščitne pregrade, parkirišča, način razsvetljave (redna, izredna, okoli mesta incidenta, možnosti izklopa ipd.)
- Navedene morajo biti zgradbe v bližini avtobusa (namembnost, kontrola nad zgradbo, dimenzije, načrti, odmaknjenost od avtobusa).
- Požarna varnost, dostop reševalcev in medicinskega osebja
- Oskrbovalna vozila (možnost dotakanja goriva).
- Kakšni so načini prehoda in kontrole potnikov in predaja prtljage.

Nadalje:
- Na postajališčih preverimo pretočnost potnikov.

Podatki o avtobusu:
- Pridobimo si čim natančnejši načrt avtobusa. (dobavitelj, vzdrževalci, lastnik ipd)
- Ugotavljamo: kakšna je razsvetljava v avtobusu, razvrstitev prostorov sedežev, stranišče, nadstropja, voznikov prostor, tloris, notranja ureditev, vhodi in izhodi in načini odpiranja, kakšni so pri tem položaji ročic in vzvodov, kako delujejo kontrolne lučke za odprta vrata, dimenzije odprtin.
- Možnost prisluškovanja in namestitev naprav.
- Sistem gretja oz. klime.
- Podatki o posebnem tovoru.
- Lokacija in kapaciteta posod z gorivom.

PRIMEREN PROSTOR

Vedno poskušamo usmerjati avtobus na mesto, ki ga imamo v naprej pripravljenega ali pa vsaj poiskati najprimernejše mesto.

Ta prostor naj bo:
- vnaprej pripravljen in posebej označen
- da imamo čim boljšo kontrolo dogajanja na avtobusu
- možnost različnih vplivov na avtobus
- odmaknjeno od opazovanja nepovabljenih ali celo pomagačev
- imeti možnost opazovanja vseh vhodov in oken
- more dovoljevati možnost dotakanja goriva
- da imamo prikrit dostop do njega - pripravljeni inštalacijski jaški, robovi, škarpe, zgradbe... To nam omogoča lažje pogoje za zbiranje informacij in za napad.
- pozicija avtobusa nam mora omogočati tudi pogajanja.

Pripravljeno moramo imeti primerno razsvetljavo. Če je avtobus zatemnjen, naj bo razsvetljen z močnimi usmerjenimi žarometi le iz ene strani.

BLOKADE

Ožja blokada:

Postavimo optimalno ožjo blokado. Pristop do avtobusa in njegovega ožjega kroga more biti strogo nadzorovan. Na območju ožje blokade moramo imeti pripravljene skrite točke za opazovanje in ostrostrelce. Pri reševanju kriz na avtobusu je pogosto najučinkovitejše, če zaključujemo z ostrostrelcem. Je lažje kot npr. letalo, ker imamo več pregleda, velika okna z manj naklona in šibkejša stekla.

Širša blokada:

Širša blokada mora ob opravljanju vseh določenih nalog dati poudarek predvsem, da nepredušno zapre območje pred zunanjimi vplivi.
Po potrebi ustanovimo evakuacijski center.
Na kriznem območju moramo določiti mesto za reševalce, gasilce ipd.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

PRIBLIŽEVANJE

Pripravljenih moramo imeti več načinov za približevanje. Sama lokacija nam mora omogočati več različnih začetkov formiranja napada z izogibanjem pozornosti ugrabiteljem in opazovalcev.

Poznamo:

- prikrito približevanje, ki ga koristimo za zbiranje informacij in priprave na napad in

- čim hitrejše približevanje, ki ga izvedemo z vso močjo, ko se je napad že začel .

Vzbujanje pozornosti:

V toku pogajanj se jim poskušamo približati *na več načinov* iz teme približevanj. Uporabi pa se predvsem približevanje z odvračanjem pozornosti z drugim izstopajočim dogodkom. (eksplozijo, pristankom helikopterja v bližini, hrupnim prihodom oklepnika, prihodom vozila za dolivanje goriva, zaigranim ekscesom, močnimi reflektorji, izklopom razsvetljave ipd.

Z vzbujanjem pozornosti si pomagamo v trenutku ko krenemo iz sence (za skok med dvema položajema – navadno za prihod na izhodiščno mesto).

Določen efekt presenečenja in zavzetje vsaj položaja za pokrivanje avtobusa je možno s prestopom iz prtljažnega dela, skozi dno avtobusa z eksplozijo, vendar je to možno samo pod pogojem, da se lahko inkognito infiltriramo v prtljažni del.

Upoštevaj:

Pri vpadu nas ovira pozornost ugrabiteljev na izhode oz vhode. Zato odvračamo pozornost prav od tega.

Iz avtobusa je dobra preglednost. Manjša je iz zadnje strani, za razliko od letala pa ima vzvratna ogledala.

Pazimo da, ko vstopamo pri oknih da ne poškodujemo potnikov. Pri nekaterih avtobusih se lahko kakšna okna odprejo, praviloma se odpira vsaj voznikovo, nekatera je mogoče odpreti celo od zunaj. Obstaja tudi možnost, da steklo odstranimo iz okenskega okvirja.

Vedno določi ekipo, ki bo skrbela za preboj v notranjost.

Ekipa za vrata pri delu

Izhodiščno mesto: Najprimernejše mesto za srjevanje vpadne skupine je pod avtobusom eventualno tudi za. Lahko pa se strne tudi drugje, če najdemo zato primerno, predvsem prikrito mesto. (za škarpami, objekti, maskami ipd.)

Zaseda:

Včasih je lažje, če avtobusu postavimo zasedo, kjer smo se že prej pripravili.

PRISTOP:

Šok bombe in podobne efekte vključujemo za zastraševanje nasprotnika ali ob primerih, če želimo vzbuditi pozornost na eni strani vozila.

Ob trku drugega vozila se lahko vzpostavi aerosolna eksplozija ali kakšen drug pirotehnični efekt z blaster efektom.

Za poseben efekt se lahko postavi *eksploziv na pnevmatike*, ki avtobus ob poku tudi fizično strese in »vrže (privzdigne) v zrak« potem pa zaradi praznih pnevmatik pade cca 30 cm niže.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Upoštevaj, da so nasprotniki lahko blokirali vrata in da na njih polagajo največjo pozornost.
Ko akcija steče se poskuša čim več ljudi spraviti v avtobus, pri vseh metodah poskušamo tudi nekako razbiti stekala zaradi: efekta zastraševanja, lažjega pokrivanja, ustvarjanja tampon con in realizacije vpada.

Pomagamo si:

- z izkrcavanjem oz spuščanjem iz helikopterja
- s pristopom z oklepnikom

- s privozom rampe (na kateri je že ekipa) lahko prirejenega tovornega vozila ali kar na prirejeni strehi vozila v višini oken.
  Takšno vozilo more imeti primerne zaklone, možnost dvigovanja in spuščanja, možnost razbijanja stekel, lastno, močno in usmerjeno razsvetljavo itd.
  Takšno vozilo lahko uporabimo tudi samo za zastraševanje če pa iz tega vozila natančno zaznamo nasprotnika ga eliminiramo.

- Posebne A lestve , primerne višine, katero nam podpira partner. S takšno lestvijo takoj ob pristopu tudi razbijamo steklo.
- Izjemen pristop je tudi pokrivanje iz žive rampe (prvi stopi k avtobusu s hrbtom in rahlo počepne, drugi stopi na stegna prvega, prvi pa objame drugega okoli njegovih stegen).
- Možno je z ostrim kljunom specialnega vozila prebiti del avtobusa ali mu odtrgati vogal ali vsaj z kljuko razbiti stekla po eni strani. Napade v predel, kjer ni potnikov (oz.vhodi, stranišče ipd.) Tehtaj tudi alternativo, da z jekleno ploščo med dvema drvečima oklepnikoma odrežemo streho.
- Ali, da kar tank pomečka pod seboj (prestreli in prelomi) avtobus (kar pride v poštev predvsem, če so ugrabitelji in talci ločeni ter s tem ustvarimo tudi tampon cono.

Pristop v koloni

Če se nismo mogli približati neopazno naj se kolona pri bliskovitem približevanju zamakne toliko, da lahko vsi delujejo (oz zastrašujejo) na avtobus.
V primeru, da je dobro, da se premik kolone pokrije v neposredni bližini se lahko naredi izjema v verigi in jo s strani čepe pokrije eden iz kolone, izjemoma pa lahko tudi strelja v varen del avtobusa za zastraševanje, ostali tečejo naprej
Začetek takšne akcije je priporočljiv z ostrostrelsko onesposobitvijo vsaj enega nasprotnika ali če gre za zastraševalno tehniko, pa ostrostrelci delujejo v stekla avtobusa, kjer ne morejo nikogar raniti.
Uporabimo tudi druge vplive na avtobus (npr.eksplozije, reflektorje, delovanje s šibrnicami na stekla, vodni curek predvsem skozi razbita stekla, delovanje iz oklepnika v varni del avtobusa, trk vozila v avtobus, metalci plamena, ipd)
Pri vstopu skozi vrata je pogosto nujno določiti nekoga, da drži vrata, ko kolona vstopa, pri avtobusu je to najbolj očitno.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

VPAD

Pri takšnem delu se svetujejo čelade z neprebojnimi vizirji.

Vpademo na »galamo«**.** Tečemo v koloni en za drugim in delujemo tako, da povzročimo strah in paniko pri nasprotniku.

Vpijemo strokovne besede, stoj, dvigni roke, vsi na tla, gremo ipd (ne kletvic! Ker se ne smemo spuščati iz strokovnega na osebni nivo!).

Orožje aktivno usmerjamo v njih in kažemo resen namen uporabe orožja ob vsaki kretnji, ki ne bo v skladu z našimi zahtevami. (Kljub temu, da bomo pred uporabo orožja vsako njihovo kretnjo vseeno še enkrat pretehtali takega videza ne dajemo - izgledamo brezkompromisni morilci!)

Če je kakšen specialec pri tem ranjen, samo leže na stran ostali delajo v maksimalnem tempu naprej.

V ugrabljenem avtobusu poskušamo ustvariti najprej tampon cono nato pa razviti svoje sile po globini prostora.

V globino tečemo hitro en za drugim, dokler ni pokrit ves avtobus. Šele potem pregledamo po sedežih (glej princip dela pri vpadu v letalo).

Nikoli nam ne sme zmanjkati moštva za dopolnjevanje in vsi morajo biti pripravljeni za vse naloge (odpiranje vrat, vpad, pokrivanje, za praktični postopek, evakuacijo…)

Zaradi manjše smrtnosti se uporablja plastične krogle. Strelja se v predel trebuha. Jasno razpoznavne nasprotnike pa v koren nosu z dubletom.

Če nismo uspeli prodreti v avtobus

si pomagamo s šok bombami, močnim natančnim ognjem, z eksplozivom podstavljenim pod avtobus za zastraševanje, v skrajnem slučaju pa istočasno s šibernicami (najlažje iz streh prirejenih vozil) razbijemo stekla in čim hitreje izstrelimo čim več plinskih nabojev (v primerih s talci se zaradi boljše vidljivosti uporablja prah ne plin), nato čim hitreje vpademo z vso močjo, eliminiramo ugrabitelje in evakuiramo talce.

Ustvarimo čim več alternativ. Izbirajmo med najboljšimi in imejmo vedno rezervne in še dodatne možnosti in moči.

POSEBNE MOŽNOSTI

Vedno moramo imeti zraven klasičnih posegov še skrite možnosti in alternative.

Posebna možnost eliminacija ugrabiteljev je, da zoper ugrabitelje uporabimo **izjemno močne reflektorje**, ki ga zaslepijo in v tem času izvedemo napad. Omenjeno lahko učinkovito uporabi predvsem pri avtobusu, ker ko vzbudimo pozornost na eni strani vsi ugrabitelji pogledajo tja in takrat jih skozi velika stekla lahko zaslepimo. Za delo podnevi moramo imeti močnejše reflektorje, dosežemo pa manjši učinek. Omenjeno je dobro kombinirati s šok eksplozijo, vendar ne s klasičnimi šok bombami, ker so zakasnilci predolgi, temveč *z električnim oz. daljinskim proženjem na primernem mestu avtobusa.*

Z **nizko energetskimi laserji** lahko zaslepimo ugrabitelja ali mu uničimo opazovalne optične naprave. Slaba lastnost tega je, da potrebujejo veliko energije (beri akumulatorje).

Enako lahko uporabljamo zaslepilne ročne bombe napolnjene z žlahtnimi plini, ki ob eksploziji sprosti od UV do IR svetlobe.

V vidu moramo imeti tudi možnost, da avtobus »**odpremo kot pločevinko**« pri tem zapnemo streho s kavlji in vrvi na naša vozila, lahko tudi na nosilne stebre nastavimo eksploziv. (streho lahko tudi porinemo z drogovi.) Na podoben način lahko tudi vržemo avtobus na bok in vpademo.

AVTOBUS V GIBANJU

Napeta jeklenica čez cesto tik pod streho nam lahko lepo odpre avtobus v gibanju. Glej tudi izpeljanke iz teme ustavljanje vozil.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

PREGLED IN VPAD V LADJO

Pregled večjih ladij se opravlja tako kot pregled objektov.

Pregled manjših plovil pa kot pregled prostora.

Informacije

Potrebne informacije za oblikovanje taktičnih izhodišč *pridobivamo pri*: lastnikih, obalni straži, pristaniški službi, pristaniška policija, mornarica, servisni delavci, potapljači itd.

Potrebne informacije so podobne, kot jih obravnavajo že do sedaj obravnavane teme in vpada v letalo.

PRIHOD

Ob interventnem pristopu uporabljamo hitre čolne.

Vedno poskušamo plovilo zasidrati in to na za nas **najbolj ugodnem položaju**. Jemljejo se sorodna izhodišča kakor pri vpadu v avtobus oz. letalo.

Pristop:

Skok potapljača iz helikopterja ali čolna

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Potapljači so nevidni samo od določene globine naprej.

Pri delu na ladji je pristop zelo problematičen. V toku pogajanj se jim poskušamo približati na čim več načinov in z čim večjim številom različnih plovili. Čim več **križarimo** sem ter tja, če se le da s kakršnim koli razlogom oz. izgovorom. Koristimo tudi približevanje v **senci za drugim transparentnim plovilom** (Velika počasna ladja lahko skriva več malih hitrih čolnov). V trenutku, ko krenemo iz sence si pomagamo z vzbujanjem pozornosti.

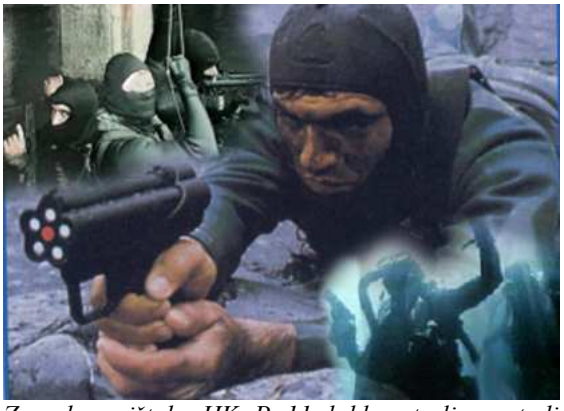

Z vodno pištolo HK P 11 lahko streljamo tudi puščice pod vodo (npr.: če imajo podvodnega stražarja). Z nekaterimi orožji lahko streljamo tudi z vodo v cevi Npr. glock17 sub aqua itd.

Prihod pod vodo oz **s potapljači** se uporablja predvsem ob slabi vidljivosti oz. ponoči in pri večjih plovilih, ki jih nasprotnik ne more po vseh delih nadzirati.
Ko se pripravljajo na izstop morajo imeti potapljač pomočnika, ki prevzame odvečno opremo in mu preda opremo za nadaljnje delo. Izjemoma se le to pritrdi na plovilo ali spusti na dno.
Za omenjen pristop se koristijo tudi ***miniaturne podmornice ali vsaj podvodni motorji***.

Pri miniaturnih podmornicah moramo počakati, da se pritisk v kabini izenači s pritiskom okolja.

Pod vodo uporabljamo regulatorje, ki izdihnjen zrak spravljajo v drugo jeklenko, da nas mehurčki, ki bi prihajali na površje ne izdajo.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Pri vzpenjanju na plovilo se lahko uporabljajo vakuumski ali magnetni oprimki.
Plavajoče teleskopske lestve, dviguje zrak, ki ga vpihamo v podstavek. Na vrhu jih pa zataknemo s kavljem (npr. za na jahte).
Uporabljamo tudi viseče lestve in zložljive lestve pritrjene na manjša plovila...

Mesta:

Načeloma se pristopa na mestih, ki so na ***sečišču diagonale mostu in roba plovila***, oz.na kakšnem drugem najmanj preglednem delu ladje.
Čeprav je plovilo zasidrano in imamo možnost vzpenjanja po vrveh oz. verigah sidra, se tega poslužujemo, le če smo prepričani, da tega nasprotnik nima možnosti nadzirati, kajti to je najbolj pričakovan način pristopa..

Vzpenjanje preko preveza je zahtevna in nevarna naloga.

Izhodiščno mesto:

Vpadna skupina se lahko strne na **hidravlično dvignjeni polički** iz podmornice ali **na ploščadi, ki se potegne gor**.
Lahko pa se strne tudi **na palubi**, če le najdemo zato primerno mesto.

VPAD

Če je plovilo večje (kot pri večjih objektih, sploh, če nasprotnik ni lociran), se celotna akcija opravlja čim tišje do konca. Zato se uporabljajo dušilci poka na orožju. Šok bombe in podobne zvočne efekte vključujemo za zaključne akcije ali ob primerih, če želimo vzbuditi pozornost na eni strani plovila.
Ko akcija steče, se poskuša čim več ljudi spraviti na krov. Dokler nismo zaznani prikrito kasneje pa iz vode, z izkrcavanjem iz helikopterja, iz hitrih čolnov, lahko tudi s padali.

Ladja je lahko zelo velik objekt, vseeno pa imamo navadno manj problemov z lokaliziranjem nasprotnika.
Posebnost delovanja na ladjah je tudi veliko večja verjetnost odbitih zrn (ricochet) zato moramo na ladji biti na te stvari še bolj pazljivi.

Sodobna tehnologija nam omogoča, da:
Z merilcem gostote ugotovimo, kje je trup ladje najšibkejši in nato lahko:

- **S pulznim kemičnim laserjem**, ki v kratkih in močnih pulzih strelja plazmo pod visokim pritiskom lahko povzročimo deformacijo manj odpornega plovila, ki nam omogoča vstop skozi trup.
- Lahko pa uporabimo **tekočine za mehčanje kovin**. Slabost te metode je, da trdnejši trup zahteva več časa.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

PREGLED IN VPAD V LETALO

PRED AKCIJO

Neprestano moramo ažurirati:

- Univerzalne načrte ***letališča*** z vsemi podatki, opisi (dimenzije, površina, nadmorska višina, drenaža, odtoki, inštalacijski jaški, orientiranje ipd)
- Označene morajo biti poti za dovoz, zaščitne pregrade, parkirišča
- Način razsvetljave: redna, izredna, okoli mesta incidenta, možnosti izklopa ipd
- Navedene morajo biti *zgradbe v bližini* letala (namembnost zgradb, kontrola nad zgradbo, dimenzije, načrti, odmaknjenost od letala.
- Kje so *skladišča* in kakšna.
- *Posebna oprema* za gašenje, oskrbovalna vozila ipd.
- *Kakšni so načini prehoda in kontrole* potnikov in predaja prtljage.
- Vloga *medicinske službe* in njihova možnost posredovanja po potrebi.
- ***Za letala*** moramo imeti načrte in narise tipov letala
- *Seznam strokovnjakov* za letala.

Ves čas natančno spremljamo vreme.

ZBIRANJE INFORMACIJ

Pregledamo dokumente letališča, letala, pogovorimo se z letalskim osebjem, civilno letalsko službo, predstavniki zračnih linijskih služb, letališke varnosti, vodja varovanja, letalski in drugi vzdrževalci, zračna kontrola, specialisti za komunikacijo, dobavitelji letal in opreme, zaposlenimi na letališču, tovorni delavci, posadka letala, letališki delavci.

Konkretne informacije:

Ob ugrabitvi poskušamo zbrati čimveč koristnih informacij. Od dobaviteljev, vzdrževalcev oz. lastnikov letal si pridobimo **načrt letala *Da ugotovimo***: kakšna je razsvetljava v letalu, razvrstitev prostorov v letalu, tloris, notranja ureditev, vhodi in izhodi in načini odpiranja, kakšni so pri tem položaji ročic in vzvodov, kakšno je alarmiranje ob opiranju, dimenzije odprtin, možnost prisluškovanja in namestitev naprav. Sistem gretja oz. klime. Kako je s tlakom v letalu.
Možnost prehodov iz enega dela v drugega, materiali s katerih so predelne pregrade, Kakšen je običajen način delovanja in postopanja pri delu s tem letalom. Položaj in vrsta reševalne opreme na letalu. Podatki o posebnem tovoru. Lokacija in kapaciteta posod za gorivo. Oskrba s kisikom.

PRIMEREN PROSTOR

Vnaprej moramo imeti določeno, kje se bo ustavilo oz parkiralo ugrabljeno letalo.
Ob prihodu letala ga poskušamo postaviti v za nas najboljši položaj.
Če ima dežela več letališč ga poskušamo usmeriti na tisto, kjer smo najbolje pripravljeni.
Ta prostor naj bo:

- vnaprej pripravljen in posebej označen.
- da imamo čim boljšo kontrolo dogajanja na letalu
- možnost različnih vplivov na letalo
- omogočati mora več različnih začetkov formiranja napada z izogibanjem pozornosti ugrabiteljem in opazovalcev
- možnost opazovanja v pilotsko kabino
- odmaknjeno od opazovanja nepovabljenih ali celo pomagačev.
- imeti možnost opazovanja vseh vhodov in oken.
- mora dovoljevati možnost dotakanja goriva.
- da imamo prikrit dostop do njega
- pripravljeni inštalacijski jaški, robovi, zgradbe... To nam omogoča tudi lažje pogoje za zbiranje informacij in za napad.
- pozicija letala nam mora omogočati tudi pogajanja.

Pripravljeno moramo imeti primerno razsvetljavo.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

BLOKADA OBMOČJA

Ožja blokada:

Postavimo optimalno ožjo blokado. Pristop do avtobusa in njegovega ožjega kroga mora biti strogo nadzorovan. Na območju ožje blokade moramo imeti pripravljene skrite točke za opazovanje in ostrostrelce. (Pri letalu nam majhna okna dajejo malo pregleda, stekla pa so pod naklonom in trpežnejša, zato le izjemoma strelja ostrostrelec v notranjost letala.)

Širša blokada:

Širša blokada mora nepredušno zapreti območje pred zunanjimi vplivi.

Širše pokrivanje območja:

Vzpostavimo ***kontrolo dostopa*** v bližino letališča (parkirišča, poslovne zgradbe letališča itd.)

Terminal lahko spada v okvir širše blokade ali širše območje nadzora, zato ga kontrolira policija in neposredno odgovorne osebe (varnostne službe letališča). Pri vstopu v terminal moramo fizično in pregledno ločiti vstopajoče in izstopajoče potnike. Ponovno ugotavljati istovetnosti in pregled potnikov (pomagamo si z detektorjem kovin). Za vsak kos prtljage moramo vedeti komu pripada, obvezno vso prtljago pregledamo z rentgensko opremo.

Preverjamo in primerjamo pretočnosti potnikov med podatki na terminalu in vstopnimi podatki na širše območje letališča (operativni zapisi ob vstopu v območje letališča, čakalna lista, ugotavljanje ponarejenih potnih listov, seznam potnikov ipd).

Vzpostavimo tudi kontrolo širšega območja, kot nekakšno operativno pokrivanje terena s policijskim delom, kot dodatna oblika varnosti. Varnost na širšem območju lahko prinese koristne informacije za operativno delo. Praktično se to izvaja tako, da se kontrolira širše območje letališča z ugotavljanjem istovetnosti, preverjanjem po operativnih evidencah in po potrebi s fizičnim pregledom potnikov in vozil. Preverjamo tudi zgradbe, ki nam nudijo pogled na letališče.

Evakuacijski center:

Ustanovimo evakuacijski center, saj ga bomo potrebovali, če ne prej na koncu drame.

PRIBLIŽEVANJE

Pripravljenih moramo imeti več načinov za približanje. Sama lokacija nam mora omogočati več različnih začetkov formiranja napada z izogibanjem pozornosti ugrabiteljem in opazovalcev.
Poznamo:

- prikrito približevanje, ki ga koristimo za zbiranje informacij in priprave na napad
- čim hitrejše približevanje, ki ga izvedemo z vso močjo, ko se je napad že začel .

Približevanje moramo dobro uskladiti tudi z razvojem pogajanj.

Približevanje z vzbujanjem pozornosti z drugim očitnim dogodkom:

Npr. manevrom drugega letala ali helikopterja v bližini, hrupnim prihodom oklepnika, prihodom vozila za dolivanje goriva, zaigranim ekscesom, močnimi reflektorji, izklopom razsvetljave ipd. Z vzbujanjem pozornosti si pomagamo tik preden krenemo iz skrivališča (za skok med dvema položajema – navadno za prihod na izhodiščno mesto). Približevanje v senci pomeni, da se približujemo za kakšnim vozilom ali čim podobnim. Vse to čim bolj kombiniramo.

Preučiti je potrebno tudi možnost približevanja z izjemno nizkim vozilom višine do 40 cm v katerem specialci ležijo. Kraki takšnega vozila pa se vlečejo po tleh in spajajo z okolico. Prevlečeno naj bo z asvaltno ali travnato masko. Približuje naj se počasi in tako je praktično nevidno. Takšno vozilo se lahko postavi tudi po konci in se njegov prebuh uporabi kot lestev.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Pogost način približevanja pri letalu je tudi približevanje s tki. »**Trojanskim konjem**«. V tem primeru se skupina pripelje v vozilu, ki nazven služi drugim namenom, npr dostavi (lahko je prirejeno vozilo za dotakanje goriva) ali celotna kolona zatemnjenih mercedesov, ki bi naj vozili npr. predsednika in spremstvo, da se pogaja z njimi ipd. Kljub temu, da je to pogost način približevanja naj bo med zadnjimi opcijami, med rešitvami »v skrajni sili«.

Smer:

Iz letala je slaba preglednost nazaj, saj letalo nima vzvratnih ogledal in tudi pogled pilota skozi okno kabine nazaj je v večini primerov nemogoč, zato se navadno približamo od zadaj.

Izhodiščno mesto:

Najprimernejše mesto za strjevanje vpadne skupine je pod letalom eventualno tudi za. Lahko pa se strne tudi drugje, če najdemo zato primerno, predvsem prikrito mesto. (za vozili, objekti, maskami ipd)

Upoštevaj tudi:

Pri nekaterih letalih se lahko okna pilotove kabine odprejo, nekatera je mogoče odpreti celo od zunaj.
Za plezanje po letalu se uporabljajo vakuumski oprimki.
Pozanimamo se, kakšen opozorilni sitem ima letalo na naše posege – odprto okno, vrata prtljažnega prostora ipd
Ugotovimo, kakšna je možnost prestopa iz prtljažnega dela v potniški.
Če z vozilom vlečemo osebo z vrvjo na letalo, jo vlečemo z iste strani, tako, da jo lahko opazujemo (vrv se napelje čez in pod letalo).

VPAD

Pri vpadu v letalo ***nas ovira*** pozornost ugrabiteljev na zasilne izhode – predvsem na krilih. Zato *od tega* ***odvračamo pozornost***.

Paziti moramo, ko vstopamo pri zasilnih izhodih, da nas tobogani za reševanje (slide) ne zadenejo in porinejo iz letala. Pri vajah jih navadno blokiramo, da ne izpadejo, zato moramo v akciji biti toliko bolj pozorni.
Težave imamo tudi z utesnjenimi prehodi.
Vedno moramo imeti zraven klasičnih posegov na določenem letalu še skrite možnosti in alternative.
Ob vpadu v letalo z namenom rešitve talcev se uporabljajo **plastične krogle** (če je letalo v letu pa votle), ker povzročajo manjšo smrtnost in prebojnost, z zadetkom v predel trebuha pa nam omogočajo, da nasprotnik izpusti vse iz rok.

Načini:

Ko akcija steče, ni več povratka, zato usmerimo vse razpoložljive sile na krov. Dokler nismo zaznani prikrito, kasneje pa čim hitreje:

Večina vpadov zahteva strnjene vrste z možnostjo neskončnega dopolnjevanja

- s privozom stopnic (na katerih je že ekipa)
- na ploščadi catering vozila (vozila za dostavo hrane)
- na ploščadi prirejenega vozila v višini oken na letalu (v višino oken se dvigne, če imamo točen opis ugrabitelja navadno pa se uporablja bolj za zastraševanje kot za dejansko delovanje. Takšno vozilo more imeti primerne zaklone, možnost dvigovanja in spuščanja in lastno, močno, usmerjeno razsvetljavo.)
- z izkrcavanje iz helikopterja
- Pri določenih letalih je v določene točke možno s posebnimi vozili prebiti z ostrim kljunom vozila, skozi katerega vstopi vpadna skupina. Navadno je to predel, kjer ni potnikov (bok pilotske kabine, stranišče ipd) Na tak

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

način lahko vpademo tudi skozi zasilne izhode, ki niso nad krili.

Postopek:

Ob vstopu po preslepitvah v letalo planemo kot pri vpadu na »galamo«, s tem, da ***bliskovito pokrijemo celoten prostor:***
Najprej pokrijemo prostor nad sedeži z dolgocevnim orožjem (enako vsak naslednji prostor.)
Ostali se sklonijo nizko pod nivo sedežev in stečejo na svoje mesto. Med tem delujemo le na osebe, ki nas neposredno ogrožajo. Navadno so to tisti, ki so stojijo na naši poti, saj za tiste ki sedijo prehitro pademo mimo.
Za kritje njihovega hrbta je odgovoren tisti, ki se giblje za njimi.
Poti pokrijemo v celoti, eden za drugim (praviloma se ob tem ne moremo grupirati, ker nas raztegne že težaven vstop v letalo).
Prvi se pomika čisto do konca letala. Ko pride na konec se obrne, takrat se lahko obrne tudi drugi, tretji ipd. S tem se navadno okvirno določi razmak med nami.

Ko smo prostor pokrili ga še ***bliskovito pregledamo od sedeža do sedeža,*** če se le da, od zadaj naprej v smeri vožnje.
Če so na sedežih, ki jih bomo pregledovali sumljive osebe lahko od zadaj pod njih zakotalimo šok bombo.
Vsakemu paru se določi kaj bo pokril in pregledal. Najprej pokrijemo najbolj rizične prostore. Sploh, če imamo možnost vkrcati le malo število mož in če je letalo večje.
Čez sedeže: Navadno je mogoče v skrajnem primeru teči tudi čez sedeže oz potnike (poskušaj stopati na naslonjala) Predvsem pa se da pokriti sedeže tako, da stopimo na sedeže. (seveda samo do nujno potrebne višine) Omenjeno kombinacijo izvajamo predvsem, če je potreba, da sedeže pregledujemo od spredaj nazaj.
Osnovna delavna enota je par. Tudi če vsak zase pregledujeta sedeže se spremljata s kotičkom očesa in si pomagata. (npr z obeh strani delujeta istočasno, eden pokrije čez sedeže, drugi pregleda ipd.)
Ko je letalo pokrito in na hitro pregledano, ***ostali popolnijo naše vrste*** in izvajajo praktičen postopek. Tisti, ki pa so letalo pokrili, še naprej pokrivajo. Popolnitev nam pomaga tudi pri pomagamo pri detajlnem pregledu.

Razstrelitev koles:

Možen je tudi vpad tako, da razstrelimo nosilec koles pod pilotsko kabino, letalo pade na zemljo in skozi pilotsko kabino vstopimo. Pri takšnih manevri je potrebno računati, da bomo lahko imeli problem z odpiranjem vrat zaradi možnosti zamika letala. Teoretično lahko razstrelimo tudi vsa kolesa in nam letalo pade na zemljo.

Rezervna možnost:

Če nismo uspeli prodreti v letalo, si pomagamo z eksplozivom, v skrajnem slučaju pa istočasno s šibrnicami (najlažje iz streh prirejenih vozil) razbijemo stekla in čim hitreje izstrelimo čim več plinskih nabojev (v primerih s talci se zaradi boljše vidljivosti uporablja neviden plin, ki se razvije v trenutku z eksplozijo), čim hitreje eliminiramo ugrabitelje in evakuiramo talce.
Če pride v letalu do individualne ugrabitve, ali naletimo na aktivnega ugrabitelja rešujemo situacijo po postopku iz teme varovanje letala.

Pomagamo si tudi z novejšo tehnologijo:

- Mikrovalovi velike moči lahko stopijo elektronske dele, zahtevajo pa veliko energije.
- Z elektromagnetnim udarom lahko poleg pregorevanja elektronike povzroči začasno nezavest ljudi. Vendar le ta potrebuje še več energije.
- Infrazvok z resonanco lomi stvari in na ljudeh povzroča slabost, dezorientacijo, izgubo ravnotežja lahko tudi smrt.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

VAROVANJE LETALA

Maskirani ugrabitelji se radi pogajajo

Namen tega poglavja ni, da bi povzemal dele tega priročnika in, da bi ustvaril program za varovanje letal. V priročniku je zastavljena generalna usmeritev. Osvojiti je potrebno veščine celotnega priročnika, dodati še nekaj spodaj navedenih posebnosti in dobimo celostno podobo za varovanje letal.

Preventiva:

Za osnovno varnost letala moramo na letalu imeti vsaj dva specialista za varovanje. Najbolje je to oseba, ki operativno izpiljena v okviru rednega dela specialne enote in ima specialno nadgradnjo za varovanje letala.

Naloge:
- preprečitev oz. ukrepanje ob ugrabitvi letala
- varnost potnikov in posadke
- varno izveden let
- spremstvo varovanih oseb, nevarnih oseb, vrednih predmetov ipd.

Posebne veščine:
- posebnosti taktičnega delovanja na letalu
- dobro poznavanje letala
- zasilno upravljanje letala
- ukrepi ob nesrečah
- padalske veščine

Deluje se v civilni obleki in prikrito (ne buljimo v vsakega, ki se premakne). Potujeta ločeno, kot navadna potnika. Gresta tudi skozi vse kontrole. Za lažji prehod skozi metal detektor se lahko uporabijo različne zvijače, da ves čas izgledamo kot navadni potniki. Npr.: pustimo da zapiska in ga pokličejo na stran. Pregledajo ga z ročnim detektorjem (pri čemer vsi vidijo, da so mu piskali ključi, večja kovinska ura, walkman, mobilni telefon, masivnejši nakit itd.) To odstranijo in ga pregledajo še enkrat, in ne piska več, ker se pregledovalec izogiba mesta kjer je spravljeno orožje. Možno je tudi, da ga pokličemo v kabino, kjer odloži orožje in kak kos oblačila in se ponovno »čist« sprehodi skozi detektorska vrata. Orožje je lahko tudi v osebni torbici in gre skozi rentgen ne pa metal detektor.

Operativa:

Par diagonalno pokriva letalo. Prvi spredaj (npr. levo) drugi zadaj desno.
Prvi pokriva dogajanje v poslovnem razredu, sprednjim delom letala (prostor za opremo, hrano, osebje, sanitarije ipd) in pilotsko kabino.
Drugi pokriva zadnji del letala in vse prostorčke v tem delu.
Prikrito vendar dobro poslušajmo in opazujemo.

Znak za nevarnost
Sprožita po posebnem odzivniku (obvestita en drugega (najbolje z vibracijami), posadko in pristojne na tleh) pomagata si lahko tudi s svojima mobilnima telefonoma ali lastnimi radijskimi vezami npr. v obliki walk manov.

Varnost pilotske kabine:

Kljub temu da mora biti pilotska kabina ves čas zaklenjena in se mora izvajati poseben način varnega kontaktiranja med pilotsko kabino in osebjem, ne reagiramo, dokler ni neposredne nevarnosti (na vse pomanjkljivosti opozarjamo pozneje preko svojih nadrejenih).

Ukrepanje:

Na vsako dejansko nenavadnost, ki bi bila lahko izhodišče za nevarno situacijo reagirata energično.

Posebnost:
Ob zajetju talca v letalu je v nevarnosti celo letalo in se ukrepa na večji rizik, kot pri običajnih talcih.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Pogajanja:

Potrebno je imeti tudi osnovne predispozicije za pogajanja, saj je možno, da bodo potrebne te spretnosti, vsaj za to da najdemo pravi trenutek za napad, predvsem pa če ima ugrabitelj hladno orožje.

NAPAD

Naloga prvega je da takoj reagira, ko se začnejo nevšečnosti okoli pilotske kabine in da **ustvari »tampon cono«** med napadalci in piloti.

Napad se praviloma začne **z vzbujanjem pozornost**i npr.:

- s prirejeno šok bombo (manj poka, več bliska in isker)
- s signalno pištolo
- da se pogleda v stran za nasprotnikov hrbet in namigne namišljenemu pajdašu
- pokaže s prstom na stran in nekaj reče (navadno je preveč plehko, da rečemo napadi ga in nasprotnik ne bo nasedel. Bolje je da rečemo »umakni se« ali kaj podobnega)
- vrže kak predmet, da zaropota ipd.

Bliskovito in »na galamo« (glej »vpad na galamo«) se približamo čim bliže napadalcu. S pretirano aktivnostjo ga maksimalno zaposlimo – neprestano vpijemo, mu nekaj ukazujemo, kažemo z prstom, mahamo z roko, vijugamo (oz izvajamo pretirane gibe), koga odrinemo, kam kaj vržemo ipd.
Ko smo tako blizu, da ga že ogrožamo obrne orožje proti nam in takrat sprožimo. S tem delno ogrozimo talca (lahko ga zadenemo tudi mi), ker pa začne napadalec obračati orožje proti nam ogrozimo tudi sebe. Tak rizik je posebnost te teme, ker s tem varujemo ***celo letalo***. Hladno orožje redko usmeri proti nam, zato planemo z orožjem proti njegovim ustom in iz neposredne bližine sprožimo.

Ko smo vidne ugrabitelje obvladali **prevzamemo kontrolo** nad ostalimi potniki. Vsi naj pokleknejo na sedeže in visoko dvignejo roke. Postopno izvedemo praktični postopek. Tudi med ostalimi potniki so namreč lahko še nasprotniki, pomagači ipd.

V Paru:

V tem primeru tisti, ki s pretirano aktivnostjo izzove ugrabitelja:
- nastavi ugrabitelja na položaj, s katerega bo lahko drugi najlažje zadel.
- strmi za nižji stav in s tem večjo varnost
- ogenj uporabi bolj v defenzivne namene.

Drugi čim bolj diskretno onesposobi nasprotnika.

Lahko je nujno, da napad izvajata istočasno vsak zase, saj je redko, da resne ugrabitve izvedejo posamezniki.

Izjeme:

Kot izjema je včasih potrebno koga ubiti, kljub temu, da smo ga že obvladali, če se pojavi še neobvladan napadalec in bi prvega z nadaljnjim ukrepanjem spet izgubili iz kontrole.

Kot izjema se včasih ne uporablja »dubleta«, ker s tem na račun učinkovitosti izgubljamo točnost. Omenjeno velja, predvsem, ko smo imeli možnost da smo streljali na ugrabitelja tako, da smo ga vsaj pogledali čez merke (pri instinktivnem streljanju pa so dubleti že enako točni).

Veliko selektivneje izberemo vsak strel. Obvezno se med letom uporabljajo plastične krogle ali vsaj krogle z votlimi konicami (manjša prebojnost).

Pozor! Paziti moramo če smo slučajno vajeni izvajati opozorilni strel, da tega ne izvajajmo v letalu med letom!

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

KEMIČNA SREDSTVA

Specialna enota potrebuje tudi strokovnjaka za kemično orožje, ki razvija in omogoča uporabo:

- ***Plini, praški ipd:*** solzivci, dušljivci, pomirjevala, uspavala, plini smrdljivci, smejalni plini, barvni plini, dimne zavese itd
- ***Super kisline*** in baze razjedajo: kovine - kisline npr primer mešanica dušikove in klorovodikove kisline plastiko, asfalt – baze npr. celzijev hidroksid
- ***Orožja, ki streljajo neubojno strelivo:*** npr.: gumijaste krogle in šibre, bombe, lepljivo peno ipd.
- ***Sredstva z usmerjenim sevanjem energije***. To so laserji nizke moči, naprave za oddajanje močnih mikrovalov, zvočni generatorji, laserske bliskavke ipd., ki sevajo svetlobo, elektromagnetne pulze, zvok, mikrovalove, infrazvok itd.
- ***Ostale kemične možnosti***: lepila na bazi polimerov, goriva, samo vnetljive snovi, svetilni plini, sredstva za zamrzovanje, teflonske spojine za umetno poledico…
- ***Gasilna sredstva***
- ***Kevlarska*** pregrinjala, mehi (airbagi), zavese ipd. iz kevljarja in druge možnosti zaščite.
- ***Eksplozivne in zažigalne snovi***
- ***Signalne snovi (za rakete, mine ipd.)***

Dim:

Uporabljamo za dimne zavese zaradi precejšnjega časa razvitja dima pa jih koristimo izjemoma eventualno za evakuacijo talcev, ranjenih ali načrtovan prikrit premik..

Mehčanje kovin:

Mehčanje kovin je spreminjanje struktur v mnogo krhkejše od prvotnih.
Npr.: Hg (živo srebro) rad reagira in tvori amalgame, podobno tudi galij. Amalgami se tvorijo, ko se tekoča kovina absorbira in s tem oslabi material, ki lahko potem ob obremenitvi odpove)

UPORABA SOLZILCEV

Solzivci so zelo učinkoviti in priporočljivi (razen primeri talcev oz. hitrega reagiranja).

Taktika z več alternativami je bolj uspešna. Kemična sredstva nam odlično dopolnjujejo številne alternative.

Neviden solzilni plin:

Plinska sredstva uporabljamo pri specialnem delovanju predvsem v zaprtih prostorih, zato načeloma uporabljamo **neviden** solzilni ***plin,*** ki se po eksploziji razprši iz tekočine. Slednji nam omogoča boljšo vidljivost in hitreje se razvije.

Vidni solzilni prah:

V primeru, da moramo pregledati več prostorov, imamo čas in lahko sredstvo namestimo le v enem pa lahko uporabljamo **vidni prah** (ker se prah bolj razleze). V prostoru napolnjen ***s prahom*** ne vstopamo preden ni vidljivost primerna zato pazimo, da so količine uporabljenega prahu sorazmerne volumnu prostora. Da se razvije traja cca pol min, zato ga lahko nasprotnik tudi brcne ali prime z krpo (ob gorenju je vroč) in izvrže. Ker gori ustvarja tudi nevarnost požara.

Pred uporabo solzivca mora biti vedno *seznanjena celotna enota*, ki je aktivna za izvedbo te akcije. Pri odločitvi za uporabo plina si nadenejo maske tudi možje v ožji blokadi in vsi ostali, kateri bi lahko prišli v stik s plinom.
Solzilni plin CN (modra črta na emblaži) načeloma pri zdravih in odraslih ljudeh ne more povzročiti smrti, CS (rdeča črta na embalaži) je malo agresivnejši.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Koncentracija:

Solzivec lahko onesposobi nasprotnike, vendar premajhna koncentracija ne bo imela pravega učinka, prevelika pa je lahko smrtna za talce (z zdravstvenimi problemi in otroke).

Kemična sredstva morajo biti na dosegu roke

Uporaba:

Nasprotniki lahko imajo pripravljene maske. Uporabljamo ga bolj pri mevžastih ugrabiteljih, kjer je rizik ognja majhen. Na pijance in psihopate ima bistveno manj učinka.

Plin potrebuje svoj čas da deluje.

Uporabljamo ga vedno v kombinaciji z drugimi opcijami.

Uporaba plinske bombe s pokom

nima od samega poka želenega učinka kajti moramo počakati, da more plin delovati na nasprotnika, v tem času pa šok od poka izgine. Zato delaj novo preusmeritev pozornosti in ne računaj da bodo nasprotniki onesposobljeni s plinom že ob poku.

Nameščanje:

Plin nameščamo:

- s pištolami ali puškami za izstreljevanje plinskih nabojev (poznamo tudi prebojne rakete – za skozi okno ipd.)

- v obliki ročnih bomb (glej uporabo šok bombe)
- z agregati za večje količine za v ventilacijske sisteme, klime ali večja območja.
- Uporabljamo lahko tudi ročne razpršilce. Brizgalko imamo lahko pritrjeno tudi na orožju in ko pritečemo do nasprotnika, ga poškropimo in nato rušimo na tla.
- Posebni metalci za vbrizgavanje pod vrati, skozi ključavnice, špranje ipd.
- Z navadno šibernico lahko izstrelimo majhen plinski naboj tudi skozi vrata.

Plinski naboj lahko prodre tudi skozi tanjše ovire

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Posebna izurjenost:

Nameščanje kemičnih sredstev lahko izgleda enostavno, pa vendar moramo upoštevati:

- Da je potrebno kemično sredstvo natančno namestiti (zadeti strel s puško, izvesti natančen met ipd)
- Da moramo izračunati potrebno količino za želen učinek
- Ugotoviti moramo smer in moč vetra
- Določiti mesta in način vnosa

Zato moramo ob splošnem usposobljenosti vsakega posameznika imeti tudi posebej izurjene posameznike za uporabo kemičnih sredstev. (v Ameriki imajo zato posebno šolanje)

Za določene priložnosti (npr. varovanje oseb) lahko uporabimo različen domiselne možnosti za uporabo kemičnih sredstev.

Bodi tudi pripravljen, da določeni plinski projektil zaradi visoke temperature lahko povzročijo požar.

Računaj tudi s tem, da ti nasprotnik lahko projektil vrže tudi nazaj.

REAGIRANJE

V primeru, da zaznamo vonj po plinu takoj vdihnemo, zamižimo in nadenemo plinsko masko.

Če nimamo te možnosti dihanje zmanjšamo, dihamo skozi nos, oči maksimalno pripremo in dihamo skozi tkanino (najbolje navlaženo) Pri tem je potrebna velika koncentracija in umirjenost, kar zmanjšuje tudi porabo kisika.

Če je izvor plina izven našega prostora, čim bolje zatesnimo špranje z mokrimi krpami in maksimalno zračimo.

Lahko se tudi pokrijemo z mokro tkanino.

Lahko si na glavo poveznemo tudi veliko plastično vrečko in v njo spuščamo le toliko zraka, da še vzdržimo koncentracijo plina.

Poiščemo čim bolj prevetrene dele (ob oknu – ne pod oknom, ker se plin zadržuje bolj pri tleh)

Če je izvor v našem prostoru ga poskušamo prijeti z debelo krpo (navadno je vroče) in vržemo ven, ga pokrijemo z debelo mokro krpo ali ga potopimo v vodo in tudi pokrijemo s tkaninami.

Upoštevamo kontaminacijska navodila (umaknemo se iz kontaminiranega območja, speremo s čisto vodo po možnosti dodamo še sodo bikarbono)

Če je dim posledica požara, se znižamo in po kolenih poiščemo izhod. Ne odpiramo oken, ker še bolj razplamti ogenj, pazimo tudi, ko odpiramo vrata.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

UPORABA ZVEZ

Pri vsaki akciji se mora upoštevati komunikacijske karakteristike kraja (vključno z geografskimi značilnostmi), predvsem za postavljanje repetitorja in podobne opreme v pogledu na razporeditev vseh naših sil.

Zveze morajo biti nameščene priročno in hkrati, da nas ne ovirajo (*izbor na sliki ni preveč posrečen*)

SISTEM ODPRTIH ZVEZ

V večini akcij specialne enote je zaželena uporaba odprtih zvez, kar pomeni, da vsi, ki govorijo se slišijo istočasno, kakor v naravi.

Tako npr.: ko nekdo govori suhoparno poročilo o stanju na njegovem mestu, na drugem kraju pa se zgodi nekaj nevarnega, zveza ni zasedena, da ne bi mogel vedno kaj nujnega sporočiti.

V primeru odprtih zvez se lahko pogovarjajo vsi naenkrat. Kakor, da so vsi v enem prostoru ves čas lahko govorijo in vse slišijo. To nam tudi omogoča, da ne rabimo pritiskati stikal, ko želimo kaj sporočiti.

Slaba lastnost odprtih zvez pa je, da vse kaj bomo rekli, vsi slišijo (lahko pa imamo blokado mikrofona na stikalo).

TEHNIČNE ZAHTEVE

Mikrofoni in slušalke morajo imeti blokado na pok. Zaželeno zraven tega, da imajo možnost ojačitve zvoka. Slušalke za ojačitve zvoka iz naše okolice, (ker je dobro če boje slišimo), mikrofon pa, ker moramo včasih šepetati.

Slušalke morajo imeti tudi možnost nastavitve zvoka (tudi izklopa), saj nas glasne slušalke lahko tudi izdajo.

Na zvezah ne sme goreti ali utripati nobena lučka, ne smejo škrtati, šklocati ali brneti ob preklopu, ne smejo imeti zvočnih identifikacijskih kod ipd, skratka ne smejo nikakor oddajati nobenega zvoka in svetlobe.

Dobro je, da imajo sistem za aktiviranje sos in pozicijskega signala.

Zaželeno je, da so kompaktne, vodo odporne…

Šlemofon s podaljšanim mikrofonom. Mikrofon imamo lahko imamo pritrjen na ovratnik ali na rokav, lahko pa je vgrajen v ušesni školjki.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

NAČELA

Načelo povratnega povelja:

Po zvezah se načeloma komunicira po načelu potrditve povelja. To naredimo tako, da, ko kaj sprejmemo ponovimo celotno vsebino. Npr. Slišimo komando; »Vodja akcije za ostrostrelca, pripravi se za strel na znak«. Odgovor se glasi: »Ostrostrelec sprejel vodjo akcije, pripravi se za strel na znak«
Izjemoma lahko komuniciramo, da samo potrdimo sprejem z odgovorom Ostrostrelec sprejel, ali sprejeto.
To le ob dovršenih trenutkih.

Načelo tajnosti

Vsak trenutek pazimo da ne pride kakršna koli informacija iz kroga ljudi za katere je nuno da z njo razpolagajo. Med samo akcijo pa nas vodi maskirna disciplina in smo čim tišje. Če moramo že koga nujno poklicati ga pokličemo po funkciji ki jo opravlja tisti trenutek (npr. oven, šef ipd) ali kvečjemu po vzdevku. Uporabljamo tudi gesla (lozinke) in posebne besedne zveze (npr. ptič je vzletel za helikopter ipd). Ali pa kot Američani npr. koda 9 za helikopter ali koda 4 za varno itd…

Načelo povratne informacije:

Pri delu z zvezami konstantno poročamo o dogajanju in delujemo po načelu povratne informacije. Če se potek akcije ne odvija po planih, takoj o tem obvestimo vodjo in **ne, da čakamo** na njegovo vprašanje zakaj se je zadeva zataknila. Vodja more biti in tako je tudi lahko strpen in čaka na obvestila. Lahko bi nas namreč zmotil neprimeren trenutek.
Zato predvsem iz objekta sproti sporočamo kaj smo pregledali, koliko je zajetih, ranjenih, talcev itd, da lahko vodja pripravi evakuacijo, zdravnika ipd.

Načelo jasnosti:

Vsa sporočila morajo biti jasna in precizna, če jih ne slišimo ali razumemo vprašajmo.

Načelo konkretnosti:

Povelja morajo biti konkretna, naloge morajo specificirati ne pa posploševati. (Ne samo npr.: »znajdite se, naredite že kaj« ipd.)

Načelo dokumentiranja:

Vse se more snemati in možnost moramo imeti poslušati posnetke takoj.
Snemati je zaželeno tudi vizualno (s kamerami). Dobro je, če ima zraven ostalih nameščenih kamer tudi vsak udeleženec miniaturno osebno kamero in lahko vodja na številnih ekranih spremlja tudi položaje mož (blokade, ostrostrelci, vpadna skupina..)

Pomembnost zvez se ugotovi navadno ko nam kaj odpove zato naredi vse za dobre zveze. Imej rezervne akumulatorje, pazi, da se ne poškodujejo, preverjaj uporabnost pred najbolj kočljivimi trenutki, imej alternative (drugo zvezo, glasovno sporazumevanje, znaki ipd)

Zveze za šifriranje so še vedno nekoliko večje: Sicer pa so tudi že zelo zmogljive zveze vedno manjše

Pozor: toliko kot nam zveza lahko koristi, nas lahko tudi kakšen nepravi trenutek izda (npr identifikacijski zvok, signalna lučka, šum, zvok…) poskrbi, da temu ne bo tako!

ŠIFRIRANJE

Avdio prisluškovanje in sistem naših zvez je lahko narejen šifrirano, da ne bi prisluškovali nasprotniki, novinarji ali radovedneži.
Pisna sporočila lahko šifriramo na podlagi več tisoč ključev. Bolj za šalo naj omenim, možnost za števila: da oštejemo pravo števila od 10 in rezultat je šifra npr. 358201 je šifrirano 752809. Enako lahko prištejemo ali odštejemo poljubno število.
Pri črkah je primerno pisanje z veljavno vsako drugo črko, tako da dvakrat beremo isto vrstico npr.:
UTGARKAOBJINTAEPLAJDUIBTIELKTOANL ECCA
Tako lahko pišemo tudi nazaj in si poljubno izmišljamo ključe za šifriranje.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

TAKTIKA OSTROSTRELCEV

Ostrostrelec:

Le dober specialec je lahko dober ostrostrelec. Ostrostrelstvo je le občasna dodatna specializacija.

Orožje:

Precizno ostrostrelno orožje ima praviloma:

- karabinski zaklep (ne polavtomatsko delovanje)
- fiksno optiko (montažno je potrebno po vsaki montaži ponovno nastaviti)
- fiksno kopito
- navadno je brez mehanskih merkov.

Zaradi občutljive optike moramo rokovati z njim previdno in ga ob **transportu** zaščititi. (posebne prevleke, torbe oz kovčki).

Z razvojem orožja se je pri sodobnih **polavtomatskih orožjih** pokazalo, da tudi te dosegajo enake rezultate kot karabinke.

Praviloma zložljive ostrostrelne puške uporabljajo le gverilci in teroristi zaradi lažjega prihoda na kraj delovanja.

Vsebina ostrostrelskega kovčka

Strelivo:

Za krajše razdalje, v katerih navadno deluje policija, bi bilo dovolj strelivo manjšega kalibra, ker pa vseeno obstaja možnost, da bo potrebno delovati tudi na daljše razdalje (npr. na letališču) in predvsem, ker se v določenih primerih pokaže potreba, da se strelja tudi skozi steklo ali drugo oviro je prav, da se uporablja strelivo srednjega kalibra (skoraj praviloma 7,62 x 51).

Navadno se uporabljajo polnoplaščene krogle. Na krajše razdalje lahko uporabljamo tudi učinkovitejše krogle (z votlo konico, ipd.)

Uporabi le tisto inačico, **ki si jo vestno treniral**:

- vrsto krogle
- proizvajalca streliva
- Lasne polnitve (teh se izogibaj)
- starost streliva ipd

Če hočemo uporabiti dušilec poka, moramo uporabiti podzvočno strelivo ali tako prirejeno orožje, da zmanjša hitrost.

Optika:

Optika oz. daljnogled nam omogoča, da opazujemo cilj in ga tudi med delovanjem jasno vidimo, kar omogoča veliko natančnost. Vedeti pa moramo, da nam zmanjšuje vidno polje in izgubimo globinski občutek. Ostrostrelci imajo vedno opazovalce oz. pomočnike. Tudi, če deluje par ostrostrelcev in opazovalec gleda skozi daljnogled na orožju se priporoča, da imata pri sebi klasičen daljnogled, ker nam omogoča boljšo sliko in spremembo načina opazovanja (kar občutimo kot počitek).

Na krajše razdalje (npr 20-30m) nam je lahko kdaj daljnogled celo v napoto: ne daje dobre slike in ker je montiran više ni v isti liniji kot cev in ne daje točnih zadetkov. Zato v takih primerih uporabimo orožje z mehanskimi merki. (ki ga imam ostrostrelec vedno zraven!) Ponekod imajo tudi na ostrostrelskih puškah pod daljnogledi mehanske merke.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Ko izbiraš daljnogled, ga poskusi uporabljati v različnih svetlobah.

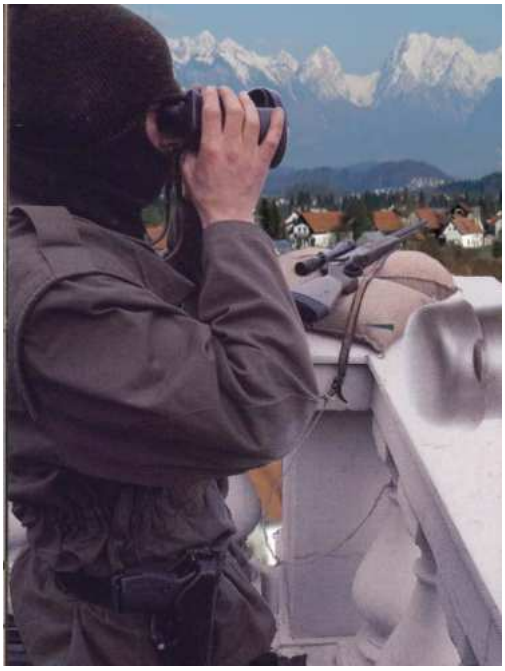

Privezano orožje nam ne more pasti iz preže

ZADEVANJE:

Natančnost zadevanja je odvisna od **načela natančne enakosti:** za en strel čisto vse malenkosti enake kot pred tem že za tisoč strelov. (tudi razdalja očesa od daljnogleda naj bo vedno ista).

Primerni rezultat za policijsko rabo je na 100 m skupina v obsegu 3. cm.

Ostrostrelci ciljajo v sredino glave – v nos oz. od strani za uho (odvisno od kotov), tako, da gre krogla skozi centralni živčni sistem (male možgane). Ciljaj raje malo više kot niže, bolje je namreč, da zadenemo velike možgane kot pa male možgane. Tudi če zadenemo v bližino, bo hidrostatični šok povzročil zadosten efekt za nezmožnost reagiranja.

Ko ostrostrelec opazuje cilj, ga gleda kot silhueto/cilj ne pa kot človeka, da se mu ne zatika, ko je priložnost za strel.

Ne prepoznavaj nasprotnika samo po oblačilih, obrisih ipd. **Bodi siguren v njegovo identiteto!**

Bodimo vedno pripravljeni na popravni strel.

Možno je, da bo potrebna, da ostrostrelec strelja s plinsko masko! (treniraj)

Če ostrostrelec deluje na osebo v gibanju jo najlažje zadene, če se giblje proti ali vstran od njega, sicer pa pod čim manjšim kotom.

Kadar ostrostrelec deluje na poraščenem terenu oz. so vmes druge ovire so te skoraj nevidne (prosojne) vplivajo pa lahko na natančnost zadetka.

POLOŽAJ

Za delovanje ostrostrelca moramo planirati:

- linijo ognja (tudi naklone)
- kaj je v ozadju linije ognja (praviloma tudi za det strel nadljuje pot)
-
- ovire (stekla)
- primerno kritje
- masko
- kako se bodo pribili na svoja mesta in umik

Udobna namestitev je pri ostrostrelskem položaju zelo pomembna

Kaj se vpraša ostrostrelec, ko pride na kraj akcije:

Za prihod na kraj je pomembno, da je oprema spravljena tako, da nam omogoča čim lažji transport

- Kje si želim imeti strelsko mesto.
- Bom lahko od tam imel čisti strel.
- Koliko sem tam varen pred nasprotnikovim ognjem.
- Bo dovolj svetlo v drugem prostoru, da bom videl nasprotnika.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

- Kaj je z pozitivno identifikacijo.
- Druge možnosti, da bi me lahko zmedle glede nasprotnika.
- Sem pooblaščen in imam zeleno luč.
- Kje v okolici lahko opravim potrebo.

Položaj ostrostrelca more biti čim bolj udoben (zato se uporabljajo ležale blazine, mehki podstavki za orožje in posebna oblačila).

Ostrostrelec je lahko sredi čistine videti kot kup odpada.

Prikazovanje moči:
V kolikor bi se lahko pojavila potreba po prikazovanju moči, ostrostrelce izpostavimo na izstopajoča mesta in na izstopajoč način.

POSTAVITEV (LINIJA OGNJA):

Za policijsko uporabo v urbani sredini se ostrostrelec uporablja v povprečju na razdalji cca 65m,
Konkreten položaj (zaklon, masko) izbira po občutku **pridobljenem tokom usposabljanj za specialca**. (glej teme: izbira in zavzemanje zaklona, maskiranje in druge)
Ostrostrelci so vedno odvisni od svojega položaja in ga glede na položaj nasprotnika lahko tekom dogodkov spreminjajo.
Težijo k temu, da bi lahko delovali iz **boka** (ker ima navadno pred seboj talca).
Zato imamo v osnovnem planu najmanj dva ostrostrelca, ki gledata na objekt pod kotom cca 30 stopinj in ko pride ugrabitelj ven, mora priti enemu na križ. Tako sta ostrostrelca med seboj razmaknjena za cca 120 stopinj.

Ostrostrelec more imeti pripravljene še druge alternativne položaje, če se razmere spremenijo.
Strel iz strani

Če imamo dovolj ostrostrelcev lahko enega namestimo za **strel iz strani** (npr. na balkon stavbe iz katere prihaja nasprotnik).
Takšne razdalje so navadno tudi krajše, tako, da lahko to opravi tudi kakšen drug dober strelec. Lahko se odlično izvedejo tudi z navadnim dolgocevnim orožjem. Pri tem pa mora biti strelec dobro maskiran (zagrajen balkon ali kar strel iz velike kartonske škatle oz zabojnika) (glej maskiranje)

V urbanih predelih:
Priskrbimo si udoben položaj za opazovanje in strel, ki:

- je v senci prostora (pomakni se v notranjost) Lahko si zatemniš okna.
- in nam hkrati dopušča dovolj velik zorni kot.
- nekoliko višje (da lahko streljamo čez talca za katerim se navadno skrivajo)

- *če imamo svetlo ozadje (stena za nami) lahko to steno zatemnimo z zavesami za zatemnitev ali kar s šotorskim krilom.*

Pod orožjem drži roko ali podstavi kakšno mehko podlogo (manjšo blazino).

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Ne deluj iz strehe

Ne težimo, da delujemo iz strehe, ker je tam:. jasno viden obris naše silhuete, vidni smo za press helikoptre, izostavljeni vremenskim neprilikam, navadno je to tudi prestrmi kot delovanja za lep zadetek (sploh za delovanje skozi steklo)...

Na prikladne strehe lahko helikopter odloži zabojnike z antenami za boljše delovanje zvez, v notrajosti zabojnika pa se lahko skriva ostrostrelec (tak zabojnik lahko ostane tudi kar na tovornjačku, ki ga parkiramo na željeno mesto).

Deluj iz bližnje sence tudi v urbanih predelih

Najbolje je, da se namestimo v prostoru **v sosedni zgradbi** pri tem pa.:

- Vsaj delno odpri okno:
- Leži na mizo, položeno omaro ipd.
- poklekni na narobe obrnjen fotelj.
- sedi za mizo in nanjo postavi mikrovalovno pečico, televizor.

Lahko tudi streljamo iz temne notranjosti odprtega kamiona ipd.

Če pozicija ne dopušač drugega položaja kot tako, da imamo cev izpostavljeno jo vsaj obajmo (npr. z žaklovino)

<u>Nenaoljena cev:</u>

Ostrostrelna puška se po uporabi sčisti in le rahlo naolji, potem pa dobro zbriše s suho krpo.
V cevi puške pred strelom ne sme biti ostankov olja!

DELOVANJE

Obvezno je delovanje v parih

Dober ostrostrelec je lahko le dober specialec, zato mu je delovanje v parih v krvi.

Opazovalec (navadno se menjavata) opazuje s svojim daljnogledom, spremlja radijsko zvezo, skrbi za zavarovanje itd. Če bi se lahko ostrostrelec zadihal naj na ostrostrelsko mesto nosi orožje in opremo pomočnik.

Eden opazuje, drugi pa počiva. Če se pojavi situacija, da bo potrebno streljati, se pripravi tisti, ki je počival, če le čas to dopušča. Če pa se lahko točneje planira, kdaj bo prišlo do uporabe ostrostrelca pa se naj pripravi tisti, ki je boljši.

Zahtevnejše naloge opravljata najmanj dva para ostrostrelcev.

Poročanje:

Vse zaznave iz ostrostrelskega mesta se sporočajo v komandno mesto, ki mora imeti tudi sliko, ki jo vidi ostrostrelec (s sistemom za brez žični prenos slike iz ostrostrelčeve optike na komandno mesto npr. sniper c3/ Elbit System- Izrael)

Med samo akcijo ima lahko odprto zvezo (konferenčna zveza), če ima dobro opazovalno mesto (da opozarja ostale udeležence akcije).

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Delovanje skozi steklo:

Ostrostrelec izjemoma **deluje v prostor skozi steklo:**

- Jasno je potrebno prepoznati cilj,
- računati na lom svetlobe,
- različne kote in prebojnosti stekel,
- oddaljenost osebe od stekal ipd.

Ker pa je pogosto to nujno je priporočljivo veliko vaditi.

Da nasprotnika privabimo k oknu ga lahko močno osvetlimo, kar nam bo pomagalo tudi pri identifikaciji nasprotnika in natančnosti zadetka.

Upoštevaj: Če zadenemo šoferja med vožnjo bo vozilo nadaljevalo vožnjo do trčenja. Pri strelu skozi steklo vozil je popravni strel navadno nemogoč, zaradi slabe vidljivosti, zaradi razpokanega stekla. To moramo upoštevati tudi če delujeta dva ostrostrelca istočasno.

Vloga ostrostrelca se pojavi predvsem, ko pride ugrabitelj iz objekta.

Kadar delamo z napravo za nočno gledanje moramo vedeti, da skozi steklo ne deluje !!

Znak za strel:

Rdeča: Ko se ne sme streljati.

Oranžna: Vodja lahko ostrostrelca vpraša za položaj za strel. Ko je položaj za strel ugoden, sporoči ostrostrelec vodji, da ima oranžno luč (kadar se dela s sistemom (Comand, control, Comunication) imamo na komandnem mestu sliko in to ni potrebno.

Zelena znak za strel. Če damo povelje: »ogenj« ga dvakrat ponovimo: »ogenj, ogenj« Izogibaj se besed kot je npr: streljaj, pred katero bi lahko bila beseda »ne« in bi jo lahko zveza »požrla«.

Video slika naravnost iz optike tki.: »Leopold tactical rifle scope«

Ostrostrelec lahko ugoden položaj prekliče z - rdeča.
Enako lahko prekliče potrebo po strelu vodja – rdeča .
Ostrostrelec lahko dobi zeleno takoj in strelja čim prej.
Lahko čaka tudi na zank – potezo ugrabitelja:

Ostrostrelcu je znak za strel to, da ugrabitelj umakne orožje od talca.

Ustvarjanje ugodne situacije za strel

To situacijo poskušamo navadno izzvati tako, da se v njegovi bližini nekaj dogaja in on na to pokaže z orožjem (dajte to umakniti, dajte prenehati s tem, naj gre tale v stran ipd), to lahko izzovemo tudi tako, da pogajalec zapusti zaklon in se mu približuje dokler mu ugrabitelj ne reče, da se je dovolj približal in se mu še približuje dokler mu le ta ne zagrozi z orožjem. Pogajalec mora imeti obvezno zaščitni jopič. Pogajalec gre iz zaklona le takrat, ko dobi od ostrostrelca znak, da ga ima le ta na križu.

Strel na »tri«

Kadar imata dva ali več ostrostrelcev možnost istočasnega delovanja, se lahko strelja :»na tri«.Vodja šteje se »ena, dva« in na »tri« streljajo vsi, ki imajo možnost. Če kateri od ostrostrelcev v tem času ne more streljati naj vsaj pazi na eventualno potreben popravek.

Ostrostrelec mora dobro poznati učinke različnih krogel in anatomijo človeka, da lahko predvideva rezultat.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Delovanje v temi:

Najboljše je da imamo na orožju pritrjeno **napravo za nočno gledanje**.

Ker pa policija ne sme uporabljati nočnih naprav z veliko močjo IR-laserja (ni varen za oči) včasih ne dobimo želene slike in ker obstaja možnost, da nočna naprava kakorkoli drugače zataji (npr. ne moremo gledati skozi steklo ali karkoli odpove) imejmo možnost dobrega **usmerjenega** razsvetljevanja. Izdelovalci luči imajo na voljo tudi dobre baterijske svetilke, ki jih lahko zelo koristno uporabimo v takšnih situacijah. Pritrdimo jih nad daljnogled (npr. Leopard light od Sure fire)

Luč in ogenj

Divjačinski efekt

Prednost, ki jo moramo znati s pridom izkoristiti in jo uspešno vključevati v scenarije reševanja situacij s talci je »divjačinski efekt«. Človek namreč kot divjačina v trenutku, ko je osvetljen z usmerjeno svetlobo (primerne moči) dvigne glavo in za trenutek obstane. Ob nevarnih situacijah resda samo za delček sekunde, a to mora biti dovolj za izpeljavo našega načrta.

Ko smo enkrat delovali z usmerjeno svetlobo in če nismo zaključili moramo vedeti, da smo si položaj poslabšali in bomo zaradi tega imeli slabše priložnosti (ali jih sploh ne bo več) za ugoden zadetek, če ne celo, da bo nasprotnik odprl ogenj na ostrostrelsko mesto.

Če ostrostrelca motijo druge luči uporabi rdeč filter na optiki.
Če deluje z IR napravo in ni dovolj svetlobe lahko uporabi dobro svetilko z IR filtrom.

Ostrostrelca v temi zaslepi lasten strel, zato je nujno, da eventualne popravke dela drugi ostrostrelec. Pri uporabi razbijalca poka je ogenj iz cevi bistveno manjši.

Treniraj tudi ponoči. Ker ogenj izda ostrostrelčev položaj mora računati, na večjo možnost, da lahko streljajo tudi na njega nazaj.

Seznam stvari:

Ostrostrelci potrebujejo v naprej pripravljen seznam potrebnih stvari za v nahrbtnik (spalna vreča, blazina, dežni plašč, oblačila, hrana, plinska maska, radijska zveza, daljnogled, sredstva za maskiranje…) in vrv, da bodo lahko nahrbtnik potegnili gor če bodo morali kam splezati.

Talci:

Ostrostrelski zaključek reševanja situacije s talci se izvaja, če imamo enega ali največ dva ugrabitelja.
Lahko pa je delovanje *ostrostrelca znak za napad (tudi, kadar je več ugrabiteljev).* Praviloma se uporabi po dva ostrostrlca na enega ugrabitelja.

Dejanje je nepreklicno (pok je znak za napad).

Pri rešitvi z ostrostrelcem **je prednost**, da lahko takoj onesposobimo (ubijemo) nasprotnika preden ta poškoduje talce. **Potrebujemo pa res dober** opis napadalcev in talcev, preglednost situacije, jasno razpoznavanje ciljev (kasneje lahko zamenjajo oblačila s talci). Potrebujemo zanesljive strelce.

Kadar pripeljemo ugrabitelju **vozilo za pobeg**, ga parkiramo tako, da bo imel ostrostrelec čim boljšo možnost delovanja in ne preveč vstran od objekta, ker bi to v ugrabitelju vzbudilo sum.

Ostrostrelci so lahko del ožje blokade, vendar s specifičnimi nameni:

- za opazovanje
- za selektivno delovanje na nasprotnika (takoj natančno odpre ogenj, če nasprotnik strelja oz. namerava streljati na kogarkoli)
- za zaščito postopkov svojih mož
- res izjemoma pa s svojim parom za prijetje ubežnika.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Alternativne uporabe ostrostrelcev:

Poleg nalog omenjenih že v poglavju ožja blokada, ki jih izvajajo ostrostrelci v smilu varovanja poznamo tudi njihove alternative.

Položaji »na strehah« so pogosti v primerih, ko želimo, da je naša navzočnost očitna.

Specialce ostrostrelce lahko vključimo pri dušenju javnih nemirov, če je možno, da se med množico pojavi oborožena oseba.

Uporabljamo jih pri zaščiti območja na katerem se bo pojavila varovana oseba.

Možno je tudi, da se bo uporabilo ostrostrelca za »ugašanje« luči, ubijanje psa, ki bi lahko oviral akcijo, ipd (zato treniraj tudi to). Pri delovanju na vozila nam ostrostrelec lahko vsaj razbije ogledala, prestreli gume za preprečitev pobega ipd.

Če mora ostrostrelec pod vodo do cilja naj uporabi vodotesen kovček ali naj ima vodotesno optiko (npr. Leopold)

Trening zajema:

- rokovanje, transport, vzdrževanje orožja
- osnove koordinacije: orientacija, razdalje, koti, nakloni
- balistiko in efekt krogle
- Vreme je pomembno na daljših razdaljah predvsem svetloba in močan veter. (pozor če je v bližini helikopter)
- Primerni položaji, dihanje, proženje…

»Senco« naj išče ostrostrelec tudi na treningu.

Najbolj je pomembno, kam gre prvi strel z mrzlo puško »mrzli strel«.

Taktičen trening zajema kompleten scenarij: prihod, namestitev, neznano razdaljo, gibanje, menjavanje tarče (za identifikacij v vsakem trenutku), mimo množice, objektov, v avto, opazovanje, poročanje situacije, usklajeno delo para, strel na znak...

Za ostrostrelce je priporočljivo, da imajo tudi lovske izkušnje.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

DELO Z EKSPLOZIVOM

Pri delu z eksplozivom so nam zelo v pomoč roboti

Ob splošni usposobljenosti vsakega posameznika moramo imeti tudi posebej izurjene/šolane posameznike za delo z eksplozivom.
Usposobljenost zahteva dvojnost delovanja:

- detekcija in deaktivacija tujih
- in nameščanje lastnih sredstev.

Sestava:

Eksploziv je sestavljen iz goriva (vsakega od nafte, premoga do aluminija) in oksidanta (npr. bronza v prahu) v primernem razmerju. Gorivo nam omogoča gorenje, oksidant pa kisik, ki regulira hitrost.
Če ima več oksidanta je bel dim, če ima manj je bolj temen dim pri eksploziji po tem se tudi ločijo vojaška in gospodarska razstreliva (gospodarska imajo več kisika – sploh ker ga v rudnikih ipd ne sme zmanjkati.)

Poznamo eksplozije, ki delujejo tako da ob eksploziji razpršijo delce okoli sebe in eksplozije, ki so namenjen rušenju, lomljenju ipd.

Vžig:

Občutljivi eksplozivi (navadno improvizirani) so lahko občutljivi tako, da jih sproži že iskra, plamen, vročina, trenje, tlak ipd.
Za vžig klasičnih eksplozivov navadno potrebujemo detonator, ki ga lahko sprožimo z ognjem, elektriko, pritisk, trenje, kemično reakcijo itd. Poznamo tudi časovne detonatorje.
Pri močnejših eksplozijah pa uporabljamo ojačevalec eksplozije (buster).
Pri delu z detonacijsko vžigalno vrvico lahko le-to samo uporabimo za eksplozivni učinek majhnih zahtevnosti.

Pojavi:

Pri delu z eksplozivom moramo računati ob *znanih pojavih* – pok, blisk, velika temperatura na mestu eksplozije in rušenje še na udarni val (sprostitev velikega volumna plinov), ki je včasih precej močan sploh v zaprtih prostorih, kjer prihaja do odboja.
Paziti moramo tudi na efekt delcev, ki letijo okrog predvsem, če sami naletimo na eksplozivno telo.
Mi pa pazimo, da je delcev pri delu z eksplozivom čim manj.

Nevarnost požara:

Ogenj se navadno ne pojavi zaradi eksplozije temveč zaradi vnetljivih snovi v bližini ali pa sam po sebi zaradi poškodovanih inštalacij ob eksplozijah. Tudi prah in drobni delci podkrepijo gorenje ali povzročijo dodatno eksplozijo (eksplozija moke v mlinu.)

Eksplozija v vodnem topu:

Vedeti moramo, da vode ne moremo stisniti, zato boljše prenaša udarni val, kar s pridom izkoriščamo za vodne topove za odpiranje kovčkov, ključavnic ipd.

Uporaba:

Eksploziv se najpogosteje uporablja za delo v objektih (vstop skozi steno, okno, vrata), zato je taktika uporabe za ta namen opisana v poglavju vstop v prostor.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Detekcija eksploziva:

Za odkrivanje eksploziva v prostoru je kljub kemičnim detektorjem najhitrejša in najzanesljivejša opcija pes za odkrivanje eksploziva.

Zaščita:

Pred eksplozijo se zaščitimo s ščiti (tudi pred lastno eksplozijo), skočimo v zaklon ali samo zaležemo, če je mogoče, s podplati proti eksploziji.
Eksplozivnih naprav ne deaktiviramo sami.
Pri enostavnih lahko le ločimo detonator od eksploziva.
Baterije pa ne jemljemo iz naprave, kot tudi ne ščipamo žic, ker je lahko vžig povezan s kondenzatorjem (notranja baterija) preko elektromagneta, ko je vžig ravno pogojen z prekinitvijo električnega toka.

Če eksplozivno napravo zamrznemo, jo onesposobimo. (izvajajo pirotehniki)

Odvoz vseh sumljivih predmetov se izvaja v posebnih komorah.

Pozor: vžig je lahko povezan tudi na daljinsko proženje, na dvig (ko jo dvignemo) na svetlobo (ko napravo odpremo), proti zmrzovanju (takšna naprava je dobro izolirana).

Ko zbiramo informacije o eksplozivni snovi zraven običajnih zaznav (vrsta naprave, namestitev, stanje naprave), nas zanima tudi: sistem proženja in količina eksploziva.

Zaščita pred dalinskim proženjem

V helikopterju ali na kakšnem drugem višjem mestu lahko imamo tudi sistem za motenje ferkvenc (jammer), ki bi jih nasprotnik lahko uporabil za daljinsko proženje eksploziva med našimi aktivnostmi. V praksi se podobni sistemi že uporablja tudi za pokrivanje celih kompleksov na primer za zaščito stadionov (Firma Technologies. Inc. Proizvaja SJ 5000, ki s podporo sufisticiranega računalnika zagotavlja dobre rezultate)

NAMEŠČANJE:

Lomilni efekt:

Pri nameščanju eksploziva, če je le mogoče upoštevamo, da je potrebno manj eksploziva če, uporabljamo lomilni efekt. Pri tem nastavimo dve manjši količini na nasprotni si strani in delujeta ena proti drugi – ne smeta pa nalegati temveč sta zamaknjeni, tako da pride do lomljenja.

Plastični eksplozivi:

Plastični eksplozivi so lahko čisto običajni eksplozivi, samo da imajo primešano snov (plastifikator) ki omogoča, da eksploziv oblikujemo.

Lepilni trak:

Eksploziv je vdelan v lepilni trak, ki ga navadno lepimo na vrhu okna pred vpadom po vrvi, navpično na vrata na strani podbojev.

Okvir:

Okvir ima vdelan eksploziv in kumulativni lijak, ki usmerja energijo, da reže podlago.

Plato:

S pomočjo droga (izjemoma po vrvi) nastavimo (gor ali dol) plato pred okno. Plato povzroči udarni val, uporablja sorazmerno malo eksploziva in lomi le steklo (ne okenskega okvirja).

Proženje:

Prožimo navadno z daljinskim sprožilcem.
Lahko pa tudi s časovnim, električnim na žico itd.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

OSKRBA, PODPORA, REZERVA

Vse te naloge opravljajo specialci, s tem, da se v praksi razporejajo po sposobnostih. Najsposobnejša je udarna sredina skoraj isto rezerva, potem podpora in nato oskrba.

Tudi, če so imenovane skupine sistemizirane v ločene oddelke morajo vsi njeni člani izhajati iz vrst specialcev.

V praksi so manj zahtevne naloge rezervirane za veterane.

OSKRBA

Oskrba oskrbuje specialno enoto v bazi. Skrbi za tekoče življenje v bazi:

- urejanje prehrane
- vzdrževanja opreme
- skladiščenja posebnega orožja
- vzdrževanje prevoznih sredstev
- vzdrževanje sredstev zvez
- oskrbuje enoto z vsem konkretnim, za kar dobijo naročilo od operative
- raziskujejo, kaj bi lahko prišlo prav pri delu operative. Tako iščejo literaturo, slikovno in filmsko gradivo, seminarje specialnih znanj, opremo, zaščitna sredstva, orožje, itd in nudijo operativi za preizkus.
- nudi na razpolago potrebno opremo ob odhodu specialcev iz baze.

Na terenu skrbijo za
- nastanitev, prehrano, pijačo, oblačila, odeje, strelivo, orožje, eksploziv, plin, stranišče itd
- omogočajo delovanje zvez.

PODPORA

V podpori so lahko samo najbolj pridni in sposobni delavci.

Podpora je osnova za delovanje specialne enote na terenu. Sestavljena je iz starejših specialcev, ki imajo potrebne izkušnje, nimajo pa več takšnih fizičnih sposobnosti.

- skrbijo za povezavo med oskrbo in operativo
- sodelujejo z, ali prevzemajo naloge od gasilcev in reševalcev.
- delujejo s specialno opremo (reflektorji, lestve, mostovi, sidrišča, eksploziv…)
- na izhodiščnem mestu imajo pripravljeno vso potrebno opremo
- dostavljajo opremo na položaje
- sestavljajo evakuacijske sile v območju ožje blokade
- za odvoz talcev in nasprotnikov

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

- za razsvetljevanje (agregati, močni reflektorji, reflektorji imenovani žirafe), Pri takšni namestitvi moramo paziti, da reflektorji ne osvetlijo nas ali da nas ne zaslepijo.

- za zatemnitev (ki so potrebne za taktično pravilno izvajanje nalog z zatemnitvami od zunaj (temne zavese, improvizirano pa kar odeje čez okna).

- za zastiranje (v primeru, če nasprotnik strelja iz okna po okolici, mu pred oknom pogled zastremo z zaveso-rjuho).

- za varnejši prihod do objekta lahko koristimo tudi dimne zavese ali klasične zavese (zastiranje okna z rjuho oddaljeno 0,5 m od okna).

- za dajanje zvočnih in svetlobnih efektov.

- za sodelovanje s strokovnjaki za tehnične vplive na objektu (izklop elektrike, vode, plina, zvez (telefon), gretje, klima, predvajanje internega televizijskega kanala.

- za odkrivanje različnih dostopov do objekta (kanalizacijski jaški, prezračevalni jaški ipd), ki nam koristijo za približevanje in istočasno jih lahko koristi nasprotnik za beg.

- Skrbijo za delo s prisluškovalnimi napravami, specialnimi fotopaprati, sondiranimi kamerami ipd.

- Pripravljene imajo rezervne uniforme ptt, dimnikar, elektro, petrol, drugi servisi in podobna sredstva za možnosti fingiranja določene izvedbe, če se pokaže potreba.

- Pripravljeno morajo imeti karte cestnega omrežja, zgradb, inštalacij, ulic, kart širšega območja.

- Nudijo logistično podporo enoti.

- Zbirajo potreben informacije (glej vpad v prostor ipd)

REZERVA

So specialci, ki so pripravljeni, da zamenjajo svoje kolege na vseh položajih.
Rezerva zamenja:

- po potrebi, saj je znano, da, če smo utrujeni lahko začnemo delati napake, specialne akcije pa zahtevajo maksimalno stopnjo koncentracije.
- lahko že takoj ob prihodu rezerve na kraj zamenjamo specilace, ki so prvi prišli na kraj, če so novi bolje usposobljeni.
- ekipo lahko zamenjamo, tudi ker je boljša za določeno izvedbo, ki se je kasneje pokazala za pametnejšo
- lahko zamenja bolje usposobljene tudi, če je pričakovati, da nekaj časa ne bo akcije (npr. se zvečer odločimo, da bomo delali vpad zjutraj ob 03.00 uri.). Tačas lahko gre »prva ekipa« na počitek.
- rezerva se tudi oblikuje med aktivnimi člani, če akcija traja dalj časa. Tako se določi, kdo na položajih bo pasiven in kdo aktiven kakšno obdobje. Ob znaku pa postanejo spet vsi aktivni.
- Rezerva se lahko porabi tudi samo v obliki pomoči ob potrebi za uporabo npr. ovna, lestev ipd, kot tudi za oblikovanje skupin za prijetje, zavarovanje, gašenje ipd.

Če bi akcija lahko trajala dlje časa in ne moremo predvidevati, katera izmena bo v zaključni akciji naredimo dve približno enako sposobni skupini. Podobno oblikujemo tudi dežurne skupine.
Rezerva so lahko tudi pripadniki drugih enot, ki pomagajo pri izvajanju nalog večjega obsega npr. pregled terena. V takšnih primerih specialci delujejo npr. kot vodje skupin. Tudi, če druga enota izvaja kakšno nalogo samostojno (npr. širšo blokado, evakuacijo ipd) je vodena preko vodje akcije specialcev.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

KRIZNE SITUACIJE

Vse teroristične akcije so razglašene kot kriminal, ne glede na to, kakšen je cilj oz namen.

Permanentno:

Za lažje odkrivanje, spremljanje in odpravljanje incidentov konstantno zbiramo podatke o mednarodnih terorističnih skupinah:

- Imena vodij, članov, način organiziranja
- Vse o novačenju, propagandi
- Proučujemo ozadje, namen ustanovitve, želeni cilji
- Pridobimo čim več podatkov o njihovem usposabljanju
- Kako se financirajo in kdo in kako jih oskrbuje
- Kdo in na kak način in ali jim je pripravljen pomagati
- Kakšna je njihova logistika
- Striktnost, zagriženost, možnost pogajanj, stopnja agresije …
- Kakšno orožje opremo in način delovanja imajo
- Taktika, ki jo uporabljajo
- Na katerem območju delujejo
- Privrženost določenih držav do njih
- Pogled javnosti na njihovo delovanje
- Metode in načini običajnega delovanja in priljubljen tarče
- Načine ugotavljanja okoliščin, ki kažejo, da se pripravlja kak incident

Pripravljene moramo imeti stalne plane za lokacije, in možnosti, za katere je največ verjetnosti da so lahko potencialno ogroženi.
Podatke najlažje pridobimo od: poznavalcev, analitikov, novinarjev, policijskih in vojaških sodelavcev, kolegov iz tujine, preko diplomatskih kanalov in tajnih poročil.
To so podatki, ki jih moramo zbirati konstantno, da zaščitimo eventualne cilje.

Ob konkretni situaciji pa:

Zbiranje podatkov v konkretnih kriznih situacijah mora biti natančno določeno, saj mora biti kompleksno in celostno. Za osnovo imamo narejene vprašalnike in opomnike, da delujemo po njih.

Plani morajo vsebovati:

- kdo in koga se aktivira, ustanovitev kriznega štaba, tudi katere službe bo njuno v katerih primerih aktivirati
- prvi nujni ukrepi
- maksimalni izbor iz permanentnega dela
- zborno mesto, evakuacijsko in komandno mesto, medijski center
- evakuacijo zgradb in okolice
- sistemi blokad (ožja z ostrostrelci, širša, dodatne blokade kritičnih točk)
- način orientiranja, objekti za orientiranje
- načrt za asistence (varnostno, inštacijsko, za vzdrževanje, na alarmnih napravah kontrola luči, voda, telefon, ogrevanje…) kdo je odgovoren za katere objekte
- komunikacije (tudi s teroristi, katera oprema, na katero lokacijo)
- podpora skupaj z drugimi podpornimi elementi (reševalci, gasilci ipd) poti za pristojne enote.

UPRAVLJANJE V KRIZNIH SITUACIJAH

Logistika
je varovalni mehanizem, ki:

- skrbi, da se odpravljajo lastne napake
- določa ukrepe, da ima nasprotnik čim težje pogoje delovanja.

Vodja akcije:

Praviloma se akcija vodi iz komandnega mesta z vodjem akcije na čelu. Vsak vodja akcije ima svoj stil, za katerega mora biti dovzeten tudi krizni štab. Vodja akcije spremlja priporočila podrejenih in jim predaje odgovornosti za določene elemente.

Najbolje je da je komandno mesto mobilno in izpopolnjeno na številnih situacijskih vajah.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Krizni štab:

- odloča v skladu z interesi vlade (smernice morajo biti vnaprej določene)
- odloči, kaj želimo doseči oz obvarovati in postavi realne smernice za delovanje
- sprejema smernice za komandno mesto (tudi sistemizacijo)
- potrjujejo večje odločitve komandnega mesta.

Komandno mesto:

- proučuje razvitje sil in dogodkov na kraju
- izdela poglede za rešitev situacije
- določi zavarovanje kraja (samozaščita brez nepotrebnega ognja)
- vodi evakuacijo
- javlja stanje nadrejenim in podrejenim
- taktično najprimerneje namesti taktične enote

Komandno mesto je lahko mobilno.

Urediti mora tudi:

- Kontrolo prometa v okolici in gibanja v blokiranem območju.
- Možnost dobrega opazovanja (dobra opazovalna mesta, možnosti avdio video prisluškovanja, možnost lokaliziranja nasprotnikov)
- ukrepi, da mediji ne zaznavajo ukrepov varnostnih sil

Pomemben je vsak dodaten faktor, ki lahko vpliva na našo možnost delovanja v dani situaciji. Vse moramo imeti do potankosti razdelano, ker si ne moremo privoščiti napak.

Za komandno mesto je odgovoren vodja akcije. Vsa moštva poročajo direktno njemu. Pogajalski tim dela usklajeno z njim v komandnem mestu in na kraju incidenta.

Nameščanje operative:

Postopno in čim bolj neopazno nameščamo naše sile, da se situacija lepo oz. blago razvija od začetka.

S tem vodimo umirjeno politiko do nasprotnikov. Če imajo talce, jim s tem omogočimo tudi, da s časom razvijejo človeški odnos s talci. V tem primeru je čas na naši strani.

Slabe lastnosti počasnega reševanja pa so, da mi od zunaj lahko samo mirimo situacijo, nimamo kontrole nad dogodki in nasprotnik se lahko v tem času zabarikadaira, išče izhode, pobija talce ob prekoračenih rokih.

Zato*: kadar je pri nasprotniku pospešena aktivnost jo pospešimo tudi mi. Ostajamo vedno v korak z najboljšo alternativo*.

Ocena uspešnosti

Ocena uspešnosti je odvisna od načina nujnosti in iskanega bistva izvedbe:

- Če bomo lahko pretehtali vse okoliščine in planirano delovali, bomo lahko tudi planirali eventualne posledice/ izgube
- Če bomo reagirati »priložnostno«, ker se je pokazala neka okoliščina, ki nam daje ugodnejše pogoje za delovanje, morajo te okoliščine omogočiti majhno tveganje
- Če pa bomo bili prisiljeni delovati takoj (npr. začnejo pobijati talce), pa gre za toliko večji rizik na naši strani.

FAKTOR »POHITI – POČAKI«

Pomemben faktor delovanja specialnih enot je: da se mudi **zelo** do določenega mesta/faze potem pa se čaka **zelo** do akcije ali odpovedi (v vaje vnesi tudi ta element)

Tak »dolgčas« izkoristimo za ponoven pregled plana. Vrnemo se na čas priprav in gremo še enkrat čez plan: kaj smo planirali, kaj in kako smo do sedaj naredili in kaj planiramo za naprej. Sicer se priporoča tudi redna revizija plana po vsakem zaključenem sklopu.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

ODNOSI Z MEDIJI

Specialna enota se načeloma brani publicitete. Vseeno pa redno organizira *odprte vaje,* na katerih prikaže splošno pripravljenost in eksebicijske elemente, ki so plod stalnega razvoja novih taktičnih izpeljank, pa vendar za realno uporabo malo verjetni. Zadržujemo pa si pravico do prikaza malenkosti, ki gradijo mozaik nadvlade specialcev nad nasprotniki.

Tudi ob nenapovedanih obiskih, novinarje sprejmemo lepo in jim ponudimo podatke iz zadnjih vaj in aktualne informacije v okvirih, ki jih dopušča diskrecija enote.

Ob aktualnih dogodkih in s tem večjim zanimanjem medijem skličemo tiskovno konferenco, na katero se posebej pripravimo podobno kot na tiskovno konferenco v kriznih trenutkih.

Ob kriznih situacijah moramo imeti razdelano natančno strategijo do medijev.
Odvisno od primera se lahko :

- zavzemamo za načelni molk
- prosto podajanje informacij
- podajanje osnovnih informacij in strogo varovanje specifičnih
- podajanje informacij v najboljši (prirejeni) obliki za rešitev situacije

SLUŽBA ZA STIKE Z JAVNOSTJO

- je na stalno razpolago
- ustanovi svoj center tudi na terenu
- prireja tiskovne konference
- zagotovi ustrezno tehnično organiziranje
- daje pisna poročila o vseh dogodkih
- je odkrita in ažurna kolikor je mogoče
- ustvarja medsebojno spoštovanje
- sprejema tudi svojce eventualnih žrtev, pogrešanih ipd.

Predstavniki za stike z mediji:

Biti morajo zelo odgovorne osebe. V naprej iščejo, kje bi se lahko pojavili manjši nesporazumi in jih v naprej tudi rešujejo (mogoče se jim lahko tudi ognejo). Najbolje je, da je to ena oseba, ki je podaljšana roka med službo za stike za javnostjo in vsemi informacijami. Ta oseba tudi komentira in razjasnjuje objavljene novice vseh medijev.

Dajanje izjav:

Nihče ne more dajati nobenih izjav brez vednosti službe za stike za javnostjo. Vodilni delavci morajo biti obveščeni in dobiti osnovne napotke kdaj, kaj komu poročati. Za takšna poročanja se, če je le čas izdelajo opomniki od službe za stike z javnostjo. Oni morajo imeti pripravljene šablone za različne dogodke.

Kvalifikacija novinarjev:

V centru službe za stike z javnostjo se novinarje akreditira, da jih lahko prepoznamo, jim omogočimo dostop v center ali na druga, zato predvidena mesta in da jim lahko razdelimo bonitete za korektnost poročanja.

Poročila:

Služba za stike z javnostjo pripravlja redna poročila, po možnosti v pisni obliki. Infiltrira tudi potrebne podatke z določenim interesom. Pred objavo se poročilo da v pogled vodji akcije.
Poročilo more biti napisano v preglednih odstavkih z zaključenimi vsebinami, da vsak trenutek vemo o kateri zadevi konkretno debatiramo je najbolje odstavke tudi poimenovat. Pred objavo še enkrat preverimo vse podrobnosti (ure, pravilno izpisana imena, kod je na kateri fotografiji ipd – popravi vse tudi administrativne napake).

Če je na večih listih, naj bo oštevilčeno, napisano le na eni strani, da lahko razobesimo v centru za stike z javnostjo.

Originale poročil nikoli ne damo iz rok. Načeloma jih preberemo na tiskovni konferenci.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

INTERVJU

- Vsako srečanje z novinarji je priložnost, če smo vešči, da kaj pridobimo.

- Ključne točke imejmo vedno napisane v rokovniku. Ne govori na slepo.

- Vsak intervju se začne z delnim strinjanjem z novinarjem.

- Če nas presenetijo za intervju, vprašajmo po imenih, kdo so, jih povabimo nekam in časovno preložimo, sami se predstavimo. Potem jim postavimo časovni limit: povemo, da imamo časa le za eno, dve vprašanji.
  S tem tudi novinar potrebuje čas za izbiro najpomembnejšega vprašanja.
  Ni pa primerno ponavljati njihovih vprašanj ali mašiti z cenenimi frazami – sem vesel, da ste me to vprašali ipd.

- Vedi kaj govoriš, o čem in kaj to pomeni, povej kaj misliš.

- Če ne razpolagaš s kakšno informacijo, jo preveri in povej na kak način bo dostopna.

- Vedno moraš imeti v vidu tudi, katera poteza bi metala slabo luč nate.

- Poskrbi za svoj izgled in prijazen nasmeh.

- Ne glej v objektiv kamere in ne odgovarjaj z: »brez komentarja«. Ali z da ali ne.

- Preden povemo stavek, ki nam je prišel na misel ob zastavljenem vprašanju najprej povemo stavek ali dva širše vsebine.
  Tačas si bomo izoblikovali, kako podati najprimernejši odgovor.

TISKOVNA KONFERENCA

Odvijati se mora v primernem vzdušju (poskrbimo za naš položaj, položaj naših pomočnikov, za zastavice, embleme ipd.).

Potrebujemo primerno tehnično organizacijo.

Na tiskovni konferenci objavimo čim več podatkov, od katerih bomo imeli korist.

Informacije, ki jih želimo objaviti aktualiziramo, ne pa pritiskamo na novinarje, da jih morajo objaviti.

Ne smemo pričakovati, da bo vse objavljeno, še manj pa, da z želeno vsebino.

Voditi moramo pošten odnos in razumeli nas bodo, če kakšne informacije v operativnem interesu ne bomo mogli povedati.

Odgovarjaj splošno v okviru želenega podajanja informacij.

Svoje ime jasno in glasno povejmo in naj bo napisano tudi na mizi.

Če novinarji izbrskajo kak podatek ga komentiramo in ga damo v primerni obliki v objavo. Na tiskovni konferenci si poiščemo primerne sogovornike, ki bodo komentirali določene strokovne poglede in svoje pomočnike. Vsak stavek more biti vljudno izrečen in premišljen. Ne reagiraj na finese. Ne pustite, da vas provocirajo. Če pade naenkrat več vprašanj, izberi tistega, na katerega lahko daš pozitiven odgovor, ostale ignoriraj.

Novinarji so lahko najboljši prijatelji in najslabši nasprotniki.

Napovejmo, kdaj bo naslednja tiskovna konferenca ali kakšen intervju. Podeljujmo ekskluzive za intervju tistemu, ki bo najobjektivneje poročal.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

VAROVANJE OSEB

POZOR !

Varovanje varovanih oseb (vnaprej VO) je zelo zahtevna naloga, ki v ključnih trenutkih zahteva dejansko usposobljenega človeka. Zato jo lahko zanesljivo izvajajo le specialci, z večletnimi operativnimi izkušnjami, ki imajo globoko zakoreninjena taktična načela celotne specilane policijske taktike.

Namen varovanja:

Varovanje se izvaja da:
- zmanjšamo možnost ugrabitev
- varujemo življenje in osebno varnost varovanih oseb
- pomagamo varovanim osebam, z našim protokolom (prevoze, prtljago ipd.)

Ugrabitev:

Največ ugrabitev se izvaja na poti od doma v službo in nazaj.
Ugrabitev se navadno začne :
- z lažno osebo (mehaniki, zaljubljenci v vozilu)
- z drugo slepilno akcijo z namenom da gre njihova žrtev po zaželeni poti.

Zato uporabljamo lažna vozila (pošljemo vozilo varovane osebe drugam) in menjavamo svoja.
Pogoji za napad se navadno preverjajo dalj časa. Zato moramo:
- pozorno zbirati vse operativno zanimive podatke
- biti ves čas varnostno disciplinirani
- kazati profesionalno organizacijo

Vedet moramo namreč, da organiziran kriminal izbira tarče po ***ključu »čim lažje«.*** Zato je profesionalno organizirano spremstvo prvi razlog, za odvračanje ugrabiteljev od naše varovane osebe. *Izogibamo se šablonskemu delu in pazimo, da nas rutina ne zavede*.

Neprestana pozornost:

Izogibajmo se situacij, v katerih bi lahko izgubili varovano osebo (vo.) iz pogleda, ker so pogosto ravno to trenutki, ki jih bo dober nasprotnik izkoristil. Veliko verjetnosti pa je celo, da je ravno to posledica njihovih ukan.

Amerika ima ogromno izkušenj z atentati in ugrabitvami. Istočasno pa je to dežela, kjer se dobi komercialna licenca za bady guarda po nekaj dnevnem tečaju.

Odnos z varovano osebo:

Med spremstvom se ne smemo vmešavati v življenje varovane osebe (vo.) bolj, kot pa je to nujno potrebno za njeno varnost.
Spoštovati moramo njegovo integriteto in osebnost. *Vodja varovanja se pred spremstvom pogovori tudi* z varovano osebo, da se prilagodi našemu delovanju v skladom z dogovorom varovanja in se po nepotrebnem ne vmešava v naloge spremstva.
V primeru, da kaže vo. željo po komuniciranju z nami se z njim pogovarjamo čim bolj naravno, vendar na primerni profesionalni ravni. Bodimo zadržani, bolj odgovarjamo na vprašanja in nekaj povemo le če vidimo, da vo od nas pričakuje, da bomo še kaj povedali. Vedno pa ga obvezno vsaj pozdravimo. *Ob komuniciranju se zavedamo, da moramo toliko* ***intenzivneje*** *opravljati naše prioritete naloge vsak trenutek*.
Pozor – vo. pogosto kaže željo po komuniciranju *iz vljudnosti*, zato moramo tudi vedeti kdaj in v koliki meri oz. do katere mere je vo. pripravljena komunicirati z nami..

Do varovane osebe, njegovih bližnjih kot vseh ostalih imamo maksimalen in **dejansko** korekten odnos tudi v času, ko osebe ni v naši bližini. Niti za šalo in sami med sabo jih npr. ne kličemo stari, pleško, smrad ipd. Dejansko pomeni, da jih zares spoštujemo.

Vse se izvaja točno po naših programih za varovanje, ker so toliko fleksibilni, da bi z omejeno kvaliteto izvajanja teh programov že naraščal rizik za vo.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

ZAZNAVANJE

Avtor pri varovanju najvišjih predstavnikov oblasti evropskih držav.

Opazovanje in ostalo zaznavanje je primarna naloga vseh, ki skrbijo za varnost varovane osebe (vo) v spremstvu. Razvoj »instinkta za nevarnost« si pridobimo tekom usposabljanj za specialca.

V širšem smislu se pri tem razume vsako zaznavanje (nenavadni gibi, sumljive osebe, čudno parkirani avtomobili, različni šumi ropot ipd), ki so pogosti predhodnik nevarnosti ali vsaj neprijetnosti.

Preventivno gibanje *je v krogu okrog vo z edino in najpomembnejšo nalogo – zaznavanjem.*

Pri opazovanju si pomagamo s pogledi v odsevne površine (velika okna, zloščena pločevina ipd.)

Ok*olico moramo ne samo zaznavati, temveč tudi proučevati.*

Posebno pomemben trenutek za zaznavanje je ob eventualnih postankih in preden se začneš ustavljati ali premikati. Čim natančneje nadzoruj čim večje območje.

Pomoč:

Med varovanjem ima varnostnik, ki skrbi za vo kotiček očesa vedno na vo., tako da nam ne pade po stopnicah, na robu pločnika, cvetličnega korita, roba, spolzkega terena… na takšno nevarnost jo poskušamo opozoriti s korakom pred njo ali kretnjo.

Smeri opazovanja:

Pravilne kote, namen in sposobnost opazovanja nasploh si razvijemo pri izvajanju specialnih nalog v urbanem okolju. (Glej pregled ulice)

V kolikor imamo več mož gredo v izvidnice, prav tako se to izjemoma naredi, če je več kot eden varnostnik ob vo. in tako narekuje posebna situacija.

GIBANJE

Specialci resnost usposabljanj z vsemi izkušnjami prenesejo tudi v vaje, ko se usposabljajo za varnostnike

Preventivno gibanje:

Zapomni si pravilo: nekdo je vedno ob varovani osebi in »razpolaga« z njo, če je potrebna hitra reakcija.

Preventivno gibanje varnostnika, če je sam se odvija malenkost pred ali vštric z varovano osebo (vo.).

Če sta dva varnostnika, eden spredaj drugi zadaj. Pomaknjena vsak malenkost v drugo smer (izjemoma v isto). Če so objekti na levi. je prvi na levi in obratno. Čez cesto se pomakne na tisto stran, kjer lahko pride avto.

Preventivno gibanje treh varnostnikov je tako, da je eden spredaj eden zadaj eden pa ob vo. pomaknjeni so na tisto stran, kjer so objekti (nevarnosti). Če je situacija bolj dinamična sta lahko spredaj dva da pregledujeta in varujeta levo in desno.

Preventivno gibanje ob vozilih je nujno zaradi efektivnega opazovanja in hitrega posredovanja

Preventivno gibanje štirih varnostnikov je eden ob vo., eden spredaj, eden zadaj in eden ob boku (lahko dva spredaj).

Pri gibanju po stopnicah in podobnih nenavadnih situacijah stopi eden malenkost naprej, da ima lepši pregled.

Pred vo. se gre tudi na stranišče kot v vsak drug prostor, se prostore pregleda in počaka na primernem mestu.

Okoli vogalov vedno stopamo pred vo.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Pri spolzkem terenu se gibljemo vedno pod vo, da jo v primeru zdrsa lahko ulovimo. Hodi se med prometom in vo. itd.

Varnostniki imajo vedno odrt suknjič, bunde, plašče ipd, da imajo dostop do orožja. Po tem prepoznamo tudi varnostnike druge vo.

Gibljimo se naravno in ne izstopajoče (ne hodi bočno ali celo vzvratno)

Gibanje ob resnih situacijah

Posebnost gibanja se kaže pri ***mimohodih*** več, vogalov vrat oken ipd. V tem primeru:

- stopi varnostnik na čigar strani je nevarnost za pol koraka naprej pogleda,
- zadrži eden korak ob mimohodu vo., da v trenutku mimohoda s telesom pokriva vo iz smeri eventualne nevarnosti,
- nato se vzporedno giblje ob vo. dokler ne preneha nevarnost,
- pri tem se vsi varnostniki porazdelijo enakomerno, torej če so štirje v karo.
- ko nevarnost preneha se ponovno razvrstijo v prvotni razpored.

Enako naredijo tudi ob drugih še bolj zaostrenih situacijah, kadar mora biti eden pred in drugi za vo v smeri gibanja, ker je pod tem kotom najbolj ranljiv.

Vsi ti postopki oz premiki se izvajajo spontano in za ne poznavalce praktično neopazno.

V primeru, da se vo pelje z dvigalom:

- se najmanj eden varnostnik pelje z njim.
- Eden počaka, da se vrata dvigala zaprejo.
- Ob prihodu do dvigala se lahko nekdo odpravi po stopnicah in pokrije hodnik že pred prihodom vo v tisto etažo. Med vzpenjanjem po stopnicah poskrbi tudi, da se dvigalo ne bi ustavljalo v drugih nadstropjih.
- Če je veliko nadstropij se dogovorimo, da nam že prej pripravijo oba dvigala in šele ko del ekipe krene s prvim navzgor se sprosti vrata dvigala vo.
- Za zavajanje, sploh če smo sami z vo se lahko peljemo nadstropje više in gremo peš, ali pošljemo dvigalo samo, gremo peš v prvo nadstropje …

Če pa gre vo. po stopnicah naj gre tam, kjer hodimo mi ko delamo pregled objekta.

Prehod ceste:

Podobno, kot je gibanje ob mimohodih nevarnih območij je gibanje čez cesto. In sicer na strani na kateri je možnost da pride avto stopi varnostnik naprej in na nasprotnem pasu prevzame kolega prednostno vlogo. Paziti je potrebno na ovinke (zavijalce) v primeru, da pride vozilo ne odskočimo temveč se umikamo tako, da z hrbtom rinemo vo. Torej ko stopimo na cesto stopi najprej levi. (vse to velja za dežele, kjer se vozi po desni)

SREČANJE OZ GIBANJE ČEZ LINIJO

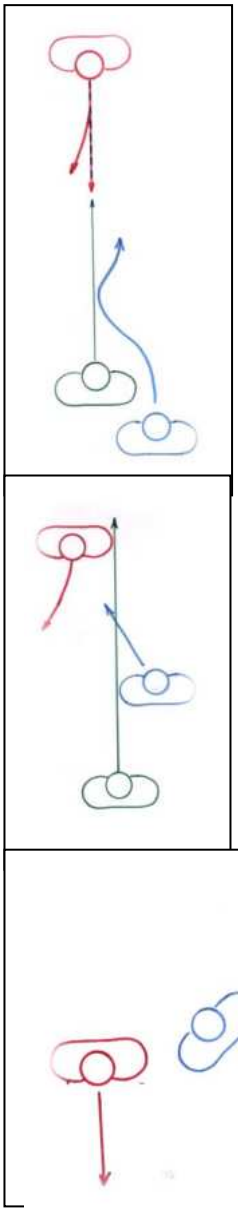

Pri srečanju sumljivih oseb oz. skupine jih spravimo v celoti mimo po strani, ki je za nas že sama po sebi bolj pereča oz tako, da imamo hrbet čist ko jih spremljamo pri mimohodu.

Postopek izvedemo tako, da:

- za osnovno linijo si izberemo gibanje varovane osebe (zelen).
- Ob prihodu sumljivih oseb (rdeč) stopimo (moder) korak naprej in sicer v nasprotni stran od linije glede na to kam jih želimo preusmeriti. S tem jim:
  - nakažemo najenostavnejše srečanje oz se nam nagonsko izmikajo v drugo nam želeno stran.
  - zadamo odločilno smer gibanja.
- Nato se med približevanjem sumljivim osebam pomikamo čez linijo na drugo stran, tako, da jih sledimo a vendar ne toliko, da bi si premislili in zavili mimo na naši šibki strani. Pri tem, ko jih preusmerjamo rahlo zadržimo korak
- Ko pa gre sumljiva oseba mimo nas, ponovno pokrijemo vo. po strani, ki je izpostavljena.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

DODATKI

ČE JE SAMO EN VARNOSTNIK

V običajnih situacijah je naš položaj za varovano osebo (po potrebi tudi čisto diskretno). Če pa se pojavi kakršna koli stopnja nevarnosti, se ob varovani osebi (vo) gibljemo vedno med perečo stvarjo in vo.

Ob mimohodih se napotimo pol koraka naprej okoli vogala in se za 45 stopinj obrnemo v nevarno smer. To nam omogoča, da:

- tudi, če vo krene v to smer, smo tudi takrat pred njim in ne rabimo tekat okoli njega.
- rahlo preusmeritev poti vo , da ne stopi okoli vogala tik ob vogalu. Ko pa nas želi obiti pa tudi mi nadaljujemo z gibanjem.

V primeru, da se nam zgodi, da nas zaobide ne bodimo panični in ne skačimo okoli nje vedimo se naravno in vo prehitimo ob prvi priložnosti na primernem kraju.

Pri gibanju čez linijo se dela bolj z namigi, ker bi z preveliko oddaljitvijo izgubili stik z vo. Tudi gibanje za hrbtom ni napačno, če je en sam varnostnik, pri tem pa teži, da se giblje bolj ob boku kot za hrbtom.

Če se le da, vedno vo odpiramo vrata in prvi vstopamo v prostor. Če je prostor, ki je od znotraj varen (tudi vozilo) gre vo naprej – vljudno ji ponudimo vstop. Prav tako odpiramo in zapiramo vrata od vozil. Če ima varnostnik šoferja, stoji ob vozilu dokler ni vozilo pripravljeno da spelje. Če je varnostnik tudi šofer naj bo vozilo pripravljeno, da spelje takoj, ko smo namestili vo in sedli za volan. Izogibamo se statičnih trenutkov.

V primeru napada:

Če smo sami v primeru oboroženega napada na vo., nas lahko le rešijo izkušnje iz oboroženih spopadov in ogromno čim bolj realnega treninga.

Če smo v primeru napada na vo., sami pokrijemo vo. s telesom tako, da jo rušimo na tla (oz v zaklon, če je to mogoče) in vrnemo ogenj. Glej »napad na VO«

Gibanje med množico se izvaja bočno od spredaj in sicer tako, tako, da smo obrnjeni vstran od vo. ter z drugo roko obrnjeno nazaj ščitimo bok vo. Z prvo roko pa vljudno in z občutkom odrivamo posameznike, ki pridejo na našo pot. Če pa je množica gosta smo obrnjeni proti varovani osebi in si pomagamo tudi s prvo roko (rinjenje). Z drugo roko držimo vo okoli pasu. Prebijamo se z eno roko naprej in razmikamo množico. Pozor: veliko lahko dosežemo z vljudnim, a odločnim verbalnim opozarjanjem ali samo rahlo nakazilom svojih namenov. Sicer se poslužujemo prijemov, kot so stiskanje in rotiranje kožne gube na tricepsu, med lopatico in rebri, kito ob ključnici, pritiskom pod ušesom (kot pri izvlečenju iz vozila). Iste prijeme se lahko uporablja v trenutku, ko se vo. rokuje z osebami. Ljudi samo prijateljsko objamemo in če gredo predaleč začnemo mi z našim prijemom. Če moramo malo resneje poseči med rokovanjem izvedemo prijem za palec. Ne uporabljamo le klasičnega s privzdigovanjem palca, ampak po principu akcije reakcije tudi s potlačenjem palca).

ČE STA DVA VARNOSTNIKA

V primeru, da se vo. obrne okoli svoje osi ne bodimo zmedeni in enostavno naj bo tisti, ki je bil prej zadnji bo sedaj prvi. Nikoli pa ne letajmo okoli kot mačke okoli vrele kaše. Isto pride do zamenjave v primeru, da vo. zavije vstran od perečega mesta, ki ga je prvi pokril s tem, da se je že nekoliko obrnil v nevarno stran. Takrat stopi zadnji na prednji bok vo. in nadaljuje kot prvi. Omenjena situacija se lahko zgodi tudi pri prehodu čez cesto.

Ob vozilu stoji vsak na svoji strani, če pa je eden voznik je ta pri vozilu, dokler vo. sede potem pa sede tudi sam. Če si vo. slači plašč pred avtomobilom, ji to pomagamo vendar pazimo, da to traja čim krajši čas. Pri tem ne smemo dajati videza nestrpnosti.

V primeru, da smo mislili, da bo vo nekam zavila in smo pozornost že usmerili v tisto smer, vo. pa je nadaljevala pot drugam se naredimo kakor, da smo to zadevo nalašč pregledali (iz varnostnega razloga) in ne dajemo videza presenečenja. Torej, hitro in spontano se prilagodimo, pri tem pa je možna zamenjava prvega z zadnjim.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Skozi množico se prebijamo tako, da oba stopita ob vo in ji v obliki klin narejenega z notranjimi rokami dajeta prostor. Če je gneča večja se eden pomakne nazaj na bok in asistira prvemu.

V primeru, da je varovana oseba (vo) napadena:
- zadnji (glede na smer napada) ruši vo na tla ali v zaklon
- prvi pa krije s telesom in ognjem med pomikanjem v isti zaklon oz na tla.

Če so okoliščine primerne se lahko izvaja zbeganje nasprotnika (glej poglavje »napad na vo«) V primeru, da imamo 100 % zaklon oz. zagotovljeno varnost lahko gre eden v ofenzivo za uničenje oz prijetje napadalca z boka eden pa ostane v bližini vo in krije drugega. Omenjeno se izvaja v primeru, da je to smotrno tudi za nadaljnjo varnost vo.

ČE SO TRIJE VARNOSTNIKI

V primeru napada na varovano osebo (vo):
- zadnji (glede na smer) napada vo. ruši na tla oz v zaklon in leže na vo.
- Varnostnik pred vo. leže na hrbet na oba in ju s tem poskuša pomagati odriniti v zaklon ali še bol dol. Lahko se med tem samo poklekne pred njiju ali sede ipd.
- tretji pa skoči vstran in izvaja zbeganje nasprotnika iz poglavja napad na vo.

Na stopnišču ali drugih podobnih objektih, ki to zahtevajo stopi en varnostnik naprej, da ima boljši pregled. Nato delata druga varnostnika kakor, da sta dva. Pomembno je posvečati pozornost tudi hodnikom in vsem vratom. Zadnji spremlja dogajanje za njimi. Tudi, ko že pridemo do želenega nadstropja gre še prvi varnostnik po stopnicah malo naprej gor pogledat, isto velja za dol.
Načeloma se ves čas pomikamo v trikotniku ob sumljivih situacijah se razporedimo ob vo na sumljivi strani. V dvigalo gre vsaj eden z vo. Eden čaka, da se vrata zaprejo, tretji pa gre naprej in pričaka vo. v napovedani etaži.

Skozi množico se prebijamo tako, da dva naredita sprednji klin tretji pa spremlja vo. od zadaj. Lahko se primemo tudi za roke. Ljudi se verbalno opozarja.
V objekt gre eden varnostnik vedno pred vo .
Ob vozilu stojita dva na strani, kjer je vo eden pa na drugi strani.

ČE SO ŠTIRJE VARNOSTNIKI

Skozi množico in ob drugih nenavadnih dogodkih se gibljejo okoli vo v karu. V primeru, da se vo obrača se spreminjajo naše pozicije, prvi postane levi ipd. ne tekamo okoli njega.
Pri vozilu sta na vsaki strani po dva varnostnika. Če je eden od njih varnostnik šofer, gre ta v avto. Če se vo. ustavi, so varnostniki obrnjeni vsak v svojo smer s hrbti proti vo. Seveda pri tem nismo togi in se ne obračamo proti steni ipd. To so le šolski vzorci, ki jih prilagajamo glede na situacije.

IZSTOPANJE IN VSTOPANJE V VOZILA

Kdaj izstopamo:

Iz vozila izstopamo, ko se kolona ustavlja tako, da voznik počasi in enakomerno ustavlja in pazi, da imajo varnostniki dovolj prostora za izstop. Vsak varnostnik pa je dolžan, da zase preceni kdaj in koliko odpreti vrata. Vrata se odpirajo, ko se kolona začne počasi ustavljati in varnostniki izstopijo pri hitrosti, ki je enaka hitri hoji, pri tem moramo paziti na to, da to ni skok in opotekanje iz avtomobila proti varovani osebi (vo) kot tudi ne da izstopamo, ko kolona že stoji in se že vsi spogledujejo, če se bo kaj zgodilo. Ali, da nam vo celo sama odpre vrata, odide in jo potem lovimo okrog. V sami tehniki izstopa in vstopa se moramo usposobiti že med usposabljanjem za specialca (glej temo posebnosti pri gibanju)
Vrstni red izstopanja: Prvi izstopi sovoznik in varnostnik za šoferjem. (če ni vo za sovoznikom – če je v svojem avtomobilu) izstopa tale šele, ko je prvi varnostnik zaprl vrata, saj se le ta lahko z nogo zatakne pod njegova vrata, če jih ta prehitro odpre.

V času dokončnega ustavljanja vozila se postavimo ob vozilo. Pozorni smo na okolico, torej gledamo vstran od vozila, pri tem pa moramo paziti, da ne zgleda to kakor, da nimamo nič z vo. S kotičkom očesa jo vedno spremljamo. Med opazovanjem zato odpiramo vrata vo.

Vstopanje:

V vozilo vstopamo, ko kolona krene. Pred tem pa stojimo ob vozilu. Vstopanje v vozilo, kadar so varnostniki v svojem vozilu izgleda tako, da kolona počasi krene, ko je hitrost enaka hitri hoji. Zadržijo

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

korak in počakajo svoje vozilo. Ko jih dohiti, vozilo zmanjša, oni pospešijo in vstopijo.
Varovani osebi odpiramo vrata z notranjo roko, da lahko bolje opazujemo okolico.
Tudi ko odpiramo vrata ostalim spremljevalcem v vozilu je odvisno, kam imamo usmerjen pogled zaradi potrebne stopnje varnosti do teh oseb oz. bolj za vo. Glavno pravilo je, da si naraven:
Izjemoma, in še to le ob nevarnih situacijah imamo lahko odprto okno in skozi okno pokrivamo z orožjem.
Vozila morajo biti obvezno opremljena z dvojnim notranjim ogledalom.
Pozor
Velika nevarnost za vo. je, ko seda v ali izstopa iz vozila, ker je v takih trenutkih precej statičen in zato dobra tarča. Zato ga v teh trenutkih obvezno pokrivamo s telesom.

VOŽNJA

Naj pomembnjejša je varna in dinamična vožnja.
Kadar vozimo vo. zaviramo počasi in ne sunkovito, pri tem pa zavoro tudi enakomerno popuščamo ne samo stiskamo. Ko se avto ustavi ne sme zazibati, takrat moramo mi zavoro že spustiti. Pri speljevanju in prestavljanju pa spuščamo sklopko tako, da malo zdrsne tako je vožnja tudi bolj enakomerna sploh pa kadar vo. počiva. (Za trening si pritrdi kozarec z vodo na armaturo)
Vozi profesionalno po dobro osvetljenih cestah izogibamo se izpostavljenim in osamljenim trasam. Ko voziš, ostani na liniji, ki je varna, da ne pride do trka.
Če naletimo na nevarnost moramo imeti alternative tudi za spremembo trase.
Vo. naj se vedno vozi po drugi poti z zaščitenim vozilom in zaščitnim jopičem, katerega imajo spremljevalci pripravljenega v vozilu.
Vozimo se praviloma v zaklenjenem vozilu.
Ko vo. izstopi in preden bo vstopila more motor biti obvezno v teku in voznik pripravljen za takojšno reakcijo. Vedno, ko je vo. v bližini vozila morajo biti vrata odprta, da ga po potrebi porinemo v vozilo.

Prostor vizualnega efekta:

V primeru, da je eno vozilo v spremstvu samo za vo. vozimo pred vozilom vo. pripravljeni, da zapeljemo med njega in nevarno mesto. Priporočljivo je tudi v vozilu z vo imeti enega varnostnika.

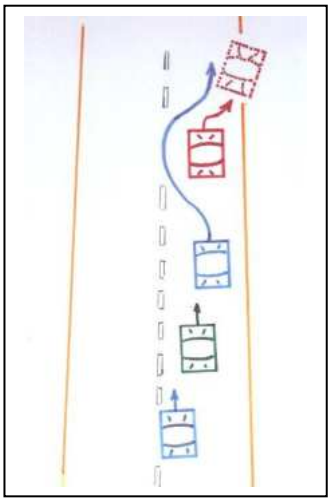

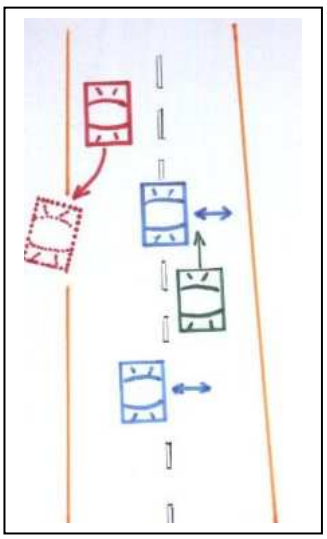

Če vozilo vo. spremljamo z dvema voziloma, vozi prvi pred vozilom malo v levo zadnji pa malo v desno. V primeru nevarnosti se oba pomakneta v nevarno stran. Če je več vozil prvo vozilo čisti cesto – »izriva vozila iz ceste«. Vozila, ki jih prehiteva rine z ceste tako, da jih tesno zaobide in ko se mu umikajo jih še bolj rine k robu med tem pa zmanjša hitrost.
Prav tako vozila, ki mu gredo naproti napade skoraj čelno in zmanjšuje hitrost ter jih rine k nasprotnemu robu.
S tem ustvarja prostor vizualnega efekta, ki je pomemben za varno prehitevanje. V teoretičnem smislu pomeni, da vozijo vozila pred vozilom vo. v konus (npr. prvo vozilo po črti drugo pol metra čez, naslednje že meter) umikamo se vedno le njuno potreben del, nikoli pa toliko da bi drugo vozilo zadelo vozilo z vo. – bolje naše vozilo.

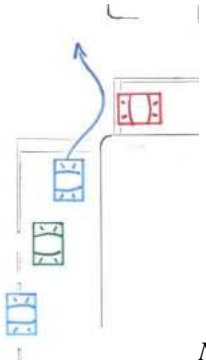

Nevarnost iz desne

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Napad na kolono

Če je kolona na čelni strani naletela na blokado in je ne more prebiti vsi obrnejo vozila z nihanjem (ali ročno zavoro pri manjših hitrostih). Če pa kolona že stoji, gredo vsi naenkrat vzvratno in prvo obrne (z nihanjem vozila) vozilo, ki je bilo prvo v smeri prvotne vožnje.
Če smo v spremljevalnem vozilu, kjer ni vo. in se pojavi nevarnost spustimo okna in streljamo iz vozila .

Vozilo:

Rezervoar v vozilu je zmeraj čim bolj poln. Vozilo redno preverjamo. Če nas kdo sledi z vozilom, zmanjšajmo hitrost, tako, da lahko preberemo registrsko tablico.
Vrata imamo vedno zaklenjena in šipe spuščene ne več kot 5 cm. Če je klima, oken ne odpiramo.

Položaj vozila:
Vozilo vo. se nikoli ne ustavlja tik za vozilom in ob vozilu na sosednjem pasu, temveč tako, da je začetek našega vozila pri zadnjih vratih sosednjega vozila. Tako se vo. ne spogleduje z ostalimi osebami in imamo prostor za manevriranje, če je potrebno. Vozilo imamo vedno v prvi prestavi.
Vozila ne puščamo odklenjenega in brez nadzora ali pa ga parkiramo vsaj na osvetljenem obljudenem mestu.
Pred vsako vožnjo je potrebno najprej temeljito pregledati vozilo (okolico, zunanjost in notranjost). Če je varnostna problematika pereča pregledamo vsak vijak. Daljinski zagon motorja nam omogoča, da od daleč sprožimo eksplozijo, ki bi bila vezana na zagon motorja (redko, ker navadno še takrat ni vo. v vozilu). Navadno pa se uporabijo eksplozivne naprave z detonacijo na vetrnico (za aktiviranje ob določeni hitrosti vozila) Te pa odkrivamo s teleskopskimi ogledali.
V primeru, da vozilo nima vgrajenega dvojnega ogledala spremlja sovoznik dogajanje od zadaj v damskem ogledalu na senčniku.
Če je vozilo oklepno, naj ima sistem za izmetavanje stekla v primeru potrebe po zasilnih izhodih (če nas npr. blokirajo iz obeh strani in ne moremo odpreti vrat.). Proti plinom iz zunanjosti lahko uporabljamo tesnjena vozila ali celo vozila z dodajanjem zraka iz jeklenke (to nam tudi preprečuje vstop zraka iz zunanjosti).

Proti zaustavljanju vozila vo. se borimo tudi s sistemom za avtomatsko gašenje požara v motorju in sistemom za avtomatsko polnjene pnevmatik.
Ko varovana oseba vstopa ali izstopa, zavarujemo vrh podboja vrat na v avtomobilu z roko.

Znaki

Tudi pri varovanju se veliko pogovarjamo z zanki najpogosteje je dotikanje vozil, ko smo pokrili vozilo in sodelavce, ko smo opravili določeno nalogo. Sicer pa je varovanje oseb branje položajev in vedenj vseh prisotnih (varnostnikov, vo. in ostalih)

NAPAD NA VAROVANO OSEBO (VO)

Če nam je kdo sumljiv, mu to dajmo vedeti, glejmo ga naravnost v oči, spremljajmo vsako njegovo kretnjo, da lahko pravočasno reagiramo in tudi njemu ne bo vseeno, zato lahko že zaradi tega odstopi od namere. Vendar nas to ne sme zavesti, in moramo okolico spremljati še bolj intenzivno (takrat imej oči tudi na hrbtu, čutila na pecljih…)

Prvi trenutek oboroženega napada vse preseneti, da ne otopimo imejmo ves čas ofenzivno naravnanost. (Ves čas išči koga, da bi se znesel ti nad njim, ne on nad vo. ali celo nad tabo.)

Prioritetne naloge varnostnikov v primeru napada so:

- akcija v liniji napada

- porušiti vo na tla ali v zaklon

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Po potrebi varovano osebo pokrijemo s telesom

- najti zaklon oz. drug primerno varen prostor.

- organizirati ogenj (dokler vo ni na varnem, poteka ogenj v smislu varovanja vo z ognjem – defenzivni učinek).
- odvrnitev napada s tendenco ofenzivnega načina gibanja (predvsem tisti, ki neposredno ne pokrivajo vo s telesom), sploh, če se zaklon lahko pridobi samo s prehodom v ofenzivno delovanje.
- Lov za napadalcem se izvaja le: ob 100% varnosti (zaklonu) vo.

Miselnost

Splošno prepričanje, da smo zato, da žrtvujemo svoje življenje za življenje vo s tem, da se postavimo pred njega je napačno.

Potrebno je le slediti zlatemu pravilu najprej zaklon – jasno za oba.

To je torej običajna reakcija, ko je na nas odprt ogenj, le, da skrbimo tudi za vo. Taktično načelo namreč pove, da, če naš človek ne more sam nuditi odpora, ga krijemo mi, je skrit za nami itd.

Podobno torej reagiramo v vseh specialnih akcijah, ko pokrivamo soborce. Npr: če je napaden soborec pri delu z ovnom, eksplozivom itd.

Pa tudi, če žrtvujemo svoje življenje, kdo bo preprečil napadalcu, da se ne znese nad vo?

Če se nenadoma pojavi oseba z orožjem

1. ga prestrežemo z energičnim glasom stoj. S tem preusmeri napadalčevo pozornost iz vo na sebe. Zato se to zavpije takoj, ko se zagleda orožje (tudi hladno).

2. v napadalca vržemo kar pač držimo v roki oz v žepu (ključi, telefon itd) V kritičnih trenutkih imamo lahko pripravljene tudi ofenzivne bombe, šok bombe, fleš (z nujno maksimalno zmanjšanimi zakasnilci) ali samo močno svetilko (v temi).
3. s slabšo roko pokažemo s prstom na napadalca (če utegnemo).

4. z boljšo roko izvlečemo orožje

5. streljamo in se v gibanju približujemo do napadalca, dokler mu ne pridemo čisto blizu in mu zbijamo orožje in ga rušimo, če ga že prej nismo podrli s kroglami.

Ves tak energičen postopek je pomemben, da se prepreči napadalcu hladnokrvno uporabo orožje in preusmeritev pozornosti od vo.

Ustvarjamo aktivno ofenzivno tendenco gibanja v liniji med napadalcem in vo.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Pozor če bomo odločno odreagirali bomo pozornost napadalca potegnili nase, zato sledi korak vstran in dol ter natančni streli v glavo.

Tudi če napadalec usmeri orožje na nas, smo z korakom na stran in nizkim zaklonom izven linije njegovih strelov.

Razvrščanje varnostnikov:

Varnostnik, ki je najbližji vo., jo ruši na tla, po možnosti v zaklon in leže nanjo s trebuhom in se nato s pogledom in po potrebi tudi z orožjem obrne proti napadalcu. Ob primernem zaklonu se ne grupiramo okoli vo., prav tako, če je vo. dovolj pokrita iz smeri napada. Takoj se razvrstimo in z ognjem ščitimo vo., kajti usmerjen ogenj odvrne napadalca od namere in ga drži prizemljenega. Če so okoliščine se opravi zbeganje nasprotnika, sicer pa izvajamo bliskovit bočni pristop.

Če se strelja na vo. iz večje razdalje od 20 do 50 metrov enako zaščitimo vo. Če pa je kje v bližini kritje, ki ga lahko dosežemo v 3 sek (pri tem se ne smemo gibati proti ali od napadalca temveč bočno) naredimo skok z vo. Izjemoma tudi dva ob močni podpori našega ognja. Sicer pa ležimo in skrbno merimo na tisto mesto od koder je prišel ogenj.

Če je na nas odprt ogenj, ko smo v avtomobilu položimo vo v ležeč položaj.

Razlika od običajne taktike:

Naučiti se je potrebno po teh navodilih. Navadno imamo orožje že v roki, zato smo naučeni, da najprej uperimo orožje v nasprotnika in šele potem zavpijemo, ampak tukaj je nujen poseben kompromis, saj mi nismo ogroženi. Zato imamo prednost in to prednost izrabimo tako, da opozorimo nase (najprej oz. takoj zavpijemo) in da mi ogrozimo napadalčeve plane ter s tem obvarujemo ogroženo vo.

Zbijanje orožja:

Če smo dovolj blizu lahko zbijamo orožje in sami streljamo na napadalca. Pazimo pa, da tudi on nam ne zbija orožja zato streljamo iz boka, z levico pa odrivamo napadalca. Napadalca gledamo pod prste in ne v oči.

Več napadalcev:

Če je več napadalcev se osredotočimo na tistega, ki nam je najbližji oz je najbližji vo. (glej temo »specialne reakcije posameznika med borbo«).

Pri spremstvu obvezno nosimo rezerven nabojnik.

Ob spopadu:

Avtomatično moramo uporabiti taktične rešitve, preslepitve in ukane iz prejšnjih poglavij.

Omenim naj le še:

Če gleda napadalec npr. iz njegove desne strani zaklona skočimo mi od vo. na levo s tem bomo preprečili, da bi on lahko na vo. še lahko videl iz tistega zaklona, kajti prej bi ga zadela naša krogla.

Bočna ofenziva se izvaja tako, da če napadalec gleda iz njegove leve strani zaklona, ga tisti ki je na njegovi desni drži z ognjem pod kontrolo, tisti, ki pa je na naši levi, pa se z bliskovitim skokom približa v polkrogu iz boka ali od zadaj.

Obrambe proti ročnemu strelnemu orožju:

Obrambe se uporabljajo v primeru, če je napadalec potegnil orožje v neposredni bližini in nimamo časa izvleči svojega orožja. Izvedejo se avtomatizirano po principu iz poglavja praktični postopek. Če pa imamo možnost potega ali orožje že v roki naredimo obrambe, ki smo jo osvojili v poglavju specialne reakcije posameznika – ko se spogledamo.

V gneči:

V gneči je velika nevarnost vbodov, zato pazimo na nečiste osebe, da ne pridejo v stik z vo. (Nože na vzmet, pritrjene na komolec se da zelo prikrito uporabljati.).

Skozi gnečo se prebijamo tako, da stegnemo roko v želeni smeri (lahko tudi s prtom pokažemo kam želimo iti) in se zrinemo skozi. Če je kdo sumljiv, predvsem zato, ker se nenaravno upira našemu »prerivanju«, sploh pa če nismo mogli narediti dovolj prostora za vo, ga z že imenovanimi prijemi premaknemo in naredimo prosto pot. Če pa gre oseba v nas oz v vo ga zrinemo nazaj tako da naslonimo rame na njegov bok, če odreagira bolj odločno pa z dvema zaporednima direktoma v pleksus stopimo rahlo na stran in še s spodnjim desnim krošejem v pleksus (izogibaj se udarjanja v glavo, ker vo nima rada krvi) Če se vseeno prebije naprej pa ga potegnemo nazaj z davljenjem za vrat (ushiro shime).

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

BOMBE

Pozornost **pri avtomobilih** – če nasprotnik nima dovolj časa pri nastavljanju bomb na vozila vo., jo pritrdi na podvozje ali na izpušno cev. Zato vozil vo. ne puščamo zunaj brez nadzora, oz. če se to zgodi pregledamo zunanjost, prostor za motor, notranjost vozila, prostor za gorivo in prtljažnik. Notranjost vozila je potrebno zavarovati z varnostno napravo. Varovalka alarma in smernikov ne sme biti ista, saj če nam stopijo steklo na smerniku in naredijo stik potem tudi alarm ne dela več.

Za pregled je dobro da imamo kakšno ogledalo na palici.

Pazimo tudi, **da varovani osebi nihče nič ne izroča**, kar ni pregledano niti šopka rož ali pisem. Izročitev poskušamo preprečiti tako, da se gibljemo med sumljivo osebo in vo. in s telesom prekrijemo namen sumljive osebe po izročitvi in jo vljudno ne pustimo zraven. Eventualno napotimo osebo z darilom k članom protokola, da tam pusti darilo – s pojasnilom da je potrebno pregledat.

Ognjenih bomb ali koktail molotovk ne gasimo z vodo temveč s peskom, osebe pa pred zadušitvijo zaradi dima, ognja pokrijemo z odejami, plašči ipd. Vo. lahko pogasimo tako, da ležemo nanjo. Pri roki pa moramo imeti gasilna pregrinjala.

Ob najavi:

Vsak sum ali najavo o bombi moramo vzeti zelo resno in postopati primerno. Avtomobile je potrebno zavarovati, poslopja pa izprazniti in obvestiti strokovnjake. Pregledi naj ne bodo rutina temveč temeljito delo. Kar je sumljivega, nič ne poskušamo reševati sami, temveč zadevo prepustimo strokovnjakom.

Po napadu:

Po napadu na varovano osebo na evakuacijskem mestu pregledamo in jo po potrebi odpeljemo v bolnišnico.

BORBENE SKUPINE

Borbene skupine se morajo ob neposrednem spremstvu razumno vključiti v okolje varovane osebe in ostalega spremstva, saj morajo ob primernih situacijah primerno hitro reagirati in biti hkrati diskretni.

Borbene skupine so del širšega varovanja:

- če gre za kolono, ki ji je potrebno posvečati več varnosti
- če gre za takšne osebe
- če gre za takšne razmere.

Borbene skupine so lahko tudi del statičnega varovanja.

V koloni:

Borbena skupina se pelje s svojim vozilom. V vozilu borbene skupine so pripadniki specialne enote, uniformirani, z dolgo cevnim orožjem, pripravljeni, da v trenutku delujejo. Za takšna spremstva se lahko uporabljajo tudi vozila za hitre intervencije - brez vrat. Sicer pa ob kočljivih situacija imajo lahko odprta okna in pokrivajo okolico preko cevi orožja. Vozila in čim več delov vozil v koloni, bi naj bila okrepljena, da jih lahko uporabimo za zaklone.

Akcija:

Ko nastopi potreba z delo borbene skupine, vsi nenadoma odprejo nadzorovan ogenj v smeri nevarnosti. Z vozilom se poskušajo prebiti med vo in nevarnost, ter z ognjem onemogočijo delovanje nasprotnika. Ko nasprotnika prizemljijo se razvijejo v formacijo za zajetje in uničenje.

Borbene skupine uporabljajo navadno serijska vozila, policijsko vojaške predelave le-teh ali specialna vozila. Futuristična vozila (kot na sliki) imajo dober preventivni učinek.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

BARIKADE

Prebijanje:

V primeru, da z vozilom varovane osebe (vo) naletimo na barikado, v trenutku proučimo možnosti pobega. Poskusimo zaviti levo ali desno mimo. Če moramo trčiti, vedno poskušamo trčiti v nasprotni stran od motorja vozila, ki nam je naredilo barikado. Prestavimo tudi prestavo nižje. Ob preboju držimo polni plin. Če smo se ob udarcu zagozdili, prestavimo še nižje in tiščimo plin. Tik preden se ustavimo, damo v vzvratno in poskušamo pobegniti na tak način.
Vozilom za spremstvo izklopimo varnostne blazine (airbage) in zaporo dotoka goriva ob trku, ker nam to onemogoča beg v primeru, da pride do trka ob prebijanju barikade.

Ugrabitelji težijo k temu, da bi ustvarili barikado spredaj in zadaj in uničili varovanje. Atentatorji pa, da bi ubili/uničili varovano osebo.

Obračanje:

Obračanje avtomobila na mestu je opcija ko presodimo, da je barikada neprebojna. Če obračamo avto ponoči tik pred obračanjem prižgemo dolge luči nato pa jih ugasnemo. Vozilo pri malih hitrostih obračamo z ročno pri normalnih pa z nihanjem vozila. Najprej damo avto v drugo prestavo (včasih je potreben vmesni plin), držimo sklopko zanihamo v nasprotno smer, kot imamo namen obrniti, zanihamo v stran v katero imamo namen obrniti in spustimo sklopko ter damo polni plin (pazi da avto ne ugasne, ker imaš v drugi prestavi).

DELO Z NOVINARJI

Novinarjev ne motimo nalašč pri delu, lahko se jim celo prilagodimo, če s tem z ničemer ne zmanjšamo varnosti varovane osebe. Vsekakor pa z njimi postopamo striktno. Vedeti namreč moramo, da znajo biti novinarji tudi vsiljivi in da to ni prav varovani osebi, pa tudi zmanjšujejo našo pozornost za polaganje na varnostne elemente.

Držimo se mišljenje in vedenja, da se organizirajo novinarske konferenc, kjer imajo novinarji svojo vlogo ostali trenutki pa so lahko le mimogrede. Izjemoma se novinarju pusti stik z vo. če vo. to želi.

Preprečitev stika:

Preprečiti poskušamo stike z novinarji, ki bi zadrževale vo na prostem.
Novinarjem enostavno ne damo prostora in se vljudno gibljemo natančno med njimi in vo, tako da se ne morejo niti videti (iz oči v oči), s tem pa ne aktivirajo svojih hotenj.
Držimo se pravil našega dela novinarji pa se naj prilagajajo nam – ne mi njim!
Nikoli pri tem ne nagajamo ali nalašč izvajamo nekaj, da bi preprečili novinarsko dejavnost.
Le vedeti moramo, da novinarji niso 100% nujno čisti ljudje ali celo da sploh niso pravi novinarji, tudi zato jih je potrebno držati na določeni razdalji in jih imeti na očeh.
Lahko nam povzročijo nevšečnosti, kot so drezanje v vo., prerekanje z vo., zmerjanje, vrste verbalnih izsiljevanj ipd.

Pozor – pazimo, da novinar ne pride do besede oz. veljave v okolju, ker ga v tem primeru kasneje težko prekinemo.
Pozorni moramo biti takoj, ko se oz. preden se nameri kaj narediti. Pri tem si pomagamo z vljudnimi besedami počakajte malo, kasneje, samo trenutek ipd – da jih prekinemo in preložimo. Nikakor se z njimi ne prerekamo in pogajamo in jim ne popuščamo.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

NASTANITEV

Ob prihodu v hotel, kjer se bo vo. namestila jo normalno spremljamo po hotelu, do njegove sobe. Vizualno pregledamo sobo, nato pa dva ostaneta pred vrati vo. V nočnih urah je na hodniku dežuren vsaj eden, če ima vo. več vhodov pri vsakem vhodu eden. Dežurni na hodniku naj bo prikrit zaradi lastne varnosti in da ne vzbuja pozornosti.

S hotelom oz. drugo varnostno službo se dogovarjamo za telefonske številke, zveze in podobne komunikacijske podrobnosti za usklajevanje aktivnosti.

Sobe ob sobi vo. morajo biti prazne, zaklenjene ali jih koristimo mi. Varnostniki morajo imeti sobe v bližini vo.

Med počitkom se pozanimamo tudi za vstajanje in jutranje aktivnosti vo. Med vsemi aktivnostmi – tudi v hotelu ga spremljamo.

Pirotehinčne preglede območja opravljajo druge varnostne službe pred našim prihodom.

Kot delna nastanitev ali ustavitev se zgodi tudi, ko se vo pojavi na kakšni prireditvi, pri tem smo vedno v neposredni bližini. Če ima rezerviran sedež, si poskušamo vljudno najti prostor v bližini, če ne motimo lahko v bližini stojimo. Primerno število stolov je delo protokola. Kadar ima vo. govor, smo ob njej v »senci »odra.

RESTAVRACIJE

V restavraciji sedimo vedno tako, da gledamo proti vhodnim vratom, imamo za hrbtom steno in v neposredni bližini vo.

Če je vo. sama, navadno sedemo za isto mizo, zato ji ponudimo stol, na katerem je zanj najbolj smotrno, da sedi in da si bomo mi lahko na podlagi tega izbrali primerno mesto.

Tudi drugače je dobro, če vo. napotimo oz. ji damo prostor na primernem kraju z vljudnostnimi gestami.

STIKI Z DRUGIMI VARNOSTNIMI ORGANI

Avtor pri varovanju Slobodana Miloševiča med pogajanji pred Balkansko vojno.

Najbolj so delikatna srečanja *takoj ob kontaktih*. Takrat jim damo vedeti, da točno poznamo svoje delo, lahko pa sodelujemo.

Vse se dela po naših programih varovanja vendar *brez prerivanja*. (se pa tudi ne umikamo) Za osebo, ki želi biti ob vo. presodimo, če lahko stoji tam, če so zaželene, in vo. potrebne pri tej presoji nam lahko pomagajo tuji varnostniki, ampak *pomagajo nam naj pri presoji ne pa pri spuščanju slednjih zraven.*

Fizično nam lahko dajejo zaščito tudi tuji varnostni organi kot fizične osebe, vendar ob delikatnih situacijah ne vemo, kako bodo reagirali in nam lahko prinašajo samo zmedo in so nam napoti, zato je vedno *vsaj eden od naših tik ob vo.,* da lahko v primeru nevarnosti razpolaga z vo.

Vedno težimo k temu, da je čim več vo. pokrite z telesi. V primeru napada postopamo po naših planih. Tuji varnostniki nam pri tem lahko le pomagajo.
Prav tako izvajamo mi svoje programe v tujini.

Pri prehodu državne meje se zahtevajo posebna potrdila za nošenje orožja, kar mora urediti protokol mi pa pred odhodom prevzamemo ta potrdila. Naš prihod more biti naročen v drugi državi, tako, da smo najavljeni pri njihovih obmejnih organih. Z uradnimi osebami v uradnih postopkih se pogovarja le vodja varovanja ostali strogo strokovno in profesionalno opravljajo naloge varovanja.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

PREŽEČE NEVARNOSTI NA VO

Izstopanje in vstopanje v vozilo ali objekt, pred odrom, delovnim mestom ali krajem, kjer je vnaprej znan prihod. To so trenutki, ko je vo. najbolj ogrožena. Zato ko oseba pride iz objekta šofer premakne vozilo. Ne ostane tam, kjer ga ima ostrostrelec že na križu. VO. pobere čim bolj v gibanju.

Napadalci so lahko tudi ženske, zato imamo vsako osebo za potencialnega napadalca.

Taktična osveščenost:

Vsako nenavadno obnašanje mimoidočih ali čudno parkiranje naj alarmira možgane, vendar ne kažimo tega navzven. Vsa čutila so pri tem v stalni pripravljenosti čutiti moramo okolico, čuti jih vpijajo in z leti pa se, ne da bi se zavedali razvije čut za opazovanje tudi za našim hrbtom in čut za nevarnost — Pozor: ***vedno imejmo v glavi več alternativnih reakcij*** v primeru nenavadnih dogodkov – kar izhaja iz borbene taktike.

Dinamika:

Vozilo vo. naj ne vozi počasi ali stoji, ker je boljša tarča, vo. naj hodi hitro, zato ji omogočamo hiter prehod in preprečujemo osebam, ki bi jih zadrževale, da to eventualno storijo v zavetju. Hitro je potrebno stopiti tudi skozi vrata - ne sme se pojaviti gneča na vratih, tako, da bi vo. zastala korak pred vrati v objekt ali v avtomobil.
Pazimo na nadvoze, podvoze in objekte, proti katerim se gibljemo čelno oz. se od njih oddaljujemo. Tudi na ovinkih pogosto primerno zmanjšamo hitrosti in se v določenem trenutku lahko gibljemo naravnost proti napadalcu

Še to:

Če je prostor razsvetljen, naj vo. ne stoji ob oknu.
Če kdo pozvoni naj, vo. nikoli ne odpira vrat.
Ob nevarnejših situacijah držimo orožje v roki. Npr. v žepu bunde ali deringerja v hlačnem žepu.
Pri gibanju po stopnišču se naj vo. drži najskrajnejšega roba (glej pot kot jo izbiramo na stopnišču ob pregledu objekta)
Paziti moramo, da smo v dvomljivih situacijah previdni in da se ne pustimo zapeljati rutini.

ORGANIZACIJA VAROVANJA

Imejmo stalen kontakt z našo bazo (v vozila naj bo nameščen GPS sistem, da bo naša lokacija vedno znana).
Bazo obveščamo o vsaki malenkosti.

Center:

Spremstvo mora biti koordinirano iz enega centra, s katerim smo ves čas v kontaktu.
Center ima celosten pogled na dogajanje. Razpolaga s potrebnimi informacijami in znanji.
Spremlja in obdeluje podatke, daje napotke za zapolnjevanje detajlov varovanja.
Usklajuje akcije z vzporednimi varnostnimi in protokolarnimi servisi.
Obravnava grožnje.
Neposredno na terenu lahko možje iz centra pomagajo pri iskanju in prijetju sumljivih oseb v množici.

Podpora:

Podpora zajema strokovnjake (pirotehnike, z avdio video nadzor in prisluškovanje, za alarmne sisteme, za metal detektor, rentgen ipd.
Strokovnjaki za komunikacijo morajo skrbeti za tehniko zvez, ki jo uporabljamo. Vsak more imeti zvezo z ušesnim vložkom in ročnim mikrofonom. Določeni morata biti najmanj dve frekvenci in rezerva. Pri frekvenci za delo med varnostniki je najboljši sistem odprtih zvez. Druga frekvenca pa je za zvezo z centrom. Pripravljene pa marajo biti tudi druge frekvence in šifranti, če ne uporabljamo kodiranih zvez.

Ne sme obstajati možnost, da bi nam zmanjkalo polnih akumulatorjev za zveze…

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Oskrba:

Pred vsako uporabo vzdrževalci vozilo natančno pregledajo in pripravijo za vožnjo.
Za vo. moramo imeti pripravljena vsaj dva vozila. Vozilo je po možnosti zaščiteno in oboroženo.
Tudi vozila za spremstvo kolone vo morajo biti primerna.

Usposabljanje:

Varnostniki morajo biti najprej specialci z veliko operativnih izkušenj nadalje pa se usposobijo preko treningov za specialno policijsko delovanje z dodajanjem elementov za varovanja varovane osebe. Od tu naprej so usposobljeni za varovanje oseb. Nato pa med opravljanjem varovanja izvajajo treninge, ki se izvajajo po »obratnem vrstnem redu« (najprej brezskrbno spremstvo, opazovanje, zaznavanje, nadalje pereče situacije in nato napad na vo. in vse rešitve vključno z oboroženim spopadom.)
Za izboljšanje učinkovitosti varovanja je nujno, da se varnostniki občasno vključujejo nazaj v delo specialne enote. Največja nevarnost osebnih varovanj je namreč prevelika sproščenost in posledično otopelost v ključnih trenutkih. Z refrešingom v specialni enoti pa dobijo spet nov naboj.
Trening vožnje izpeljejo vsi varnostniki ne samo šoferji.
Usposabljanje pa zajema kompleksno področje, od bontona do oživljanja.

Jedro varovanja Slovenskega Predsednika vlade tvorijo izkušeni specialci

Oprema:

zaščitni jopič, dober sistem radijskih zvez (s tasterejm v roki in integriranim mikrofonom in slušalko), osebna oborožitev, dodatna oborožitev, avtomatsko orožje, bombni komplet (šok bombe, plinske , dimne…) Solzivec, plinske maske, prvo pomoč, opremo za oživljanje, nosila.

Sončna očala so priporočljiv pripomoček iz treh razlogov:

- ker se ne vidi natančno kam gledamo, ko opazujemo po okolici vsi mislijo, da gledamo prav njih, (mogoče si potencialni napadalec ravno s tega razloga premisli, da bi napadel)
- ob vstopu v temnejše prostore jih enostavno snamemo in imamo oči že delno adaptirane (tudi ko npr. zapeljemo v tunel ipd)
- dobra sončna očala varujejo oči tudi pred fizičnimi poškodbam.

POSEBNOSTI PRI VAROVANJU POŠILJK

Varovanje pošiljk se opravlja isto kot varovanje oseb, s tem da ne varujemo življenja in osebne varnosti temveč materialno vrednost.
S svojo navzočnostjo preprečimo morebitno odtujitev zaupane stvari.
Ker pa gre v večini primerov za gibanje, to stvar nekdo nese oz se vozi, zato tega varujemo po principu kot varovano osebo.

VAROVANJE NEVARNIH OSEB

Varovanje nevarnih oseb se opravlja po vzporednem programu, kot varovanje varovanih oseb, s tem, da moramo upoštevati posebnosti:

- Skrbimo za lastno varnost pred nevarno osebo in iz okolja
- Skrbimo za varnost nevarne osebe pred njim samim (samomor, samo poškodovanje) in pred okolico.
- Če bo hotel kdo nevarno osebo rešiti, mu bo leta pomagala. Če ji bo hotel pa škodovati, pa nam lahko ta oseba pomaga podobno kot varovana oseba.

Nevarne osebe lahko med prevozom vklepamo še z enimi lisicami za varnostni pas (varnostni pas mu naj poteka med obema rokama) ali kakšen drug močan in fiksen del v vozilu. Lahko ga priklenemo tudi pod eno nogo ipd, pri tem pa je potrebno prej lisice odkelniti (kar pa se ne priporoča) in jih ponovno zapreti v otežkočenem položaju.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

PREŽIVETJE

Z domiselnostjo se učimo stvari, ki nam bodo lahko v življenju prišle zelo prav.

Preživetje je del vojaške taktike, ki jo morajo vojaški specialci obvladati kot osnovo za svoje delo – npr. izvidniki ali diverzanti sredi vojne globoko v sovražnikovem zaledju. Odpravijo se v akcijo, ki naj bi trajala dan ali dva, potem pa se okoliščine nenadoma zasukajo tako, da ostanejo ujeti v kakem skritem, divjem kotičku narave. Kaj takšnega se načeloma v specialni policijski taktiki ne dogaja. Če se zgodi kaj podobnega, si:

- ustvarimo zavetrje (streho na sončni legi)
- ogenj
- vodo
- hranimo energijo in hrano

ZAVETJE

Če se ustavimo, poiščimo zavetrje. Prostor naj ima čim več zaščite pred vetrom in naj bo na sončni legi. Pod iglavci je navadno manj vlage. Šotorka, alu folija, poncho ipd nam pomaga pri vetrolovu ne le kot streha nad glavo. Poskrbi za pranje in sušenje perila. Če ne drugače, ga vzemi v spalno vrečo ali kar pod obleko.

OGENJ

Če so težki pogoji za kurjenje, začni z majhnim ogenjčkom in počasi dodajaj večjo suhljad. Če je tudi suhljad mokra, jo nasekaj oz nareži, da prideš do njene suhe notranjosti in z temi suhimi odrezki naredi majčken ogenj. Če piha veter, naredi vetrobran. Koristil nam bo tudi odbojnik toplote, naj se toplota odbija tja, kamor jo potrebujemo (lahko si pomagamo z alu folijo). Sveži les daje več dima, kar bolj odganja mrčes. Debelih vej ne sekamo, položimo jih čez ogenj, ko pregorijo jih preložimo. Če ne želimo biti opazni zakurimo tako, da dim lahko speljemo med krošnje, ponoči pa svetlobo zastremo.

VODA

Vodo vedno iščemo tako, da gremo čim nižje in poiščemo najvlažnejšo zemljo. Tam skopljemo luknjo, dokler ne pridemo do vode. Skopljemo še malo, da se lahko usedline usedejo. Luknjo lahko še naluknjaš v stene s palico, da bo priteklo še več vode. Po možnosti vodo prekuhajmo. Tudi če smo naleteli na mlako, izvirček, potoček itd., raje zraven skoplji luknjo in v njo bo pritekla sveža voda. Občutek žeje lahko za čas prestavimo tako, da damo v usta kovanec ali kamenček. Ob pomanjkanju vode delamo male požirke, ker nas ti bolj odžejajo. Roso zbiramo tako, da s krpo potegnemo po njej, nato pa jo ožamemo. Tudi mah zavijemo v krpo in ga ožamemo. Če vtaknemo cevko v brezo, bo prikapljala voda itd.

SPONZOR

BBR SECURITY

NOSILEC ZNANJ

Bežigrajski dvor Ljubljana SPECIAL SERVIS Trgovina in storitve Dunajska 56 D.O.O.

Delo je zaščiteno na ZAMP: št. I–032 z dne 8/11-1995 in Avtorski agenciji za Slovenijo z vpisom v register pod št.: R–072/03.* Delu pripadajo vse pravice iz zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. list RS 21/95).

Beseda o avtorju:

Vinko BEZNIK, ustanovitelj moderne specialne enote in poveljnik specialne enote MNZ je o avtorju povedal:

V enoti je bil eden od najbolj izkušenih pripadnikov. Spadal je v desetino, lahko rečem elito enote. Vse naloge je izvrševal brezpokorno. Sodeloval je tudi pri pripravah za osvobajanje. Enota je takrat delovala še nekako v ilegali. Neštetokrat je nosil svoje glavo na pladnju. Veliko je storil v takratni enoti zato, kar ima danes Slovenija. Velikokrat je bilo v nevarnosti njegovo življenje. Bil je v posebni skupini-trojki, ki je izvrševala najtežje naloge. Naloge je izvrševal, ko so bile le te samomorilske.

Željko PAVLICA je bil z avtorjem del posebne –Satanove trojke za »nerešljive« primere in kasneje srce varovanja Predsednika vlade R Slovenije.
O avtorju je povedal:

Za Domna lahko rečem naslednje: profesionalen, pozoren, neustrašen, inteligenten, odgovoren…
V času najinega sodelovanja v Specialni enoti, sem se zavedal, da imam poleg sebe človeka na katerega se lahko vedno in povsod zanesem, tako v akcijah vpada v objekt, kot pri varovanju oseb.
Od Domča bi se lahko marsikateri vodja skupine in inštruktor česa naučil že v času, ko je bil »navaden« specialec.
Knjiga ki je pred vami je plod dolgoletnega dela in izkušenj človeka, ki bi si ga vsak želel ob sebi v najtežjih akcijah, je delo profesionalca, ki je živel za Specialno enoto in za specialce.
Domč! V veliko veselje in v čast mi je da sva bila soborca in da sva prijatelja.

Aleš OBLAK je bil avtorjev asistent in tretji del Satanove trojke.
O avtorju je povedal:
Z Domnom sva dolgoletna prijatelja. Bila sva sodelavca v Specialni enoti policije, kjer je bil Domen eden ključnih ljudi pri akcijah, ki jih je imela naša enota. Borili smo se v vojni za samostojno Slovenijo, varovali najvišje domače in tuje politične predstavnike, borili smo se proti organiziranemu kriminalu, prijemali storilce hudih kaznivih dejanj in posredovali v akcijah, kjer je bila nevarnost, da je policist mrtev
Živo srebro je kot kamen, če primerjam nemirno dušo Domna. Ta nemirnost ga je velikokrat pripeljala v težave, ki jih je zelo drago plačal (veliko krat po nedolžnem). Ampak ravno ta energija ga je vodila pri pisanju te knjige. Le kdo bi lahko napisal tako strokovno zahtevno knjigo, od katere na bi imel nobene koristi razen osebno zadovoljstvo. Domen je za to knjigo potreboval veliko let, da jo je napisal- zbral materiale…
Ampak napisal jo je. Dosegel je svoj cilj, ne glede na ceno, ki jo je plačal. To je Domen